T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİNÎ TÜRK MÛSİKİSİNDE TEVŞÎHLER

MUHAMMED CAHİD YILMAZ

Danışman
Doç. Dr. Sıtkı Bahadır TUTU

İZMİR-2019

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAY SAYFASI

Üniversite	: Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adı ve Soyadı	: Muhammed Cahid YILMAZ
Öğrenci No	: 2013800627
Tez Başlığı	: Dini Türk Musikisinde Tevşihler
Savunma Tarihi	: 05/08/2019
Danışmanı	: Doç.Dr.Sıtkı Bahadır TUTU

JÜRİ ÜYELERİ

Ünvanı, Adı, Soyadı	Üniversitesi	İmza
Doç.Dr.Sıtkı Bahadır TUTU	- Ege Üniversitesi	.....
Dr.Öğr.Üyesi Süleyman GENÇ	-Dokuz Eylül Üniversitesi	.....
Doç.Dr.Necdet ŞENGÜN	-Dokuz Eylül Üniversitesi	.....

Muhammed Cahid YILMAZ tarafından hazırlanmış ve sunulmuş olan bu tez savunmada başarılı bulunarak oy birliği(X) / ~~oy çokluğu~~( ) ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Metin ARIKAN
Müdür

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum **"Dinî Türk Mûsikisinde Tevşîhler"** adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

08/08/2019

Muhammed Cahid YILMAZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Dinî Türk Mûsikisinde Tevşîhler

Muhammed Cahid YILMAZ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı

İslam Tarihi ve Sanatları Programı

Dinî Türk mûsikisinde çok sayıda eser verilen türlerden biri olan tevşîhler; güfteleri Hz. Peygamber'den bahseden, geleneksel tanıma göre Mevlid ve Mi'râciyye aralarında okunmak için, genellikle büyük usûlle bestelenmiş, kendine has bir beste üslubuna ve icra tavrına sahip olan ve cumhur tarafından icra edilen eserlerdir. İlahilerin bir alt türü olan tevşîhlerin tarifinin çeşitli kaynaklarda farklı şekillerde yapıldığı görülmektedir.

Tevşîhler hakkında türü detaylı bir şekilde ele alan bir çalışma olmaması sebebiyle bu yüksek lisans tezinde, tevşîh türünün tahlil edilerek tür özelliklerinin ortaya çıkarılması ve ayırt edici özelliklerinin dikkate alınarak tevşîhler hakkında yeni bir tarif yapılması amaçlanmıştır. Çalışmada sanatın ve mûsikinin dindeki yeri, dinî alışkanlıkların, ritüellerin ve geleneklerin dinî mûsiki türlerinin ortaya çıkışı ve gelişmesi üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Tevşîh türüne ait 255 eser yapısal olarak incelenmiş, örneklemde yer verilen eserler güfte şekli ve içeriği itibariyle tahlil edilmiş, türün aruz vezniyle yakın ilişkisi irdelenmiş, türün mûsiki yönünü oluşturan makam, usûl, tempo, icra gibi yönleri ele alınmıştır.

Tevşîhlerin Mevlid ve Mi'râciyye türleriyle ilişkisi değerlendirilmiş ve bu türler hakkında da bilgiler verilmiştir. Tevşîhlerin bağlam özelliklerinin dikkate alınarak değerlendirmelerin yapıldığı çalışmada, günümüzdeki dinleyici alışkanlıkları ve türün işlevi gibi etmenlerin tür üzerinde etkisi olup olmadığı tartışılmıştır. Elde edilen veriler ışığında tevşîh türüne ait yeni bir tarif

yapılmıştır. Çalışmada, incelenen repertuardaki 255 tevşîhin notaları, güfteleri ve güftelerin vezinleri ayrıca yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tevşîh, Mevlid, Mi'râciyye.

ABSTRACT

Master's Thesis

Tawsheehs in Religional Turkish Music

Muhammed Cahid YILMAZ

Dokuz Eylul University

Graduate School of Social Sciences

Department of Islamic History and Arts

Islamic History and Arts Program

Tawsheehs, quite abundant musical types in religious Turkish music, are musical works whose lyrics mention Muhammad (PBUH), according to traditional descriptions are composed by greater rhythmic patterns to be performed before each part of Mawlid and Mirajiyyah by a chorus and have specific composition and execution styles. Being a sub-genre of hymns, tawsheehs have different definitions among different sources.

Since there is not a comprehensive study that deals with tawsheehs in detail, in this Master's thesis, it is aimed to analyze tawsheehs, to reveal their characteristics and to present a new definition of them by taking their distinctive properties into account. The importance of art and music in religion; the effects of religious customs, rituals and traditions on origins and advancements of different religious musical genres are all discussed in this study. 255 tawsheeh works have been analyzed structurally and they have been studied with respect to type and content of lyrics so that the close relationship between tawsheeh and aruz meter has been examined and furthermore; their properties such as makam, rhythmic patterns, tempo and execution have been handled.

The connection between tawsheehs and Mawlid and Mirajiyyah has been evaluated and some information about these two genres were also given. The contextual characteristics of tawsheehs have been evaluated thereby it is argued whether the habits of listeners and the function of this particular genre have an

effect on the genre itself. In light of the data obtained, a new description of the tawsheeh genre has been made. The notes, the lyrics and the meters of each 255 tawsheehs which are present in the analyzed repertory are also given in the study.

Keywords: Tawsheeh, Mawlid, Mirajiyyah

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI ii

YEMİN METNİ iii

ÖZET iv

ABSTRACT vi

İÇİNDEKİLER viii

KISALTMALAR xxi

TABLOLAR LİSTESİ xxii

EKLER LİSTESİ xxiii

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

TEVŞİHLERİN GÜFTE ÖZELLİKLERİ

1.1. DİL 25

1.2. ŞEKİL 27

1.2.1. Nazım Birimi ve Şekli 27

1.2.1.1. Aruz Vezniyle Yazılanlar 28

1.2.1.1.1. Nazım 28

1.2.1.1.2. Gazel 28

1.2.1.1.3. Murabba’ 29

1.2.1.1.4. Muhammes 29

1.2.1.1.5. Müseddes 30

1.2.1.1.6. Beyit 30
1.2.1.1.7. Kıt'a 30
1.2.1.1.8. Tahmis 31
1.2.1.1.9. Kaside 31
1.2.1.1.10. Müsebba' 31
1.2.1.2. Hece Vezniyle Yazılanlar 32
1.2.2. Hacim 32
1.2.3. Vezin 33
1.2.3.1. Aruz Vezni 33
1.2.3.2 Hece Vezni 34
1.2.4. Kafiye 35
1.3. İÇERİK 35

İKİNCİ BÖLÜM

TEVŞİHLERİN MUSİKÎ ÖZELLİKLERİ

2.1. TEVŞİHLERDE MAKAM 37
2.2. TEVŞİHLERDE RİTİM UNSURLARI 43
2.2.1. Usûl 43
2.2.2. Tempo 45
2.3. TEVŞİHLERDE YAPI 46
2.4. TEVŞÎHLERDE İCRA 47
2.5. BİÇİM İNCELEMELERİ 47
2.5.1. Acem Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 48
2.5.2. Acem Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 49
2.5.3. Acem Tevşîh: Kudûmun Rahmeti Zevk u Safâdır Ya Resûlallah 49

2.5.4. Acem Tevşîh: Menbâ-i İlm-i Hudâsın Ya Muhammed Mustafa 50
2.5.5. Acem Tevşîh: Sensin Ey Fahr-i Dü Âlem Kâinâtın Rehberi 50
2.5.6. Acem Aşîran Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl 50
2.5.7. Acem Aşîran Tevşîh- Ey Resûl-i Hazret-i Hak v'ey Habîb-i Kibriyâ 51
2.5.8. Acem Aşîran Tevşîh: Ey Şehinşâh-ı Risâlet v'ey Habîb-i Kibriyâ 51
2.5.9. Acem Aşîran Tevşîh: Gönül Deryasının Tek Müridiyim 52
2.5.10. Acem Aşîran Tevşîh: Hazret-i Hakk'ın Habîbi Sevgili Bir Tanesi 52
2.5.11. Acem Aşîran Tevşîh: Ol Cihânın Fahrinin Sırrına Kurbân Olayım 52
2.5.12. Acem Aşîran Tevşîh: Ravzana Çün Yüz Süren Bulur Emân 53
2.5.13. Acem Kürdî Tevşîh: Ey Server-i Âlem Ne Güzel Fahr-i Cihânsın 53
2.5.14. Arazbâr Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 54
2.5.15. Arazbâr Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 54
2.5.16. Arazbâr Tevşîh: Fahr-i Âlem Mahrem-i Râz Olduğu Şebdir Bu Şeb 54
2.5.17. Beste Isfahan Tevşîh: Aşkın İle Âşıklar Yansın Yâ Resûlallah 55
2.5.18. Beste Isfahan Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem 55
2.5.19. Beste Isfahan Tevşîh: Mahbûb-i Hudâ Zât-ı Şeref-Bâr-ı Muhammed 56
2.5.20. Beste Isfahan Tevşîh: Serdâr-ı Rusul Nûr-i Sübül Hüsrev-i Bathâ 56
2.5.21. Beste Isfahan Tevşîh: Yâ Resûl-i Fahr-i Âlem Seyyid-i Zâtü's-Sıfat 57
2.5.22. Bestenigâr Tevşîh: Candan Âşık Oldum Vech-i Gülüne 57
2.5.23. Bestenigâr Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 58
2.5.24. Bestenigâr Tevşîh: Derûn-i Dilde Her Derde Devâsın Yâ Resûlallah 58
2.5.25. Bestenigâr Tevşîh: Ey Pâdişeh-i Mesned-i İklîm-i Tecellâ 59
2.5.26. Bestenigâr Tevşîh: İçimde Sönmeyen Aşkınla Mestim Yâ Resûlallah 59
2.5.27. Beyâtî Tevşîh: Âşık Sana İns ü Melek 60
2.5.28. Beyâtî Tevşîh: Aşkın Tadı Gönlümde 60

2.5.29. Beyâtî Tevşîh: Ey Risâlet Tahtının Hurşid ü Mâh-ı Enveri 61
2.5.30. Beyâtî Tevşîh: Gubâr-ı Pâyine Almam Cihânı Yâ Resûlallah 61
2.5.31. Beyâtî Tevşîh: Hadden Aştı İştiyâkın 62
2.5.32. Beyâtî Tevşîh: Kapına Geldiler Ümmet Muhammed 62
2.5.33. Beyâtî Tevşîh: Meded Allah Sana Sundum Elimi 63
2.5.34. Beyâtî Tevşîh: Sana Ey Şah-ı Rusül Uymayanın Bitmez İşi 63
2.5.35. Beyâtî Tevşîh: Şefîim Muhammed Ey Nebî Muhtar 63
2.5.36. Beyâtî Araban Tevşîh: Ey Risâlet Tahtının Şahı Cihan Peygamberi 64
2.5.37. Bûselik Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 64
2.5.38. Bûselik Aşîran Tevşîh: Lebin Vasfında Sultanım Dehan Âşık Zeban Âşık 65
2.5.39. Çargâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 65
2.5.40. Çargâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 66
2.5.41. Çargâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 66
2.5.42. Çargâh Tevşîh: Ey Cemâlin Pertev-Endâz-ı Semâvât'ül-Ûlâ 67
2.5.43. Çargâh Tevşîh: Gubâr-ı Âsitânın Tûtiyâdır Yâ Resûlallah 67
2.5.44. Çargâh Tevşîh: İki Cihan Sultânının Doğduğu Ay Geldi Yine 68
2.5.45. Çargâh Tevşîh: Kudûmun Rahmeti Zevk u Safâdır Yâ Resûlallah 68
2.5.46. Dilkeşhâverân Tevşîh: Rûhun Şevkiyle Sâd-Çâk Oldu Her Gül Yâ Resûlallah 69
2.5.47. Dügâh Tevşîh: Bir Dilde Ki Menkûl Olur Envâr-ı Muhammed 69
2.5.48. Dügâh Tevşîh: Yâ Hafiyye'l-Hüsn-i Beyne'n-Nâsi Yâ Nûre'd-Dücâ 70
2.5.49. Dügâh Tevşîh: Eğer Halk Etmeseydi Zâtını Hak Yâ Resûlallah 70
2.5.50. Dügâh Tevşîh: Mir'ât-ı Baht-ı Kibriyâ Ahmed Muhammed Mustafâ 71
2.5.51. Dügâh Tevşîh: Sadr-ı Cem'-i Mürselîn 71
2.5.52. Dügâh Tevşîh: Yâ İlâhî Âsitânın Hastaya Dârü'ş-Şifâ 72

2.5.53. Dügâh Bûselik Tevşîh: Hayra Makdem Ey Gürûh-i Enbiyânın Akdemi 72
2.5.54. Dügâh Mâye Tevşîh: Düşelden Derdine Yoktur Karârım Yâ Resûlallah 72
2.5.55. Evc Tevşîh: Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Resûlallah 73
2.5.56. Evc Tevşîh: Ey Hudâ'nın Sevgili Mahbûbu Ey Fahr-i Cihân 73
2.5.57. Evc Tevşîh: Gönül Yüz Sürmek İster Hâk-i Pâye Yâ Resûlallah 74
2.5.58. Evc Tevşîh: Hazret-i Hakk'ın Habîbi Sevgili Bir Tânesi 74
2.5.59. Evc Tevşîh: Her Zaman İsyân İle Âlûdeyim 75
2.5.60. Evc Tevşîh: Mefhâr-i Cümle Cihânsın Ey Şefâat Mâdeni 75
2.5.61. Evc Tevşîh: Teveccüh Eyledim Beyt-i Harâm'a Yâ Resûlallah 76
2.5.62. Ferahfezâ Tevşîh: Ey Habîb-i Kibriyâ Ey Zât-ı Mahbûb-i Hudâ 76
2.5.63. Ferahfezâ Tevşîh: Yok İmiş Aşkın Seheri Yevm-i Gadî 77
2.5.64. Ferahnâk Tevşîh: Bıraktım Aşkın İle Nâm u Ârım Yâ Resûlallah 77
2.5.65. Gülizâr Bûselik Tevşîh: Bir Nazar Kıl Hâlime Âsân Ola Cümle Sübül 78
2.5.66. Hicaz Tevşîh: Becâdır Zâtına Hatm-i Nübüvvet Yâ Resûlallah 78
2.5.67. Hicaz Tevşîh: Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir 79
2.5.68. Hicaz Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 79
2.5.69. Hicaz Tevşîh: Derd-i Aşkın Yakdı Beni Yâ Muhammed Mustafâ 80
2.5.70. Hicaz Tevşîh: Ey Hudâ'nın Sevgili Mahbûbu Ey Fahr-i Cihân 80
2.5.71. Hicaz Tevşîh: Ey Hudâ'nın Sevgili Mahbûbu Ey Fahr-i Cihân 80
2.5.72. Hicaz Tevşîh: Ey Nebîler Serveri 81
2.5.73. Hicaz Tevşîh: Hudâ'nın En Büyük İhsânı Sensin Yâ Resûlallah 81
2.5.74. Hicaz Tevşîh: Şâh-I İklim-i Risâlet Hem Muazzam Pâdişâh 82
2.5.75. Hicaz Tevşîh: Tende Cânım Canda Canânım Muhammed Mustafâ 82
2.5.76. Hicaz Tevşîh: Vücûdun Mazhar-ı Sırr-ı Ezeldir Yâ Resûlallah 83

2.5.77. Hicaz Tevşîh: Yâ Resûlallah Cemâlin Gün Gibi Verdi Ziyâ 83
2.5.78. Hisar Tevşîh: Ey Risâlet Bostanında Hırâman Serv-Kad 84
2.5.79. Hisar Bûselik Tevşîh: Ey Risâlet Tahtının Hurşîd ü Mâh-ı Enveri 84
2.5.80. Hisar Kürdî Tevşîh: Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına 85
2.5.81. Hümâyun Tevşîh: Ey Olup Mîrâc Burhân-ı Ulüvv-i Şan Sana 85
2.5.82. Hüseynî Tevşîh: Alîl ü Fâsık ü Fâcir Fakîrim Yâ Resûlallah 85
2.5.83. Hüseynî Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 86
2.5.84. Hüseynî Tevşîh: Ey Resûl-i Kibriyâ Ser-Tâc-ı Âlem Şâh-ı Dîn 86
2.5.85. Hüseynî Tevşîh: Nûr-i Fahr-i Âleme Bir Zerre Olmaz Âfitâb 87
2.5.86. Hüseynî Tevşîh: Ravzana Çün Yüz Süren Bulur Emân 87
2.5.87. Hüseynî Tevşîh: Şâh-ı İklîm-i Risâlet Doğduğu Aydır Gelen 88
2.5.88. Hüseynî Tevşîh: Zehî Livâ vü Alem Lâ İlâhe İllallah 88
2.5.89. Hüseynî Aşîran Tevşîh: Mustafâ Şâh-ı Cihân-ı Âlî-Şândır Mustafâ 89
2.5.90. Hüzzâm Tevşîh: Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ 89
2.5.91. Hüzzâm Tevşîh: Ateş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh u Mesa 90
2.5.92. Hüzzâm Tevşîh: Bağrımdaki Biten Başlar 90
2.5.93. Hüzzâm Tevşîh: Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Resûlallah 90
2.5.94. Hüzzâm Tevşîh: Bugün Mir'âc-ı Pâk-i Mustafâ'dır 91
2.5.95. Hüzzâm Tevşîh: Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir 91
2.5.96. Hüzzâm Tevşîh: Cihanda En Büyük Ni'met Saâdet Yâ Resûlallah 92
2.5.97. Hüzzâm Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 93
2.5.99. Hüzzâm Tevşîh: Dertliyim Yâ Resulallah Derde Derman Sendedir 94
2.5.100. Hüzzâm Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem 94
2.5.101. Hüzzâm Tevşîh: Esîr-i Nefs-i Bed-Hâhım Meded Kıl Yâ Resûlallah 95
2.5.102. Hüzzâm Tevşîh: Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ 95
2.5.103. Hüzzâm Tevşîh: Ey Saâdet Burcunun Mâhı Muhammed Mustafâ 96

2.5.104. Hüzzâm Tevşîh: Eyâ Şâh-ı Serîr-i Istıfâ Ol Rütbe Ekremsin 96
2.5.105. Hüzzâm Tevşîh: Firkatin Nârıyla Yandım Yâ Resûlallah Meded 97
2.5.106. Hüzzâm Tevşîh: Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullâh'a Yak 97
2.5.107. Hüzzâm Tevşîh: Hazret-i Hakk'ın Habîbi Sevgili Bir Tânesi 97
2.5.108. Hüzzâm Tevşîh: Hudâ Nâmıyla Başla Mevlid-i Fahr-i Cihandır Bu 98
2.5.109. Hüzzâm Tevşîh: Menba-i İlm-i Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ 98
2.5.110. Hüzzâm Tevşîh: Menba-i İlm-i Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ 99
2.5.111. Hüzzâm Tevşîh: Merhabâ Ey Fahr-i Âlem Merhabâ 99
2.5.112. Hüzzâm Tevşîh: Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş Kabe Kavseyne 100
2.5.113. Hüzzâm Tevşîh: Muhammed'e Bir Gece Mevlâ'dan Geldi Burak 100
2.5.114. Hüzzâm Tevşîh: Nûr-i Yezdân-ı Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ 101
2.5.115. Hüzzâm Tevşîh: Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım Muhammed Mustafâ 101
2.5.116. Hüzzâm Tevşîh: Rû-Siyâhım Pür-Günâhım Yok Yüzüm Peygambere 102
2.5.117. Hüzzâm Tevşîh: Sende Doğmuştur Muhammed Mustafa 102
2.5.118. Hüzzâm Tevşîh: Ya Habîballah Ya Hayra'l-Beşer Müştâkınem 102
2.5.119. Irak Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 103
2.5.120. Irak Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem 104
2.5.121. Irak Tevşîh: Es-Selâm Ey Seyyîd-i Sâhib-Saâdet Es-Selâm 104
2.5.122. Irak Tevşîh: Mahbûb-i Hudâ Zât-ı Şeref-Bâr-ı Muhammed 105
2.5.123. Irak Tevşîh: Mihr-i Subh-i Meşrika Tâhâ Habîb-i Kibriyâ 105
2.5.124. Irak Tevşîh: Sende Doğmuştur Muhammed Mustafa 105
2.5.125. Irak Tevşîh: Yâ Resûlallah Bana Sensin Penâh 106
2.5.126.Irak Tevşîh: Yâ Resûlallah Cemâlin Hoş Gülistandır Bana 106
2.5.127. Irak Tevşîh: Yâ Resûlallah Habîbi Hâlık-ı Yektâ Tüyi 107

2.5.128. Isfahan Tevşîh: Âsumân-ı Vahdetin Mâhı Muhammed Mustafâ 107
2.5.129. Isfahan Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 108
2.5.130. Isfahan Tevşîh: Ey Benim Devletli Sultânım Muhammed Mustafâ 108
2.5.131. Mâhur Tevşîh: Aşk Derdine Derman Sordum Âlemde 109
2.5.132. Mâhur Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 109
2.5.133. Mâhur Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 110
134. Mâhur Tevşîh: Doğdu Nûrun Âleme Verdi Ziyâ 110
2.5.135. Mâhur Tevşîh: Şâh-ı İklim-i Risâletdir Muhammed Mustafâ 111
2.5.136. Muhayyer Tevşîh: Bir Mehin Bendesiyem Sâye Dahî Olmaz Eşi 111
2.5.137. Muhayyer Tevşîh: Cemâlin Hüsnüne Cânlar Fedâdır Yâ Resûlallah 111
2.5.138. Müsteâr Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl 112
2.5.139. Müsteâr Tevşîh: Yâ Habîballah Kaçan Kalkar Cemâlinden Nikâb 112
2.5.140. Nevâ Tevşîh: Dost Cemâli Şem'inin Pervânesidir Cânımız 113
2.5.141. Nevâ Tevşîh: Ez Cân u Dil Peygambere Âşık İsen Sallû Aleyh 113
2.5.142. Nevâ Tevşîh: Merhabâ Ey Zât-ı Pâkin Pertevi Nûr-i Hudâ 114
2.5.143. Nevruz Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 114
2.5.144. Nevruz Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl 115
2.5.145. Nevruz Tevşîh: Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur 115
2.5.146. Nevruz Tevşîh: Kaçan Kim Makdem-i Pâkinle Âlem Muhterem Oldu 116
2.5.147. Nevruz Tevşîh: Kudûmun Rahmeti Zevk u Safâdır Yâ Resûlallah 116
2.5.148. Nihâvend Tevşîh: Bahr-i Aşkda Bî-Karârım Yâ Resûlallah Meded 117
2.5.149. Nihâvend Tevşîh: Cenâbındır Şeh-i Pâkize Meşreb Yâ Resûlallah 118
2.5.150. Nihâvend Tevşîh: Ey Habîb-i Zülcelâl Mâşûk-ı Rabb-i Kibriyâ 118

2.5.151. Nihâvend Tevşîh: Meded Kıl Ey Hak Habîbi 119
2.5.152. Nihâvend Tevşîh: Nâzenîn-i Hazret-i Mevlâ Muhammed Mustafâ 119
2.5.153. Nikrîz Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 119
2.5.154. Nühüft Tevşîh: Cemâlin Gülşen-i Feyz ü Atâdır Yâ Resulallah 120
2.5.155. Nühüft Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 120
2.5.156. Nühüft Tevşîh: Sâyesi Düşmez Yere Bir Böyle Nahl-ı Tûrsun 121
2.5.157. Nühüft Tevşîh: Yüzündür Âyet-i Sun'-i İlâhî Yâ Resûlallah 121
2.5.158. Pençgâh Tevşîh: N'ola Tâcım Gibi Başımda Götürsem Dâim 122
2.5.159. Pençgâh Tevşîh: Yâ Resulallah Cemâlin Keşefe'd-Dücâ Değil Mi 122
2.5.160. Pençgâh Tevşîh: Zâtına Müştâk Olmuşuz Rûz ü Şeb Âh Eyleriz 123
2.5.161. Rahatülervah Tevşîh: Kusûrum Hadden Aşmıştır Be-Gâyet Yâ Resûlallah 123
2.5.162. Rast Tevşîh: Âfitâb-ı Subh-ı Mâ Evhâ Habîb-i Kibriyâ 124
2.5.163. Rast Tevşîh: Âlemler Nûra Gark Oldu 124
2.5.164. Rast Tevşîh: Bahr-i Cürme Daldı Zâtım Yâ Resulallah Meded 125
2.5.165. Rast Tevşîh: Bu Gülşende Hezâr-ı Bi-Nevâyım Yâ Resûlallah 125
2.5.166. Rast Tevşîh: Bu Şeb Hurşîd-i Evreng-i Risâlet Geldi Dünyâya 126
2.5.167. Rast Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 126
2.5.168. Rast Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl 127
2.5.169. Rast Tevşîh: Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-ı Vahdetten Bu Şeb 127
2.5.170. Rast Tevşîh: Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-ı Vahdetten Bu Gün 127
2.5.171. Rast Tevşîh: Ey Resûl-i Kibriyâ Ey Sînesi Saf Enbiyâ 128
2.5.172. Rast Tevşîh: Eyleyen Uşşâkı Şeydâ Dâimâ 128
2.5.173. Rast Tevşîh: Günâhım Boydan Aşkındır Be-Gâyet Yâ Resûlallah 129
2.5.174. Rast Tevşîh: İsmidir Ahmed Muhammed Mustafâ 129
2.5.175. Rast Tevşîh: Mefâtîhu'l-Hüdâ Oldu Hilâlin Yâ Resûlallah 130

2.5.176. Rast Tevşîh: Merhabâ Ey Mevlid-i Peygamberî 130
2.5.177. Rast Tevşîh: Merhabâ Ey Şu'le-i Âyîne-i Sırr-ı Hudâ 130
2.5.178. Rast Tevşîh: Müjdeler Olsun Size Yâ Mü'minîn 131
2.5.179. Rast Tevşîh: Nasıl Bir Mübârek Geceydi Yâ Rab 131
2.5.180. Rast Tevşîh: Nûr-i Vahdet Kim Fürûg-ı Rûy-i Rahşandır Sana 132
2.5.181. Rast Tevşîh: Oldu Habîb-i Kibriyâ Fahr-i Cihan Efendimiz 132
2.5.182. Rast Tevşîh: Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ 133
2.5.183. Rast Tevşîh: Şefîu'l-Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber 133
2.5.184. Rast Tevşîh: Yâ Resûlallah Yâ Mahbûbe Rabbi'l-Âlemîn 133
2.5.185. Rast Tevşîh: Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına 134
2.5.186. Rast-ı Cedid Tevşîh: İsm-i Rahman Mazharısın Yâ Muhammed Mustafâ 134
2.5.187. Rast-ı Cedid Tevşîh: Yâ Habîballah Meded Eyle Mürüvvet Kânısın 135
2.5.188. Rast-ı Cedid Tevşîh: Yâ Şefia'l-Müznibîn Şemsü'l-Hüdâ Şâhım Meded 135
2.5.189. Sabâ Tevşîh: Dün Gece Uyandım Vakt-i Seherde 136
2.5.190. Sabâ Tevşîh: Etâke 'Îdu Visâlin Felâ Tezuk Hazenâ 136
2.5.191. Sabâ Tevşîh: Ey Resûl-i Mir'ât-ı Hak 137
2.5.192. Sabâ Tevşîh: Firkatin Nârıyla Yandım Yâ Resûlallah Meded 137
2.5.193. Sabâ Tevşîh: Mebde-i Âlem Senin Nûrundur Ey Nûr-i Mübîn 138
2.5.194. Sabâ Tevşîh: Mefâtîhu'l-Hüdâ Oldu Hilâlin Yâ Resûlallah 138
2.5.195. Sabâ Tevşîh: Ne Zaman İsmini Ansam Sevinir Şâd Olurum 139
2.5.196. Sabâ Tevşîh: Söyle Selâmım Ey Sabâ Oldukça Ruhsârın Harem 139
2.5.197. Sabâ Tevşîh: Şefîu'l-Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber 139
2.5.198. Sabâ Tevşîh: Şehinşâh-ı Risâlet Hazret-i Hayru'l-Verâdır Bu 140
2.5.199. Sabâ Tevşîh: Ben Benden Uzaklaşıp 140

2.5.200. Sabâ Zemzeme Tevşîh: Derd-Mendim Yâ Resûlallah Devâ Ol Derdime 141
2.5.201. Sabâ Zemzeme Tevşîh: Ey Habîb-i Muhterem Lutf Et Şefâat Kıl Bize 141
2.5.202. Segâh Tevşîh: Arabda Seyyidü'l-Kavme Duhûl Ettikde Bir Âsî 142
2.5.203. Segâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 142
2.5.204. Segâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 143
2.5.205. Segâh Tevşîh: Derdimin Dermânı Sensin Yâ Muhammed Mustafâ 143
2.5.206. Segâh Tevşîh: Ey Enbiyâlar Serveri 143
2.5.207. Segâh Tevşîh: Nebde'ü Bi's-Salâtü Ve's-Selâm 144
2.5.208. Segâh Tevşîh: Sadr-ı Cem'-i Mürselîn 144
2.5.209. Segâh Tevşîh: Sultân-ı Rusül Şâh-ı Mümeccedsin Efendim 145
2.5.210. Segâh Tevşîh: Zât-ı Mir'ât-ı Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ 145
2.5.211. Segâh Tevşîh: Zâtını Da'vet Buyurdu Bu Gece Rabbü'l-Muîn 146
2.5.212. Segâh Mâye Tevşîh: Makam-ı Mültecâ Ahmed Muhammed Mustafa'dır Bu 146
2.5.213. Sultanîyegâh Tevşîh: Vücûdundur Cihân-ı Halka Bâdî Yâ Resûlallah 147
2.5.214. Sûzidil Tevşîh: Aşkınla Tutuştur Beni Yak Nâre Efendim Muhammed 147
2.5.215. Sûzidilârâ Tevşîh: Bârekallah Dü Cihânın Serveri 148
2.5.216. Sûzinâk Tevşîh: Alîl ü Âsi vü Fâsık Gedâyım Yâ Resûlallah 148
2.5.217. Sûzinâk Tevşîh: Bağrımdaki Biten Başlar 148
2.5.218. Sûzinâk Tevşîh: Benimdir Cümle İsyân ü Kabâhat Yâ Resûlallah 149
2.5.219. Sûzinâk Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 149
2.5.220. Sûzinâk Tevşîh: Mekke Yurdu Medîne-i Münevvere 150
2.5.221. Sûzinâk Tevşîh: Seyreyleyüp Yandım Mah-Cemâline 150

2.5.222. Sûzinâk Tevşîh: Yâ Habîballah Meded Eyle Mürüvvet Kânısın 151
2.5.223. Şedaraban Tevşîh: Nebîler Serveri Fahrü'l-Verânın Ümmetiyiz Biz 151
2.5.224. Şehnaz Tevşîh: Cenâb-ı Cebrâil Oldu Delîlin Yâ Resûlallah 152
2.5.225. Şehnaz Tevşîh: Gubâr-ı Pâyine Almam Cihânı Yâ Resûlallah 152
2.5.226. Şehnaz Tevşîh: Nebîler Serveridir Muhammed 152
2.5.227. Şehnaz Tevşîh: Yüzün Mir'ât-ı Zât-ı Kibriyâ'dır Yâ Resûlallah 153
2.5.228. Şehnaz Hâverân Tevşîh: Gürûh-i Enbiyânın Serverisin Yâ Resûlallah 153
2.5.229. Şevkutarab Tevşîh: Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şâh 154
2.5.230. Şevkutarab Tevşîh: Cenâbındır Şeh-i Pâkize Meşreb Yâ Resûlallah 154
2.5.231. Şevkutarab Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem 155
2.5.232. Şevkutarab Tevşîh: Gönül Fikr-i Hayâlinle Sabahlar Yâ Resûlallah 155
2.5.233. Şevkutarab Tevşîh: Mefhar-i Cümle Cihansın Ey Şefâat Mâdeni 156
2.5.234. Tâhir Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 156
2.5.235. Tebrîz Tevşîh: Derdimin Dermânı Sensin Yâ Muhammed Mustafâ 157
2.5.236. Tebrîz Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem 157
2.5.237. Tebrîz Tevşîh: Rûh-i Pâk-i Mustafa'ya Etmişim Cânım Feda 157
2.5.238. Tebrîz Tevşîh: Sen Şeh-i Peygamberân İdin Efendim Ol Zaman 158
2.5.239. Uşşak Tevşîh: Bir İsmi Mustafâ Bir İsmi Ahmed 158
2.5.240. Uşşak Tevşîh: Bu Can Teşne Visâl-i Hazretine 159
2.5.241. Uşşak Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi 159
2.5.242. Uşşak Tevşîh: Dün Gece Uyandım Vakt-i Seherde 160
2.5.243. Uşşak Tevşîh: Ey Enbiyâlar Serveri Ey Esfiyâlar Rehberi 160

2.5.244. Uşşak Tevşîh: Ey Hudâ'dan Lutf u İhsan İsteyen 160
2.5.245. Uşşak Tevşîh: Ey Şehinşâh-ı Serîr-i Enbiyâ vü Evliyâ 161
2.5.246. Uşşak Tevşîh: Kıble-i Ehl-i Safâ Oldu Cenâb-ı Mustafâ 161
2.5.247. Uşşak Tevşîh: Şâh-ı İklîm-i Risâlet Hem Muazzam Padişah 162
2.5.248. Uşşak Tevşîh: Şefî'ul-Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l Minber 162
2.5.249. Uşşak Tevşîh: Şehinşâh-ı Cihanbân-ı Muhammed Şâh-ı Zî-Unvan 163
2.5.250. Uşşak Tevşîh: Vâsıl Olmaz Hakk'a Kimse Cümleden Dûr Olmadan 163
2.5.251. Uşşak Tevşîh: Vücûdun Mazhar-ı Sırr-ı Ezeldir Yâ Resûlallah 164
2.5.252. Uzzal Tevşîh: Sana Ey Şâh-ı Rusül Uymayanın Bitmez İşi 164
2.5.253. Yegâh Tevşîh: Sensin Ey Sultân-ı Âlem Milk-i Dîne Pâdişâh 164
2.5.254. Yegâh Tevşîh: Ziver-i Tâc-ı Saâdet Doğduğu Şebdir Bu Şeb 165
2.5.255. Zâvil Tevşîh: Fahr-i Alemü'z-Zîşan Ol Azîzü'l-Enbiyâ 165

SONUÇ 167
KAYNAKÇA 169
EKLER

KISALTMALAR

akt.	Aktaran
bkz.	Bakınız
c.	Cilt
d.	Doğumu
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
KMO.	Klasik Mevlid Okuyuşları ve Tevşîh İlahileri
ö.	Ölümü
S.	Sayfa
s.	Sayı
ss.	Sayfadan Sayfaya
TDK	Türk Dil Kurumu
TMT.	Türk Mûsikisi Tarihi
TMBF.	Türk Mûsikisi Beste Formları
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Çalışmada Verilen Tevşîh Tariflerinin İhtiva Ettiği Unsurlar 9
Tablo 2: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Divan Edebiyatı Nazım Şekilleri 32
Tablo 3: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Aruz Vezni Kalıpları 34
Tablo 4: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Hece Vezni Kalıpları 34
Tablo 5: İncelenen Tevşîhlere Ait Makamlar 39
Tablo 6: Mevlid Bahirlerinin ve Bahirler Arasında Okunabilecek Tevşîh Makamları 41
Tablo 7: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Usûller 44
Tablo 8: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Tempolar 46

EKLER LİSTESİ

EK 1: Çalışmada Kullanılan Tevşîhlere Ait Notalar ek s.1

GİRİŞ

İnsanı diğer canlılardan farklı kılan hususiyetlerden bazıları, onun; din, ahlak, düşünme ve sanat gibi yönleridir. Sanat, maddî ihtiyaçların ve aklî bilgilerin dışına çıkarak dünyayı değişik açılardan kavramaktan zevk alınmasını sağlayan, hakikat arayışının bir vasıtasıdır[1].

İnanç temelinden bağımsız olarak düşünülmesi mümkün olmayan kültür ve medeniyetin, unsurlarından olan sanatın da din ile yakından bir münasebeti vardır[2]. Çünkü dinin kendisini ifade etmek için kullandığı araçlardan biri sanattır. Sanatın kendini geliştirebilmesi ve ifade edebilmesi için müracaat ettiği en önemli kaynak da dindir[3].

Son semavî din olan İslâm, güzelliğe büyük önem vermiştir. Birçok muhaddis tarafından rivayet edilen "Allah güzeldir, güzeli sever[4]" ibaresinin yer aldığı hadis, İslâm'ın güzel olana ve güzel olanı yaratmayı hedefleyen sanata bakışını en veciz şekilde ifade etmektedir. Bu açıdan sözkonusu hadis, İslâm toplumunda güzel sanatların önemini ve güzellik kavramıyla dinî inançların birlikteliğini ifade etmesi açısından dikkate değerdir[5]. Dolayısıyla İslâm'ın prensiplerinin ortaya koyduğu anlayış, sanatın her alanında özgün eserlerin ortaya çıkmasına, İslâm sanatı olgusunun ve bu olgu çerçevesinde şekillenen sanat mirasının ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

İslâm'ın güzelliğe atfetmiş olduğu bu ehemmiyet; İslâm sanatının, dinin akidelerinin tesiriyle ayrı bir felsefe ve karakter kazanması şeklinde tezahür etmiş, İslâm sanatının dayandığı ve beslendiği kâinat görüşü, İslâm sanatının kendine has yorum ve üsluplar ortaya koyması neticesini doğurmuştur[6].

İslâm sanatında önemli bir yeri olan ve bu sanatın en önemli dinamiklerinden olan güzellik kavramının mimariden edebiyata, tezhipten hat sanatına uzanan etki alanına rağmen sanatın unsurlarından olan mûsiki, İslâm medeniyeti ve İslâm toplumunda her zaman tartışmalı bir sanat dalı olma özelliğini korumuştur. Nitekim

[1] Nusret Çam, **İslâm'da Sanat Sanatta İslâm**, 5. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012, s. 20.
[2] Yılmaz Özakpınar, **İslâm Medeniyeti ve Türk Kültürü**, 5. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2012, s. 28.
[3] Çam, ss. 20-23.
[4] Müslim, "Kitâbü'l-Îmân" 147.
[5] Süleyman Uludağ, **İslâm Açısından Müzik ve Semâ**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2005, s. 13.
[6] Louis Massignon, "Les Méthodes de Réalisation Artistique des Peuples l'Islam", (çev. Burhan Toprak), **Din ve Sanat**, 2. Baskı, Hece Yayınları, Ankara, 2006, s. 15.

mûsikinin haram ya da helal oluşuna dair görüşler serdedilirken esas alınan ayet ve hadislerde her türlü tevile müracaat edilmiş, bu görüşlere Kur'an ya da hadis zemininde bir yer bulabilmek gayesiyle çeşitli yollara başvurulmuştur. Buna rağmen denilebilir ki, İslâm açısından mûsikinin hükmü, hala güncelliğini koruyan tartışmalı bir meseledir[7].

İslâm medeniyeti içindeki talihsiz olarak nitelendirilebilecek bu konumuna rağmen mûsiki, İslâm sanatlarının en önemlilerinden bir olma vasfını da her zaman korumuş ve orijinal bir karakter kazanmıştır. Bu bağlamda Kur'an-ı Kerîm'i ve ezanı güzel okumanın hadislerle teşvik edilmesi, mûsikinin önemini korumasını temin etmiştir[8]. Dolayısıyla daha çok fakihlerde görülen mûsiki aleyhindeki tutumlar mûsikinin gelişmesini engelleyememiş, özellikle zühd ve tasavvuf hareketinin de etkisiyle, tasavvuf çevrelerinde semâ olarak adlandırılan dinî mûsiki, Allah'a ulaşma gayesinin temin edilebilmesi için mühim vasıtalardan biri olmuştur[9].

Tasavvuf ehlinin, tasavvufun *el-Luma', et-Taarruf, Keşfu'l-Mahcub, İhya* gibi temel kaynaklarında sema bahislerinde yer ayırdığı mûsikiye yüklediği anlam ve ehemmiyet; bezm-i eleste kadar dayandırılmıştır: "Cüneyd'e sorulmuş: Sakin sakin duran bir kimse semâ dinlediği zaman neden sallanmaya başlıyor? Şöyle demiş: Allah Teâlâ 'ezel ve elest bezmi'nde ruhlara: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? diye hitap etmiş. Ruhlar da: Evet, öyle, demişlerdi[10]. İşte o zaman bu kelamın işitilmesinden (semaından) hâsıl olan şevk ve lezzet ruhlara yerleşti, semâ (mûsiki) dinledikleri zaman onu hatırlar ve harekete geçerler.[11]".

Dinî ve ladinî mûsikinin gelişimi ve karakterini kazanması, büyük ölçüde mutasavvıfların gayretleriyle olmuş, sufîler mûsiki faaliyetlerinin her zaman içinde bulunmuşlar ve tekkeler, mûsikinin en önemli okulları olma vazifesini hakkıyla icra etmişlerdir. Dinî ya da dindışı olması ayırt edilmeksizin mûsiki sahasında eser veren

[7] Uludağ, s. 24.
[8] Uludağ, ss. 80-84.
[9] Uludağ, ss. 162-170. Tasavvufta semânın yeri ve önemi hakkında ayrıca bkz. Cem Yavuz, "Şairin/Müzisyenin Ten ile Tin Arasındaki Seyrinde Bir Vecd Eşiği Olarak Semâ' (Ses), **Merdivenşiir Dergisi**, Sayı: 9, 2006, ss. 32-42.
[10] A'râf Sûresi, 172. âyet.
[11] Abdülkerim Kuşeyrî, **Tasavvuf İlmine Dair Kuşeyrî Risalesi**, (haz. Süleyman Uludağ), Dergâh Yayınları, İstanbul, 1978, s. 453. *el-Luma', et-Taarruf, Keşfu'l-Mahcub, İhyâu Ulûmi'd-dîn* ve *er-Risâle* (Kuşeyrî Risâlesi), tasavvuf düşüncesinin sistemleşmesini sağlayan ilk yazılı eserlerdendir. Ayrıca bkz. H. Kamil Yılmaz, **Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarîkatlar,** 15. Baskı, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2012, ss.54-56; Mustafa Kara, **Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi,** 6. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2003, ss. 150-155.

en meşhur mûsikişinaslarımızın tekkelerle olan münasebetleri dikkate değerdir[12]. Bunun yanında dinî mûsikinin cami ile ilişkisinin çok önemli olduğu oldukça açıktır. Camideki uygulamalarda mûsikinin vazgeçilmez bir unsur olmasının, dinî mûsikinin tekâmül sürecinde mühim bir rol oynadığını ve cami mûsikisinin icra ortamının gereksinimlerine, sınırlarına ve alışkanlıklarına dayanan bir üslup kazandığını söylemek mümkündür. Örneğin icra esnasında saz kullanılmaması, cami mûsikisinin en belirgin karakteristiğidir ve bunda yukarıda bahsi geçen unsurların etkisi olduğu sonucuna ulaşılabilir. Denilebilir ki mûsiki, toplumların en önemli kültürel ve medenî unsurlarından olan inanç sahasından başlayarak, Türk toplumunda hayatın hemen her alanında önemli yer tutan bir sanat olagelmiştir. Birçok geleneğin içinde yer aldığı gibi, dinî yaşantının da ayrılmaz bir parçası olmuştur. Yeni doğan bir bebeğe isim verilirken okunan ezan ve kametle müslüman bireyin hayatına giren mûsiki, ninnilerle çocuğun büyümesine eşlik etmiş, özel merasimlerin vazgeçilmezi ve ibadet hayatının ziyneti olmuş, cenaze salasıyla ölümü haber verirken de onunla birlikte olarak, hayatın başından sonuna kadar müslüman hayatında yer almıştır[13].

Dinî mûsiki, yukarıda zikredildiği üzere İslâm'ın akideleri tesirinde gelişmiş ve onu şekillendiren temel amiller, Allah ve Peygamber sevgisi gibi unsurlar olmuştur. Dinî mûsiki türlerinin oluşmasında da bu unsurların etkisinin göz ardı edilemeyecek derecede önemli olduğu rahatlıkla ifade eilebilir.

Dinî mûsikinin en güzel, en sanatkârane, en üst düzey estetik değer taşıyan türlerinden olan tevşîhler de, Peygamber sevgisinin tezahür ettiği, Peygamber sevgisinin oluşturduğu ve şekillendirdiği müstesna eserler olarak değerlendirilebilir. Çalışmamızın konusunu oluşturan tevşîhler, geçmişten günümüze ulaşamayan birçok örneği olduğu muhakkak olsa da, dinî Türk mûsikisi repertuarında ilahilerden sonra en çok eser verilen tür olma özelliğini taşımaktadır[14].

[12] Ömer Tuğrul İnançer, "Osmanlı Mûsikîsi Tarihinde Tasavvuf Mûsikîsine Bir Bakış", **Yeni Türkiye Dergisi,** Sayı: 57 (Türk Mûsikîsi Özel Sayısı), 2014, s. 874.
[13] Mustafa Kara, "Vefatının 160. Yılında İsmail Dede Efendi", **Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 203, s. 21.
[14] Nuri Özcan, "Klasik Mevlid Okuyuşları ve Tevşîh İlahileri", **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid Sempozyumu Kitabı**, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010, s. 491.

Dinî Türk Mûsikisinde Türler ve Tevşîh

Bir sanatın ve sanat eserinin teşekkül edebilmesi için onu hazırlayan ve şekillendiren bir zemin olması gerektiği malumdur. Bir sanat eserinin ortaya çıkış sebebi ve bu sebebe bağlı olarak meydana gelen ürün, bu sanat eserini üreten gaye ve eserin ortaya çıkışı sürecinde işleyen düşünce yapısı ile şekillenmektedir. Cemaatle namazda kadınların erkeklerin arkasında durmasını gerektiren dinî hüküm sebebiyle camilerde kadınlar mahfili arka kısımda yer aldığı gibi, tarikatlar olmadan bir tekke mimarisinin varlığı söz konusu edilemez[15]. Aynı şekilde dinî mûsikimizin sanat düzeyi en yüksek türlerinden olan Mevlevî ayinleri hem müzik, hem de ayin esnasında yapılan hareketler açısından, şüphesiz ki bu tarikatın düşünce yapısından ve felsefesinden etkilenmiş, bu düşünce yapısı ve Mevlevîlik yolunun sisteminin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır[16]. Ezan ve kamet gibi türler camilerde şekillenirken, zikir ilahisi gibi tekke mûsikisine ait türler de tekke ortamında şekillenmiştir. Dinî tecrübe açısından, insanın sahip olduğu hissî algılar vardır. İnsanın dinî uyanıklılığını yükselten bu algılar arasında mûsikinin de yeri olduğu söylenebilir[17]. Buna bağlı olarak dinden beslenen sanat zemininin oluşumunda, yukarıda zikredilen unsurlara ilaveten psikolojik algıların da rol oynadığı ifade edilebilir. Bir his kaynağı olarak mûsikinin dinî inançların öğrenilmesine ve dindarlık hissinin artmasına katkısı, din açısından mûsikinin önemini artırırken, din bünyesinde yer alan mûsiki belirli türler etrafında şekillenmektedir[18]. Dinî mûsikiye ait türlerden olan tevşîhler için de yukarıda bahsedilen müessirlerin etkisinin geçerli olduğunu söylemek mümkündür. Buna bağlı olarak tür kavramını ve bu kavramın oluşmasında tesiri olan etmenleri ele almak yararlı olacaktır.

Genel itibariyle, ortak özellikler taşıyan olgular, birer türdür. Örneğin, canlı türünün ortak özelliği, yaşamsal faaliyetler göstermeleridir. Türler, temel türler ve alt türler olarak ikiye ayrılırlar. İnsan ve hayvan türleri, canlı temel türünün birer alt türleridir. Bir alt tür, bir başka alt türlere ayrılabileceği gibi, bir temel tür de bir başka temel türün alt türü olabilir. Örneğin, mûsiki temel bir tür olduğu halde güzel

[15] Çam, ss. 141-143
[16] Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Refik Hakan Talu, "Mevlevi Müziği ve Mevlevi Ayinleri", **Yeni Türkiye Dergisi,** Sayı: 57 (Türk Mûsikîsi Özel Sayısı), 2014, ss. 941-954.
[17] Paul E. Johnson, "Dinî Tecrübe", çev. Recep Yaparel, **D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı: 3, 1986, s. 197.
[18] Aydın Işık, **Din ve Estetik Felsefi Bir İnceleme**, 2. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013, ss. 300-304.

sanatların bir alt türüdür. Bir mûsiki türünün teşekkülünde; makam, usûl, güfte, tavır, kullanılan perdeler, irticalî ya da besteli oluş, içeriğinin konusu, eserin icra amacı ve icra edildiği ortam, eserin biçimi, içeriğin dünyevî ya da dinî oluşu gibi özelliklerin yanı sıra kültürel birikim ve geleneksel alışkanlıkların da rol oynadığı söylenebilir[19]. Tevşîh türünün dinî mûsiki türleri arasındaki yerini tespit etmekte kullanabileceğimiz öne çıkan bazı özellikleri şunlardır:

1. Tevşîhler, güfteleri itibariyle dinî eserlerdir, bu aynı zamanda ilahî olarak anılan eserlerin de ortak özelliğidir. Bunun yanında güftenin, Hz. Peygamber'den bahsetmesi tevşîhlerin en önemli ve ayırt edici özelliğidir. Bu durumda tevşîhler ilahî türünün bir alt türü olarak ele alınabilir.
2. Tevşîhler, usûle bağlı olarak bestelenmiş eserlerdir. Bu yönüyle, aynı güfte özelliklerini göstermesine rağmen irticalen okunan na't türünden ayrılır.
3. Tevşîhler, türün ortaya çıkışı itibariyle Mevlid ve Mi'râciyye aralarında okunmak üzere tertip edilmiş eserlerdir.

Buna göre temel türden alt türe doğru; geleneksel Türk sanat mûsikisi, dinî Türk sanat mûsikisi, ilahiler, tevşîhler şeklinde bir sıralama yapmak mümkün olacaktır. Bestelenmiş (irticalî olmayan) eserler olan tevşîhlerin dinî Türk sanat mûsikisi türleri içindeki yerini tespit ettikten sonra tevşîhler hakkında genel olarak bilgi vermekte yarar görüyoruz.

Arapça kökenli bir kelime olan tevşîh'in (Ar. توشيح) kökü; lügatte Arapların takındıkları bir gerdanlık çeşidi, bir tür kemer, kuşak; omuzdan koltuk altına uzanan kemer anlamlarına gelen vişâh (Ar. وشاح) kelimesidir. Tevşîh kelimesi bu kökten türemiş olup, kemer takmak, elbise giydirmek, bir tür gerdanlık takmak manalarında kullanılmaktadır. Tevşîh aynı zamanda çoğu yedi beyitle sona eren bir Endülüs Arap şiiri çeşidine verilen bir isimdir[20]. Süslendirme, tezyin manalarında kullanılan tevşîh kelimesi, çifte kafiye anlamına da gelmektedir[21]. Vişâh kelimesi süslü, ziynetli kemer anlamına geldiğinden dolayı tevşîh kelimesi takıp takıştırmak anlamında da kullanılmıştır[22]. Ayrıca akrostiş denilen, şiirde mısraların ilk harflerinden kelime

[19] Onur Akdoğu, **Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler**, Meta Basım, İzmir, 2003, s. 1.
[20] Mevlût Sarı, **El-Mevarid Arapça Türkçe Lûgat**, İpek Yayınları, İstanbul, Tarihsiz, s. 1656.
[21] Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî**, (haz. Fazılhak Nergiz ve Aziz Ençakar), 1. Baskı, Şifa Yayınevi, İstanbul, 2012, s. 458.
[22] Ali Nazîmâ ve Faik Reşad, **Mükemmel Osmanlı Lügati**, TDK Yayınları, Ankara, 2002, s. 535.

meydana gelmesi de tevşîh kelimesiyle ifade bulmaktadır[23]. Aynı zamanda Kur'an-ı Kerim'i usûl, âdâb ve erkânıyla okumaya da tevşîh denilmektedir[24].

Dinî Türk sanat mûsikisindeki terim anlamı ile tevşîh, genellikle Mevlid ve Mi'râciyye'de bahir aralarında cumhur tarafından icra edilen, güfteleri Hz. Peygamber'i konu alan bir türdür[25]. Bu yönüyle tevşîhler Mevlid ve Mi'râciyye aralarını tezyin ettiği, zenginleştirdiği, güzelleştirdiği ve ayrı bir renk kattığı için tevşîh adını almıştır. Tevşîhlerin, ilahilerin sözleri Peygamber Efendimiz'i metheden bir çeşidi olduğunun altı birçok tanımda çizilmiştir[26]. Aynı kelime kökünden türeyen Arap mûsikisine ait büyük türlerden biri olan muvaşşahlar ile dinî Türk sanat mûsikisindeki tevşîhlerin herhangi bir benzerliği bulunmamaktadır[27]. Muvaşşah, Arap halk şiiri ve mûsikisine ait olup daha sonradan klasikleşen ve dinî içerikli olmayan bir türdür[28].

Tevşîhler hakkında yukarıdaki genel çerçeveye ilave olarak, kaynaklarda tevşîhlerle ilgili yer alan tariflerin bazıları aşağıda verilmiştir.

1. "*Mevlid ve miraciye bahirleri arasında okunan Hz. Peygamberi konu almış ilahilerdir. Güfteleri Türkçe ve Arapçadır. Genellikle bu manzumelerde Efendimiz Hazretlerinin veladetleriyle ilgili övgüler yer almaktadır. Ayrıca başlangıç ve bitişlerde de Cenab-ı Hakka münacaat yer almaktadır."*[29]

2. *"Süsleme, süslendirme anlamını taşımaktadır. Mevlid ve Miraciyye okunduğu zaman bahirler arasında, cumhur tarafından okunan, konusu Peygamber'i medh ve Tanrı'ya münacat taşıyan güftelerden bestelenen eserlerdir. Bestelerde sofyan, düyek, yürük semai, devr-i hindi gibi küçük; muhammes, devr-i kebir, çenber, hafif, evsat, fahte gibi büyük usuller kullanılır. Beste için seçilen güfteler genellikle bir kıtalıktır. Güfteler meşhur mutasavvıfların şiirlerinden seçilir. Türkçe, Farsça, Arabça olanları da vardır. Tevşîhlerin yapısı murabba tipteki din dışı klasik eserlerinki gibidir. İlahilere nazaran daha girift, sanat çizgisi yüksek, icrası tecrübe gerektiren, düzeyli bir formdur."*[30]

[23] Ahmet Vefik Paşa, **Lehce-i Osmânî**, (haz. Recep Toparlı), TDK Yayınları, Ankara, 2000, s. 861.
[24] Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, 2. Baskı, Doğuş Matbaası, Ankara, 1970, s. 1327.
[25] Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Mûsikîsi Câmi ve Tekke Mûsikîsi**, 3. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014, s. 116.
[26] Kazım Etik, **İmam-Hatib Okullarında Nota ve Dînî Müzik Eğitimi,** 2. Baskı, Kanaat Matbaası, Konya, 1970, s. 39.
[27] Özcan, KMO, s. 490.
[28] Yılmaz Öztuna, **Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi,** 1. Baskı, Cilt: 2, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1990, s. 393.
[29] Ak, s. 116, 117.
[30] Alâeddin Yavaşça, **Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri,** Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 2002, s. 676.

3. *"Arapça süslemek manasına gelen bu kelime, mevlid ve miraciye bahirlerinin arasında okunan ilahiler hakkında kullanılır bir tabirdir. Mevlidde olsun, miraciyede olsun bahirler hangi makamda okunacak ise onun tevşîhi de aynı makamdan olan bir ilahidir."*[31]

4. *"Mevlid arasında okunmak üzere yapılmış, sözleri Allah'ı ve Peygamberi yüceleyen ilahilerdir. Küçük ve büyük usullerle ölçülmüşlerdir."*[32]

5. *"İlahilerin bir çeşididir. Sözleri umumiyetle Peygamber Efendimizin doğumunu metheder. Bazen başlangıçta bazen da sonda bir münacaat kısmı bulunur. Muhtelif makamlarda ve muhtelif usullerde bestelenmişlerdir."*[33]

6. *"Mevlid bahirleri arasında okunan ilahilere "tevşîh ilahileri" denir. Tevşîh sözü süslemek anlamındadır. Bu ilahilerle mevlid-i şerif süslenmiş olurdu. Çoğunlukla evsat, bazen da devr-i hindi usulüyle bestelenen, hep birlikte okunan ve öbür ilahilerden bu yönden ayrılan ilahilere "cumhur ilahi" denir. İbadet meclislerinde okunan bu ilahiler, tekkelerde ayin sırasında okunan ve ritmik ahengi zikir darplarına uygun olan ilahilerle karıştırılmamalıdır."*[34]

7. *"Tevşîhler bir tür na'ttir, genellikle mevlid ve miraciyeler okunurken hem tekkelerde, hem de camilerde icra edilir. Daha çok durak evferi, devrikebir, çenber, zincir, evsat, hafif, muhammes gibi büyük usullerle bestelendiği gibi düyek, sofyan, yürük semai gibi küçük usullerle de bestelenebilir. Sözleri Türkçe'den başka Arapça ve Farsça olabilir. Çoğunlukla 2-4-5-6 mısralı kıtalar şeklindedir. Tevşîhler daha çok tekkelerde okunmuştur. Tevşîh kelimesi, düzenlemek, süslemek, tezyin etmek anlamlarına gelir. Bunlara na'tların besteli şekilleri de denebilir. Mevlid ve miraciye bahirleri belli bir makam çerçevesinde okunduğu için, bu makamlara uygun ya da aynı makamlardan tevşîhler bestelenmiştir."*[35]

8. *Sözlükte "süslemek, düzenlemek anlamındaki tevşîh, Türk dini musikisinde mevlid ve miraciyye gibi büyük formda ve uzun eserlerin bölümleri arasında okunmak üzere bestelenmiş, güfteleri Hz. Peygamber'i konu alan ilahilere verilen addır. Bölümleri, süsleyerek renklendirdiği için bu adla anılmış olmalıdır. Tevşîhler bazı eski kayıtlarda "tevşîh ilahi, mevlid ilahi" gibi ifadelerle anılmaktadır. Güfte bakımından na'tlarla aynı nitelikleri taşıyan*

[31] Halil Can, "Dinî Türk Musikisi Lûgatı", **İleri Musiki Mecmuası**, Sayı: 226, s. 19.
[32] İsmail Hakkı Özkan, **Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveveleri,** 12. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013, s. 102.
[33] Etik, s. 39.
[34] M. Ekrem Karadeniz, **Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları,** Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, Tarihsiz, s. 167.
[35] Nazmi Özalp, **Türk Mûsikîsi Beste Formları,** TRT Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1992, s.54. Aynı tarif için ayrıca bkz. Nazmi Özalp, **Türk Mûsikîsi Tarihi,** Cilt: 1, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2000, s. 125.

tevşîhler, çoğunlukla serbest şekilde (irticali) icra edilen na'tlardan besteli olmaları ve koro halinde okunmaları gibi özellikleriyle ayrılır. Sözleri daha çok Türkçe'dir, ancak Arapça ve Farsça yazılmış tevşîhler de vardır. Güfteleri genellikle iki, üç, beş, altı mısradan ibaret bir kıta olan tevşîhler ekseriyetle devr-i kebir, çenber, evsat, zincir gibi büyük usullerle ölçülmüştür.[36]

9. *"Tevşîhin Arapçada lûgat manası 'tezyin etmek'tir. Mevlut cemiyetlerinde okunan ve bazan peygamberimizin velâdetine veya methine müteallik, bazan da doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk'a münacatı havi güfteler üzerine bestelenmiş olan ilâhîlerle Mevlut menkıbesi tezyin edildiği için bu nevî ilâhîlere dinî mûsiki üstatları tarafından tevşîh denilmiştir."*[37]

10. *Türk dini mûsikisinde bir şekil. Aslında nat'dir. Yalnız na't tekkelerde ve başka yerlerde okunduğu halde tevşîh, mevlid ve miraciyye arasında teganni edilir. Binaenaleyh "mevlid tevşîhi" demek fuzulidir, zira mevlidde okunması adet olmamış na'te sadece na't denir. Tevşîhler çoktur ve Rauf Yekta Bey ile arkadaşları tarafından birçoğu bir cilt halinde toplanıp İstanbul Konservatuvarı yayınları arasında bastırılmıştır. Durak evferi, devr-i kebir, çenber, zincir gibi büyük usullerle ölçülürler. Güfte farsça ve Arapça da olabilir. Mısralar müteaddid olup istenildiği kadar uzatılabilir. Mevzu itibariyle tamamen na'ttir. Hazret-i Peygamber vasfındadır.*[38]

11. *"Kelime olarak süsleme, süslendirme anlamlarına gelir. Mevlid ve miraciye okunurken bahir ve hane aralarını süslemek, ses ve ahenk katmak için bestelenmiş eserlerdir. Sözleri Türkçe ya da Arapça şiirlerden seçilmiştir. Tevşîhlerde Hz. Peygamber'in doğumu, O'na dair övgüler, ayrıca Cenab-ı Allah'a yalvarış ve yakarışlar konu olarak işlenmektedir."*[39]

Aşağıda bu tarifler, ihtiva ettikleri yapı, içerik, işlev ve şekil unsurları bakımından tahlil edilecektir.

[36] Nuri Özcan, "Tevşîh", **TDVİA**, Cilt: 41, s. 48.
[37] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, **İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı Türk Musikisi Klasiklerinden İlahiler,** Cilt: 1, Evkaf Matbaası, İstanbul, 1931, s. vii.
[38] Öztuna, s. 393.
[39] Zekai Kaplan, **Dinî Musikî,** 1. Baskı, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1991, s. 66.

Tablo 1: Çalışmada Verilen Tevşîh Tariflerinin İhtiva Ettiği Unsurlar

TARİF NO	YAPI	İÇERİK	İŞLEV	ŞEKİL
1		+	+	+
2	+	+	+	+
3			+	+
4		+	+	+
5		+	+	+
6			+	+
7		+	+	+
8		+	+	+
9		+	+	
10		+	+	+
11		+	+	

Yukarıdaki tariflerde görüldüğü üzere bazı kaynaklarda; tevşîhleri Mevlid ve Mi'râciyye okunurken icra edilen bir tür na't olarak ifade eden tariflere de rastlanmaktadır[40]. Bu şekilde yapılan tariflerin sıhhatli olduğu kanaatinde değiliz. Çünkü bu tariflere göre, tevşîhlerin hangi yönüyle bir na't türü olduğu açık olarak belirtilmemiştir. Bu tarz bir benzerlik eğer mûsiki açısından kuruluyorsa bu tarifin doğruluğu tartışılması gerekmektedir. Zira na't, genel anlamda irticâlî olarak icra edilen bir tür olduğu halde tevşîhler irticâlî olarak icra edilmeyen, bestelenmiş ve usûle bağlı olarak icra edilen eserlerdir. Dolayısıyla tevşîh ve na't benzerliğine işaret eden bir tarif yapılacaksa, aradaki benzerliğin güfte cihetinden olduğunun hususen ifade edilmesi gereklidir.

Tevşîhlerin, Mevlid ve Mi'râciyye aralarından okunmaya mahsus olan na't türü olduğunu ifade eden tarifin de[41] problemli olduğu görülmektedir. Zira tevşîhlerle na'tler arasında, usûl kavramının dikkate alınmasıyla ortaya çıkan önemli bir fark bulunmaktadır. Tevşîhlerin irticâlen bestelenmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla, na't ile tevşîh arasındaki fark, türlerin işlevi ya da icra sahasından ziyade şekle ait bir özellikten kaynaklanmaktadır.

[40] Nazmi Özalp, TMT, s. 125.
[41] Öztuna, s. 393.

Tevşîhlere dair yapılan bazı tariflerde ise tevşîhlerin, Mevlid merasimlerinde okunan Peygamber Efendimiz'le alakalı, bazen de doğrudan doğruya Allah'a yakarış ifade eden güfteler üzerine bestelenen ilahiler olduğu belirtilmektedir[42]. Tevşîhler içinde Hz. Peygamber'le alakalı güftelerde, manzume içerisinde münacaat kısmı bulunduranlar varsa da, doğrudan yakarış ifade eden güfteler üzerine bestelenen eserleri tevşîh kapsamında değerlendirmenin isabetli olmayacağı görüşündeyiz. Kaynaklarda tevşîh olarak zikredilen eserlerden, bu kapsam içinde değerlendirilenlerin sayısının tevşîh tarifi yapılırken kaydedilmeyi gerektirecek kadar çok olduğu söylenemez. Tercih ettiğimiz görüş, tevşîhlerin güftelerinin her yönüyle Hz. Peygamber'den bahseden eserler olduğudur[43].

Yukarıdaki tanımlarda, tevşîh türüyle ilgili içerik, yapı ve işlev özelliklerine bir arada değinilmiştir. Tevşîhlerin tanımlanmasında referans alınması gereken noktaların neler olduğu konusundaki belirsizlik sebebiyle bir eserin tevşîh olup olmadığına karar vermenin güç oluşu, mûsiki çevrelerinde bugün varlığını ciddi şekilde muhafaza eden bir problemdir. Bu hususta kesin yargılar üzerine bina edilmiş bir kriterler sistemi teklif edilse bile, bir sanat eserinin tam anlamıyla bu çerçeveye oturmaması gibi bir durumun söz konusu olması da beklenebilir. Örneğin din dışı sözlü mûsiki türlerinden olan kârların, diğer formlardan ayrıldığı en önemli özellik terennüm[44] kısmı ile başlamaları olduğu halde, mûsikimizin en büyük bestekârlarından olan Itrî'nin meşhur Nevâ Kâr'ı, terennümle değil güfteyle başlamaktadır[45]. Mûsiki eserlerinde zaman zaman görülen, bestekârın tasarrufundan ya da farklı sebeplerden kaynaklanan buna benzer durumlar, tür tariflerinin yapılmasında kesin ve belirgin ölçütlerin tespitini zorlaştırsa da, yine de –çok kesin hükümler içermemek kaydıyla- tarifler yapılmıştır.

Tevşîhler için ilk bakışta göze çarpan en önemli özellik, güftelerinin mutlak surette Hz. Peygamber'den bahsediyor olmalarıdır. Fakat güfteleri Hz. Peygamber'den bahseden her dinî mûsiki eserini tevşîh olarak değerlendirmek

[42] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, Cilt: 1, s. vii.
[43] Özcan, KMO, s. 490.
[44] Terennüm: Genelde büyük formlu sözlü eserlerde yer alan, sadece ritmik karakterli anlamsız hecelerden oluşanları îkâ'î terennüm; anlamlı kelimelerden oluşanları lafzî terennüm olarak adlandırılan ve güfteye ilave olarak bestelenen bölümlerdir. (bkz. Cinuçen Tanrıkorur, **Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi,** 3. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2011, s. 172.)
[45] Özkan, s. 104.

mümkün değildir. Bir mûsiki eserinin tevşîh olarak değerlendirilmesi, güftenin yanında farklı hususiyetlerin de dikkate alınmasını gerektirmektedir.

Tevşîhler, kaynaklarda Mevlid tevşîhi, tevşîh ilahisi gibi isimlerle de yer almaktadır. Mevlid tevşîhi tabiri, tevşîh türünün Mevlid merasimlerine ait olduğunu ifade etmek için kullanılması durumunda, her ne kadar Mevlid'le çok yakından ilişkili olsa da; farklı icra sahalarının da var olması sebebiyle tevşîhleri sadece Mevlid'e hasretmek doğru bir yaklaşım olmadığından, gerekli değildir. Mi'râciyye'de okunan tevşîhlerden ayırt edilmesi için kullanılıyorsa, Mi'râciyye'de yer alan tevşîhler, eserin bestekârı tarafından Mi'râciyye'ye özel olarak bestelendiği ve Mi'râciyye icrası esnasında bunlardan farklı tevşîhler okunmadığı için, Mevlid tevşîhi tabirini ayırt edici bir ifade olarak kullanmaya lüzum yoktur. Bu yüzden tevşîhlerin, sadece tevşîh olarak adlandırılması daha uygun olacaktır[46].

Tevşîhler Mevlid merasimlerinde, Mevlid okuyan mevlidhânlardan ayrı bir topluluk tarafından okunmaktadır. Tevşîh icra eden bu hanendelere tevşîhhân adı verilmektedir[47].

Tevşîh türünün ilk olarak ne zaman ortaya çıktığı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Kaynaklarda Mevlid merasiminin nasıl yapıldığı hakkında bilgiler yer almaktaysa da, bu kaynaklarda Mevlid'in mûsiki yönü, hangi makamlarda okunduğu ve nasıl icra edildiği hakkında bilgilere rastlanmamaktadır[48].

Mevlid merasimlerinde yer almaya başlamadan önce de tevşîh olarak değerlendirilebilecek bir türün var olup olmadığı hakkında elimizde bir bilgi olmamakla beraber; Hz. Peygamber sevgisinin İslâm sanatının şekillenmesindeki rolü dikkate alındığında, Hz. Peygamber'i konu alan mûsiki eserlerinin varlığının çok eski olduğu sonucuna ulaşmak güç değildir. Tevşîhlerin Mevlid merasimlerine sonradan giren bir tür ya da Mevlid merasimlerinin zaman içinde gelişmesi ile bu gelişimin gereği olarak ortaya çıkmış olan bir tür olarak ifade edilmesi hususunda ortaya bir tercih problemi çıkmaktadır. Eldeki tevşîh örnekleri incelenerek tevşîhlerin hususiyetleri tetkik edildiğinde, bu türün tevşîh adını almasının ve şekillenmesinin Mevlid tesiri altında gerçekleştiğine dair güçlü işaretlerin var olduğu söylenebilir. Bu

[46] Özcan, KMO, s. 490.
[47] M. Efe Kaşıkçıoğlu, **İzmir ve Manisa'daki Son Dönem Önemli Mevlidhânlar**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2014, s. 14.
[48] Erdoğan Ateş, "Mevlid İcrasında Farklı Bir Yöntem: Cumhur Mevlid (Isparta Örneği)", **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid Sempozyumu Kitabı**, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010, ss. 499, 500.

hususlara da aşağıda yeri geldikçe temas edilecektir. Bu durumda kuvvetli olan ihtimal, Hz. Peygamber'i konu alan eserlerin, Mevlid merasimlerinde yer almaya başlamasıyla birlikte tevşîhlerin kendine has karakterini kazanması ihtimalidir. Fakat tevşîhlerin bizlere, Mevlid merasimlerinin mûsiki açısından ne kadar yüksek bir düzeye ulaştığı ve oldukça ince bir zevki yansıttığı hakkında bilgi verdiğiyle ilgili şüphe yoktur.

Günümüze ulaşan tevşîhlerden bestekârı bilinen en eskisi, Aziz Mahmud Hüdâyî (1541-1628) tarafından bestelenen ve güftesi de bestekâra ait olan; "Kudûmün rahmeti zevk u sefâdır yâ Resûlallah" sözleriyle başlayan sofyan usûlündeki çargâh makamından tevşîhtir[49]. Bununla beraber, günümüze intikal eden tevşîhlerin en eski örneklerinde bile rahatlıkla görülebilen oturmuş şekil özellikleri, yüksek sanat zevki ve mûsiki estetiği, böylesine rafine eserlerin ortaya çıkmasının sağlam bir mûsiki zemini bulunmasıyla mümkün olabileceğini ve dolayısıyla tevşîhlerin ortaya çıkışının daha da geriye götürülebileceğini düşündürmektedir. Buna bağlı olarak, tevşîhlerin Mevlid merasimlerinde icra edilmesinin daha eskilere dayanan bir gelenek olduğu tahmin edilebilir. Elimizdeki tevşîhlerden, bestekârı tespit edilemeyenler arasında bahsedilen eserden daha önce bestelenmiş olması muhtemel olan örneklerin olabileceği dikkate alınırsa bu tahminin daha da güçleneceği sonucuna ulaşılabilir. Tevşîhlerin, mûsikinin tekâmülüne ve bestelendiği dönemin zevk ve alışkanlıklarına bağlı olarak zamanla farklı özellikler kazandığını söylemek mümkün olsa da, muhteva bakımından değişmediği ancak muhtevanın işleniş biçiminin dönemsel farklılıklar gösterip göstermediğinin tartışılabileceği söylenebilir.

Tevşîhlerin Bağlam Özellikleri

Kültürel bir ürünün ortaya çıkmasında ve şekillenmesinde, toplum yaşayışının, alışkanlıklarının, algılarının ve inançlarının doğrudan etkisi olduğu, göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Kültürlerin ve medeniyetlerin şekillenmesinde, en önemli paya sahip olan etkenin, din ve inançlar olduğuna yukarıda değinilmişti. Dinî mûsiki türleri de bu etkilerin yönlendirmesi ve şekillendirmesiyle ortaya çıkmış,

[49] Yusuf Ömürlü, **Rahmet Peygamberine İlâhiler**, Türk Kadınları Derneği İstanbul Şubesi Yayını, İstanbul, 2007, s. 76.

dinle doğrudan ilişkileri sebebiyle dinî mûsiki türleri olarak vasıflandırılmış ve toplumun dinî algılayışına ve yaşayışına bağlı olarak dinamik bir değişim ve gelişim seyri göstermiştir.

İslam'ı benimseyen toplumlarda Hz. Peygamber'e gösterilen hürmet ve derin sevginin toplumumuzda üst düzeyde olmasının, içerikleri doğrudan Hz. Peygamber'le ilgili dinî mûsiki türlerinin ortaya çıkmasında ve şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Mevlid ve Mi'râciyye gibi türler bunların en önemlilerindendir. Mevlid ve Mi'râciyye icrasında ihtiyaç duyulan çeşitliliğin tevşîh türünü ortaya çıkardığını göz önüne aldığımızda, türleri ortaya koyan bazı amillerin varlığından söz etmek gerekir. Bu türleri inşa eden ve tamamlayan bazı etkenler; bestekâr, icracı, dinleyici ile icra zaman ve mekânları olarak sıralanabilir. Bu etkenlerin ihtiyaç faktörü olmadan bütünleşmesinin pek mümkün olduğunu göz önünde tutulmalıdır. Hz. Peygamber'e hürmet ve muhabbeti ifade etme maksadının somut olmayan bir kültürel miras ürünü şeklinde tezahür etmesi, bu etkenlerin tesiriyle gerçekleşmektedir.

Diğer dinî mûsiki türleri gibi, tevşîh türünün şekillenmesinde ve kendine has karakterini kazanmasında etkili olan bu etkenleri incelemekte fayda görüyoruz.

Besteci

Tevşîhler, bestelenmesi ustalık gerektiren, kendine has tavır ve karakteri olan, bestekârın; donanım, birikim, kabiliyet ve iç dünyasının bütün imkânlarını kullanarak ortaya koyduğu eserlerdir. Tevşîhler de her sanat ürünü gibi, bestekârın dünyasını yansıtan ve ondan etkilenen ürünlerdir. Tevşîh bestekârlarını, bu alanda eser vermeye yönlendiren önemli amillerden biri bestekârın tasavvufla ve tekkelerle dolaylı ya da doğrudan ilişkisidir. Kim tarafından bestelendiğini bildiğimiz tevşîhlerin bestekârlarının, tasavvufla ve tekkelerle kayda değer münasebetleri vardır. Tevşîh bestekârlarının çoğu şeyhlik makamından dervişliğe, zakirlikten muhipliğe uzanan geniş bir yelpazede tasavvuf ile ilişki içindedir. Tevşîhlerin tekkelerde de icra ediliyor olmasının bunda payı olduğu söylenebilir. Bununla beraber; tevşîh bestelemenin ustalık gerektirmesi nedeniyle, bazı bestekârların sanattaki kudretlerini ifade etmek için tevşîh bestelemiş olabilecekleri ihtimalini göz önünde tutmak gerekir. Çalışmada incelediğimiz eserlerin eklerde yer alan notaları incelendiğinde,

tevşîh bestekârlarından, sadece lakap ve künyelerinden bile tekke mensubiyeti anlaşılabilecek olanların bulunduğu görülecektir.

Tevşîh bestekârlarının neredeyse hepsi, aynı zamanda diğer türlerde de eserler vermiştir. Dinî ve dindışı sahada da bu bestekârların eserlerine rastlamak mümkündür. Bu açıdan, bestekârın mûsiki sanatını, tevşîh tarz ve üslubuna uygun olarak kullanabilmesinin önemi ve tevşîhler açısından bestekâr unsurunun ayırt edici bir tür olmadığı ortaya çıkmaktadır.

İcracı

Bestelenmesi ustalık gerektiren tevşîhlerin icrası da ustalık gerektirmektedir. Bu sebepledir ki, ilahiler gibi genellikle herkesin icra edebilmesi için bestelenmiş eserlerden farklı olarak tevşîhler, bir tevşîhhan grubu tarafından okunurlar. Herhangi bir saz kullanılmaması sebebiyle, icrada birliğin ve büyük usûller ya da büyük usûl algısı oluşturacak şekilde işlenmiş küçük usûllerin takibinin sağlanmasının önemi dikkate alındığında, tevşîh icracılarının bu alanda özel eğitim almış olmalarının önemi de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Geleneksel meşk sisteminde, ilahi ve tevşîh meşk etmenin ayrımına vurgu yapan cümlelere bazı eserlerde tesadüf edilmektedir[50]. Buradan anladığımıza göre, tevşîhler, özel bir eğitimle icracıya öğretilen eserlerdir. Bu özel eğitimin sebebinin, tevşîhlerin icrasında dikkate alınması gereken hususi tavra gösterilen özen olduğunu düşünmek mümkündür.

Dinleyici

Çeşitli merasimler vesilesiyle icra edilen Mevlidlerde okunan tevşîhlerin önemli bağlam özelliklerinden biri de dinleyicilerdir. Dinleyicilerin mûsiki algısı ve zevkinin, her dönemin tevşîh anlayışını ve bestecilerini etkilemiş olması muhtemel görünmektedir. Mûsikimizin en parlak dönemlerini yaşadığı dönemde verilen eserlerin düzeyi dikkate alındığında, dönemin dinleyici kitlesinin mûsiki zevki hakkında kolayca fikir edinilebilir. Günümüzde Mevlidlerde tevşîh icrasının artık hemen hemen tamamen terk edilmesini de dinleyici faktörüne bağlamak mümkündür. Bu gerçeği dikkate aldığımızda, dinleyici faktörünün türlerde çeşitliliği

[50] M. Zeki Kuşoğlu, **Gelenekten Geleceğe Köprü İnsanlar**, L&M Yayınları, İstanbul, 2006, s. 186; İbnülemin Mahmut Kemal İnal, **Hoş Sada,** Maarif Basımevi, İstanbul, 1958, s. 183.

artmasına ya da tek tipleşmeye olan etkisini tespit etmek kaçınılmazdır. Dinleyici zevkinin yükselmesi ile türlerde çeşitliliğin artmakta olduğunu söyleyebiliriz. Aynı şekilde türlere olan ihtiyaçların azalmasının, türlerde tek tipleşmeye, bazı türlerin zaman içinde yok olmasına sebep olduğu görülebilir. Böylelikle, bir türün ortaya çıkmasında ve şekillenmesinde ya da unutulup terk edilmesinde, dinleyici unsurunun ne kadar ciddi bir ehemmiyete sahip olduğu anlaşılmış olmaktadır.

İcra Zaman ve Mekânı

Tevşîhler, genellikle Mevlid'in icra edildiği her zaman ve mekânda icra edilebilse de, tevşîhleri icra zaman ve mekânlarını bunlarla sınırlamak doğru değildir, zira tevşîhlerin Mevlid'in dışındaki vesilelerle icrası da mümkündür.

Mevlid bahirleri arasında okunacak tevşîhlerin, bahrin okunacağı konuyla bağlantılı olması gerektiği ifade edilmektedir[51]. Fakat repertuar incelendiğinde, doğrudan Mevlid bahirlerinin konusu ile alakalı olmayan birçok tevşîhin bulunduğu görülmektedir. Bu durum, tevşîhlerin Mevlid dışında icra edilebilmesini mümkün kılmakta ve sadece Mevlid bahirleri arasında okunmaya mahsus oldukları iddiasını zayıflatmaktadır. Tevşîh türünün kimliğini kazanmasında, icra ortamına bağlı olarak kazandığı işlevin de rolü olduğunu, bu veriler ışığında, tevşîhlerin şartlara ve ihtiyaçlara bağlı olarak icra edildiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla bir eserin tevşîh olup olmadığına karar verirken, tevşîhlerin ortaya koyduğu işlevin de dikkate alınması gerektiği açıktır. Bir eserin, icra ortamlarındaki geçişlilik sebebiyle edindiği işleve göre tevşîh adını alabileceğini söylemek mümkündür. Tevşîhler tarif edilirken kesin sınırlar çizmenin güçlüğün nedenlerinden birinin de pratikte ortaya çıkan bu işlev etkeni olduğu rahatlıkla ifade edilebilir.

Dinî açıdan önemli olan günler, toplumsal açıdan önem taşıyan doğum, ölüm düğün gibi çeşitli merasimlerin icra zamanları, tevşîhlerin icra zamanını oluşturmaktadır. Aynı şekilde, icranın gerçekleştirildiği mekân da, icraya vesile olan sebebe bağlı olarak şekillenmektedir. Dolayısıyla tevşîhlerin camilere, tekkelere evlere, sokağa ve saraya uzanan bir mekân yelpazesi olduğu söylenebilir.

Yukarıda değinildiği üzere tevşîhlerin, Mevlid ve Mi'râciyye türleri ile yakın münasebeti vardır. Bu sebeple, Mevlid ve Mi'râciyye'nin tanıtılması ve izahı diğer

[51] Halil Can, "Tevşihler", **Musiki Mecmuası**, Sayı: 293, 1974, s. 19.

türlerden ayrı olarak bu bölümde ele alınacaktır. Bu türler, tevşîhlerin icra sahasının önemli bir kısmını oluşturduğu için, bunlara dair izahat, tevşîhlerin değerlendirilmesinde kolaylık sağlayacaktır. Kaynaklarda tevşîhlere dair yapılan hemen her tarifte, Mevlid ve Mi'râciyye ile olan ilgisinin vurgulandığını görmekteyiz[52]. Bu bilgilere istinaden tevşîhlerin en önemli icra sahasının Mevlid merasimleri olduğunu rahatlıkla ifade edebiliriz. Mi'râciyye'nin de tevşîhlerin icra edildiği bir tür olduğuna temas edilmiş olması sebebiyle, çalışmamızda önemli bir yeri olan Mevlid ve Mi'râciyye'nin anlaşılabilmesi için, bu türlere değinilecektir.

Mevlid

Mevlid, Arapça'da, zaman ve mekân adı olup, bir kişinin doğum zamanına mevlid denilmektedir. İslâm kültüründe ise mevlid, Hz. Peygamber'in doğduğu yeri ifade etmek için kullanılmış olsa da genel itibariyle, Hz. Peygamber'in doğumunu anlatan ve onunla özdeşleşmiş bir kelimedir[53]. Hz. Peygamber'in doğum yıl dönümünde yapılan kutlamalara da mevlid adı verilmekte olup zamanla kapsamı genişleyerek Arap dünyasında velilerin doğum yıl dönümlerini ifade etmek için kullanılmıştır. Mevlid kutlamaları hakkında bid'at olup olmamasına dair çeşitli tartışmalar olmasına rağmen, oldukça eski bir gelenek olan bu kutlama merasimleri, resmî olarak Fâtımî Devleti'nde Muiz-Lidînillah'ın döneminden (972-975) başlayarak kutlanmaya başlamıştır[54].

Bazı vakfiye kayıtlarından hareketle, Osmanlılar'da, Osman Gazi dönemine kadar götürülebileceği söylenen mevlidler, genel görüşe göre, saray protokolünde Kanunî Sultan Süleyman döneminde yer almaya başlamış ve III. Murad döneminde tamamen resmiyet kazanmış, mevlid törenlerine özgü uygulamalar geliştirilmiştir. Bu uygulamalar cümlesinden olarak, Mevlid kıraati esnasında aralarda tevşîhhânlar tarafından na't-ı şerif ve ilahiler[55] okunduğu, merasimin ardından mevlidhân ve tevşîhhânlara atıyyeler verildiği aktarılmaktadır[56].

---

[52] Özalp, TMBF, s. 54; Öztuna, s. 393.
[53] Necla Pekolcay, **Mevlid (Vesîletü'n-Necât) Süleyman Çelebi**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2007, ss. 1, 2.
[54] Ahmet Özel, "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, s. 475.
[55] Tevşîhhânlar tarafından okunan bu ilahiler, tevşîhler olsa gerektir. Kaynakta zikredildiği şekilde yazmayı uygun gördük.
[56] Mehmet Şeker, "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, ss. 479, 480.

İslâm edebiyatında mevlid, Hz. Peygamber için yazılan, onun doğumu, hayatı, faziletleri ve mucizeleri gibi konuları anlatan; İslâm tesirinde gelişen Türk edebiyatında hususi bir yer kazanmış, çoğunlukla manzum olarak yazılmış eserlerdir. Türkçe olarak kaleme alınan mevlidlerin sayısı iki yüz civarında olup, ilk Türkçe mevlid metninin Süleyman Çelebi (ö. 825/1422) tarafından yazılan *Vesîletü'n-Necât* adlı manzum eser olduğu görüşü yaygın olarak kabul edilse de, daha öncesinde yazılmış benzer eserlerin olduğu da bilinmektedir. Çoğunluğu aruzun "fâilâtün fâilâtün fâilün" vezniyle ve mesnevî[57] olarak yazılan mevlidlerin, işlenen konular itibariyle belirli bir genel çerçeveye sahip olduğu söylenebilir[58].

Türkçe mevlid metinleri arasında en çok rağbet göreni, yerini yazılışından itibaren koruyan en önemlisi ve mevlid denince akla ilk geleni, *Vesîletü'n-Necât*'tır. Bu eserin, mevlid merasimlerinde en yaygın olarak okunan mevlid manzumesi olması sebebiyle, bu çalışmada Mevlid kelimesi ile kastedilen, *Vesîletü'n-Necât* metnidir. Bununla beraber, mevlid merasimlerinde *Vesîletü'n-Necât* metninin dışında icra edilen eserlerin mevcut olduğu da ifade edilmektedir[59].

Mevlid merasimleri, toplumumuzda birçok vesilelerle tertip edilmektedir[60]. Başta Hz. Peygamber'in doğum yıl dönümü olan rebîü'l-evvel ayının on ikinci gecesi olmak üzere mübarek geceler, birinin vefatı üzerine defin işleminin ilk gecesi, vefatın kırkıncı ya da elli ikinci gecesi ile yıl dönümlerinde, çeşitli müesseselerin açılışında, hac dönüşlerinde, doğumlarda, evlilik ve sünnet düğünlerinde Mevlid okunması geleneksel bir uygulama olarak kültürümüzde yer almaktadır[61].

Mevlid merasimlerinin icrasının mûsiki yönü, dinî mûsikide Mevlid denilen bir türün gelişmesi neticesini doğurmuştur. Mevlid'in; müellifi Süleyman Çelebi, Sinânüddîn Yusuf Çelebi ve Bursalı Sekban tarafından bestelenmiş olduğuna dair rivayetler varsa da, bunlar arasında Bursalı Sekban'ın Mevlid bestelediği kesin olup

[57] Mesnevî, edebiyatta her beyti kendi arasında kafiyeli olan manzum eserlere denir. Her beyit kendi içinde kafiyeli olduğu için tanzim kolaylığı sağlayan mesnevî şekli, bu kolaylık sebebiyle uzun manzumelerde genellikle tercih edilmiştir. (bkz. Tâhir-ül Mevlevî, **Edebiyat Lügati**, (haz. Kemâl Edib Kürkçüoğlu), 2. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1984, s. 99.)
[58] Hasan Aksoy, "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, ss. 482, 483.
[59] Pekolcay, s. 24.
[60] Adalet Çakır, **Geydim Hırkayı Safer Efendi'nin Sohbetleri**, 3. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2014, s. 84.
[61] Çakır, s. 84; Kaşıkçıoğlu, ss. 3, 4.

diğerleri kesin değildir. Bestelenmiş Mevlid, zorluğu ve uzun olması sebebiyle yaygınlık kazanamamış ve ilgisizlik dolayısıyla günümüze ulaşamamıştır[62].

Mevlid, yukarıda zikredildiği üzere bestelenmiş olsa da, bugünkü Mevlid icraları irticâlen yapılmakta, bir usûl ve besteye bağlı kalınmaksızın okunmaktadır. Bu duruma rağmen Mevlid icralarında, klasikleşmiş bir üslup vardır. Yazma Mevlid nüshalarında yer alan beyitlerin kenarlarında, beytin hangi makamdan okunacağının kaydedildiği görülmektedir[63]. Bu klasikleşen şekil, çok yaygın olarak icra edilmekte ve hemen hemen her mevlidhân tarafından uygulanmaktadır[64].

Mevlid, genel olarak iki şekilde okunmaktadır. Birinci şekilde, başta ve ortalarda Kur'an-ı Kerîm'den *aşr-ı şerif*ler okunurken, ikinci şekilde bahirlerden önce tevşîhler icra edilmektedir[65].

Mevlid icralarında genellikle tatbik edilen geleneksel yönteme göre; bahir adı verilen bölümler okunmadan önce, sabâ veya sabâ makamına yakın makamlardan aşr-ı şerif ya da tevşîh okunduktan sonra sabâ makamıyla "Tevhid" bahrine girilerek bu makama yakın makamların yanı sıra, uşşâk, hüseynî ve acemaşîran gibi makamlara geçilerek, bahir hüseynî makamında bitirilir. "Nur" bahrine hicaz makamında başlayıp çeşitli makam geçkileri yapılarak hicaz makamında karar verilir. Rast makamıyla başlayan "Velâdet" bahri yine rast makamıyla bitirilir. Hüseynî makamıyla başlayan, "Merhaba" bahrinin kararı segâh veya hüzzâm makamıyla yapılır. Bu bahrin başlangıcında nevâ ve uşşâk gibi makamların tercih edildiği de olur[66]. Hüzzâm, segâh, ırak makamlarından okunan "Mi'râc" bahri segâh makamından bitirilerek salât ü selâm okunur. Bu bahirde evc makamı da tercih edilebilir[67]. Hicaz, uşşâk ve bayatî makamlarının hâkim olduğu "Vefat" bahri günümüzde genelde okunmamaktadır. "Dua" bahri ağırlıklı olarak hüseynî ve uşşâk makamlarında okunur, seyir esnasında çeşitli geçkiler yapılarak hüseynî makamı ile

[62] Cumhur Enes Ergur, "Prizren'de Hâlen Okunan Besteli Bir Mevlid", **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid Sempozyumu Kitabı**, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010, ss. 507, 508.
[63] Özcan, KMO, s. 488.
[64] Mustafa Özdamar, **İslâmbol Geleneğinde Sivil Merâsimler ve Doğumdan Ölüme Mûsıkî**, Kırk Kandil Yayınları, İstanbul, 1997, ss. 121, 122.
[65] Ali Rıza Sağman, **Mevlid Nasıl Okunur? Ve Mevlidhanlar**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1951, ss. 42, 43.
[66] Bu bilgiyi, Naim Kaya, kendisi ile 06.06.2015 tarihinde yaptığımız "Mevlid ve Tevşîhler" konulu mülakatta aktarmıştır.
[67] Halil İbrahim Önder, **Ramazan Musıkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s. 36.

bahir bitirilir[68]. İcra esnasında, kendi içinde konu bütünlüğü arz eden, paragraf olarak adlandırılan kısımların farklı makamlarla icra edilmesi, konunun değiştiğinin belirtilmesi açısından önemli bir noktadır[69].

Mevlid'in icra edildiği makamlar zikredildiği üzere genel bir çerçeve arz etse de, bunun bir zorunluluk olmadığını, asırların zevk imbiğinden geçerek günümüze gelen bir geleneğin ürünü olduğunu ifade etmek gerekir. Mûsikimize hizmet eden meşhur sanatkârlarımızdan Bekir Sıdkı Sezgin, rast makamından okunması mutad olan Velâdet bahrini hicaz makamından okuduğu bir merasimden sonra Naim Kaya'nın, "Velâdet bahri hicaz okunur mu?" sorusuna; "Okunmaz mı? Rasttan mübtedîler okur, onu da tam okuyamazlar." şeklinde nükteli bir cevap vermiştir[70]. Bu cevaptan, irticale dayanan bir tür olan Mevlid'in icrasında mevlidhânın, geleneksel olarak kullanılan makamların dışında da makam tercihinde bulunma imkânına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Mevlid bahirlerinden önce okunacak tevşîhlerin, bahrin okunacağı makamdan bestelenmiş tevşîhlerden seçilmesi ve aşr-ı şeriflerin de yine bahrin okunacağı makamdan okunması önemli bir husustur[71].

Süleyman Çelebi'nin *Vesîletü'n-Necât* adlı eserinin dışındaki bazı mevlid nüshalarında da bölümlerin okunduğu makamların kaydedildiği belirtilmiştir[72].

Mi'râciyye

Hz. Peygamber'in mucizelerinden biri olan Mirâc hadisesinin, müslüman milletlerin sanatlarına tesiri bulunmuştur. Mi'râciyye, Türk-İslâm edebiyatının önemli türlerinden biri olsa da, bu türde verilen eserler edebiyatın diğer türlerine göre fazla sayıda değildir[73].

Mi'râc hadisesi, Arapça literatürde daha çok ilmi eserlerde yer alırken, Farsça ve Türkçe'de edebî eserlere konu olmuştur[74]. Türkçe eserlerde çokça işlenen bir konu olan Mi'râc; siyer, mevlid, mu'cizât-ı nebî gibi eserlerin bölümlerinden olduğu

[68] Nuri Özcan, "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, s. 484.
[69] Sağman, s. 32.
[70] Naim Kaya bu hatırayı, kendisi ile 06.06.2015 tarihinde yaptığımız "Mevlid ve Tevşîhler" konulu mülakatta aktarmıştır.
[71] Önder, s. 368.
[72] Pekolcay, s. 24.
[73] İsmail Hakkı Bursevî, **Mi'râciyye**, (haz. İrfan Poyraz), Sır Yayıncılık, İstanbul, 2007, s. 7.
[74] Mi'râciyyeler hakkında ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Metin Akar, **Türk Edebiyatında Manzum Mi'râc-nâmeler,** Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.

gibi, bazı eserlerde de başlı başına ele alınmıştır. Bu eserlerden oldukça uzun olanları vardır ve Mi'râc hadisesi çeşitli yönleriyle işlenmiştir. Mi'râciyye türünün en bilinen örneği, Nâyî Osman Dede'nin (ö. 1729) yüz iki beyitten oluşan mesnevî tarzında yazılmış *Mi'râcü'n-Nebî aleyhisselâm* adlı eseridir[75].

Nâyî Osman Dede tarafından, Şeyh Mehmed Nâsuhî Efendi'nin (ö. 1718) isteği üzerine, Mi'râc gecelerinde okunmak üzere yazılan ve bestelenen Mi'râciyye, türünün mûsiki sahasındaki tek örneği olma vasfını taşımaktadır. Segâh, müstear, dügâh, nevâ, sabâ, hüseynî ve nişâbur makamlarından bestelenen eserin bahirleri arasında okunmak üzere bahrin makamlarından yine Nâyî Osman Dede'nin bestelediği tevşîhlerin ilk dördünün güftesi Şeyh Mehmed Nâsuhî Efendi'ye, hüseyni hanesinin tevşîhinin güftesi ise Hz. Mevlânâ'ya aittir. Müstear ve nişâbur hanelerinde tevşîh yoktur. Nevâ bahri ve tevşîhi günümüze ulaşamamıştır[76].

Suphi Ezgi (d. 1869-ö. 1962), *Nazarî ve Amelî Türk Musikisi* adlı eserinde neşrettiği, Mi'râciyye'ye ait notada eserin usûlünü Türkî (darb-ı Türkî) olarak kaydetmiştir[77]. M. Ekrem Karadeniz (d. 1904-ö.1981), *Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları* adlı eserinde buna itiraz etmekte, eserin durak şeklinde ve usûle bağlı kalınmadan bestelendiğini dile getirmektedir[78]. Ezgi ile Karadeniz'in durak tarifiyle ilgili olarak da farklı görüşlere sahip olmaları bu fikir ayrılığının sebebi olarak görülebilir.

Mi'râciyye bahirlerini süsleyen tevşîhler, bizzat Nâyî Osman Dede tarafından bestelenmiş olduğundan, Mi'râciyye icra edilirken bunlardan farklı tevşîhler okunmamaktadır. Eser, tevşîhleriyle birlikte bütünlüğünü tamamladığı için tevşîhler açısından önem kazanmaktadır. Bu ehemmiyete binaen, tevşîh tariflerinde Mevlid'in yanı sıra Mi'râciyye'ye de yer verilmiş, tevşîh tanımı yapılırken "Mevlid ve Mi'râciyye bahirleri arasında okunmak üzere bestelenmiş eserler" olduğu kaydı konulmuştur[79].

Tevşîhlerin genellikle Mevlid ve Mi'râciyye aralarında icra edilen eserler olmasının, bu eserlerin icra sahasını sınırlamadığını belirtmek gerekmektedir. Bu eserler camilerde ve tekkelerde Mevlid ve Mi'râciyye dışındaki vesilelerle de

[75] Mustafa Uzun, "Mi'râciyye", **TDVİA**, Cilt: 30, ss. 135, 136.
[76] Suphi Ezgi, **Nazarî ve Amelî Türk Musikisi**, İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul, 1933, ss. 102-143; Uzun, ss. 137, 138.
[77] Ezgi, s. 103, 137.
[78] Karadeniz, ss. 162, 163
[79] Ak, s. 11; Yavaşça, s. 676.

okunmaktadır. Ramazan ayında, camilerde teravih aralarında tevşîhler icra edildiği belirtilmektedir[80]. Aynı zamanda konaklarda kılınan teravih namazlarında da dört rekâtta bir okunan ilahiler arasında tevşîhlerin de olduğu kaydedilmektedir[81]. Bunun yanında tevşîhlerin tekkelerde, hususen Hz. Peygamber'in doğduğu ay olan rebîü'l-evvel ayında ve zikir aralarında okunduğu ifade edilmektedir[82]. Yapıları itibariyle klasik olarak görülebilecek vasıflara sahip olan tevşîhlerin, mûsiki eğitiminde de önemli yere sahip olduğu söylenebilir[83]. Günümüzde tevşîhler dinî mûsiki programlarında ve konserlerde de icra edilmektedirler. Sadece Mevlid bahirleri arasında okunan eserlerin değil Hz. Peygamber'den bahseden eserlerin geneli olarak da görülen tevşîhlerin[84], sadece Mevlid ve Mi'râciyye aralarında okunmaya mahsus eserler olduğuna dair verilebilecek bir hüküm, günümüzdeki uygulamayla örtüşmeyecektir.

Tevşîhler Hakkında Yapılan Çalışmalar

Tevşîhler, yazılı kaynaklarda şimdiye kadar etraflıca ele alınmamış; Türk mûsikisinin nazariyatından ve türlerinden bahseden çalışmalarda, oldukça kısa bilgiler verilerek anlatılmıştır. Dinî Türk sanat mûsikisinin bu yüksek sanat düzeyine sahip türünü tahlil eden bir çalışmanın olmayışı sebebiyle çalışmamız bu alandaki eksikliği giderme yolunda bir adım atma gayesi taşımaktadır. Amelî olarak meydana gelen bir sanatın kaidelerini ortaya koymanın lüzumlu olduğu bir gerçektir[85]. Fakat bunun yanında, hiç şüphesiz ki, temelde uygulamaya dayanan sanat eserlerini nazariyatın kalıpları içerisinde değerlendirebilmek oldukça güç bir iştir. Cumhuriyet'ten bu yana Türk mûsikisi ve özellikle dinî mûsiki alanında, istenilen düzeyde nota yayımcılığı gerçekleşmediği için, tevşîhler diğer dinî mûsiki eserleri arasında değerlendirilmiş, sadece tevşîhleri ele alan bir derleme yapılamamıştır[86]. Özellikle dinî mûsiki alanında görülen bu meselenin çok çeşitli sebepleri arasında,

[80] Süheyl Ünver, **Bir Ramazan Binbir İstanbul**, (haz. İsmail Kara), Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1997, s. 18.
[81] Abdülaziz Bey, **Osmanlı Âdet Merasim ve Tabirleri**, (haz. Kazım Arısan ve Duygu Arısan Günay), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2002, s. 254- 255'den aktaran Önder, s. 157.
[82] Ak, s. 119.
[83] M. Zeki Kuşoğlu, **Gelenekten Geleceğe Köprü İnsanlar**, L&M Yayınları, İstanbul, 2006, s. 186.
[84] Önder, s. 382.
[85] Rauf Yekta, **Türk Mûsikisi Nazariyatı**, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul, 1924, s. 7.
[86] Özcan, KMO, s. 491,

tevşîhlerin tarifinde yaşanılan güçlüğün de yer aldığı düşünülebilir[87]. Tevşîh notalarına ulaşılabilecek, tevşîhler hakkında bilgi edinilebilecek veya tevşîh icralarının dinlenebileceği çalışmalar şunlardır:

1) **Türk Mûsikisi Klasiklerinden İlahiler, Mevlut Tevşîhleri,** İstanbul, 1931, Cilt:1, ss. 1-48. Ali Rifat, Rauf Yekta ve Zekaizade Ahmed Bey'lerden oluşan İstanbul Konservatuarı Tarihî Türk Mûsikisini Tasnif ve Tesbit Heyeti'nin yayımladığı, Mevlut Tevşîhleri, İlahiler, Bektaşî Nefesleri ve Mevlevî Ayinleri adlarını taşıyan, dinî mûsiki eserlerini havi on sekiz ciltten oluşan serinin ilk cildidir. Bu ciltte yirmi yedi adet tevşîh; güfte ve notalarıyla, yer yer güfte ve beste sahiplerine ait bilgiler ve bazı açıklamalarla yayımlanmıştır.
2) Halil Can, "Tevşihler", **Musiki Mecmuası,** Sayı: 293, 1974. Tevşîhlerle ilgili olan bu makalede, tevşîhlere ait bazı bilgiler verilmiş ve tevşîh icrasında dikkat edilmesi gereken hususların altı çizilmiştir.
3) **Türk Mûsikisi Klasiklerinden İlahiler,** haz. Yusuf Ömürlü, İstanbul, 1979-1996, 9 Cilt, Kubbealtı Neşriyatı. Bu eserin ilk dört cildinde Ali Rıza Şengel arşivine ait eserler, kalan beş ciltte ise Abdülkadir Töre arşivinde yer alan eserler yer almaktadır.
4) Yusuf Ömürlü, **Rahmet Peygamberine İlahiler,** Türk Kadınları Kültür Derneği İstanbul Şubesi Yayını, İstanbul, 2007. Hz. Peygamber'i konu alan eserlerin derlenmesi ile hazırlanan bu eserde sadece tevşîhler değil, Hz. Peygamber'den bahseden ilahi, na't ve şuğuller de yer almaktadır.
5) Türk Mûsikisi Vakfı'na ait internet sitesinde (www.tmvakfi.com) yer alan nota arşivi. Geleneksel Türk sanat mûsikisine ait her türden eser notalarının yer aldığı bu nota arşivinde, çeşitli kaynaklardan derlenen tevşîh notalarına ulaşmak mümkündür.
6) Nuri Özcan, "Klasik Mevlid Okuyuşları ve Tevşîh İlahileri", **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid**

[87] İstanbul Konservatuarı Tarihi Türk Mûsikisini Tasnif ve Tesbit Komisyonu tarafından neşredilen Türk Musikisi Klasiklerinden İlahiler adlı eserin mukaddimesinde Rauf Yekta Bey, dinî eserlerin tespitinde karşılaşılan zorluklardan bahsetmiş, bu cümleden olarak başta dinî mûsikinin en önemli icra sahaları olan tekke ve zaviyelerin ilgasını, mecmualarda yer alan eserlere ait güfte ve beste sahiplerinin kaydedilmemiş olmasını, tekke mensuplarının çeşitli çekincelerle bildikleri eserleri paylaşmak istememelerini zikretmiştir. (bkz. Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, Cilt: 1, ss. iv-v.)

Sempozyumu Kitabı, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010. Tevşîhler hakkında bilgi ve değerlendirilmelerin yer aldığı bu makale, tevşîhler üzerine yapılan önemli çalışmalardan biridir.

7) **Türk-İslâm Mûsikîsi Külliyatından Tevşîhler;** Yönetmen: Ahmed Şahin, Ulus Müzik, İstanbul, Tarihsiz. Beş ciltten oluşan ve Ahmed Şahin ve Mehmet Kemiksiz'in geleneksel tevşîh okuyuş tavrıyla icra ettiği eserlerden oluşan çalışma; sadece tevşîhlerin yer aldığı ilk ve tek albüm olma özelliğine sahiptir.

Amaç, Yöntem ve Kapsam

Kapsamı, tevşîhler hakkında yapılan çalışmalar kısmında zikredilen kaynakların taranmasıyla notasına ulaştığımız tevşîh türüne ait 255 eserle sınırlı olan bu çalışma, dinî Türk mûsikisine ait tevşîh repertuarının tamamına ulaştığı iddiasını taşımamaktadır. Notaları tespit edilemeyen yahut tespit edildiği halde bizim ulaşamadığımız eserlerin olması tabiidir. Çalışmada yer alan tevşîhler belirlenirken dikkate alınan kıstaslar şunlardır:

1) Tarihî referans.
2) Nazariyatçı referansı.
3) Bestekâr referansı.
4) Geleneği temsil kabiliyeti yüksek icracı referansı.

Tevşîhlerin tarifi noktasında yaşanılan muğlaklık, bu eserler arasında tevşîh olmayanların olduğunun öne sürülmesine yahut istifade edilen kaynaklarda mevcut bulunup tenkit makamınca tevşîh olduğu iddia edildiği halde bu çalışmada yer almayan eserlerin olduğu eleştirilerinin hâsıl olmasına sebebiyet verebilecektir. Haklı eleştirilerin bilim dünyamızın ve mûsikimizin gelişmesine vereceği katkı izahtan varestedir.

Tevşîhlerin güfte ve mûsiki özellikleri incelenirken, yapısalcı yöntem takip edilmiştir. Tevşîhlerin icra ettiği işleve bağlı olarak oluşan bir tür olması sebebiyle işlevsel yaklaşıma da yer verilen çalışmada, tam olarak bağlam merkezli bir yöntem takip edilmese de, tevşîhlerin bağlam özellikleri açısından da ele alındığı bir yaklaşım tercih edilmiştir.

Çalışmanın hazırlanmasında, tavır kavramının uygulamaya dair bir hususiyet taşıması sebebiyle; Mehmet Kemiksiz'le birlikte "Türk-İslâm Mûsikîsi Külliyatı'ndan Tevşîhler[88]" adı altında beş ciltlik bir prodüksiyon ile tevşîhlerle ilgili olarak ülkemizdeki tek albüm çalışmasını yapan, TRT İstanbul Radyosu neyzenlerinden Ahmed Şahin'in verdiği bilgilerden yararlanılmıştır. Bahsedilen albüm çalışmasından; icra edilen tevşîhlerden notasını tespit edebildiklerimizin temposunu ve metronom değerini belirlemek için istifade edilmiştir. Bunun yanında uygulamayla alakalı bazı meselelerde, Manisalı Müftü Ahmet Âlim Efendi'nin[89] talebelerinden olan Ahmet Esat Uğurlu'nun yetiştirdiği, "Berber Naim Efendi" namı ile maruf, dinî mûsikiye ait geleneksel tavrın günümüzdeki önemli temsilcilerinden olan Naim Kaya'nın görüşlerine müracaat edilmiştir.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, tevşîh türünün ayırt edici özelliklerinden en önemlisi olması sebebiyle tevşîhlerin güfte özellikleri ele alınmış, ikinci bölümde tevşîhlerin mûsikî özellikleri incelenmiştir. Bu çalışma ile tevşîh türünün çeşitli yönlerinin değerlendirilmesi ve özelliklerinin ortaya konması, türle alakalı olarak bu değerlendirmeler ışığında yeni bir tarif ortaya konması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın, muhtemel eksikliklerine rağmen; Türk mûsikisi ve özellikle dinî Türk mûsikisi açısından önemli bir boşluğun doldurulmasına bir katkı sağlaması umulmaktadır.

88 Türk-İslâm Mûsikîsi Külliyatından Tevşîhler; Yönetmen, Ahmed Şahin, Ulus Müzik, İstanbul, Tarihsiz.
89 Müftü Ahmet Âlim Efendi hakkında daha geniş bilgi için bkz. Nejdet Bilgi, **İstiklâl Yolunda Bestekâr Bir Müftü Ahmet Âlim Efendi**, Manisa Belediyesi Kültür Yayınları, Manisa, 2008.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEVŞİHLERİN GÜFTE ÖZELLİKLERİ

Güfte, tevşîhlerin en önemli ayırt edici unsurlarından biridir. Bir eserin tevşîh olabilmesi için güftenin sahip olması gereken ve tevşîhlerde yaygın olarak görülen bazı özellikler vardır. Bu özelliklerden en önemlisi ise, güftenin içeriğidir. Tevşîh türüne ait olarak ulaşabildiğimiz ve çalışmamızın daha önceki kısımlarında yer verdiğimiz kaynaklardaki tüm tariflerde, güfte hususiyetlerinden ve özellikle de güftenin içeriğinden bahsedildiği görülmektedir. Bu güfte özelliklerinin hangilerinin ayırt edici olduğunu tespit etmek için tevşîhlerin güfte özellikleri bu bölümde dil, şekil ve içerik olmak üzere üç alt başlıkta incelenecektir.

Tevşîhlerin Hz. Peygamber'le alakalı olması hasebiyle, güftelerinin tekke mensubu şairler tarafından rağbet gördüğü, bestekârlar tarafından, çeşitli tarikatlara müntesip mutasavvıf şairlerin güftelerinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, tevşîhleri ortaya çıkaran kültürel ve dinî ortamlar arasındaki geçişliliğin tabiî bir sonucudur.

1.1. DİL

Bir edebî eserin en önemli ve temel unsuru dildir. Dilin özellikleri, kullanımı, eseri veren kişi tarafından ele alınışı, üslup ve tür özellikleri gibi açılardan ortaya çıkan ürüne doğrudan etki etmektedir. Kaynaklarda, tevşîhlerin güftelerinin Arapça ve Farsça olabileceği ifade edilse de, elimizdeki repertuarın çok büyük bir kısmında kullanılan dil çoğunlukla Türkçe'dir. İncelediğimiz repertuarda güftesi Farsça olan iki tevşîh mecut olup bunların biri Mi'râciyye'nin tevşîhlerindendir. Arapça tevşîhlerin sayısı ise dört tane olup bunların da üçü Mi'râciyye'nin tevşîhleridir. Bununla beraber güftelerde kullanılan dil doğrudan Arapça ya da Farsça olmasa bile, bu dillerden alınan kelimelerin, terkiplerin ve mazmunların tevşîhlerin güftelerinde sıkça kullanıldığı görülmektedir. Bunda hiç şüphesiz ki Kur'an-ı Kerim'in Arapça nazil olmasının sonucunda Müslümanlar için Arapça'nın özellikle ilim dili olarak yaygınlaşmasının ve Farsça'nın edebiyat dili olarak kullanılmasının büyük bir etkisi

vardır[90]. Bu durum aynı zamanda ibadet dilinin Arapça olması ile tevşîhlerin dinî ritüeller kapsamında doğmasının bir sonucu olarak görülebilir. Bunun yanı sıra, tevşîh güftelerinde en belirgin özelliklerden biri olarak karşımıza çıkan aruz vezni kullanımının, Arapça ve Farsça kelimelerin güftelerde yoğun olarak yer almasına sebep olduğu sonucuna ulaşılabilir, çünkü Türkçe'nin yapısı itibariyle aruz vezninin kullanımına uygun bir dil olmadığı ifade edilmektedir[91].

Tevşîhlerde, Hz. Peygamber'i tavsif etmekte ve övmekte kullanılan, edebî açıdan oldukça gösterişli tamlamalar ve terkipler kullanılmıştır. Bunlardan bazıları aşağıda verilmiştir.

-Mefhar-i cümle cihansın ey şefâat mâdeni[92]

-Bir muazzam pâdişahsın ki kulundur cümle şâh
Kurb-i ev ednâda va'z olundu senin için tahtgâh[93]

-Cemâlin nûruna nisbet güneş bir bî-nûr-i ferdir
Güneş sensin ki zerrâtın nebîlerle velîlerdir[94]

-Kemâl-i zümre-i kümmel senin nûrunla olmuştur
Vücûdun mazhâr-ı tamm-ı Hüdâdır yâ Resûlallah[95]

-Sensin ey fahr-i dü âlem kâinatın rehberi
Âsumân-ı mânevinin âfitâb-ı enveri
Nûr-i vechinden mücellâdır kulûb-i mü'minîn
Mihr-i zâtınla münevverdir cihânın her yeri[96]

[90]Fuat Köprülü, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar,** 4. Basım, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1981, s. 147.
[91] Haluk İpekten, **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz,** 2. Baskı, Dergah Yayınları, İstanbul, 2016, s. 142.
[92] Ömürlü, s. 97.
[93] Sadeddin Nüzhet Ergun, **Türk Mûsikîsi Antolojisi,** Cilt 2, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1943, s. 610.
[94] Sadeddin Nüzhet Ergun, **Türk Mûsikîsi Antolojisi,** Cilt 1, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1942, ss. 283, 284.
[95] Ergun, Cilt: 1, ss. 61.
[96] Ömürlü, s. 16.

1.2. ŞEKİL

Mûsiki eserlerinde kullanılan güfteler genel itibariyle manzum metinlerdir. Güftelerin doğrudan mûsiki eserlerinde kullanılma maksadıyla yazılıp yazılmadığı bir yana, her güfte başlı başına edebî bir nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla mûsiki eserlerinin güfteleri incelenirken, güftelerde görülen şekil özelliklerinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Tevşîhlerin; icrası ve bestelenmesi ustalık gerektiren, diğer dinî Türk mûsikisi türlerine nazaran karmaşık mûsiki cümlelerinden oluşan bir tür olduğuna yukarıda temas edilmişti. Sanat düzeyine atfedilen bu önem, tevşîhlerin güftelerinde de hemen göze çarpmaktadır. Tevşîh güfteleri, edebî olarak na't türünün birçok özelliği ile örtüşmektedir. Na't türü, şairlerin ustalıklarını sergiledikleri, sanatlarının en güzel ürünlerini ortaya koymakta önemsedikleri bir edebî türdür. Bu doğrultuda tevşîh güfteleri, edebiyattaki ustalığın sergilendiği edebî zevk mahsulleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tevşîh güftelerinin en belirgin şekil özelliği, hece vezninin oldukça az kullanılıp güftelerin büyük çoğunluğunun aruz vezni ile yazılmış olmasıdır. Divan edebiyatı türlerinde görülen aruz veznini titizlikle uygulama endişesi, tevşîh güftelerinde de kendini göstermektedir. Müslüman sanatkârların, Hz. Peygamber'e olan sevgileri, onunla ilgili olarak verilen eserlerin hassasiyetle ortaya çıkarılmasına sebep olmuştur. Her şeyin en güzelini Hz. Peygamber'e sunma hassasiyeti, içerik ve biçim özelliklerini doğrudan etkilemiştir. Bu açıdan, tevşîh güftelerinde aruz vezni kullanımı, sanat kaygısının doğal bir sonucudur denilebilir.

1.2.1. Nazım Birimi ve Şekli

Genelde tevşîh güftelerinde nazım birimi olarak divan edebiyatında yaygın olarak kullanılan beyit kullanılsa da, dörtlüklerin de nazım biçimi olarak önemli ölçüde yer tuttuğunu söylemek mümkündür. Tevşîhlerde, bu iki nazım biçimi haricinde, edebiyatta muhammes adı verilen beş mısralık, müseddes adı verilen altı mısralık, müsebba adı verilen yedi mısralık ve müsemmen olarak adlandırılan sekiz mısralık birimlerin de kullanıldığı görülmektedir. Tevşîh güftelerinde kullanılan bu

nazım birimlerinin, edebi açıdan türün ayırt edici bir özelliği olduğu söylenemez. İlahi, kaside, güfte içeriği itibariyle tevşîhle aynı özellikleri gösteren na't, durak gibi, usûllü ya da irticalî olmasına bakılmaksızın, diğer türlerde de bu nazım birimlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Burada tevşîh güftelerinin nazım şekilleri ile bunlara ait tariflere yer vermeyi gerekli görüyoruz. Bu nazım şekillerini aruz vezniyle yazılanlar ve hece vezniyle yazılanlar olarak iki kategoride inceleyeceğiz. Her bir kategoride yer alan nazım şekilleri, en çok kullanılandan en az kullanılana doğru sıralanmıştır. İncelediğimiz tevşîh repertuarında kullanılan nazım şekillerinin sayıları, bir tablo halinde ayrıca gösterilecektir.

1.2.1.1. Aruz Vezniyle Yazılanlar

1.2.1.1.1. Nazım

Divan edebiyatı nazım şekillerinden olan nazım; birinci, ikinci ve dördüncü mısraları birbiriyle kafiyeli olan ve beyitlerle kurulan bir kıt'a türüne verilen ad olup[97], tevşîhlerde en çok bu nazım şeklinin kullanıldığı görülmektedir. Kafiye şeması *aaba* şeklindedir.

1.2.1.1.2. Gazel

Birinci beytinin mısraları birbiri ile, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kafiyeli olup; birinci beytinin dışında kalan beyitlerinin birinci mısraları kafiyesiz olan bir divan edebiyatı nazım şekli olan gazelde, beyit sayısı genellikle beş ile dokuz arasında değişir. Beş beyitlik bir gazelin kafiye şeması *aa ba ca da ea* şeklindedir Bu sayının altında ya da üzerinde beyit sayısının görüldüğü gazeller de mevcuttur. Çoğunlukla şairin mahlasının yer aldığı bir beyit bulunduran gazel, daha çok kadın ve aşk konularını anlatır[98]. Tevşîhlerde kullanılan ve şekil itibariyle gazel

[97] Cem Dilçin, **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi,** 11. Baskı, TDK Yayınları, Ankara, 2016, s. 202.
[98] Dilçin, ss. 104-109.

özelliğini taşıyan manzumeler ise dinî mahiyete sahip olup konu olarak Hz. Peygamber'in methini, ondan şefaat beklentisini işlemesi sebebiyle, nazım türü olarak na't vasfındadır[99]. Din büyüklerine, devlet ricaline, padişaha ya da tarikat büyüklerine övgüde bulunulan bu tür gazellere, *gazel-i müzeyyel* denir[100].

1.2.1.1.3. Murabba'

Bent adı verilen dört dizelik kıt'alardan oluşan, birinci bendinin tüm beyitleri birbiri ile kafiyeli fakat diğer kıtalarının yalnız son dizeleri birinci bendiyle kafiyeli olan divan edebiyatı nazım şeklidir. Bazen birinci bendin ilk üç mısrası birbiriyle kafiyeli olup dördüncü mısra farklı olabilir. Böyle olduğunda da diğer bentlerin son mısraları birinci bendin son mısrası ile kafiyeli olur. Birinci bendin son mısrası her kıt'ada aynen tekrar eden şekline *murabba'-ı mütekerrir*, son mısrası her mısrada değişik olan şekline ise *murabba'-ı müzdevic* adı verilmektedir[101].

1.2.1.1.4. Muhammes

Her bendi beş mısradan müteşekkil divan edebiyatı nazım biçimidir. İlk mısranın dördüncü ve beşinci ya da yalnızca beşinci mısrası diğer bentlerde de tekrar ediliyorsa *muhammes-i mütekerrir*, bentlerin beşinci dizeleri değişiyorsa *muhammes-i müzdevic* adını alır. Muhammes-i mütekerririn dördüncü ve beşinci mısrası tekrar edenlerinin kafiye şeması *aaaa'a' bbba'a' ccca'a'* … şeklinde olup, yalnız beşinci mısrası tekrar edenlerin kafiye şeması ise *aaaaa' bbbba' cccca'* … şeklindedir. Muhammes-i müzdevicin kafiye şeması aaaaa bbbba cccca … olarak gösterilebilir[102].

[99] Dilçin, ss. 257-258.
[100] Dilçin, s. 108.
[101] Dilçin, s. 212.
[102] Dilçin, s. 217.

1.2.1.1.5. Müseddes

Bentleri altı mısradan meydana gelen divan edebiyatı nazım biçimidir. İlk mısranın beşinci ve altıncı ya da yalnızca altıncı mısrası diğer bentlerde de tekrar ediliyorsa *müseddes-i mütekerrir*, bentlerin altıncı mısraları değişiyorsa *müseddes-i müzdevic* adını alır. Müseddes-i mütekerririn beşinci ve altıncı mısrası tekrar edenlerinin kafiye şeması *aaaaa'a' bbbba'a' cccca'a'* … şeklinde olup, yalnız altıncı mısrası tekrar edenlerin kafiye şeması ise *aaaaaa' bbbbba' ccccca'* … şeklindedir. Müseddes-i müzdevicin kafiye şeması *aaaaaa bbbbba ccccca* … olarak gösterilebilir[103].

1.2.1.1.6. Beyit

Aynı vezne sahip olan iki mısranın oluşturduğu nazım şeklidir. Mısralar birbiriyle kafiyeli olabildiği gibi kafiyesiz de olabilir. Beyitler, başka nazım şekillerinin kurulmasında da kullanılmıştır[104].

1.2.1.1.7. Kıt'a

Genellikle iki beyitten on beyite kadar olan, kafiye şekli gazel gibi olmakla beraber, matla' ve mahlas beyti bulunmayan bir nazım şeklidir. Bunun yanında, beyit sayısı gazelde olduğu gibi sınırlı olmayıp fazla sayıda olan kıt'alar olduğu gibi, gazelin aksine, iki beyitten ibaret olan kıt'alar da vardır. Beyit sayısı fazla olan uzun kıt'alara *kıt'a-i kebîre* denilmektedir[105].

[103] Dilçin, s. 217.
[104] Tâhirü'l-Mevlevî, s. 27.
[105] İpekten, ss. 54, 55.

1.2.1.1.8. Tahmis

Bir gazelin beyitlerine, aynı vezin ve kafiyede üçer mısra eklenerek yazılmış olan muhammese tahmis denilmektedir. Divan edebiyatı nazım şekillerinden olup kafiye düzeni *aaaaa bbbba cccca* … şeklinde olur[106].

1.2.1.1.9. Kaside

On beş beyitten fazla olmak üzere yazılan ve kafiye şekli gazeldeki gibi olan, aynı aruz vezni ile yazılmış bir divan edebiyatı nazım şeklidir. Bir kişiyi övmek ve karşılığında yardım talep etmek için yazılan manzumelerdir. Hz. Peygamber'in methini konu alan na't türünün yazılmasında sıklıkla kaside şekli kullanılmıştır[107].

1.2.1.1.10. Müsebba'

Bentlerinin mısra sayısı yedi olan divan edebiyatı nazım şekli olup, *müsebba'-ı müzdevic*in kafiye şeması *aaaaaaa bbbbbaa ccccccaa* … şeklinde, *müsebba'-ı mütekerrir*in kafiye şeması *aaaaaa'a' bbbbba'a' cccccca'a'* … ya da *aaaaaa' bbbbbba' ccccccca'* şeklinde olur[108].

[106] Dilçin, s. 223.
[107] Tâhirü'l-Mevlevî, s. 84.
[108] İpekten, s. 109.

Tablo 2: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Divan Edebiyatı Nazım Şekilleri

ARUZ VEZNİYLE YAZILAN NAZIM ŞEKİLLERİ	SAYISI
Nazım	69
Gazel	60
Murabba’	17
Muhammes	5
Müseddes	5
Beyit	3
Kıt’a	3
Tahmis	2
Kaside	1
Müsebba	1
TOPLAM	166

1.2.1.2. Hece Vezniyle Yazılanlar

Tevşîhlerde hece vezni kullanımı çok tercih edilmese de, hece vezni ile yazılmış güfteler üzerine bestelenmiş tevşîhler mevcuttur. Bu güfteler hece veznine ait on bir heceli koşma tipi, yedi ve sekiz heceli semai tipi ile on dört, on iki, on altı ve on yedi heceli şekilleriyle yazılmıştır. Bahsedilen şekillerin sayıları için Tablo 4’e bakınız.

Aruz ve hece vezni ile yazılan 189 güftenin haricinde, iki güftenin vezni ve nazım şekli tespit edilememiştir (bkz. ek s. 78 ve ek s. 237).

1.2.2. Hacim

Hacim, halk edebiyatındaki destanlar ve divan edebiyatındaki mesnevîler gibi, edebî türlerin bazılarında türü belirleyecek kadar önem kazanabilen bir güfte özelliğidir. Tevşîh güftelerinin büyük hacimli eserler olmadığını söylemek mümkündür. İki mısradan başlayarak, çok çeşitli hacimlerde tevşîh güfteleri

mevcuttur. Diğer dinî mûsiki türlerinde görülen hacim özellikleri tevşîhlerde de görüldüğünden, hacmin tevşîh türünü belirlemede kullanılan ayırt edici bir özellik olduğunu söylemek mümkün değildir. Çok sayıda mısradan oluşan güfteler bestelenirken güftenin tamamı yerine bazı kısımlarının seçildiği, bazen de güftenin bazı bölümlerinin icracı tarafından seçildiğini görmekteyiz. Dolayısıyla güfte hacminin, tevşîh türü için ayırt edici bir özellik olmadığını söylemek mümkündür.

1.2.3. Vezin

1.2.3.1. Aruz Vezni

Aruz, divan edebiyatında kullanılan bir ölçü sistemidir. Tevşîhlere güfte olarak seçilen manzumelerin genellikle divan şairlerinin ya da şiirle meşgul olan tasavvuf büyüklerinin eserleri olması, tevşîh güftelerinde aruz vezni kullanımının yaygın bir özellik olarak görülmesinin sebebidir.

İncelediğimiz repertuardaki 255 tevşîhe ait 191 güfte vezin açısından tahlil edildiğinde; bunların 166'sının aruz vezniyle, 24'ünün hece vezniyle yazıldığı görülmektedir. Yaklaşık bir oranla tevşîhlerin %87'lik kısmının aruz vezniyle bestelenmiş olması, aruz vezni kullanımın tevşîhlerde güftelerinde önemli bir özellik olarak dikkate alınması gerektiğini göstermektedir[109].

Aşağıda; incelediğimiz repertuarda mevcut olan tevşîhlerde, en çok kullanılandan en az kullanılana doğru olmak üzere, kullanılan aruz vezni kalıplarının sayıları verilmiştir.

[109] Türk mûsikisinde aruz-usûl ilişkisi hakkında ayrıca bkz. Tanrıkorur, ss. 85-106.

Tablo 3: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Aruz Vezni Kalıpları

ARUZ KALIBI	SAYISI
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	89
Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün	46
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	10
Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fa'ûlün	6
Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün	4
Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	3
Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilâtün	2
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün	2
Müstef'ilün müstef'ilün	2
Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	1
Mütefâ'ilün fe'ûlün mütefâ'ilün feûlün	1
TOPLAM	166

1.2.3.2 Hece Vezni

Tevşîhlerde kullanılan hece vezni ile yazılmış güftelerin sayıları, en çok kullanılandan en az kullanılana doğru olmak üzere aşağıda verilmiştir.

Tablo 4: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Hece Vezni Kalıpları

HECE VEZNİ	SAYISI
11'li	10
8'li	4
7'li	4
14'lü	2
12'li	2
16'lı	1
17'li	1
TOPLAM	24

1.2.4. Kafiye

Tevşîhlerde kullanılan kafiyelerde, hemen hemen tüm kafiye tiplerine rastlanmaktadır. Bu, kullanılan edebî türün bir gereği ve sonucudur. Bu yüzden tevşîhlerde kullanılan kafiye tiplerine ayrı ayrı değinme gereği duymuyoruz. Kafiye ile ilgili olarak karşımıza çıkan en önemli husus, güfte kafiyelerinin birçok eserde mûsiki kafiyeleriyle örtüşecek şekilde kullanılmasıdır. Bu durum tevşîh türü açısından ayırt edici bir özellik olarak karşımıza çıkmasa bile, güfte ile bestenin münasebeti açısından dikkate değer bir husus olarak görülebilir.

1.3. İÇERİK

Tevşîh güftelerinin içeriği, yukarıda tevşîhlere ait tanımların birçoğunda zikredildiği üzere, Hz. Peygamber hakkındadır. Hz. Peygamber'in övülmesi, onun doğumu, mi'rac hadisesi gibi konuların işlendiği tevşîh güftelerinde, ondan şefaat beklentisi ve yakarış içeren mısraların da mevcut olduğu görülmektedir. Çalışmamızda yer verdiğimiz tevşîh repertuarında, güfte içeriği itibariyle Hz. Peygamber'den bahsetmeyen eserler mevcut olsa da, bunların sayısı yedidir. İncelediğimiz repertuarın yaklaşık %96,5'lik kısmının konu itibariyle Hz. Peygamber'den bahsetmesi sebebiyle, güfte içeriğinin tevşîh türü için ayırt edici bir özellik olduğunun altı çizilmelidir. Tevşîhlerle mûsiki özellikleri açısından benzer olup, güfte içeriği itibariyle Hz. Peygamber'den bahsetmeyip Allah sevgisi gibi konuları işleyen eserler *cumhur ilâhi* olarak adlandırılmaktadır[110].

Tevşîh güftelerinin bir kısmı Mevlid bahirlerinin konuları ile doğrudan alakalıdır. Fakat Mevlid bahirlerinin konuları ile doğrudan ilgili olmayıp, Hz. Peygamber'in evsafına övgü mahiyetinde olanlar da oldukça fazladır. Bu durum, tevşîhlerin Mevlid ve Mi'râciyye bahirlerinin arasında okunmaya mahsus ilahiler olduğunu ifade eden tevşîh tariflerinin bir eksikliği olarak görülebilir. Zira günümüzde, Mevlid bahirleri arasında tevşîh okunma geleneğinin oldukça azaldığını, bahirler arasında okunan ilahilerin çoğunlukla tevşîh vasfını haiz olmadığını gördüğümüz gibi; tevşîhlerin Mevlid merasimleri dışında icra edildiğini de

[110] Bu bilgi Ahmet Şahin tarafından, kendisiyle 12.05.2015 tarihinde yaptığımız "Tevşîhler"konulu mülakatta aktarılmıştır.

görmekteyiz. Dolayısıyla, Mevlid bahirleri arasında okunacak ilahilerin tevşîh vasfına sahip olması gerektiğini, ama tevşîhlerin icra sahasının sadece Mevlid'le sınırlı olmadığını rahatlıkla ifade edebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

TEVŞİHLERİN MUSİKÎ ÖZELLİKLERİ

2.1. TEVŞİHLERDE MAKAM

Makam (Ar. مقام) kelime anlamıyla durulan yer demektir[111]. Mûsiki ıstılahı olarak makam, değişik şekillerde tarif edilmiştir. Bir durak ile bir güçlünün etrafında onlara bağlı olarak bir araya gelmiş seslerin umumi heyeti[112] olarak tarif edildiği gibi daha kapsamlı olarak belli aralık düzenlerine göre teşkil edilmiş olan müzik dizilerinin, kalıplaşmış seyir tiplerine göre kullanılmasından doğan kurallar bütünü olarak da tarif edilmiştir[113].

Makam kavramı, Türk mûsikisinin temel taşlarından biridir. Saz eseri, sözlü eser, irticâlî ya da bir usûle bağlı olup olmaması fark etmeksizin her mûsiki eseri, bir makam temelinde şekillenir. Birden fazla makamın kullanıldığı eserler de vardır ve bir eser içerisinde makam geçkilerinin[114] varlığı rastlanılan bir durumdur.

Mûsiki, insanın duyguları üzerinde doğrudan tesiri olan bir sanat dalıdır. Mûsikimizde kullanılan makamların insan ruhu üzerindekı tesirleri ise farklı farklıdır. *Nazarî ve Amelî Türk Mûsikisi* adlı eserinde Suphi Ezgi, bu hususa işaret ederken şu ifadeleri kullanmaktadır:

> *"Bestekârın tesiri olmaksızın makamlarımızda muhtelif hisleri tebliğ kudreti vardır. Mesela ırak ve segâh makamlarında zühd ve takva hissi mevcuttur ve bunu bilen bestekârlarımız dinî eserlerde o makamları seçmişlerdir; Hatip Zakirî Hasan Efendi tahminen 370 sene evvel temcid, bayram tekbiri, salât-ı ümmiye, cami nâtini ırak ve segâh makamlarıyla besteleyerek o eserlerde zühd hislerini pek müessir ifade ve tebliğ etmiştir. Irakla hüseynî makamlarından mürekkep olan dilkeşhaveran makamında o enfes sabah salâtını pek beliğane bir halde inşa etmiştir; bununla beraber kudretli bir bestekâr kendi dehasıyla başka makamlarla da dinî hislerini tebliğ edebilir. Nitekim yine Zakirî Hasan Efendi Cuma salâtını bayati ve cenaze salâtını hüseyni makamlarıyla bestelemiştir ki bunlarda bestekâr daha ziyade kendisinin tebliğ kudretini sarfetmiştir. Dinî eserlerimizde en yüksek bestekârımız olan Kutb-ı Nâyi Osman Dede Miraciyye-i şerifenin birinci ve ikinci hanelerinde segâh ve müstear, üçüncü hanede dügâh, beşincide sabâ,*

[111] Tanrıkorur, s. 139.
[112] Öztuna, Cilt: 2, s. 16.
[113] Tanrıkorur, s. 140.
[114] Geçki, bir makam seyri sırasında farklı kaidelere bağlı başka bir makama geçmek olarak tanımlanabilir ve eserlerin daha farklı ve zengin bir hale getirilerek tekdüzelikten kurtarılması için müracaat edilen bir yöntemdir. Bkz. Yavaşça, s. 4.

altıncıda hüseynî, yedincide nişâbur makamlarını kullanmıştır; bu çok güzel ve beliğ dîni eserde Osman Dede'nin kendisinin bestekârlık kudretine makamların da dinî hisleri tebliğ kuvveti inzimam etmiştir. Çargâh, rast makamları ciddiyeti bildirirler, şecaat ve kuvvet manasına maliktirler; uşşak, bayati hakikî aşk manasını naklederler, hicazlar, güzel hüzünlü hicran ve istirham duyururular; hicazla rasttan mürekkep olan sûzinak her iki makamın tebliğ-i his kudretine maliktir, saba ile ırak makamlarından mürekkep olan bestenigâr makamı da zühdü nakleder. Hüzzam şedid hüznü ifade eder."[115]

Mahiyet ve çeşni bakımından ilahî olup dinî eserlere daha çok uygun düşen makamlar arasında; sabâ, uşşâk, hicâz, hüseynî, acem aşîran, acem kürdî, rast, nihâvend, hüzzam, müstear gibi makamlar zikredilebilir[116]. Mûsiki eserleri bestelenirken, güfte ile bestenin birbirine uygun olması gerekir. Hüzün ifadesi olan bir güftenin harekete geçiren bir makamda bestelenmesi münasip olmayacağı gibi, neşe ifade eden bir güfte, hüznü ifade etmeye daha uygun olan bir makamdan bestelenmemelidir[117]. Bu uygun düşmenin kültürel bir benimseme ve gelenekselleşme olarak ifade edilmesi daha uygundur.

Tevşîhlerde makamlar işlenirken; daha çok tekkelerde zikirlerde okunduğu için herkesin icra edebileceği nispeten basit ve kolay akılda kalabilecek nağmeler değil, icrası tecrübe gerektiren sanat çizgisi yüksek nağmelerin kullanıldığı görülmektedir. Buna göre, tevşîhlerin en önemli özelliklerinden birinin, yüksek sanat düzeyine sahip olması olduğu söylenebilir[118].

Tevşîhlerde kullanılan makamları ele aldığımızda, bunların yukarıda zikredilen dinî hissiyatı ifade etmeye daha uygun olan makamlar ve bunlara yakın makamlar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. İncelediğimiz tevşîhlere ait makamlarla ilgili bilgileri gösteren tabloya aşağıda yer verilmiştir. Makamlar alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir.

Tablo 5: İncelenen Tevşîhlere Ait Makamlar

[115] Suphi Ezgi, **Nazarî ve Amelî Türk Musikisi,** Cilt: 4, İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul, 1940, ss. 271, 272.
[116] Sağman, s. 38.
[117] İnal, s. 8.
[118] Bu bilgi Ahmet Şahin tarafından, kendisiyle 12.05.2015 tarihinde yaptığımız "Tevşîhler"konulu mülakatta aktarılmıştır.

MAKAM	ESER SAYISI
Acem	5
Acem aşîran	7
Acem kürdî	1
Arazbar	3
Beste ısfahan	5
Bestenigâr	5
Beyâtî	9
Beyâtî arabân	1
Buselik	1
Buselik aşîran	1
Çargâh	7
Dilkeşhâverân	1
Dügâh	6
Dügâh buselik	1
Dügâh mâye	1
Evc	7
Ferahfezâ	2
Ferahnâk	1
Gülizar buselik	1
Hicâz	12
Hisar	1
Hisar buselik	1
Hisar kürdî	1
Hümayun	1
Hüseynî	7
Hüseynî aşîran	1
Hüzzam	29
Irak	9
Isfahan	3
Mâhur	5
Muhayyer	2
Müstear	2
Nevâ	3
Nevruz	5
Nihâvend	5
Nikriz	1
Nühüft	4
Pençgâh	3
Rahatülervah	1
Rast	24
Rast-ı Cedid	3
Sabâ	11
Sabâ zemzeme	2
Segâh	10
Segâh Mâye	1
Sultânîyegâh	1
Sûzidil	1
Sûzidilârâ	1
Suzinâk	7
Şedaraban	1
Şehnaz	4
Şehnaz hâverân	1
Şevkutarab	5
Tâhir	1
Tebriz	4
Uşşak	13
Uzzal	1
Yegâh	2
Zâvil	1
TOPLAM	255

Tespit edebildiğimiz tevşîhler değerlendirildiğinde, elli sekiz ayrı makamın kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan en çok kullanılanları, 29 eserde tercih edilen hüzzam, 24 eserin bestelendiği rast, 13 eserde kullanılan uşşak, 12 eserde kullanılan hicaz, 11 esere ulaşabildiğimiz sabâ ve 10 eserin ait olduğu segâh makamlarıdır.

Türk mûsikisinde nota kullanımının ve eserleri notayla kaydedilmesinin 20. yüzyıl başlarında yaygınlaşması sebebiyle, önceki dönemlere ait eserlerin önemli bölümünün unutulduğu şüphesizdir. Önemli tevşîh bestekârları arasında zikredilmesine ve güfte mecmualarında eserlerine sıklıkla rastlanmasına rağmen[119], sadece bir eserinin notasına ulaşabildiğimiz Dragman Zâkiri Ahmed Vefkî Efendi (ö. 1748) bu duruma örnek gösterilebilir.

Mevlid icrası ile ilgili bahiste, Mevlid aralarında okunan tevşîhlerin bahrin okunacağı makamdan ya da bu makamlara yakın makamlardan okunmasının gerekliliği ifade edilmişti. Buna göre, bahirlerin okunması adet olan makamların yanı sıra bunlara yakın olan makamların tespit edilmesi gerekmektedir. Birinci bahir olan Tevhid bahrinin okunduğu makam klasik okunuşa göre sabâ makamıdır. İkinci bahir olan Nur bahrinde tercih edilen makam genellikle hicazdır. Velâdet bahri adı verilen üçüncü bahir rast makamından okunur. Merhaba bahrinin okunduğu makamlardan biri hüseynî makamı, diğerleri nevâ ve uşşâk makamlarıdır. Hüseynî ve uşşak makamları son bahir olan dua bahrinde de kullanıldığı için bu makamlar ve bunlara yakın olarak zikrettiğimiz makamlar da dua bahrinden önce okunacak tevşîhlerde tercih edilebilir. Mi'râc bahrinde kullanılması adet olan makamların hüzzâm, ırak, segâh ve evc makamları olduğu belirtilmektedir[120].

Örneklemde, Mevlid'in okunduğu makamlarla mahiyet ve çeşni bakımından doğrudan ilişkili olmayan makamlar dokuz adet olup bunlar; acem aşîran, acem kürdî, beyâtî arabân, bûselik, bûselik aşîran, ferahfezâ, nihâvend, sûzidil ve şedarabân makamlarıdır. Bu makamlardan bestelenen eser sayısı ise 20'dir.

Mevlid bahirlerinin makamları ve bu makamlarla ortak makam unsurları kullanmaları dolayısıyla bahirler arasında okunan tevşîhlerde kullanılabilecek makamları ve incelediğimiz tevşîhler içerisinde bu makamlara ait bulunan eser

[119] Nuri Özcan, "XVII. Ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Dinî Mûsikî", **Yeni Türkiye Dergisi,** Sayı: 57 (Türk Mûsikîsi Özel Sayısı), 2014, s. 893.
[120] Nuri Özcan, Mevlid, **TDVİA**, s. 484.

sayısını gösteren tablo aşağıdadır. Bu tablo, makamların tasnifinde ortak makam unsurlarını esas alan Erdinç Çelikkol'un kitabından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 6: Mevlid Bahirlerinin ve Bahirler Arasında Okunabilecek Tevşîh Makamları

MEVLİD BAHRİ	BAHRİN MAKAMI	YAKIN MAKAMLAR	ÖRNEKLEMDEKİ ESER SAYISI	TOPLAM
Tevhid Bahri	Sabâ[121]	Sabâ	11	37
		Çargâh	7	
		Dügâh	6	
		Dügâh buselik	1	
		Sabâ zemzeme	2	
		Bestenigâr	5	
		Şevkutarab	5	
Nur Bahri	Hicâz[122]	Hicâz	12	20
		Uzzâl	1	
		Hümâyun	1	
		Şehnâz	4	
		Şehnâz Hâverân	1	
		Rahâtülervâh	1	
Velâdet Bahri	Rast[123]	Rast	24	49
		Rast-ı Cedid	3	
		Pençgâh	3	
		Nikrîz	1	
		Suzidilârâ	1	
		Mâhur	5	
		Zâvil	1	
		Suzinâk	7	
		Tebriz[124]	4	
Merhaba Bahri ve Dua Bahri	Hüseynî[125], Uşşak, Nevâ	Hüseynî	7	69
		Hüseynî aşîran	1	
		Dilkeşhâverân	1	
		Muhayyer	2	
		Nevruz	5	
		Gülizâr buselik	1	
		Uşşâk	13	
		Beyâti	9	
		Isfahan	3	
		Beste ısfahan	5	
		Dügâh mâye	1	
		Acem	5	
		Arazbâr	3	
		Nevâ	3	
		Tâhir	1	
		Nühüft	4	
		Yegâh	2	
		Hisar	1	
		Hisarbuselik	1	
		Hisarkürdi	1	
Mi'râc Bahri	Hüzzâm, Segâh, Irak, Evc[126]	Hüzzâm	29	52
		Segâh	10	
		Irak	9	
		Segâh Mâye	1	
		Müstear	2	
		Ferahnâk	1	
		TOPLAM	**227**	**227**

121 Erdinç Çelikkol, **Türk Mûsikîsi Bilgileri,** Cilt: 2 Bursa Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı Yayını, Bursa, 2000, s. 659.
122 Çelikkol, Cilt: 2, s. 1049.
123 Erdinç Çelikkol, **Türk Mûsikîsi Bilgileri,** Cilt: 1, Bursa Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı Yayını, Bursa, 2000, s. 423.
124 Karadeniz, s. 132.
125 Çelikkol, Cilt: 2, s. 745.
126 Çelikkol, Cilt: 1 s. 529; Çelikkol, Cilt: 2 s. 893.

Tabloya göre, örneklemde yer alan 255 tevşîhin %89'una tekabül eden 227'si, Mevlid bahirlerinin okunduğu makamlardan ve bunlara yakın olan makamlardan bestelenmiştir. Bu makamların, dinî hissiyatı ifade etmeye elverişli makamlar olması sebebiyle dinî muhtevalı eserler olan tevşîhlerde de kullanıldığı akla gelse de, tablodaki verilere göre Mevlid merasimi ile tevşîhlerin oldukça yakından münasebeti olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu verilerin, tevşîh tarifinde yapılırken, tevşîhlerin "genellikle Mevlid ve Mi'râciyye aralarında okunmak üzere bestelenmiş eserler" olduğu kaydının konulması gerektirdiğine işaret ettiği iddia edilebilecek olsa da, tevşîhlerin bestelendiği makamların Mevlid'in genelde okunduğu makamlarla ilişkisinin sebebini, bu makamların dinî ve ladinî diğer türlerde de sıklıkla rastladığımız makamlar olmasına bağlamak daha sağlıklı bir yaklaşım olacaktır. Tevşîh türünün temel çıkış noktasının Mevlid'e dayanmasının, türün tarihsel tekâmülünü Mevlid türüyle tamamen paralellik arz edecek şekilde gerçekleştirmeyi zorunlu kılmadığını göz ardı etmemek ve her iki türün de gelişim sürecinin paralel olmasının önüne geçebilecek bağlam özelliklerini dikkate almak gerekir. Bu cümleden olarak, Mevlid günümüzde içerik, biçim ve şekil açısından halen belirli bir çerçevede icra ediliyor olmasına rağmen; bahirler arasında tevşîhlerin yerine tevşîhlerden içerik, biçim ve şekil açısından farklılaşan eserlerin yaygın olarak icra edildiğini hatırlatmakta fayda görüyoruz.

Mevlid, bazı istisnalar haricinde saz eşliğinde icra edilen bir tür olmadığı için[127] tevşîhler okunurken saz kullanılmamaktadır. Bazı mûsiki eserlerinde kullanılan saz hanesi kısmına tevşîhlerde çoğunlukla rastlanmaması bu sebebe bağlanabilir. Fakat farklı icra ortamlarında saz eşliğinde tevşîh icra edilmesinin önünde bir engel olmadığını, saz kullanımının türün bağlamı ve işlevine bağlı olarak tercih edilebileceğini ifade etmek mümkündür.

127 Sağman, s. 53.

2.2. TEVŞÎHLERDE RİTİM UNSURLARI

Tevşîhlerdeki ritim unsurları, usûl ve tempo olmak üzere iki başlık altında değerlendirilecektir.

2.2.1. Usûl

Usûl, Türk mûsikisinin, makamla beraber en önemli ve en temel iki unsurundan biridir[128]. Saz eseri ya da sözlü eser olması ayırt edilmeksizin; nağmelerin icracı tarafından irticâlen (doğaçlama) icra edilmesi durumunda bir usûle bağlı kalınmaz. Taksim, gazel, kaside[129] gibi irticâlen icra edilen eserlerin dışında kalan besteli eserlerde ise yine saz eseri ya da sözlü eser olması ayırt edilmeksizin muhakkak usûle bağlı olunması gereklidir.

Usûl, tevşîh tanımlarının tamamında yer alan, türün önemli özelliklerindendir. Usûle bağlı olmayan bir eserin tevşîh olarak adlandırılabilmesi mümkün değildir. Tevşîhlerle aynı sözel içeriğe sahip olan na'tlerin bir usûle bağlı kalmaksızın okunduğu göz önüne alındığında, usûl kavramının tevşîhler için ayırt edici bir özellik olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tevşîhlerde usûl kullanımı ile ilgili olarak ilk bakışta dikkati çeken en çarpıcı husus, tevşîhlerde kullanılan usûllerin hacminden ziyade, bu usûllerin kullanılma tarzıdır. Özellikle tevşîhlerde kullanılan küçük usûller, eserlerde usûlün takibini zorlaştıracak şekilde, bir güfte mısrasının nispeten fazla sayıda usûl hanesine taksim edilmesiyle kullanılmışlardır. Böylelikle eserlerin daha sanatlı ve uzun müzik cümlelerine sahip olması sağlanmış, küçük usûllerin dinleyici nezdinde büyük usûl algısı oluşturacak şekilde kullanılmasıyla tevşîhlerin karakteristik ağırbaşlı tarzı korunmuştur. Tevşîh tariflerinde görülen "genellikle büyük usûllerle bestelenen eserler" olma kaydının buna dayandığını söylemek mümkündür.

Buna göre tevşîh türünde usûl kavramının tevşîhleri irticalen okunan türlerden ayırmaktan ziyade, tevşîh türünü usûle bağlı olarak okunan ilahi gibi

[128] Şeref Çakar, **Türk Musikîsinde Usûl,** Milli Eiğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1996, s. 16.
[129] Bahsi geçen mûsiki türleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Özalp, TMBF, ss. 8, 24, 54.

türlerden de ayıracak bir işleve sahip olduğu ve bunun sonucu olarak özel bir önem kazandığı söylenebilir.

İncelediğimiz tevşîhlerde kullanılan usûller ve bunların sayılarını gösteren tablo, en çok kullanılandan en az kullanılana doğru olmak üzere aşağıda verilmiştir.

Tablo 7: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Usûller

USÛL	**TOPLAM**
Evsat	83
Düyek	79
Devr-i Hindî	28
Sofyan	27
Devr-i Revân[130]	6
Hafif	5
Nim Evsat	5
Müsemmen	4
Yürük Semâî	3
Çenber	2
Çifte Düyek	2
Zencir	2
Aksak Semâî	1
Curcuna	1
Çenber+Fahte	1
Darbeyn	1
Devr-i Kebîr	1
Evsat+Hafîf	1
Fahte+Nim Evsat	1
Semâî	1
Sengin Semâî	1
TOPLAM	**255**

Tablodaki verilere göre, incelediğimiz repertuarın %61'ine tekabül eden 156 tevşîh küçük usûllerle bestelenirken, %39'luk kısmı oluşturan 99 tevşîh büyük

[130] Eklerde bulunan notalarda görülen mevlevî devr-i revânı usûlü, devr-i revân ile aynı usûlü ifade ettiği için devr-i revân olarak kaydedilmiştir (bkz. Özkan, s. 610)

usûllerle bestelenmiştir. Bu verilere göre, tariflerde yer alan, tevşîhlerin büyük usûllerle[131] bestelenmesi gerektiğine dair ifadelerin repertuarla örtüşmediği görülmektedir. Bu durum, tevşihlerde usûl hacminden çok, usûlün kullanılma tarzının önem kazandığı yönündeki kanaatimizi desteklemektedir.

2.2.2. Tempo

Tevşîhlerde usûlle bağlantılı olarak önem kazanan kavramlardan biri tempodur. Tevşîh türüne ait eserlere, hızlı bir temponun tercih edilmediği görülür. Bu tercihin sonucu olarak ortaya çıkan, tevşîhlerin ağırbaşlı tavrının, Hz. Peygamber'e duyulan hürmetin sonucu olarak görmek yerinde olacaktır. Tevşîhlerin Hz. Peygamber sevgisinin ağırbaşlı, mütevazı; hissedilen hürmet duygusunu yer yer coşkun bir anlatım kazanırken bile terk etmeyen belirgin tavrını belirleyen önemli unsurlardan birini de tempo olarak tespit etmek gerekmektedir. Sadece tempoyu değiştirmekle bir tevşîh, zikir meclisinde okunabilecek şekilde, zikir ilâhisi tarzını kazanabilir. Bu açıdan tevşîhlerde tempo kavramının, türün belirlenmesinde ciddi bir paya sahip olacak kadar önem kazandığı sonucuna varmak mümkün olacaktır.

Çalışmamızda yer alan eserlerden, notanın alındığı kaynakta metronom değeri belirtilmiş olanlar, eklerde yer alan notalarda belirtilmiştir. Bunun dışında, "Türk İslam Mûsikîsi Külliyatından Tevşîhler" albümünde yer alan eserlerden notalarına ulaşabildiklerimizin metronom değerleri, notalarda dipnot olarak kaydedilmiştir. Bu verilere dayanarak oluşturulan ve tevşîhlerde görülen tempo aralıklarını gösteren tablo aşağıda verilmiştir. Tablo oluşturulurken, çalışmanın düzeni açısından, dörtlük birimle ifade edilen metronom değerleri sekizlik birime çevrilerek kaydedilmiştir. Notada metronom değeri belirtilen eserlerden aynı zamanda icra kaydı olanlar için, icra kaydında tespit edilen metronom değeri referans alınmıştır.

[131] Büyük ve küçük usûllerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Özkan, ss. 611, 612.

Tablo 8: İncelenen Tevşîhlerde Kullanılan Tempolar

TEMPO	METRONOM DEĞERİ	ESER SAYISI
Largo (Çok Yavaş)	40-60	-
Adagio (Yavaşa Yakın)	60-76	-
Andante (Ağırca)	76-108	39
Moderato (Orta)	108-120	11
Allegro (Hızlı)	120-168	16
Presto (Çok Hızlı)	168-192	-
Prestissimo (Olabildiğince Hızlı)	192+	1
TOPLAM		67

Tablodaki veriler incelendiğinde, eserlerin %58'inin andante, %16,5'inin moderato, %24'ünün allegro, %1,5'inin prestissimo icra edildiği görülmektedir. Buna göre tevşîh icrasında, genel olarak rahat bir temponun, dinleyiciyi sıkmaktan kaçınan bir yaklaşımın benimsendiği söylenebilir. Süratli icradan kaçınılmasının ise, tevşîh türünün ağırbaşlı icra tavrının korunması endişesinin bir sonucu olduğu açıktır.

İcra kayıtlarından metronom tespitini yaptığımız eserlerde kullanılan temponun, geleneğin günümüz icracılarının tevşîh algısına bir yansıması olduğunu göz ardı etmemek gerekmektedir.

2.3. TEVŞÎHLERDE YAPI

Tevşîhlerin bestelenmesinde, bestekârı sınırlayan türe has bir yapı bulunmamaktadır. Türde kullanılan yapıların, dinî ve lâdinî mûsikide farklı türlerde de görülen yapılar olması itibariyle, yapı özellikleri, tevşîhler için ayırt edici bir özellik değildir. Dolayısıyla tevşîh türünü ayrı bir form olarak değerlendirmek mümkün değildir.

Tevşîhlerde, şarkılarda ve ilâhilerde sıklıkla kullanılan *abcb* şeklindeki beste şeması yoğun olarak kullanılmış olup; dindışı mûsikideki murabba tipindeki bestelerde kullanılan *aaba* şeklindeki mûsiki yapısının yanı sıra, *abab, ab, aa* şeklindeki yapılar da kullanıldığı gibi, bunlardan farklı olan yapılara da yer verildiği

görülmektedir. Çalışmada ele alınan repertuarda her bir tevşîhin beste şeması, biçim incelemelerinin yapıldığı kısımda belirtilmiştir.

2.4. TEVŞÎHLERDE İCRA

Tevşîhlerin, geleneksel olarak her birine tevşîhhân adı verilen bir icra heyeti (cumhur) tarafından icra edildiğine yukarıda değinilmişti. Bu icra şekli, tevşîhleri na'tlerden ayıran bir özelliktir. Bunun yanında, tevşîh icrasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar şunlardır:

1. Tevşîh okunurken dik akorttan kaçınılmalı, okuyucunun ses kabiliyeti dikkate alınarak uygun bir akort tercih edilmelidir.
2. Tevşîh, eğer Mevlid bahirlerinden önce okunacaksa, bahrin okunacağı makam ve bahrin konusu ile arasında uygunluk gözetilmelidir.
3. Tevşîhhânların ses ve ağız birliğinin olmasına dikkat edilmeli, güftenin manasını bozabilecek hece tahrifatlarından kaçınılmalıdır[132].

Tevşîhlerin kendine has tavrı, ancak meşk usûlü ile aktarılabilir. İcrada, icracılar arasındaki birlik bazı heceler ve nağmelerde vurgular yapılarak sağlanır[133]. Fakat bu vurgulamalarda abartıya kaçılmamalı, rahatsız edici gırtlak nağmelerinden imtina edilmeli ve harfler üzerinde rahatsız edici vurgular yapılmamalıdır[134].

2.5. BİÇİM İNCELEMELERİ

Bu kısımda, ulaşabildiğimiz ve incelediğimiz 255 tevşîhin biçim incelemeleri yapılacaktır. Her bir tevşîhin önce makamı, sonra tevşîhi adlandırmak için ilk güfte mısrası verilmiştir. Tevşîhler makamlarına göre, aynı makama ait olan tevşîhler de güftelerinin ilk mısrasına göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Bu incelemelerde eserin usûlü, güfte mısralarında kullanılan nağmelere göre beste şeması, güftenin kafiye şeması ve nazım biçimi ile mûsiki birimini teşkil eden mısra sayısı dikkate alınmıştır. Mûsiki birimi kavramı, eserin güftesine eşlik eden bestenin bir döngüsü için

[132] Can, Tevşihler, ss. 19-20.
[133] Bu bilgi Ahmet Şahin tarafından, kendisiyle 12.05.2015 tarihinde yaptığımız "Tevşîhler"konulu mülakatta aktarılmıştır.
[134] Sağman, s. 44.

kullanılmıştır. Örneğin, iki güfte mısrasına eşlik edecek uzunluktaki bir mûsiki birimi ile daha uzun bir güfte icra edilmek istendiğinde, ilâve edilecek her iki mısra için aynı beste tekrar edilecektir. Aynı şekilde dört güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki birimi, ilâve edilmek istenen her dört güfte mısrasında yinelenecektir.

Biçim incelemeleri yapılırken; mûsiki cümlelerini meydana getiren boğumların hacimleri, simetrik olup olmamaları, her heceye bir notanın karşılık geldiği sillabik (*syllabic*) unsurların ya da heceleri daha uzun nağme kısımlarının bestelediği melismatik (*melismatic*) öğelerin kullanım yoğunluğu, tekrar eden nağme unsurlarının bulunup bulunmaması, mûsiki cümlelerinin simetrik özellik gösterip göstermediği değerlendirilmiş, güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümlelerinin hacmi tesbit edilmiştir. Bunların dışında kalan hususlar varsa, ayrıca belirtilmiştir.

İncelememiz, çalışmaya dâhil ettiğimiz tevşîhlerin notaları ile desteklenmiştir. Kaynaklardan derlediğimiz 255 tevşîhin notaları, çalışma bütünlüğünü sağlamak maksadıyla tarafımızdan bilgisayar ortamında yeniden yazılmış, biçim incelemelerinin yapıldığı sıraya tâbi olarak ekte verilmiştir. Gerekli görülen açıklamalar, nota sayfalarında dipnot olarak yer almaktadır.

2.5.1. Acem Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A[(s+a)+(b)]

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Mûsiki cümlesine giriş niteliğindeki bir söylemle (s) başlayan ilk mûsiki cümlesi; hepsi eşit hacimde olmayan dört boğumdan oluşmaktadır. Sondaki iki boğuma, güfteye eklenen katma söz eşlik etmektedir.

İkinci mûsiki cümlesi eşit hacimde olmayan dört boğumdan oluşmaktadır. Sondaki iki boğuma eşlik eden ve güfteye eklenmiş olan katma sözle mûsiki cümlesi tamamlanmıştır.

Bir mısraya eşlik eden iki mûsiki cümlesinin her biri, söylem ve katma sözlerle beraber toplam on iki usûl devrinde ve 96 zamanda tamamlanmaktadır. Güftenin diğer kısımları aynı beste üzerine uygulanarak icra edilmektedir.

2.5.2. Acem Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A[(s+a+k)+(s'+b)]

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga ha

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Simetrik olmayan mûsiki cümlelerinden oluşan eserde mûsiki birimine iki mısralık güfte eşlik etmekte olup, birim, yirmi bir usûl devrinde ve 84 zamanda, her bir mûsiki cümlesi ise söylemler ve katma sözlerle beraber 42 zamanda tamamlanmaktadır. Birinci katma söz, on birinci usûl devrinin ilk yarısında bitirilip; ikinci mûsiki cümlesinin söylemi, on birinci usûl devrinin kalan yarısından başlatılarak iki mûsiki cümlesinin geçişi gizlenmiştir. Güftenin diğer kısımları aynı beste üzerine uygulanarak icra edilmektedir.

2.5.3. Acem Tevşîh: Kudûmun Rahmeti Zevk u Safâdır Ya Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik mûsiki yapıtaşlarından oluşmaktadır. Eser, iki mısralık birimler üzerine inşa edilmiştir. Her bir mısra, iki usûl devrine ve 52 zamana denk düşecek şekilde bestelenmiştir. Güftenin diğer kısımları yine aynı beste üzerinden seslendirilmektedir.

2.5.4. Acem Tevşîh: Menbâ-i İlm-i Hudâsın Ya Muhammed Mustafa

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca aa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 16/8'lik hacmindeki ikişer usûl devrinden oluşan iki boğumlu mûsiki cümlelerinin simetrik bir yapı oluşturacak şekilde işlenmesiyle ortaya çıkarılmıştır. Mısraların her biri dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.5. Acem Tevşîh: Sensin Ey Fahr-i Dü Âlem Kâinâtın Rehberi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Mûsiki cümlelerinin her biri eşit hacimdeki iki boğumdan oluşmaktadır. Eserde melismatik unsurlar yoğun olarak kullanılmış olup, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir beste tekniği kullanılmıştır. Mûsiki cümlesine eşlik eden her mısra, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.6. Acem Aşîran Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin, tek boğumdan oluşan bir mûsiki cümlesi ile kendi içinde simetrik olan boğumlardan oluşan ve her biri altı usûl devrinde tamamlanan toplam 48/8'lik hacmindeki mûsiki cümlelerinin asimetrik olarak bir araya gelmesiyle bestelendiğini söylemek mümkündür. Tekrar eden beste unsurlarına yer verilen eserde, melismatik beste öğeleri kullanılmıştır.

2.5.7. Acem Aşîran Tevşîh- Ey Resûl-i Hazret-i Hak v'ey Habîb-i Kibriyâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa

Nazım Şekli: Beyit

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eserin 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan simetrik bir yapıya sahiptir. Her mısra, iki usûl devrinden ve 52 zamandan oluşmaktadır. Eserde kullanılan nağmeler melismatik yapıdadır.

2.5.8. Acem Aşîran Tevşîh: Ey Şehinşâh-ı Risâlet v'ey Habîb-i Kibriyâ

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, simetrik olmayan boğumlardan meydana gelen mûsiki cümlelerinden oluşmaktadır. Boğum geçişleri gizlenerek eserin bütünlüğüne katkıda bulunulmuştur.. Her mısra dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.9. Acem Aşîran Tevşîh: Gönül Deryasının Tek Müridiyim

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b')

Kafiye Şeması: abcb

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin boğum hacimleri ve mûsiki cümlelerinin uzunlukları farklıdır. Bu yönüyle eser tamamen asimetrik unsurlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişler yer yer gizli, yer yer belirgindir. Birinci mısraya eşlik eden mûsiki cümlesi on iki, ikinci ve dördüncü mısraya eşlik eden mûsiki cümleleri sekiz, üçüncü mısraya eşlik eden mûsîkî cümlesi on usûl devrinden oluşmaktadır.

2.5.10. Acem Aşîran Tevşîh: Hazret-i Hakk'ın Habîbi Sevgili Bir Tanesi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, geçişleri kimi zaman yumuşatılan, kimi zaman vurgulanan boğumlardan oluşmaktadır. Melismatik ve sillabik öğelerin birlikte kullanıldığı eserde, tekrar eden unsurlara yer verilmiştir. Simetrik boğumlardan oluşan eserde her bir mûsiki cümlesi, dört usûl devri boyunca sürmekte ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.11. Acem Aşîran Tevşîh: Ol Cihânın Fahrinin Sırrına Kurbân Olayım

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaaa bbbaa

Nazım Şekli: Muhammes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin, 13/8'lik hacmindeki eşit boğumlardan teşekkül eden simetrik bir yapı gösterdiğini söylemek mümkündür. Güftesi muhammes şeklinde, beş mısradan oluşan kıtalar halinde yazılmış olan eser, dört mısranın okunması için bestelenmiştir. Melismatik beste unsurları ve tekrar eden nağme kısımlarını bulunduran eserin her mısrası, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.12. Acem Aşîran Tevşîh: Ravzana Çün Yüz Süren Bulur Emân

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaab cccb dddb eeeb

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Her biri dörder usûl devri hacmindeki ve toplam 32 zamandan oluşan beş mûsiki cümlesinin meydana getirdiği eserde, boğumlar arasındaki geçişlerin yumuşatılarak eser bütünlüğünün sağlanmasının amaçlandığı ve bu şekilde simetrik görünümün gizlendiği söylenebilir.

2.5.13. Acem Kürdî Tevşîh: Ey Server-i Âlem Ne Güzel Fahr-i Cihânsın

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f+g)

Kafiye Şeması: aaaaaaa

Nazım Şekli: Müseddes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 7

Eser, ikişer boğumdan oluşan bir mûsiki cümlesi ile kendi içinde simetrik olan ve geçişleri yer yer gizlenmiş, yer yer vurgulanmış boğumlardan oluşan, dört usûl devri boyunca süren ve her biri 16/4'lük hacmindeki mûsiki cümlelerinden meydana gelmektedir.

2.5.14. Arazbâr Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A[(a+k_1)+(b+k_1)+k_2)]

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser, geçişleri yer yer vurgulanan, yer yer gizlenen asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Eserde büyük usûl kullanıldığı izlenimini uyandıracak bir besteleme tekniği tercih edilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on bir usûl devrinde ve 44 zamanda, eserin sonundaki katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi on dört usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.15. Arazbâr Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2 (1 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri, geçişleri gizlenen asimetrik boğumlarla bestelenmiştir. Eserde büyük usûl kullanıldığı izlenimini uyandıracak bir besteleme tekniği kullanılmıştır. Güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on bir usûl devrinde ve 44 zamanda tamamlanırken, eserin sonundaki katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi on üç usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.16. Arazbâr Tevşîh: Fahr-i Âlem Mahrem-i Râz Olduğu Şebdir Bu Şeb

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A[(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, ilk ikisine güftenin ve üçüncüsüne katma sözün eşlik ettiği üçer usûl devri boyunca süren eşit uzunluktaki mûsiki cümlelerinden oluşmakta, boğumlar asimetrik bir görünüm arz etmektedir. Boğumlar arası geçişler gizli, mûsiki cümlelerinin geçişleri vurguludur. Melismatik öğelerle bestelenmiş eserde her bir mûsiki cümlesi 78 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.17. Beste Isfahan Tevşîh: Aşkın İle Âşıklar Yansın Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: $A(a+b+k_1+ k_2+ k_3)$

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Hece (7'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin, hiçbir şekilde simetri kaygısı taşımaksızın tamamen asimetrik unsurlardan meydana geldiği ve mûsiki cümlelerinin yer yer güfte ile paralel bir görünüm arz etmekten uzaklaştığı ortaya çıkmaktadır. İki güfte mısrasına bir mûsiki cümlesi eşlik etmekte ve bir güfte mısrası iki usûl devrinde ve toplam 16 zamanda tamamlanmakta iken, katma sözün bestelenmesinde kullanılan cümlelerin uzunluklarının eşit olmadığı ve cümlelerin usûl devirlerinin sonunda değil bir sonraki usûl devri içinde tamamlandığını söylemek mümkündür.

2.5.18. Beste Isfahan Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Eser, asimetrik boğumların kendi içinde simetri oluşturacak şekilde tekrarlanması ve simetrik unsurların bu yapıya eklenmesiyle ortaya çıkmıştır. Boğum geçişlerinin yer yer usûlün orta bölümlerinde yapılmasıyla cümlelerin bütünlüğü vurgulanmış, köprü uygulamasıyla da mûsiki cümleleri arasındaki bütünlük algısı oluşturulmuştur. Melismatik unsurlar bolca kullanılmış, tekrar eden nağme parçaları esere serpiştirilmiştir. Bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi toplam 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.19. Beste Isfahan Tevşîh: Mahbûb-i Hudâ Zât-ı Şeref-Bâr-ı Muhammed

Usûlü: Devr-i Hindî
Beste Şeması: A(a+b)
Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eserin simetrik bir görünümün içerisinde asimetrik unsurlar barındırdığını söylemek mümkündür. Boğumlar farklı hacimde olup geçişleri belirgin değildir. Her bir mısraya eşlik eden mûsiki cümlesi, yedi usûl hanesi hacminde olup toplam 49 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.20. Beste Isfahan Tevşîh: Serdâr-ı Rusul Nûr-i Sübül Hüsrev-i Bathâ

Usûlü: Devr-i Hindî
Beste Şeması: A(a+b+c+d+c)
Kafiye Şeması: aaaab
Nazım Şekli: Muhammes
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, güftenin her bir mısrası yedi usûl devrine denk gelecek şekilde, kimi zaman simetrik, kimi zaman asimetrik boğumlardan oluşturulan, 49 zamanda tamamlanan mûsiki cümleleriyle bestelenmiş, simetrik görüntüsünün içine

yerleştirilmiş asimetrik uygulamalarla renklendirilmiştir. Boğum geçişlerinin yer yer vurgulandığı, yer yer gizlendiği görülmektedir.

2.5.21. Beste Isfahan Tevşîh: Yâ Resûl-i Fahr-i Âlem Seyyid-i Zâtü's-Sıfat

Usûlü: Mevlevi Devr-i Revânı

Beste Şeması: A(a_1+a_2+b+ a_2)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin asimetrik boğumların oluşturduğu mûsiki cümlelerinden meydana geldiği fakat kendi içinde bir simetriye sahip olduğu söylenebilir. Eserde boğum geçişlerinin vurgulandığı ve gizlendiği yerler bulunmaktadır. Melismatik öğelerle bestelenmiş olan her mûsiki cümlesi bir güfte mısrasına eşlik ederek altı usûl hanesi boyunca sürmekte ve 84 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.22. Bestenigâr Tevşîh: Candan Âşık Oldum Vech-i Gülüne

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+a)

Kafiye Şeması: abab aaab ccca

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, kısa iki boğumun ardından gelen nisbeten uzun bir üçüncü boğumu takip eden kısa bir dördüncü boğum ve uzunca bir beşinci boğumun oluşturduğu; iki usûl devrine tekabül eden bir mûsiki cümlesinden meydana gelmektedir. Güftenin ikinci mısrası da birinci mûsiki cümlesiyle çok benzer şekilde bestelenmiş olup sadece cümlenin son bölümünde, karar kısmında değişikliğe uğramıştır. Eserde asimetrik boğumların kullanıldığı görülmektedir.

Bir mûsiki cümlesi iki usûl devri boyunca sürerek bir güfte mısrasını bestelemekte, 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.23. Bestenigâr Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek
Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f)
Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri bestelemekte kullanılan mûsiki cümleleri güfte ile simetri göstermemektedir. Mûsiki cümlelerinin başlangıç ve sonları güftenin başlangıç ve sonuna denk düşmemekte, kimi zaman güftenin orta kısımlarına uzanmaktadır. Ayrıca eseri oluşturan boğumlar da asimetrik özellik göstermektedir. Buna göre eserin tamamen asimetrik bir yapıya sahip olduğu açıkça söylenebilir. Asimetrik cümlelerin güfteyle simetri göstermemesinin, eserin tamamının tek mûsiki cümlesinden oluşan bir bütün algısı oluşturduğunu söylemek ve eserde büyük usûl kullanılmış olduğu algısını yine aynı sebebe bağlamak mümkündür.

2.5.24. Bestenigâr Tevşîh: Derûn-i Dilde Her Derde Devâsın Yâ Resûlallah

Usûlü: Sofyan
Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+b+c)
Kafiye Şeması: aaba
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri bir usûl devri boyunca süren dörder boğumdan teşekkül ederek dört usûl devri hacmi kazanan mûsiki cümleleri ile bestelenmiştir. Boğumlar simetrik olup a cümlesi güftenin birinci mısrasını, b cümlesi güftenin ikinci mısrasını, c

cümlesi güftenin ikinci mısrasının tekrarını, d cümlesi güftenin üçüncü mısrasını, e cümlesi üçüncü mısranın tekrarını bestelemektedir. Güftenin dördüncü mısrası yine b cümlesi, tekrarı ise c cümlesi ile bestelenmiştir.

Eser bu haliyle simetrik unsurlardan oluşmaktadır. Her mûsiki cümlesi dört usûl devrinde ve 16 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.25. Bestenigâr Tevşîh: Ey Pâdişeh-i Mesned-i İklîm-i Tecellâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde mûsiki cümlelerinin, asimetrik yerleşimlerle kullanılan boğumlardan oluşturulduğu, bu şekilde bütünlük algısının amaçlandığı göze çarpmaktadır. Her mûsiki cümlesi bir güfte mısrası hacmindedir, sekiz usûl devri boyunca sürmekte ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.26. Bestenigâr Tevşîh: İçimde Sönmeyen Aşkınla Mestim Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eserin ilk mısrasına eşlik eden mûsiki cümlelerinin ilk üçü ikişer, bağlantı niteliği taşıyan bir boğumla başlayan dördüncüsü ile beşincisi ise dörder usûl devri hacmindedir. İkinci mısraya eşlik eden mûsiki cümlelerinin ilki ve ikincisi yine ikişer usûl devri hacminde olup ikişer boğumdan oluşmaktadır. Üçüncü mûsiki cümlesi bağlantı özelliği gösteren bir boğumla ikinciye bağlanmış olup, beşinci mûsiki

cümlesi gibi iki usûl devri hacmindedir. Altıncı mûsiki cümlesinde ise, ilk mısraya eşlik eden mûsiki cümlelerinin beşincisi aynen kullanılarak eserin bütünlüğü sağlanmaya çalışılmıştır.

Eserde simetri kaygısı görülmemekte, boğumlar ve mûsiki cümlelerinin işlenişine daha serbest bir üslup hâkim görünmektedir. Eserde güftenin, büyük bir usûlle bestelenmiş algısı oluşturacak şekilde kullanılmış olduğu göze çarpmaktadır.

2.5.27. Beyâtî Tevşîh: Âşık Sana İns ü Melek

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa

Nazım Şekli: Beyit

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Tevşîhin ilk mûsiki cümlesindeki boğumlar arası geçiş sekizlik suslar ile vurgulanmıştır. Güftenin ikinci mısrasının bestelendiği ikinci mûsiki cümlesinde, boğumların geçişi yumuşaktır. Eserin, boğumlarda simetri kaygısı taşımadan bestelendiği görülmektedir. Her bir mûsiki cümlesi dört usûl devrinde ve toplam 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.28. Beyâtî Tevşîh: Aşkın Tadı Gönlümde

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d)

Kafiye Şeması: aaab

Nazım Şekli: Hece (7'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, her bir mûsiki cümlesi ise hemen hemen eşit hacimdeki ikişer boğumdan oluşmaktadır ve ilk mûsiki cümlesi dışındaki mûsiki cümlelerinde boğumlar arasındaki geçişlerin ustalıkla gizlendiği görülmektedir. İlk mûsiki cümlesi ile üçüncünün son kısmı aynı ve ilk mûsiki cümlesinin ilk boğumu ile dördüncü mûsiki cümlesinin ilk boğumu benzer şekilde bestelenerek eserde bütünlük

sağlanmaya çalışılmıştır. Bu şekilde eser içinde simetrik sınırlar içerisine yine simetrik görünümlü yapıtaşlarının yerleştirdiği söylenebilir. Eser buna rağmen simetri algısını dinleyiciye yansıtmamasıyla çarpıcı bir beste hususiyeti ortaya koymaktadır.

Her mûsiki cümlesi bir usûl devrinde, 26 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.29. Beyâtî Tevşîh: Ey Risâlet Tahtının Hurşid ü Mâh-ı Enveri

Usûlü: Fahte+Nim Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b')+B(k_1+k_2+k_3)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 7 (4 güfte mısrası+3 katma söz)

Farklı hacimlerdeki asimetrik boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenen eserde, melismatik beste unsurları yoğun olarak kullanılmıştır. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla vurguludur. Fahte usûlü ile bestelenen birinci kısımda her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi iki usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanırken, nim evsat usûlü ile bestelenen ikinci kısımda üç katma söz mısrasının ilk ikisi üçer usûl devrinde ve 39 zamanda, üçüncüsü dört usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.30. Beyâtî Tevşîh: Gubâr-ı Pâyine Almam Cihânı Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Farklı hacimlerdeki asimetrik boğumlardan meydana gelen eserde boğum geçişleri bazı yerlerde gizlenmiş, bazı yerlerde vurgulanmıştır. Eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir beste tekniği kullanıldığı görülmektedir. Her bir

güfte mısrasına, sekiz usûl devrinin ve 64 zamanın eşlik ettiği eser, simetrik görünümün asimetrik yapıtaşlarıyla oluşturulduğu bir görünüme sahiptir.

2.5.31. Beyâtî Tevşîh: Hadden Aştı İştiyâkın

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba ccca ddda eeea fffa

Nazım Şekli: Kıt'a

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, her biri toplam 32/8'lik hacmindeki dört usûl devrinden oluşan iki boğumun oluşturduğu iki mûsiki cümlesinden oluşmakta ve simetrik bir görünüm arz etmektedir. Her bir mısra, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır. Güftenin diğer kısımları, aynı beste üzerine tatbik edilerek icra edilmektedir.

2.5.32. Beyâtî Tevşîh: Kapına Geldiler Ümmet Muhammed

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar tamamen asimetriktir, birinci ve üçüncü mısra sekiz usûl devri ve 64 zamanda, ikinci ve dördüncü mısra ise yedi usûl devri ve 56 zamanda tamamlanan mûsiki cümleleri ile bestelenmiş olması açısından farklılık arz etmektedir. Eserde, birinci ve ikinci mûsiki cümlelerinde tekrar eden öğelerin kullanımı ile bütünlük algısının sağlanması amaçlanmıştır.

2.5.33. Beyâtî Tevşîh: Meded Allah Sana Sundum Elimi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab cccb

Nazım Şekli: Hece- 11 onbirli

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlarda simetrik bir yapı yoktur. Buna rağmen, her mısrayı iki mûsiki cümlesi bestelemekte ve bunların ilki sekiz, ikincisi dört usûl devrinde tamamlanarak, asimetrik yapıtaşlarından oluşan simetrik bir görüntü vermektedir. Melismatik öğelerin belirgin bir şekilde göze çarptığı eserde güfte hecelerinin uzun nağme kısımlarına taksim edilmesi, büyük usûl kullanıldığı algısı oluşturmaktadır. Her mısra, on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.34. Beyâtî Tevşîh: Sana Ey Şah-ı Rusül Uymayanın Bitmez İşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c)

Kafiye Şeması: aaaab ccccb ddddb eeeeb ffffb ggggb

Nazım Şekli: Tahmis

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eserde, mûsiki cümleleri ile güftenin mısralarının denk düştüğü görülse de eserin asimetrik bir algı oluşturduğu söylenebilir. Aynı zamanda eserin mûsiki cümlelerinin birbirinden çok net çizgilerler ayrılmamış olmasının eserin bütünlüğüne katkı sağladığı ve kompozisyonun eserde büyük usûl kullanıldığı algısı oluşturacak şekilde yapıldığı söylenebilir. Mısralar, birbirinden farklı zamanlarda tamamlanmaktadır.

2.5.35. Beyâtî Tevşîh: Şefîim Muhammed Ey Nebî Muhtar

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba ccca ddda eeea fffa

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser tamamen simetrik yapıtaşlarından oluşmaktadır. Sillabik öğelerle bestelenen eserde, boğumlar kısa ve eşit hacimdedir. Her güfte mısrası iki usûl devri ve 16 zamanda tamamlanmakta, bir mûsiki cümlesinde iki kez tekrar edilmek suretiyle dört usûl devri ve 32 zamana ulaşmaktadır.

2.5.36. Beyâtî Araban Tevşîh: Ey Risâlet Tahtının Şahı Cihan Peygamberi

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b+k)

Kafiye Şeması: aaba ccca ddda eeea fffa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Simetrik boğumlardan oluşan eserde boğum geçişleri gizlenmiştir. Eseri oluşturan unsurların simetrik olduğu, bir güfte mısrasının dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmasıyla, büyük usûl algısının oluşturulmaya çalışıldığı söylenebilir.

2.5.37. Bûselik Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 1 (1 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser, simetrik yapı taşlarından oluşmasına rağmen, bir bütün özelliği göstermekte, üç mûsiki cümlesi, tek bir mûsiki cümlesi algısı oluşturmak üzere tasarlanmış görünümü sunmaktadır. Eserde bir güfte mısrasına, on usûl devri ve 80

zaman eşlik ederken, katma sözle beraber bu, on üç usûl devrine ve 104 zamana ulaşmaktadır. Güftenin diğer kısımları için aynı beste uygulanmaktadır.

2.5.38. Bûselik Aşîran Tevşîh: Lebin Vasfında Sultanım Dehan Âşık Zeban Âşık

Usûlü: Curcuna

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri bestelemekte kullanılan usûlün aksak bir usûl olması sebebiyle her boğum, bir sonraki usûl devri başına taşarak, boğumlar arasındaki geçiş gizlenerek bütünlük sağlanmıştır. Eserde her bir güfte mısrası 48 zamanda tamamlanmakta ve dörder usûl devri boyunca sürmektedir. Diğer usûl hanesine taşan boğumlarla bütünlük algısının oluşturulmaya çalışıldığı eserde, mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar simetrik görünümdedir.

2.5.39. Çargâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Katma söze eşlik eden nağme kısımlarının her iki cümle sonunda tekrar edilmiş olması, onar usûl devri hacmindeki iki cümlenin bir usûl devri hacmindeki bir bağlantı ile birbirine eklenmiş olması, melismatik kompozisyon unsurlarının kullanılması ve boğumlar arasında simetrik bir görünümün olmaması sebebiyle, eserin tek parçadan oluştuğu algısının güçlü bir şekilde oluşturulmaya çalıştığını söylemek mümkündür. Aynı şekilde, eserde küçük usûl kullanıldığı algısının

oluşmadığı da söylenmelidir. Bir mısra ve bir katma sözden oluşan her bir güfte kısmı, on buçuk usûl devrinde ve 42 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.40. Çargâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (1 güfte mısrası+1 katma söz)

Eserin birbirinden farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan asimetrik bir görüntüye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Hecelerin yer yer iki usûl devri boyunca süren nağmelerle bestelenmesiyle, eserde büyük usûl kullanıldığı algısı oluşmaktadır. Güfte mısrasına eklenen katma sözü besteleyen boğum ile, ikinci katma sözün son boğumun aynı olması, eserde bütünlüğü sağlayan unsurlardandır. Eserde güfte mısrasına eklenen katma sözle beraber bir mûsiki cümlesi on iki usûl devrinde 48 zamanda tamamlanmakta, ikinci mûsiki cümlesi ile bestelenen katma söz de aynı özelliği göstermektedir.

2.5.41. Çargâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(s+a+s_2+a)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Mûsiki cümlesine giriş niteliği taşıyan, iki usûl devri hacmindeki tek boğumluk bir söylemle (s) başlayan eserde, ilk güfte mısrası dört boğumundan oluşan bir mûsiki cümlesi ile bestelenmiştir. Birinci mûsiki cümlesinin aynısıyla bestelenen ikinci güfte mısrasına geçişi bir usûl devri hacmindeki tek boğumluk ikinci bir söylem (s_2)sağlamaktadır.

Eserde her iki söylemin de özelliği, güfte mısrasına taşan bir boğumdan oluşmalarıdır. Söyleme eşlik eden nağme, güfte mısrasının ilk hecesine taşarak, esere girişi sağlamaktadır. Bu uygulama ve boğumların farklı uzunluklarda olması, eserin bütünlüğünü sağlamakta ve küçük usûl kullanılmadığı algısını oluşturmaktadır. Bütünlük algısı, birinci mûsiki cümlesinin hemen ardından gelen ve ikinci cümleye geçişi sağlayan söylemle daha da güçlendirilmiştir. Eserde her bir güfte mısrası, 46 zamanda ve on bir buçuk usûl devrinde tamamlanmaktadır.

2.5.42. Çargâh Tevşîh: Ey Cemâlin Pertev-Endâz-ı Semâvât'ül-Ûlâ

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a)
Kafiye Şeması: aa ba ca da ea
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, iki güfte mısrasını ve ikinci güfte mısrasını takip eden bir katma sözü besteleyen tek bir mûsiki cümlesinden meydana gelmektedir. Bu mûsiki cümlesi, her biri on üç zamanda tamamlanan toplam on boğumdan meydana gelmiştir. Böylelikle boğum sonları usûl devrinin tam ortasına ve sonuna denk gelecek şekilde simetrik olarak tertip edilmiştir. Her bir boğumun bir sonraki boğuma geçişi gizlenerek, eserin tek bir boğumdan oluştuğu algısı oluşturulmuştur. İki güfte mısrasının ve bir katma sözün bir mûsiki cümlesiyle bestelenmesi de eserin yekpâre görünümünü öne çıkarmaktadır. Eserde bir güfte mısrası iki usûl devrinde ve toplam 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.43. Çargâh Tevşîh: Gubâr-ı Âsitânın Tûtiyâdır Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aaba
Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşmaktadır, boğumların geçişi gizlenmemiştir. Birinci mûsiki cümlesinin ilk iki boğumu ile ikinci mûsiki cümlesinin son iki boğumunun birbirinin neredeyse aynı olması, dikkat çeken bir özelliktir. Bu benzerlik, birinci mûsiki cümlesinin son iki boğumu ile üçüncü mûsiki cümlesinin son iki boğumu arasında da bulunmaktadır. Dolayısıyla, eserde bütünlük algısının benzer unsurların değişik yerlerde tekrarı ile sağlandığını söylemek mümkündür. Eserde her bir güfte mısrası iki usûl devrinde ve toplam 52 zamanda tamamlanan bir mûsiki cümlesi ile bestelenmiştir.

2.5.44. Çargâh Tevşîh: İki Cihan Sultânının Doğduğu Ay Geldi Yine

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Murabba'-i mütekerrir

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eserin eşit hacimdeki boğumlardan oluşması esere simetrik bir görünüm kazandırmaktadır. Birinci mûsiki cümlesinin son iki boğumu ile ikinci mûsiki cümlesinin son iki boğumunun hemen hemen aynı nağmeleri içermesiyle, eserde bütünlük algısının sağlanmaya çalışıldığını söylemek mümkündür. Her bir güfte mısrası bir usûl devrinde ve 26 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.45. Çargâh Tevşîh: Kudûmun Rahmeti Zevk u Safâdır Yâ Resûlallah

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar asimetrik, nağmeler melismatik özellik göstermektedir. Güftenin uzun nağme kısımlarına taksim edilmesiyle, eserde büyük usûl kullanıldığı algısı güçlendirilmiştir. Boğumlar arasındaki geçiş oldukça belirsizdir. Bunlara ilaveten tekrar eden beste unsurlarının da katkısıyla, eserde bütünlük özelliğinin güçlü bir şekilde ön plana çıktığı söylenebilir. Eserde her bir güfte mısrası, on dört usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.46. Dilkeşhâverân Tevşîh: Rûhun Şevkiyle Sâd-Çâk Oldu Her Gül Yâ Resûlallah

Usûlü: Sofyan
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aaba cada
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, her mûsiki cümlesinde hemen hemen aynı yerlerden boğumlanmakta, böylelikle simetrik bir görünüm kazanmaktadır. Her güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi altı usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.47. Dügâh Tevşîh: Bir Dilde Ki Menkûl Olur Envâr-ı Muhammed

Usûlü: Yürük Semâî
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aaba cada
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşmaktadır. Mûsiki cümleleri arası geçişler gizlidir. Sillabik öğelerin ağırlıkta olduğu, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniğinin kullanılmadığı eserde her bir güfte

mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.48. Dügâh Tevşîh: Yâ Hafiyye'l-Hüsn-i Beyne'n-Nâsi Yâ Nûre'd-Dücâ

Usûlü: Hafîf

Beste Şeması: A(a+b+c+b'+d+e)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6

Mi'râciyye'nin dügâh bahrinin tevşîhi olan bu eser, incelediğimiz eserler arasında yer alan Arapça gûfteli tevşîhlerden biridir. Geçişleri vurgulanmış farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Hacimli mûsiki cümlelerinde melismatik beste unsurları ve tekrar eden nağme kısımları yerleştirilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.49. Dügâh Tevşîh: Eğer Halk Etmeseydi Zâtını Hak Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: aaba cada

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, ilk ikisi ve dördüncüsü birbirinin aynı olan dört mûsiki cümlesinden meydana gelmiştir. Mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar, eşit ve her bir usûl devrini 13/8'lik hacminde iki eşit kısma ayıracak şekilde tertip edilmiş olup her boğumun sonunda sekizlik sus bulunmaktadır. Böylece her mûsiki cümlesi bir güfte mısrasına eşlik etmekte ve dört boğumdan oluşmaktadır.

Eserin eşit hacimdeki boğumlardan oluşan simetrik bir görüntüye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Her bir güfte mısrası iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.50. Dügâh Tevşîh: Mir'ât-ı Baht-ı Kibriyâ Ahmed Muhammed Mustafâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, simetrik olmayan boğumlardan oluşan bir yapıya sahiptir. Güfte mısralarını besteleyen mûsiki cümleleri de eşit uzunlukta değildir. Böylece eserin asimetrik bir görünüm arz ettiğini, güftenin redif kısımlarının aynı mûsiki cümleleriyle bestelenerek bütünlüğün sağlanmaya çalışıldığını söylemek mümkündür. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden nağmeler, dokuz usûl devrinde ve 72 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.51. Dügâh Tevşîh: Sadr-ı Cem'-i Mürselîn

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab cccb dddb eeeb

Nazım Şekli: Hece- 7 yedili

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eserin, simetrik hacimde olmayan boğumlardan oluştuğu, fakat boğumlanmaların eserin ilk mısrası haricinde aynı yerlerden yapılması sebebiyle simetrik bir görünümünün olduğunu söylemek mümkündür. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümleleri birer usûl devrinde ve 26'şar zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.52. Dügâh Tevşîh: Yâ İlâhî Âsitânın Hastaya Dârü'ş-Şifâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c)

Kafiye Şeması: ab ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan boğumlar üçüncü mûsiki cümlesinin son boğumu hariç olmak üzere eşit uzunluktadır. Boğumlar arasındaki geçişi gizleyen oyalarla ve mûsiki cümlelerinin geçişini belirginsizleştiren besteleme tekniğiyle, eserin tamamının tek bir parçadan oluştuğu algısı uyandırılmaktadır. Bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, toplam iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.53. Dügâh Bûselik Tevşîh: Hayra Makdem Ey Gürûh-i Enbiyânın Akdemi

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: ab ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, her biri farklı hacimlerdeki mûsiki cümleleriyle bestelenmiş olup, bu mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar asimetrik özellik göstermektedir. Melismatik beste unsurlarının oldukça yoğun olarak kullanıldığı eser, ağır bir üslubu yansıtmaktadır. Eserde iki güfte mısrası ve bunlara ilave edilen katma sözler toplam 304 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.54. Dügâh Mâye Tevşîh: Düşelden Derdine Yoktur Karârım Yâ Resûlallah

Usûlü: Nim Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: ab ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlenmiştir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler belirgin değildir. Eserde melismatik beste unsurları hâkimdir. Tekrar edilen nağme kısımlarının görüldüğü eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde 65 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.55. Evc Tevşîh: Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: ab ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar birinci ve üçüncü mûsiki cümlelerinde simetrik, ikinci ve dördüncü mûsiki cümlelerinde asimetrik özellik göstermektedir. Simetrik ve asimetrik unsurların birlikte kullanımı ile eserde bütünlük algısının güçlendirilmeye çalışıldığını söylemek mümkündür. Güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümlelerinin her biri, ikişer usûl devrinde ve 52'şer zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.56. Evc Tevşîh: Ey Hudâ'nın Sevgili Mahbûbu Ey Fahr-i Cihân

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde kullanılan boğumlar çoğunlukla simetrik özellik göstermektedir. Bir sonraki usûl devrinin ilk darbına taşan nağmelerle eserde bütünlük yakalanmaya çalışılmış, birinci mûsiki cümlesinin ikinci boğumun bir kısmı ile üçüncü mûsiki cümlesinin ikinci boğumun aynı nağmelerle bestelenmesiyle bütünlük algısı güçlendirilmiştir. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.57. Evc Tevşîh: Gönül Yüz Sürmek İster Hâk-i Pâye Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aa ba ca da
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, uzun mûsiki cümleleriyle dikkat çekmektedir. Küçük usûl kullanılmış olmasına rağmen, boğumların sonraki usûl devirlerine taşırılmasıyla, eserde büyük usûl kullanıldığı algısı oluşturulmuştur. Mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar asimetriktir. Birinci mûsiki cümlesinin son dört usûl devri ile üçüncü mûsiki cümlesinin son dört usûl devri birbirinin aynıdır. Bu yüzden, eserde bütünlük algısının oluşturulmasında tekrar eden öğelerden yararlanıldığını söylemek mümkündür. Mûsiki cümlelerinde belirgin şekilde göze çarpan melismatik unsurların da aynı amaca yönelik olduğu söylenebilir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, dokuz usûl devrinde ve 72 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.58. Evc Tevşîh: Hazret-i Hakk'ın Habîbi Sevgili Bir Tânesi

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: ab ba ca da ea
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, simetrik ve asimetrik unsurların birlikte yer alması, cümlelerin zaman zaman uzun boğumlardan oluşturulması ve melismatik nağmelerin kullanılmasıyla bütünlük algısı güçlendirilmeye çalışılmış, boğumlar arasındaki geçişler bazı yerlerde yumuşatılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.59. Evc Tevşîh: Her Zaman İsyân İle Âlûdeyim

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaab

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, göze çarpan bir özellik, güfte mısralarının son kısımlarının tekrarlanmasıdır. Bununla, usûl devrinin tamamlanması amaçlanmıştır. Boğumların arasındaki geçişler gizlenmemiştir ve boğumlar, üçüncü usûl devrinin haricinde simetriktir. Birinci mûsiki cümlesinin son iki boğumu ile üçüncü mûsiki cümlesinin son iki boğumun aynı olması, eserin bütünlüğünün sağlanmasında, tekrar eden unsurlardan yararlanıldığını düşündürmektedir. Güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümleleri, ikişer usûl devrinde ve 52'şer zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.60. Evc Tevşîh: Mefhâr-i Cümle Cihânsın Ey Şefâat Mâdeni

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri besteleyen mûsiki cümlelerinin her biri, 13/8'lik hacmindeki eşit dört boğumdan oluşmaktadır. Her usûl devrinde ikişer boğum yer almaktadır. Eseri oluşturan boğumlar simetrik olsa da, bunlar arasındaki geçiş oldukça belirsiz olup,

mûsiki cümlelerinde yekpâre bir görüntü sağlanmış, bütünlük algısı güçlendirilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, toplam iki usûl devrinde 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.61. Evc Tevşîh: Teveccüh Eyledim Beyt-i Harâm'a Yâ Resûlallah

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların simetrik olmadığı, boğumların farklı hacimlerde olduğu görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.62. Ferahfezâ Tevşîh: Ey Habîb-i Kibriyâ Ey Zât-ı Mahbûb-i Hudâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların farklı hacimlerde olması, eserin asimetrik yapıtaşlarından oluştuğunu gösterse de, boğumlar arasındaki geçişlerin nağme oyaları ile gizlenmiş olması sebebiyle cümlelerin tek bir parçadan oluştuğu görüntüsü ön plana çıkmaktadır. Eserde melismatik öğeler kullanılmış, birinci mûsiki cümlesinin ikinci boğumunda kullanılan nağmelerin, üçüncü mûsiki cümlesinde tekrar edilmiş olmasıyla, eserin bütünlüğü temin edilmeye çalışılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.63. Ferahfezâ Tevşîh: Yok İmiş Aşkın Seheri Yevm-i Gadî

Usûlü: Çifte Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 5 (4 güfte mısrası+1 katma söz)

Eserin boğumları simetrik özellik göstermemektedir. Boğumların geçişi bir sonraki ölçüde yapılarak, bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Birinci mûsiki cümlesinin ikincisine geçişi, cümlenin sonuda yapılan oyayla gizlenmiş, üçüncü mûsiki cümlesi ise dördüncü usûl devrinin başına taşırılarak bu iki cümlenin tek parçadan ibaret olduğu görünümü oluşturulmuştur. Böylelikle, beş mûsiki cümlesinden oluşan eser, üç mûsiki cümlesinden oluşuyor gibi görünmektedir. Birinci mûsiki cümlesinin başında kullanılan nağmenin, ikinci mûsiki cümlesinin başında da kullanıldığı göze çarpmaktadır. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, bir usûl devri boyunca sürmekte ve 16 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.64. Ferahnâk Tevşîh: Bıraktım Aşkın İle Nâm u Ârım Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların hacimlerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Cümlelerin bütünlüğü boğumların arasındaki geçişlerin gizlenmesiyle değil, geçiş yerlerinin asimetrik olarak tayin edilmesiyle sağlanmaya çalışılmıştır. Melismatik unsurların yoğun olarak kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devri boyunca sürerek 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.65. Gülizâr Bûselik Tevşîh: Bir Nazar Kıl Hâlime Âsân Ola Cümle Sübül

Usûlü: Zencir

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba ccca

Nazım Şekli: Murabba

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin, zencir usûlünü oluşturan usûllerin ilk kısımlarına taşırılmasıyla bütünlük sağlanmış, birinci güfte mısrası ile ikincisinin geçişi bileşenlerden olan çenber usûlü sonunda değil, devr-i kebîr usûlü başladıktan sonra yapılarak, bütünlük algısı güçlendirilmiştir. Bu açıdan, eser, tüm usûl devri boyunca süren bir bütünden ibaret olduğu görünümünü yansıtmaktadır. Boğumlar arasındaki geçişler belirgin olsa da, boğumlandırılmaların yapıldığı yerlerin tamamen asimetrik olmasının yardımıyla, bu belirgin geçişlerin bütünlük algısını ortadan kaldırması engellenmiştir. Birinci güfte mısrası 62, ikinci güfte mısrası 58 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.66. Hicaz Tevşîh: Becâdır Zâtına Hatm-i Nübüvvet Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar birbirinden farklı uzunluklardadır. Boğum geçişleri yer yer gizlenmiş, bazen vurgulanmıştır. Küçük usûl kullanılmış olmasına rağmen, güftenin uzun mûsiki cümleleriyle bestelenmesi, eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaktadır. Birinci mûsiki cümlesinin son dört usûl devri ile üçüncü mûsiki cümlesinin son dört usûl devrinin aynı nağmelerle bestelenmesi, melismatik öğelerle bezenmiş eserin bütünlüğün sağlanmasında, tekrar eden unsurlardan

yararlanıldığını ortaya koymaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.67. Hicaz Tevşîh: Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser bestelenirken, boğumların simetrik olması kaygısı güdülmemişse de, bazı boğumların uzunluklarının eşit olduğu görülmektedir. Boğum geçişleri sekizlik suslarla belirgin hale getirilmiştir. Eser içerisinde bazı nağme örgülerinin tekrar edildiği göze çarpmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve toplam 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.68. Hicaz Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a'+b+b')

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eserde kullanılan boğumlar asimetriktir. Mûsiki cümleleri uzun olup, nağmeler eserde büyük usûl kullanıldığı algısını uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Boğumlar arası geçişler yer yer belirgin, yer yer gizlidir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.69. Hicaz Tevşîh: Derd-i Aşkın Yakdı Beni Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b+c)

Kafiye Şeması: aabbaa

Nazım Şekli: Müseddes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde boğumların çoğunlukla simetrik olmasına rağmen yer yer asimetrik özellik gösterdiğini söylemek mümkündür. Boğumların geçişinin genellikle belirgin olduğu görülmektedir. Melismatik öğelerin yanı sıra sillabik öğelere de yoğunlukla yer verildiği göze çarpmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, dört usûl devri hacminde olup toplam 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.70. Hicaz Tevşîh: Ey Hudâ'nın Sevgili Mahbûbu Ey Fahr-i Cihân

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin boğumları farklı hacimlerdedir. Boğumlar arası geçişler kimi zaman yumuşak, kimi zaman belirgindir. Eserde, oldukça uzun boğumlara yer verildiği görülmektedir. Bu sebeple, eserde bütünlük algısı güçlü bir şekilde ön plana çıkmakta, bu algı melismatik öğelerin kullanımıyla desteklenmektedir. Eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devri hacminde olup, 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.71. Hicaz Tevşîh: Ey Hudâ'nın Sevgili Mahbûbu Ey Fahr-i Cihân

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, boğumların farklı hacimlerde olduğu, dolayısıyla boğumlanma yerlerinin aynı olmadığı görülmektedir. Boğumlar arasındaki geçişler yumuşaktır. Kompozisyonda melismatik öğelerin ağırlıklı olarak kullanıldığı göze çarpmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.72. Hicaz Tevşîh: Ey Nebîler Serveri

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b+c)

Kafiye Şeması: aabc

Nazım Şekli: Belirsiz

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik, boğumlar arasındaki geçiş belirgindir. Her boğumun aynı hacimde olduğu görülmektedir. Eserde tekrar eden unsurları kullanılmamıştır. Her mûsiki cümlesine eşlik eden güfte mısrası, bir usûl devrinde ve 26 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.73. Hicaz Tevşîh: Hudâ'nın En Büyük İhsânı Sensin Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, her bir güfte mısrası için farklı bir mûsiki cümlesi bestelenmiştir. İkinci ve dördüncü mûsiki cümlelerinin son kısımlarının birbirinin aynı olduğu görülmektedir. Bunun eserde bütünlüğü sağlamak için yapıldığını söylemek mümkündür. Boğumlar arası geçişler usûl devirlerinin sonlarında susla vurgulanmış;

usûl devirlerinin orta kısımlarında ise yumuşatılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.74. Hicaz Tevşîh: Şâh-I İklim-i Risâlet Hem Muazzam Pâdişâh

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+b)

Kafiye Şeması: aaaa bb cccc bb

Nazım Şekli: Müseddes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6

Eserde, kullanılan boğumlar farklı hacimlerdedir, boğumlarda simetrik bir görüntü yoktur. Boğumlar arasındaki geçiş yer yer belirgin, yer yer gizlidir. Bazı yerlerde mûsiki cümleleri arasındaki geçişi yumuşatmaya ve gizlemeye yönelik uygulamalar olduğu görülmektedir. İkinci mûsiki cümlesinin ilk iki boğumu ile üçüncü mûsiki cümlesinin ilk iki boğumu neredeyse birbirinin aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.75. Hicaz Tevşîh: Tende Cânım Canda Canânım Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, asimetrik boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişlerin gizlendiği, kompozisyonda melismatik öğelere yoğun olarak yer verildiği görülmektedir. İkinci usûl devrine eşlik eden nağmelerle altıncı usûl devrine eşlik eden nağmeler birbirinin aynıdır. Bunların eserin bütünlüğünü sağlamak için tercih

edilmiş olduğunu söylemek mümkündür. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.76. Hicaz Tevşîh: Vücûdun Mazhar-ı Sırr-ı Ezeldir Yâ Resûlallah

Usûlü: Aksak Semâî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bb cccc bb

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6

Eseri bestelemekte kullanılan usûlün aksak bir usûl olması sebebiyle her boğum, bir sonraki usûl devri başına taşarak, boğumlar arasındaki geçiş gizlenerek bütünlük sağlanmıştır. Diğer usûl hanesine taşan boğumlarla bütünlük algısının oluşturulmaya çalışıldığı eserde, mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar simetrik görünümdedir. Eseri oluşturan mûsiki cümleleri farklı hacimlerdedir.

2.5.77. Hicaz Tevşîh: Yâ Resûlallah Cemâlin Gün Gibi Verdi Ziyâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar asimetrik özellik göstermektedir. Boğumlar arasındaki geçişler keskin değildir. Birinci, ikinci ve altıncı usûl devirlerinin son kısmındaki nağmeler birbirinin aynıdır. İkinci ve üçüncü usûl devirlerinin başındaki nağmelerin de aynı olduğu göze çarpmaktadır. Melismatik öğelerle bezenmiş eserde, bütünlüğün sağlanması için tekrar eden nağmelere başvurulduğu düşünülebilir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.78. Hisar Tevşîh: Ey Risâlet Bostanında Hırâman Serv-Kad

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, geçişleri gizlenmiş ve her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler, cümlelerin birbirinin devamı olduğu algısını oluşturacak şekilde gizlenmiştir. Tekrar eden nağme unsurlarının da kullanımıyla bütünlüğü güçlendirilen eserde melismatik beste öğelerinin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin hepsi aynı hacimde değildir.

2.5.79. Hisar Bûselik Tevşîh: Ey Risâlet Tahtının Hurşîd ü Mâh-ı Enveri

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, boğumlar arası geçişler zaman zaman belirgin zaman zaman gizlidir. Bazı yerlerde mûsiki cümlelerinin geçişlerinin de gizlenerek bütünlük algısının ortaya konulmaya çalışıldığı görülmektedir. Boğumlar eşit hacimde olmasa da, bu farklı hacimlerdeki boğumlanmaların çoğunlukla usûl devirlerinin aynı yerlerinde yapıldığı görülmektedir. Bu haliyle eserde asimetrik unsurların simetrik bir şekilde kullanıldığı söylenebilir. Eserde tekrar eden unsurları sıkça kullanılmıştır, eserde melismatik beste öğeleri hâkim durumdadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.80. Hisar Kürdî Tevşîh: Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların eşit hacimde olmadığı, fakat boğumlanmaların usûl devirlerinin aynı yerlerinde yapıldığı görülmektedir. Bu yönüyle eser, asimetrik unsurlardan meydana gelen simetrik bir görünüm arz etmektedir. Her güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.81. Hümâyun Tevşîh: Ey Olup Mîrâc Burhân-ı Ulüvv-i Şan Sana

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik, boğumlar arasındaki geçiş belirgindir. Üçüncü mûsiki cümlesinin üçüncü boğumu dışında her boğumun aynı hacimde olduğu görülmektedir. Eserde tekrar eden unsurları kullanılmamıştır. Her mûsiki cümlesine eşlik eden güfte mısrası, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.82. Hüseynî Tevşîh: Alîl ü Fâsık ü Fâcir Fakîrim Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin, farklı hacimdeki boğumlar simetrik olarak kullanılarak bestelenmesi eserde küçük usûl kullanıldığı algısı ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Boğumlar arasındaki geçişlerin gizlenmediği görülmektedir. Her güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.83. Hüseynî Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(s_1+a+s_2+b+k_1+k_2+k_3)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4 (2 güfte mısrası+2 katma söz)

Eser, farklı hacimlerdeki boğumların asimetrik kullanılmasıyla bestelenmiştir. Boğumlar ve mûsiki cümleleri arasındaki geçişler yer yer usûl devirlerinin orta kısımlarında yapılarak geçişlerin gizlendiği, nağmelerin, eserin tek bir bütünden oluştuğu algısını oluşturacak şekilde ve eserde küçük usûl kullanıldığı algısını uyandırmayacak biçimde tasarlandığı görülmektedir. Mûsiki cümleleri birbirinden farklı uzunluklardadır. Katma sözlerle ve mûsiki cümlelerine girişte kullanılan söylemlerle eserin bütünlüğü güçlü bir şekilde vurgulanmaya çalışılmıştır. Katma sözler ve söylemler hariç olmak üzere; eserde kullanılan güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümlelerinin her biri yedi buçuk usûl devrinde ve 30 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.84. Hüseynî Tevşîh: Ey Resûl-i Kibriyâ Ser-Tâc-ı Âlem Şâh-ı Dîn

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar yer yer farklı hacimlerde olup, eserin simetrik görünümünü değiştirmektedir. Boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Eserde birinci ve üçüncü mûsiki cümlelerinin son boğumları aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.85. Hüseynî Tevşîh: Nûr-i Fahr-i Âleme Bir Zerre Olmaz Âfitâb

Usûlü: Yürük Semâî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar farklı hacimlerde olup yerleşimleri zaman zaman simetrik zaman zaman asimetrik özellik göstermektedir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla suslarla vurgulanmıştır. Bazı nağmeler eserin farklı yerlerinde tekrar edilmiştir. Meyan bölümü, ilâve edilen katma sözle, onar usûl devri boyunca süren diğer mûsiki cümlelerinin aksine on dört usûl devri hacmine ulaşmıştır. Her güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on usûl devrinde ve 60 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.86. Hüseynî Tevşîh: Ravzana Çün Yüz Süren Bulur Emân

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba ccca ddda

Nazım Şekli: Murabba

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, boğumlar arasındaki geçişin belirsiz olduğu görülmektedir. Mûsiki cümlelerinin birbirine geçişi de aynı şekilde belirsizdir. Bu yönüyle eser yekpâre bir görünüm arz etmektedir. Güfte mısraları arasındaki geçiş usûl devirlerinin ortasında

yapılarak, simetrik boğumlardan oluşan esere asimetrik bir görünüm kazandırılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, bir buçuk usûl devrinde ve 39 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.87. Hüseynî Tevşîh: Şâh-ı İklîm-i Risâlet Doğduğu Aydır Gelen

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, ikişer usûl devri hacmindeki eşit hacimlerden meydana gelmiş olup simetrik bir görünüme sahiptir. Boğum geçişleri bazı yerlerde suslarla vurgulanmıştır. Birinci ve üçüncü mûsiki cümlelerinin dördüncü boğumları aynıdır. Melismatik öğelere fazlaca yer verilen eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.88. Hüseynî Tevşîh: Zehî Livâ vü Alem Lâ İlâhe İllallah

Usûlü: Devr-i Kebîr+Çenber

Beste Şeması: A(a+b)+B(c+c+d)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6 (4 güfte mısrası+2 katma söz)

Mi'râciyye'nin hüseynî bahrinin tevşîhi olan bu eser, güftenin bestelendiği kısım (A) ve salât kısmı (B) olmak üzere iki bölüm olup ikinci kısımda usûl değişikliğine gidilmiştir. Eseri oluşturan boğumlar, simetrik değildir, birinci kısımda boğumlanmaların çoğunlukla aynı yerlerden yapıldığı, boğum geçişlerinin zaman zaman belirgin zaman zaman belirsiz olduğu görülmektedir. Güfte mısralarının geçişlerinin usûl devirlerinin başında değil, bir önceki devir bitmeden yapıldığı için birinci kısımda ilk güfte mısrası ve üçüncü güfte mısrasına eşlik eden nağmeler,

ikinciden ve dördüncüden birer sekizlik eksiktir. Melismatik beste unsurları eser içerisinde oldukça yoğun kullanılmıştır.

2.5.89. Hüseynî Aşîran Tevşîh: Mustafâ Şâh-ı Cihân-ı Âlî-Şândır Mustafâ

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aaba
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde simetrik ve asimetrik boğumların eşit ağırlıkta kullanıldığı, usûl devirlerinin ortalarındaki boğum geçişlerinin genellikle gizlendiği, usûl devirlerinin sonundaki boğum geçişlerinin de genellikle sekizlik suslarla vurgulandığı görülmektedir. Melismatik unsurların kullanımıyla zenginleştirilen eserin birinci mûsiki cümlesi ile üçüncü mûsiki cümlesinin dördüncü boğumlarının son on zamanındaki nağmeler aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.90. Hüzzâm Tevşîh: Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ

Usûlü: Düyek
Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)
Kafiye Şeması: aaba
Nazım Şekli: Nazım

Eseri meydana geliştiren boğumlar simetrik değildir. Boğum geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmış, eserin bütünlüğü, mûsiki cümlelerinin tekrar edilmesi ve sonraki mûsiki cümlesine hazırlığı sağlayan saz haneleri ile sağlanmaya çalışılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.91. Hüzzâm Tevşîh: Ateş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh u Mesa

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba ccca ddda

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri ikişer usûl devri hacmindeki eşit boğumların simetrik olarak bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Boğumlar arasındaki geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Güfte mısralarının tekrarları ile eserde bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.92. Hüzzâm Tevşîh: Bağrımdaki Biten Başlar

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: abab cccb dddb eeeb fffb

Nazım Şekli: Hece (8'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar birbirinden farklı hacimlerde olsa da yerleşimleri simetriktir. Boğum geçişleri bazı yerlerde belirsizleştirilmişken bazı yerlerde belirgindir. Melismatik beste unsurlarının yoğunlukla kullanıldığı göze çarpmaktadır. Dördüncü usûl devrinin başından yedinci usûl devrinin sonuna kadar olan kısım ile on ikinci usûl devrinin başından on beşinci usûl devrinin sonuna kadar olan kısım aynı nağmelerden oluşmaktadır. Eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi parçası, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.93. Hüzzâm Tevşîh: Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, birbirinden farklı hacimlerdeki üçer boğumdan meydana gelmiştir. Boğumlar arasındaki geçişlerin sekizlik suslarla vurgulandığı görülmektedir. Melismatik öğelere yoğunlukla yer verilen ve asimetrik yapıtaşlarının oluşturduğu eserde; her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.94. Hüzzâm Tevşîh: Bugün Mir'âc-ı Pâk-i Mustafâ'dır

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aaaaa

Nazım Şekli: Müseddes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 5

Eser, her biri ikişer usûl devri hacmindeki eşit boğumlardan oluşmuştur. Bu yönüyle eserin simetrik bir görünüme sahip olduğunu söylemek mümkündür. Boğumlar arası geçişler yer yer gizlenmiş, yer yer gizlenmemiştir. Eserde bazı nağmelerin farklı yerlerde tekrar edildiği görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi altı usûl devrinde 42 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.95. Hüzzâm Tevşîh: Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin iki boğumdan oluşan birinci mûsiki cümlesi ile güftenin birinci mısrası bestelenmiştir. Birinci boğum birinci usûl devri boyunca ve ikinci boğum ikinci usûl devri boyunca sürmekte; her iki boğumda nevâ perdesindeki kalışın ardından gelen sekizlik susla nefeslenmektedir.

İkinci mûsiki cümlesi, güftenin ikinci mısrasına eşlik etmektedir. İki boğumdan oluşan cümlenin ilk boğumu, üçüncü usûl devrinin sonunda nevâ perdesinde, ikinci boğumu dördüncü usûl devrinin sonunda segâh perdesindeki kararın ardından gelen sekizlik susla sona ermektedir.

Güftenin üçüncü mısrası, üçüncü mûsiki cümlesi ile bestelenmiştir. Bu cümle de diğerleri gibi iki boğumdan ibarettir. Birinci boğum beşinci usûl devri sonunda segâh perdesinin; ikinci boğum altıncı usûl devri sonunda nevâ perdesinin ardından gelen sekizlik susla sona ermektedir.

Dördüncü güfte mısrasını besteleyen dördüncü mûsiki cümlesi, ikinci mûsiki cümlesiyle aynıdır.

Eser, simetrik boğumlardan oluşturulmuş, boğumlar uzun tutulmuş, boğumlar arası geçişler çoğunlukla sekizlik suslarla belirginleştirilmiştir. Boğumların uzunluğu, eserdeki bütünlük algısını oluşturmaya yardımcı olmaktadır. Birinci mûsiki cümlesi ile üçüncü mûsiki cümlesinin ikinci boğumları, ilk beş zaman hariç olmak üzere aynıdır. Dolayısıyla eserde bütünlüğü sağlamada tekrar eden beste unsurlarından yararlanıldığını söylemek mümkündür. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.96. Hüzzâm Tevşîh: Cihanda En Büyük Ni'met Saâdet Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a'+b+a')

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde kullanılan boğumlar simetrik değildir. Mûsiki cümleleri, bir önceki mûsiki cümlesinin bittiği usûl devrinin son darbı ile başlamaktadır. Boğumlar arası geçişin gizli olması, boğumların farklı hacimlerde olması ve cümle geçişlerinin usûl

devirlerinin başında yapılmaması sebebiyle eser tamamen asimetrik bir görünüm arz etmektedir. Birinci mûsiki cümlesi ile ikinci mûsiki cümlesi, son boğumlar hariç olmak üzere aynıdır. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.97. Hüzzâm Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser, asimetrik boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arasındaki genellikle sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Güfte mısralarına eklenen katma sözlerle, mûsiki cümlelerinin geçişleri yumuşatılmış ve yekpare bir görünüm sağlanmaya çalışılmıştır. Birinci ve ikinci mûsiki cümlelerinin son boğumları ile üçüncü mûsiki cümlesinin birinci icrasının son boğumu aynı olup, tekrarında boğumun ikinci yarısı farklı icra edilmektedir. Birinci ve ikinci mûsiki cümleleri on ikişer usûl devrinde ve 48'er zamanda tamamlanırken, üçüncü mûsiki cümlesi on usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.98. Hüzzâm Tevşîh: Derd-Mendim Yâ Resûlallah Devâ Ol Derdime

Usûlü: Müsemmen

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+b+c))

Kafiye Şeması: aaabb

Nazım Şekli: Muhammes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 5

Eseri oluşturan boğumlar, farklı hacimlerdedir ve boğumlanmaların her mûsiki cümlesinde aynı yerlerden yapılmaması sebebiyle eser asimetrik bir görünüme sahiptir. Boğumlar arası geçişler zaman zaman sekizlik suslarla ve zaman

zaman asma kararlarla vurgulanmıştır. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.99. Hüzzâm Tevşîh: Dertliyim Yâ Resulallah Derde Derman Sendedir

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e)

Kafiye Şeması: aaba cada

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar yaklaşık birer usûl devri hacmindedir. Bu açıdan eser simetrik bir görünüme sahip olsa da, her güfte mısrası için ayrı bir mûsiki cümlesi bestelenerek asimetrik bir özellik de göstermektedir. Boğum geçişleri bazen sekizlik suslarla vurgulanmış, boğumlar bazen bir sonraki usûl devrinin başına taşırılarak gizlenmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.100. Hüzzâm Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri meydana getiren boğumlar, farklı hacimlerde olsalar da, eserin görüntüsü simeriktir. Boğum geçişleri ve mûsiki cümlelerinin bağlantıları gizlenmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümleleri, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.101. Hüzzâm Tevşîh: Esîr-i Nefs-i Bed-Hâhım Meded Kıl Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların hepsi aynı hacimde değildir fakat her mûsiki cümlesindeki boğumlanmalar aynı yerdedir. Dolayısıyla eseri simetrik görünümünün asimetrik unsurlarla sağlandığını söylemek mümkündür. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde kelimelerin ilk hecesinin önce gelen usûl devrinin son darbına, son hecesinin takip eden usûl devrinin ilk darbına taşınmasıyla gizlenmiş, bazı yerlerde suslarla vurgulanmıştır. Birinci mûsiki cümlesinin üçüncü boğumunun son darbından cümlenin sonuna kadar olan kısımla; ikinci mûsiki cümlesinin üçüncü boğumunun son darbından cümlenin sonuna kadar olan kısım neredeyse aynı nağmelerle bestelenmiştir. Bu yönüyle eserde bütünlüğün sağlanmasında tekrar eden unsurların kullanıldığı söylenebilir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.102. Hüzzâm Tevşîh: Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğumlar arası geçişler, cümlenin tek boğumdan oluştuğu intibaını oluşturacak şekilde oldukça belirsizdir, eserde melismatik beste unsurları belirgin bir şekilde ön plandadır. Birinci mûsiki cümlesine ait olan ikinci usûl devrinin nağmeleri ile üçüncü mûsiki cümlesine ait olan altıncı usûl devrinin nağmeleri aynıdır, eserde boğumlar arası geçişlerin belirsizliğiyle

oluşturulan bütünlük algısı, bu uygulama ile daha da güçlendirilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.103. Hüzzâm Tevşîh: Ey Saâdet Burcunun Mâhı Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)
Kafiye Şeması: aaaa
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar yaklaşık birer usûl devri hacmindedir. Boğumlar arası geçişler yer yer suslarla vurgulanmış, yer yer senkoplu nağmelerle gizlenmiştir. Tekrar eden unsurların eserde kullanıldığı görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.104. Hüzzâm Tevşîh: Eyâ Şâh-ı Serîr-i Istıfâ Ol Rütbe Ekremsin

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)
Kafiye Şeması: aaaaa
Nazım Şekli: Muhammes
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 5

Eserin mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar asimetriktir, boğumlar arası geçişler belirsizdir, bu sebeple her bir mûsiki cümlesinin tek boğumdan oluştuğu algısı ön plana çıkmaktadır. Melismatik beste unsurlarının yoğunlukla kullandığı eserde, birinci mûsiki cümlesi ile dördüncü mûsiki cümlesinin üçüncü ve dördüncü boğumları birbiriyle aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.105. Hüzzâm Tevşîh: Firkatin Nârıyla Yandım Yâ Resûlallah Meded

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik, boğumlar arasındaki geçişler yumuşaktır. Dolaplar ve tekrarlarla eserin bütünlük algısı sağlanmaya çalışılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.106. Hüzzâm Tevşîh: Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullâh'a Yak

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik olmayıp, farklı hacimlerdedir. Boğumlar arasındaki geçişler çoğunlukla belirsizdir. Böylece eserde dört devr-i hindî usûlünden oluşan bir büyük usûl kullanıldığı algısı oluşturulmuştur. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.107. Hüzzâm Tevşîh: Hazret-i Hakk'ın Habîbi Sevgili Bir Tânesi

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar, birinci mûsiki cümlesinin ilk iki boğumu hariç olmak üzere eşit ve 13/8'lik hacmindedir, eser simetrik bir görünüme sahiptir. Boğum geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Birinci mûsiki cümlesinin son iki boğumu ile üçüncü mûsiki cümlesinin son iki boğumu aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.108. Hüzzâm Tevşîh: Hudâ Nâmıyla Başla Mevlid-i Fahr-i Cihandır Bu

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aaaa
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar eşit olup her biri 13/8'lik hacmindedir. Eserin görüntüsü simetrik, boğumlar arası geçiş suslarla vurguludur. Birinci mûsiki cümlesinin üçüncü ve dördüncü boğumları ile üçüncü mûsiki cümlesinin üçüncü ve dördüncü boğumları, ilk yedi zaman ile on ikinci ve on üçüncü zaman hariç olmak üzere aynıdır. Bütünlüğün sağlanması için tekrar eden unsurların kullanıldığı cümle, melismatik öğelerle ön plana çıkmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.109. Hüzzâm Tevşîh: Menba-i İlm-i Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aa ba ca da
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumların yerleşimi asimetriktir. Boğumların geçişi oldukça belirsiz olduğundan, her cümlenin tek bir boğumdan oluşan bir bütün olduğu algısı oluşmaktadır. Melismatik nağmelerin kullanıldığı eserde yer yer tekrar eden beste unsurlarına rastlanmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.110. Hüzzâm Tevşîh: Menba-i İlm-i Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aa ba ca da
Nazım Şekli: Gazel
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

13/8'lik hacmindeki iki boğumu takip eden yirmi altı sekizlik hacmindeki bir boğumun oluşturduğu mûsiki cümleleri, asimetrik yapıtaşlarından oluşmuş olmasına rağmen simetrik bir görünümdedir. Boğumlar arası geçişler belirgin olmamakla beraber, cümlelerin arasındaki geçişler dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Melismatik beste unsurlarının yoğun olarak kullanıldığı eserde, birinci mûsiki cümlesinin ikinci boğumu ile ikinci mûsiki cümlesinin, dolayısıyla dördüncü mûsiki cümlesinin ikinci boğumu aynıdır. Bunun, eserin bütünlüğünü sağlamak için yapılmış bir uygulama olduğu söylenebilir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.111. Hüzzâm Tevşîh: Merhabâ Ey Fahr-i Âlem Merhabâ

Usûlü: Hafîf
Beste Şeması: A(a+b+c+b+c'+b')
Kafiye Şeması: aaba
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6 (4 güfte mısrası+2 katma söz)

Eserde boğumlar arası geçişler belirgin değildir. Her mûsiki cümlesi, sekiz sekizlik hacmindeki dört eşit boğumdan meydana gelmektedir. Tekrar eden beste unsurlarına ve yoğun olarak melismatik beste öğelerine rastlanmaktadır. Her bir güfte mısrasına ve katma söz mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, bir usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.112. Hüzzâm Tevşîh: Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş Kabe Kavseyne

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, asimetrik boğumlardan oluşmakta, boğumlar arasındaki geçişlerin belirsiz olmasıyla, mûsiki cümlelerine bütünlük kazandırmaktadır. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Eserde tekrar eden beste unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.113. Hüzzâm Tevşîh: Muhammed'e Bir Gece Mevlâ'dan Geldi Burak

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Hece (14'lü)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetriktir. Boğumlar arası geçiş belirgin değildir. Mûsiki cümlelerinin tevşîhlerde pek rastlanmayan bir şekilde kısa olduğu görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve sekiz zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.114. Hüzzâm Tevşîh: Nûr-i Yezdân-ı Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Çifte Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abca

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri meydana getiren mûsiki cümlelerinin boğumlarının simetrik olmadığı, boğumlar arasındaki geçişin belirsizleştirildiği göze çarpmaktadır. Cümleler arasındaki geçişler ise, suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden beste unsurlarının kullanımıyla bütünlüğün sağlanmaya çalışıldığı eserde; her bir mûsiki cümlesi bir usûl devrinde ve 16 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.115. Hüzzâm Tevşîh: Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım Muhammed Mustafâ

Usûlü: Mevlevî Devr-i Revânı

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, çoğunlukla simetrik boğumların oluşturduğu mûsiki cümlelerinden meydana gelmiş olsa da, üçüncü mûsiki cümlesinde asimetrik boğumların kullanıldığı görülmektedir. Boğumlar arasındaki geçişleri yumuşatmaya yönelik bir beste tekniğinin kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.116. Hüzzâm Tevşîh: Rû-Siyâhım Pür-Günâhım Yok Yüzüm Peygambere

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abcb

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Boğumlar arası geçişlerin gizli olmadığı eserde eserdeki bütünlük, boğumların asimetrik kullanımıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Cümleler arasındaki geçişlerin dörtlük suslarla vurgulandığı görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.117. Hüzzâm Tevşîh: Sende Doğmuştur Muhammed Mustafa

Usûlü: Semâî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar farklı hacimlerde olup simetrik değildir. Küçük bir usûlle bestelenmiş olmasına rağmen, küçük usûl kullanıldığı algısını belli etmeyecek bir besteleme tekniğinin kullanıldığı eserde, boğumlar ve cümleler arasındaki geçişler dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin her biri, on altı usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.118. Hüzzâm Tevşîh: Ya Habîballah Ya Hayra'l-Beşer Müştâkınem

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: ab cb db eb fb gb hb

Nazım Şekli: Kaside

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin, üçüncü mûsiki cümlesinin üçüncü boğumu hariç olmak üzere aynı yerlerden boğumlanması sebebiyle, simetrik bir görünüme sahip olduğu söylenebilir fakat bu simetrinin birbirinden farklı hacimlerdeki boğumlarla tesis edildiği görülmektedir. Bu yönüyle eserin asimetrik yapıtaşlarından oluştuğunu ifade etmek mümkündür. Mûsiki cümlelerinin geçişi dörtlük suslarla vurgulandığından ve boğumlar arası geçişler genelde yumuşak olduğundan, mûsiki cümlelerinin görünümünün yekpâre olduğu eserde; birinci mûsiki cümlesinin son kısmı ile üçüncü mûsiki cümlesinin dördüncü boğumu aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.119. Irak Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: $A(a+b+k_1+k_2)$

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan boğumlar tamamen asimetrik özellik göstermektedir. Mûsiki cümlelerinin eşlik ettiği güfte kısımları eşit hacimlerde olmayıp; bir mûsiki cümlesinin, takip eden güfte kısımlarına uzandığı görülmektedir. Eser, farklı hacimlerdeki mûsiki cümlelerinden oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler yer yer suslarla vurgulansa da genel olarak gizlidir. Bu özelliğin yanında; güfte mısralarının mûsiki cümlelerine taksimatında ve boğum hacimlerinde görülen asimetri sebebiyle, eserin tamamının yekpâre bir görünüme sahip olduğu algısını oluşturacak ve eserde küçük usûl kullanıldığı algısını yok edecek bir yapı kazandığını söylenebilir.

2.5.120. Irak Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan boğumlar eşit hacimdedir. Boğum geçişlerinin yumuşatılması amacıyla boğum başlarında ya da sonlarında yer alan nağme oyalarına yer verildiği görülen eserde, bazı nağme kısımlarının farklı yerlerde tekrar edilmesiyle bütünlüğün sağlanması amaçlanmıştır. Küçük usûl kullanıldığı algısını oluşturmayacak bir besteleme tekniği kullanılmış olup, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.121. Irak Tevşîh: Es-Selâm Ey Seyyîd-i Sâhib-Saâdet Es-Selâm

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar, ikinci mûsiki cümlesinin üçüncü boğumu hariç olmak üzere eşit hacimdedir. Simetrik yapıtaşlarından oluşan eserde birinci mûsiki cümlesinin dördüncü boğumu ile ikinci mûsiki cümlesinin üçüncü boğumunun ikinci yarısının birbiri ile aynı olduğu, böylelikle eserin bütünlüğüne katkı sağlandığı görülmektedir. Boğumlar arası geçişler yer yer belirsiz olup bazı yerlerde suslarla vurgulanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi iki usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.122. Irak Tevşîh: Mahbûb-i Hudâ Zât-ı Şeref-Bâr-ı Muhammed

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+a'+b+a'')

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğumlar arası geçişlerin belirgin olmayıp, bir sonraki mûsiki cümlesine geçişlerin nağme oyalarıyla hazırlanarak gizlendiği görülmektedir. Bütünlük algısı, bu özelliğin yanında, tekrar eden nağmelerin kullanımıyla da güçlendirilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, yedi usûl devrinde ve 49 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.123. Irak Tevşîh: Mihr-i Subh-i Meşrika Tâhâ Habîb-i Kibriyâ

Usûlü: Devr-i Revan

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaba cada

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserde, mûsiki cümlelerini oluşturan boğumların farklı hacimlerde olduğu fakat boğumlanmaların aynı yerlerden yapılmasıyla asimetrik unsurların oluşturduğu bir simetriye sahip olduğu görülmektedir. Birinci ve ikinci mûsiki cümlesinin ikinci ve üçüncü boğumları birbirinin aynıdır. Boğumlar arasındaki geçişin belirsiz olduğu eserde, dört usûl devri ve 56 zamanda tamamlanan her bir mûsiki cümlesi ikişer güfte mısrasını bestelemektedir. Güfte mısralarının geçişinin boğumların içine yerleştirilmesiyle, bütünlük algısı sağlanmaya çalışılmıştır.

2.5.124. Irak Tevşîh: Sende Doğmuştur Muhammed Mustafa

Usûlü: Semâî

Beste Şeması: A(a+a+b+c)

Kafiye Şeması: abab

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, eşit hacimdeki boğumlardan meydana gelmiştir. Cümleler arasındaki geçişler dörtlük suslarla vurgulanırken, yer yer boğum geçişlerini gizlemeye yönelik uygulamalara başvurulduğu görülmektedir. Birinci ve üçüncü mûsiki cümlelerinin üçüncü boğumları aynıdır. Eser küçük bir usûlle bestelenmiş olmasına rağmen, besteleme tekniğinin büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturduğunu söylemek mümkündür. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde ve 36 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.125. Irak Tevşîh: Yâ Resûlallah Bana Sensin Penâh

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa bb cc dd ee ff

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar eşit hacimdedir. Boğumlar arası geçiş yumuşak olup, eserde tekrar eden beste unsurlarıyla bütünlüğün sağlandığı görülmektedir. Birinci mûsiki cümlesinin ilk boğumu ile ikinci mûsiki cümlesinin ilk boğumu; birinci mûsiki cümlesiyle üçüncü mûsiki cümlesinin ikinci boğumu aynıdır. Küçük usûlle bestelenen mûsiki cümlelerinin, büyük bir usûl kullanıldığı algısını uyandıracak şekilde kullanıldığı ve güfte taksimatının bu amaca yönelik olarak yapıldığı söylenebilir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.126.Irak Tevşîh: Yâ Resûlallah Cemâlin Hoş Gülistandır Bana

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+a)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, simetrik boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişin oldukça belirsiz olmasıyla ve güfte taksimatının küçük usûl kullanıldığı algısını yok edecek şekilde yapılmasıyla mûsiki cümlesinin tamamının tek bir büyük usûlle bestelendiği izlenimini uyandırdığı söylenebilir. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde ve 42 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.127. Irak Tevşîh: Yâ Resûlallah Habîbi Hâlık-ı Yektâ Tüyi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A[(a+b)+(a+b)+c+(a+b)]

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan boğumlar yer yer simetrik, yer yer asimetriktir. Tekrar eden nağme unsurları ve boğumların görüldüğü eserde, boğumların ve mûsiki cümlelerinin geçişlerinin ustalıkla gizlendiği ve böylece dinleyicide eserin tamamının bir bütünden oluştuğu algısını oluşturmaya yardımcı olduğu söylenebilir. Küçük bir usûlle bestelenen tevşîhte, boğumlar arasındaki ve mûsiki cümleleri arasındaki geçişin gizlenmesiyle, büyük usûl kullanıldığı izlenimi oluşturulmaktadır. Eserde her bir güfte mısrasına, on beş usûl devrinde ve 120 zamanda tamamlanan mûsiki kısımları eşlik etmektedir.

2.5.128. Isfahan Tevşîh: Âsumân-ı Vahdetin Mâhı Muhammed Mustafâ

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, eşit hacimde olmayan dolayısıyla asimetrik özellik gösteren boğumlardan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler yer yer suslarla vurgulanmış, bazı yerlerde ise gizlenmiştir. Mûsiki cümleleri büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturan bir besteleme tekniğiyle işlenmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.129. Isfahan Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a'+k+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğumlanma yerleri bazı kısımlarda usûl devirlerinin orta kısımlarında yer almaktadır. Bu şekilde boğum geçişleri gizlenmiş olup, kullanılan besteleme tekniğinin de yardımıyla tüm mûsiki cümlesinin büyük usûlle bestelenmiş yekpâre bir yapı görünümü arz etmesi sağlanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi on bir usûl devrinde ve 44 zamanda, katma söz ise on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır. İkinci mûsiki cümlesiyle üçüncüyü birbirine bağlayan köprü ile eser, iki usûl devri ve 8 zaman hacmi daha kazanmaktadır. Böylelikle eserin asimetrik yapısı ve yekpâre görünümü vurgulanmıştır.

2.5.130. Isfahan Tevşîh: Ey Benim Devletli Sultânım Muhammed Mustafâ

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik olup, bu boğumların uzun nağme örgüleri oluşturduğu görülmektedir. Her bir boğum, büyük bir usûlle bestelendikleri intibaını uyandıracak bir besteleme tekniğiyle işlenmiş olup, eserde tekrar eden nağme unsurlarına rastlanmaktadır. Birinci güfte mısrasına eşlik eden birinci mûsiki cümlesi dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanırken, diğer güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümlelerinin her biri sekiz usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.131. Mâhur Tevşîh: Aşk Derdine Derman Sordum Âlemde

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(s+a+b+c+b')

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar çoğunlukla simetrik olup, boğumlar arasındaki geçişler belirgin değildir. Usûl devirlerinin başında sıkça kullanılan suslar, eserde kullanılan küçük usûlün dinleyici açısından kolay takip edilmesini sağlamaktadır. Eser içinde tekrar eden nağmeler kullanılmıştır. Her bir mûsiki cümlesi, bir güfte mısrasını iki kez bestelemekte, sekiz usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır. Tevşîhlerde ender karşılaşılan bir hususiyet olan, saz bölümlerinin eserde yer alması ve güftenin Hz. Peygamber'den bahsetmemesi sebebiyle, bu eserin tevşîhlerin yaygın görülen ayırt edici özelliklerini bulundurmayan bir yapıya sahip olduğunu kaydetmeyi gerekli görüyoruz.

2.5.132. Mâhur Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Çenber

Beste Şeması: A(a+b+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan boğumlar, güfte mısralarının bestelendiği kısımlarda eşit hacimde ve simetrik, katma sözün bestelendiği kısımlarda farklı hacimlerde ve asimetriktir. Boğumlar arasındaki geçişler sekizlik, cümleler arasındaki geçişler dörtlük suslarla belirginleştirmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi bir usûl devrinde ve 24 zamanda, katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi ise iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.133. Mâhur Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser farklı hacimlerdeki asimetrik boğumların bir arada kullanılmasıyla bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler suslarla vurgulanmıştır fakat güfte taksimatı, eserde küçük usûl kullanıldığı algısını uyandırmayacak şekilde yapılmıştır. Güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümlelerinin her birinin on bir usûl devrinde ve 44 zamanda tamamlandığı eserde, katma söz dört usûl devri ve 16 zaman boyunca sürmektedir.

134. Mâhur Tevşîh: Doğdu Nûrun Âleme Verdi Ziyâ

Usûlü: Mevlevî Devr-i Revânı

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğumlar arası geçişler bazen yumuşak olup, bazen suslarla vurgulanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi üç usûl devrinde ve 42 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.135. Mâhur Tevşîh: Şâh-ı İklim-i Risâletdir Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan boğumlar simetrik olmasına rağmen, boğumların geçişleri belirsizdir. Böylece her bir mûsiki cümlesinin yekpâre bir görünüme sahip olması sağlanmıştır. Eserde her bir güfte mısrasını besteleyen bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.136. Muhayyer Tevşîh: Bir Mehin Bendesiyem Sâye Dahî Olmaz Eşi

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aaaaa

Nazım Şekli: Tahmis

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 5

Eseri meydana getiren boğumlar asimetriktir. Boğumlar arası geçişler yer yer suslarla vurgulanmış, bazı yerlerde ise nağme oyaları ile gizlenmiştir. Güfte taksimatı ve mûsiki cümlelerinin hacmi, eserde büyük usûl kullanıldığı algısını uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.137. Muhayyer Tevşîh: Cemâlin Hüsnüne Cânlar Fedâdır Yâ Resûlallah

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba cada

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar farklı hacimlerdedir. Boğumlanma yerlerinin aynı yerlerde yapılmış ve asimetrik yapıtaşlarının oluşturduğu simetrik bir görünüm kazandırılmıştır. Boğumlar arası geçişler gizlenmemiştir. Güfte taksimatı, eserde büyük usûl kullanıldığı izlenimi uyandıracak şekilde yapılmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarına rastlanan eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.138. Müsteâr Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların her biri eşit hacimde olup bir usûl devrinde iki, bir mûsiki cümlesinde dört tanedir. Boğumlar arası geçişleri gizleyen uygulamaların görüldüğü eserde, mûsiki cümlelerinin geçişler ile bazı yerlerde boğumlar arası geçişler suslarla vurgulanmıştır. Birinci ve üçüncü mûsiki cümlelerinin dördüncü boğumları aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.139. Müsteâr Tevşîh: Yâ Habîballah Kaçan Kalkar Cemâlinden Nikâb

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumların, ikinci mûsiki cümlesinin ilk iki boğumu hariç eşit hacimlerde olması sebebiyle eserin simetrik yapıtaşlarından oluştuğu görülmektedir. Boğumlar arası geçişler, usûl devirlerinin orta kısımlarına denk gelen yerlerde gizlenmiş, usûl devirlerinin sonlarında suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden beste unsurlarına rastlanan eserde, melismatik öğeler de yoğun olarak kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.140. Nevâ Tevşîh: Dost Cemâli Şem'inin Pervânesidir Cânımız

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, eşit hacimdeki boğumların oluşturduğu simetrik bir yapıya sahiptir. Boğum geçişleri bazı yerlerde gizlenmiş olup, bazı yerlerde suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarına rastlanan, melismatik beste unsurlarının yoğun olarak kullanıldığı eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.141. Nevâ Tevşîh: Ez Cân u Dil Peygambere Âşık İsen Sallû Aleyh

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, asimetrik boğumlardan oluşmaktadır. Boğum ve cümle geçişleri suslarla vurgulanmıştır. Güfte taksimatı ve kullanılan besteleme tekniği, eserde küçük usûl kullanıldığı algısını ortadan kaldırmaktadır. Her

bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.142. Nevâ Tevşîh: Merhabâ Ey Zât-ı Pâkin Pertevi Nûr-i Hudâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar eşit hacimdedir. Eser simetrik yapıtaşlarından olmasına rağmen, boğumlar arasındaki geçişin gizlenmesi ile mûsiki cümlelerinde yekpare bir görünüm sağlanmıştır. Cümle geçişleri dörtlük suslarla vurgulanmış, tekrar eden beste unsurları kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.143. Nevruz Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A[(a+k_1)+(a'+k_2)]

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser farklı hacimlerdeki asimetrik yapıtaşlarından oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişin çoğunlukla gizlenmesi, birinci mûsiki cümlesi ile ikinci mûsiki cümlesi arasındaki geçişin usûl devri ortasına denk getirilmesi ve yumuşatılması ile eserin tek parçadan oluşan ve küçük usûl kullanıldığı algısını yok eden bir görünüm sağlanmıştır. Eserde her bir güfte mısrasına ve ilave edilen katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi, on buçuk usûl devrinde ve 42 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.144. Nevruz Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar asimetrik bir görünüme sahip olup, zaman zaman, takip eden usûl hanesine taşarak, eserin küçük usûlden oluştuğu algısını ortadan kaldırmaktadır. Aynı şekilde birinci ve üçüncü mûsiki cümleleri, ikinci mûsiki cümlesine taşarak cümle geçişlerini gizlemekte, böylelikle eserin iki parçadan oluşan bir bütün olduğu izlenimi ortaya konulmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi yaklaşık olarak dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.145. Nevruz Tevşîh: Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan boğumlar asimetrik bir görünüme sahip olup, bazı yerlerde, takip eden usûl hanesine taşarak, eserin büyük usûlle bestelendiği algısını oluşturmaktadır. Aynı şekilde birinci mûsiki cümlesi, ikinci mûsiki cümlesine taşarak cümle geçişini gizlemekte, eserin tek parçadan oluşan bir bütün olduğu izlenimi uyandırılmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi yaklaşık olarak dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.146. Nevruz Tevşîh: Kaçan Kim Makdem-i Pâkinle Âlem Muhterem Oldu

Usûlü: Nim Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan sekiz boğumların bir kısmı simetrik, bir kısmı asimetrik olup, eserde asimetrik bir görünüme yol açmaktadır. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde gizli olup, bazı yerlerde suslarla vurgulanmıştır. Birinci ve ikinci mûsiki cümlelerinin ilk iki boğumu aynıdır. Birinci cümleden ikinciye geçiş, birinci mûsiki cümlesinin sonunda yer alan ve köprü görevi bir oyayla gizlenerek, eserde yekpare bir görünüm sağlanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 65 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.147. Nevruz Tevşîh: Kudûmun Rahmeti Zevk u Safâdır Yâ Resûlallah

Usûlü: Nim Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Eşit hacimdeki mûsiki cümlelerinden oluşan eserde, boğumlar arası geçişler suslarla vurgulanmış olup; büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir besteleme tekniği ve güfte taksimatı görülmektedir. Eser içerisinde katma sözlere yer verilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde ve 78 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.148. Nihâvend Tevşîh: Bahr-i Aşkda Bî-Karârım Yâ Resûlallah Meded

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin birinci mûsiki cümlesi, dört boğumdan oluşmakta, güftenin birinci mısrasını bestelemektedir. Birinci boğum birinci usûl devrinin on üçüncü zamanında nevâ perdesinde, ikinci boğum aynı usûl devrinin sonunda rast perdesini takip eden sekizlik susla, üçüncü boğum ikinci usûl devrinin on üçüncü zamanında nevâ perdesinde, dördüncü boğum aynı usûl devrinin sonunda nevâ perdesini takip eden sekizlik susla nefeslenmektedir.

İkinci güfte mısrasını besteleyen ikinci mûsiki cümlesi, birincisi üçüncü usûl devrinin sonunda rast perdesini takip eden sekizlik susla, ikincisi dördüncü usûl devrinin on üçüncü zamanında rast perdesinde ve üçüncüsü aynı usûl devrinin sonunda rast perdesini takip eden sekizlik susla biten üç boğumdan oluşmaktadır.

Üçüncü mûsiki cümlesi, güftenin yedinci mısrasına eşlik etmekte, üç boğumdan oluşmaktadır. Birinci boğum beşinci usûl devrinin sonunda rast perdesinde, ikinci boğum altıncı usûl devrinin on üçüncü zamanında nevâ perdesinde, üçüncü boğum aynı usûl devrinin sonunda nevâ perdesinin ardından gelen sekizlik susla soluklanmaktadır.

Güftenin sekizinci mısrası, ikinci mûsiki cümlesiyle icra edilmektedir.

Eseri oluşturan boğumların geçişleri, usûl devirlerinin orta kısımlarında gizlenmiş olup, devir sonlarında vurgulanmıştır. Birinci mûsiki cümlesinin son iki boğumu ile üçüncü mûsiki cümlesi bir dörtlük haricinde aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.149. Nihâvend Tevşîh: Cenâbındır Şeh-i Pâkize Meşreb Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimdeki boğumların oluşturduğu asimetrik bir yapıya sahiptir. Boğum geçişleri bazı yerlerde gizlenmiş olup, bazı yerlerde suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarına rastlanan, melismatik beste unsurlarının yoğun olarak kullanıldığı eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.150. Nihâvend Tevşîh: Ey Habîb-i Zülcelâl Mâşûk-ı Rabb-i Kibriyâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin mûsiki cümlelerini oluşturan asimetrik boğumlar, bir sonraki usûl devirlerinin başına taşarak yekpare bir görünüm sağlamakta, eserin küçük usûlle bestelendiği algısını ortadan kaldırmakta, bütün cümlenin tek bir büyük usûle denk düştüğü izlenimini uyandırmaktadır. Boğumlar arası geçişler, bazı yerlerde yumuşakken bazı yerlerde belirgindir. Birinci mûsiki cümlesinin ikinciye geçişi de boğumun bir sonraki usûl devrinin başına taşırılmasıyla gizlenmiş, eserin bütünlüğünün bu şekilde sağlanması amaçlanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.151. Nihâvend Tevşîh: Meded Kıl Ey Hak Habîbi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: abcb dddb eeeb fffb gggb hhhb

Nazım Şekli: Hece (8'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar tamamen simetrik olup, boğumlar arası geçişler gizli değildir. Küçük usûlle bestelenen tevşîhlerde genelde görülen, büyük usûlle bestelenmiş algısını oluşturan besteleme tekniği bu eserde görülmemektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi kısmı, üç usûl devrinde ve 24 zamanda; her mûsiki cümlesi altı usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.152. Nihâvend Tevşîh: Nâzenîn-i Hazret-i Mevlâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğumlar arası geçişler gizlenmiştir. Tekrar eden beste unsurlarına rastlanan eserde, büyük usûl kullanıldığı izlenimi uyandıracak bir besteleme tekniği görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.153. Nikrîz Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: $A[(a+k_1)+(b+k_1)+k_2]$

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar simetrik değildir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler gizlenmiş olup, eserin tamamının tek bir mûsiki cümlesinden oluştuğu izlenimini oluşturacak ve usûl darplarının dinleyici tarafından takibini zorlaştıracak bir beste tekniği kullanılmıştır. Dolayısıyla eserde küçük usûl kullanıldığı algısı oluşmamaktadır. Her bir güfte mısrasına ve ona ilave edilmiş olan eşlik eden bir mûsiki cümlesi on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır. Katma söze eşlik eden üçüncü mûsiki cümlesi ise on bir usûl devrinde ve 44 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.154. Nühüft Tevşîh: Cemâlin Gülşen-i Feyz ü Atâdır Yâ Resulallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, asimetrik boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişler genellikle sekizlik suslarla vurgulanmış, bazı yerlerde ise gizlenmiştir. Eserde tekrar eden beste unsurları kullanılmıştır. Birinci mûsiki cümlesi ile ikinci mûsiki cümlesinin ilk kısımları aynıdır. Melismatik beste unsurlarının yoğun olarak kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, üç usûl devrinde ve 78 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.155. Nühüft Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: $A[(a+k_{1)}+(a+k_{1)}+k_2]$

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Geçişleri gizlenmiş asimetrik boğumlardan meydana gelen eserde, bütünlüğün sağlanması için mûsiki cümlelerinin geçişleri de gizlenmiş, yekpâre bir görünüm elde edilmeye çalışılmıştır. Bu uygulamanın yanında, güftenin uzun nağme parçalarıyla bestelenmesi ile eserde küçük usûl kullanıldığı algısı ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Birinci ve ikinci güfte mısraları ve bunlara ilave edilen katma sözler aynı mûsiki cümlesiyle bestelenmiş olup, katma söz farklı bir mûsiki cümlesiyle bestelenmiştir. Mûsiki cümleleri eşit hacimde olmayıp her biri diğerinin devamı niteliğini gösterecek şekilde geçişlerle bağlandığından, eserin tek parçadan oluştuğu algısı güçlendirilmiştir.

2.5.156. Nühüft Tevşîh: Sâyesi Düşmez Yere Bir Böyle Nahl-ı Tûrsun

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: $A(a+k_1+b+k_2+c+k_{1)}$

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4 (3 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri; eşit hacimde olmayan, geçişleri çoğunlukla sekizlik suslarla vurgulanan boğumlardan teşekkül etmiştir. Boğum geçişleri bazı yerlerde gizlenmiştir. Boğumlar uzun nağme parçalarından meydana gelmektedir. Melismatik beste unsurlarının sıklıkla kullanıldığı eserde, küçük usûl kullanıldığı algısını yok edecek bir beste tekniği kullanılmıştır. Katma sözlerin kullanıldığı eserde, mûsiki cümleleri farklı hacimlerde olup, geçişleri gizlenerek eserin bütünlüğü vurgulanmıştır.

2.5.157. Nühüft Tevşîh: Yüzündür Âyet-i Sun'-i İlâhî Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, geçişleri gizlenmiş eşit hacimdeki boğumların meydana getirdiği simetrik görünümlü mûsiki cümlelerinden oluşmaktadır. Mûsiki cümlelerinin geçişleri dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Kompozisyonda melismatik beste unsurları kullanılmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarına da yer verilen eserde her bir güfte mısrasına eşilk eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.158. Pençgâh Tevşîh: N'ola Tâcım Gibi Başımda Götürsem Dâim

Usûlü: Çenber+Fahte

Beste Şeması: A(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: abcb

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğum hacimleri oldukça uzun tutularak eserde yekpâre bir görünüm oluşturulmuştur. Boğumlar arası geçişler sekizlik, cümleler arası geçişler dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Melismatik unsurlar yoğun olarak göze çarpmaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, bir çenber ve bir fahte usûl devri boyunca sürmekte, toplam 44 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.159. Pençgâh Tevşîh: Yâ Resulallah Cemâlin Keşefe'd-Dücâ Değil Mi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar, asimetrik yapıda olup boğumlar arası geçişler gizlenmiştir. Kısa nağme parçaları ile bestelenen güfte kısımları, mûsiki cümleleri içinde tekrarlanarak cümlelerin hacimleri artırılmış, eserde büyük usûl kullanıldığı algısı oluşturulmuştur. Güfte kafiyeleri aynı nağme parçalarıyla bestelenmiş, mûsiki cümleleri arasındaki geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.160. Pençgâh Tevşîh: Zâtına Müştâk Olmuşuz Rûz ü Şeb Âh Eyleriz

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar, simetrik yapıda olup boğumlar arası geçişler belirgin değildir. Her bir boğum 13/8'lik hacmindedir. Cümle geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarına da yer verilen eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.161. Rahatülervah Tevşîh: Kusûrum Hadden Aşmıştır Be-Gâyet Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar, simetrik yapıda olup usûl devirlerinin ortalarına denk gelen boğum geçişleri gizlenmiş olup, usûl devirlerinin sonlarındaki boğum ve

cümle geçişleri, sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Her bir boğum 13/8'lik hacmindedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.162. Rast Tevşîh: Âfitâb-ı Subh-ı Mâ Evhâ Habîb-i Kibriyâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, geçişleri gizlenmiş ve her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler, cümlelerin birbirinin devamı olduğu algısını oluşturacak şekilde gizlenmiştir. Tekrar eden nağme unsurlarının da kullanımıyla bütünlüğü güçlendirilen eserde melismatik beste öğelerinin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.163. Rast Tevşîh: Âlemler Nûra Gark Oldu

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+a+b+c)

Kafiye Şeması: abab cccb dddc eeeb

Nazım Şekli: Hece (8'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki, geçişleri gizlenmiş boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler belirgin olmayıp, aynı nağmelerle bestelenmiş olan katma sözlerle bağlanmıştır. Güfte kafiyelerine denk düşen nağme parçaları da birbiriyle kafiyelidir. Eserde tekrar edilen nağme kısımları yer almaktadır. Melismatik beste unsurları ile bezenen eserde,

her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.164. Rast Tevşîh: Bahr-i Cürme Daldı Zâtım Yâ Resulallah Meded

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler bazı kısımlarda belirgin değilken, bazı yerlerde sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişleri gizlemeye yönelik uygulamaların yer aldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.165. Rast Tevşîh: Bu Gülşende Hezâr-ı Bi-Nevâyım Yâ Resûlallah

Usûlü: Nim Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar eşit hacimde değildir. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde sekizlik suslarla vurgulanırken bazı yerlerde gizlenmiştir. Melismatik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, bazı nağme kısımlarının farklı yerlerde tekrar edildiği görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde 65 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.166. Rast Tevşîh: Bu Şeb Hurşîd-i Evreng-i Risâlet Geldi Dünyâya

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a+b+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, eşit hacimde olmayan, birbirine geçişleri gizlenmiş boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Usûlün kullanımı ve güfte taksimatı, eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak şekilde yapılmıştır. Güfte heceleri uzun nağme parçalarıyla bestelenmiştir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler bazı yerlerde belirgin, bazı yerlerde gizlidir. Eserin sonuna katma söz ilave edilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on altı usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanırken, katma söz, on usÛl devri hacmindeki bir mûsiki cümlesiyle bestelenmiştir.

2.5.167. Rast Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan boğumlar farklı hacimlerde olup simetrik değildir. Boğum geçişleri bazı yerlerde gizli olup bazı yerlerde belirgindir. Besteleme tekniği, eseri bestelemekte büyük usûl kullanıldığı algısını uyandıracak şekilde kullanılmıştır. Mûsiki cümleleri eşit hacimde değil ve geçişleri gizlidir. Bu şekilde eserin tek parçadan oluştuğu izlenimi ortaya çıkarken, büyük usûl kullanımı algısı güçlendirilmektedir.

2.5.168. Rast Tevşîh: Derdmendim Mücrimim Dermâna Geldim Yâ Resûl

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+k+b+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4 (2 güfte mısrası+2 katma söz)

Eser, her biri iki usûl devri hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Tekrar edilen beste unsurlarına yer verilen eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.169. Rast Tevşîh: Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-ı Vahdetten Bu Şeb

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumlardan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler gizlenmiş olup cümle geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Melismatik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.170. Rast Tevşîh: Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-ı Vahdetten Bu Gün

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, ikişer usûl devri hacmindeki boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde suslarla vurgulanırken bazı yerlerde gizlidir. Eserde küçük usûl kullanıldığı algısını yok etmeye yönelik herhangi bir uygulama yer almazken, ikinci ve dördüncü güfte mısralarının tekrarı ile eserin hacmi artırılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 16 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.171. Rast Tevşîh: Ey Resûl-i Kibriyâ Ey Sînesi Saf Enbiyâ

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aaaaa

Nazım Şekli: Muhammes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, farklı hacimlerdeki boğumlarla oluşturulmuştur. Bazı boğum geçişleri gizlenirken bazıları suslarla vurgulanmıştır. Eserde melismatik beste unsurlarını yer verilmiş olup tekrar eden nağme kısımları görülmemektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.172. Rast Tevşîh: Eyleyen Uşşâkı Şeydâ Dâimâ

Usûlü: Mevlevî Devr-i Revânı

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab cccb

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri bir usûl devri hacmindeki simetrik boğumların bir araya gelmesiyle oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arsındaki geçişler

belirgin değildir. Eserin hacmi, güfte kısımlarının tekrar edilmesiyle artırılmış, her güfte mısrasının ikinci kez tekrar edilmesiyle teşekkülünü tamamlayan mûsiki cümleleri kullanılmıştır. Her bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.173. Rast Tevşîh: Günâhım Boydan Aşkındır Be-Gâyet Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumların bir araya gelmesiyle oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Mûsiki cümlelerinin geçişleri sekizlik suslarla vurgulanırken, boğumlar arası geçişler gizlidir. Eser melismatik beste unsurları ile bezenmiş olup, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.174. Rast Tevşîh: İsmidir Ahmed Muhammed Mustafâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaab cccb dddb

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde belirgin bazı yerlerde gizlidir. Eserde sillabik beste unsurlarının hâkim olduğu görülmektedir. Esere, güfte mısralarının her birinin tekrar edilmesiyle hacim kazandırılmış olup, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir besteleme tekniğine başvurulmamıştır. Her bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde ve 24 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.175. Rast Tevşîh: Mefâtîhu'l-Hüdâ Oldu Hilâlin Yâ Resûlallah

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser, farklı hacimlerdeki boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler belirgindir. Nağme örgüsü, usûl kullanımı ve güfte taksimatının tesiriyle eserde küçük usûl kullanılmadığı izlenimi oluşturulmuştur. Güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümlelerinin her biri on usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanırken, katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi on beş usûl devrinde ve 60 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.176. Rast Tevşîh: Merhabâ Ey Mevlid-i Peygamberî

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümlelerinden meydana gelmektedir. Boğumlar arası geçişler belirgin değildir. Mûsiki cümlelerinin geçişleri usûl devirlerinin sonlarında değil ortalarında yapılarak eserde bütünlük algısı oluşturulmuştur. Üçüncü mûsiki cümlesine ilave edilen katma sözle esere asimetrik bir görünüm kazandırılmıştır. Birinci, ikinci ve dördüncü mûsiki cümleleri 39 zamanda tamamlanırken, üçüncü mûsiki cümlesi 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.177. Rast Tevşîh: Merhabâ Ey Şu'le-i Âyîne-i Sırr-ı Hudâ

Usûlü: Zencir

Beste Şeması: A(a+b+c+d)

Kafiye Şeması: aaaa bbba ccca

Nazım Şekli: Murabba

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri asimetirk boğumlardan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde suslarla, bazı yerlerde uzun kalışlarla vurgulanmıştır. Mûsiki cümleleri uzun olup farklı hacimlerdedir, eserde melismatik beste unsurları hâkimdir. Mûsiki cümlelerinin geçişleri belirgindir. Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin toplamı, bir usûl devrinde ve 120 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.178. Rast Tevşîh: Müjdeler Olsun Size Yâ Mü'minîn

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f+g+h+i+j+k+l)

Kafiye Şeması: aaba cada eafa gaha iaja kaaa

Nazım Şekli: Kıt’a-i Kebîre

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 24

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, farklı hacimlerdeki boğumlardan meydana gelmektedir. Boğumlar arası geçişler yer yer gizli, bazı yerlerde belirgindir. Eserde, her iki güfte mısrası için bir mûsiki cümlesi oluşturulmuş olup, toplam on üç farklı makam kullanılmıştır. İncelediğimiz repertuarda bulunanlar arasında mûsiki birimi en çok mısradan oluşan tevşîhlerden olma özelliğini taşıyan eserin hacminin fazla olması sebebiyle daha çok sillabik beste öğeleri kullanılırken, her bir mûsiki cümlesi altı usûl devrinde ve 42 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.179. Rast Tevşîh: Nasıl Bir Mübârek Geceydi Yâ Rab

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A[(a+b)+(c+d)+(e+f)+(c+d)]

Kafiye Şeması: abcb dddb eeeb fffb gggb hhhhb

Nazım Şekli: Hece (11’li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eser her biri birer usûl devri hacmindeki simetrik boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler belirgin değildir. Eserde sillabik beste öğeleri kullanılmış olup, küçük usûl kullanıldığı algısını ortadan kaldırmaya yönelik bir beste tekniği kullanılmamıştır. Her bir mûsiki cümlesine eşlik eden bir güfte mısrası, dört usûl devrinde ve 16 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.180. Rast Tevşîh: Nûr-i Vahdet Kim Fürûg-ı Rûy-i Rahşandır Sana

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler gizliyken, mûsiki cümleleri arasındaki geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Eserde melismatik beste unsurları kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.181. Rast Tevşîh: Oldu Habîb-i Kibriyâ Fahr-i Cihan Efendimiz

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa

Nazım Şekli: Hece (16'lı)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6 (2 güfte mısrası+4 katma söz)

Eserin mûsiki cümlelerini oluşturan boğumların her biri bir boğum hacmindedir. Sillabik unsurlarla bestelenen eserde, küçük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir kompozisyon tekniği kullanılmadığı, tekrarlar ve dolaplarla eserin hacminin artırıldığı görülmektedir. Her bir mûsiki cümlesi altı usûl devrinde ve 24 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.182. Rast Tevşîh: Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar farklı hacimlerde olup, boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Bazı güfte mısraları farklı mûsiki cümleleriyle yeniden bestelenmiştir. Eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniğine başvurulmamıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.183. Rast Tevşîh: Şefîu'l-Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber

Usûlü: Hafif

Beste Şeması: A(a+b+c+d)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eserin mûsiki cümlelerini oluşturan boğumlar farklı hacimlerdedir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlenmiştir. Bazı güfte mısraları farklı mûsiki cümleleriyle yeninde bestelenmiştir. Melismatik beste unsurlarının hâkim olduğu eserde tekrar eden nağme kısımları yer almaktadır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, bir usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.184. Rast Tevşîh: Yâ Resûlallah Yâ Mahbûbe Rabbi'l-Âlemîn

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri iki usûl devri hacmindeki simetrik boğumların oluşturduğu Mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arsı geçişler gizli, cümleler arası geçişler vurguludur. Tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı eserde melismatik beste unsurlarına yer verilmiştir. Usûlün dörtlük mertebesi tercih edilerek tevşîh tavrı kazandırılmak amaçlanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.185. Rast Tevşîh: Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Farklı hacimlerdeki boğumlarla oluşturulan mûsiki cümlelerinin medyana getirdiği eserde, boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlenmiş, mûsiki cümlelerinin geçişleri yumuşatılarak eserin bütünlük algısı güçlendirilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.186. Rast-ı Cedid Tevşîh: İsm-i Rahman Mazharısın Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri besteleyen mûsiki cümlelerinin her biri, 13/8'lik hacmindeki boğumlardan meydana gelmektedir. Boğumlar arası geçişler usûl devirlerinin ortalarındaki kısımlarda gizli, devir sonlarında sekizlik suslarla vurguludur. Eserde tekrar eden nağme unsurlarının kullanıldığı görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.187. Rast-ı Cedid Tevşîh: Yâ Habîballah Meded Eyle Mürüvvet Kânısın

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri besteleyen mûsiki cümlelerinin her biri, 13/8'lik hacmindeki boğumlardan meydana gelmektedir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlidir. Eserde melismatik beste unsurları yoğun olarak kullanılmış olup, tekrar eden nağme kısımlarına yer verilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.188. Rast-ı Cedid Tevşîh: Yâ Şefia'l-Müznibîn Şemsü'l-Hüdâ Şâhım Meded

Usûlü: Müsemmen

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerde boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler gizlidir. Tekrar eden nağme kısımları

kullanılmıştır. Tevşîhlerde oldukça nadir görülen saz hanesi bölümlerine yer verilen eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.189. Sabâ Tevşîh: Dün Gece Uyandım Vakt-i Seherde

Usûlü: Düyek
Beste Şeması: A(a+b+c+b)
Kafiye Şeması: aaab cccb dddb
Nazım Şekli: Hece (11'li)
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri bir usûl devri hacmindeki simetrik boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler belirgin değildir. Eserde sillabik öğeler kullanılmıştır. Büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniği kullanılmamıştır. Esere, tekrarlarla hacim kazandırılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.190. Sabâ Tevşîh: Etâke 'Îdu Visâlin Felâ Tezuk Hazenâ

Usûlü: Devr-i Kebîr
Beste Şeması: A(a+a'+b+a'+k+k')
Kafiye Şeması: aaba
Nazım Şekli: Nazım
Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6 (4 güfte mısrası+2 katma söz)

Mi'râciyye'nnin sabâ bahrinin tevşîhi olan eser, farklı hacimlerdeki oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde gizli, bazı yerlerde belirgindir. Eserde melismatik öğeler kullanılmıştır. Sonuna neredeyse aynı nağmelerle bestelenmiş iki mısralık katma söz ilave edilmiş olan ve ağır bir üslûp kullanılan eser, incelediğimiz repertuarda bulunan Arapça

güfteli az sayıda tevşîhten biridir. Her bir güfte ve katma söz mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.191. Sabâ Tevşîh: Ey Resûl-i Mir'ât-ı Hak

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbbba

Nazım Şekli: Hece (8'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eser, her biri 13/8'lik hacminde olan ve geçişleri usûl devirlerinin orta kısımlarında gizlenmiş fakat devir sonlarında sekizlik suslarla vurgulanmış simetrik boğumlardan oluşan cümleleriyle bestelenmiştir. Eserde melismatik nağme unsurları yoğun olarak kullanılmıştır. Güftenin her mısrası bir usûl devrinde bestelenmiş ve iki güfte mısrası bir mûsiki cümlesi oluşturmuştur. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.192. Sabâ Tevşîh: Firkatin Nârıyla Yandım Yâ Resûlallah Meded

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik uygulamaların görülmediği eserde melismatik ve sillabik öğeler bir arada kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.193. Sabâ Tevşîh: Mebde-i Âlem Senin Nûrundur Ey Nûr-i Mübîn

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, çoğunlukla her biri bir usûl devri hacmindeki boğumlardan oluşmaktadır. Eserde melismatik ve sillabik beste unsurları bir arada kullanılmıştır. Eserin hacmi, mûsiki cümlelerinin tekrar edilmesiyle artırılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.194. Sabâ Tevşîh: Mefâtîhu'l-Hüdâ Oldu Hilâlin Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A[(a+k)+(a+k)+b+(a+k)]

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, farklı hacimdeki boğumlardan oluşmaktadır. Eserde melismatik beste unsurları yoğun olarak kullanılmıştır. Boğum geçişleri gizlidir. Mûsiki cümlelerinin farklı uzunluklarda olmasıyla esere asimetrik bir görünüm kazandırılarak bütünlük algısı güçlendirilmiştir. Güfte taksimatı, usûl kullanımı ve nağme örgüsü dinleyicide, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaktadır. Güfte mısralarına eşlik eden mûsiki cümleleri, yedi usûl devrinde ve 56 zamanda, katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.195. Sabâ Tevşîh: Ne Zaman İsmini Ansam Sevinir Şâd Olurum

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, farklı hacimdeki boğumlardan oluşmaktadır. Boğum geçişleri gizlidir. Melismatik ve sillabik öğeler bir arada kullanılmıştır. Büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniği kullanılmamıştır. Güfte kısımlarının mûsiki cümleler içinde tekrar edilmesiyle esere hacim kazandırılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde 24 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.196. Sabâ Tevşîh: Söyle Selâmım Ey Sabâ Oldukça Ruhsârın Harem

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+c)

Kafiye Şeması: aaab

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, her biri iki usûl devri hacmindeki boğumlardan oluşmaktadır. Boğum geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniği kullanılmamıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, 4 usûl devrinde 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.197. Sabâ Tevşîh: Şefîu'l-Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber

Usûlü: Hafîf

Beste Şeması: A(a+b+a)

Kafiye Şeması: aaab

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşmaktadır. Boğum geçişleri gizlenerek mûsiki cümlelerinde yekpâre bir görünüm kazandırılmış, bazı kısımlarda geçişler suslarla vurgulanmıştır. Eserde melismatik öğeler daha yoğundur. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, bir usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.198. Sabâ Tevşîh: Şehinşâh-ı Risâlet Hazret-i Hayru'l-Verâdır Bu

Usûlü: Hafîf

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaab

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri, her biri 13/8’lik hacmindeki, geçişleri suslarla vurgulanmış simetrik boğumlardan oluşturulmuştur. Güfte mısraları ve mûsiki cümleleri üçüncü usûl devrinin ortasında bağlanarak eser uzun ve tek bir mûsiki cümlesiyle bestelenmiş görünümü sağlanmıştır. Eserde melismatik öğeler daha yoğun olup iki güfte mısrasına eşlik eden mûsiki cümlesi, iki buçuk usûl devrinde ve 65 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.199. Sabâ Tevşîh: Ben Benden Uzaklaşıp

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f+c)

Kafiye Şeması: abab cccb dddb eeeb fffb

Nazım Şekli: Hece (7’li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 24

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri çoğunlukla birer usûl devri hacmindeki boğumlardan oluşmaktadır. Mûsiki cümlelerinin her biri dört mısrayı bestelemekte, bu yönüyle tevşîhlerde görülmeyen bir özelliği yansıtmaktadır. Sillabik öğelerle bestelenen eserde, büyük usûl kullanıldığına dair bir algı oluşturulmamıştır. Güfte konu itibariyle tevşîh türünün özelliğini göstermemektedir. Her bir mûsiki cümlesi sekiz usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.200. Sabâ Zemzeme Tevşîh: Derd-Mendim Yâ Resûlallah Devâ Ol Derdime

Usûlü: Müsemmen

Beste Şeması: A(a+b+c+d+d)

Kafiye Şeması: aaabb

Nazım Şekli: Muhammes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 5

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri ikişer usûl devri hacmindeki boğumlardan teşekkül etmektedir. Boğum geçişleri belirgin değildir. Tekrarlarla hacim kazandırılan eserde dolaplarla bütünlük sağlanmış, büyük usûl kullanıldığına dair bir algı oluşturulmamıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.201. Sabâ Zemzeme Tevşîh: Ey Habîb-i Muhterem Lutf Et Şefâat Kıl Bize

Usûlü: Müsemmen

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri besteleyen mûsiki cümleleri ikişer usûl devri hacmindeki boğumlardan teşekkül etmektedir. Boğum geçişleri asma kalışlarla belirginleştirilmiştir.

Tekrarlarla hacim kazandırılan eserde büyük usûl kullanıldığına dair bir algı oluşturulmamıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.202. Segâh Tevşîh: Arabda Seyyidü'l-Kavme Duhûl Ettikde Bir Âsî

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Kıt'a

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan boğumlar simetrik değildir. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde belirgin, bazı yerlerde gizlidir. Usûl kullanımı ve güfte taksimatı büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak şekilde yapılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.203. Segâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser farklı hacimlerdeki asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler gizlenmiş, mûsiki cümlelerinin geçişleri belirsizleştirilmiş, farklı hacimde bestelenen katma sözle asimetrik yapı vurgulanmış ve eserin tek bir bütünden oluştuğu algısı oluşturulmuştur. Eserde küçük usûl kullanılmış olsa da, beste dinleyicide, büyük usûl kullanıldığı algısı oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanırken, katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi sekiz usûl devrinde 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.204. Segâh Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri meydana getiren mûsiki cümleleri asimetrik boğumlarla oluşturulmuştur. Boğumlar arsındaki geçişler gizlenmiştir. Mûsiki cümleleri ilave edilen katma sözlerle bağlanarak geçişleri yumuşatılmış ve yekpâre bir görünüm sağlanmıştır. Eserde küçük usûl kullanıldığı algısını oluşturmayacak bir beste tekniği kullanılmıştır. Mûsiki cümleleri farklı hacimlerde olduğundan eserde simetrik bir görünüm bulunmamaktadır.

2.5.205. Segâh Tevşîh: Derdimin Dermânı Sensin Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser farklı hacimlerdeki boğumlardan meydana gelen mûsiki cümlelerinden oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler gizli, mûsiki cümleleri arasındaki geçişler belirgindir. Melismatik ve sillabik beste unsurlarının bir arada kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 56 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.206. Segâh Tevşîh: Ey Enbiyâlar Serveri

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaab cccb dddb eeeb fffb gggb

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eser, her biri tek boğum özelliği gösteren iki mûsiki cümlesinin, geçişleri gizlenerek birleştirilmesiyle bestelenmiştir. Mûsiki cümlelerinde ağırlıklı olarak melismatik beste unsurları tercih edilmiştir. Eser tek parçadan oluştuğu izlenimi oluşturacak şekilde bestelenerek büyük usûlle bestelendiği algısı oluşturulmaya çalışılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.207. Segâh Tevşîh: Nebde'ü Bi's-Salâtü Ve's-Selâm

Usûlü: Çenber

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f)

Kafiye Şeması: Yok

Nazım Şekli: Belirsiz

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Mi'râciyye'nin segâh bahrinin tevşîhi olan eser, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan, farklı hacimlerdeki mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Arapça olan güfte, nazım özelliği göstermediğinden herhangi bir vezne sahip değildir. Eser, melismatik öğelerle bestelenmiş olup az miktarda sillabik beste unsurunu da bulundurmaktadır. İlk üç mûsiki cümlesi ikişer usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanırken, dördüncü, beşinci ve altıncı mûsiki cümleleri birer usûl devrinde ve 24 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.208. Segâh Tevşîh: Sadr-ı Cem'-i Mürselîn

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b')

Kafiye Şeması: abab cccb

Nazım Şekli: Hece (7'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğum geçişleri gizlenmiştir. Her bir güfte mısrası bir usûl devrine taksim edilmiş, bir mûsiki cümlesiyle iki güfte mısrası bestelenmiştir. Eserde melismatik beste unsurları hâkim olup, tekrar eden nağme kısımlarıyla bütünlük sağlanmıştır. Her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.209. Segâh Tevşîh: Sultân-ı Rusül Şâh-ı Mümeccedsin Efendim

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+b')

Kafiye Şeması: aaaaaa bbbbaa ccccaa

Nazım Şekli: Müseddes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğum geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmış, melismatik beste unsurlarına yoğun olarak yer verilmiştir. İkinci mûsiki cümlesi ile altıncı mûsiki cümlesi, ilk boğumları hariç olmak üzere aynıdır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.210. Segâh Tevşîh: Zât-ı Mir'ât-ı Hudâ'sın Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler yer yer belirgin, yer yer gizlidir. Cümle geçişleri sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Eserde tekrar eden nağme unsurlarına yer

verilmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.211. Segâh Tevşîh: Zâtını Da'vet Buyurdu Bu Gece Rabbü'l-Muîn

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+f+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Müseddes

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 7

Eser, simetrik özellik göstermeyen farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler bazı yerlerde gizlenmiş, bazı yerlerde suslarla ve bazı yerlerde asma kalışlarla vurgulanmıştır. Melismatik beste unsurlarının kullanıldığı eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.212. Segâh Mâye Tevşîh: Makam-ı Mültecâ Ahmed Muhammed Mustafa'dır Bu

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarının kullanıldığı ve melismatik beste öğelerinin hâkim olduğu eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.213. Sultanîyegâh Tevşîh: Vücûdundur Cihân-ı Halka Bâdî Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler usûl devri ortalarında gizlenmiş, usûl devri sonlarında suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme unsurlarının kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.214. Sûzidil Tevşîh: Aşkınla Tutuştur Beni Yak Nâre Efendim Muhammed

Usûlü: Sengin Semâî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Hece Vezni (17'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğum geçişleri yer yer suslarla vurgulanmış olup yer yer gizlidir. Her mûsiki cümlesiyle bir güfte mısrası bestelenirken, üçüncü güfte mısrası iki ayrı mûsiki cümlesiyle bestelenmiştir. Eserde tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 24 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.215. Sûzidilârâ Tevşîh: Bârekallah Dü Cihânın Serveri

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba caba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşturulmuştur. Boğum ve mûsiki cümlesi geçişleri suslarla vurgulanmıştır. Eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniği görülmemektedir. Melismatik ve sillabik beste unsurları bir arada kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.216. Sûzinâk Tevşîh: Alîl ü Âsi vü Fâsık Gedâyım Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlenmiş, mûsiki cümleleri arasındaki geçişler suslarla vurgulanmıştır. Eserde melismatik beste unsurları hâkimdir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.217. Sûzinâk Tevşîh: Bağrımdaki Biten Başlar

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab cccb dddb eeeb fffb gggb

Nazım Şekli: Hece (8'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlenmiştir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler belirgin değildir. Eserde melismatik beste unsurları hâkimdir. Mûsiki cümleleri eşit hacimde değildir. Bu yönüyle eser, simetrik yapıtaşlarından oluşan asimetrik bir görünüm arz etmektedir.

2.5.218. Sûzinâk Tevşîh: Benimdir Cümle İsyân ü Kabâhat Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin boğumları farklı hacimlerdedir. Boğumlar arası geçişler gizlidir. Güfte taksimatı ve beste tekniği büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak şekildedir. Eserde melismatik ve sillabik beste unsurları bir arada kullanılmıştır. Tekrar eden nağme kısımlarına yer verilen eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.219. Sûzinâk Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(s+a+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Mûsiki cümlesine giriş niteliğindeki bir söylemle başlayan eser, farklı hacimlerdeki boğumların oluşturduğu mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler suslarla ve asma kalışlarla vurgulanmıştır. Eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir beste tekniği görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi on iki usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanırken, katma söz on bir usûl devri ve 44 zamanda tamamlanan bir cümleyle bestelenmiştir.

2.5.220. Sûzinâk Tevşîh: Mekke Yurdu Medîne-i Münevvere

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaab cccb dddb eeeb

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri bir usûl devri boyunca süren boğumlardan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler gizlidir. Her bir mûsiki cümlesiyle, bir güftesi mısrası iki kez bestelenmiştir. Eserde melismatik beste unsurları hâkimdir ve tekrar eden nağme kısımlarına yer verilmiştir. Her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.221. Sûzinâk Tevşîh: Seyreyleyüp Yandım Mah-Cemâline

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaab cccb dddb eeeb fffb

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri farklı hacimlerdeki boğumlardan meydana gelmiş olup boğumlar arası geçişler gizlidir. İkinci ve dördüncü mûsiki cümlelerine ilave edilen katma sözle bu cümlelerin hacmi diğerlerinin iki katına ulaşmıştır.

Eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturan bir uygulama görülmemektedir. Bazı nağme unsurları eser içinde farklı yerlerde tekrar edilmiştir.

2.5.222. Sûzinâk Tevşîh: Yâ Habîballah Meded Eyle Mürüvvet Kânısın

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri 13/8'lik ve yirmi altı sekizlik boğumlardan meydana gelmiş olup boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlidir. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişleri yumuşatmak kullanılan nağme oyaları görülmektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.223. Şedaraban Tevşîh: Nebîler Serveri Fahrü'l-Verânın Ümmetiyiz Biz

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga ha ia ja

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri 13/8'lik boğumlardan meydana gelmiş olup boğumlar arası geçişler usûl devri ortalarında gizlenmiş, usûl devri sonlarında suslarla vurgulanmıştır. Mûsiki cümleleri arasındaki geçişler de suslarla belirtilmiştir. Melismatik beste unsurlarının yoğun olarak kullanıldığı eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.224. Şehnaz Tevşîh: Cenâb-ı Cebrâil Oldu Delîlin Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan meydana gelmiş olup boğumlar ve mûsiki cümleleri arası geçişler suslarla vurgulanmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.225. Şehnaz Tevşîh: Gubâr-ı Pâyine Almam Cihânı Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, çoğunluğu birer usûl devri hacmindeki boğumlardan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler gizlenmiş, mûsiki cümleleri, tevşîhlerde oldukça az görülen bir uygulama ile, saz hanesi kullanılarak bağlanmıştır. Tekrar edilen nağme kısımlarına yer verilen eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.226. Şehnaz Tevşîh: Nebîler Serveridir Muhammed

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla, mûsiki cümleleri arasındaki geçişler dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Tekrar edilen nağme kısımlarına yer verilen eserde, büyük usûl kullandılığı algısını oluşturacak bir besteleme tekniği kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.227. Şehnaz Tevşîh: Yüzün Mir'ât-ı Zât-ı Kibriyâ'dır Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+k+d+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişler yer yer gizli, yer yer vurguludur. Tekrar edilen nağme kısımlarına yer verilen eserde, melismatik unsurlar yoğun olarak kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.228. Şehnaz Hâverân Tevşîh: Gürûh-i Enbiyânın Serverisin Yâ Resûlallah

Usûlü: Nim Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri 13/8'lik ve birer usûl devri hacmindeki boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişler belirgindir. Tekrar edilen nağme kısımlarına yer verilen eserde, büyük usûl kullandığı algısını oluşturacak bir

nağme örgüsü ve güfte taksimatı yapılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.229. Şevkutarab Tevşîh: Bir Muazzam Pâdişahsın Ki Kulundur Cümle Şâh

Usûlü: Evsat+Hafîf

Beste Şeması: A(a+b+c+b)+B(d)

Kafiye Şeması: aaaa bbbb

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6 (4 güfte mısrası+2 katma söz)

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri 13/8'lik hacmindeki boğumlardan meydana gelmiştir. Boğumlar arası geçişler vurgulanmıştır. Melismatik öğelerle bestelenen eserde, usûl değişikliği yapılarak katma söz bestelenmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır. Katma söze eşlik eden ve mûsiki cümlesi ise bir usûl devrinde ve 32 zamanda sona ermektedir.

2.5.230. Şevkutarab Tevşîh: Cenâbındır Şeh-i Pâkize Meşreb Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga ha

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, 13/8'lik hacmindeki boğumlardan oluşturan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğum geçişleri bazı yerlerde gizli, bazı yerlerde vurguludur. Eserde melismatik beste unsurları yoğun olarak kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.231. Şevkutarab Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, dörder usûl devri hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi iki boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler yer yer gizlenmiş, bazı yerlerde vurgulanmıştır. Eser, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir besteleme tekniğine sahiptir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.232. Şevkutarab Tevşîh: Gönül Fikr-i Hayâlinle Sabahlar Yâ Resûlallah

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi iki boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla vurgulandığı gibi, bazı yerlerde gizlenmiştir. Eserde, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniği kullanılmamıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.233. Şevkutarab Tevşîh: Mefhar-i Cümle Cihansın Ey Şefâat Mâdeni

Usûlü: Devr-i Revân

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri ikişer usûl devri hacmindeki simetrik boğumlardan oluşmaktadır. Her boğum bir mûsiki cümlesi özelliği taşımaktadır. Boğumlar arasındaki geçişler belirsizdir. Eserin hacmi, mûsiki cümlelerinin aynı güftelerle tekrar edilmesiyle artırılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.234. Tâhir Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan mûsiki cümlelerinin birincisi ve ikincisi, üçer usûl devri hacmindeki simetrik boğumlarla kurulmuş olup, boğumların geçişi sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi ile ikinci mûsiki cümlesiyle bağlantı niteliği taşıyan bir boğumla başlayan ve ikinci boğumu dört usûl devri hacminde olan bir yapıdadır. Eserde, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir besteleme tekniği kullanılmıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde ve 48 zamanda tamamlanırken katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.235. Tebrîz Tevşîh: Derdimin Dermânı Sensin Yâ Muhammed Mustafâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 2

Eşit hacimde olmayan boğumların meydana getirdiği mûsiki cümleleriyle bestelenen eserde, mûsiki cümlelerinin son kısımlarında nağmelerin tekrar edildiği görülmektedir. Boğumlar arası geçişler, suslarla ya da asma kalışlarla vurgulanmıştır. Eser, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak şekilde katma söz ilaveleriyle bestelenmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.236. Tebrîz Tevşîh: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Arş Üzre Kadem

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a+ b)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eseri oluşturan mûsiki cümleleri simetrik boğumlardan oluşmamaktadır. Boğumlar arası geçişler yer yer gizlenmiş, bazı yerlerde vurgulanmıştır. Eser, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturacak bir besteleme tekniğine sahiptir. Melismatik öğelerin kullanıldığı eserde Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.237. Tebrîz Tevşîh: Rûh-i Pâk-i Mustafa'ya Etmişim Cânım Feda

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: aaab cccb

Nazım Şekli: Murabba

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eşit hacimde olmayan boğumların meydana getirdiği mûsiki cümleleriyle bestelenen eserde boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlidir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.238. Tebrîz Tevşîh: Sen Şeh-i Peygamberân İdin Efendim Ol Zaman

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizli, cümleler arası geçişler belirgindir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi ve ona ilave edilen katma söz, üç usûl devrinde ve 78 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.239. Uşşak Tevşîh: Bir İsmi Mustafâ Bir İsmi Ahmed

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaaa bbba ccca ddda eeea

Nazım Şekli: Hece (12'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi altı boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arasındaki geçişler çoğunlukla gizlenmiştir. Tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı ve melismatik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, her iki

güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, üç usûl devrinde ve 78 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.240. Uşşak Tevşîh: Bu Can Teşne Visâl-i Hazretine

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: $A[(a+k_1)+(b+k_2)+(c+k_3)+(b+k_2)]$

Kafiye Şeması: abab cccb dddb

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla gizlenmiştir. Katma sözlerin ilavesiyle hacmi artırılan eserde melismatik öğeler yoğun olarak kullanılmış olup, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi ve ona ilave edilen katma söz, üç usûl devrinde ve 78 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.241. Uşşak Tevşîh: Çün Doğup Tuttu Cihan Yüzünü Hüsnün Güneşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+k)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 3 (2 güfte mısrası+1 katma söz)

Eser, farklı hacimlerdeki asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişlerin gizlendiği eserde, mûsiki cümlelerinin geçişleri dörtlük suslarla vurgulanmıştır. Eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, altı usûl devrinde ve 48 zamanda, katma söze eşlik eden mûsiki cümlesi üç usûl devrinde ve 24 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.242. Uşşak Tevşîh: Dün Gece Uyandım Vakt-i Seherde

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaab bbba ccca

Nazım Şekli: Hece (11'li)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri birer usûl devri hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi dört boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler gizlenmiştir. Sillabik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir uygulama yapılmamıştır. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.243. Uşşak Tevşîh: Ey Enbiyâlar Serveri Ey Esfiyâlar Rehberi

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: aaab cccb

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, dörder usûl devri hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi iki boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla vurguludur. Melismatik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.244. Uşşak Tevşîh: Ey Hudâ'dan Lutf u İhsan İsteyen

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b)

Kafiye Şeması: abab cccb dddb

Nazım Şekli: Murabba’

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimdeki asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler gizlenmiştir. Tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı eserde, her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.245. Uşşak Tevşîh: Ey Şehinşâh-ı Serîr-i Enbiyâ vü Evliyâ

Usûlü: Sofyan

Beste Şeması: A(a+b+c+d)

Kafiye Şeması: aa ba ca da

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası yer yer gizli, yer yer belirgindir. Güfte hecelerinin oldukça uzun nağme kısımlarına taksim edildiği ve melismatik beste unsurlarının hâkim olduğu eserde, mûsiki cümleleri geçişleri gizlenerek, eserin yekpâre bir görünüme kavuşması sağlanmış, nağme örgüsü eserde büyük usûl kullanıldığı algısını uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.246. Uşşak Tevşîh: Kıble-i Ehl-i Safâ Oldu Cenâb-ı Mustafâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+a+b+a)

Kafiye Şeması: aa ba ca da ea fa ga

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası bazı yerlerde gizlenmiş, bazı yerlerde vurgulanmıştır. Melismatik

beste unsurlarının yoğun olarak kullanıldığı eserde, büyük usûl kullanıldığı algısını uyandırmaya yönelik bir besteleme tekniği kullanılmıştır. Her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, on altı usûl devrinde ve 108 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.247. Uşşak Tevşîh: Şâh-ı İklîm-i Risâlet Hem Muazzam Padişah

Usûlü: Devr-i Hindî

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6 (4 güfte mısrası+2 katma söz)

Eser, her biri ikişer usûl devri hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi iki boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler vurguludur. Sillabik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına ve katma söze eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 28 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.248. Uşşak Tevşîh: Şefî'ul-Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l Minber

Usûlü: Hafîf

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri on altı dörtlük hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi sekiz boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler suslarla vurgulanmıştır. Melismatik beste unsurlarının hâkim olduğu eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, bir usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.249. Uşşak Tevşîh: Şehinşâh-ı Cihanbân-ı Muhammed Şâh-ı Zî-Unvan

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: abab cccb

Nazım Şekli: Murabba'

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri bir boğum özelliği taşıyan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Mûsiki cümleleri arası geçişler vurguludur. Büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniğinin kullanılmadığı eserde her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.250. Uşşak Tevşîh: Vâsıl Olmaz Hakk'a Kimse Cümleden Dûr Olmadan

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+d+e+e)

Kafiye Şeması: aa ba ca

Nazım Şekli: Gazel

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 6

Eser, farklı hacimlerdeki asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler çoğunlukla belirgindir. Melismatik ve sillabik beste unsurlarının bir arada kullanıldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır. Güfte, konu itibariyle, tevşîhlerde genelde tercih edilmeyen bir içeriğe sahiptir.

2.5.251. Uşşak Tevşîh: Vücûdun Mazhar-ı Sırr-ı Ezeldir Yâ Resûlallah

Usûlü: Evsat

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri 13/8'lik hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi dört boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler gizliyken mûsiki cümleleri arasındaki geçişler suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı eserde, her iki güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, iki usûl devrinde ve 52 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.252. Uzzal Tevşîh: Sana Ey Şâh-ı Rusül Uymayanın Bitmez İşi

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+d)

Kafiye Şeması: aaaaa bbbba cccca dddda eeeea ffffa

Nazım Şekli: Tahmis

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, farklı hacimlerdeki boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler suslarla vurgulanmıştır. Güftenin ikinci mısrası iki kez bestelenmiştir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, beş usûl devrinde ve 40 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.253. Yegâh Tevşîh: Sensin Ey Sultân-ı Âlem Milk-i Dîne Pâdişâh

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaaa

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri dört usûl devri hacmindeki birer boğumdan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı eserde büyük usûl kullanıldığı algısını oluşturmaya yönelik bir besteleme tekniği görülmemektedir. Her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.254. Yegâh Tevşîh: Ziver-i Tâc-ı Saâdet Doğduğu Şebdir Bu Şeb

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(a+b+c+b)

Kafiye Şeması: aaba

Nazım Şekli: Nazım

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 4

Eser, her biri iki usûl devri hacmindeki simetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Her mûsiki cümlesi iki boğumdan oluşmaktadır. Boğumlar arası geçişler sekizlik suslarla vurgulanmıştır. Tekrar eden nağme kısımlarının yer aldığı eserde, her bir güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, dört usûl devrinde ve 32 zamanda tamamlanmaktadır.

2.5.255. Zâvil Tevşîh: Fahr-i Alemü'z-Zîşan Ol Azîzü'l-Enbiyâ

Usûlü: Düyek

Beste Şeması: A(s+a+b+a+c+a+d+a+e)

Kafiye Şeması: aa ba ba aa

Nazım Şekli: Hece (14'lü)

Mûsiki Birimini Teşkil Eden Mısra Sayısı: 8

Eser, asimetrik boğumlardan oluşan mûsiki cümleleriyle bestelenmiştir. Boğumlar arası geçişler suslarla vurgulanmıştır. Her bir mûsiki cümlesi, bir güfte mısrasını iki kez bestelemektedir. Sillabik beste unsurlarının kullanıldığı eserde, her güfte mısrasına eşlik eden bir mûsiki cümlesi, sekiz usûl devrinde ve 64 zamanda

tamamlanmaktadır. Medhal niteliğinde bir saz hanesiyle başlayan eser, bu yönüyle incelediğimiz repertuar içinde tek olma vasfını haizdir.

SONUÇ

Çalışmada; çeşitli kaynaklardan derleyerek notalarını yeniden düzenleyerek yazdığımız 255 tevşîh incelenmiş ve bu eserlere ilişkin güncel icra kayıtları değerlendirilmiştir. Kaynaklarda yer alan tariflerde, tevşîhlerin Mevlid ve Mi'râciyye'de bahirlerden önce okunmak üzere genellikle büyük usûlle bestelendiği, güftelerin Hz. Peygamber'den bahseden eserler olduğu ifade edilmiştir. Buna bağlı olarak, farklı kaynaklarda tevşîh türü tarif edilirken, içerik, biçim ve zaman zaman da işlev özelliklerinin altı çizildiği ortaya çıkmıştır.

Bu tariflerin problemi, tevşîhleri benzer koşullarda icra edilen ilahilerden ayırmada gerekli olan unsurları içermemeleridir. Buna bağlı olarak, bir alt tür olarak ele aldığımız tevşîhleri ilahi türündeki diğer eserlerden ayıran özelliklerin belirlenmesi alanda öncelikli bir gereksinim olarak belirlenmiştir. Eserler üzerinde gerçekleştirdiğimiz yapısal incelemelerde, tevşîh türünün, Mevlid ve Mi'râciyye aralarında okunmak üzere bestelenmiş olmanın dışında, türe ait karakteristik özelliklere sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, tevşîhlerin büyük usûllerle bestelenmiş olması gerektiği kaydının da repertuarda bulununan birçok eser ile örtüşmediği, ilgili bölümde ele alındığı üzere, tevşîhlerin yarısından fazlasının küçük usûllerle bestelendiği tespit edilmiştir.

Tevşîhlerin, ilahilerden ya da din dışı mûsikide kullanılan türlerden yapı özellikleri açısından ayrılmadığı görülmüş, bu türlerde kullanılan yapıları içerdiği belirlenmiştir. Tevşîhlerde tempo unsurunun öneminin altı çizilmiş, tevşîhlerin rahat ve ağırca bir tempoyla okunması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun yanında, küçük usûllerin dinleyicide büyük usûl algısı oluşturacak, müzik cümleciği/cümlesi gibi yapıtaşlarının birbirine geçişlerinin belirsizleştirildiği bir besteleme tekniğiyle kullanıldığı, tevşîhlere ait önemli bir husus olarak kaydedilmiştir.

Mevlid ve Mi'râciyye aralarında okunacak ilahilerin tevşîh evsafında olmasının gerekliliği ifade edilirken, tevşîhlerin dinî musiki icra edilen birçok ortamda da okunduğunun altı çizilmiş; türün ortaya çıkışında ve gelişmesinde Mevlid ve Mi'râciyye'nin etkin rol oynamasına rağmen, tevşîhlerin bu türlerden bağımsız özellikler kazanarak ayrı bir gelişim süreci sergilemesinin tabiî olduğu ifade edilmeye çalışılmıştır.

Tevşîhlerin büyük bir çoğunluğunun güfte içeriği itibariyle Hz. Peygamber'den bahsettetiği ve güfte şekli itibariyle divan edebiyatı nazım şekillerini ve aruz veznini daha çok kullandığı, çalışmada ulaşılan sonuçlardan bir diğeridir.

Repertuar incelendiğinde, Dede Ömer Rûşenî'ye (ö. 1427) ait *"Çün doğup tuttu cihan yüzünü hüsnün güneşi"* mısrasıyla başlayan gazel-i müzeyyelinin 25 defa tevşîh olarak bestelenen çokezgili bir güfte olduğu dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, en çok tevşîh besteleyen bestekârın ise 26 eserini tespit edebildiğimiz Muallim İsmail Hakkı Bey (d. 1865- ö. 1927) olduğu görülmüştür.

Tevşîh türü hakkında yaptığımız incelemeler ve değerlendirmeler neticesinde, türün yeniden tanımlanması gerekli görülmüş ve aşağıdaki tarif yapılmıştır:

"Tevşîhler, genellikle Mevlid ve M'irâciyye aralarında icra edilen, bu türlerden bağımsız olarak icra edilme özelliğini de haiz; güfteleri Hz. Peygamber'i öven ve çeşitli yönleriyle ondan bahseden; genellikle aruz vezniyle yazılmış güfteler üzerine, büyük usûllerle ya da küçük usûllerin büyük usûl algısı oluşturacak müzik cümleleri ile inşa edilen; icrası tecrübe gerektiren nağmelere sahip, ağırca tempoda cumhur tarafından icra edilen dinî mûsiki türüdür.

KAYNAKÇA

Abdülkerim Kuşeyrî. **Tasavvuf İlmine Dair Kuşeyrî Risalesi**, (haz. Süleyman Uludağ), Dergâh Yayınları, İstanbul, 1978.

Ahmet Vefik Paşa. **Lehce-i Osmânî**, (haz. Recep Toparlı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000.

Akar, Metin. **Türk Edebiyatında Manzum Mi'râc-nâmeler,** Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.

Ali Nazîmâ, Faik Reşad. **Mükemmel Osmanlı Lügati**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002.

Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet. **İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı Türk Musikisi Klasiklerinden İlahiler,** Cilt: 1:18, Evkaf Matbaası, İstanbul, 1931.

Ak, Ahmet Şahin. **Türk Din Mûsikîsi Câmi ve Tekke Mûsikîsi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014.

Akdoğu, Onur. **Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler**, Meta Basım, İzmir, 2003.

Aksoy, Hasan. "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, ss. 482-484.

Ateş, Erdoğan. "Mevlid İcrasında Farklı Bir Yöntem: Cumhur Mevlid (Isparta Örneği)", **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid Sempozyumu Kitabı**, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010, ss. 499-505.

Bilgi, Nejdet. **İstiklâl Yolunda Bestekâr Bir Müftü Ahmet Âlim Efendi**, Manisa Belediyesi Kültür Yayınları, Manisa, 2008.

Can, Halil. “Dinî Türk Musikisi Lûgatı”, **İleri Musiki Mecmuası**, Sayı: 226, s. 19.

Can, Halil. “Tevşihler”, **Musiki Mecmuası,** Sayı: 293, 1974, s. 19, 20.

Çakar, Şeref. **Türk Musikîsinde Usûl,** Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1996.

Çakır, Adalet. **Geydim Hırkayı Safer Efendi’nin Sohbetleri**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2014.

Çam, Nusret. **İslâm’da Sanat Sanatta İslâm**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012.

Çelikkol, Erdinç. **Türk Mûsikîsi Bilgileri,** Cilt: 1-2, Bursa Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı Yayını, Bursa, 2000.

Devellioğlu, Ferit. **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Doğuş Matbaası, Ankara, 1970.

Dilçin, Cem. **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi,** Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2016.

Ergun, Sadeddin Nüzhet. **Türk Mûsikîsi Antolojisi,** Cilt: 1-2, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1943.

Ergür, Cumhur Enes. “Prizren’de Hâlen Okunan Besteli Bir Mevlid”, **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid Sempozyumu Kitabı**, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010, ss. 506-519.

Etik, Kazım. **İmam-Hatib Okullarında Nota ve Dînî Müzik Eğitimi,** Kanaat Matbaası, Konya, 1970.

Ezgi, Suphi. **Nazarî ve Amelî Türk Musikisi**, İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul, 1933.

İnal, İbnülemin Mahmut Kemal. **Hoş Sada,** Maarif Basımevi, İstanbul, 1958.

İnal, İbnülemin Mahmut Kemal. **Son Asır Türk Şairleri,** 3. Baskı, Cilt: 3, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1988.

Işık, Aydın. **Din ve Estetik Felsefi Bir İnceleme**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013.

İnançer, Ömer Tuğrul. "Osmanlı Mûsikîsi Tarihinde Tasavvuf Mûsikîsine Bir Bakış", **Yeni Türkiye,** Sayı: 57 (Türk Mûsikîsi Özel Sayısı), 2014, s. 861-881.

İpekten, Haluk. **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz,** Dergâh Yayınları, İstanbul, 2016.

İsmail Hakkı Bursevî. **Mi'râciyye**, (haz. İrfan Poyraz), Sır Yayıncılık, İstanbul, 2007.

Uzun, Mustafa. "Mi'râciyye", **TDVİA**, Cilt: 30, ss. 135-140.

Johnson, Paul E. "Dinî Tecrübe", çev. Recep Yaparel, **D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı: 3, 1986, ss. 195-203.

Kaplan, Zekai. **Dinî Musikî,** 1. Baskı, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1991.

Kara, Mustafa. "Vefatının 160. Yılında İsmail Dede Efendi", **Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 203, s. 21.

Kara, Mustafa. **Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi,** Dergâh Yayınları, İstanbul, 2003.

Karadeniz, M. Ekrem. **Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları,** Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, Tarihsiz.

Kaşıkçıoğlu, M. Efe. **İzmir ve Manisa'daki Son Dönem Önemli Mevlidhânlar**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2014.

Köprülü, Fuat. **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar,** Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1981.

Kuşoğlu, M. Zeki. **Gelenekten Geleceğe Köprü İnsanlar**, L&M Yayınları, İstanbul, 2006.

Massignon, Louis. "Les Méthodes de Réalisation Artistique des Peuples l'Islam", (çev. Burhan Toprak), **Din ve Sanat**, Hece Yayınları, Ankara, 2006.

Müslim, "Kitâbü'l-Îmân" 147.

Ömürlü, Yusuf. **Rahmet Peygamberine İlâhiler**, Türk Kadınları Derneği İstanbul Şubesi Yayını, İstanbul, 2007.

Önder, Halil İbrahim. **Ramazan Musıkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.

Özakpınar, Yılmaz. **İslâm Medeniyeti ve Türk Kültürü**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2012.

Özalp, Nazmi. **Türk Mûsikîsi Beste Formları,** TRT Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1992.

Özalp, Nazmi. **Türk Mûsikîsi Tarihi,** Cilt: 1-2, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2000.

Özdamar, Mustafa. **İslâmbol Geleneğinde Sivil Merâsimler ve Doğumdan Ölüme Mûsıkî**, Kırk Kandil Yayınları, İstanbul, 1997.

Özcan, Nuri. "XVII. Ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Dinî Mûsikî", **Yeni Türkiye,** Sayı: 57 (Türk Mûsikîsi Özel Sayısı), 2014, ss. 882-894.

Özcan, Nuri. "Klasik Mevlid Okuyuşları ve Tevşîh İlahileri", **Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslararası Mevlid Sempozyumu Kitabı**, (Ed. Bilal Kemikli ve Osman Çetin), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2010, ss. 487-498.

Özcan, Nuri. "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, ss. 484-485.

Özcan, Nuri. "Tevşîh", **TDVİA**, Cilt: 41, s. 48.

Özel, Ahmet, "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29 ss. 475-479.

Özkan, İsmail Hakkı. **Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveveleri,** Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013.

Öztuna,Yılmaz. **Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi,** Cilt: 1-2, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1990.

Pekolcay, Necla. **Mevlid (Vesîletü'n-Necât) Süleyman Çelebi**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2007.

Rauf Yekta. **Türk Mûsikisi Nazariyatı**, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul, 1924.

Sağman, Ali Rıza. **Mevlid Nasıl Okunur? Ve Mevlidhanlar**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1951.

Sarı, Mevlût. **El-Mevarid Arapça Türkçe Lûgat**, İpek Yayınları, İstanbul, Tarihsiz.

Şeker, Mehmet. "Mevlid", **TDVİA**, Cilt: 29, ss. 479-480.

Şemseddin Sami. **Kâmûs-ı Türkî**, (haz. Fazılhak Nergiz ve Aziz Ençakar), Şifa Yayınevi, İstanbul, 2012.

Tâhir-ül Mevlevî, **Edebiyat Lügati**, (haz. Kemâl Edib Kürkçüoğlu), Enderun Kitabevi, İstanbul, 1984.

Talu, Refik Hakan . "Mevlevi Müziği ve Mevlevi Ayinleri", **Yeni Türkiye,** Sayı: 57 (Türk Mûsikîsi Özel Sayısı), 2014, ss. 941-954..

Tanrıkorur, Cinuçen. **Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi,** Dergâh Yayınları, İstanbul, 2011.

Türk-İslâm Mûsikîsi Külliyatından Tevşîhler; Yönetmen: Ahmed Şahin, Ulus Müzik, İstanbul, Tarihsiz.

Uludağ, Süleyman. **İslâm Açısından Müzik ve Semâ**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2005.

Ünver, Süheyl. **Bir Ramazan Binbir İstanbul**, (haz. İsmail Kara), Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1997.

Yavaşça, Alâeddin. **Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri,** Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul, 2002.

Yavuz, Cem. "Şairin/Müzisyenin Ten ile Tin Arasındaki Seyrinde Bir Vecd Eşiği Olarak Semâ' (Ses), **Merdivenşiir Dergisi**, Sayı: 9, 2006, ss. 32-42.

Yılmaz, H. Kâmil. **Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarîkatlar,** Ensar Neşriyat, İstanbul, 2012.

Türk Musikisi Vakfı nota arşivi, www.sanatmuziginotalari.com, (15.04.2018, 22.04.2018, 29.04.2018, 07.05.2018, 14.05.2018, 29.05.2018).

TRT Nota Arşivi, http://www.trtnotaarsivi.com/tsm.php, (14.05.2018).

Kaya, Naim. 06.06.2015 tarihli mülakat.

Şahin, Ahmed, 12.05.2015 tarihli mülakat.

EKLER

EK 1: Çalışmada Kullanılan Tevşîhlere Ait Notalar

ACEM TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[135]

BESTE: CÜNEYT KOSAL

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[135] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=23711&mode=1&sessionid=1007229441 (15.04.2018)

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

TÜRK'Ü KÜRD'Ü ACEM'İ HİND'İ BİLİR BUNU Kİ SEN
HÂŞİMÎ'SİN ARABÎ'SİN MEDENÎSİN KUREŞÎ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

LÂ'LE BENZER Kİ GÜL-İ RÛYİNE İNDİRMEDİ BAŞ
MÛG Ü HİNDÛ GİBİ YANDI KARARIP İÇİ DIŞI

KESİLİP BAŞI AYAKDA GÖRİSER HER Kİ SENİN
YÜZÜM İZİNE SÜRÜP KOMAZ AYAĞINA BAĞI

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATEŞİ

YERDEKİ DÂVETİ FEVT OLA GİDEM DEYÛ GÖĞE
BELİNE BAĞLADI OL NÛR-İ BİLÂ-SÂYE TAŞI

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ACEM TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[136]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

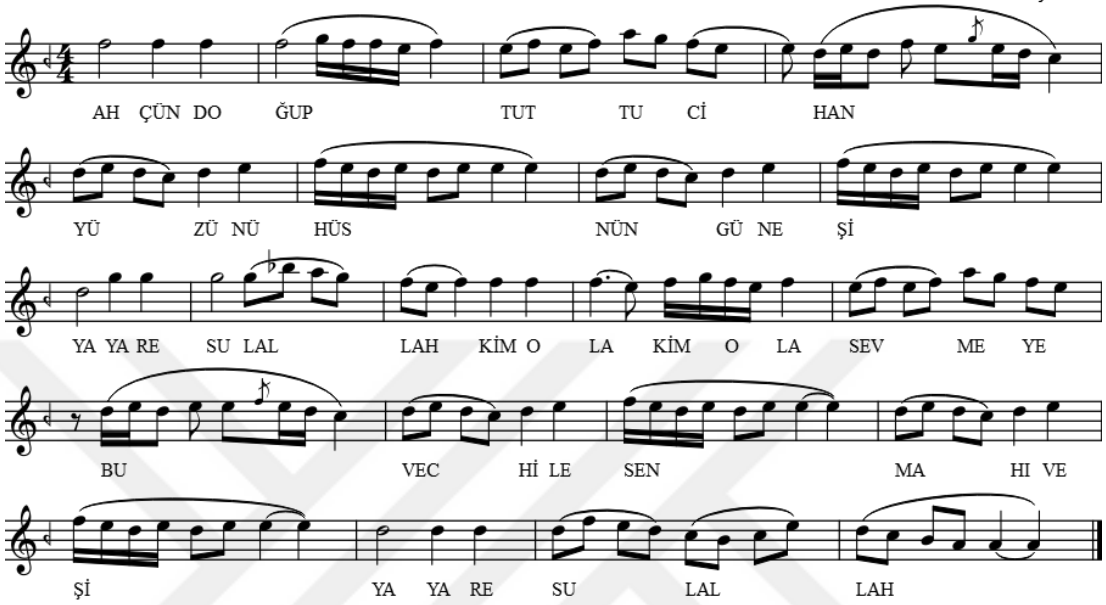

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[136] Ömürlü, ss. 18, 19.

ACEM TEVŞÎH

KUDÛMUN RAHMETİ ZEVK U SAFÂDIR YÂ RESÛLALLAH[137]

BESTE: HAFIZ POST

USÛL: EVSAT

GÜFTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂYÎ

KUDÛMUN RAHMETİ ZEVK U SAFÂDIR YÂ RESÛLALLAH
ZUHÛRUN DERD-İ UŞŞÂKA DEVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

NEBÎ İDİN DAHÎ ÂDEM DURURKEN MÂ'İ TÎN İÇRE
İMÂM-I ENBİYÂ OLSAN REVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

KEMÂL-İ ZÜMRE-İ KÜMMEL SENİN NÛRUNLA OLMUŞTUR
VÜCÛDUN MAZHAR-I TAMM-I HUDÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH

SENİNLE ERDİLER ZÂTA DAHÎ ENVÂ'-I LEZZETÂ
İŞİN ERBÂB-I HÂCÂTA ATÂDIR YÂ RESÛLALLAH

HÜDÂYÎ'YE ŞEFÂAT KIL EĞER ZÂHİR EĞER BÂTIN
KAPINA İNTİSÂB ETMİŞ GEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[137] Ömürlü, s. 12. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.

ACEM TEVŞÎH

MENBA-İ İLM-İ HUDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[138]

BESTE: SELÂHADDİN DEMİRTAŞ
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: İSMAİL HAKKI BURSEVÎ

MENBA-İ İLM-İ HUDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DEMBEDEM FEYZ-ÂŞİNÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

HER KELÂMIN MÛ'CİZE HER KÂRIN İHSANDIR BİZE
CÂNİB-İ HAK'DAN ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

TÂC-I İSKENDER SANA TAHT-I SÜLEYMAN NEYLESÜN
SEN ŞEH-İ MİLK-İ BAKÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

ŞERBET-İ VASLINLA DERMAN EYLE HAKKI HASTEYE
SEN KABÛL EYLE RECÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[138] Ömürlü, s. 17.

ACEM TEVŞÎH

SENSİN EY FAHR-İ DÜ ÂLEM KÂİNÂTIN REHBERİ[139]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZA ŞENGEL

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

SENSİN EY FAHR-İ DÜ ÂLEM KÂİNÂTIN REHBERİ
ÂSUMÂN-I MÂNEVÎNİN ÂFİTÂB-I ENVERİ
NÛR-I VECHİNDEN MÜCELLÂDIR KULÛB-İ MÜ'MİNÎN
MİHR-İ ZÂTINLA MÜNEVVERDİR CİHÂNIN HER YERİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[139] Ömürlü, s. 16.

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL[140]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZA ŞENGEL
USÛL: DÜYEK GÜFTE: İSÂ MAHVÎ

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL
SÂİLİM MUHTÂCIM İHSÂNA GELDİM YÂ RESÛL

KÂ'BE-İ VASLIN YOLUNDA SA'Y EDİP DÜŞTÜM GARÎB
GAYRİ NEM VAR CÂNIMI KURBÂNA GELDİM YÂ RESÛL

İNTİSÂB-I ZÂT-I PÂKİN AFV-İ CÜRME ÇÜN SEBEB
ÂSİTÂN-I RAHMET-İ RAHMÂN'A GELDİM YÂ RESÛL

VARLIĞIM ZENBİN BIRAKTIM KENZ-İ RAHMET BULMAĞA
BEN MÜCERRED SEN ŞEFÂAT-KÂNA GELDİM

ETME MAHVÎ BENDENİ RED, EY ŞEFÂAT MENBA'I
SEN GİBİ İHSÂNI ÇOK SULTÂNA GELDİM YÂ RESÛL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[140] Ömürlü, s. 24.

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

EY RESÛL-İ HAZRET-İ HAK V'EY HABÎB-İ KİBRİYÂ[141]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

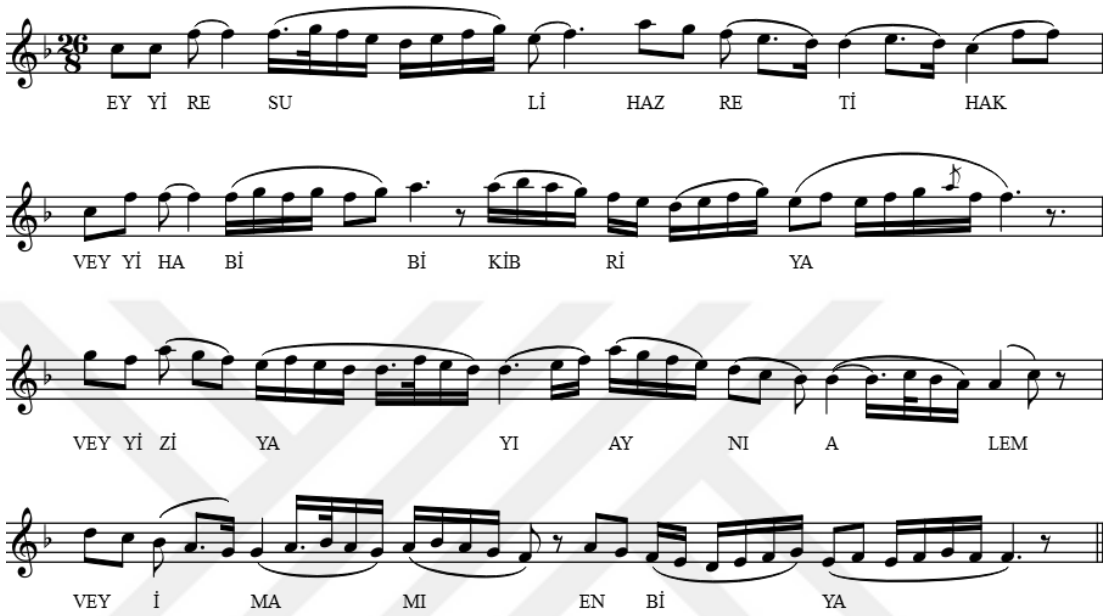

EY RESÛL-İ HAZRET-İ HAK V'EY HABÎB-İ KİBRİYÂ
V'EY ZİYÂ-YI AYN-I ÂLEM V'EY İMAM-I ENBİYÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[141] Ömürlü, s. 22.

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

EY ŞEHİNŞÂH-I RİSÂLET VE'Y HABÎB-İ KİBRİYÂ [142]

BESTE: İSMAİL HAKKI BEY

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: -

EY ŞEHİNŞÂH-I RİSÂLET VE'Y HABÎB-İ KİBRİYÂ
DÂHİL-İ HALVET-SERÂ KILDI SENİ RABBÜ'L-ULÂ

HEP SENİN SÂYENDE VAR OLDU SEMÂVÂT Ü ZEMİN
RAHMETEN-Lİ'L-ÂLEMÎNSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[142] Ömürlü, s. 26. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 86 olarak tespit edilmiştir.

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

GÖNÜL DERYÂSININ TEK MÜRÎDİYİM[143]

BESTE: RÜŞTÜ ERİÇ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: MUSTAFA NÂFİZ IRMAK

GÖNÜL DERYÂSININ TEK MÜRÎDİYİM
BEN HAKK'IN YOLUNA SERDİM POSTUMU
ERENLER BU YOLDA ERDİ MURÂDA
BUNDA GÖRDÜM ÂŞİNÂMI DOSTUMU

VEZİN: HECE VEZNİ (6+5=11)

[143] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=36243&mode=1&sessionid=147466454 (15.04.2018)

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

HAZRET-İ HAKKIN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ[144]

HAZRET-İ HAKKIN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ
OLDUĞU ÇÜN OLDU ÂLEM HÜSNÜNÜN DÎVÂNESİ

ÂŞIKIN ANCAK MURÂDI HAZRETİNDEN KİM OLA
ÂŞİNÂ-YI BEZM-İ HÂSSIN ÂLEMİN BİGÂNESİ

ZÂT-I PÂKİNDİR SEBEB BU ÂLEMİN İCÂDINA
OLMASA TEŞRÎFİN OLMAZDI CİHAN KÂŞÂNESİ

GENC-İ AŞKIN MAHZENİ OLMUŞ SEZÂÎ GALİBÂ
KİM İMÂRET İSTEMEZ BU GÖNLÜMÜN VİRÂNESİ

YÂ RESÛLALLAH VİSÂLİN BEZMİNE ŞÂYESTE KIL
TÂ GÖNÜL OLSUN SARÂB-I ASKININ MESTÂNESİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[144] Ömürlü, s. 23.

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

OL CİHÂNIN FAHRİNİN SIRRINA KURBÂN OLAYIM[145]

BESTE: İSMAİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: NİYAZÎ MISRÎ

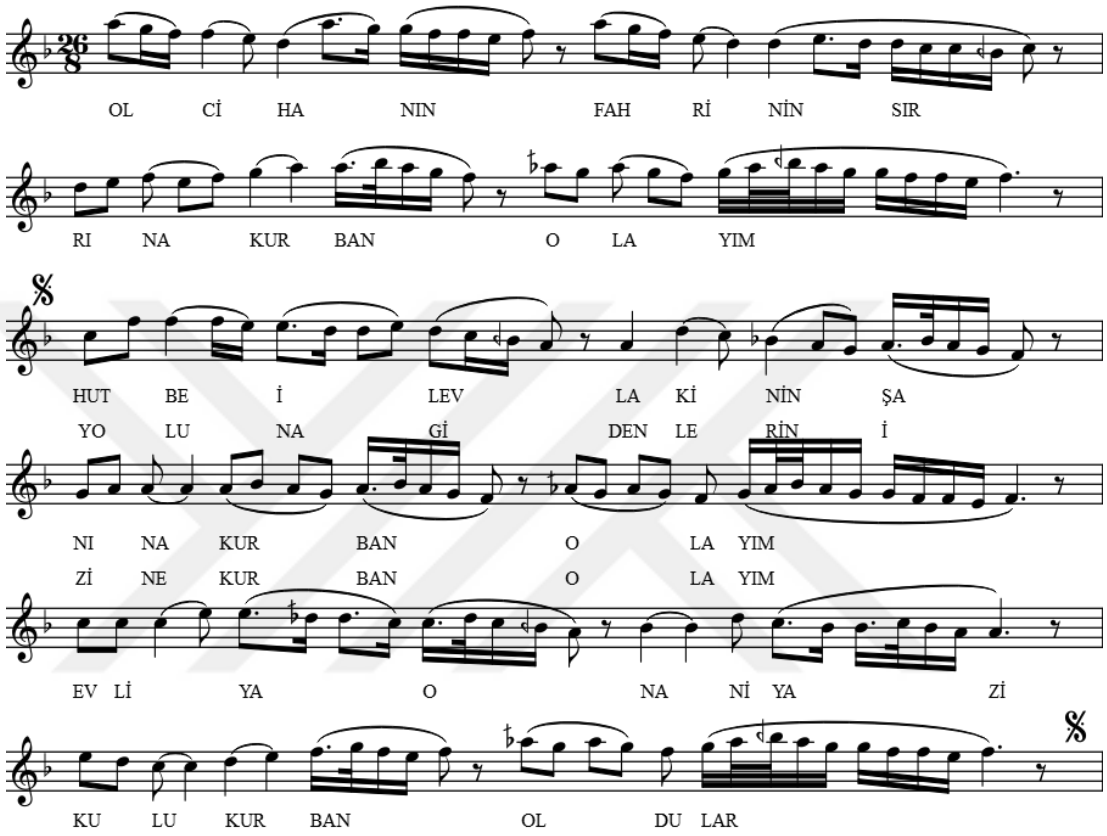

OL CİHÂNIN FAHRİNİN SIRRINA KURBÂN OLAYIM
HUTBE-İ LEVLÂK'ININ ŞÂNINA KURBÂN OLAYIM
"KÂBE KAVSEYNİ EV EDNÂ"SINA KURBÂN OLAYIM
BEN ONUN İLM İLE İRFÂNINA KURBÂN OLAYIM
BEN ONUN ESRÂR-I MÎ'RÂCINA KURBÂN OLAYIM

HER NE DENLÜ ENBİYÂ VÜ MÜRSELÎN GELDİLER
ÜMMETİ OLMAKLIĞI HAK'TAN TEMENNÎ KILDILAR
EVLİYÂ ONA NİYÂZÎ KUL U KURBÂN OLDULAR
BEN ONUN AYAĞININ TOZUNA KURBÂN OLAYIM
YOLUNA GİDENLERİN İZİNE KURBÂN OLAYIM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[145] Ömürlü, s. 21.

ACEM AŞÎRAN TEVŞÎH

RAVZANA ÇÜN YÜZ SÜREN BULUR EMÂN[146]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DERVİŞ ABDULLAH

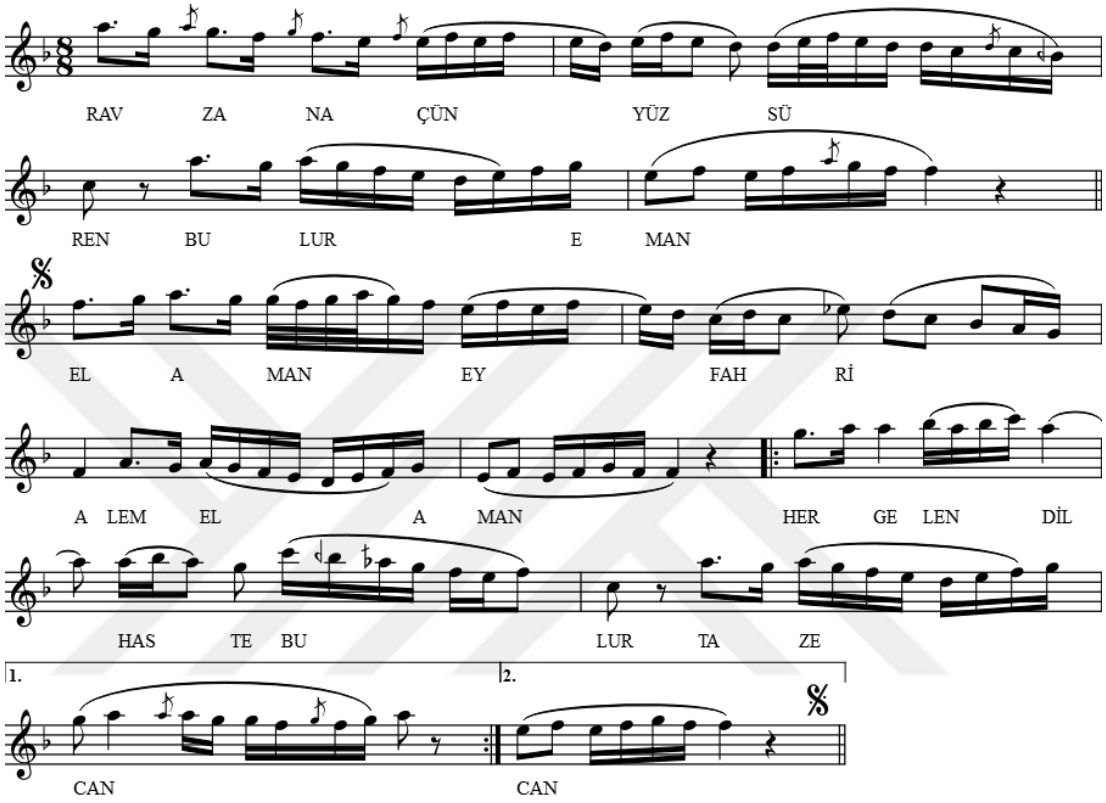

RAVZANA ÇÜN YÜZ SÜREN BULUR EMÂN
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN
HER GELEN DİL-HASTE BULUR TÂZE CÂN
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

MAZHAR OLMAK İSTEYİP ESRÂRINA
ÇÜN Kİ GELDİK KABR-İ PÜR-ENVÂRINA
MERHAMETLE KIL NAZAR ZÜVVÂRINA
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

OLDUM AŞKINLA DİYÂRIMDAN CÜDÂ
TÂ DUHÛL-İ RAVZANA OLAM SEZÂ
HAMDÜLİLLAH HAK NASÎB ETTİ BANA
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

ANDA KİM MEDFÛN OLA NÂZİK TENİN
CENNET-İ ALÂYA BENZER MEDFENİN
DERVİŞ ABDULLAH GARÎBİNDİR SENİN
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[146] Ömürlü, s. 25. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 90 olarak tespit edilmiştir.

ACEM KÜRDÎ TEVŞÎH

EY SERVER-İ ÂLEM NE GÜZEL FAHR-İ CİHANSIN[147]

BESTE: HÂFIZ İSMÂİL NISFET
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: HÜSEYİN VASSAF BEY

EY SERVER-İ ÂLEM NE GÜZEL FAHR-İ CİHANSIN
GÖZ NÛRU, GÖNÜL PERTEVİ, YEKTA-YI EVANSIN
BİR TÂNESİSİN SEN HAZRET-İ HAKKIN, BİZE ŞANSIN
SEN SIRR-I HÜDÂ, NÛR-İ BEDÎU'L-CEREYANSIN
MİR'ÂT-I MÜCELLÂ-YI HAKÎKAT, HEME ÂNSIN
EY RÛH-İ MÜŞAHHAS Kİ BÜTÜN CANLARA CANSIN
AĞYÂRA NİHANSIN, DİL-İ UŞŞÂKA AYANSIN

VEZİN: MEF'ÛLÜ MEFÂ'ÎLÜ MEFÂ'ÎLÜ FA'ÛLÜN

[147] Ömürlü, s. 30, 31.

ARAZBAR TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[148]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[148] Ömürlü, s. 34. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 140 olarak tespit edilmiştir.

ARAZBAR TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[149]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

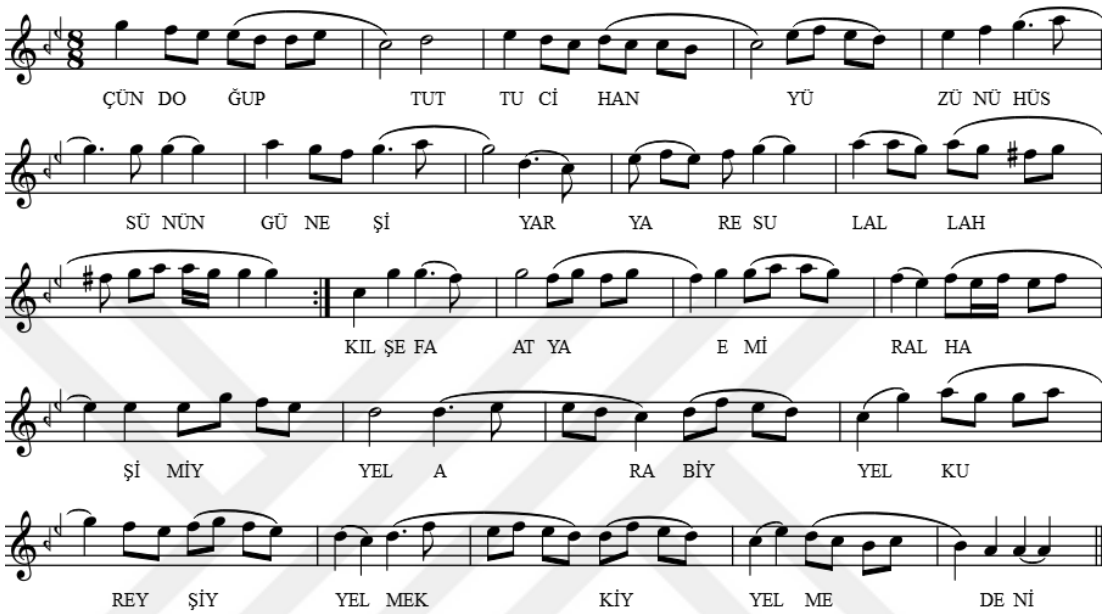

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[149] Ömürlü, s. 35.

ARAZBAR TEVŞÎH

FAHR-İ ÂLEM MAHREM-İ RÂZ OLDUĞU ŞEBDİR BU ŞEB[150]

BESTE: ŞİKÂRÎZADE AHMED EFENDİ
USÛL: EVSAT GÜFTE: YAHYA NÂZIM EFENDİ

FAHR-İ ÂLEM MAHREM-İ RÂZ OLDUĞU ŞEBDİR BU ŞEB
KÂİNAT ENVÂR-I RAHMETLE LEBÂLEBDİR BU ŞEB

NÂME-İ ÂMÂL-İ ÜMMET O ŞEFÎ-İ MAHŞERİN
ZÎVER-İ İMZÂ-YI AFVİYLE MÜZEHHEBDİR BU ŞEB

MÜJDELER EY MAĞFİRET-CÛYÂN, HABÎB-İ KİBRİYÂ
MECLİS-İ HÂN-I İLÂHÎDE MUHÂTABDIR BU ŞEB

MÜSTECÂB OLSA REVÂDIR DÂVET-İ EHL-İ NİYÂZ
KİM ZEMİN Ü ÂSMAN PÜR SIYT-I YÂ RAB'DIR BU ŞEB

VAKTİDİR MİRÂC-I ÜMMÎDE URÛC EYLE NÂZIM
VÂSIL-I MAKSÛD OLUR HERKES MÜCERREBDİR BU ŞEB

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[150] Ömürlü, s. 33.

BESTE ISFAHAN TEVŞÎH

AŞKIN İLE ÂŞIKLAR[151]

BESTE: ÂŞIK HÂFIZ AHMED EFENDİ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: YUNUS EMRE

AŞKIN İLE ÂŞIKLAR
YANSIN YA RESÛLALLAH
İÇİP AŞKIN ŞARABIN (HAY HAY)
KANSIN YÂ RESÛLALLAH (HÛ LÂ İLÂHE İLLALLAH)

ŞOL SENİ SEVEN KİŞİ
VERİR YOLUNA BAŞI
İKİ CİHAN GÜNEŞİ
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

AŞIKIM OL DİLDÂRA
BÜLBÜLÜM ŞOL GÜLZÂRA
SENİ SEVMEYEN NÂRA
YANSIN YÂ RESÛLALLAH

ŞOL SENİ SEVENLERE
KIL ŞEFÂAT ANLARA
MÜ'MİN OLAN TENLERE
CANSIN YÂ RESULALLAH

ÂŞIK YUNUS'UN CÂNI
İLM Ü ŞEFÂAT KÂNI
ÂLEMLERİN SULTÂNI
SENSİN YÂ RESULLALLAH

VEZİN: HECE VEZNİ (7)

[151] Ömürlü, ss. 38, 39.

BESTE ISFAHAN TEVŞÎH

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM[152] [153]

BESTE: NÜZHET ŞERÎF

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: NİYÂZÎ-İ MISRÎ

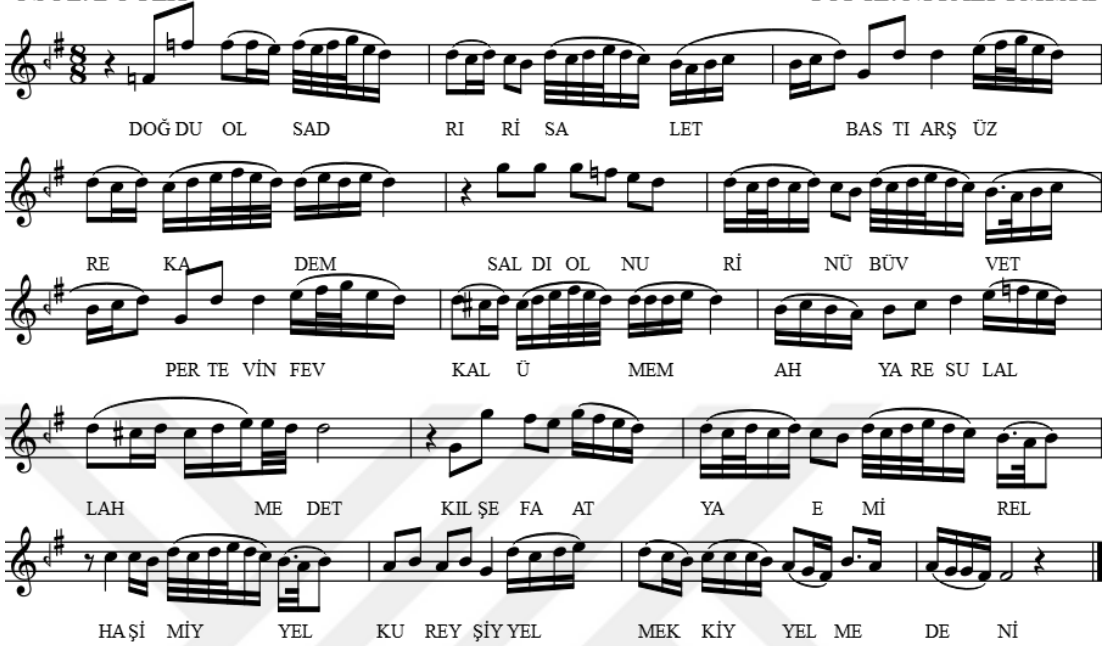

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM
SALDI OL NÛR-İ NÜBÜVVET PERTEVİN FEVKA'L-ÜMEM

ÇALINIP TABL-I BEŞÂRET GELDİ ŞÂH-I ENBİYÂ
GULGULE DOLDU CİHÂNA KONDU OL SÂHİB-ÂLEM

NÛR-İ VECHİNDEN ALINDI ENCÜM Ü ŞEMS Ü KAMER
BAHR-İ İLMİNDEN BİLİNDİ HİKMET-İ LEVH Ü KALEM

MERHABA YÂ MUSTAFÂ EY NÛR-İ AYN-İ ASFİYÂ
MERHABA EY SÂHİBÜ'L-Mİ'RÂC-I FÎ-DÂCİ'Z-ZULEM

GELMEYEYDİN ÂLEME SEN HALK OLUNMAZDI CİHÂN
DOSTLUĞUNA YARATILDI EY NEBİYY-İ MUHTEREM

BİZ GÜNAHKÂR ÜMMETE SEN ŞÂHI İRSÂL EYLEDİ
HAMDÜLİLLAH SANA ÜMMET EYLEMİŞ OL ZÎ-KEREM

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT KIL NİYÂZÎ MÜCRİME
ŞOL ZAMAN KİM BAŞ AÇIK YALIN AYAK KAN AĞLAYAM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[152] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=38572&mode=1&sessionid=147528826 (15.04.2018).

[153] Notanın alt kısmında eserin bestekârı, güftekârı ve güftesinin ilk iki mısrası ile beraber Osmanlıca olarak şu notlar mevcuttur: "Diğer mısraları (…) kitabının 11. sahifesinde". "Yâ Resûlallah kıl şefâat yâ emîre'l-hâşimiyye'l-kureyşiyye'l-mekkiyye'l-medenî Rumeli'nde Arab Hoca nâmile mâruf mutasavvıfe-i kirâmdan Seyyid Muhammed Arabî Hazretleri'nin güftesi her dört mısranın sonunda okunur". "Doktor Subhi Bey'in birinci cild nazariyat-ı mûsikî kitabı sahife 192 (…) istinaden". (Parantez içindeki noktalı kısımlar okunamadı-M. C. Y.).

BESTE ISFAHAN TEVŞÎH

MAHBÛB-İ HUDÂ ZÂT-I ŞEREF-BÂR-I MUHAMMED[154]

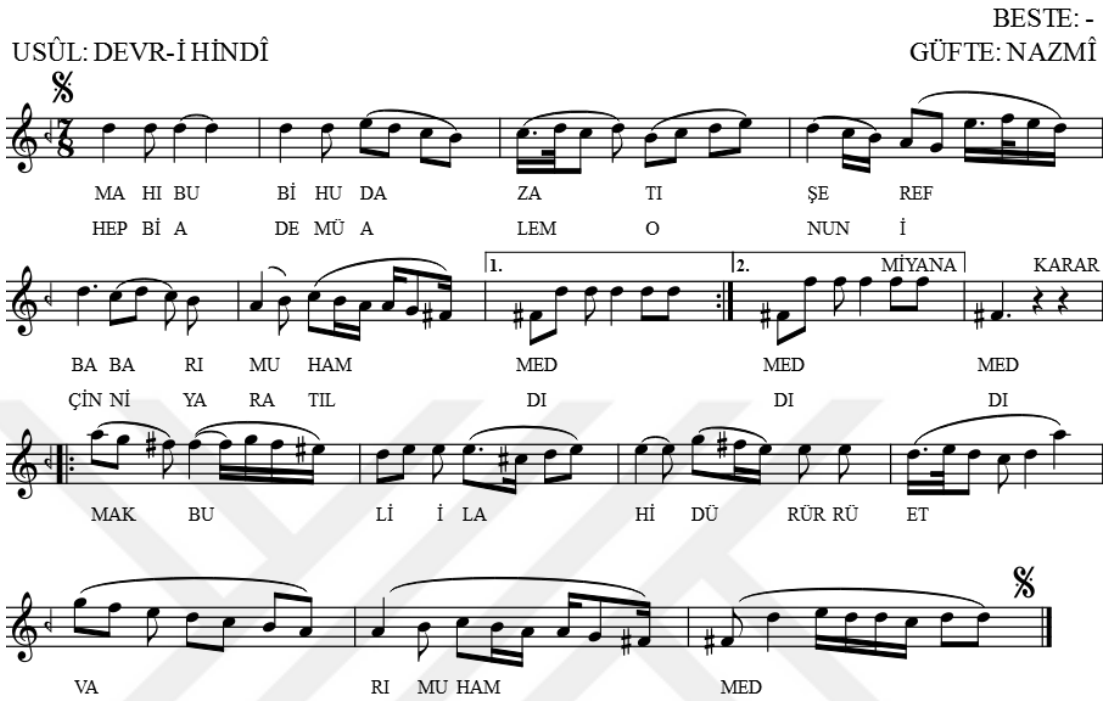

MAHBÛB-İ HUDÂ ZÂT-I ŞEREF-BÂR-I MUHAMMED
MAKBÛL-İ İLÂHÎ DÜRÜR ETVÂR-I MUHAMMED

HEP ÂDEM Ü ÂLEM ONUN İÇİN YARATILDI
PES İLLET-İ GÂİYYEDİR İZHÂR-I MUHAMMED

ÂLEMLERE RAHMET OLICAK ZÂT-I ŞERÎFİ
BU ÜMMETE HOD MAHZ-I KEREMKÂR-I MUHAMMED

OL GÖZ Kİ O ŞEMSÜ'Ş-ŞEREFİ GÖRMEYE EFSÛS
PARLATMIŞ İKEN ÂLEMİ ENVÂR-I MUHAMMED

BİR BENDE-İ MAKBÛL-İ HUDÂ'SIN SANA MÜJDE
GİRSE ELE SERRİŞTE-İ ÂSÂR-I MUHAMMED

A'MÂLİNİ AHVÂLİNİ DÜSTÛR-I AMEL KIL
TA KEŞF OLA NAZMİ SANA ESRÂR-I MÜJDE

VEZİN:MEF'ÛLÜ MEFÂ'ÎLÜ MEFÂ'ÎLÜ FA'ÛLÜN

[154] Ömürlü, s. 42.

BESTE ISFAHAN TEVŞÎH

SERDÂR- RUSÛL NÛR-İ SÜBÜL HÜSREVİ-İ BATHÂ[155]

BESTE: DELLÂLZÂDE İSMÂİL EFENDİ
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ
GÜFTE: KÂZIM PAŞA

SERDÂR- RUSÛL NÛR-İ SÜBÜL HÜSREVİ-İ BATHÂ
GÎSÛ-Yİ SECÂ RÛY-İ DUHÂ BEDR-İ MÜCELLÂ
KAVSEYN-İ DENÂ SIRR-I FE-EVHÂ FETEDELLÂ
EY AHMED Ü MAHMÛD Ü EBU'L-KASIM U TÂHÂ
YÂSÎN-İ LAKAB MAZHAR-I TEŞRÎF-İ FE-TERZÂ

ERKÂN-I ZUHÛR TAVR-I BUTÛNUNLA MÜŞEYYED
SENSİN O NUSÛSÂT-I HUDÂ İLE MÜEYYED
SER-SAFHA-İ TAKVÎM-İ İLÂHÎDE MUKAYYED
MAHBÛB-İ AHAD NÛR-İ SAMED SEYYÎD-İ EMCED
SULTÂN-I ÜMEM PÂDİŞEH-İ SÛRET Ü MA'NÂ

EKMEL Kİ HÜVİYYETTE ONUN HÂLIKI ALLAH
HER HALDE MUÎN Ü DEST-RES-İ SÂDIKI ALLAH
FITRATTA MUKAHHAL GÖZÜNÜN LÂYIKI ALLAH
GÜLBERK-İ RUH-İ AKDESİNİN ÂŞIKI ALLAH
AHLÂK-I KEREM-GÜSTERİNİN MÂDİHİ DÜNYÂ

GİTÎDE AMAN BEYHÛDE HAYLİ OYALANDIM
MANEND-İ HEVÂ ENFÜS Ü ÂFÂKI DOLANDIM
BU HÂBGEH-İ GAFLET-İ DÜNYÂDAN USANDIM
BİLLÂHİ YETER NÂR-I FİRÂKİNLE YANDIM
AL CÂNIMI YÂ VASLIN İLE KIL BENİ İHYÂ

BU SIDK-I DERÛNUM Kİ DEĞİL KABİL-İ TAĞYÎR
BİR FART-I MUHABBET Kİ AMAN HARİC-İ TA'BİR
BEN SİLK-İ KEBÂİRDE İKEN EY ŞEH-İ DİL-SÎR
LUTFUN İLE KILDIN EBEDİ BENDENİ TEBŞÎR
ÂMÂDEYİM OL VA'DİNİN İNCÂZINA HÂLÂ

GENCÎNE-İ KALBİNDE SAKIN DİĞERİ BULMA
DÂMÂN-I NİYÂZI BIRAKIP GÜL GİBİ SOLMA
NAZM-I DÜR-İ NÂ-SÜFTE İLE GAYRİ YORULMA
KÂZIM YETİŞİR KENDİNE GEL BÎ-EDEB OLMA
ERBÂB-I KEMÂL EYLEMEZ ESRÂRINI İFŞÂ

VEZİN: MEF'ÛLÜ MEFÂ'İLÜ MEFÂ'İLÜ FA'ÛLÜN

[155] Ömürlü, ss. 40, 41. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 92 olarak tespit edilmiştir.

BESTE ISFAHAN TEVŞÎH

YÂ RESÛL-İ FAHR-İ ÂLEM SEYYİD-İ ZÂTÜ'S-SIFÂT[156]

BESTE: -

USÛL: MEVLEVÎ DEVR-İ REVÂNI GÜFTE: -

YÂ RESÛL-İ FAHR-İ ÂLEM SEYYİD-İ ZÂTÜ'S-SIFÂT
BAHR-İ ZÂTIN GEVHERİSİN HEM SIFÂTIN BAHR-İ ZÂT

AHMED Ü MAHMUD Ü KÂSIM ŞÂH-I SULTÂN-I RUSÜL
KÜNTÜ KENZ'İN MA'DENİSİN KEŞF-İ HÂLL'İL-MÜŞKİLÂT

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[156] Ömürlü, s. 37.

BESTENİGÂR TEVŞÎH

CANDAN ÂŞIK OLDUM VECH-İ GÜLÜNE[157]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: HASAN KENZÎ EFENDİ

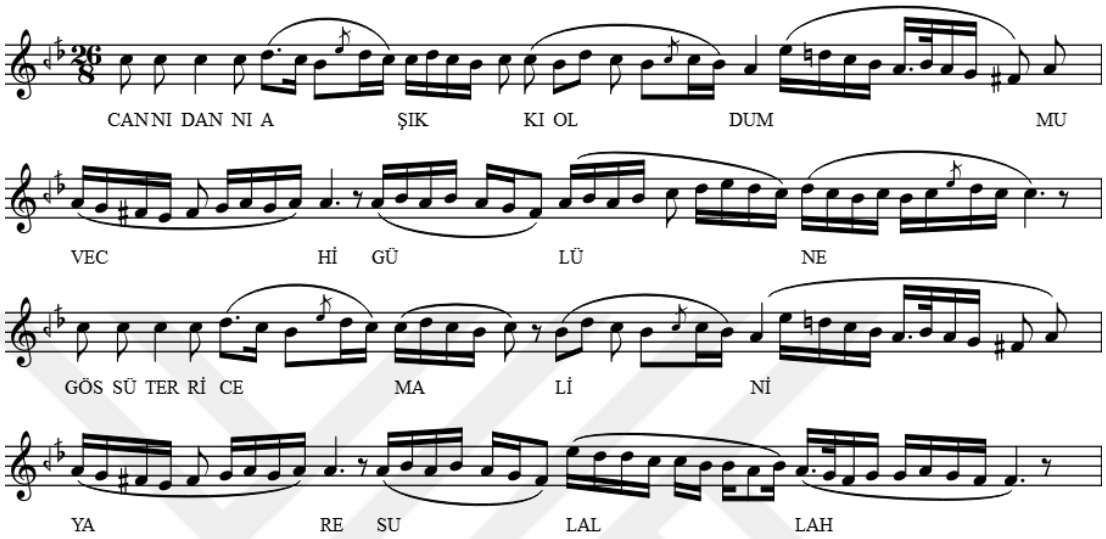

CANDAN ÂŞIK OLDUM VECH-İ GÜLÜNE
GÖSTER CEMÂLİNİ YÂ RESÛLALLAH
DÜŞMÜŞ DERDİMEND UŞŞÂK EL ELİNE
GÖSTER CEMÂLİNİ YÂ RESÛLALLAH

DUHTERİN FÂTIMA HÜRMETİ İÇİN
ALİYYÜ'L-MURTAZÂ İZZETİ İÇİN
HASAN VE HÜSEYİN RİF'ATİ İÇİN
GÖSTER CEMÂLİNİ YA RESÛLALLAH

ÂLEMİN ZİYÂSI NÛR-İ VERDİNDİR
DİLLERDE OKUNAN DÂİM VİRDİNDİR
KENZÎ KULUN SENİN DERDİMENDİNDİR
GÖSTER CEMÂLİNİ YA RESÛLALLAH

VEZİN: HECE VEZNİ (6+5=11)

[157] Ömürlü, s. 44. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 94 olarak tespit edilmiştir.

BESTENİGÂR TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[158]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DİK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[158] Ömürlü, ss. 48, 49. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 128 olarak tespit edilmiştir.

BESTENİGÂR TEVŞÎH

DERÛN-İ DİLDE HER DERDE DEVÂSIN YÂ RESÛLALLAH[159]

BESTE: GALİP ÇOLAKOĞLU

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: HÂFIZ ŞEYDÂ

DERÛN-İ DİLDE HER DERDE DEVÂSIN YÂ RESÛLALLAH
MUHAMMED MUSTAFÂ HAYRU'L-VERÂSIN YÂ RESÛLALLAH
GÜZELLER HEP SENİN AKSİN AKS-İ CEMÂLİNDİR
GÖNÜLLER FETHEDEN KUDSÎ ZİYÂSIN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[159] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=4427&mode=2&sessionid=147550356 (15.04.2018)

BESTENİGÂR TEVŞÎH

EY PÂDİŞEH-İ MESNED-İ İKLİM-İ TECELLÂ[160]

BESTE: ALİ RIZÂ ŞENGEL

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

EY PÂDİŞEH-İ MESNED-İ İKLİM-İ TECELLÂ
DİN MÜRŞİDİSİN TEKKE-GEHİN ARŞ-I MUALLÂ
SULTÂN-I RUSÜL ŞEM'-İ ŞEB-ÂRÂ-YI NÜH EFLÂK
ŞEHBÂZ-I DENÂ TÂİR-İ EVC-İ FE TEDELLÂ

VEZİN:MEF'ÛLÜ MEFÂ'ÎLÜ MEFÂ'ÎLÜ FA'ÛLÜN

[160] Ömürlü, s. 45.

BESTENİGÂR TEVŞÎH

İÇİMDE SÖNMEYEN AŞKINLA MESTİM YÂ RESÛLALLAH[161]

BESTE: EKREM KARADENİZ
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: EKREM KARADENİZ

İÇİMDE SÖNMEYEN AŞKINLA MESTİM YÂ RESÛLALLAH
NAZAR ETMEM, CİHÂNA MEYLİ KESTİM YÂ RESÛLALLAH
PERÎŞÂN EKREM'İN HÂLİ, MEDED KIL ZÂHİR Ü BÂTIN
BIRAKMA HER İKİ ÂLEMDE, DESTİM, YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'İLÜN MEFÂ'İLÜN MEFÂ'İLÜN MEFÂ'İLÜN

[161] Ömürlü, ss. 46, 47.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

ÂŞIK SANA İNS Ü MELEK[162]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

ÂŞIK SANA İNS Ü MELEK
YÂ RESÛLALLAH DAHÎLEK

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN

[162] Ömürlü, s. 62.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

AŞKIN TADI GÖNLÜMDE[163]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: ABDÜLAZÎZ-İ CERRÂHÎ EFENDİ

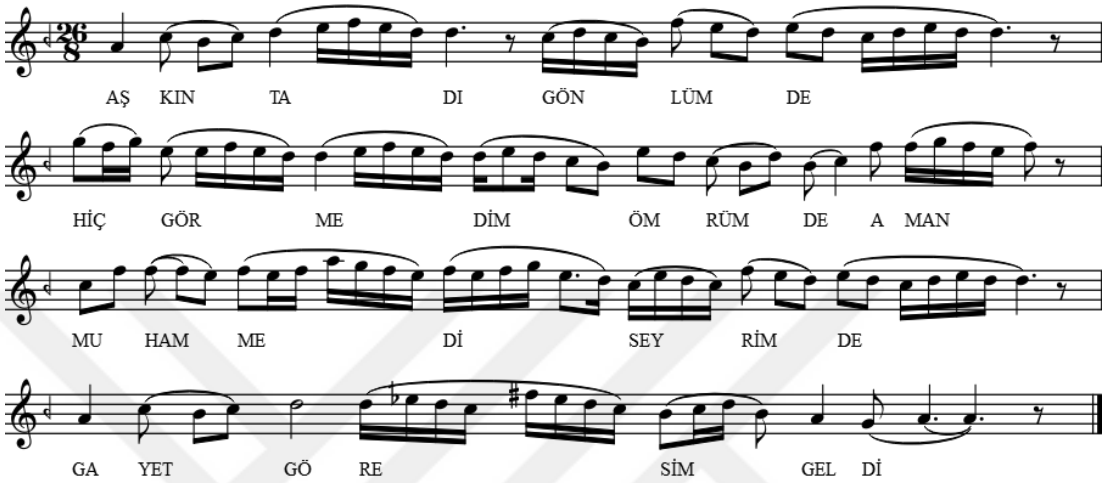

AŞKIN TADI GÖNLÜMDE
HİÇ GÖRMEDİM ÖMRÜMDE (AMAN)
MUHAMMED'İ SEYRİMDE
GAYET GÖRESİM GELDİ

TERK EYLEDİM DÜNYÂYI
NİDEM GAYRI SEVDÂYI
MUHAMMED MUSTAFÂ'YI
GAYET GÖRESİM GELDİ

DOSTUM GÖSTER YÜZÜNÜ
İŞİTEYİM SÖZÜNÜ
HÂK-İ PÂYE YÜZÜMÜ
GAYET SÜRESİM GELDİ

VUSLAT İÇİN ÇOK AĞLA
OLSUN ÖMRÜN HEP HEBÂ
YOLUNA CÂNIM FEDÂ
HER DEM ERESİM GELDİ

MÜŞTÂKIM CEMÂLİNE
İRGÖR HEM VİSÂLİNE
LUTF ET AZİZ KULUNA
GAYET GÖRESİM GELDİ

VEZİN: HECE VEZNİ (7)

[163] Ömürlü, s. 55.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

EY RİSÂLET TAHTININ HURŞÎD Ü MÂH-I ENVERİ[164]

BESTE: BEKİR SIDKI SEZGİN

USÛL: FAHTE

GÜFTE: GAZÂLÎ

[164] Ömürlü, ss. 52-54.

EY RİSÂLET TAHTININ HURŞÎD Ü MÂH-I ENVERİ
EY NÜBÜVVET MEBDEİ ÂHIR ZAMAN PEYGAMBERİ
HAK SENİN ŞÂNINDA LEVLÂK OKUDU YÂ MUSTAFÂ
YÂNİ SENSİN YÂ MUHAMMED KÂİNÂTIN SERVERİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

SALAVÂT
ES SALÂT Ü VE'S SELÂM ALEYKE YÂ RESÛLALLAH
ES SALÂT Ü VE'S SELÂM ALEYKE YÂ HABÎBALLAH
ES SALÂT Ü VE'S SELÂM ALEYKE YÂ SEYYİDE'L-EVVELİNE VE'L-ÂHİRÎN

BEYÂTÎ TEVŞÎH

GUBÂR-I PÂYİNE ALMAM CİHÂNI YÂ RESÛLALLAH[165]

BESTE: SERMÜEZZİN RİF'AT BEY
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: EBÛBEKİR KÂNİ

GUBÂR-I PÂYİNE ALMAM CİHÂNI YÂ RESÛLALLAH
DEĞİŞMEM MÛYİNE HEFT ÂSUMÂNI YÂ RESÛLALLAH
DUYUNCA MAKDEMİN TEŞRÎFİN ÂDEM SULB-İ PÂKİNDEN
DEĞİŞTİ HABBEYE BAĞ-I CİNÂNI YA RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[165] Ömürlü, s. 58. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 106 olarak tespit edilmiştir.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

HADDEN AŞTI İŞTİYÂKIN[166]

BESTE: ZÂKİR AHMED ÇELEBİ
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: ABDÜLMECİD ŞEYHÎ

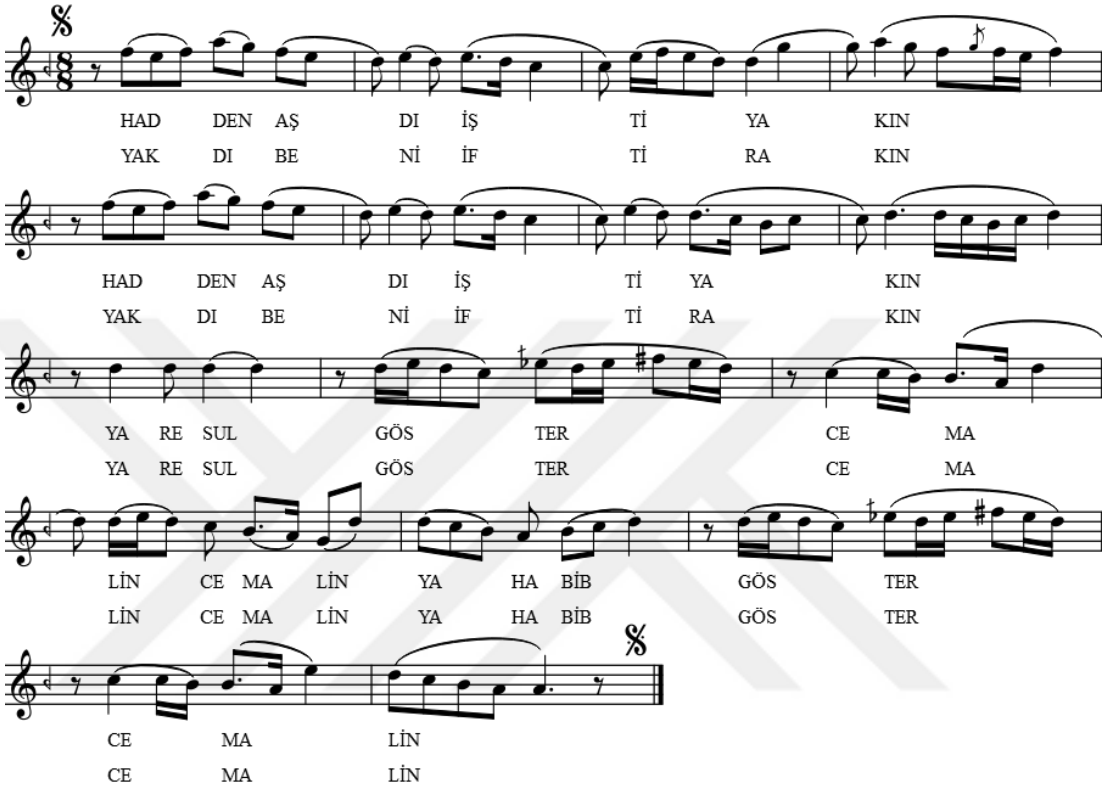

HADDEN AŞDI İŞTİYÂKIN
YÂ RESÛL GÖSTER CEMÂLİN
YAKDI BENİ İFTİRAKIN
YÂ RESÛL GÖSTER CEMÂLİN

ÇÜN BENİ SALDIN BU DERDE
NAZAR ET HALİME ZERRE
NİCE BİR HİCAB Ü PERDE
YÂ RESÛL GÖSTER CEMÂLİN

BENİ BU DERD Ü BU HİCRAN
AHİR ÖLDÜRÜR NE DERMAN
SANA KURBAN EYLEYİM CAN
YA RESUL GÖSTER CEMALİN

FELEĞE ÇIKDI FİGANIM
YAŞ İLE BİR OLDU KANIM
İŞTİYAKDAN YANDI CANIM
YÂ RESÛL GÖSTER CEMÂLİN

ÇÜN HAYALİN İRDİ CANE
NİCE BAKAYIM CİHANE
YETER EYLEDİN BAHANE
YÂ RESÛL GÖSTER CEMÂLİN

TUT ELİNİ ŞEYHİ CANIN
DEST-GİRİ OL SEN ANIN
İHSAN EYLEMEKDİR ŞANIN
YÂ RESÛL GÖSTER CEMÂLİN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN

[166] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=27&mode=2&sessionid=147553712 (15.04.2018). Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 136 olarak tespit edilmiştir.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

KAPINA GELDİLER ÜMMET MUHAMMED[167]

BESTE: EDİRNELİ SÂLİHZÂDE
USÛL: DÜYEK — GÜFTE: HASAN SEZÂYÎ-İ GÜLŞENÎ

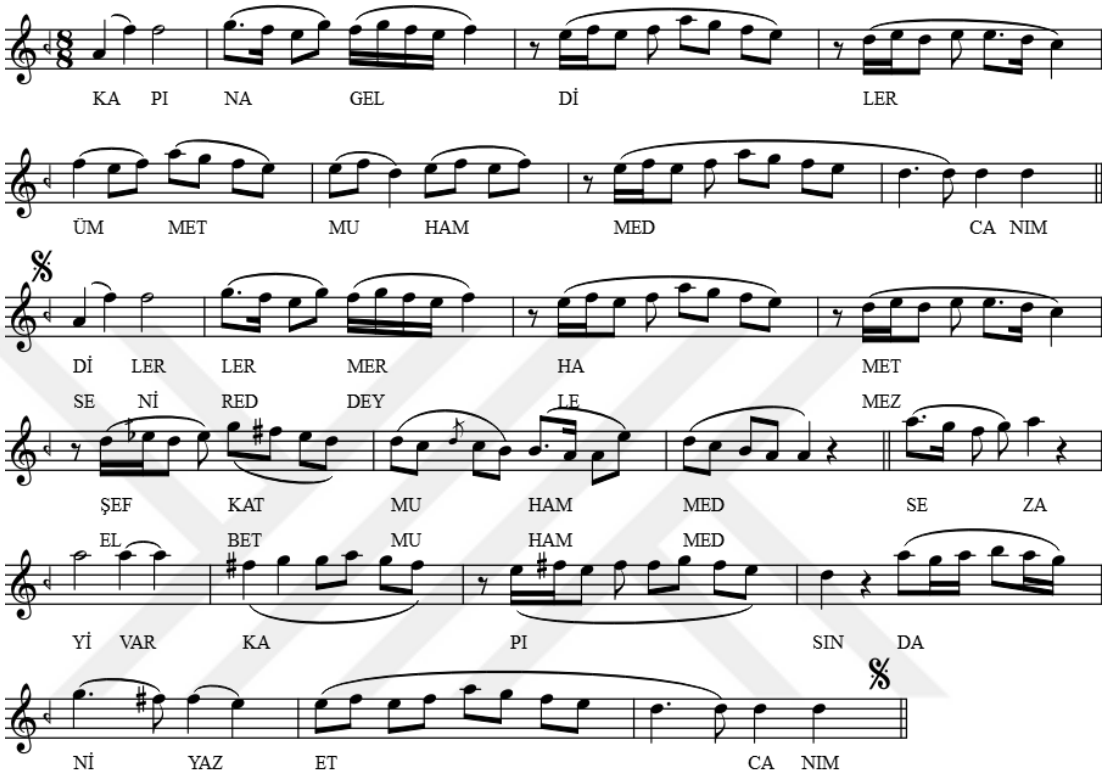

KAPINA GELDİLER ÜMMET MUHAMMED (CÂNIM)
DİLERLER MERHAMET ŞEFKAT MUHAMMED

CİHÂNA HAK TEÂLÂ KILDI İHSÂN
VÜCÛDUN ÂLEME RAHMET MUHAMMED

NEBÎLERLE VELÎLER BÂB-I HAK'DA
SENİNLE BULDULAR RİF'AT MUHAMMED

SENİNLE OLDU HAKKIN SIRRI ZÂHİR
SEN OLDUN MENBA'-I HİKMET MUHAMMED

SEN OLDUN MAHREM-İ BEZM-İ İLÂHÎ
EDİP CÂNÂN İLE SOHBET MUHAMMED

O BEZME HÂDİM OLMAYINCA CİBRÎL
SANA KİMDİR EDEN HİZMET MUHAMMED

SEZÂYÎ VAR KAPUSUNDA NİYÂZ ET
SENİ REDDEYLEMEZ ELBET MUHAMMED

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN FE'ÛLÜN

[167] Ömürlü, s. 59.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

MEDED ALLAH SANA SUNDUM ELİMİ[168]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: ÜMMÎ SİNAN

MEDED ALLAH SANA SUNDUM ELİMİ
BİZİ OL DOST MUHAMMED'DEN AYIRMA
GAYRİ KİME ARZEDEYİM HÂLİMİ
BİZİ OL DOST MUHAMMED'DEN AYIRMA

SİNAN ÜMMİ SÖYLER SÖZÜ GÜMANSIZ
NİDERLER CESEDİ İÇİNDE CANSIZ
HÛRÎ GILMAN GEREKMEZ BANA ANSIZ
BİZİ OL DOST MUHAMMED'DEN AYIRMA

VEZİN: HECE VEZNİ (11)

[168] Ömürlü, ss. 60, 61.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

SANA EY ŞÂH-I RUSÜL UYMAYANIN BİTMEZ İŞİ[169]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: SELÂNİK KADISI MEHMED EFENDİ

SANA EY ŞÂH-I RUSÜL UYMAYANIN BİTMEZ İŞİ
BÛ-LEHEB GİBİ ANIN TEBBET OLUR SERZENİŞİ
AYAĞIN TOPRAĞINA YÜZ SÜRENİN KUTLU BAŞI
ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA BU SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

EŞK KİM YOLUNA AKMAZ YERE GEÇSİN DÜR İSE
UYMAYAN ŞER'İNE NEFSİN KULUDUR HÜR İSE
ERİŞİR SANA KİMİN AŞK İLE KALBİ PÜR İSE
SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MAKBUL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞİ

KAMETİN BÜKTÜ KADİN SİDRENİN EY GONCE DEHEN
ŞÜPHESİZ BEDR-İ RUHİN ŞEMS Ü KAMERDEN RÛŞEN
HÛB İDİ YÛSUF-İ KEN'ÂN SEN ONDAN SAHSEN
TÜRKÜ, KÜRDÜ, ACEMİ, HİNDİ BİLİR BUNU Kİ SEN
HÂŞİMÎSİN, ARABÎSİN, MEDENÎSİN, KUREŞÎ

MAKDEMİNLE N'OLA ŞÂD OLSA ŞEHÂ KEVN Ü MEKÂN
K'OLDU ÂFÂKA VÜCÛDUN SEBEB-İ EMN Ü EMÂN
BERK-İ ŞEMŞİRİN İLE YANDI SALÎB Ü EVSAN
PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVÂN BAHŞ-I REVÂN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN REF'İDİSERSİN ATAŞI

ZÎR-İ PÂKİNDE KODU NÜH FELEĞİ RABB--İ FELÂK
VECH-İ VAR SÜRSE YÜZÜN PÂYİNE HURŞÎD-İ ŞAFAK
HALK-I EŞYÂYA SEBEB OLDU VÜCÛDUN MUTLAK
DİK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLEKEŞİ

KORKUTUP NÂR İLE HALKI GEHİ FİRDEVSİ ÖĞE
ÜMMETE HAVF Ü RECÂDAN GARAZI HİSSE DEĞE
ŞER'İ İCRÂDA O ŞEH BAKMADI PÂŞÂYA BEĞE
YERDEKİ DA'VETİ FEVT OLA GİDEM DEYU GÖĞE
BELİNE BAĞLADI OL NÛR BİLÂ-SÂYE TAŞI

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[169] Ömürlü, ss. 56, 57. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 120 olarak tespit edilmiştir.

BEYÂTÎ TEVŞÎH

ŞEFÎİM MUHAMMED EY NEBÎ MUHTAR[170]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: CEMÂL-İ HALVETÎ

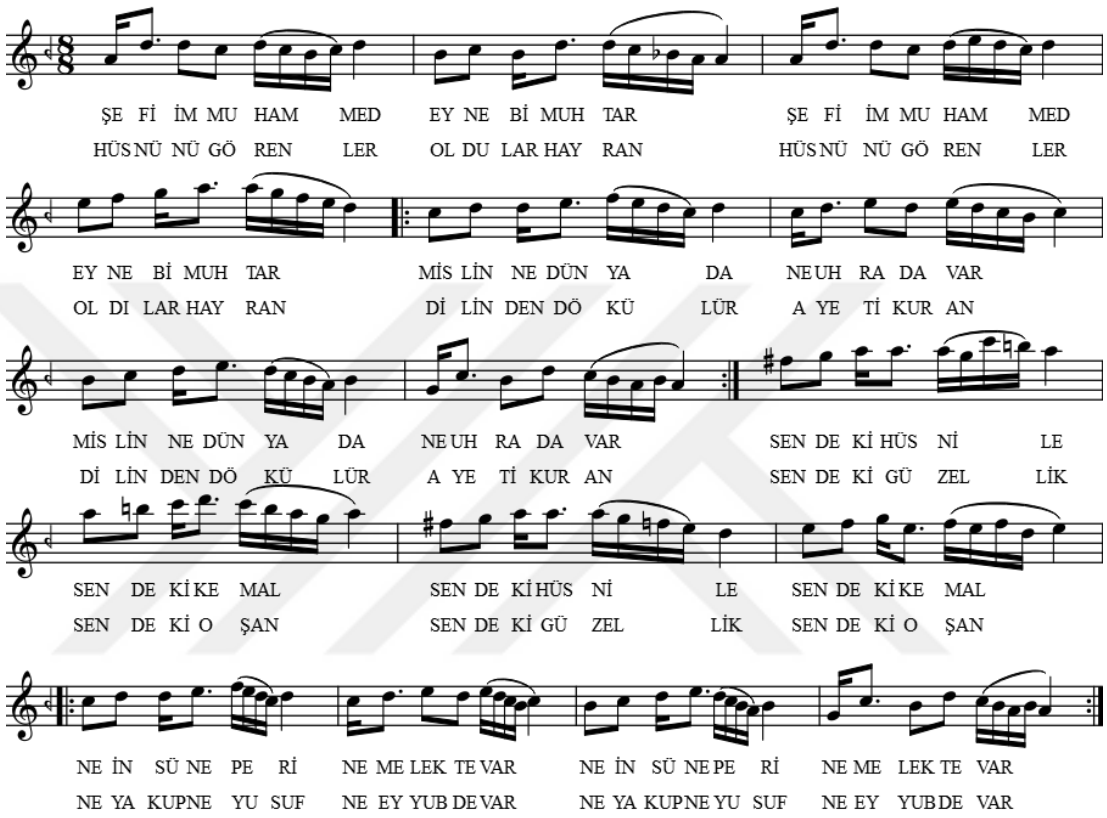

ŞEFÎİM MUHAMMED EY NEBÎ MUHTAR
MİSLİN NE DÜNYÂDA NE UHRÂDA VAR
SENDEKİ HÜSN İLE SENDEKİ KEMÂL
NE İNS Ü NE PERİ NE MELEKTE VAR

HÜSNÜNÜ GÖRENLER OLDULAR HAYRÂN
DİLİNDEN DÖKÜLÜR ÂYET-İ KUR'ÂN
SENDEKİ GÜZELLİK SENDEKİ O ŞÂN
NE YÂKUP NE YUSUF NE EYYÛB'DE VAR

CEMÂLİN RENGİNDEN UTANIR GÜLLER
KELÂMINDAN NEŞ'E ALIR BÜLBÜLLER
SENDEKİ FESÂHAT SENDEKİ DİLLER
NE DÂVUD, NE OĞLU SÜLEYMAN'DA VAR

ŞÂNINI TÂ'ZİME YAZILDI TÂHÂ
TESELLİ ZÂTINA GELDİ VE'D-DUHÂ
SENDEKİ CÖMERTLİK SENDEKİ SEHÂ
NE ÂDEM, NE ÂLEM, NE BİR CANDA VAR

HAKKINDA LEVLÂKE BUYURDU ĞAFÛR
NÛRUNDAN HALK ETTİ, MUAZZAM BİR NÛR
SENDEKİ O SABIR, SENDEKİ ŞÜKÜR
NE NÛH, NE İBRÂHİM, NE EYYÛB'DE VAR

VEZİN: HECE VEZNİ (11)

[170] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=38063&mode=1&sessionid=147553712

BEYÂTÎ ARABAN TEVŞÎH
EY RİSÂLET TAHTININ ŞÂHI, CİHAN PEYGAMBERİ[171]

BESTE: DOĞAN ERGİN
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ
GÜFTE: -

EY RİSÂLET TAHTININ ŞÂHI, CİHAN PEYGAMBERİ
V'EY NÜBÜVVET TÂCININ DÜRR Ü SEDEFLE GEVHERİ
ZÂT-I PÂKİNDİR CİHÂNIN MİSK Ü BÛY-İ ANBERİ
ENBİYÂLAR SERVERİ HEM EVLİYÂLAR REHBERİ

ESSALÂTÜ VESSELÂM EY HÂDİ-İ CÜMLE ÜMEM
ESSALÂTÜ VESSELÂM EY SÂHİB-İ LÛTF Ü KEREM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[171] Ömürlü, ss. 64, 65.

BÛSELİK TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[172]

BESTE: NÂYÎ ŞEYH RIZÂ EFENDİ
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

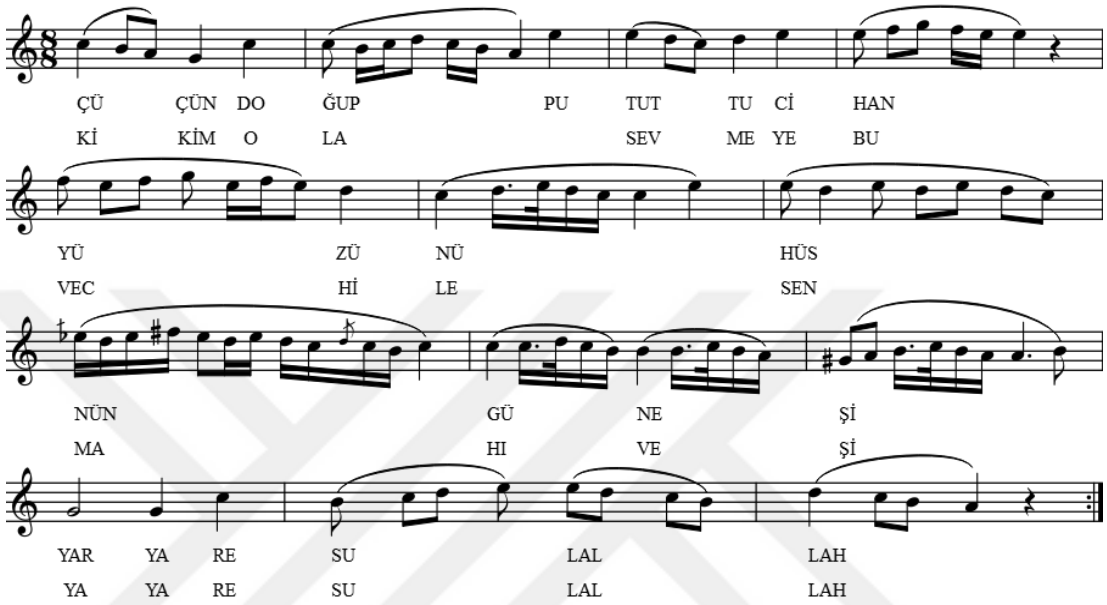

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[172] Ömürlü, s. 67.

BÛSELİK AŞÎRAN TEVŞÎH

LEBİN VASFINDA SULTANIM DEHAN ÂŞIK ZEBÂN ÂŞIK[173]

BESTE: CİNUÇEN TANRIKORUR

USÛL: CURCUNA

GÜFTE: NECCARZÂDE RIZÂ

[173] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=39623&mode=1&sessionid=147553712 (15.04.2018)

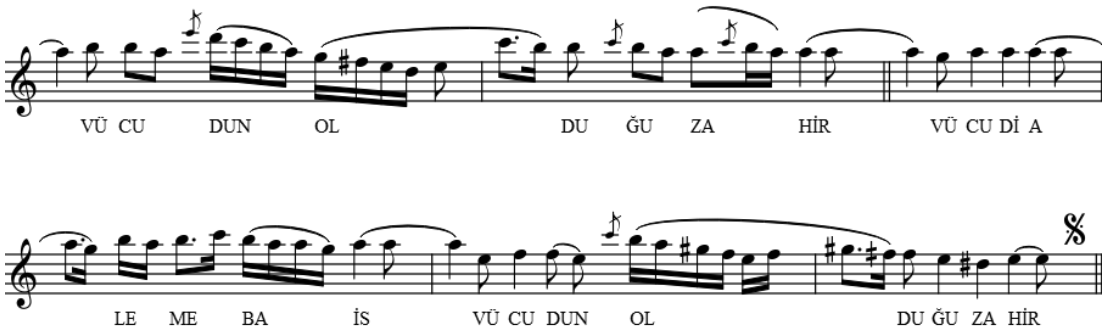

LEBİN VASFINDA SULTANIM, DEHAN ÂŞIK, ZEBÂN ÂŞIK
SANA EY MİHR-İ TÂBÂNIM, ZEMÎN ÂŞIK, ZEMÂN ÂŞIK
VÜCÛD-İ ÂLEME BÂİS, VÜCÛDUN OLDUĞU ZÂHİR
MİNE'L-EVVEL, İLE'L-ÂHİR, SANA KEVN Ü MEKÂN ÂŞIK

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

ÇARGÂH TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[174]

BESTE: ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

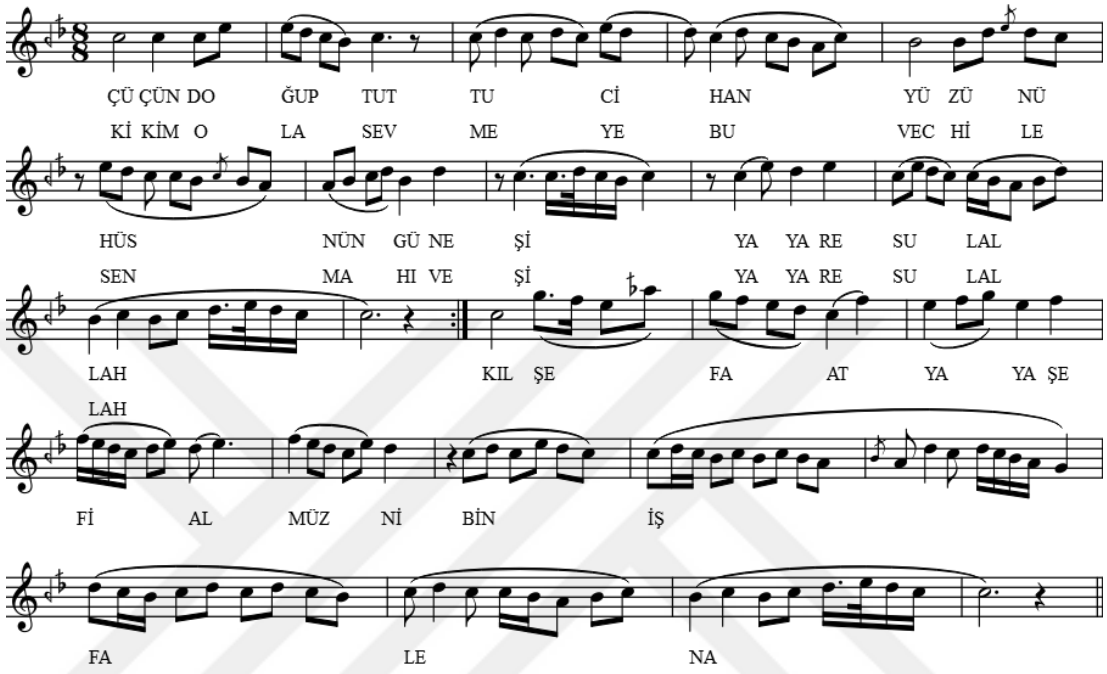

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ ŞEFÎA'L-MÜZNİBÎN İŞFÂLENÂ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[174] Ömürlü, s. 73.

ÇARGÂH TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[175]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

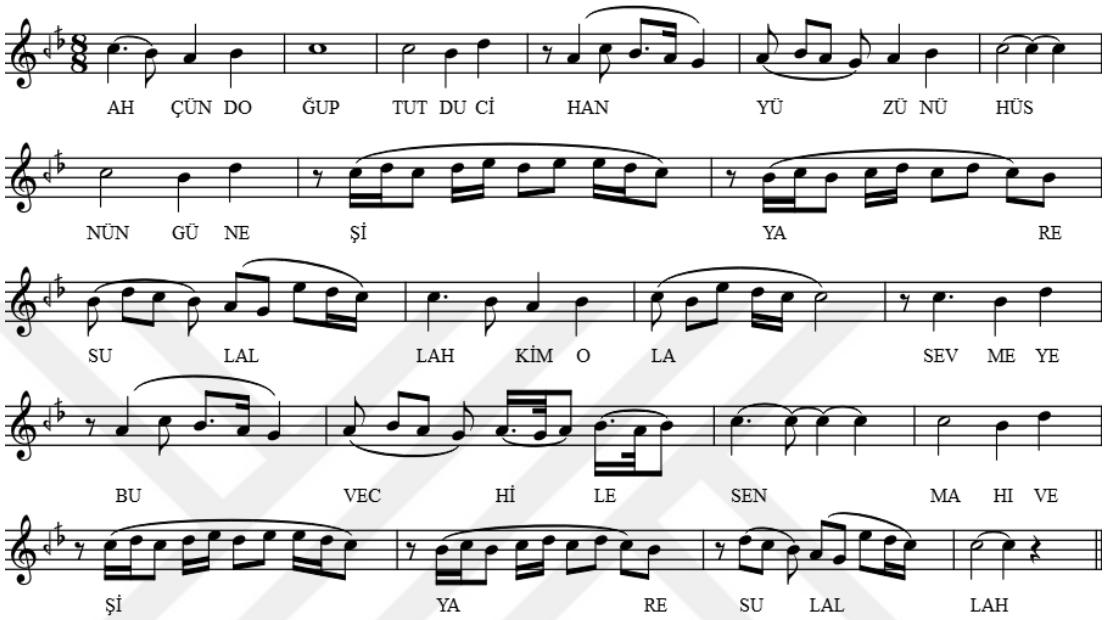

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[175] Ömürlü, s. 74. Bestekâr kısmında "beste-i atîk" yazmaktadır.

ÇARGÂH TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[176]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[176] Ömürlü, s. 75.

ÇARGÂH TEVŞÎH

EY CEMÂLİN PERTEV-ENDÂZ-I SEMÂVÂT-İ ULÂ[177]

BESTE: OSMAN FAZLI EFENDİ
USÛL: EVSAT GÜFTE: OSMAN FAZLI EFENDİ

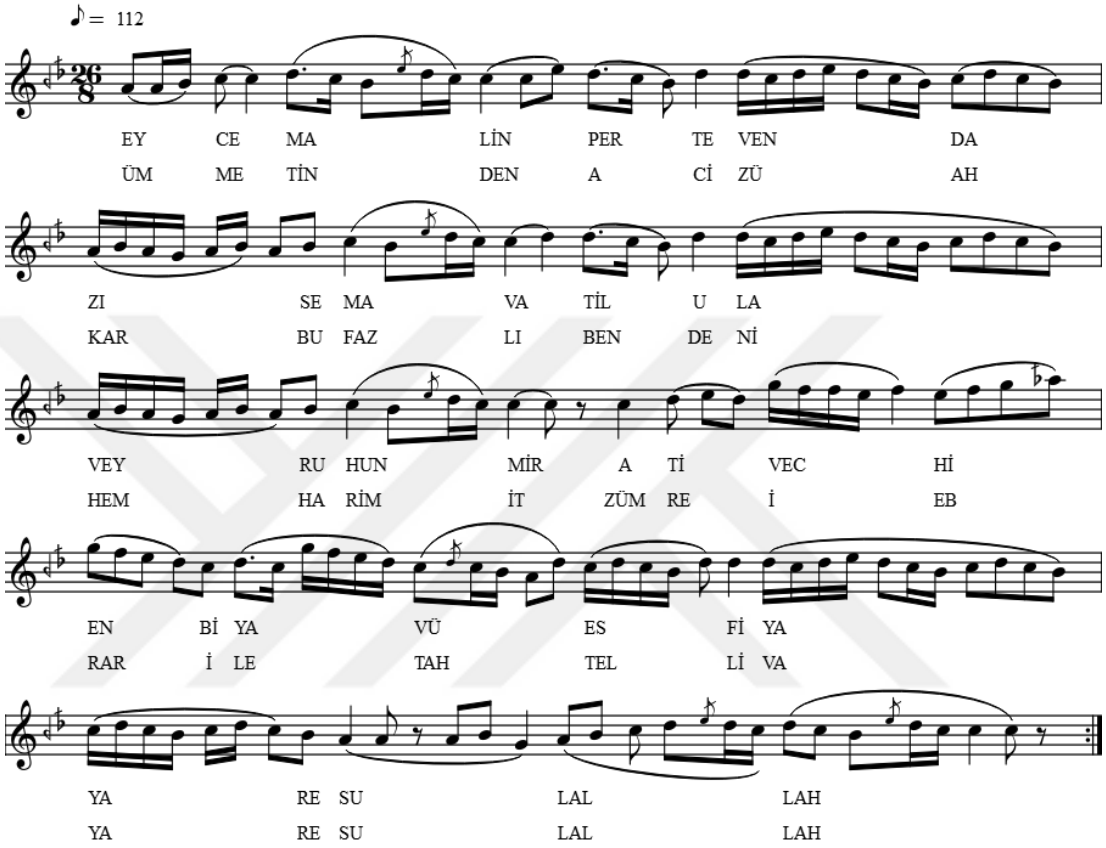

EY CEMÂLİN PERTEV-ENDÂZ-I SEMÂVÂT-İ ULÂ
VEY RUHUN MİR'ÂT-I VECH-İ ENBİYÂ VÜ EVLİYÂ

ÂLEM-İ MÂNÂDA İKEN HAZRET-İ ÂDEM NEBÎ
SEN ŞEHİN NÛRUNU HALK ETMİŞ İDİ OL ZÜ'L-ATÂ

ENBİYÂNIN HÂTEMİ OLDUĞUNA ŞÂHİD SENİN
CEBHE-İ PÂKİNDE OLAN NÛRDUR BİRİ ŞEHÂ

BİRİSİ MÜHR-İ NÜBÜVVET ZAHR-I PÂKİNDE SENİN
DEFTER-İ PEYGAMBERÂN İMZÂSIN ETMİŞTİR HUDÂ

ÜMMETİNDEN ÂCİZ Ü AHKAR BU FAZLI BENDENİ
HEM-HARÎM ET ZÜMRE-İ EBRÂR İLE TAHTE'L-LİVÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[177] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 4. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 80 olarak tespit edilmiştir.

ÇARGÂH TEVŞÎH

GUBÂR-I ÂSİTÂNIN TÛTİYÂDIR YÂ RESÛLALLAH[178]

BESTE: İSMAİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: KÂMÎ

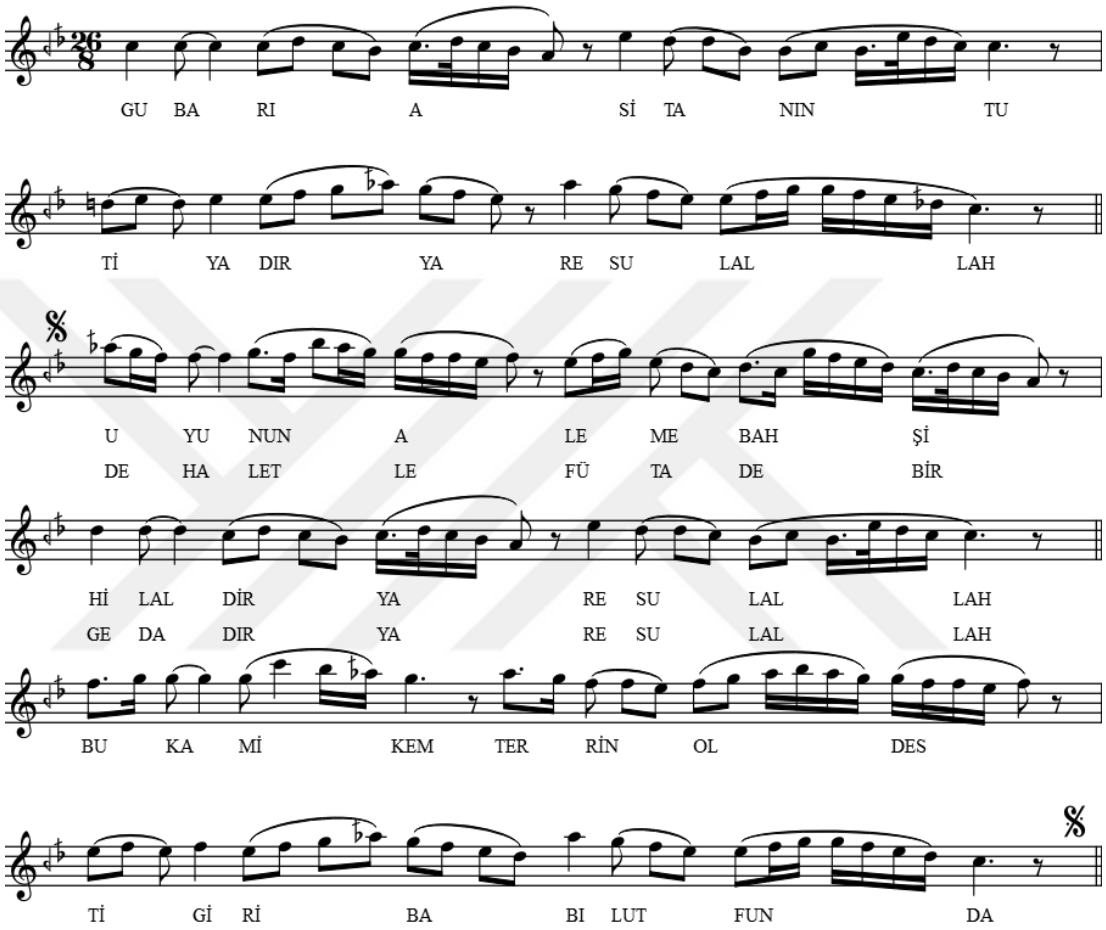

GUBÂR-I ÂSİTÂNIN TÛTİYÂDIR YÂ RESÛLALLAH
UYÛNUN ÂLEME BAHŞ-İ HİLÂLDİR YÂ RESÛLALLAH
BU KÂMÎ KEMTERİN OL DESTİGÎRİ BÂB-I LUTFUNDA
DEHÂLETLE FÜTÂDE BİR GEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[178] Ömürlü, s. 70.

ÇARGÂH TEVŞÎH

İKİ CİHAN SULTÂNININ[179]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT — GÜFTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂYÎ

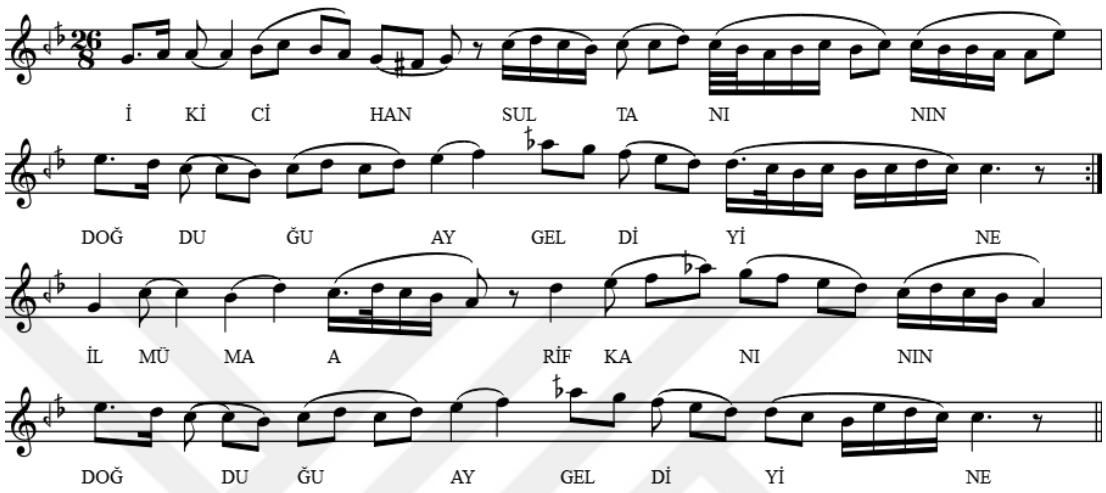

İKİ CİHAN SULTÂNININ
DOĞDUĞU AY GELDİ YİNE
İLM Ü MAÂRİF KÂNININ
DOĞDUĞU AY GELDİ YİNE

GELSİN ŞEFÂAT İSTEYEN
BULSUN SAFÂ ANI SEVEN
OL SÂHİB-İ HULK-İ HASEN
DOĞDUĞU AY GELDİ YİNE

BEDR-İ DÜCÂ ŞEMS-İ DUHÂ
VERD-İ GÜLİSTÂN-I HÜDÂ
HAKK'IN HABİBİ MUSTAFÂ
DOĞDUĞU AY GELDİ YİNE

BİR ÂŞIK U SÂDIK HANİ
RÂHAT BULA CÂN U TENİ
SIRR-I HAKÎKAT MAHZENİ
DOĞDUĞU AY GELDİ YİNE

ANI HÜDÂYÎ KİM SEVER
MATLÛBA BULMUŞTUR ZAFER
FAHR-İ CİHAN HAYR'ÜL-BEŞER
DOĞDUĞU AY GELDİ YİNE

VEZİN: MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN

[179] Ömürlü, s. 72.

ÇARGÂH TEVŞÎH

KUDÛMUN RAHMETİ ZEVK U SAFÂDIR YÂ RESÛLALLAH[180]

BESTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂYÎ
USÛL: SOFYAN GÜFTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂYÎ

KUDÛMUN RAHMETİ ZEVK U SAFÂDIR YÂ RESÛLALLAH
ZUHÛRUN DERD-İ UŞŞÂKA DEVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

NEBÎ İDİN DAHÎ ÂDEM DURURKEN MÂ'İ TÎN İÇRE
İMÂM-I ENBİYÂ OLSAN REVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

KEMÂL-İ ZÜMRE-İ KÜMMEL SENİN NÛRUNLA OLMUŞTUR
VÜCÛDUN MAZHAR-I TAMM-I HUDÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH

SENİNLE ERDİLER ZÂTA DAHÎ ENVÂ'-I LEZZETÂ
İŞİN ERBÂB-I HÂCÂTA ATÂDIR YÂ RESÛLALLAH

HÜDÂYÎ'YE ŞEFÂAT KIL EĞER ZÂHİR EĞER BÂTIN
KAPINA İNTİSÂB ETMİŞ GEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[180] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 2-3. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 84 olarak tespit edilmiştir.

DİLKEŞHÂVERÂN TEVŞÎH

RUHUN ŞEVKİYLE SÂD ÇÂK OLDU HER GÜL YÂ RESÛLALLAH[181]

BESTE: M. HAKAN ALVAN
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: BELÎĞ

RUHUN ŞEVKİYLE SÂD ÇÂK OLDU HER GÜL YÂ RESÛLALLAH
DİL-İ ZÂRIM ACEB Mİ OLSA BÜLBÜL YÂ RESÛLALLAH
NE HOŞDUR EYLESE NEZZÂRE-İ LUTFUNLA MAHŞERDE
RUH-İ CÜRM-İ HİCÂB-I AFV-I GÜL GÜL YÂ RESÛLALLAH

GİRÎBÂNIN HALÂS İTSE NE VAR DEST-İ KEŞÂKEŞTEN
İDENLER DÂMEN-İ LUTFUN TEVESSÜL YÂ RESÛLALLAH
ŞEFÂAT KIL BELÎĞ-İ NÂTÜVÂNI GÖRME ŞÂYESTE
AZÂB-I DÛZAHA İTMEZ TAHAMMÜL YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[181] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=39978&mode=1&sessionid=147569678

DÜGÂH TEVŞÎH

BİR DİLDE Kİ MENKÛL OLUR ENVÂR-I MUHAMMED[182]

BESTE: CİNUÇEN TANRIKORUR
USÛL: YÜRÜK SEMÂÎ GÜFTE: OSMAN ŞEMS EFENDİ

BİR DİLDE Kİ MENKÛL OLUR ENVÂR-I MUHAMMED
ZÂHİR GÖRÜNÜR ÇEŞMİNE DİDÂR-I MUHAMMED

MİR'ÂT-I MUKABİLDEKİ SÛRET GİBİ HÂMÛŞ
DİLDEN DİLE MENKÛL OLUR ESRÂR-I MUHAMMED

VEZİN:MEF'ÛLÜ MEFÂ'İLÜ MEFÂ'İLÜ FA'ÛLÜN

NOT: Zâkirler alçak sesle cumhur kısmına devam ederken, zâkirbaşı güftesi aşağıda bulunan kasideyi okur, cumhur kısmına bağlanılarak bitirilir.

KASİDE:
ZÂT-I MİR'ÂT-I HÜDÂ'SIN, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
ÂLEME BEHCET-NÜMÂSIN, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

YEK İŞÂRETLE KAMER ŞAKK OLDU SECDE EYLEDİ
SAHİB-İ ARŞ-U ULÂSIN, YÂ MUHAMMED MUSTAFA

HÂK-İ PÂY-İ HAZRETİNDEN EYLEME RED KÂMİL'İ
MÜCRİME SAHİB-ÂTÂSIN, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[182] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=40125&mode=1&sessionid=147689300 (15.04.2018)

DÜGÂH TEVŞÎH

YÂ HAFİYYE'L-HÜSN-İ BEYNE'N-NÂSİ YÂ NÛRE'D-DÜCÂ[183] [184]

BESTE: NÂYÎ ŞEYH OSMAN DEDE
USÛL: HAFÎF GÜFTE: ŞEYH NASÛHÎ

[183] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=4908&mode=2&sessionid=147689300 (15.04.2018)
[184] Bu eser, Mi'râciyye'nin dügâh bahrinin tevşîhidir.

YÂ HAFİYYE'L-HÜSN-İ BEYNE'N-NÂSİ YÂ NÛRE'D-DÜCÂ
ENTE ŞEMSÜ'L-HAKKI TEHFÂ BEYNE ŞA'ŞA'Ü'D-DUHÂ
KÂDE RABBÜ'L-ARŞİ YUHFÎ HÜSNEHÛ MİN NEFSİHİ
İBRETÜN MİNHU 'ALÂ ZÂKE'L-KEMÂLİ'L-MÜNTEHÂ
ES-SALÂT Ü VE'S-SELÂM EY NÛR-İ ZÂT-I KİBRİYÂ
ES-SALÂT Ü VE'S-SELÂM EY HAK MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

DÜGÂH TEVŞÎH

EĞER HALK ETMESEYDİ ZÂTINI HAK YÂ RESÛLALLAH[185]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

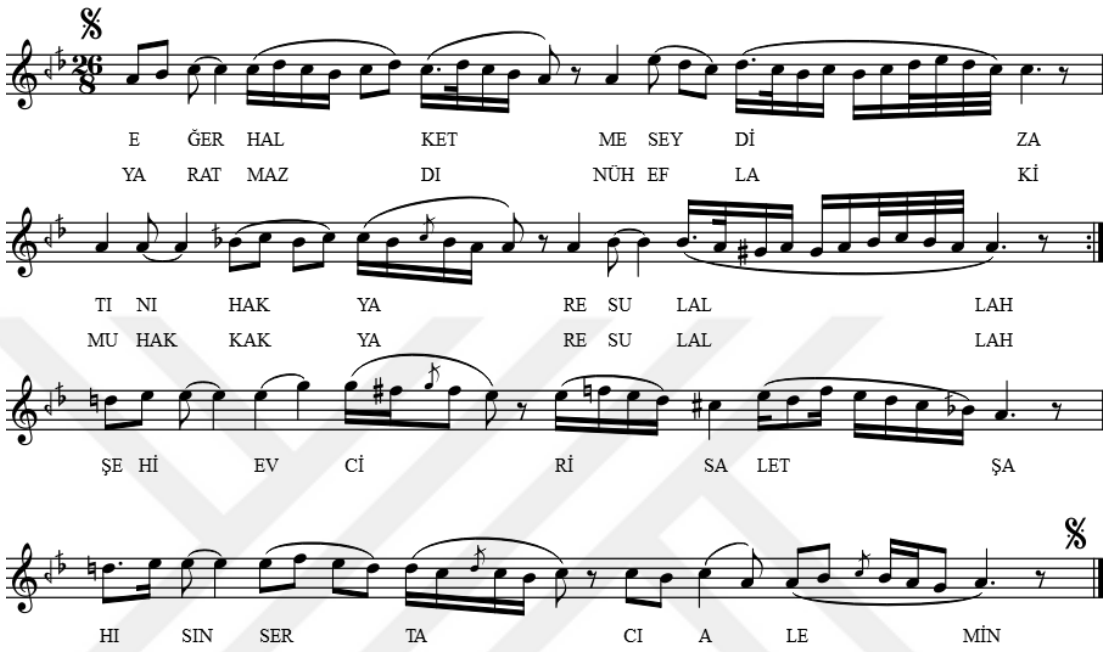

EĞER HALK ETMESEYDİ ZÂTINI HAK YÂ RESÛLALLAH
YARATMAZDI NÜH EFLÂKİ MUHAKKAK YÂ RESÛLALLAH
ŞEH-İ EVC-İ RİSÂLET ŞÂHISIN SERTÂC-I ALEMÎN
SENİ CÜMLE RUSÜL KILMIŞ MUSADDAK YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[185] Ömürlü, s. 80. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 86 olarak tespit edilmiştir.

DÜGÂH TEVŞÎH

MİR'ÂT-I BAHT-I KİBRİYÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ[186]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: DÜYEK — GÜFTE: NECCARZÂDE RIZÂ EFENDİ

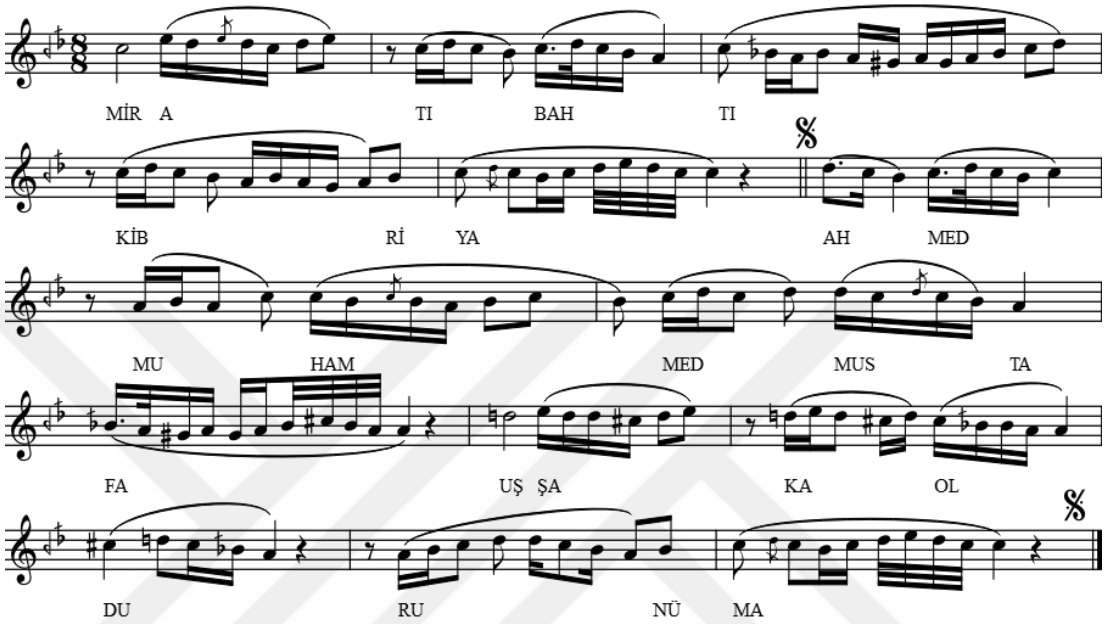

MİR'ÂT-I BAHT-I KİBRİYÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ
UŞŞÂKA OLDU RÛ-NÜMÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

EY KIBLE-GÂH-I İNS Ü CÂN HER DEM SAFÂDA ÎN Ü ÂN
NÂMINLA OLDU ŞÂDUMAN AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

NAM-I MÜNÎFİN HER TARAF BULMAKTADIR İZZ Ü ŞEREF
SIRR-I SELEF HAYR-İ HALEF AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

NÂİL OLAN İRFÂNINA VÂSIL OLUR İHSÂNINA
ZİYNET-FEZÂDIR ŞÂNINA AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

EY MÂYE-İ SIRR-I AHAD SENDEN MEDED SENDEN MEDED
VİRD-İ ZEBÂNIMDIR EBED AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

İSMİ MÜSEMMÂDAN ZUHÛR EYLER RIZÂ KEŞF-İ SUDÛR
VERMEKTEDİR NÛR-İ SÜRÛR AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN

[186] Ömürlü, s. 82. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 88 olarak tespit edilmiştir.

DÜGÂH TEVŞÎH

SADR-I CEM'-İ MÜRSELÎN[187]

BESTE: HÂLÎD BEY
USÛL: EVSAT — GÜFTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂYÎ

SADR-I CEM'-İ MÜRSELÎN
SENSİN YÂ RESÛLALLAH
BEDR-İ EFLÂK-İ YAKÎN
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

NURUN SİRÂC-I VEHHÂC
ÂLEMLER SANA MUHTÂC
SÂHİB-İ TÂC Ü MİRÂC
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

ÂYÎNE-İ RAHMÂNÎ
NUR-İ PÂK-İ SÜBHÂNÎ
SIRR-I SEB'U'L-MESÂNÎ
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

AÇAN RÂH-I TEVHÎDİ
BULAN SIRR-I TEFRÎDİ
HÜDÂYÎNİN ÜMMÎDİ
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: HECE VEZNİ (7)

[187] Ömürlü, s. 81.

DÜGÂH TEVŞÎH

YÂ İLÂHÎ ÂSİTÂNIN HASTAYA DÂRÜ'Ş-ŞİFÂ[188] [189]

BESTE: HÂFIZ AHMED EFENDİ
USÛL: EVSAT
GÜFTE: FENÂYÎ

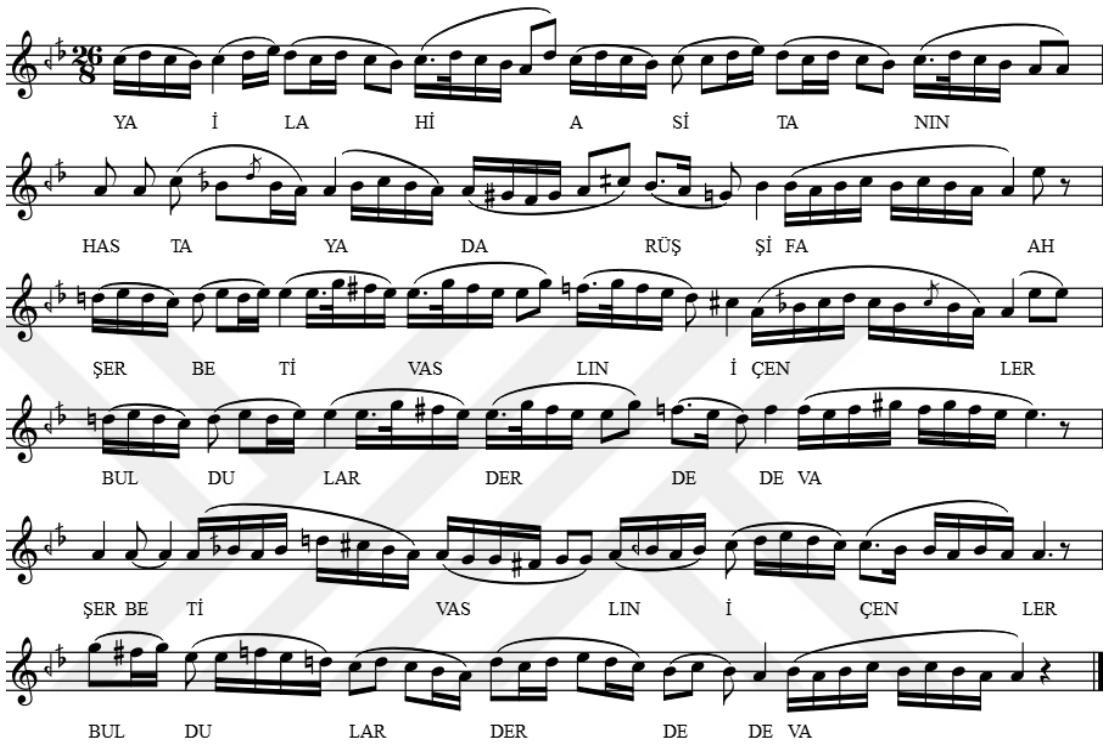

YÂ İLÂHÎ ÂSİTÂNIN HASTAYA DÂRÜ'Ş-ŞİFÂ
ŞERBET-İ VASLIN İÇENLER BULDULAR DERDE DEVÂ

BAHR-İ RAHMET KATRESİ YANINDA CÜMLE YOK OLUR
HER NE DENLÜ ÇOK OLURSA BİZDE CÜRM İLE HATÂ

MAHZ-İ FAZLINDAN İLÂHÎ VÂKIF ET ESRÂRINA
EDELİM HER HÂL İLE İSR-İ RESÛLE İKTİDÂ

GER ZİYÂ-YI ŞEMS-İ ZÂTIN ERMEZ İSE SÂLİKE
NİCE KAT' EDER MENÂZİL KANDE ERİŞİR ATÂ

ZERRE GÖRÜNMEZ FENÂYÎ İŞBU ÂLEM ÂRİFE
BİR DEMİNE VUSLATIN İKİ CİHAN OLMAZ BAHÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[188] Ömürlü, s. 79. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.
[189] Bu eser, Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 5'te, "Güfte ve bestesinin sahibi malum değildir" notuyla mevcuttur.

DÜGÂH BÛSELİK TEVŞÎH

HAYRA MAKDEM EY GÜRÛH-İ ENBİYÂNIN AKDEMİ[190]

[190] Ömürlü, ss. 86-88.

HAYRA MAKDEM EY GÜRÛH-İ ENBİYÂNIN AKDEMİ
HAZRET-İ HAKK'IN SAÂDETLE HABÎB-İ EKREMİ

MEVLİD-İ PÂKİN TULÛ'-İ ÂFİTÂB-I FEYZ-İ HAK
VAKT-İ TEŞRÎFİN ŞEREFYÂB ETTİ BEZM-İ ÂLEMİ

ÂLEME NÛR-İ ZUHÛRUN İLLET-İ GÂİYYEDİR
MAZHAR-I ESRÂR-I ESMÂ KILDI SIRR-I ÂDEMİ

PÂDİŞÂHÂNE SAÂDETDİR MAKÂM-I HİZMETİN
HÂK-İ PÂYİN CEVHER-İ AŞKIN MEDÂR-I ELZEMİ

ZİKR-Ü FİKRİNDİR LEBÎBÂ'YA HAYÂT-I CÂVİDÂN
İSM-İ PÂKİNDE BULUR ESRÂR-I İSM-İ A'ZAMI

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

DÜGÂH MÂYE TEVŞÎH

DÜŞELDEN DERDİNE YOKTUR KARÂRIM YÂ RESÛLALLAH[191]

BESTE: -

USÛL: NÎM EVSAT

GÜFTE: HASAN KENZÎ EFENDİ

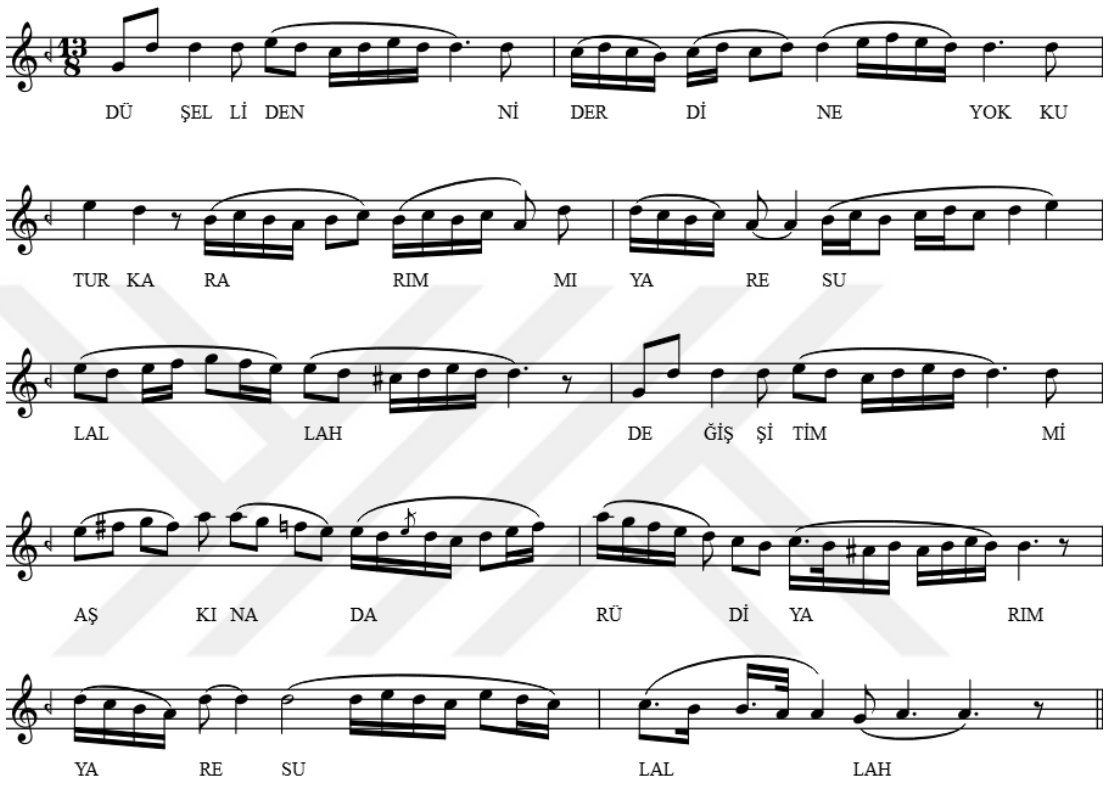

DÜŞELDEN DERDİNE YOKTUR KARÂRIM YÂ RESÛLALLAH
DEĞİŞTİM AŞKINA DÂR Ü DİYÂRIM YÂ RESÛLALLAH

GEÇİRDİM ÖMRÜMÜ SEVDÂ-YI HÜSNÜN NÂR-I FİRKATLE
BENİM ÂH Ü ENÎNDİR BERGÜZÂRIM YÂ RESÛLALLAH

GÖRÜNMEZ GÖZÜME DÂR-I FENÂNIN BAĞ U BOSTÂNI
SENİN VECHİNİ GÖRMEK GÜLİZÂRIM YÂ RESÛLALLAH

SEVELDEN ZÂR Ü SERGERDÂN OLUP AŞKINLA EY LEYLÂ
SENİ CİSM İÇRE CÂNIMDA ARARIM YÂ RESÛLALLAH

SANA MEFTÛN OLAN UŞŞÂK İLE HEMRÂH OLUR KENZÎ
FEDÂ OLSUN YOLUNDA CÜMLE VÂRIM YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[191] Ömürlü, s. 93.

EVC TEVŞÎH

CEMÂLİN ÂLEME MİHR-İ MÜNEVVER YÂ RESÛLALLAH[192]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: SAHVÎ

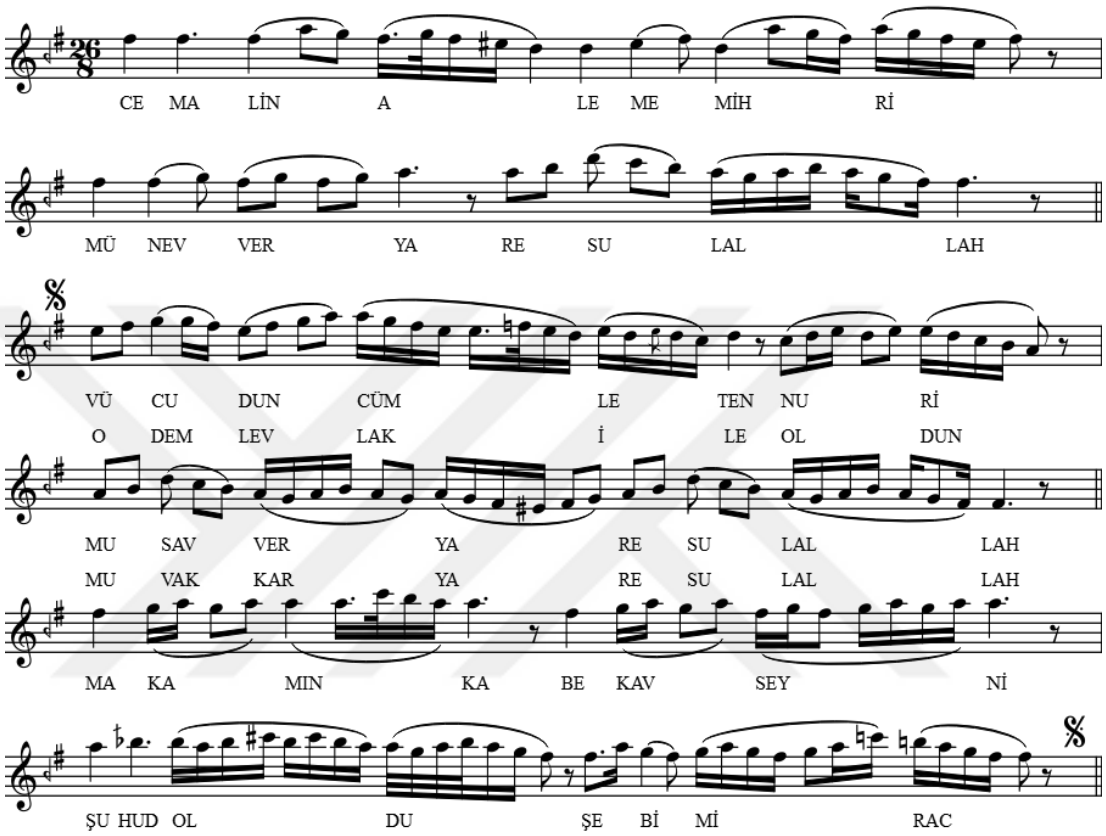

CEMÂLİN ÂLEME MİHR-İ MÜNEVVER YÂ RESÛLALLAH
VÜCÛDUN CÜMLETEN NÛR-İ MUSAVVER YÂ RESÛLALLAH

MAKAMIN KABE KAVSEYN-İ ŞUHÛD OLDU ŞEB-İ MÎRÂC
O DEM LEVLÂK İLE OLDUN MUVAKKAR YÂ RESÛLALLAH

FÜRÛZAN-I FİRAK-I NAR-I HASRET HASTE-İ AŞKA
ZÜLÂL-İ VASLININ CÂMI MUANBER YÂ RESÛLALLAH

YAPIŞTIM DÂMEN-İ AFVE SİYEH-RÛ MÜZNİBÎN, SENDEN
ŞEFAÂT YEVM-İ MAHŞERDEN MUKARRER YÂ RESÛLALLAH

OLALDAN GÜLŞEN-İ NA'TİNDE SAHVÎ BÜLBÜL-İ GÛYÂ
MEŞAMMI BÛY-İ MEDHİNLE MUATTAR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'İLÜN MEFÂ'İLÜN MEFÂ'İLÜN MEFÂ'İLÜN

[192] Ömürlü, s. 95.

EVC TEVŞÎH

EY HUDÂ'NIN SEVGİLİ MAHBÛBU EY FAHR-İ CİHÂN[193]

BESTE: ŞEYH HACI EDHEM EFENDİ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

EY HUDÂ'NIN SEVGİLİ MAHBÛBU EY FAHR-İ CİHÂN
HEP SENİNÇÜN HALK U ÎCÂD OLDU BU KEVN Ü MEKÂN
CÜRM Ü İSYÂN İLE OLDU HÂLİMİZ GAYET YAMAN
EL-AMAN EY EL-AMAN FAHR-İ ÂLEM EL-AMAN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[193] Ömürlü, s. 104.

EVC TEVŞÎH

GÖNÜL YÜZ SÜRMEK İSTER HÂK-İ PÂYE YÂ RESÛLALLAH[194] [195]

GÖNÜL YÜZ SÜRMEK İSTER HÂK-İ PÂYE YÂ RESÛLALLAH
ERE TÂ RÜTBESİ FEVKA'L-ULÂYA YÂ RESÛLALLAH

HAYÂL-İ RAVZA-İ PÂKİN VELÎ REŞK-İ CİNÂN ETTİ
MAHAL OLSA N'OLA ZEVK U SAFÂYA YÂ RESÛLALLAH

GARÎBİM, DERDMENDİM BÎ-KESİM DERGÂHA YÜZ TUTTUM
MEDED, SAD EL MEDED, EYLE HİMÂYE YÂ RESÛLALLAH

KODU İHLÂS İLE DERGÂHINA YÜZ VAHYÎ-İ SÂİL
ATÂLAR EYLE, LUTF ET OL GEDÂYA YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[194] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=40689&mode=1&sessionid=147709640 (15.04.2018). Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 102 olarak tespit edilmiştir.
[195] Eserin güftesi, Ömürlü, s. 103'ten tamamlanarak yazılmıştır.

EVC TEVŞÎH

HAZRET-İ HAKKIN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ[196]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: EVSAT — GÜFTE: HASAN SEZÂÎ

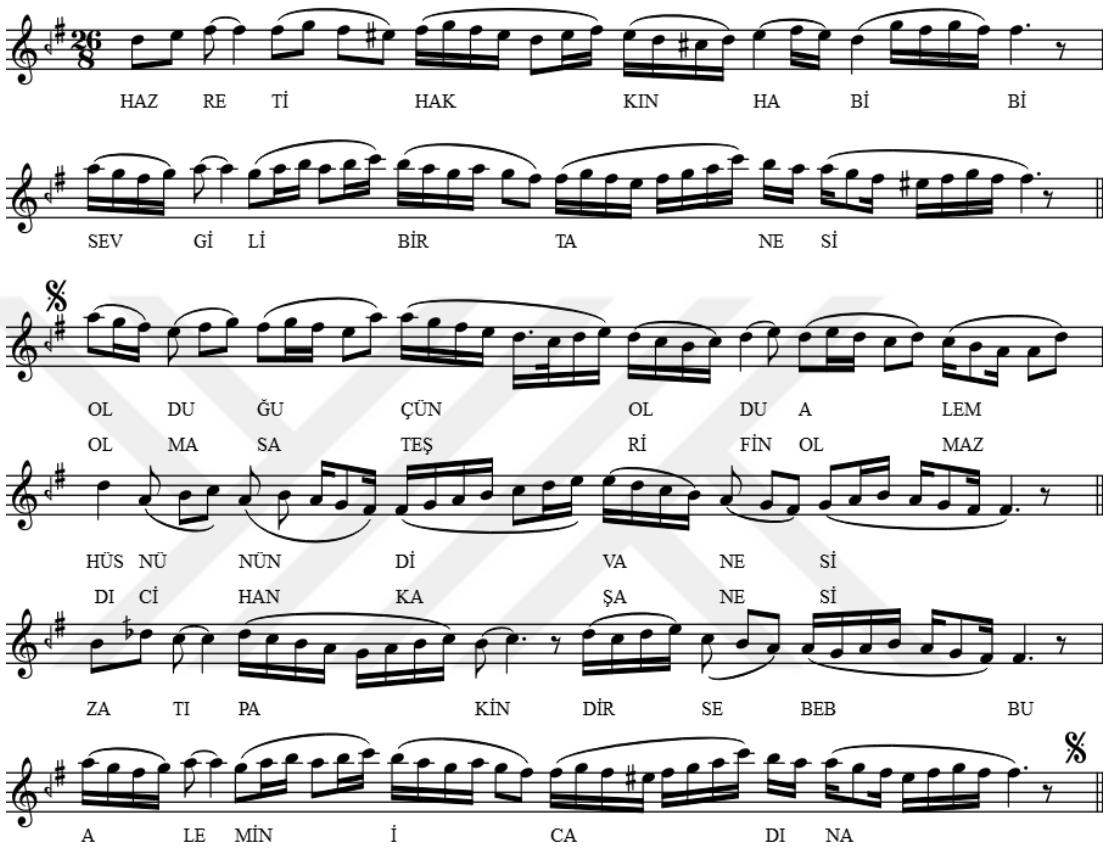

HAZRET-İ HAKKIN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ
OLDUĞU ÇÜN OLDU ÂLEM HÜSNÜNÜN DÎVÂNESİ

ZÂT-I PÂKİNDİR SEBEB BU ÂLEMİN ÎCÂDINA
OLMASA TEŞRÎFİN OLMAZDI CİHAN KÂŞÂNESİ

YÂ RESÛLALLAH VİSÂLİN BEZMİNE ŞÂYESTE KIL
TÂ GÖNÜL OLSUN ŞARÂB-I AŞKININ MESTÂNESİ

ÂŞIKIN ANCAK MURÂDI HAZRETİNDEN KİM OLA
ÂŞİNÂ-YI BEZM-İ HÂSSIN ÂLEMİN BÎGÂNESİ

GENC-İ AŞKIN MAHZENİ OLMUŞ SEZÂÎ GALİBÂ
KİM İMÂRET İSTEMEZ BU GÖNLÜMÜN VÎRÂNESİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[196] Ömürlü, s. 96.

EVC TEVŞÎH

HER ZAMAN İSYÂN İLE ÂLÛDEYİM[197]

BESTE: TALÂT BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: -

HER ZAMAN İSYÂN İLE ÂLÛDEYİM
MERHAMET ETMEZ İSEN BEN NİDEYİM
HÂK-İ PÂY-İ HAZRETE YÜZ SÜREYİM
MERHAMET KIL YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[197] Ömürlü, s. 98.

EVC TEVŞÎH

MEFHAR-İ CÜMLE CİHANSIN EY ŞEFÂAT MÂDENİ[198] [199]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: EVSAT GÜFTE: VEFÂ EFENDİ

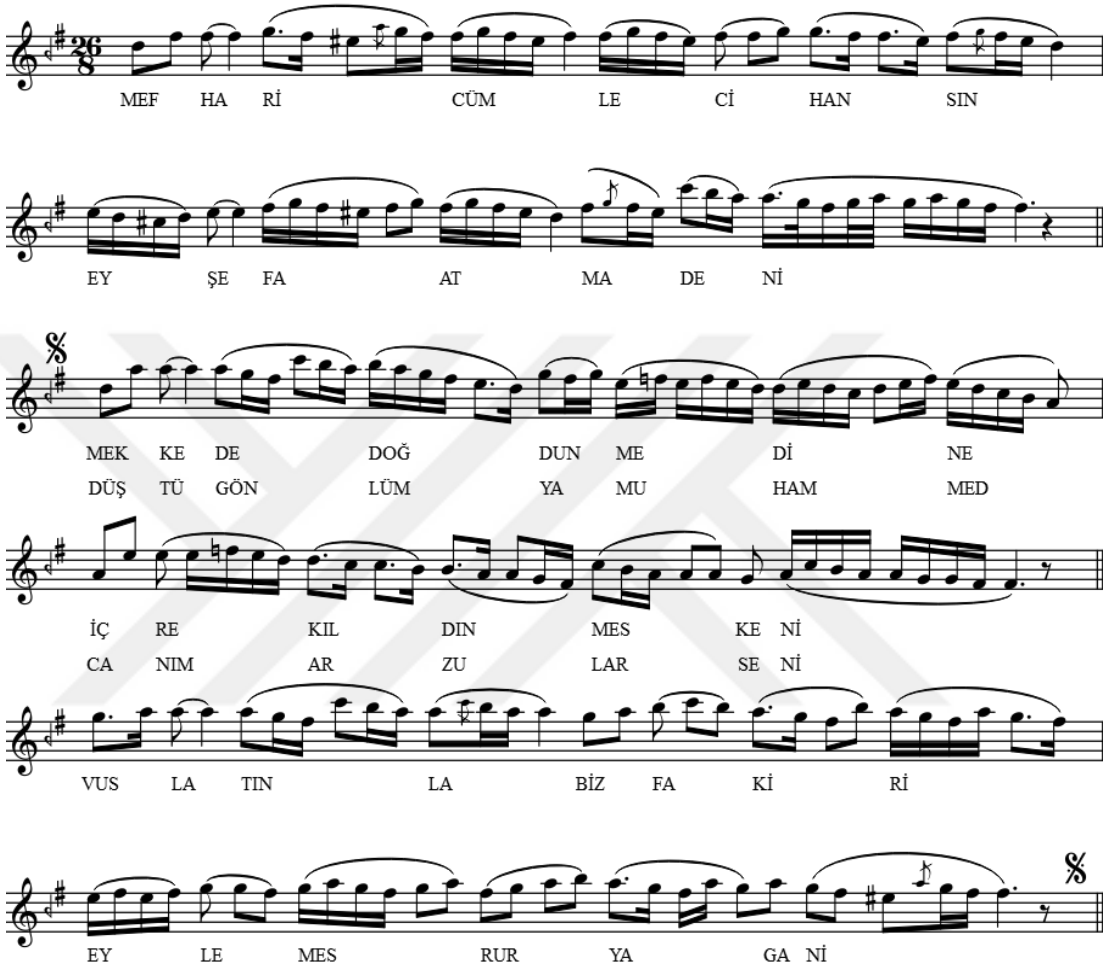

MEFHAR-İ CÜMLE CİHANSIN EY ŞEFÂAT MÂDENİ
MEKKE'DE DOĞDUN MEDÎNE İÇRE KILDIN MESKENİ
VUSLATINLA BEN FAKÎRİ EYLE MESRÛR YÂ GANÎ
DÜŞTÜ GÖNLÜM YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

ENBİYÂNIN SERVERÎSİN EY MUHAMMED MUSTAFÂ
NÛR-İ ZÂTIN PERTEVÎ HEM ÂLEME VERDİ ZİYÂ
ÂSİTÂNINDA KULUNDUR İŞBU HÂFIZ-I VEFÂ
DÜŞTÜ GÖNLÜM YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[198] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=15692&mode=2&sessionid=147709640 (15.04.2018)
[199] Eserin güftesi, Ömürlü, s. 97'den tamamlanarak yazılmıştır.

EVC TEVŞÎH

TEVECCÜH EYLEDİM BEYT-İ HARÂM'A YÂ RESÛLALLAH[200]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: -

TEVECCÜH EYLEDİM BEYT-İ HARÂM'A YÂ RESÛLALLAH
DELÎLİM REF'ETİNDİR MISR'I ŞÂM'A YÂ RESÛLALLAH
HAKÎKATTE CEMÂLİN KIBLE-İ ERBÂB-I HAKÎKAT
YÖNELDİM KIBLEYE UYDUM İMÂMA YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[200] Ömürlü, s. 105.

EVC TEVŞÎH

EY HABÎB-İ KİBRİYÂ EY ZÂT-I MAHBÛB-İ HUDÂ[201]

BESTE: SERTARÎKZÂDE DERGÂHI ZÂKİRBAŞISI ŞEYH MEHMED EF.

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

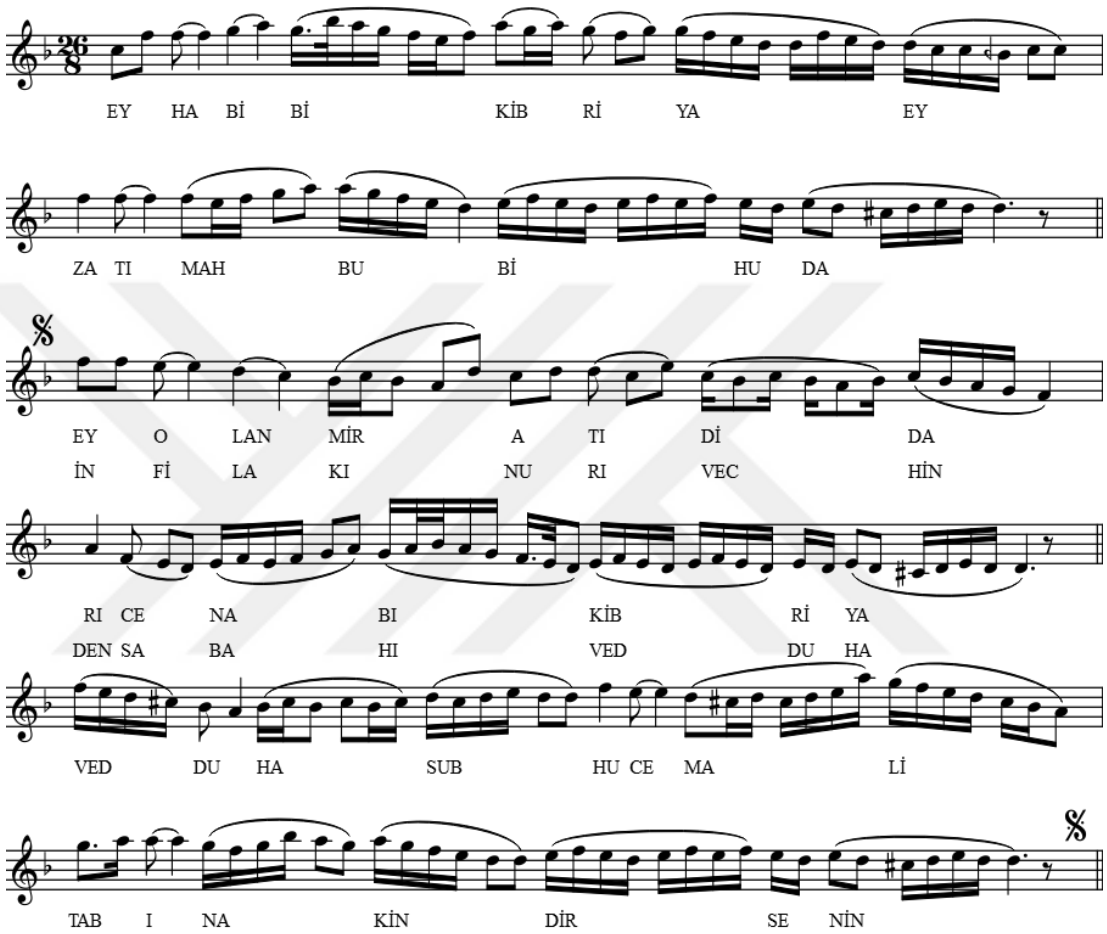

EY HABÎB-İ KİBRİYÂ EY ZÂT-I MAHBÛB-İ HUDÂ
EY OLAN MİR'ÂT-I DÎDÂR-I CENÂB-I KİBRİYÂ
VE'D-DUHÂ SUBHU CEMÂL-İ TÂBNÂKİNDİR SENİN
İNFİLÂK-I NÛR-I VECHİNDEN SABÂH-I VE'D-DUHÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[201] Ömürlü, s. 108.

EVC TEVŞÎH

YOK İMİŞ ÂLEM-İ AŞKIN SEHERİ YEVM-İ GADÎ[202]

BESTE: BALAT ŞEYHİ KEMÂL EFENDİ

USÛL: ÇİFTE DÜYEK

GÜFTE: -

YOK İMİŞ ÂLEM-İ AŞKIN SEHERİ YEVM-İ GADÎ
YANDIRIP ÂTEŞ-İ HİCRÂN İLE CÂN-I KEBEDÎ
OLDU MIZRÂB-I TAHASSÜR İKİ DÎDEM EBEDÎ
KALMADI ÂŞIK-I NÂÇÂR-I HAZÎNİN MEDEDİ
(MEDED EY SULTAN-I RUSÜL HUZ BÎ-YEDÎ)

VEZİN: FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÜN

[202] Ömürlü, s. 107.

FERAHNÂK TEVŞÎH

BIRAKTIM AŞKIN İLE NÂM U ÂRIM YÂ RESÛLALLAH[203]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT GÜFTE: MAHVÎ

BIRAKTIM AŞKIN İLE NÂM U ÂRIM YÂ RESÛLALLAH
UNUTTUM ŞEVKİN İLE CÜMLE KÂRIM YÂ RESÛLALLAH

BU GÖNLÜM BÜLBÜLÜ ASLA CİHÂNIN BÂĞINA BAKMAZ
YÜZÜN GÖRMEK GÜLİSTÂNIN ARARIM YÂ RESÛLALLAH

ENÎN Ü ÂH Ü VÂH İLE TİH-İ FİRKATTE MECNÛNUM
YİTİRDİM LEYLİ VÜ LEYL Ü NEHÂRIM YÂ RESÛLALLAH

GÖNÜL PERVÂNE VEŞ DEVVÂR VİSÂLİN ŞEM'İNE DÂİM
TÜKENDİ KALMADI SABR Ü KARARIM YÂ RESÛLALLAH

BU MAHVÎ BENDENE RAHM ET FİRÂKIN NÂRINA DÜŞMÜŞ
KATİ HAYLİ ZAMAN OLDU YANARIM YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[203] Ömürlü, s. 110.

GÜLİZAR BÛSELİK TEVŞÎH

BİR NAZAR KIL HÂLİME ÂSÂN OLA CÜMLE SÜBÜL[204]

BESTE: -

USÛL: ZENCİR

GÜFTE: NAKŞÎ

BİR NAZAR KIL HÂLİME ÂSÂN OLA CÜMLE SÜBÜL
EL-MEDED EY FAHR-İ ÂLEM ŞÂH U SULTÂN-I RUSÜL
BÂĞ-I GÜLZÂR-I DERÛNUMDA AÇILSIN TAZE GÜL
EL-MEDED EY FAHR-İ ÂLEM ŞÂH U SULTÂN-I RUSÜL

NA'T-I PÂKİNDE DEDİ HAK RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMİN
EYLEDİ ZÂT-I ŞERİFİN MUKTEDÂ-YI MÜRSELİN
SANA ÜMMET OLDU CÜMLE EVVELİN Ü ÂHİRİN
EL-MEDED EY FAHR-İ ÂLEM ŞÂH U SULTÂN-I RUSÜL

NAKŞÎ-İ GAMHÂR-I DERGÂH-I HUDÂDA EYLE YÂD
EYLE OL BİÇÂREYİ ZEVK-İ VİSÂLİN İLE ŞÂD
NÂR-I AŞKIN RÛZ-İ ŞEB BULA DERÛNUMDA ZİYÂD
EL-MEDED EY FAHR-İ ÂLEM ŞÂH U SULTÂN-I RUSÜL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[204] Ömürlü, ss. 122, 123.

HİCAZ TEVŞÎH

BE-CÂDIR ZÂTINA HATM-İ NÜBÜVVET YÂ RESÛLALLAH[205]

BESTE: MÜEZZİN HÂFIZ İSMÂİL EFENDİ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

BE-CÂDIR ZÂTINA HATM-İ NÜBÜVVET YÂ RESÛLALLAH
ŞEFÂATKÂN-I AHMED'SİN MÜRÜVVET YÂ RESÛLALLAH
BÜTÜN ÂLEM VÜCÛD-İ AKDESİNLE RÛ-NÜMÛN OLDU
HEM OLDUN KÂİNÂTA ZÂT-I RAHMET YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[205] Ömürlü, s. 133.

HİCAZ TEVŞÎH

CEMÂLİN NÛRUNA NİSBET GÜNEŞ BİR NÛR-İ BÎ-FERDİR[206]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: HASAN SEZÂÎ

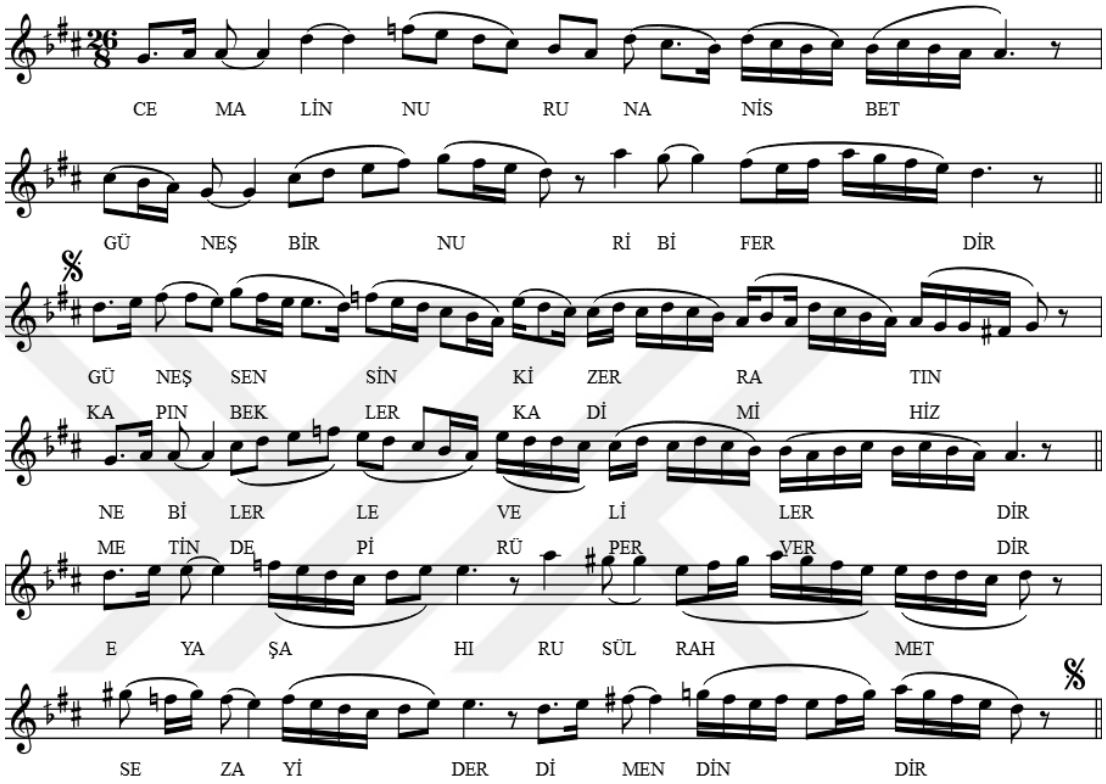

CEMÂLİN NÛRUNA NİSBET GÜNEŞ BİR NÛR-İ BÎ-FERDİR
GÜNEŞ SENSİN Kİ ZERRÂTIN NEBÎLERLE VELÎLERDİR

SEN OL SULTÂN-I İKLÎM-İ RİSÂLETSİN EYÂ AHMED
KAMU ŞEHLER KAPUNDA BİR GEDÂDAN DAHİ KEMTERDİR

KADİN BÂĞ-I HÜVİYYET HER DÜ HADDİN BİR GÜL-İ RA'NÂ
YÜZÜN ŞEMS-İ MÜNEVVERDİR CEBÎNİN MÂH-I ENVERDİR

YETER UŞŞÂKA MÜJDE MEN REÂNÎ KİM BUYURMUŞTUN
SEN GÖRMEKLİK İLE HAKK'I GÖRMEKLİK BERÂBERDİR

İŞİN ALTIN EDER HÂK-İ DERİNDE EYLEYEN HİZMET
NİGÂH-I İLTİFÂTIN ÂŞIKA KİBRÎT-İ AHMERDİR

EYÂ ŞÂH-I RUSÜL RAHM ET SEZÂYÎ DERDİMENDİNDİR
KAPIN BEKLER KADÎM-İ HİZMETİNDE PÎR Ü PERVERDİR

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[206] Ömürlü, s. 125.

HİCAZ TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[207]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[207] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 14, 15. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 150 olarak tespit edilmiştir.

HİCAZ TEVŞÎH

DERD-İ AŞKIN YAKDI BENİ YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[208]

BESTE: HÜSEYİN FEYZÎ BEY

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: ŞEYH MÜŞTAK EFENDİ

DERD-İ AŞKIN YAKDI BENİ YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DERDİMİN DERMÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DERTLİLER DERMÂNI SENSİN HÂLİME RAHM ET BENİM
SENDEN AYRI YOK ŞEFÂAT EYLEYE BU ÜMMETE
CÜMLENİN ŞÂFİİ SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DÜ CİHANDA REHBERİMSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[208] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=43333&mode=1&sessionid=147730534 (15.04.2018) Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 109 olarak tespit edilmiştir.

HİCAZ TEVŞÎH

EY HUDÂ'NIN SEVGİLİ MAHBÛBU EY FAHR-İ CİHÂN[209] [210]

BESTE: HİLMİ DEDE
USÛL: EVSAT
GÜFTE: ULVÎ

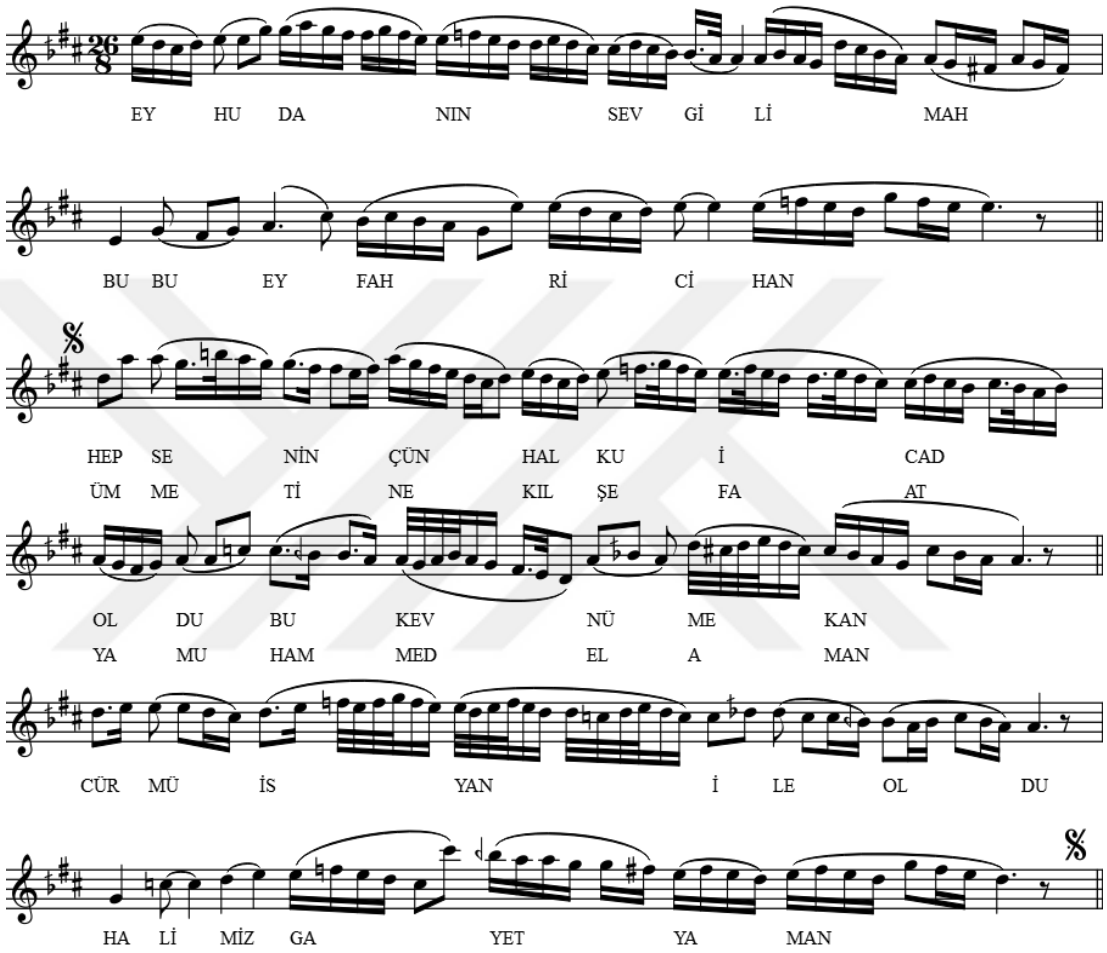

EY HUDÂ'NIN SEVGİLİ MAHBÛBU EY FAHR-İ CİHÂN
HEP SENİNÇÜN HALK U ÎCÂD OLDU BU KEVN Ü MEKÂN
CÜRM Ü İSYÂN İLE OLDU HÂLİMİZ GAYET YAMAN
ÜMMETİNE KIL ŞEFÂAT YÂ MUHAMMED EL-AMAN

EYLE EY ULVÎ O SULTÂNA SALÂT İLE SELÂM
SÜNNETİN TERK ETME KIL CÂN İLE SA'Y Ü İHTİMÂM
DİLER İSEN TÂ KABÛL OLA DEDİKDE BU KELÂM
ÜMMETİNE KIL ŞEFÂAT YÂ MUHAMMED EL-AMAN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[209] Ömürlü, s. 130. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.
[210] Eser, bazı farklılıklarla ve "güftesi ve bestesinin sahipleri malûm değildir kaydı ile Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 18, 19.'da mevcuttur.

HİCAZ TEVŞÎH

EY HUDÂ'NIN SEVGİLİ MAHBÛBU EY FAHR-İ CİHÂN[211] [212]

BESTE: SERHAT BAŞAR
USÛL: EVSAT
GÜFTE: ULVÎ

EY HUDÂ'NIN SEVGİLİ MAHBÛBU EY FAHR-İ CİHÂN
HEP SENİNÇÜN HALK U İCÂD OLDU BU KEVN Ü MEKÂN
CÜRM Ü İSYÂN İLE OLDU HÂLİMİZ GAYET YAMAN
ÜMMETİNE KIL ŞEFÂAT YÂ MUHAMMED EL-AMAN

EYLE EY ULVÎ O SULTÂNA SALÂT İLE SELÂM
SÜNNETİN TERK ETME KIL CÂN İLE SA'Y Ü İHTİMÂM
DİLER İSEN TÂ KABÛL OLA DEDİKDE BU KELÂM
ÜMMETİNE KIL ŞEFÂAT YÂ MUHAMMED EL-AMAN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[211] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=43646&mode=1&sessionid=147730534 (15.04.2018)
[212] Eserin güftesi, Ömürlü, s 130'dan tamamlanarak yazılmıştır.

HİCAZ TEVŞÎH

EY NEBÎLER SERVERİ[213]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

EY NEBÎLER SERVERİ
ÂHİR ZAMAN PEYGAMBERİ
EY ŞEFÂAT MÂDENİ
MAHBÛB-İ RABB-İ LÂ-MEKÂN

[213] Ömürlü, s. 132.

HİCAZ TEVŞÎH

HUDÂ'NIN EN BÜYÜK İHSÂNI SENSİN YÂ RESÛLALLAH[214]

BESTE: KEMÂL BATANAY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: HERSEKLİ ÂRİF HİKMET

HUDÂ'NIN EN BÜYÜK İHSÂNI SENSİN YÂ RESÛLALLAH
BENİM HER DERDİMİN DERMÂNI SENSİN YÂ RESÛLALLAH
KEMÂLİN HAK CEMÂLİN AYNI HAKDIR KİM BU MA'NÂYI
BİZE GÖSTERDİ SIRR-I LEN TERÂNÎ YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[214] Ömürlü, s. 128.

HİCAZ TEVŞÎH

ŞÂH-I İKLİM-İ RİSÂLET HEM MUAZZAM PÂDİŞÂH[215]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

USÛL: EVSAT

GÜFTE: ULVÎ

[215] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=46050&mode=1&sessionid=362188100 (15.04.2018)

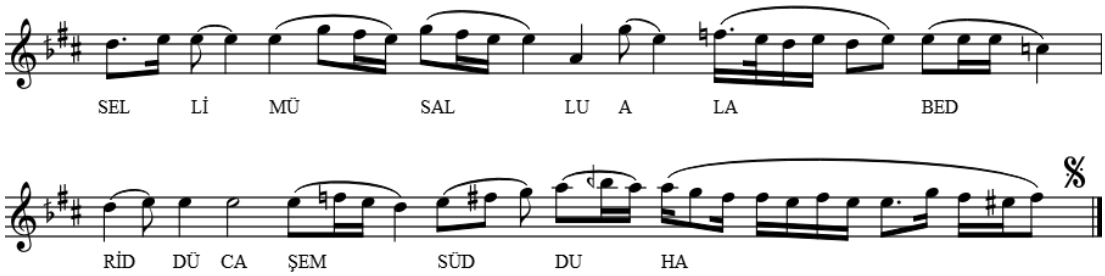

ŞÂH-I İKLİM-İ RİSÂLET HEM MUAZZAM PÂDİŞÂH
NÂZENÎN-İ RABB-İ İZZET BENDE-İ HÂS-I İLÂH
HÂK-İ PÂYİ OLMAYAN BULMAZ CENÂB-I HAKKA RÂH
ÂNIN İÇÜN HALK OLUBDUR NÜH FELEK ŞEMS İLE MÂH

SELLİMÜ SALLÜ ALÂ BEDRİ'D-DÜCA ŞEMSİ'D-DUHÂ
NÛR-İ HAK'DIR MUSTAFÂ MAHBÛB-İ DERGÂH-I HUDÂ

YÂD EDEN İSM-İ ŞERÎFİN ŞEVK İLE PÜR-NÛR OLUR
MU'CİZÂTIN GÛŞ EDEN MAHZUN GÖNÜL MESRÛR OLUR
HER KİM ANI SEVSE CÜRMÜ AFV OLUR MAĞFÛR OLUR
ÂŞIK-I HAK ULVÎ-İ BÎÇÂRE VEŞ MA'MÛR OLUR

SELLİMÜ SALLÜ ALÂ BEDRİ'D-DÜCA ŞEMSİ'D-DUHÂ
NÛR-İ HAK'DIR MUSTAFÂ MAHBÛB-İ DERGÂH-I HUDÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

HİCAZ TEVŞÎH

TENDE CÂNIM CANDA CANÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ[216]

BESTE: ÇÂLÂKZÂDE ŞEYH MUSTAFA EF.
USÛL: EVSAT GÜFTE: ABDÜSSAMED EFENDİ

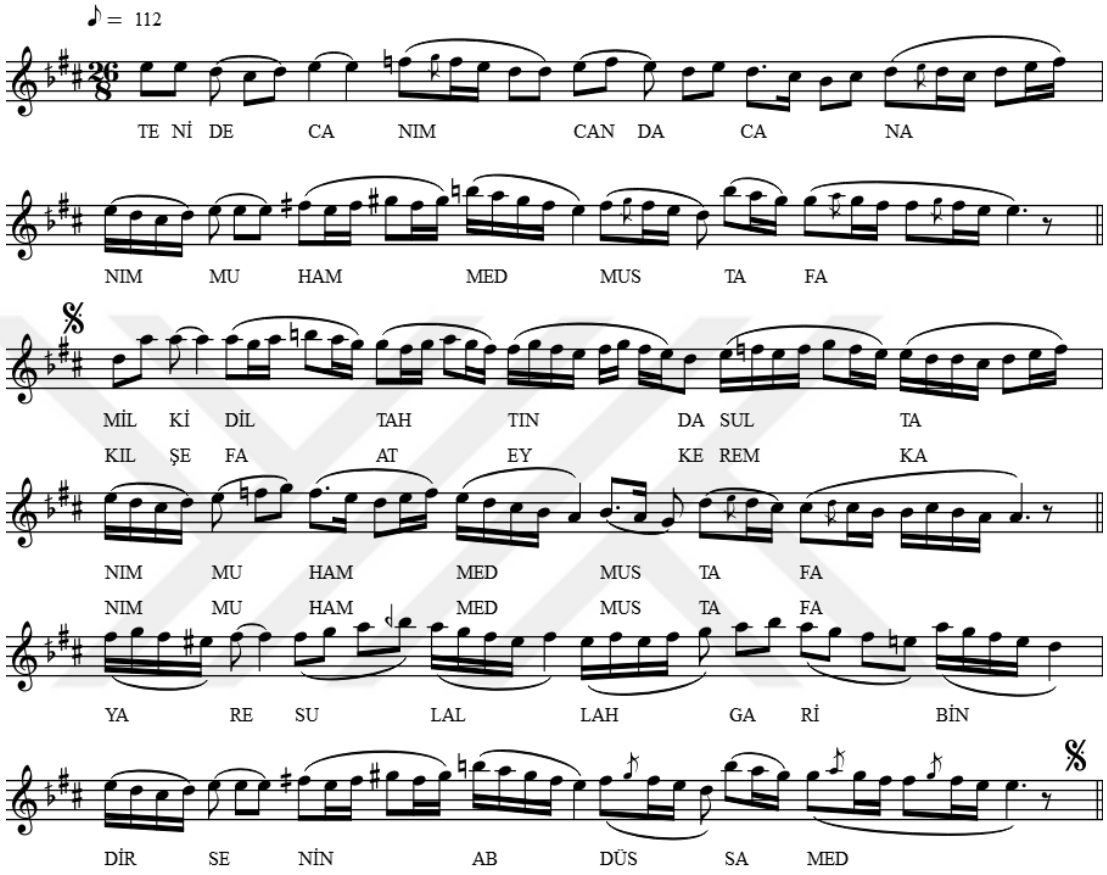

TENDE CÂNIM CANDA CANÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
MİLK-İ DİL TAHTINDA SULTÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

MUNTAZIRDIR MEH CEMÂLİN GÖRMEĞE ÂŞIKLARIN
GEL TULÛ İT MÂH-I TÂBÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

CİLVEGERDİR DÂİMÂ NAKŞ-I HAYÂLİN SÎNEDE
HÂNE-İ KALBİMDE MİHMÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

DERDİMENDİM ÂŞIK-I BÎÇÂREYİM ÜFTÂDEYİM
EL-AMAN EY DERDE DERMÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

YA RESÛLALLAH GARÎBİNDİR SENİN ABDÜSSAMED
KIL ŞEFÂAT EY KEREMKÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[216] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 16, 17. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 80 olarak tespit edilmiştir.

HİCAZ TEVŞÎH

VÜCÛDUN MAZHAR-I SIRR- EZELDİR YÂ RESÛLALLAH[217]

BESTE: RÂKIM ELKUTLU

USÛL: AKSAK SEMÂÎ

GÜFTE: -

VÜCÛDUN MAZHAR-I SIRR-I EZELDİR YÂ RESÛLALLAH
DİLİN MİR'ÂT-I NÛR-İ LEMYEZELDİR YÂ RESÛLALLAH

SENİ HAK NÛR-İ ZÂTINDAN YARATTI HUBB-İ ZÂTIYLA
ANINÇÜN ZÂT-I PÂKİN BÎ-BEDELDİR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[217] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=46341&mode=1&sessionid=572694345 (15.04.2018). Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 80 olarak tespit edilmiştir.

HİCAZ TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH CEMÂLİN GÜN GİBİ VERDİ ZİYÂ[218]

BESTE: SELÂNİKLİ AHMED BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

YÂ RESÛLALLAH CEMÂLİN GÜN GİBİ VERDİ ZİYÂ
RÛŞEN OLDU CÜMLE ÂLEM PARLADI PAR PAR SEMÂ
HAK SENİ HALK EYLEMİŞ SER-TÂ-KADEM VALLÂHİ NÛR
NÛR-İ ZÂTIN DİLDE GÖZLER YÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[218] Ömürlü, s. 129.

HİSAR TEVŞÎH

EY RİSÂLET BOSTANINDA HIRÂMAN SERV-KAD[219]

BESTE: İSMÂİL DEDE EFENDİ
USÛL: EVSAT
GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[219] Ömürlü, s. 144, 145. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 102 olarak tespit edilmiştir.

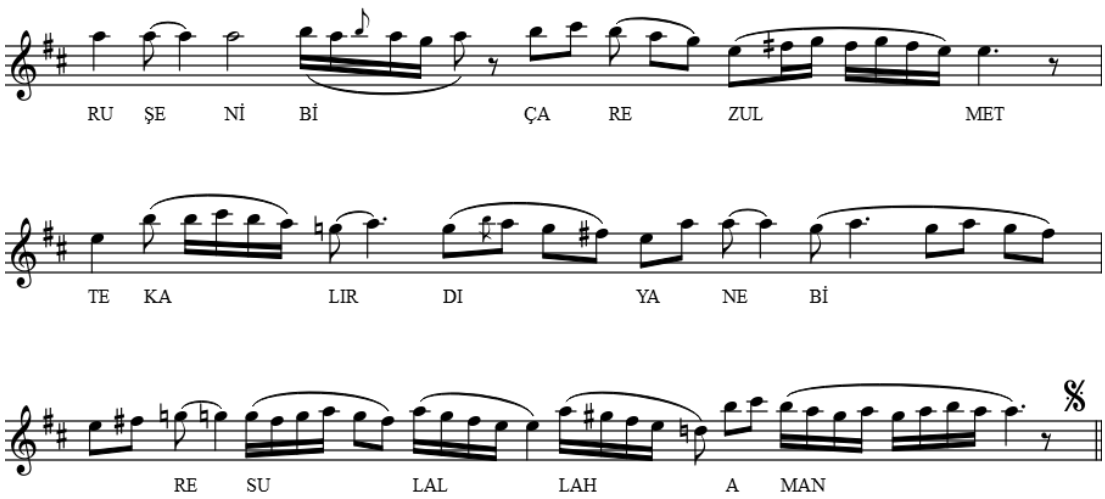

EY RİSÂLET BOSTANINDA HIRÂMAN SERV-KAD
(YA RESULALLAH AMAN)
V'EY NÜBÜVVET RAVZASINDA YÂSEMEN-BÛ LÂLE-HAD
(YA RESULALLAH AH YA HABİBALLAH)

ADI AHMED BÎ-ADEDDİR, YA NEBİYYALLAH VELÎ
SEN BİR AHMED'SİN Kİ SENDEN GÖRÜNÜR NÛR-İ AHAD

"SAD" AYNIN "MİM" AĞZIN "DAL" ZÜLFÜN GÖRELİ
YA NEBÎ GİTMEZ DİLİMDEN BİR NEFES ZİKR-İ SAMED

ENBİYÂNIN HER BİRİNİN VAR NİHÂYET İLMİNE
HAK SANA VERDİĞİ İLM ÜHİKMETE YOK HADD Ü ADD

RÛŞENÎ BÎÇÂRE ZULMETTE KALIRDI YÂ NEBÎ
ONA "MİM" AĞZINLA İKİ "DÂL"IN OLMASA MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

HİSAR BÛSELİK TEVŞÎH

EY RİSÂLET TAHTININ HURŞÎD Ü MÂH-I ENVERİ[220]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: GAZÂLÎ

EY RİSÂLET TAHTININ HURŞÎD Ü MÂH-I ENVERİ
EY NÜBÜVVET MEBDEİ ÂHIR ZAMAN PEYGAMBERİ
HAK SENİN ŞÂNINDA LEVLÂK OKUDU YÂ MUSTAFÂ
YÂNİ SENSİN YÂ MUHAMMED KÂİNÂTIN SERVERİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[220] Ömürlü, s. 149.

HİSAR KÜRDÎ TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT EYLE ALLAH AŞKINA[221]

BESTE: M. HAKAN ALVAN

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: -

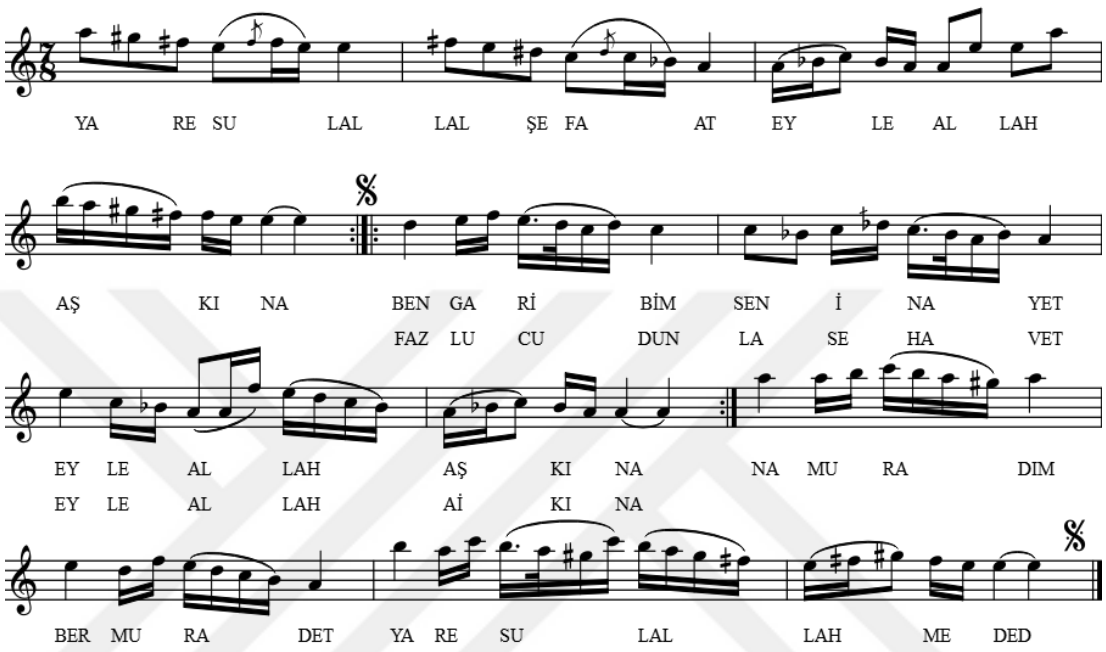

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT EYLE ALLAH AŞKINA
BEN GARÎBİM, İNAYET EYLE ALLAH AŞKINA
NÂ-MURÂDIM, BER-MURÂD ET YÂ RESÛLALLAH MEDED
FAZL U CÛDUNLA SEHÂVET EYLE ALLAH AŞKINA

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[221] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=48443&mode=1&sessionid=362198392 (15.04.2018)

HÜMÂYUN TEVŞÎH

EY OLUP MÎRÂC BURHÂN-I ULÜVV-İ ŞAN SANA[222]

BESTE: TANBÛRÎ AZİZ BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: FÛZÛLÎ

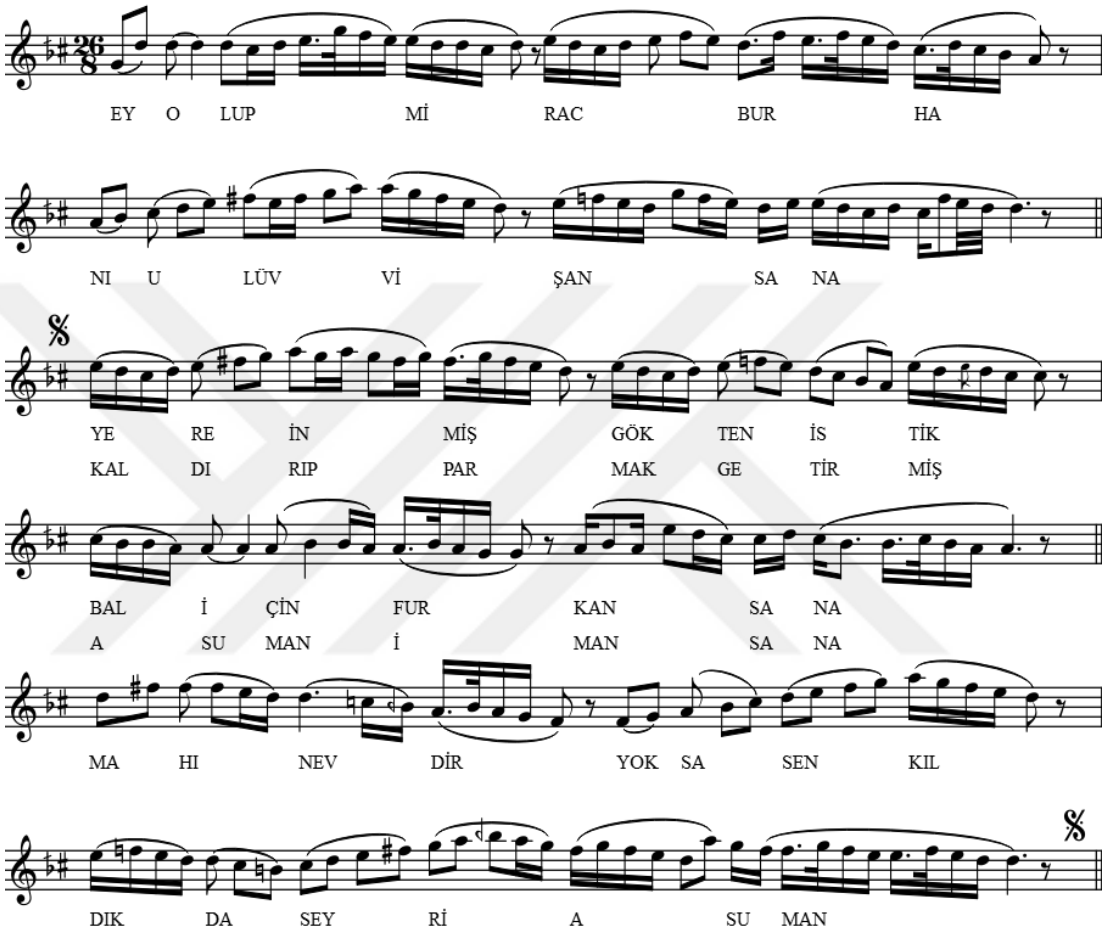

EY OLUP MÎRÂC BURHÂN-I ULÜVV-İ ŞAN SANA
YERE İNMİŞ GÖKTEN İSTİKBÂL İÇİN FURKAN SANA

HÎN-İ DÂVÂ-YI NÜBÜVVET MÜDDEÎ İLZÂMINA
CÂHİL İKEN EL SENİN İLMİN YETER BURHAN SANA

KİLK-İ HÜKMÜN ÇEKTİ HARF-İ SÂİR-İ EDYÂNA HAT
HÜKM İSBÂT ETTİ NEFY-İ SÂİR-İ EDYÂN SANA

BÂKI-İ MU'CİZ NE HÂCET DÎN-İ HAK İSBÂTINA
ÂLEM İÇRE MU'CİZ-İ BÂKİ YETER KUR'ÂN SANA

VASF-I CİBRÎL-İ EMÎN ETMİŞ KABÛL-İ HİZMETİN
SIRR-I HAK KEŞFİNE ANINLA YETİP FERMAN SANA

SENSİN OL HÂTİM Kİ REF ETMİŞ CEMÎ-İ HÂKİMİ
HÂTEM-İ HÜKM-İ RİSÂLET TAPŞURUP DEVRAN SANA

OL KADAR ZEVK-İ ŞEFÂAT CEVHER-İ ZÂTINDA VAR
KİM GELİR ARZ-I HATÂ MA'NİDE BİR İHSAN SANA

MÂH-I NEVDİR YOKSA SEN KILDIKDA SEYR-İ ÂSUMÂN
KALDIRIP PARMAK GETİRMİŞ ÂSUMÂN İMAN SANA

YA NEBÎ LUTFUN FÛZÛLÎ'DEN KEM ETME OL ZAMAN
KİM OLUR TESLÎM MİFTÂH-I DER-İ GUFRAN SANA

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[222] Ömürlü, s. 126.

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

ALÎL Ü FÂSIK Ü FÂCİR FAKÎRİM YÂ RESÛLALLAH[223]

BESTE: HACI EDHEM EFENDİ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

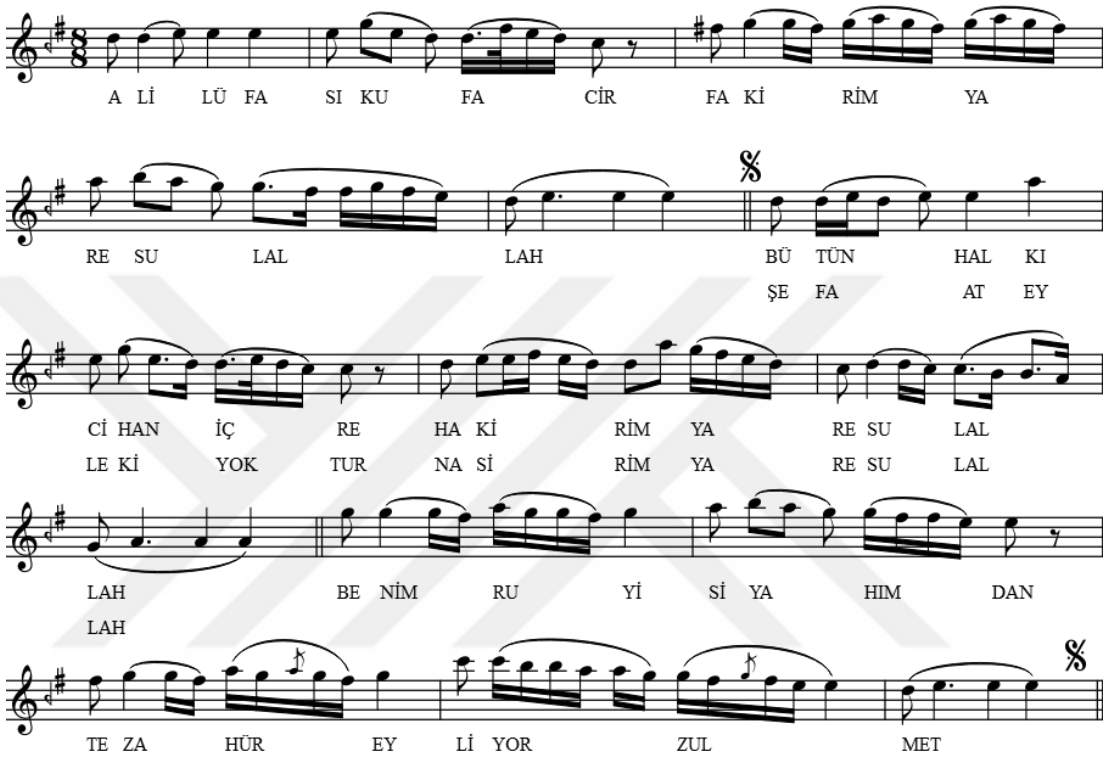

ALÎL Ü FÂSIK Ü FÂCİR FAKÎRİM YÂ RESÛLALLAH
BÜTÜN HALK-I CİHÂN İÇRE HAKÎRİM YÂ RESÛLALLAH
BENİM RÛY-İ SİYÂHIMDAN TEZÂHÜR EYLİYOR ZULMET
ŞEFÂAT EYLE Kİ YOKTUR NASÎRİM YÂ RESÛLLALAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[223] Ömürlü, s. 162.

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ [224]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[224] Ömürlü, ss. 164, 165. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 148 olarak tespit edilmiştir.

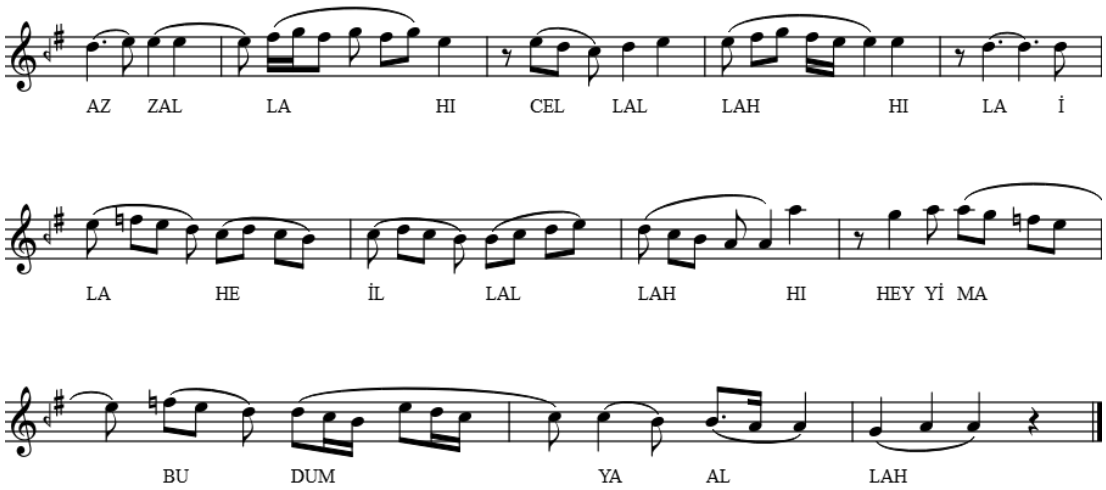

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

EY RESÛL-İ KİBRİYÂ SER-TÂC-I ÂLEM ŞÂH-I DÎN[225]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: TÜRÂBÎ

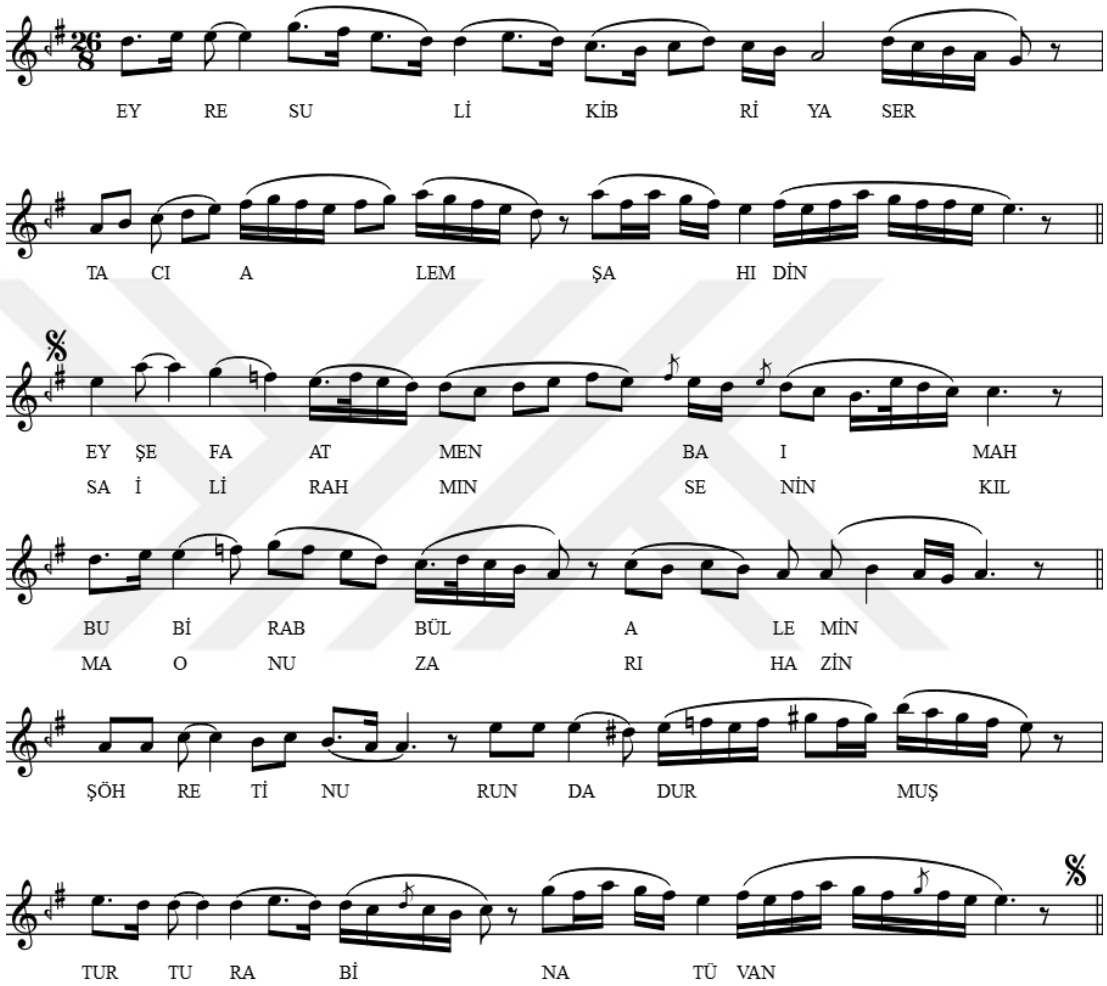

EY RESÛL-İ KİBRİYÂ SER-TÂC-I ÂLEM ŞÂH-I DÎN
EY ŞEFÂAT MENBÂI MAHBÛB-İ RABBÜ'L-ÂLEMÎN
ŞÖHRET-İ NÛRUNDA DURMUŞTUR TÜRÂBÎ NÂ-TÜVÂN
SÂİL-İ RAHMIN SENİN KILMA ONU ZÂR-I HAZÎN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[225] Ömürlü, s. 165.

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

NÛR-İ FAHR-İ ÂLEME BİR ZERRE OLMAZ ÂFİTÂB[226]

BESTE: İSMÂİL DEDE EFENDİ
USÛL: YÜRÜK SEMÂÎ GÜFTE: NAKŞÎ

NÛR-İ FAHR-İ ÂLEME BİR ZERRE OLMAZ ÂFİTÂB
LÂ'L-İ NÂBINDAN NÜMÛNE GEVHER-İ YEKTÂDA TÂB

PÂYİNE YÜZ SÜRMEĞE MÜŞTÂK OLAN ARŞ-I BERÎN
VAR KIYÂS ET KİMDİR OL PEYGAMBER-İ ÂLİ-CENÂB

NURDAN BİR TÂZE SÜMBÜLDÜR SİYEH KÂKÜLLERİ
GAMZE-İ ŞEMŞİRİNE VERMİŞ DİLÂ ÂTEŞTEN ÂB

MAZHAR-I NÛR-İ TECELLÎ EY HÜDÂVEND-İ AZÎM
ŞÂHİD-İ DÎDÂR-I HAK SÂHİB-HİTÂB-I MÜSTETÂB

HAMDÜLİLLAH RAVZA-İ PÂKİN ZİYÂRET EDELİ
OLDU EY NAKŞÎ DERÛNUM MÜLKÜNE ÇOK FETH-İ BÂB

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[226] Ömürlü, ss. 166, 167.

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

RAVZANA ÇÜN YÜZ SÜREN BULUR EMÂN[227]

BESTE: LÂTİF AĞA
USÛL: EVSAT
GÜFTE: DERVİŞ ABDULLAH

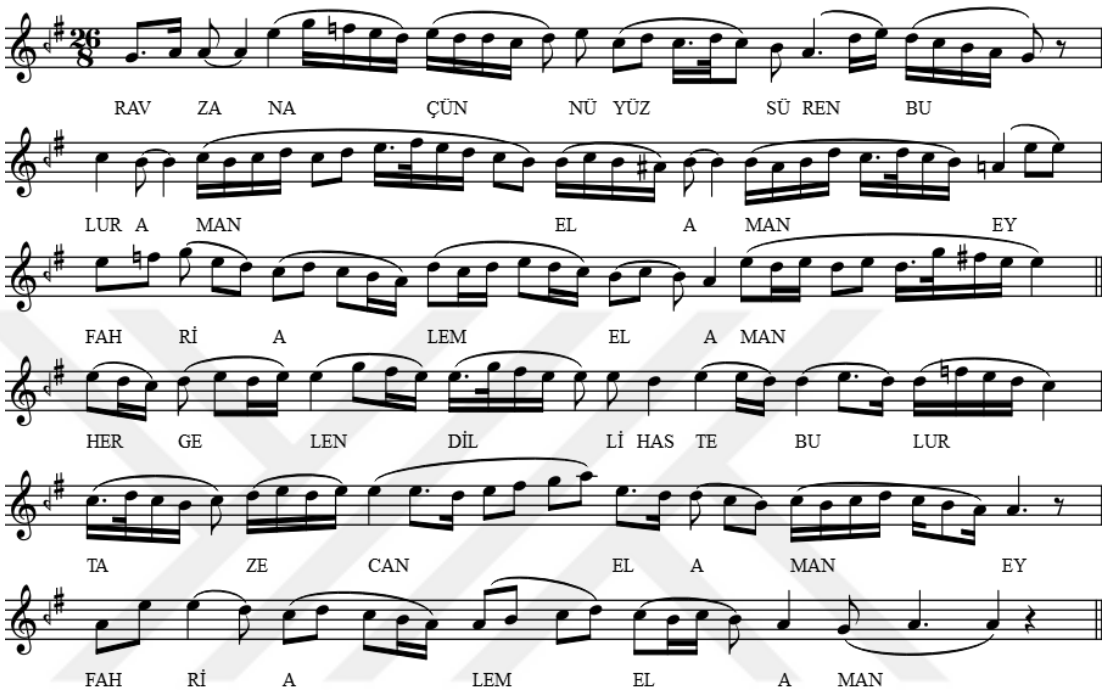

RAVZANA ÇÜN YÜZ SÜREN BULUR EMÂN
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN
HER GELEN DİL-HASTE BULUR TÂZE CÂN
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

MAZHAR OLMAK İSTEYİP ESRÂRINA
ÇÜN Kİ GELDİK KABR-İ PÜR-ENVÂRINA
MERHAMETLE KIL NAZAR ZÜVVÂRINA
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

OLDUM AŞKINLA DİYÂRIMDAN CÜDÂ
TÂ DUHÛL-İ RAVZANA OLAM SEZÂ
HAMDÜLİLLAH HAK NASÎB ETTİ BANA
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

ANDA KİM MEDFÛN OLA NÂZİK TENİN
CENNET-İ ALÂYA BENZER MEDFENİN
DERVİŞ ABDULLAH GARÎBİNDİR SENİN
EL-AMÂN EY FAHR-İ ÂLEM EL-AMÂN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[227] Ömürlü, s. 153.

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

ŞÂH-I İKLÎM-İ RİSÂLET DOĞDUĞU AYDIR GELEN[228]

BESTE: SERMÜEZZİN RİFAT BEY

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: -

ŞÂH-I İKLÎM-İ RİSÂLET DOĞDUĞU AYDIR GELEN
MEBDE-İ SIRR-I VELÂYET DOĞDUĞU AYDIR GELEN
ZAT-I PÂKİN BÎ-NİHÂYET BULMAĞA ÂRİF GEREK
KENZ-İ ENVÂR-I HİDÂYET DOĞDUĞU AYDIR GELEN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[228] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=50016&mode=1&sessionid=362211431 (15.04.2018)

HÜSEYNÎ TEVŞÎH

ZEHÎ LİVÂ VÜ ALEM LÂ İLÂHE İLLALLAH[229] [230]

BESTE: NÂYÎ ŞEYH OSMAN DEDE

USÛL: DEVR-İ KEBÎR

GÜFTE: MEVLÂNÂ

[229] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=8010&mode=2&sessionid=362211431 (15.04.2018)

[230] Bu eser, Mi'râciyye'nin hüseynî bahrinin tevşîhidir.

ZEHÎ LİVÂ VÜ ALEM LÂ İLÂHE İLLALLAH
Kİ ZED BER EVC-İ KIDEM LÂ İLÂHE İLALLAH
BER-ÂYED EZ-DİL Ü EZ-CÂN ELEST-İ HAK ŞİNEVED
HEZÂR BANG-İ NIGÂM LÂ İLÂHE İLLALLAH

VEZİN: MEFÂ'İLÜN FE'İLÂTÜN MEFÂ'İLÜN FE'İLÜN

SALLİ ALÂ MUHAMMEDİ'L-MUHTÂR SALLİ ALÂ AHMEDİ'L-EBRÂR
SALLÂLLÂHU SALLİ ALÂ ASDAKİ'L-AHYÂR

ek s. 98

HÜSEYNÎ AŞÎRAN TEVŞÎH

MUSTAFÂ ŞÂH-I CİHÂN-I ÂLÎ-ŞÂNDIR MUSTAFÂ[231]

BESTE: BESTE: SERTARÎKZÂDE DERGÂHI ZÂKİRBAŞISI ŞEYH MEHMED EF.

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

MUSTAFÂ ŞÂH-I CİHÂN-I ÂLÎ-ŞÂNDIR MUSTAFÂ
MUSTAFÂ HEM BÂİS-İ KEVN Ü MEKÂNDIR MUSTAFÂ
REHBER-İ RÂH-I ŞERÎAT KENZ-İ ESRÂR-I EZEL
MUSTAFÂ NÛR-İ HUDÂ'DAN BİR NİŞANDIR MUSTAFÂ

VEZİN: FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÜN

[231] Ömürlü, s. 171. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.

HÜZZAM TEVŞÎH

ÂFİTÂB VECHİN HAKÎKAT NÛR-İ ZÂT-I KİBRİYÂ[232]

BESTE: AHMET HATİPOĞLU

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DÂRENDELİ OSMAN HULÛSÎ EF.

ÂFİTÂB VECHİN HAKÎKAT NÛR-İ ZÂT-I KİBRİYÂ
KIBLEGÂH-I ÂLEM EBRÛNDUR METÂF-I ENBİYÂ
ÇEŞMİNE HAK OKUDU "VE'N-NECMİ MÂ ZÂGÂL BASAR"
KAŞLARINDIR KABE KAVSEYNİ CEMÂLİN "VE'D-DUHÂ"

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[232] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=50697&mode=1&sessionid=576240501 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

ATEŞ-İ AŞKINLA YANDIR KALBİMİ SUBH-U MESA[233]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: TEVFİK ÇAPACIOĞLU

ATEŞ-İ AŞKINLA YANDIR KALBİMİ SUBH-U MESA
ÇÜNKİ HAYRAN OLMUŞUM BEN BEZM-İ ELESTTE SANA
HUBB-İ DÜNYADAN SIYIR AL KALBİMİ SENDEN YANA
EY HABİB-İ KİBRİYA İSMİ MUHAMMED MUSTAFA

RAVZA-İ PAKİN EFENDİM CİLVEGAH-I ENBİYA
AŞIKANIN RUHSAT İSTER KURB U SULTAN OLMAĞA
GER İNAYET EYLER İSEN NUR U HAKLA DOLMAĞA
EY HABİB-İ KİBRİYA İSMİ MUHAMMED MUSTAFA

VAR MIDIR SENDEN RAHİM, YÜCE HAKKIN BİR KULU
ENBİYA Ü ASFİYA İÇİNDE SENDEN BİR ULU
CÜMLESİ AŞKINLA YANDI BİLİRİM HAKKIN YOLU
EY HABİB-İ KİBRİYA İSMİ MUHAMMED MUSTAFA

TUTUNUR TEVFİK BU YOLA ARZ-I HALİDİR SANA
TUT ELİN AKTAB-I EBRAR KURB-İ AHYAR AŞKINA
BÖYLECE GELSİN HİDAYET BU YAKIŞIR ŞANINA
EY HABİB-İ KİBRİYA İSMİ MUHAMMED MUSTAFA

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[233] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=50876&mode=1&sessionid=576240501 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

BAĞRIMDAKİ BİTEN BAŞLAR[234] [235]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: NİZAMOĞLU SEYFULLAH EFENDİ

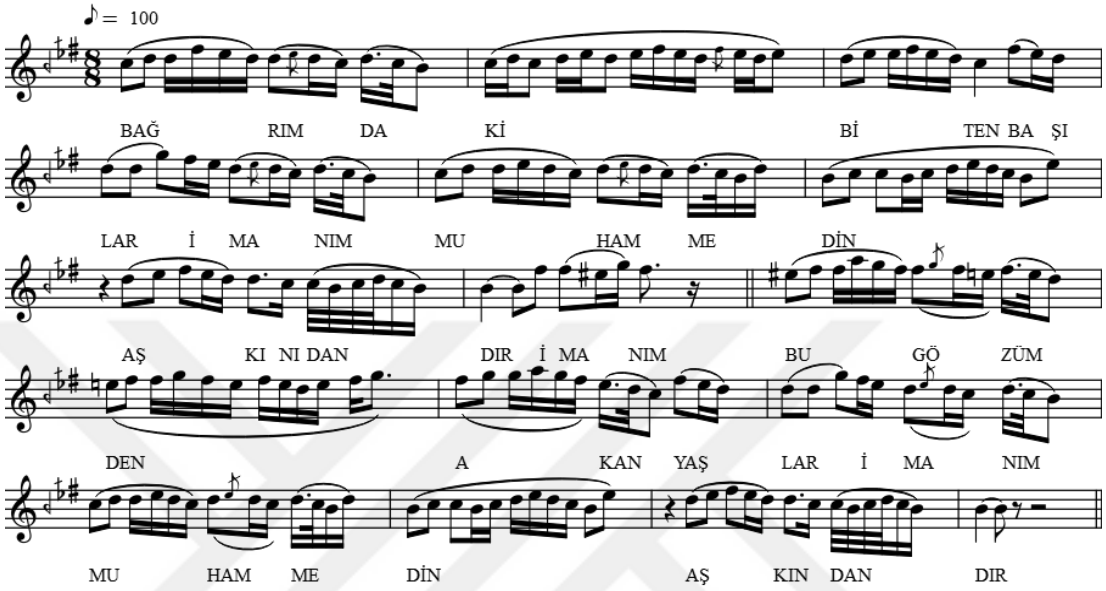

BAĞRIMDAKİ BİTEN BAŞLAR
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR
BU GÖZÜMDEN AKAN YAŞLAR
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

HER ŞÂM Ü SEHER YANDIĞIM
ÂLEMLERDEN USANDIĞIM
ÇERH URUP SEMÂ' DÖNDÜĞÜM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

CİĞERİM DAĞLADIKLARIM
SU GİBİ ÇAĞLADIKLARIM
HER SEHER AĞLADIKLARIM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

DAHL EDENLER DEVRÂNIMA
ERMEDİLER SEYRÂNIMA
KIYDIĞIM KENDİ CÂNIMA
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

GÖRÜN SEYFULLAH'IN KASDIN
SEVER OL ALLAH'IN DOSTUN
SORARLARSA NİÇİN MESTSİN
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

VEZİN: HECE VEZNİ (8)

[234] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 43.
[235] Ergun, Cilt: 2, s. 533'te; eserin İsmail Dede Efendi'ye ait olarak kaydedilmiştir. Eserin güftesi mezkûr kitaptan tamamlanmıştır.

HÜZZAM TEVŞÎH

BUGÜN MİR'ÂC-I PÂK-İ MUSTAFÂDIR[236]

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

BESTE: İZZETTİN HÜMÂYİ ELÇİOĞLU
GÜFTE: İZZETTİN HÜMÂYİ ELÇİOĞLU

BUGÜN MİR'ÂC-I PÂK-İ MUSTAFÂDIR
BUGÜN SERTÂC-I NÛR-İ ISTIFÂDIR
BUGÜN HALVET-SERÂ-YI KİBRİYÂDIR
MUHAMMED BİR RESÛL-İ MÜCTEBÂDIR
OL SULTÂNE BÜTÜN CANLAR FEDÂDIR

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN FE'ÛLÜN

[236] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=17103&mode=2&sessionid=576250661 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

CEMÂLİN NÛRUNA NİSBET GÜNEŞ BİR NÛR-İ BÎ-FERDİR[237]

USÛL: EVSAT

BESTE: ŞEYH MES'UD EFENDİ
GÜFTE: HASAN SEZÂÎ

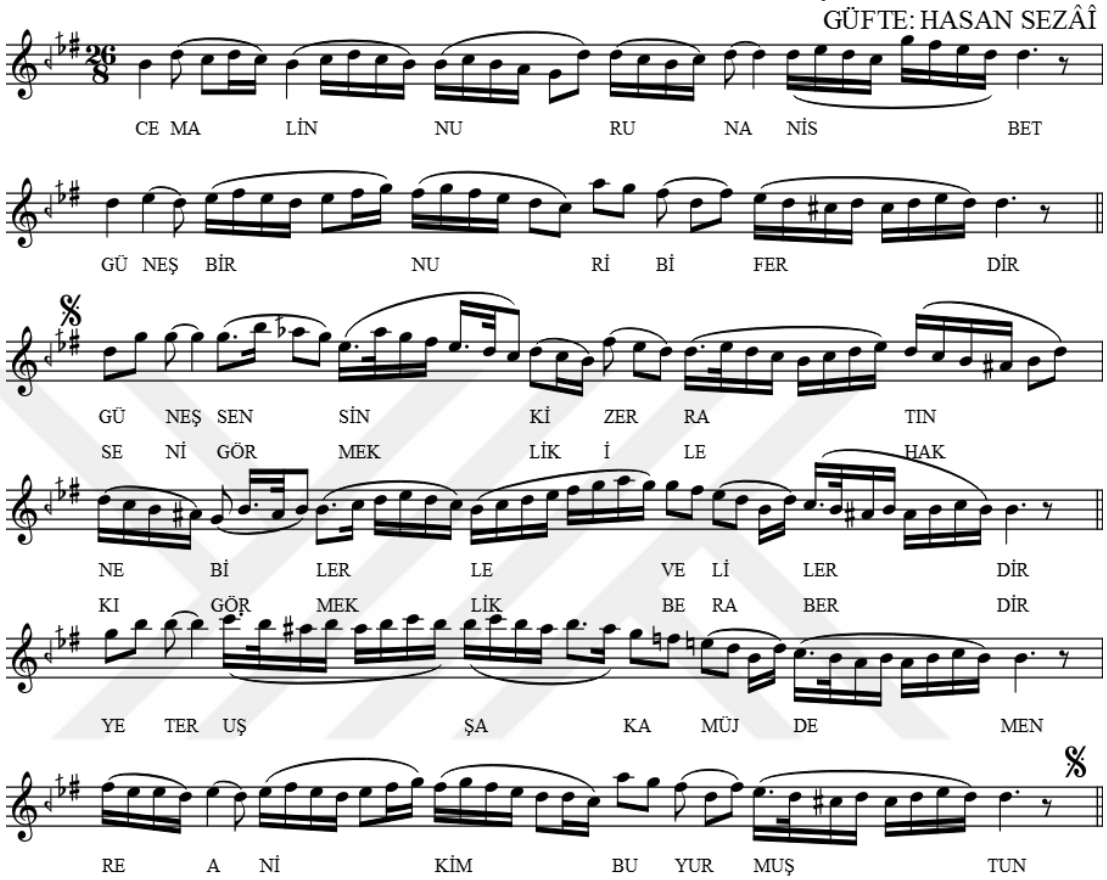

CEMÂLİN NÛRUNA NİSBET GÜNEŞ BİR NÛR-İ BÎ-FERDİR
GÜNEŞ SENSİN Kİ ZERRÂTIN NEBÎLERLE VELÎLERDİR

SEN OL SULTÂN-I İKLÎM-İ RİSÂLETSİN EYÂ AHMED
KAMU ŞEHLER KAPUNDA BİR GEDÂDAN DAHİ KEMTERDİR

KADİN BÂĞ-I HÜVİYYET HER DÜ HADDİN BİR GÜL-İ RA'NÂ
YÜZÜN ŞEMS-İ MÜNEVVERDİR CEBÎNİN MÂH-I ENVERDİR

YETER UŞŞÂKA MÜJDE MEN REÂNÎ KİM BUYURMUŞTUN
SEN GÖRMEKLİK İLE HAKK'I GÖRMEKLİK BERÂBERDİR

İŞİN ALTIN EDER HÂK-İ DERİNDE EYLEYEN HİZMET
NİGÂH-I İLTİFÂTIN ÂŞIKA KİBRÎT-İ AHMERDİR

EYÂ ŞÂH-I RUSÜL RAHM ET SEZÂYÎ DERDİMENDİNDİR
KAPIN BEKLER KADÎM-İ HİZMETİNDE PÎR Ü PERVERDİR

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[237] Ömürlü, s. 182.

HÜZZAM TEVŞÎH

CİHANDA EN BÜYÜK Nİ'MET SAÂDET YÂ RESÛLALLAH[238]

BESTE: KÂZIM BEY
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: HÜSEYİN VASSÂF

CİHANDA EN BÜYÜK Nİ'MET SAÂDET YÂ RESÛLALLAH
KAPINDA ABD-İ MAHZ OLMAKTIR ELBET YÂ RESÛLALLAH

GARÎBİN KEMTERİN VASSÂF'INA LUTF EYLE CANÂNIM
ŞEFÂAT KIL, ŞEFÂAT KIL, ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[238] Ömürlü, s. 190.

HÜZZAM TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[239]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[239] Ömürlü, s. 193. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 128 olarak tespit edilmiştir.

HÜZZAM TEVŞÎH

DERD-MENDİM YÂ RESÛLALLAH DEVÂ OL DERDİME[240]

BESTE: A. NECDET TANLAK
USÛL: MÜSEMMEN
GÜFTE: ALİ ULVİ KURUCU

DERD-MENDİM YÂ RESÛLALLAH DEVÂ OL DERDİME
DEST-GÎR OL YÂ HABÎBALLAH BU ÂSÎ MÜCRİME
SEN ŞEFÂAT KÂNI VARKEN YALVARAYIM BEN KİME
BEN RESÛL-İ KİBRİYÂNIN BÜLBÜL-İ NÂLÂNIYIM
MÜCRİMİM GERÇİ CEMÂL-İ MÜCTEBÂ HAYRÂNIYIM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[240] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=51463&mode=1&sessionid=576250661 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

DERTLİYİM YÂ RESULALLAH, DERDE DERMAN SENDEDİR[241]

BESTE: MUZAFFER OZAK
USÛL: DÜYEK GÜFTE: MUZAFFER OZAK

DERTLİYİM YÂ RESULALLAH, DERDE DERMAN SENDEDİR
BİR GÜNAHKÂR SÂİLİNEM, LUTF U İHSAN SENDEDİR
TUT ELİMDEN YÂ MUHAMMED BİR GARİP ÜMMETİNİM
RAHMETİNE MUNTAZIRIM SIRR-I RAHMÂN SENDEDİR

DÖRT YANIMDAN GAM ÇERİSİ HEP TAARRUZ EYLEDİ
BENCİLEYİN DERTLİLERE EMN Ü AMAN SENDEDİR
AŞKÎ KULUN NİYÂZ EYLER KURTAR ALLAH AŞKINA
DÜ CİHANDA PENÂHIMSIN KEVN Ü MEKÂN SENDEDİR

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[241] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=8393&mode=2&sessionid=576250661 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM[242]

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

BESTE: ABDÜLKADİR BEY
GÜFTE: NİYÂZÎ-İ MISRÎ

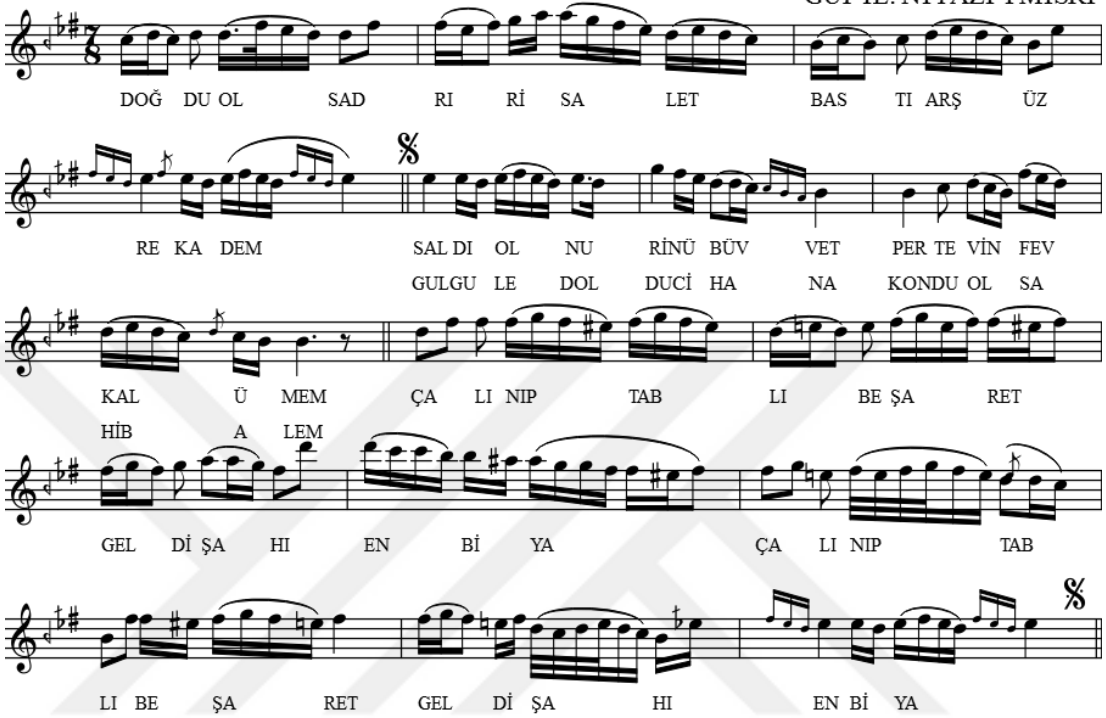

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM
SALDI OL NÛR-İ NÜBÜVVET PERTEVİN FEVKA'L-ÜMEM

ÇALINIP TABL-I BEŞÂRET GELDİ ŞÂH-I ENBİYÂ
GULGULE DOLDU CİHÂNA KONDU OL SÂHİB-ÂLEM

NÛR-İ VECHİNDEN ALINDI ENCÜM Ü ŞEMS Ü KAMER
BAHR-İ İLMİNDEN BİLİNDİ HİKMET-İ LEVH Ü KALEM

MERHABA YÂ MUSTAFÂ EY NÛR-İ AYN-İ ASFİYÂ
MERHABA EY SÂHİBÜ'L-Mİ'RÂC-I FÎ-DÂCİ'Z-ZULEM

GELMEYEYDİN ÂLEME SEN HALK OLUNMAZDI CİHÂN
DOSTLUĞUNA YARATILDI EY NEBİYY-İ MUHTEREM

BİZ GÜNAHKÂR ÜMMETE SEN ŞÂHI İRSÂL EYLEDİ
HAMDÜLİLLAH SANA ÜMMET EYLEMİŞ OL ZÎ-KEREM

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT KIL NİYÂZÎ MÜCRİME
ŞOL ZAMAN KİM BAŞ AÇIK YALIN AYAK KAN AĞLAYAM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[242] Ömürlü, s. 196.

HÜZZAM TEVŞÎH

ESÎR-İ NEFS-İ BED-HÂHIM MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH[243]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: BESÎM

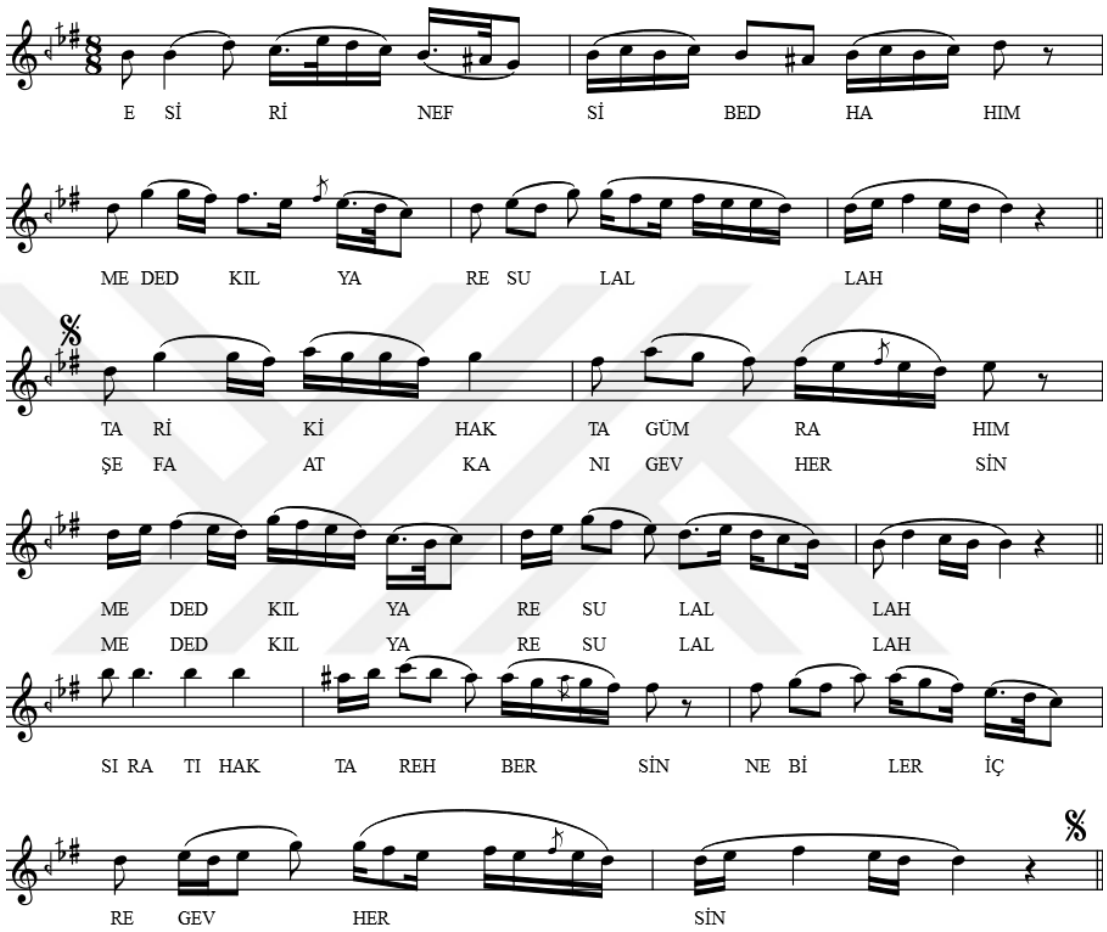

ESÎR-İ NEFS-İ BED-HÂHIM MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH
TARÎK-İ HAK'TA GÜMRÂHIM MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH

SIRÂT-I HAK'TA REHBERSİN NEBÎLER İÇRE GEVHERSİN
ŞEFÂAT KÂNI GEVHERSİN MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH

HEVÂ-YI NEFS İLE KALDIM MAÂSÎ BAHRİNE DALDIM
TARÎKATTAN CÜDÂ OLDUM MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH

BU ÂLEM İÇRE AVÂRE GÜNAHLARLA YÜZÜ KARA
BESÎM-İ ABD-İ NÂÇÂRE MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[243] Ömürlü, s. 191.

HÜZZAM TEVŞÎH

EY NÜBÜVVET TAHTININ ŞÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ[244]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: EVSAT — GÜFTE: ŞEYH ZEKÂİ EFENDİ

EY NÜBÜVVET TAHTININ ŞÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ
VEY RİSÂLET BURCUNUN MÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

CİLVEGÂHIN KURB-İ EV'EDNÂ MAKAMIN LÂ MEKÂN
KÂBE KAVSEYNİN ŞEHİNŞÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

İRDİ ZÂT-I HAKKA HÂİL OLMADAN YÜZ BİN HİCÂB
KAT' İDÜP BİR DEMDE OL RÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

CÜRMÜ ÇOK AMMA ZEKÂÎ ŞÜPHESİZ MAĞFÛR OLUR
DİLESE HAKDAN O GÜMRÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[244] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=8452&mode=2&sessionid=576250661 (15.04.2018). Bu nüshada eserin bestesi Zekâi Dede Efendi'ye ait olarak kaydedilmiştir. Ömürlü, s. 183'te eserin Hacı Fâik Bey'e ait olduğu kayıtlıdır. Güfte sahibinin isminin Zekâi olması sebebiyle, bestenin de sehven Zekâi Dede Efendi'ye nisbet edilmiş olması muhtemeldir. Aynı eser, Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 36'da, "Bestesi: kimin olduğu mâlum değildir" kaydıyla mevcuttur.
Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 92 olarak tespit edilmiştir.

HÜZZAM TEVŞÎH

EY SAÂDET BURCUNUN MÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ[245]

BESTE: TABAKHANE ŞEYHİ HÜSEYİN EF.
USÛL: DÜYEK GÜFTE: HALVETÎ ŞEYHİ AHMED EF.

EY SAÂDET BURCUNUN MÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
MERHABÂ EY NÛR-İ ÜMMET MERHABÂ YÂ MERHABÂ
ÇÜN Kİ DOĞDUN OLDU ÂLEM MAKDEMİNLE PÜR ZİYÂ
MERHABÂ EY NÛR-İ ÜMMET MERHABÂ YÂ MERHABÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[245] Ömürlü, s. 189. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 102 olarak tespit edilmiştir.

HÜZZAM TEVŞÎH

EYÂ ŞÂH-I SERÎR-İ ISTIFÂ OL RÜTBE EKREMSİN[246]

BESTE: SEYYİD ABDÜLKADİR BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

EYÂ ŞÂH-I SERÎR-İ ISTIFÂ OL RÜTBE EKREMSİN
ŞERÎK-İ İ'TİLÂ YOKTUR SANA BÎ-MİSL Ü TEV'EMSİN
MÜNEZZEHSİN MUKADDESSİN MUALLÂSIN MÜKERREMSİN
EĞERÇİ SÛRETÂ TEŞRÎF-SÂZ-I SULB-İ ÂDEMSİN
MEDÂR-I ÂFERÎNİŞSİN EBU'L-ERVÂH-I ÂLEMSİN

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[246] Ömürlü, s. 180.

HÜZZAM TEVŞÎH

FİRKATİN NÂRIYLA YANDIM YÂ RESÛLALLAH MEDED[247]

FİRKATİN NÂRIYLA YANDIM YÂ RESÛLALLAH MEDED
KALMADI SABR Ü TEHAMMÜL, BÎKARAR OLDUM MEDED

ÂŞIKA DERMAN DA CÂN DA DÂİMÂ AŞKIN YETER
DİLDE GÖZDE YÂ RESÛLALLAH HAYÂLİNDİR MEDED

ÇOK GÜNÂHIM GERÇİ, AFFETMEK DE ŞÂNINDIR MEDED
MAKSADIM ÂH Ü FİGÂNDAN BİR CEMÂLİNDİR MEDED

DİLFİKÂRIM, DERD-MENDİM KIL MÜRÜVVET SEN ŞEHÂ
KEN'AN'I İHYÂ EDEN ANCAK VİSÂLİNDİR MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[247] Ömürlü, s. 196.

HÜZZAM TEVŞÎH

GEL VÜCÛDUN ÂTEŞ-İ AŞK-I HABÎBULLÂH'A YAK[248]

BESTE: -

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: ZEKÂÎ

GEL VÜCÛDUN ÂTEŞ-İ AŞK-I HABÎBULLÂH'A YAK
ÇEŞM-İ KALBİ OL ZİYÂDA FETH EDİP MEVLÂ'YA BAK

SİNEN İÇRE NÛR-İ ZİKRİYLE UYANDIR BİR ÇERÂĞ
OL ÇERÂĞIN ŞÛ'LESİNDE GÖRÜNE DÎDÂR-I HAK

NÛR-İ FAHR-İ ÂLEME EYLE TEVECCÜH DÂİMÂ
MÂH-I KALBİN EDE ENGÜŞT-İ İNÂYET İKİ ŞAK

MAHREM-İ SIRR-I HUDÂ PEYGAMBER-İ ÂHİR ZAMAN
KÜMMEL-İ EHL-İ HAKİKAT ONDAN ALDILAR SEBAK

MU'CİZÂT-I SUBH-İ SÂDIK GİBİ ZÂHİR BÂHUSUS
HAZRET-İ KUR'ÂN'I İNZÂL EYLEDİ RABBÜ'L-FELÂK

ŞEMS-İ HAK'TAN ERİŞİP NÛR-İ HİDÂYET BİR NEFES
DİLERİM KALB-İ ZEKÂÎ AÇILA MİSL-İ ŞAFAK

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[248] Ömürlü, s. 198.

HÜZZAM TEVŞÎH

HAZRET-İ HAKKIN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ[249]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: HASAN SEZÂÎ

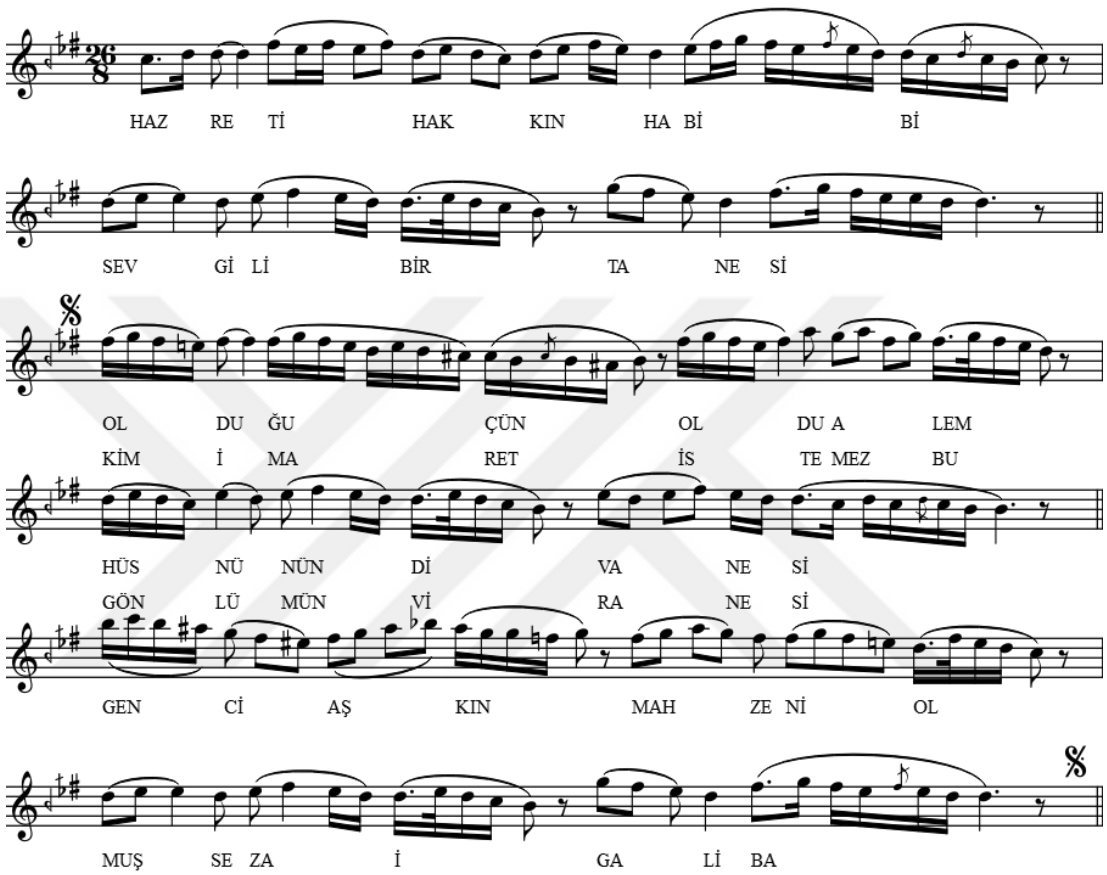

HAZRET-İ HAKKIN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ
OLDUĞU ÇÜN OLDU ÂLEM HÜSNÜNÜN DÎVÂNESİ

ZÂT-I PÂKİNDİR SEBEB BU ÂLEMİN İCÂDINA
OLMASA TEŞRÎFİN OLMAZDI CİHAN KÂŞÂNESİ

YÂ RESÛLALLAH VİSÂLİN BEZMİNE ŞÂYESTE KIL
TÂ GÖNÜL OLSUN ŞARÂB-I AŞKININ MESTÂNESİ

ÂŞIKIN ANCAK MURÂDI HAZRETİNDEN KİM OLA
ÂŞİNÂ-YI BEZM-İ HÂSSIN ÂLEMİN BÎGÂNESİ

GENC-İ AŞKIN MAHZENİ OLMUŞ SEZÂÎ GALİBÂ
KİM İMÂRET İSTEMEZ BU GÖNLÜMÜN VÎRÂNESİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[249] Ömürlü, s. 179.

HÜZZAM TEVŞÎH

HUDÂ NÂMIYLA BAŞLA MEVLİD-İ FAHR-İ CİHANDIR BU[250]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: -

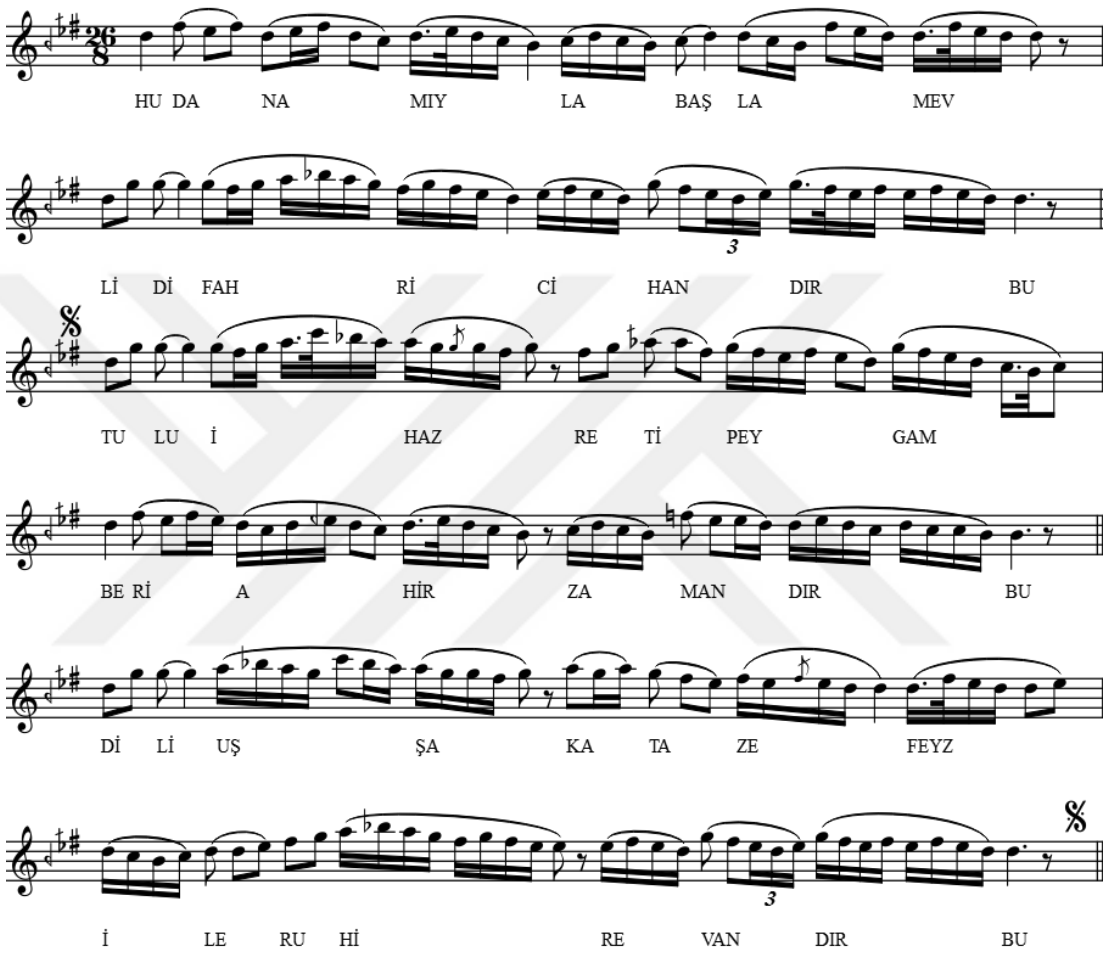

HUDÂ NÂMIYLA BAŞLA MEVLİD-İ FAHR-İ CİHANDIR BU
TULÛ-İ HAZRET-İ PEYGAMBER-İ ÂHİR ZAMANDIR BU
DİL-İ UŞŞÂKA TÂZE FEYZ İLE RÛH-İ REVÂNDIR BU
TULÛ-İ HAZRET-İ PEYGAMBER-İ ÂHİR ZAMANDIR BU

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[250] Ömürlü, s. 177.

HÜZZAM TEVŞÎH

MENBA-İ İLM-İ HUDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[251]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: EVSAT GÜFTE: İSMAİL HAKKI BURSEVÎ

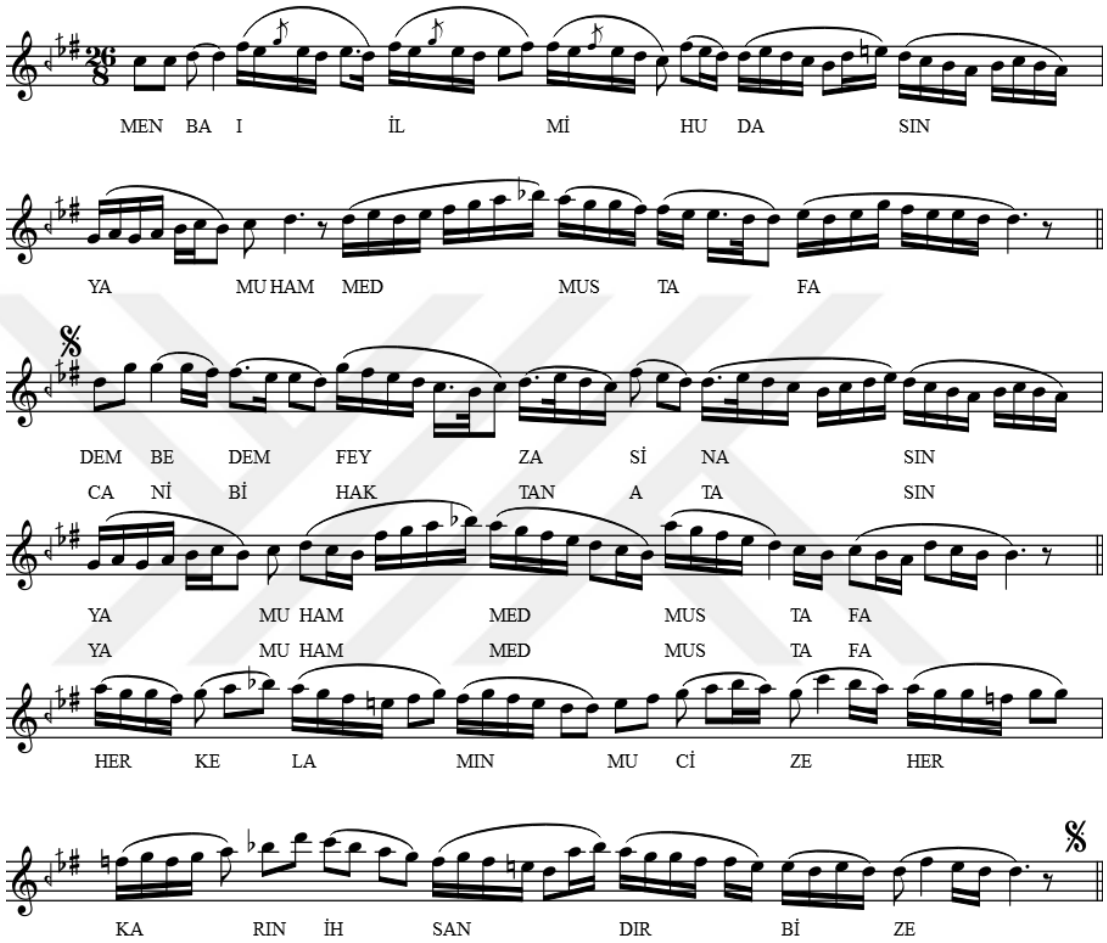

MENBA-İ İLM-İ HUDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DEMBEDEM FEYZ-ÂŞİNÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

HER KELÂMIN MÛ'CİZE HER KÂRIN İHSANDIR BİZE
CÂNİB-İ HAK'DAN ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

TÂC-I İSKENDER SANA TAHT-I SÜLEYMAN NEYLESÜN
SEN ŞEH-İ MİLK-İ BAKÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

ŞERBET-İ VASLINLA DERMAN EYLE HAKKI HASTEYE
SEN KABÛL EYLE RECÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[251] Ömürlü, s. 176.

HÜZZAM TEVŞÎH

MENBA-İ İLM-İ HUDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[252]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: EVSAT GÜFTE: İSMAİL HAKKI BURSEVÎ

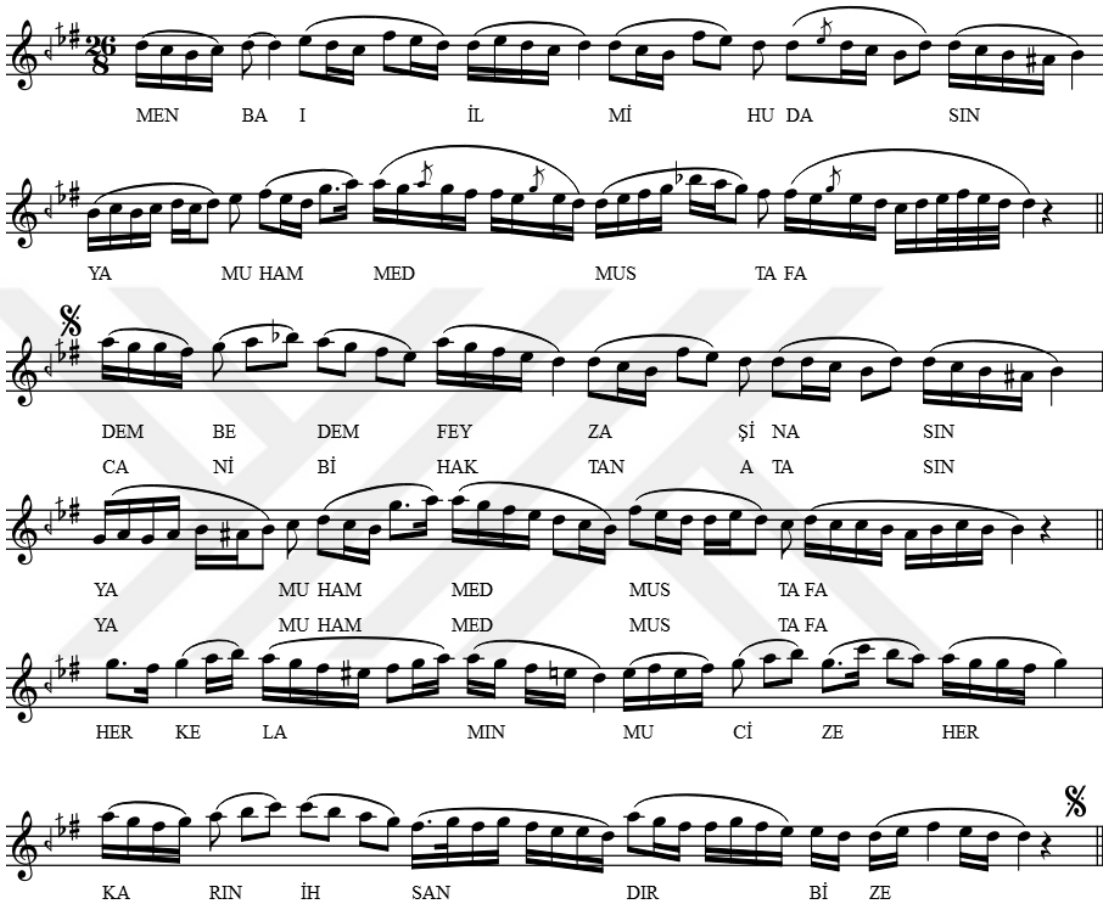

MENBA-İ İLM-İ HUDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DEMBEDEM FEYZ-ÂŞİNÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

HER KELÂMIN MÛ'CİZE HER KÂRIN İHSANDIR BİZE
CÂNİB-İ HAK'DAN ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

TÂC-I İSKENDER SANA TAHT-I SÜLEYMAN NEYLESÜN
SEN ŞEH-İ MİLK-İ BAKÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

ŞERBET-İ VASLINLA DERMAN EYLE HAKKI HASTEYE
SEN KABÛL EYLE RECÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[252] Ömürlü, s. 175.

HÜZZAM TEVŞÎH

MERHABÂ EY FAHR-İ ÂLEM MERHABÂ[253] [254]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: HAFÎF
GÜFTE: ÂDİLE SULTAN

MERHABÂ EY FAHR-İ ÂLEM MERHABÂ
MERHABÂ EY ŞÂH-I Â'ZÂM MERHABÂ
ZÂT-I PÂKİN EYLEMİŞ RABBÜ'L-ULÂ
BÂİS-İ İCÂD-I EŞYÂ MERHABÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ES-SALÂT Ü VE'S-SELÂM EY MAHREM-İ ZÂT-I HUDÂ
ES-SALÂT Ü VE'S-SELÂM EY EHL-İ BEYT-İ MÜCTEBÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[253] Ömürlü, s. 173. Bu kaynakta güfte sahibi belirtilmemiştir.
[254] Ergun, Cilt: 2, s. 564'te güftenin Âdile Sultan'a ait olduğunu kaydetmiştir. Aynı eser, Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 44'te yine güftesinin Âdile Sultan'a ait olduğu kaydıyla fakat usûlü düyek olarak mevcuttur. Güfte sahibi, bu kaynaklara istinaden belirtilmiştir.

HÜZZAM TEVŞÎH

MUHAMMED'DEN DİĞER YOK VÂSIL OLMUŞ KABE KAVSEYNE[255]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: AHMED

MUHAMMED'DEN DİĞER YOK VÂSIL OLMUŞ KABE KAVSEYNE
GÜRÛH-İ ENBİYÂDAN GİRMEDİ BİR FERD O MÂBEYNE
HAREM-GÂH-I VİSÂLE AHMED'İ TENHÂ ALIP MEVLÂ
O HALVET OLDU MAHSÛS HAZRET-İ SULTÂN-I KEVNEYNE

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[255] Ömürlü, s. 192.

HÜZZAM TEVŞÎH

MUHAMMED'E BİR GECE MEVLÂ'DAN GELDİ BURAK[256]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: YÛNUS EMRE

MUHAMMED'E BİR GECE MEVLÂ'DAN GELDİ BURAK
CEBRÂİL DER: EY HOCA SENİ DÂ'VET EDER HAK

GELDİ CİBRİL HAZRETİ GETİRDİ BURAK ATI
NURDAN İDİ HİL'ÂTI GÖZÜ CEVHER RENGİ AK

KALKTI Mİ'RÂC KASTİNE YÖNELDİ ABDESTİNE
SECDE ETTİ HAKK'INA, DEMEDİ YAKIN IRAK

KADEMİN TAŞA BASTI, TAŞ KOPTU BİLE VARDI
DUR YÂ MÜBÂREK DEDİ, ŞÖYLE KALDI MUALLÂK

GÖKLERE HABER OLDU, YER Ü GÖK ŞADLIK KILDI
DEDİLER AHMED GELDİ, VERİLDİ SEKİZ UÇMAK

HEP MELEKLER GELDİLER, BURAK'TAN İNDİRDİLER
YÖNÜNÜ DÖNDÜRDÜLER, OL DEM YÜRÜDÜ YAYAK

ÇÜN GEÇTİ FELEKLERİ, SES GELDİ KİM GEL BERİ
KALDIRDIM PERDELERİ, HEMEN CEMÂLİME BAK

CEMÂLİM SANA ÂYÂN, GÖSTEREM BELLİ BEYÂN
İN BURAK'TAN OL YAYAN, ARŞIMA BAS SEN AYAK

NİCE BİN YILLIK YOLA, BİR ANDA VARA GELE
YUNUS SÖYLER KİM OLA, OL MUHAMMED'DİR MUTLAK

VEZİN: HECE VEZNİ (7+7=14)

[256] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=35205&mode=1&sessionid=576395354 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

NÛR-İ YEZDÂN-I HUDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[257]

BESTE: TAL'AT BEY

USÛL: ÇİFTE DÜYEK

GÜFTE: -

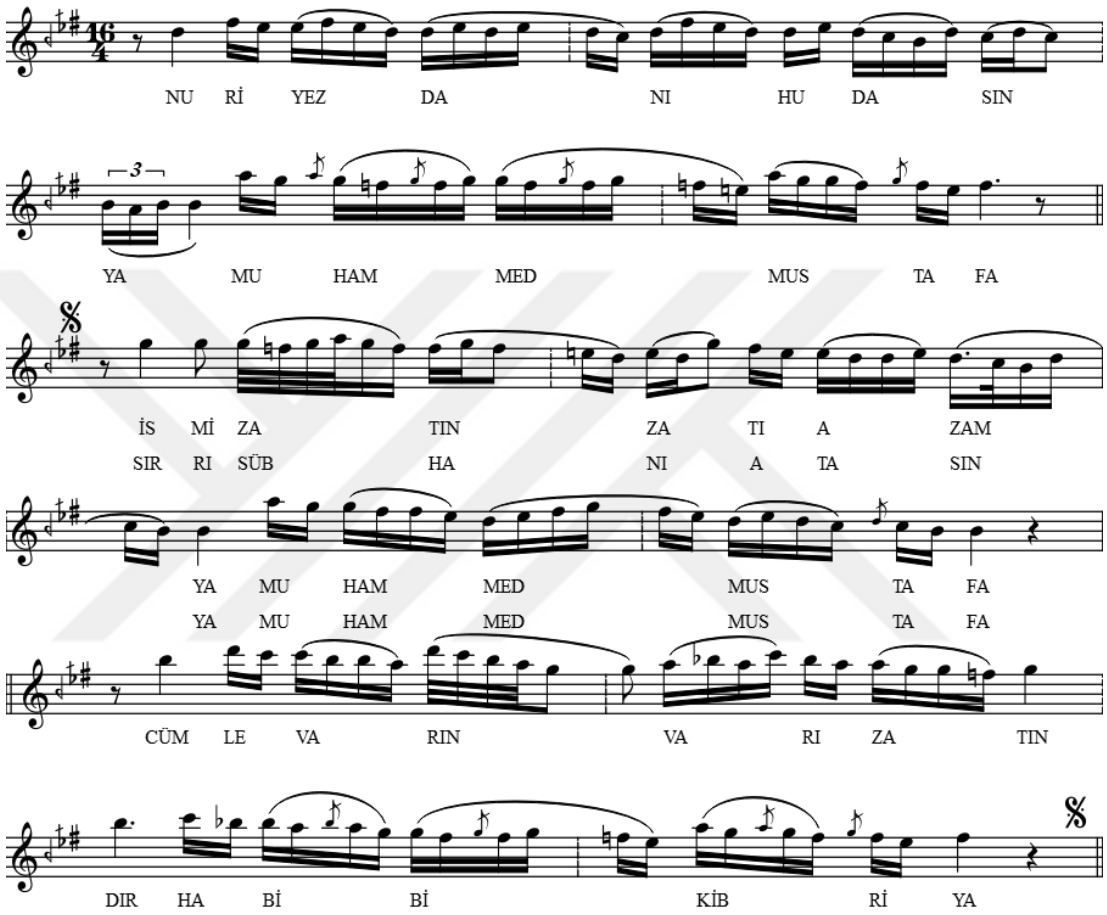

NÛR-İ YEZDÂN-I HUDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
İSM-İ ZÂTIN ZÂT-I A'ZAM YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
CÜMLE VÂRIN VÂRI ZÂTINDIR HABÎB-İ KİBRİYÂ
SIRR-I SÜBHÂN-I ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[257] Ömürlü, s. 174.

HÜZZAM TEVŞÎH

NÛRSUN MAHBÛB-İ SÜBHÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ[258]

BESTE: KÂZIM BEY
USÛL: MEVLEVÎ DEVR-İ REVÂNI GÜFTE: HÜSEYİN VASSÂF

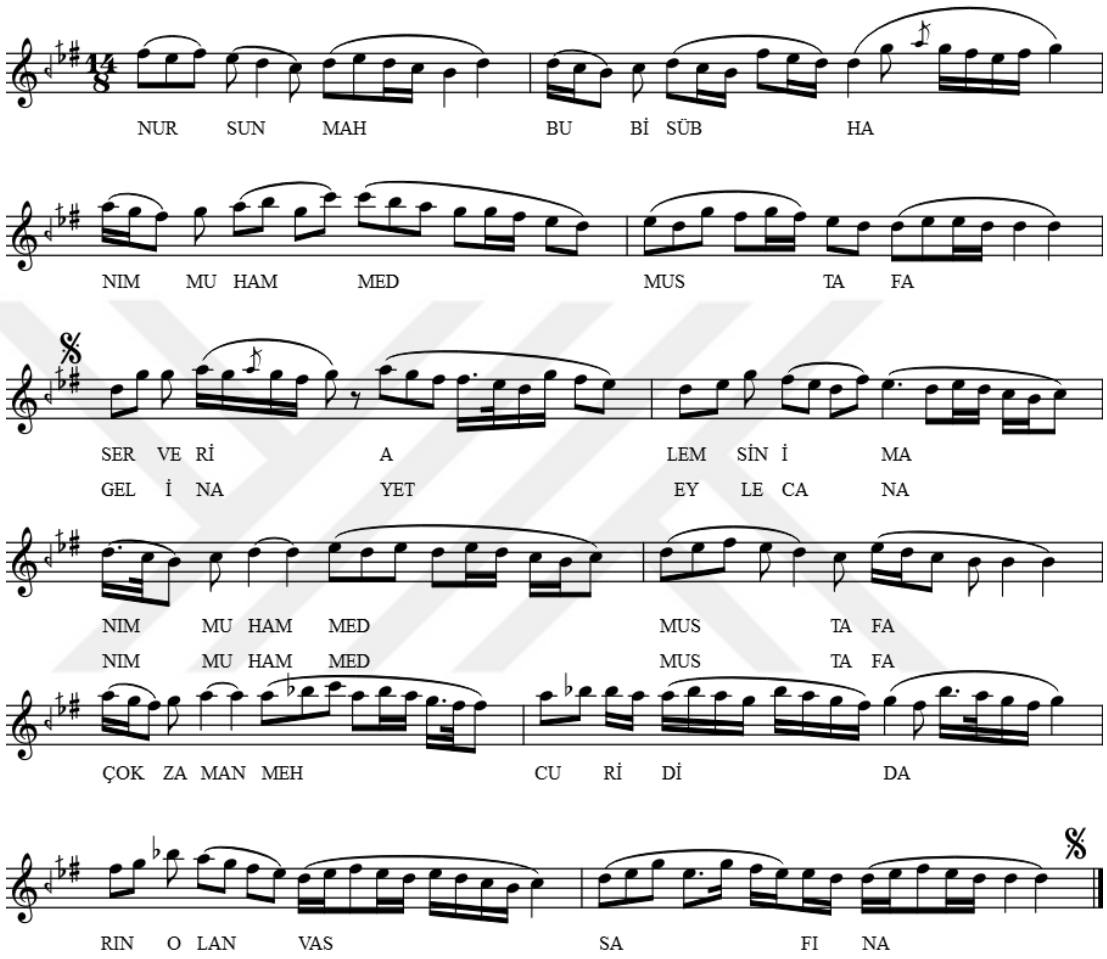

NÛRSUN MAHBÛB-İ SÜBHÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
SERVER-İ ÂLEMSİN İMÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

ÂSİTÂN-I PÂKİNE ETTİM HULÛSEN İLTİCÂ
ÂLEM İHSÂN-I MENNÂN'IM MUHAMMED MUSTAFÂ

LUTF İLE MESRÛR BUYUR MAHZÛN ETME BENDENİ
HAZRET-İ HAK AŞKINA CÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

ÇOK ZAMAN MEHCÛR-İ DÎDÂRIN OLAN VASSÂF'INA
GEL İNÂYET EYLE CANÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[258] Ömürlü, s. 184. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 102 olarak tespit edilmiştir.

HÜZZAM TEVŞÎH

RÛ-SİYÂHIM PÜR-GÜNÂHIM YOK YÜZÜM PEYGAMBERE[259]

BESTE: A. NECDET TANLAK

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: NEYZEN TEVFİK

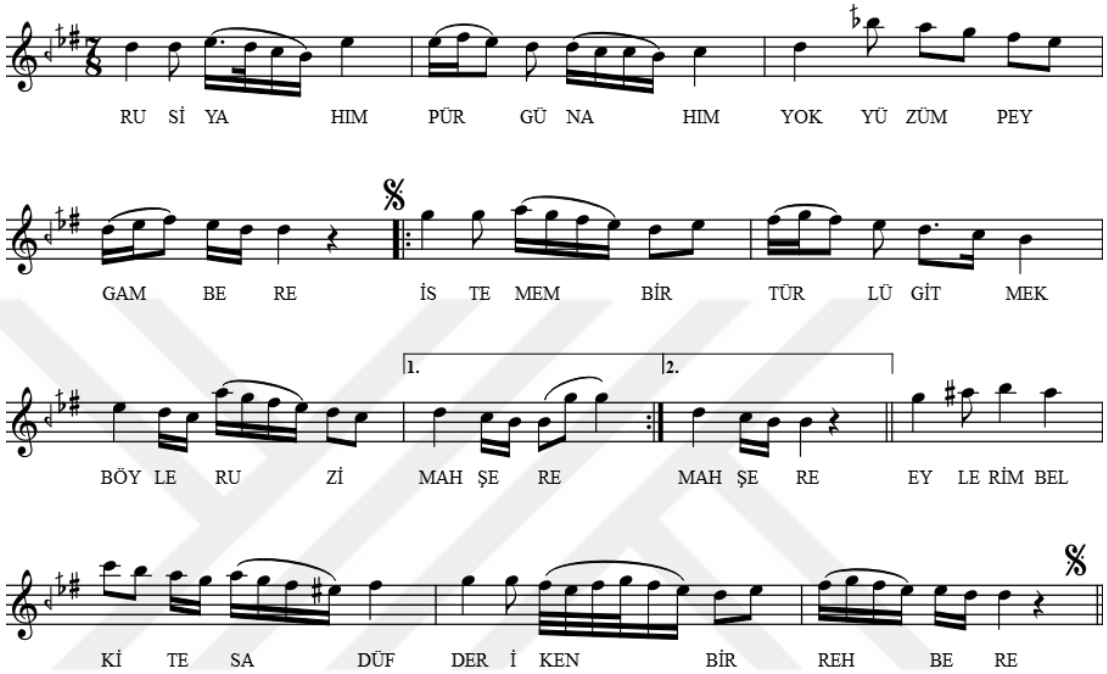

RÛ-SİYÂHIM PÜR-GÜNÂHIM YOK YÜZÜM PEYGAMBERE
İSTEMEM BİR TÜRLÜ GİTMEK BÖYLE RÛZ-İ MAHŞERE
EYLERİM BELKİ TESÂDÜF DER İKEN BİR REHBERE
İSTEMEM BİR TÜRLÜ GİTMEK BÖYLE RÛZ-İ MAHŞERE

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[259] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=35429&mode=1&sessionid=576395354 (15.04.2018)

HÜZZAM TEVŞÎH

SENDE DOĞMUŞTUR MUHAMMED MUSTAFÂ[260][261]

BESTE: BEKİRZÂDE H. H. HÜSEYİN TOLAN
USÛL: SEMÂÎ
GÜFTE: ABDÜLEHAD NÛRÎ

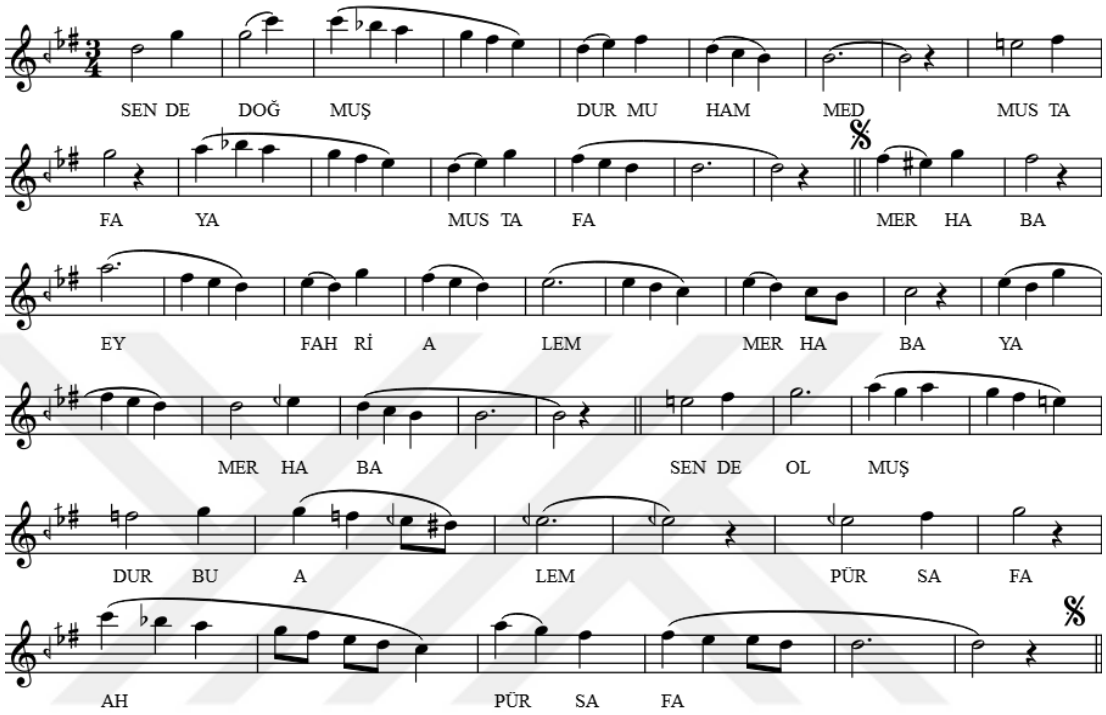

SENDE DOĞMUŞTUR MUHAMMED MUSTAFA
MERHABÂ EY MÂH-İ MEVLÎD MERHABÂ
SENİN İLE OLDU ÂLEM PÜR SAFÂ
MERHABÂ EY MÂH-I MEVLÎD MERHABÂ

SENDE GELDİ OL ŞEFÂAT MENBAI
SENDE ZÂHİRDİR O NÛRUN MATLAI
SENSİN ELTÂF-I HUDA'NIN MECMAI
MERHABÂ EY MÂH-I MEVLÎD MERHABÂ

AZMIŞ İKEN CEHL İLE HALK-I CİHAN
DOLMUŞ İKEN KÜFR İLE KEVN Ü MEKÂN
NÛR-İ ÎMAN SENDE OLMUŞTUR AYÂN
MERHABA EY MÂH-I MEVLİD MERHABÂ

OL HABÎBİ KİM HUDÂ'SI MEDH EDE
ANI VASSÂF OLMAYA NÛRÎ NİDE
KİM BİLİR KADRİN ONUN BU DÜNYÂDE
MERHABÂ EY MÂH-I MEVLÎD MERHABÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[260] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=34944&mode=1&sessionid=576395354 (22.04.2018).
[261] Eserin güftesi, Ergun, Cilt: 1, s. 230'dan tamamlanarak yazılmıştır. Bu kaynakta güfte, Abdülehad Nûrî'ye nisbet edilmiş olup, ikinci mısrası, notanın alındığı kaynaktan farklı olarak "Sende olmuştur bu âlem pür-safâ" şeklindedir.

HÜZZAM TEVŞÎH

YA HABÎBALLAH YA HAYRA'L-BEŞER MÜŞTÂKINEM[262]

BESTE: AZİZ MAHMUD BEY
USÛL: EVSAT GÜFTE: FUZÛLÎ

YA HABÎBALLAH YA HAYRA'L-BEŞER MÜŞTÂKINEM
ÖYLE KİM LEB-TEŞNELER YANIP DİLER HEM-VÂRE SU

SENSİN OL BAHR-İ KERÂMET KİM ŞEB-İ Mİ'RÂC'DA
ŞEBNEM-İ FEYZİN YETİRMİŞ SÂBİT Ü SEYYÂRE SU

ÇEŞME-İ HURŞÎDDEN HER DEM ZÜLÂL-İ FEYZ İNER
HÂCET OLSA MERKADIN TECDÎD EDEN Mİ'MÂRE SU

BÎM-İ DÛZÂH NÂR-I GAM SALMIŞ DİL-İ SÛZÂNIMA
VAR ÜMİDİM EBR-İ İHSÂNIN SEPE OL NÂRE SU

YÜMN-İ NÂ'TİNDEN GÜHER OLMUŞ FUZÛLÎ SÖZLERİ
EBR-İ NÎSANDAN DÖNEN TEK LÜ'LÜ-İ ŞEH-VÂRE SU

HÂB-I GAFLETTEN OLAN BÎDÂR OLANDA RÛZ-İ HAŞR
EŞK-İ HASRETTEN DÖKENDE DÎDE-İ BÎDÂRE SU

UMDUĞUM OLDUR Kİ MAHRÛM OLMAYAM DÎDÂRDAN
ÇEŞME-İ VASLIN VERE MEN TEŞNE-İ DÎDÂRE SU

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[262] Ömürlü, s. 181.

IRAK TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[263]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[263] Ömürlü, ss. 212, 213.

IRAK TEVŞÎH

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM[264]

BESTE: ŞEYH MÜNİR EFENDİ
USÛL: SOFYAN GÜFTE: NİYÂZÎ-İ MISRÎ

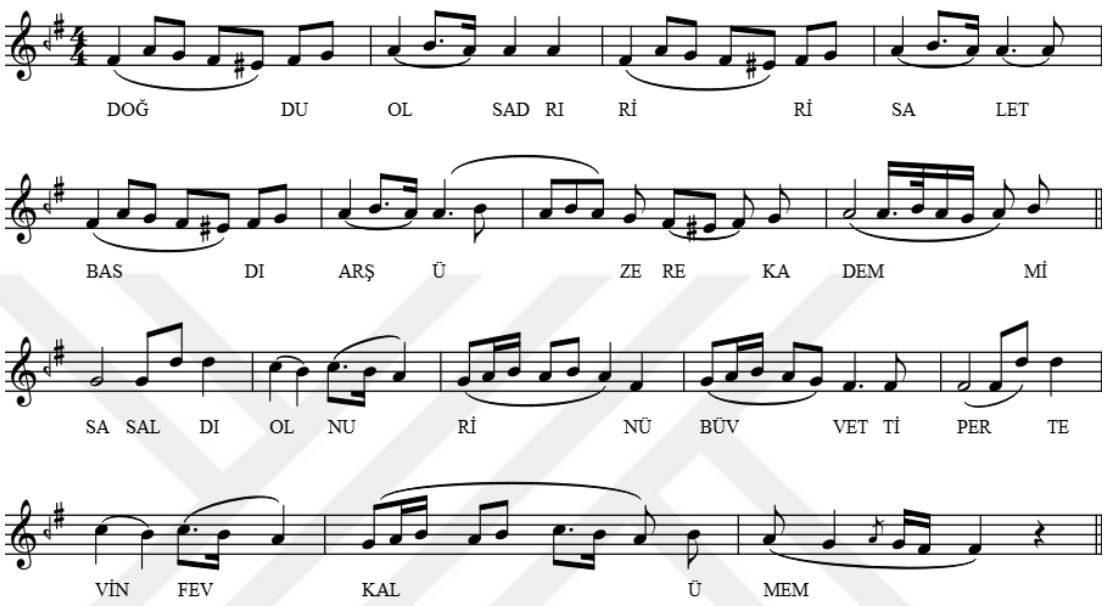

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM
SALDI OL NÛR-İ NÜBÜVVET PERTEVİN FEVKA'L-ÜMEM

ÇALINIP TABL-I BEŞÂRET GELDİ ŞÂH-I ENBİYÂ
GULGULE DOLDU CİHÂNA KONDU OL SÂHİB-ÂLEM

NÛR-İ VECHİNDEN ALINDI ENCÜM Ü ŞEMS Ü KAMER
BAHR-İ İLMİNDEN BİLİNDİ HİKMET-İ LEVH Ü KALEM

MERHABA YÂ MUSTAFÂ EY NÛR-İ AYN-İ ASFİYÂ
MERHABA EY SÂHİBÜ'L-Mİ'RÂC-I FÎ-DÂCİ'Z-ZULEM

GELMEYEYDİN ÂLEME SEN HALK OLUNMAZDI CİHÂN
DOSTLUĞUNA YARATILDI EY NEBİYY-İ MUHTEREM

BİZ GÜNAHKÂR ÜMMETE SEN ŞÂHI İRSÂL EYLEDİ
HAMDÜLİLLAH SANA ÜMMET EYLEMİŞ OL ZÎ-KEREM

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT KIL NİYÂZÎ MÜCRİME
ŞOL ZAMAN KİM BAŞ AÇIK YALIN AYAK KAN AĞLAYAM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[264] Ömürlü, s. 214.

IRAK TEVŞÎH

ES-SELÂM EY SEYYÎD-İ SÂHİB-SAÂDET ES-SELÂM[265]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

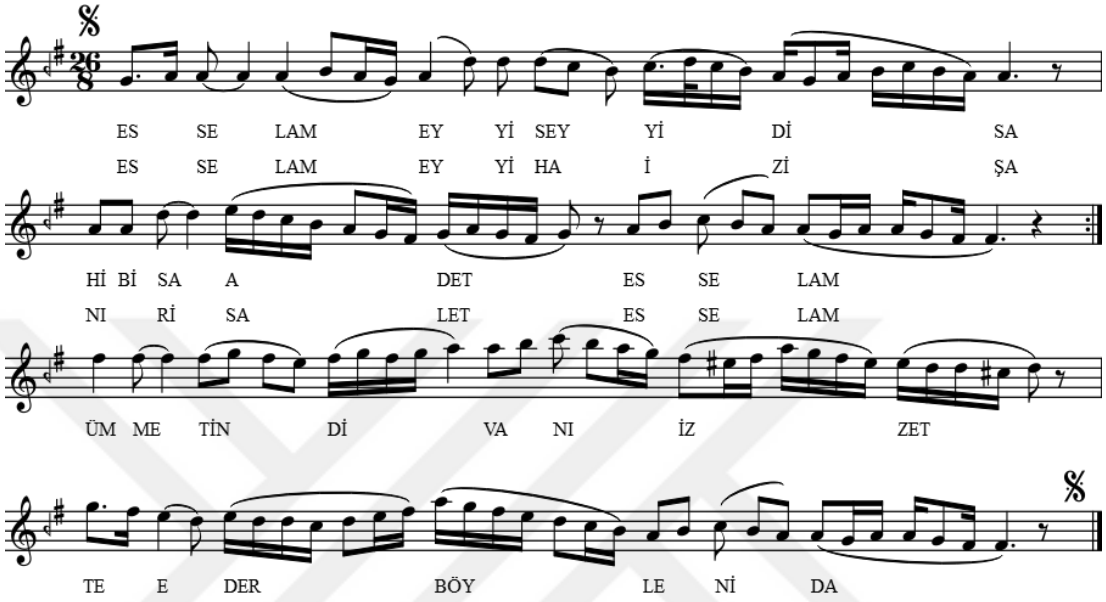

ES-SELÂM EY SEYYÎD-İ SÂHİB-SAÂDET ES-SELÂM
ES-SELÂM EY HÂİZ-İ ŞÂN-I RİSÂLET ES-SELÂM
ÜMMETİN DÎVÂN-I İZZETE EDER BÖYLE NİDÂ
ES-SELÂM EY HÜSREV-İ TAHT-I ŞEFÂAT ES-SELÂM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[265] Ömürlü, s. 214.

IRAK TEVŞÎH

MAHBÛB-İ HUDÂ ZÂT-I ŞEREF-BÂR-I MUHAMMED[266]

BESTE: -

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: NAZMÎ

MAHBÛB-İ HUDÂ ZÂT-I ŞEREF-BÂR-I MUHAMMED
MAKBÛL-İ İLÂHÎ DÜRÜR ETVÂR-I MUHAMMED

HEP ÂDEM Ü ÂLEM ONUN İÇİN YARATILDI
PES İLLET-İ GÂİYYEDİR İZHÂR-I MUHAMMED

ÂLEMLERE RAHMET OLICAK ZÂT-I ŞERÎFİ
BU ÜMMETE HOD MAHZ-I KEREMKÂR-I MUHAMMED

OL GÖZ Kİ O ŞEMSÜ'Ş-ŞEREFİ GÖRMEYE EFSÛS
PARLATMIŞ İKEN ÂLEMİ ENVÂR-I MUHAMMED

BİR BENDE-İ MAKBÛL-İ HUDÂ'SIN SANA MÜJDE
GİRSE ELE SERRİŞTE-İ ÂSÂR-I MUHAMMED

A'MÂLİNİ AHVÂLİNİ DÜSTÛR-I AMEL KIL
TA KEŞF OLA NAZMÎ SANA ESRÂR-I MÜJDE

VEZİN:MEF'ÛLÜ MEFÂ'ÎLÜ MEFÂ'ÎLÜ FA'ÛLÜN

[266] Ömürlü, ss. 206, 207. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 82 olarak tespit edilmiştir.

IRAK TEVŞÎH

MİHR-İ SUBH-İ MEŞRİKA TÂHÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ[267] [268]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: DEVR-İ REVÂN GÜFTE: AYNÎ

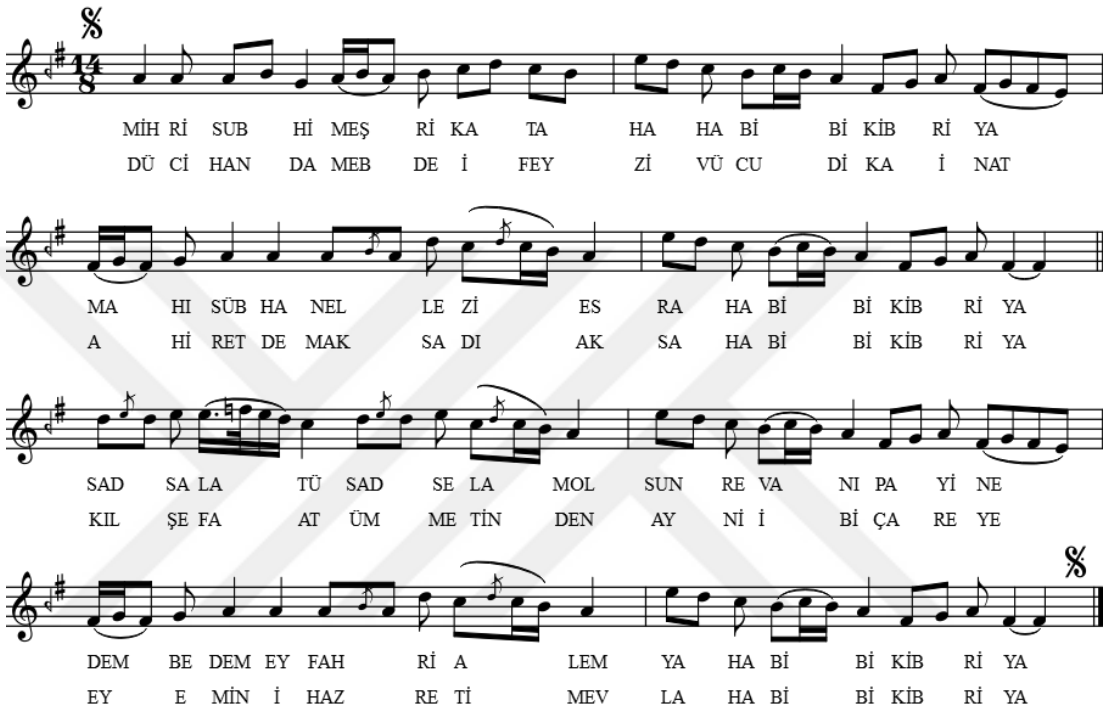

MİHR-İ SUBH-İ MEŞRİKA TÂHÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ
MÂH-I SÜBHÂNELLEZÎ ESRÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ
SAD SALÂT Ü SAD SELÂM OLSUN REVÂN-I PÂYİNE
DEM-BE-DEM EY FAHR-İ ÂLEM YÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

DÜ CİHANDA MEBDE-İ FEYZ-İ VÜCÛD-İ KÂİNÂT
ÂHİRETDE MAKSAD-I AKSÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ
KIL ŞEFÂAT ÜMMETİNDEN AYNÎ-İ BÎÇÂREYE
EY EMÎN-İ HAZRET-İ MEVLÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[267] Ömürlü, s. 205.
[268] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=34376&mode=1&sessionid=576402292 (22.04.2018) (Eserin güftesi, adreste yer alan nüshadan tamamlanarak yazılmıştır.)

IRAK TEVŞÎH

SENDE DOĞMUŞTUR MUHAMMED MUSTAFA[269] [270]

BESTE: -

USÛL: YÜRÜK SEMÂÎ

GÜFTE: -

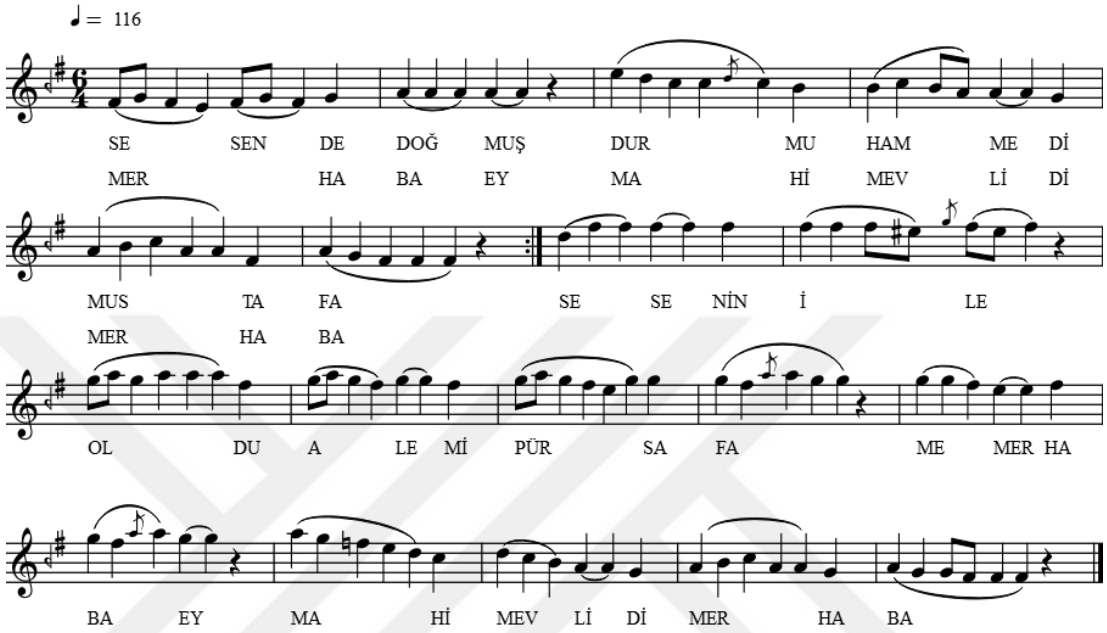

SENDE DOĞMUŞTUR MUHAMMED MUSTAFA
MERHABÂ EY MÂH-İ MEVLÎD MERHABÂ
SENİN İLE OLDU ÂLEM PÜR SAFÂ
MERHABÂ EY MÂH-I MEVLÎD MERHABÂ

SENDE GELDİ OL ŞEFÂAT MENBAI
SENDE ZÂHİRDİR O NÛRUN MATLAI
SENSİN ELTÂF-I HUDA'NIN MECMAI
MERHABÂ EY MÂH-I MEVLÎD MERHABÂ

AZMIŞ İKEN CEHL İLE HALK-I CİHAN
DOLMUŞ İKEN KÜFR İLE KEVN Ü MEKÂN
NÛR-İ ÎMAN SENDE OLMUŞTUR AYÂN
MERHABA EY MÂH-I MEVLİD MERHABÂ

OL HABÎBİ KİM HUDÂ'SI MEDH EDE
ANI VASSÂF OLMAYA NÛRÎ NİDE
KİM BİLİR KADRİN ONUN BU DÜNYÂDE
MERHABÂ EY MÂH-I MEVLÎD MERHABÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[269] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 42.
[270] Eserin güftesi, Ergun, Cilt 1, s. 230'dan tamamlanarak yazılmıştır. Bu kaynakta güfte, Abdülehad Nûrî'ye nisbet edilmiş olup, ikinci mısrası, notanın alındığı kaynaktan farklı olarak "Sende olmuştur bu âlem pür-safâ" şeklindedir.

IRAK TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH BANA SENSİN PENÂH [271]

BESTE: İZZETTİN HÜMÂYÎ BEY
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: KENAN RIFÂÎ

YÂ RESÛLALLAH BANA SENSİN PENÂH
RAHMET-İ ELTÂFINA ÂLEM GÜVÂH

KULLUĞUM ANCAK BENİM ACZ İLE ÂH
MERHAMET EY DÜRR-İ YEKTÂ-YI İLÂH

PÜR-GÜNÂHIM, ETTİĞİM İSYÂN, HATÂ
CANLARIN CANÂNISIN, SENDEN ATÂ

BİR CÂNIM VAR DÂİM UĞRUNDA FEDÂ
VUSLATINDIR MAKSADIM, ETME CÜDÂ

LÜTFUNUN ŞÜKRÜNDEN ÂCİZ İKTİDAR
NÂR-I HİCRÂNINDAN OLDUM BÎ-KARÂR

OLMADA GÖZLER DEMÂDEM EŞK-BÂR
KEN'AN OLDU HEP FİRÂKINLA NİZÂR

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[271] Ömürlü, s. 209.

IRAK TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH CEMÂLİN HOŞ GÜLİSTANDIR BANA [272]

BESTE: -
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: HAKKI

YÂ RESÛLALLAH CEMÂLİN HOŞ GÜLİSTANDIR BANA
RUHLARINDAN HER BİRİ BİR VERD-İ HANDÂNDIR BANA

ÂLEM-İ NÛR-İ SİYÂH-I AKSİDİR GİYSÛLARIN
HER BİRİ BİR DESTE SÜMBÜL YÂ Kİ REYHANDIR BANA

DEVR-İ ÎCÂD İÇRE OLDU LEBLERİN ŞAKKU'L-KAMER
ÂNI TASDÎK EYLEMEK HOŞ DÎN Ü ÎMÂNDIR BANA

DER BU HAKKI DER TECELLÎ ÇÜN NEFES ÂHİR OLA
KİM CEMÂLİN GÖRİCEK CAN VERMEK ÂSANDIR BANA

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[272] Ömürlü, s. 208.

IRAK TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH HABÎBİ HÂLIK-I YEKTÂ TÜYİ[273]

BESTE: NÂYÎ OSMAN DEDE

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: MEVLÂNÂ

[273] Ömürlü, ss. 210, 211.

YÂ RESÛLALLAH HABÎBİ HÂLIK-I YEKTÂ TÜYİ
BERGÜZÎN-İ ZÜ'L-CELÂL-İ PÂK Ü BÎ-HEMTÂ TÜYİ

NÂZENÎN-İ HAZRET-İ HAK SADR U BEDR-İ KÂİNÂT
NÛR-İ ÇEŞM-İ ENBİYÂ ÇEŞM-İ ÇERÂĞ-I MÂ TÜYİ

DER ŞEB-İ Mİ'RÂC BÛDE CEBRAİL ENDER RİKÂB
PÂ-NİHÂDE BER SER-İ NÜH KÜNBED-İ HADRÂ TÜYİ

YÂ RESÛLALLAH TÜ DÂNÎ ÜMMETÂNED ÂCİZEND
REH-NÜMÂ-Yİ ÂCİZÂNÎ BÎ-SER Ü BÎ-PÂ TÜYİ

SERV-İ BOSTÂN-I RİSÂLET NEV-BAHÂR-I MA'RİFET
GÜLBÜN-İ BÂĞ-I ŞERÎAT BÜLBÜL-İ BÂLÂ TÜYİ

ŞEMS-İ TEBRİZÎ Kİ DÂRED NA'T-İ PEYGAMBER ZİBER
MUSTAFÂ VÜ MÜCTEBÂ AN SEYYİD-İ A'LÂ TÜYİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 137

ISFAHAN TEVŞÎH

ÂSUMÂN-I VAHDETİN MÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ[274]

BESTE: SELÂHADDİN DEMİRTAŞ
USÛL: SOFYAN GÜFTE: OSMAN ŞEMS EFENDİ

ÂSUMÂN-I VAHDETİN MÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
LÎ MEALLAH MÜLKÜNÜN ŞÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
SENSİN OL RÛŞEN SERÂY-I HAKKI PÜR-NÛR EYLEYEN
LEYLE-İ MÎRÂC-I DERGÂH-I MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[274] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=34505&mode=1&sessionid=576412562 (22.04.2018)

ek s. 138

ISFAHAN TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[275]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[275] Ömürlü, s. 219. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 160 olarak tespit edilmiştir.

ISFAHAN TEVŞÎH

EY BENİM DEVLETLİ SULTÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ[276]

BESTE: TAHİR KARAGÖZ
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: MÜCTEBÂ

EY BENİM DEVLETLİ SULTÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
TÂ EZEL MAHBÛB U CANÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
NÛRA GARKETTİN SEMÂVÂT Ü ZEMİNİ SERTESER
TÂL'ATINLA ŞEMS-İ TÂBÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[276] Ömürlü, s. 218.

MÂHUR TEVŞÎH

AŞK DERDİNE DERMAN SORDUM ÂLEMDE[277]

BESTE: RÜŞTÜ ERİÇ
USÛL: SOFYAN GÜFTE: NİZAMETTİN CAYMAZ

AŞK DERDİNE DERMAN SORDUM ÂLEMDE
KİMSELER BİLMEDİ KAPINA GELDİM
HİCRAN-I AŞK İLE KALDIM MATEMDE
HEKİMLER BİLMEDİ KAPINA GELDİM

VEZİN: HECE VEZNİ (6+5=11)

[277] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=30049&mode=1&sessionid=576412562 (22.04.2018)

MÂHUR TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[278]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

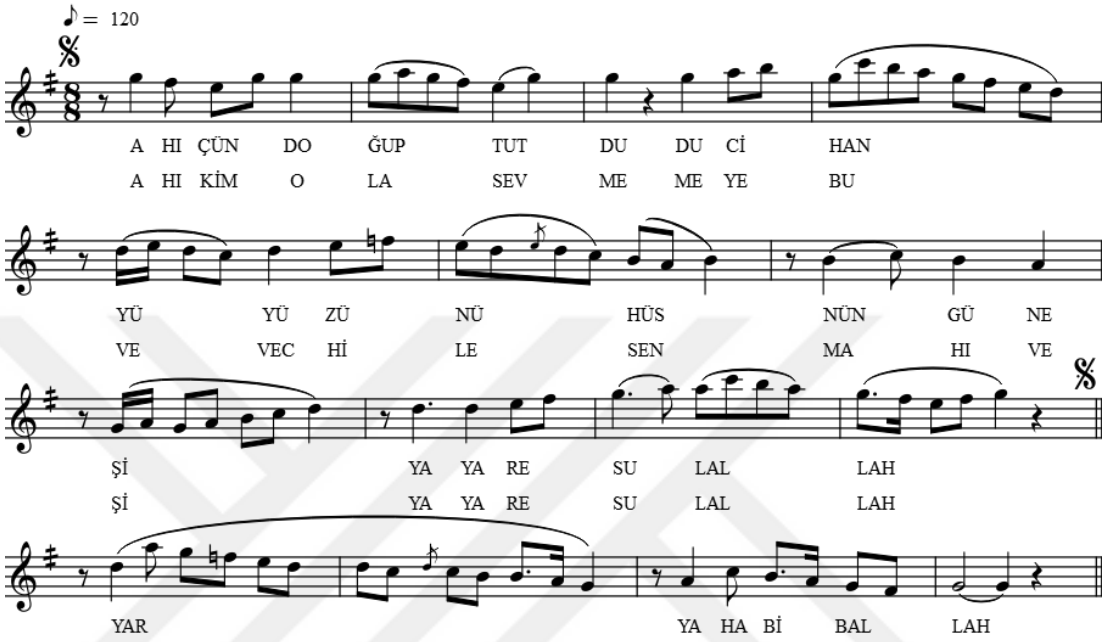

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[278] Ali Rifat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, **Türk Musikisi Klasiklerinden İlahiler,** Cilt: 2, Feniks Matbaası, İstanbul, 1933, s. 94. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 140 olarak tespit edilmiştir.

MÂHUR TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[279]

BESTE: ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: ÇENBER
GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

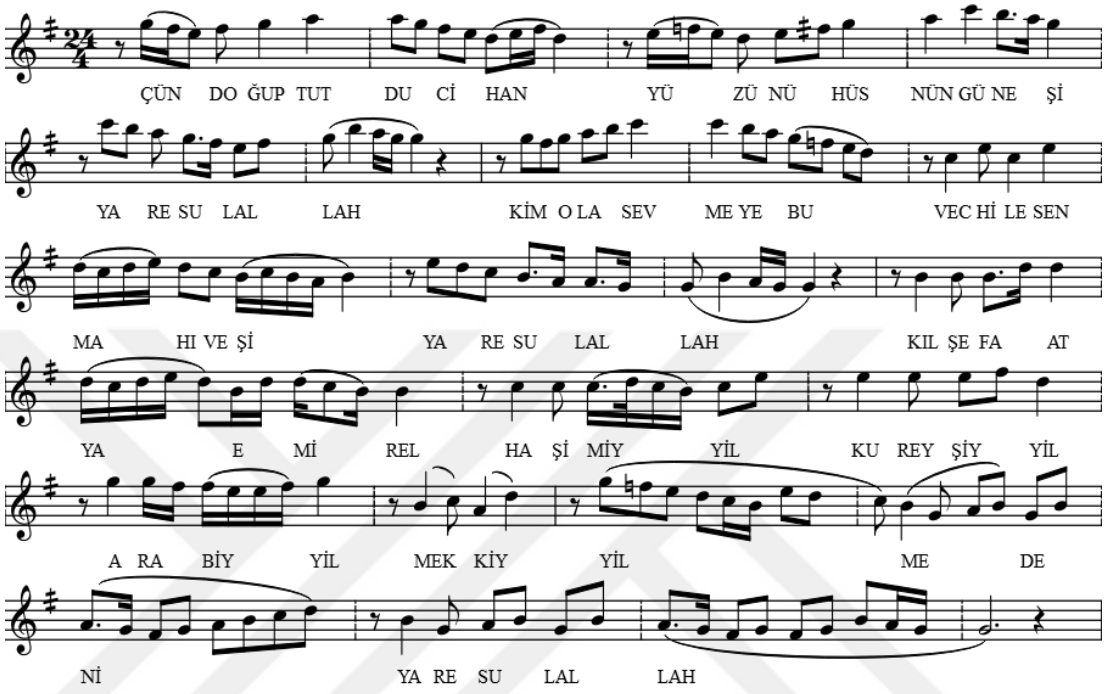

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

(KIL ŞEFÂAT YÂ EMÎRE'L-HÂŞİMİYYÜ-ARABİYYÜ-KUREYŞİYYÜ- MEKKİYYÜ-MEDENİ)

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[279] Ömürlü, s. 223.

MÂHUR TEVŞÎH

DOĞDU NÛRUN ÂLEME VERDİ ZİYÂ[280]

BESTE: -

USÛL: MEVLEVÎ DEVR-İ REVÂNI GÜFTE: -

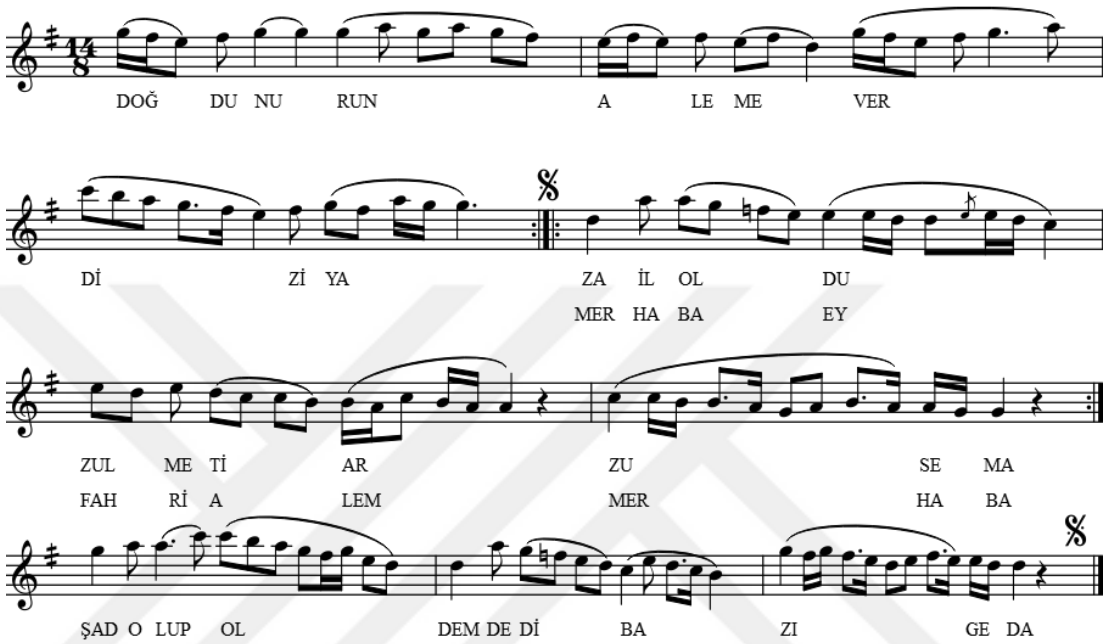

DOĞDU NÛRUN ÂLEME VERDİ ZİYÂ
ZÂİL OLDU ZULMET-İ ARZ U SEMÂ
ŞÂD OLUP OL DEM DEDİ BAZI GEDÂ
MERHABÂ EY FAHR-İ ÂLEM MERHABÂ

MEVLİD-İ PÂKİN OKUNSUN ÂLEME
ŞERBET-İ FEYZİN SAÇILSIN ÂLEME
ERMEDİ EVVELKİ ÜMMET BU DEME
MERHABÂ EY FAHR-İ ÂLEM MERHABÂ

VEZİN: FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÜN

[280] Ömürlü, s. 225.

MÂHUR TEVŞÎH

ŞÂH-I İKLİM-İ RİSÂLETDİR MUHAMMED MUSTAFÂ[281]

BESTE: HACI FÂİK BEY
USÛL: EVSAT — GÜFTE: SELÂMÎ MUSTAFA EFENDİ

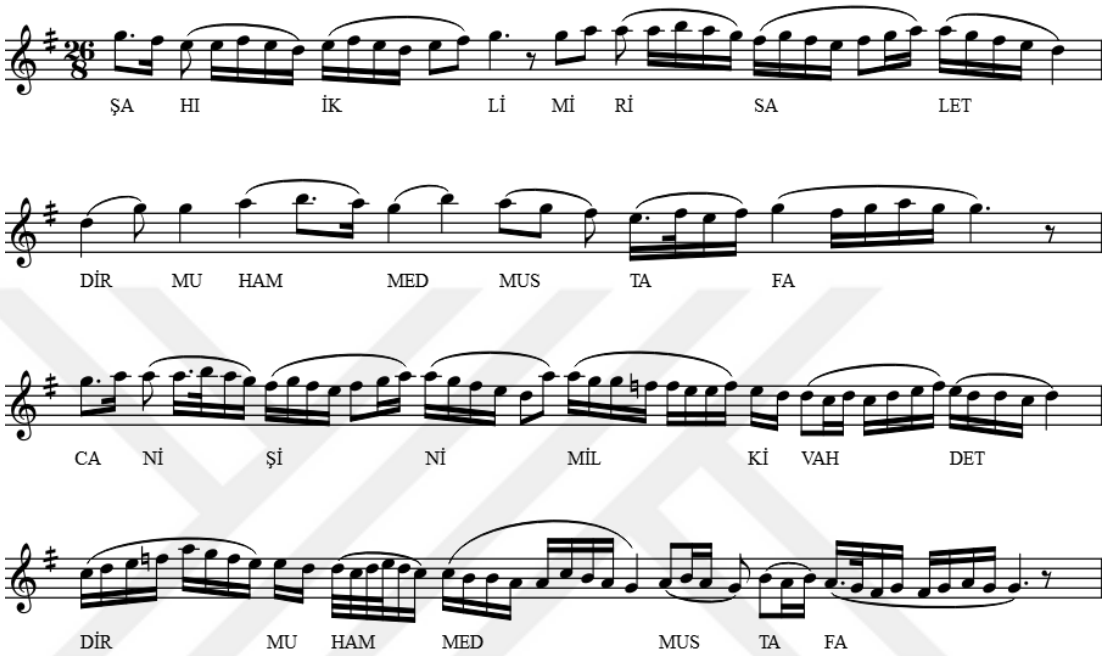

ŞÂH-I İKLİM-İ RİSÂLETDİR MUHAMMED MUSTAFÂ
CÂ-NİŞÎN-İ MİLK-İ VAHDETTİR MUHAMMED MUSTAFÂ

AHMED Ü MAHMUD Ü MAHBÛB-İ CEMÂL-İ KİBRİYÂ
MAHREM-İ SIRR-I HÜVİYYETTİR MUHAMMED MUSTAFÂ

BÂB-I LUTF-U SÂİLİNDİR EVVELÎN Ü ÂHİRÎN
MÜLTECÂ-YI EHL-İ HÂCETTİR MUHAMMED MUSTAFÂ

ZULMET-İ KÜFRÜ GİDERDİ ÂLEME VERDİ ZİYÂ
ŞEMS-İ TEVFÎK-İ HİDÂYETTİR MUHAMMED MUSTAFÂ

BU SELÂMÎ RÛ-SİYEH BİR MÜZNİB-İ BED-KÂR İSE
MÜNCİ-İ HEVL-İ KIYAMETDİR MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÜN

[281] Ömürlü, s. 224. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 92 olarak tespit edilmiştir.

MUHAYYER TEVŞÎH

BİR MEHİN BENDESİYEM SÂYE DAHÎ OLMAZ EŞİ[282]

BESTE: SERMÜEZZİN RİFAT BEY

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: -

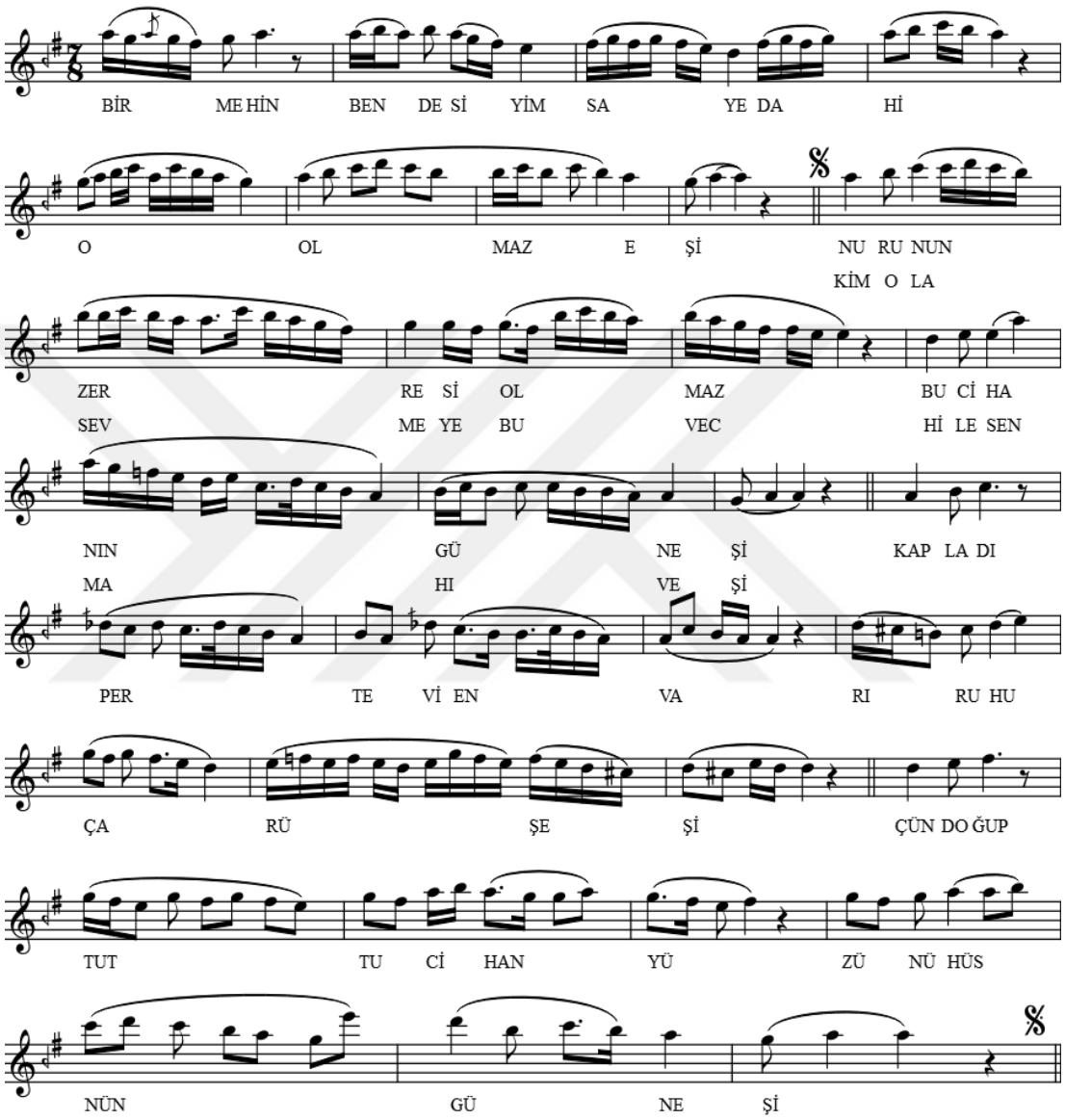

BİR MEHİN BENDESİYEM SÂYE DAHÎ OLMAZ EŞİ
NÛRUNUN ZERRESİ OLMAZ BU CİHÂNIN GÜNEŞİ
KAPLADI PERTEV-İ ENVÂR-I RUHU ÇÂR Ü ŞEŞİ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[282] Ömürlü, ss. 230, 231. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 104 olarak tespit edilmiştir.

MUHAYYER TEVŞÎH

CEMÂLİN HÜSNÜNE CÂNLAR FEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH[283]

BESTE: HÜSEYİN SEBİLCİ

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: HAYRULLAH TÂCEDDİN EFENDİ

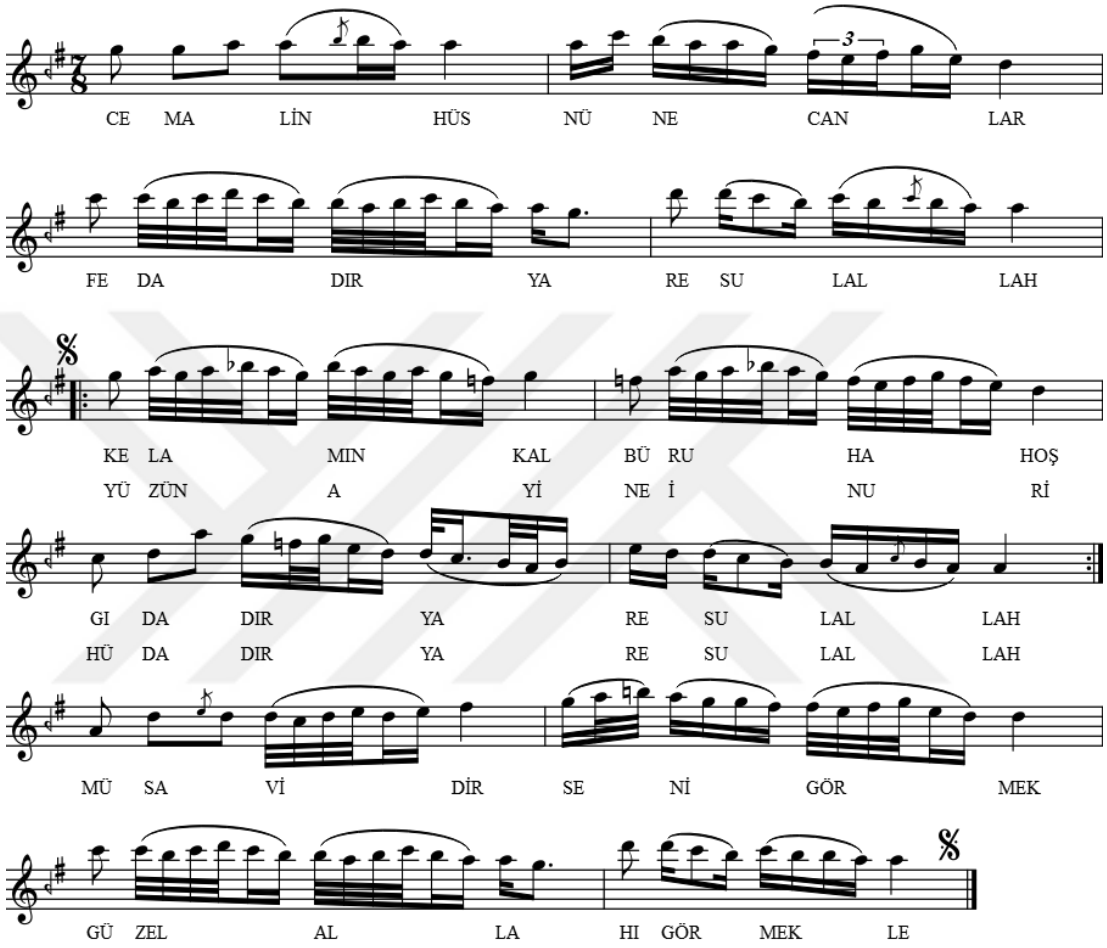

CEMÂLİN HÜSNÜNE CÂNLAR FEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH
KELÂMIN KALB Ü RÛHA HOŞ GIDÂDIR YÂ RESÛLALLAH
MÜSÂVÎDİR SENİ GÖRMEK GÜZEL ALLÂH'I GÖRMEKLE
YÜZÜN ÂYÎNE-İ NÛR-İ HÜDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

GÜNAHKÂRIM, KUSURUM ÇOK, DER-İ İHSÂNINA GELDİM
SENİN AFFIN GÜNAHKÂRA ATÂDIR YÂ RESÛLALLAH
BU YOLDA CAN VERENLERE BENİ SULTÂNIM İLHÂK ET
BU TÂCÎ'NİN NİYÂZIDIR, RİCÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[283] Ömürlü, s. 229.

MÜSTEAR TEVŞÎH

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL[284]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: İSA MAHVÎ

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL
SÂİLİM MUHTÂCIM İHSÂNA GELDİM YÂ RESÛL

KÂ'BE-İ VASLIN YOLUNDA SA'Y EDİP DÜŞTÜM GARÎB
GAYRİ NEM VAR CÂNIMI KURBÂNA GELDİM YÂ RESÛL

İNTİSÂB-I ZÂT-I PÂKİN AFV-İ CÜRME ÇÜN SEBEB
ÂSİTÂN-I RAHMET-İ RAHMÂN'A GELDİM YÂ RESÛL

VARLIĞIM ZENBİN BIRAKTIM KENZ-İ RAHMET BULMAĞA
BEN MÜCERRED SEN ŞEFÂAT-KÂNA GELDİM

ETME MAHVÎ BENDENİ RED, EY ŞEFÂAT MENBA'I
SEN GİBİ İHSÂNI ÇOK SULTÂNA GELDİM YÂ RESÛL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[284] Ömürlü, s. 237.

MÜSTEAR TEVŞÎH

YÂ HABÎBALLAH KAÇAN KALKAR CEMÂLİNDEN NİKÂB[285]

YÂ HABÎBALLAH KAÇAN KALKAR CEMÂLİNDEN NİKÂB
MAHV OLUR NÛR-İ ZİYÂ SALMAZ CİHÂNA ÂFİTAB

SANKİ FÂNÛS-İ HAYÂLİNDİR HİYÂM-İ ÂSUMÂN
DÂİMÂ ŞEM-İ CEMÂLİN İLE DÖNER MÂHTÂB

ÂLEM Ü ÂDEM MÜZEYYEN NÛR-İ ZÂTINLA SENİN
ZİKR-İ EVSÂF-I CEMÎLİN İLE MEMLÛ DÖRT KİTÂB

OL TECELLÎ EYLEYEN VECHİNDE EY MİR'ÂT-I HAK
SÛRET-İ RAHMAN DÜRÜR VÂLLAHÜ A'LEM Bİ'S-SAVÂB

SIRR-I AŞKI FEYZ EDELDEN NÛRİYÂ FEYYÂZ-I HAK
CÛŞA GELDİ ŞEVK-İ HÜSNÜN İLE DÖNER ÂSİYÂB

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[285] Ömürlü, s. 237.

NEVÂ TEVŞÎH

DOST CEMÂLİ ŞEM'İNİN PERVÂNESİDİR CÂNIMIZ[286]

BESTE: HÂFIZ AHMED EFENDİ
USÛL: EVSAT
GÜFTE: ÜMMÎ SİNAN

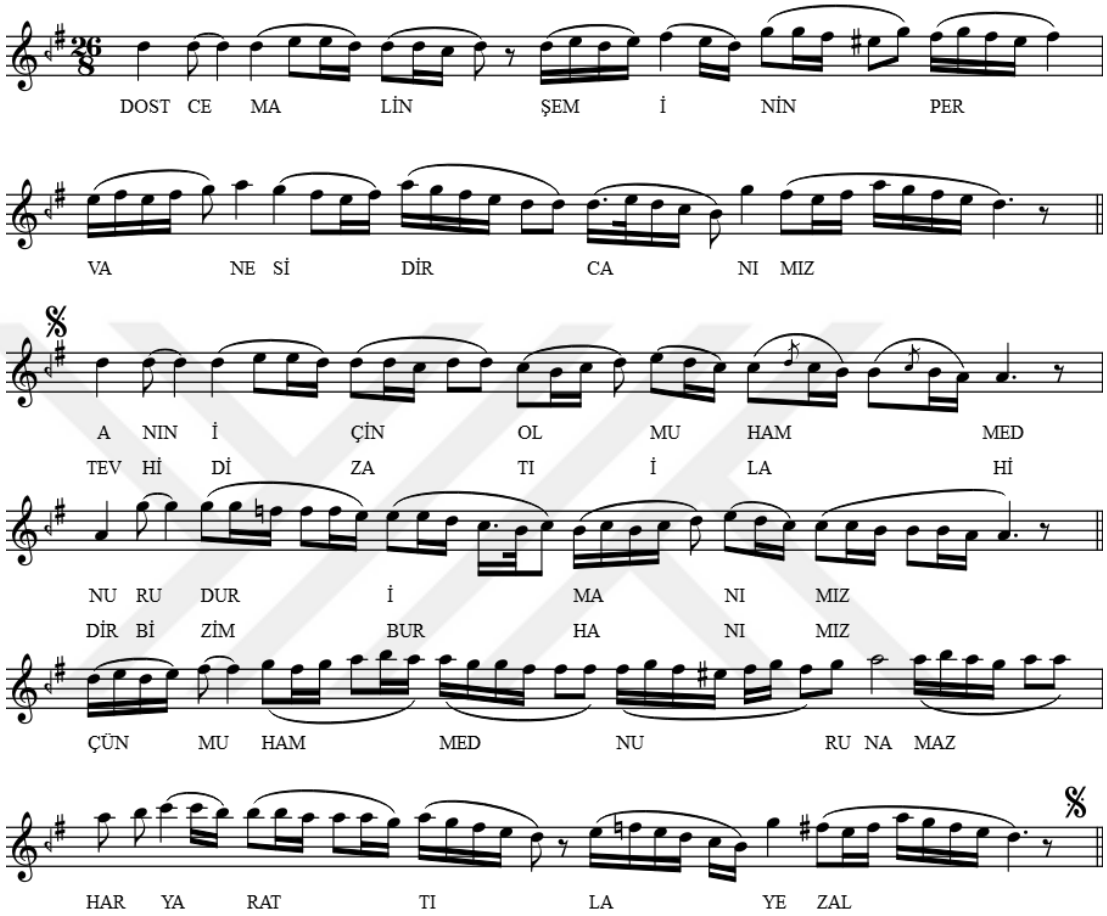

DOST CEMÂLİ ŞEM'İNİN PERVÂNESİDİR CÂNIMIZ
ÂNIN İÇİN OL MUHAMMED NÛRUDUR ÎMÂNIMIZ

ÇÜN MUHAMMED NÛRUNA MAZHAR YARATTI LÂ-YEZÂL
TEVHÎD-İ ZÂT-I İLÂHÎDİR BİZİM BURHÂNIMIZ

ÂYET-İ RAHMÂNA UYDUK HAMDÜLİLLAH ÇOK ŞÜKÜR
TEN DİLİNDE CAN DİLİNDE ZİKR OLAN SÜBHÂN'IMIZ

DER SİNAN ÜMMÎ BİZE MÜRŞİD OLAN TEVHÎD-İ ZÂT
EVVEL ÂHİR BAHRİMİZ HÛ'DUR BİZİM UMMÂNIMIZ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[286] Ömürlü, s. 242.

ek s. 150

NEVÂ TEVŞÎH

EZ CÂN U DİL PEYGAMBERE ÂŞIK İSEN SALLÛ ALEYH[287]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: FAHRÎ

[287] Ömürlü, ss. 244, 245.

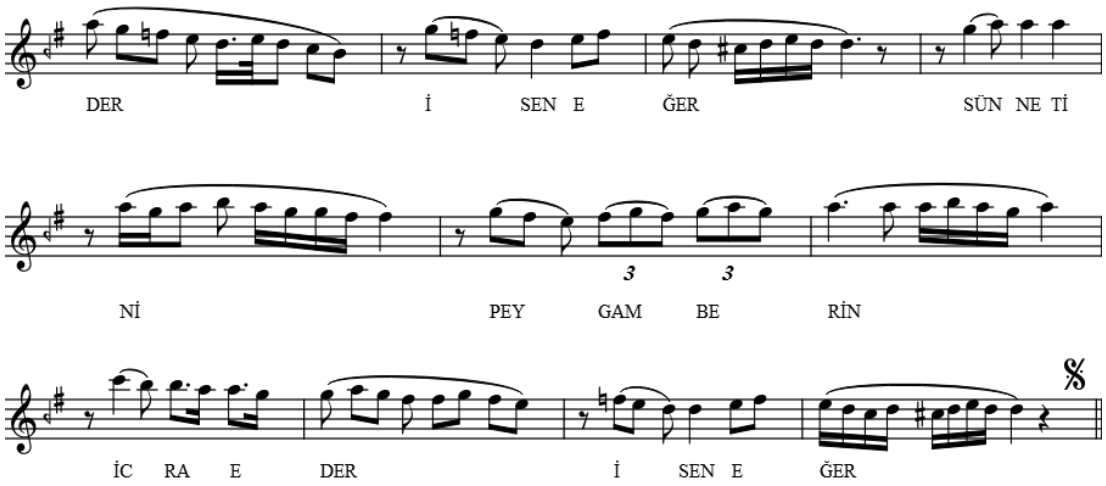

EZ CÂN U DİL PEYGAMBERE ÂŞIK İSEN SALLÛ ALEYH
SÂHİB ÇIKAR RÛZ-İ CEZÂ ŞEK ETME GEL SALLÛ ALEYH

SÜNNETİNİ PEYGAMBER'İN İCRÂ EDER İSEN EĞER
NÂİL OLURSUN LUTFUNA PEYGAMBER'İN SALLÛ ALEYH

HER KİM ŞERÎAT ÜZREDİR KURBİYETTE BASAR KADEM
MAZHAR OLUR LUTF-İ HAKK'A HİÇ ŞÜPHE YOK SALLÛ ALEYH

CÜMLE NEBÎLER EFDALİ ÂHİR ZAMAN PEYGAMBERİ
MAZHAR OLUR HAK LUTFUNA HİÇ ŞÜPHE YOK SALLÛ ALEYH

TA'ZÎM İLE TEKRÎM İLE LEYL Ü NEHÂR HEM ŞEVK İLE
EY FAHRİYÂ HER HÂL İLE EZ CÂN Ü DİL SALLÛ ALEYH

VEZİN: MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN

ek s. 152

NEVÂ TEVŞÎH

MERHABÂ EY ZÂT-I PÂKİN PERTEVİ NÛR-İ HUDÂ[288]

BESTE: CAHİD GÖZKAN
USÛL: EVSAT
GÜFTE: HASAN SEZÂÎ

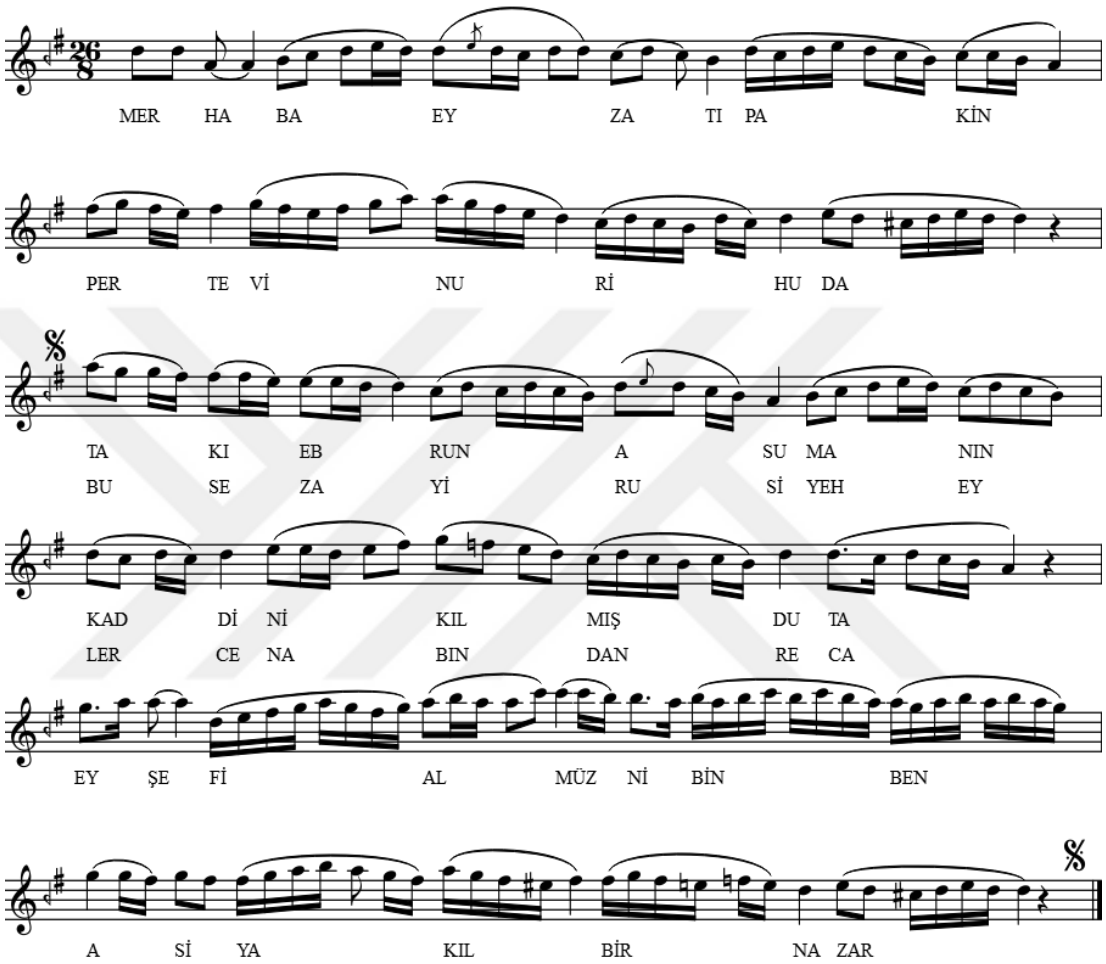

MERHABÂ EY ZÂT-I PÂKİN PERTEVİ NÛR-İ HUDÂ
TÂK-I EBRÛN ÂSÜMÂNIN KADDİNİ KILMIŞ DUTÂ
EY ŞEFÎ'Â'L-MÜZNİBÎN BEN ÂSİYE KIL BİR NAZAR
BU SEZÂYÎ RÛSİYEH EYLER CENÂBINDAN RECÂ

VEZİN: FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÂTÜN FÂİLÜN

[288] Ömürlü, s. 243.

NEVRUZ TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[289]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

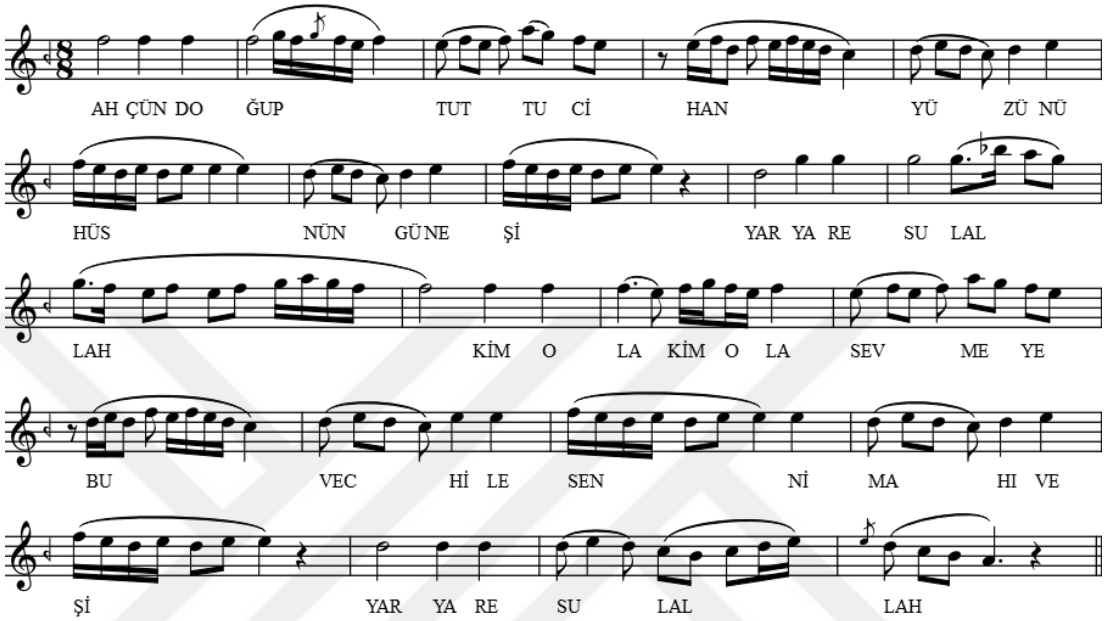

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[289] Ömürlü, s. 249.

NEVRUZ TEVŞÎH

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL[290]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: İSA MAHVÎ

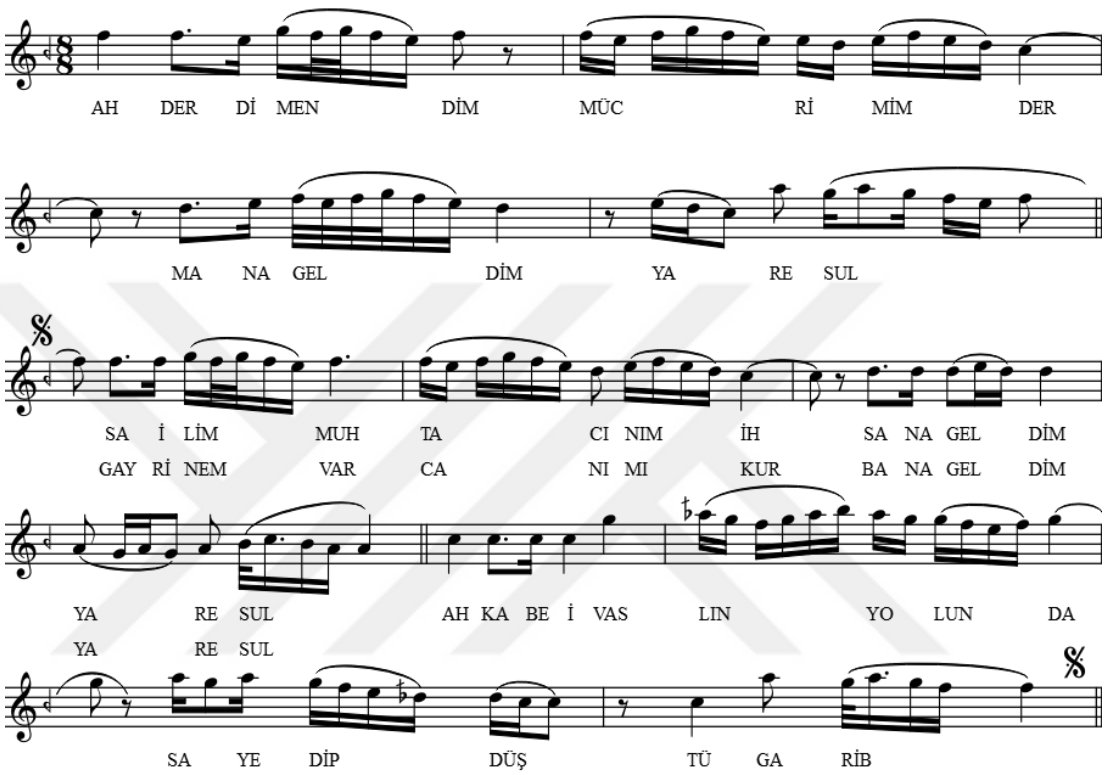

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL
SÂİLİM MUHTÂCIM İHSÂNA GELDİM YÂ RESÛL

KÂ'BE-İ VASLIN YOLUNDA SA'Y EDİP DÜŞTÜM GARÎB
GAYRİ NEM VAR CÂNIMI KURBÂNA GELDİM YÂ RESÛL

İNTİSÂB-I ZÂT-I PÂKİN AFV-İ CÜRME ÇÜN SEBEB
ÂSİTÂN-I RAHMET-İ RAHMÂN'A GELDİM YÂ RESÛL

VARLIĞIM ZENBİN BIRAKTIM KENZ-İ RAHMET BULMAĞA
BEN MÜCERRED SEN ŞEFÂAT-KÂNA GELDİM

ETME MAHVÎ BENDENİ RED, EY ŞEFÂAT MENBA'I
SEN GİBİ İHSÂNI ÇOK SULTÂNA GELDİM YÂ RESÛL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[290] Ömürlü, s. 249.

NEVRUZ TEVŞÎH

HÂK-İ PÂY-İ MUSTAFÂ'YA YÜZ SÜREN MESRÛR OLUR[291]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: ZEKÂÎ

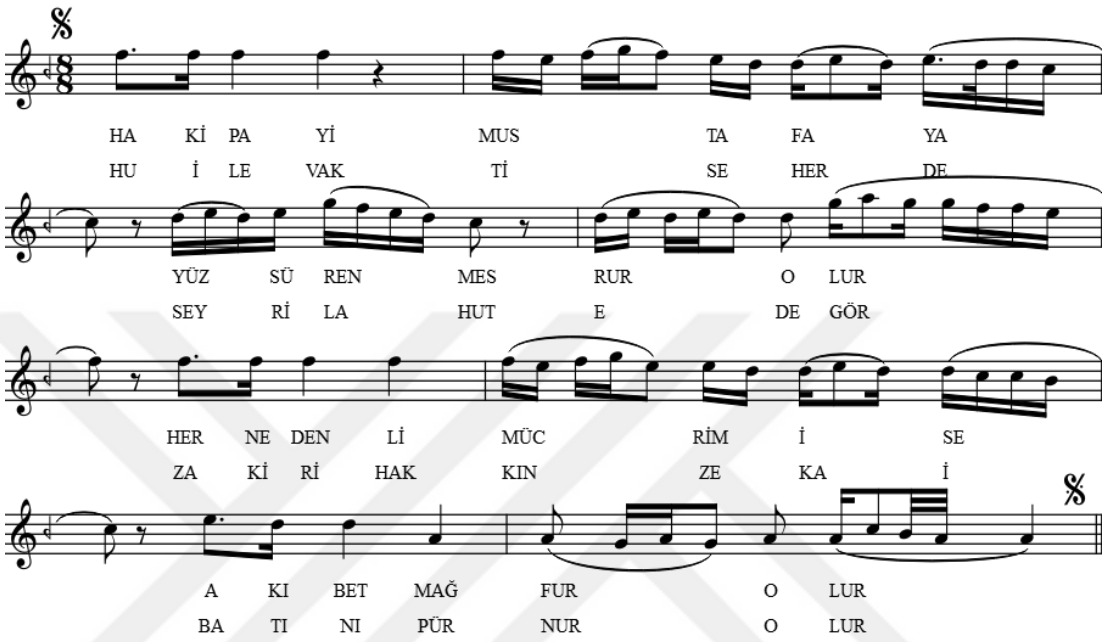

HÂK-İ PÂY-İ MUSTAFÂ'YA YÜZ SÜREN MESRÛR OLUR
HER NE DENLİ MÜCRİM İSE ÂKIBET MAĞFÛR OLUR

MEST-İ CÂM-I AŞK OLUP DÜŞ RÂH-I UŞŞÂKA HEMAN
BU HARÂBÂT-I MUHABBETE DÜŞEN MA'MÛR OLUR

ŞEVK İLE HARK-I HİCÂB EDE ACEB Mİ ÂŞIKAN
SÎNESİN ÇÂK ETSE MECNÛN-İ HUDÂ MA'ZÛR OLUR

KEVKEB-İ İZZ Ü SAÂDET PERTEVİDİR ADL Ü DÂD
DÂİMÂ SULTÂN-I ÂDİL GÂLİB Ü MANSÛR OLUR

ÂŞIKIN BAĞRI YANIP ÂH-I SEHER-GÂH ETMEDE
KALBE KİM NÂR-I MUHABBET ERİŞE MAHRÛR OLUR

MU'CİZÂT-I HAZRET-İ ŞÂH-I RUSÜL EDER ZUHUR
AVN-I BÂRÎ ERİŞİP A'DÂ-YI DİN M AKHÛR OLUR

HÛ İLE VAKT-İ SEHERDE SEYR-İ LÂHÛT EDE GÖR
ZÂKİR-İ HAKK'IN ZEKÂÎ BATINI PÜR-NÛR OLUR

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[291] Ömürlü, s. 251.

NEVRUZ TEVŞÎH

KAÇAN KİM MAKDEM-İ PÂKİNLE ÂLEM MUHTEREM OLDU[292]

BESTE: TOSUNZÂDE MUSTAFA EFENDİ

USÛL: NÎM EVSAT

GÜFTE: FÂİZÎ

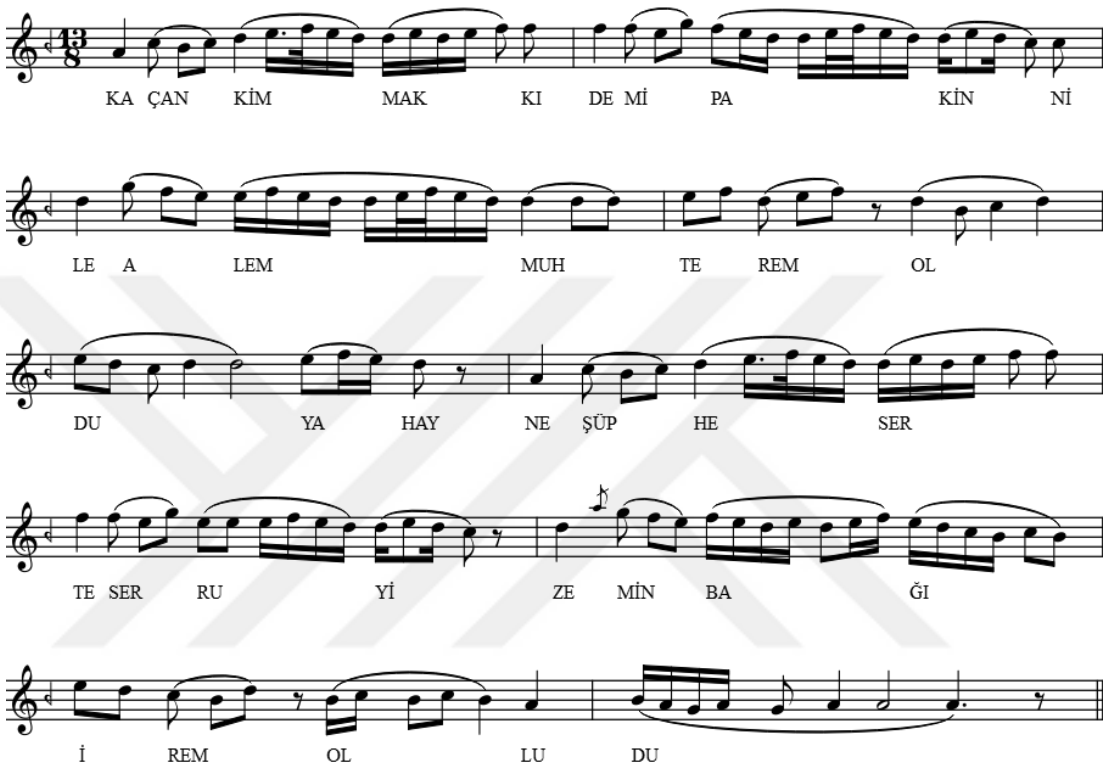

KAÇAN KİM MAKDEM-İ PÂKİNLE ÂLEM MUHTEREM OLDU
NE ŞÜBHE SERTESER RÛY-İ ZEMÎN BÂĞ-I İREM OLDU

VARINCA KABE KAVSEYN-İ EV EDNÂYA SAÂDETLE
SANA PEYK-İ EMÎN EY SÂHİB-İ Mİ'RÂC HADEM OLDU

ACEB Mİ RÜTBE-İ İZZ Ü ALÂ BULSA DÜ ÂLEMDE
O KİM MAHV-İ VÜCÛD EDİP SANA HÂK-İ KADEM OLDU

BEHİŞTİN KIT'ASIDIR HÂBGÂH-I HİKMET-ÂMÎZÎN
ŞEREF-BAHŞÂ-Yİ ARŞ Ü KÜRSÎ HEM LEVH Ü KALEM OLDU

KEREM BÂBIN KÜŞÂD ET FÂİZÎ NÂÇÂRA LUTF EYLE
Kİ ZÎRÂ CÜRM Ü TAKSÎR İLE GAYET PÜR-ELEM OLDU

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[292] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=13824&mode=2&sessionid=576422248 (29.04.2018)

NEVRUZ TEVŞÎH

KUDÛMUN RAHMETİ ZEVK U SAFÂDIR YÂ RESÛLALLAH[293]

BESTE: HÜDÂYÎ POSTNİŞÎNİ
ŞEYH SEYYİD EFENDİ

USÛL: NİM EVSAT

GÜFTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂYÎ

[293] Ömürlü, s. 248.

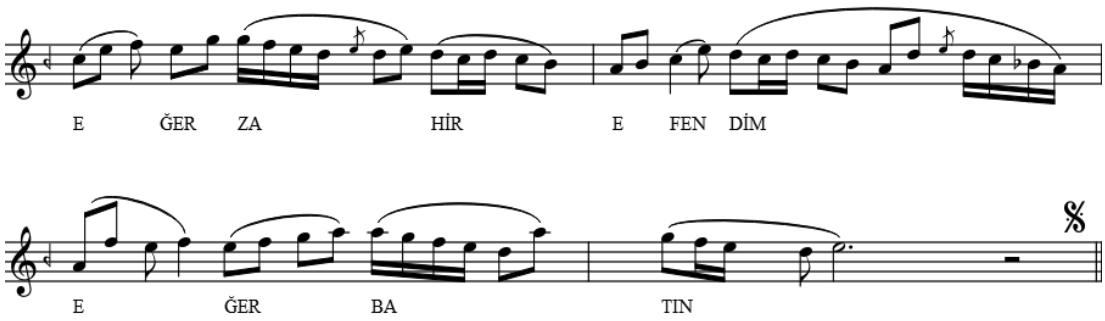

KUDÛMUN RAHMETİ ZEVK U SAFÂDIR YÂ RESÛLALLAH
ZUHÛRUN DERD-İ UŞŞÂKA DEVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

NEBÎ İDİN DAHÎ ÂDEM DURURKEN MÂ'İ TÎN İÇRE
İMÂM-I ENBİYÂ OLSAN REVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

KEMÂL-İ ZÜMRE-İ KÜMMEL SENİN NÛRUNLA OLMUŞTUR
VÜCÛDUN MAZHAR-I TAMM-I HUDÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH

SENİNLE ERDİLER ZÂTA DAHÎ ENVÂ'-I LEZZETÂ
İŞİN ERBÂB-I HÂCÂTA ATÂDIR YÂ RESÛLALLAH

HÜDÂYÎ'YE ŞEFÂAT KIL EĞER ZÂHİR EĞER BÂTIN
KAPINA İNTİSÂB ETMİŞ GEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

NİHÂVEND TEVŞÎH

BAHR-İ AŞKDA BÎ-KARÂRIM YÂ RESÛLALLAH MEDED[294]

BESTE: ŞEYH RIZÂ EFENDİ
USÛL: EVSAT GÜFTE: HAKKI

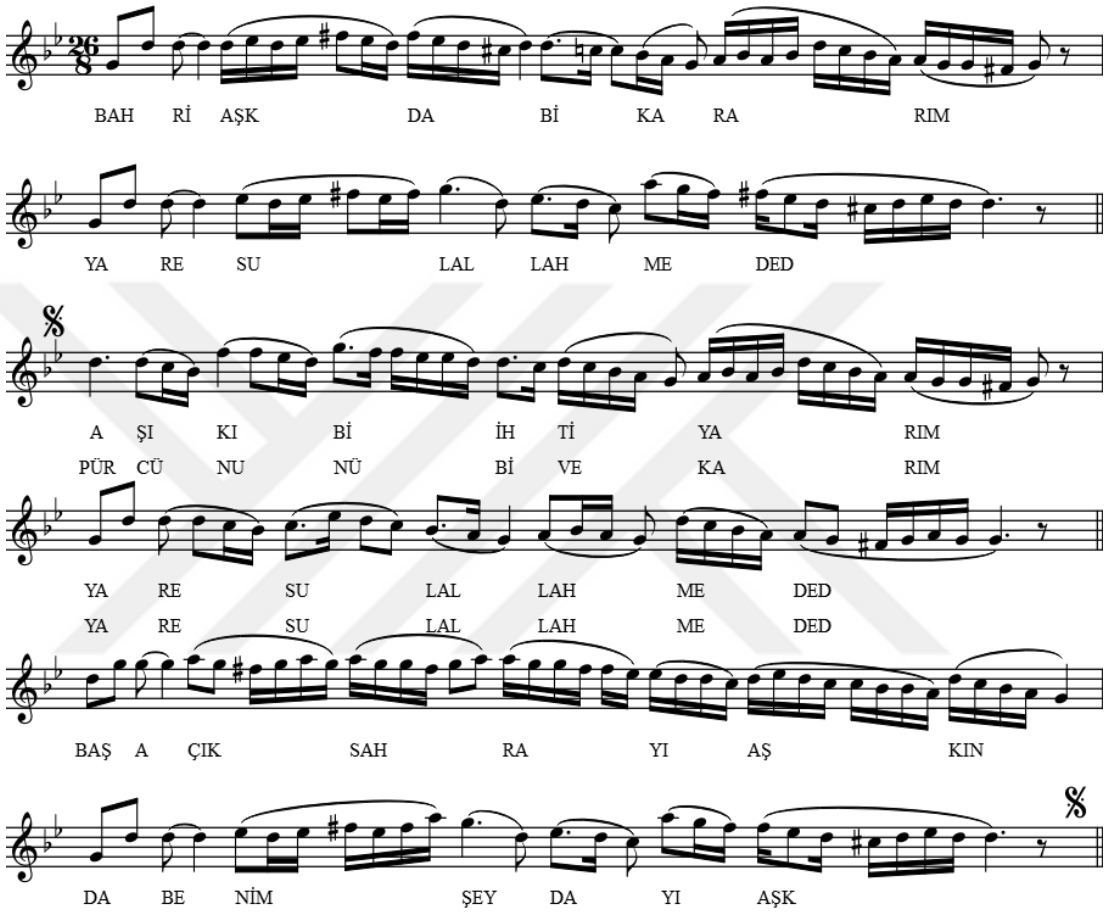

BAHR-İ AŞKDA BÎ-KARÂRIM YÂ RESÛLALLAH MEDED
ÂŞIK-I BÎ-İHTİYÂRIM YÂ RESÛLALLAH MEDED

BAŞ AÇIK SAHRÂ-YI AŞKINDA BENİM ŞEYDÂ-YI AŞK
PÜR-CÜNÛN Ü BÎ-VEKARIM YÂ RESÛLALLAH MEDED

CÜMLE AĞYÂRI GİDER MİR'ÂT-I DİLDEN EY HABÎB
RÂH-I GAMDA PÜR-GUBÂRIM YÂ RESÛLALLAH MEDED

HAKKI-YI DİL-HASTANA GÖSTER CEMÂLİN EY TABÎB
BU RECÂDA IZTIRÂRIM YÂ RESÛLALLAH MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[294] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=24987&mode=1&sessionid=576422248 (29.05.2018). Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 92 olarak tespit edilmiştir.

NİHÂVEND TEVŞÎH

CENÂBINDIR ŞEH-İ PÂKİZE MEŞREB YÂ RESÛLALLAH[295]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL

USÛL: EVSAT

GÜFTE: VÂSIF

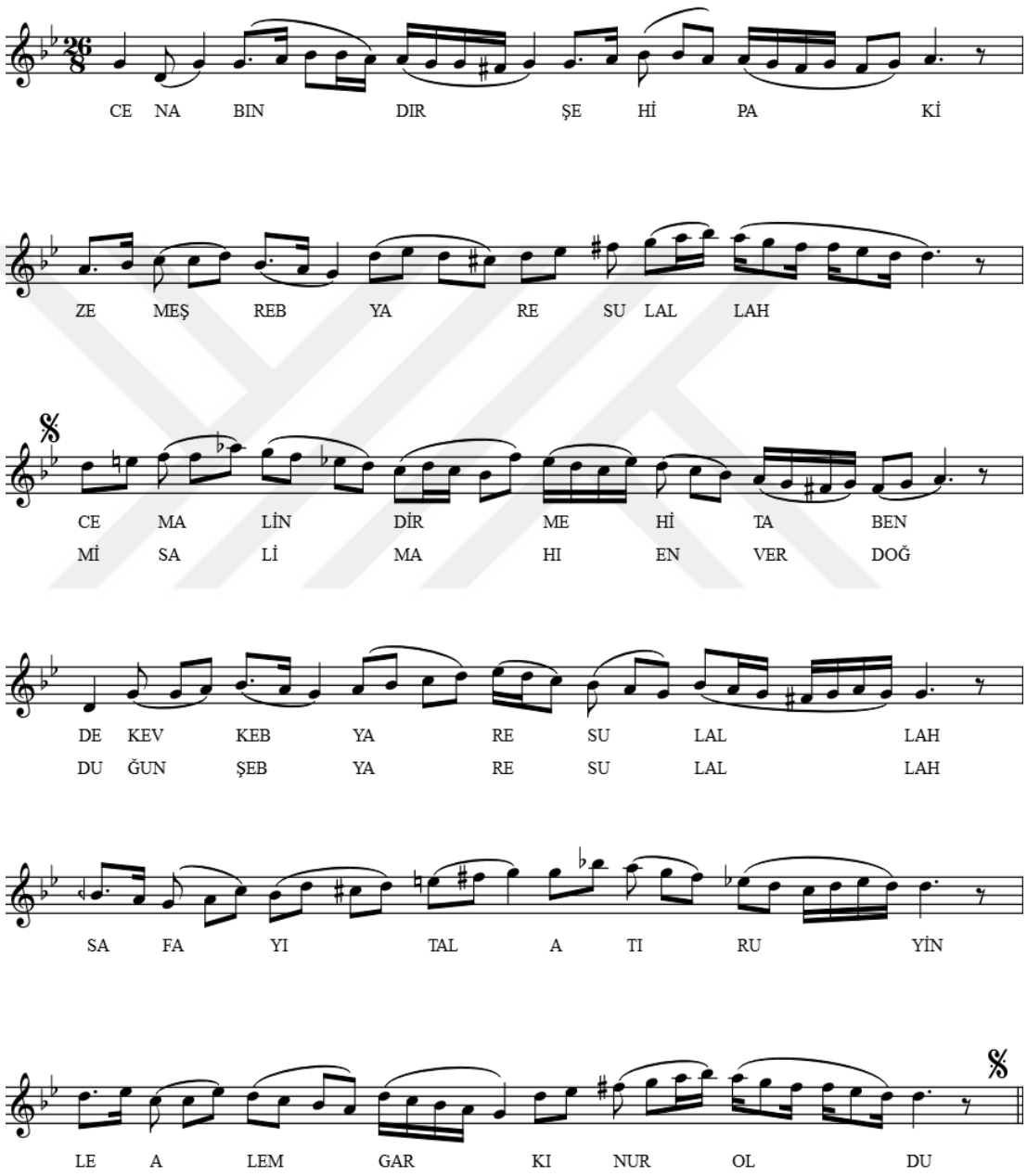

[295] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=24987&mode=1&sessionid=576422248 (29.05.2018)

CENÂBINDIR ŞEH-İ PÂKİZE MEŞREB YÂ RESÛLALLAH
CEMÂLİNDİR MEH-İ TÂBENDE KEVKEB YÂ RESÛLALLAH

SAFÂ-Yİ TAL'AT-İ RÛYİNLE ÂLEM GARK-I NÛR OLDU
MİSÂL-İ MÂH-I ENVER DOĞDUĞUN ŞEB YÂ RESÛLALLAH

O EBR-İ RAHMET-İ RAHMÂN Ü MAHBÛB-İ HUDÂ'SIN Kİ
YÜZÜN SUYUNA HALK OLDU CİHÂN HEP YÂ RESÛLALLAH

FELEKDE PADİŞÂH OLSAM DA ETMEM İTİBÂR ANCAK
KAPINDA KULLUĞUMDUR BANA MATLAB YÂ RESÛLALLAH

EĞERÇİ VARDIR ÂLEMDE HEZÂRÂN RÛ-SİYEH AMMÂ
BENİM GİBİ YOK İSYANDAN MÜREKKEB YÂ RESÛLALLAH

ÜMİD-İ MAĞFİRETLE DERGEH-İ İHSÂNINA GELDİM
GÜNÂHIM YÜKLENİP MÂNEND-İ MERKEB YÂ RESÛLALLAH

EDEPSİZDİR DEYÜ ETME NİGÂH-I LUTFDAN MAHRÛM
BENİ FEYZİNLE KIL MERD-İ MÜEDDEB YÂ RESÛLALLAH

NİYÂZI VÂSIF'IN SENDEN BUDUR Kİ FEYZ-İ LUTFUNLA
DEMÂDEM OLA ZİKR Ü FİKRİ SEN HEP YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

NİHÂVEND TEVŞÎH

EY HABÎB-İ ZÜLCELÂL MÂŞÛK-I RABB-İ KİBRİYÂ[296]

BESTE: KENAN RİFÂÎ
USÛL: DÜYEK GÜFTE: KENAN RİFÂÎ

EY HABÎB-İ ZÜLCELÂL MÂŞÛK-I RABB-İ KİBRİYÂ
SENSİN ANCAK PADİŞÂH-I A'ZAMI HER DÜ SERÂ

LÂ-YUAD İSYÂN İLE GELDİM HUZÛRA PÜR HİCÂB
KIL ŞEFÂAT, MERHAMET, MAHBÛB-İ YEKTÂ-YI HUDÂ

BÂİS-İ TEKVÎN-İ ÂLEM SENSİN EY ŞÂH-I CELÎL
RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎNSİN, BENDENİ ETME HACÎL

BÂB-I LUTFUNDA SENİN YOK BENDEN ÂSÎ BİR KULUN
KEN'AN'IN İSYÂNI ÇOKSA, LUTFUNA NİSBET KALÎL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[296] Ömürlü, s. 256.

NİHÂVEND TEVŞÎH

MEDED KIL EY HAK HABÎBİ[297]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: HASAN

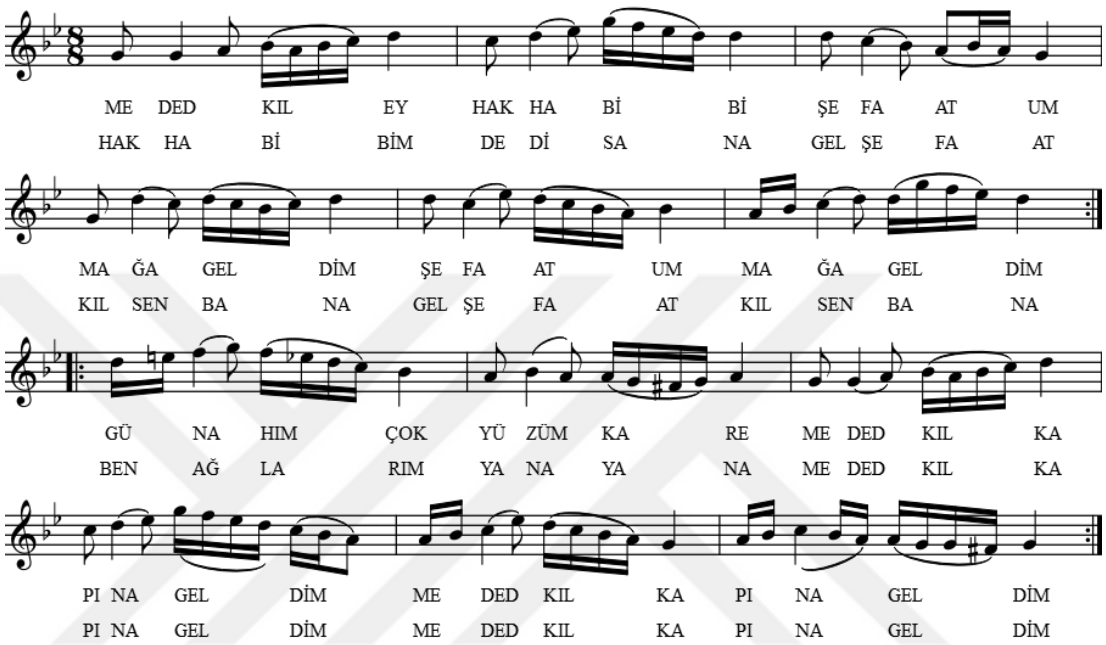

MEDED KIL EY HAK HABÎBİ
ŞEFÂAT UMMAĞA GELDİM
GÜNÂHIM ÇOK YÜZÜM KARA
MEDED KIL KAPINA GELDİM

HAK HABÎBİM DEDİ SANA
GEL ŞEFÂAT KIL SEN BANA
BEN AĞLARIM YANA YANA
MEDED KIL KAPINA GELDİM

SEN Kİ HAKK'IN HABÎBİSİN
DERTLİLERİN TABİBİSİN
MÜCRİMLERİN ŞEFİİSİN
MEDED KIL KAPINA GELDİM

ÂMENTÜYE VAR İMÂNIM
HAK RASÛLSÜN YOK GÜMÂNIM
ARŞA YÜKSELDİ FİGÂNIM
MEDED KIL KAPINA GELDİM

HAK KATINDA ÇOK MAKBÛLSÜN
İNSANA, CİNNE RASÛLSÜN
ISSI MAKAM-I MAHMUD'SUN
MEDED KIL KAPINA GELDİM

HASAN DER Kİ NE SÖYLEYİM
GÜNÂHIM ÇOKTUR NEYLEYİM
SENDEN ÖZGE KİME DEYİM
MEDED KIL KAPINA GELDİM

VEZİN: HECE VEZNİ (8)

[297] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=53051&mode=1&sessionid=576422248 (29.05.2018)

NİHÂVEND TEVŞÎH

NÂZENÎN-İ HAZRET-İ MEVLÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[298]

BESTE: M. İHSAN ÖZER
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: BURSALI İFFET EFENDİ

NÂZENÎN-İ HAZRET-İ MEVLÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
BER-GÜZÎN-İ PÂK Ü BÎ-HEMTÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VAHYİLE RÛHU'L-EMÎN BU ŞEB CENÂB-I DEVLETİN
KILDI DÂ'VET RABB-İ İZZET YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VARDI BİR ANDA HUZÛRA OL ŞEH-İ REFREF-SÜVAR
OLDU ZAYF-I HÂLIK-I YEKTÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

KESRET-İ İSYÂN İLE İFFET SEZÂ-YI DÛZAHIM
NÂ-ÜMÎDİM CÜMLEDEN İLLÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[298] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=53172&mode=1&sessionid=576422248 (29.05.2018)

NİKRİZ TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[299]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[299] Ömürlü, ss. 264, 265. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 144 olarak tespit edilmiştir.

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

NÜHÜFT TEVŞÎH

CEMÂLİN GÜLŞEN-İ FEYZ Ü ATÂDIR YÂ RESULALLAH[300]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: ŞERÎFÎ

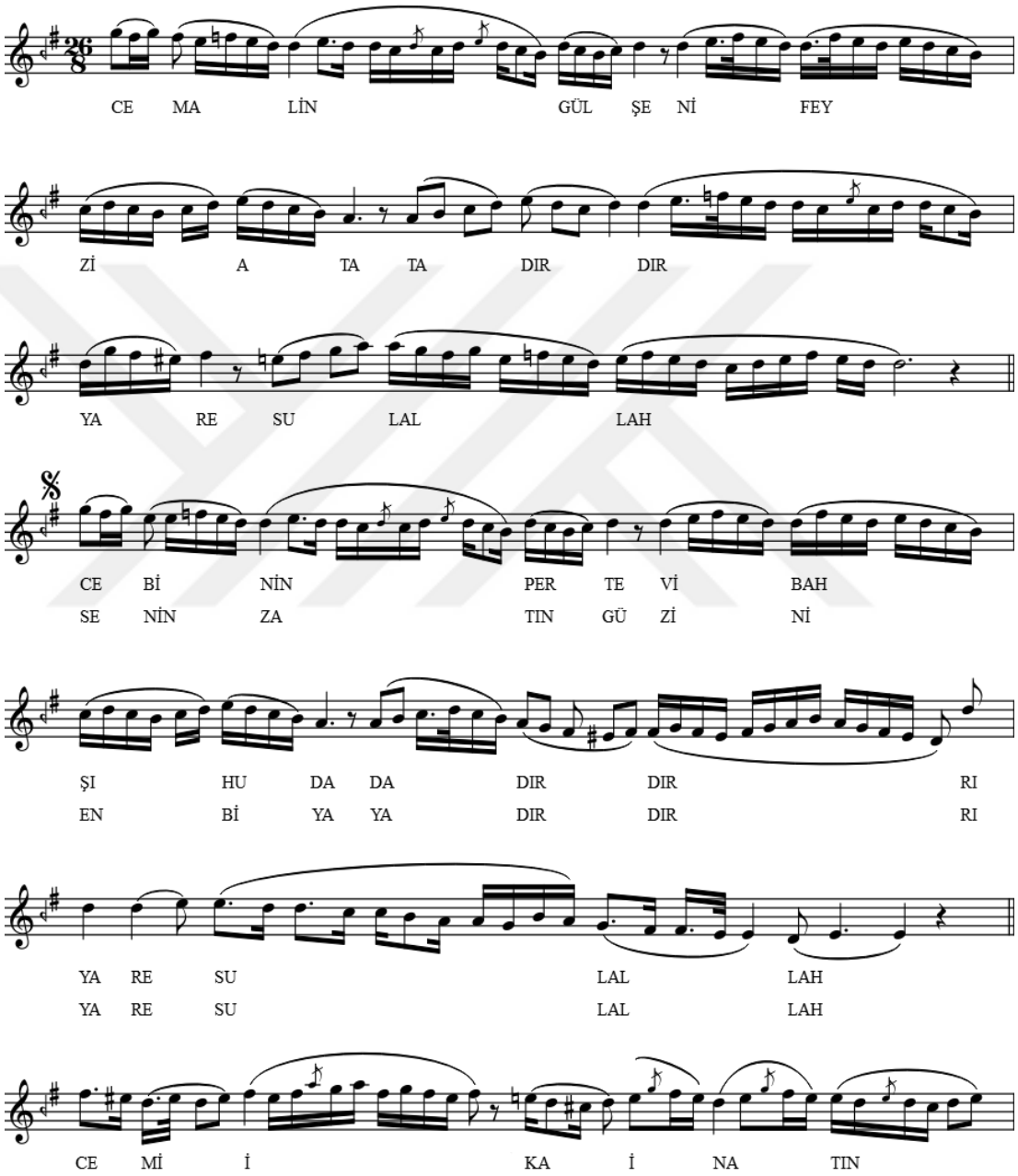

[300] Ömürlü, ss. 276, 277.

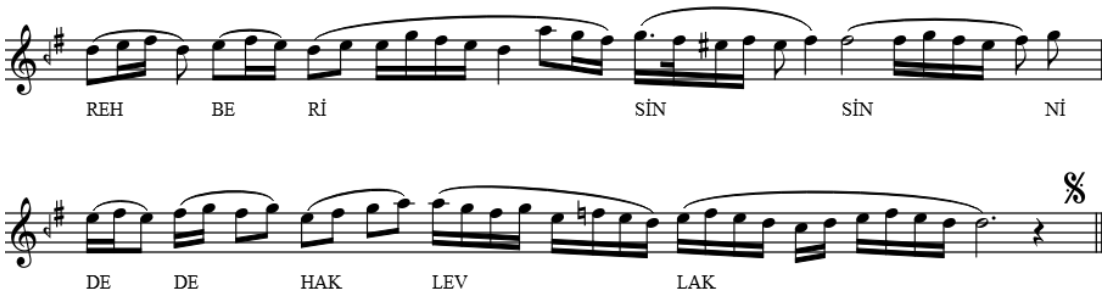

CEMÂLİN GÜLŞEN-İ FEYZ Ü ATÂDIR YÂ RESULALLAH
CEBÎNİN PERTEVİ BAHŞ-I HUDÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH

CEMÎ-İ KÂİNÂTIN REHBERİSİN DEDİ HAK LEVLÂK
SENİN ZÂTIN GÜZÎN-İ ENBİYÂDIR YÂ RESÛLALLAH

GÖREYDİ ÇEŞM-İ CÂN İLE GELİRDİ MÜNKİR ÎMÂNA
SENİ OL GÖZLE GÖRMEYEN ÂMÂDIR YÂ RESÛLALLAH

SAYILMAZ CÜRM İLE NOKSAN, BUDUR HEP CÜMLE-İ KÂRİM
BENİ REDDETME BÂBINDAN RECÂDIR YÂ RESÛLALLAH

SÜRER DERGÂHINA RÛYİN ŞERÎFÎ BENDE-İ KEMTER
RİKÂBINDA NEBÎLER PİŞİVÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

ek s. 169

NÜHÜFT TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[301]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[301] Ömürlü, ss. 274, 275.

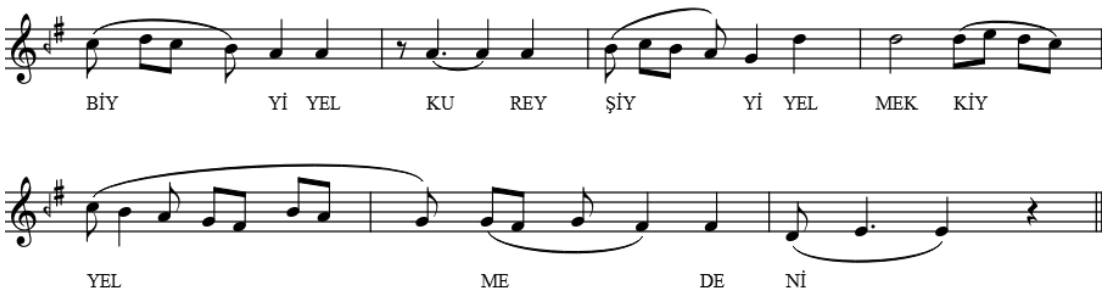

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

NÜHÜFT TEVŞÎH

SÂYESİ DÜŞMEZ YERE BİR BÖYLE NAHL-I TÛRSUN[302]

BESTE: BUHÛRÎZÂDE MUSTAFA ITRÎ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: BUHÛRÎZÂDE MUSTAFA ITRÎ

[302] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=9518&mode=2&sessionid=576422248 (29.05.2018)

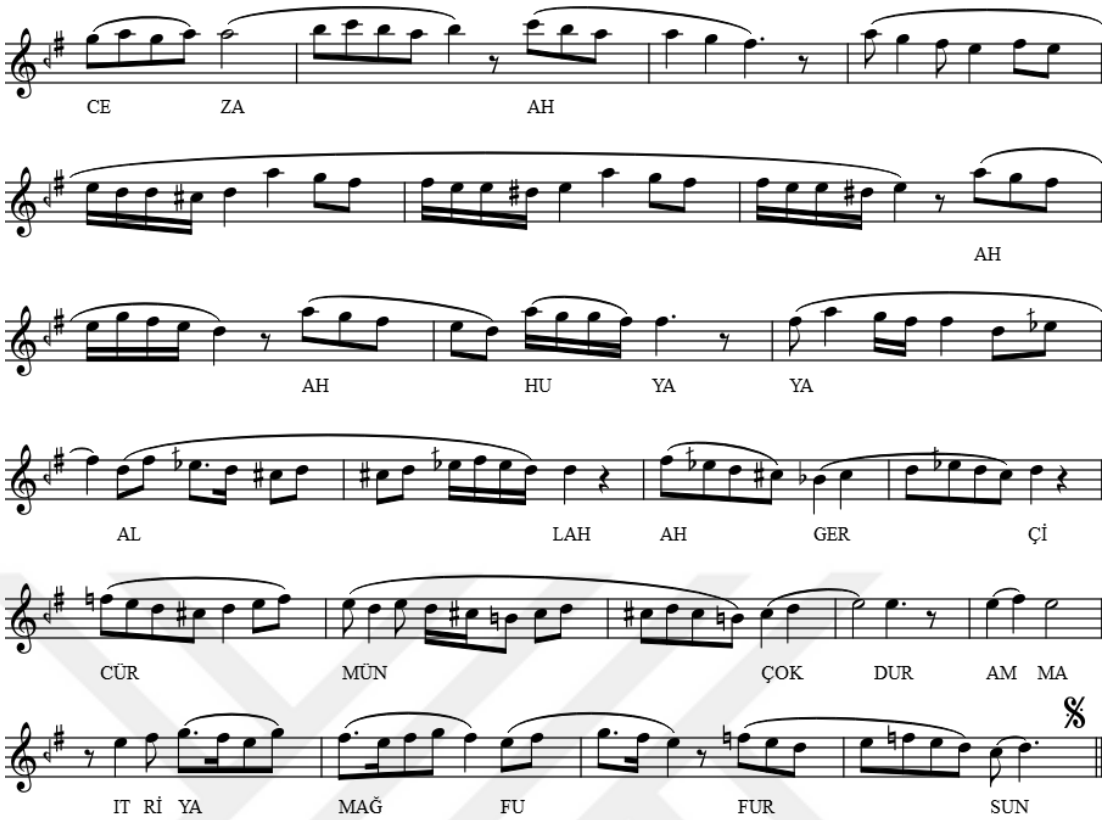

SÂYESİ DÜŞMEZ YERE BİR BÖYLE NAHL-I TÛRSUN
MİHR-İ ÂLEMGÎRSİN BAŞTAN AYAĞA NÛRSUN

TARÎK-İ GÜLZÂR-I ÂLEM MÂLİK-İ MÜLK-İ ADEM
MÜNKİRÎNE MAHZ-I MÂTEM MÜ'MİNÎNE SÛRSUN

SENSİN OL ŞÂH KİM SÜLEYMANLAR KAPINDA MÛRDUR
ON SEKİZ BİN ÂLEME HÜKMETMEYE ME'MÛRSUN

EL BENİM DÂMEN SENİN EY RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎN
ŞÖHRETİM İSYÂN BENİM SEN REV İLE MEŞHÛRSUN

PÂDİŞÂH-I EVVELİN Ü KIBLEGÂH-I ÂHİRÎN
EVVEL Ü ÂHİR İMÂMÜ'L-ENBİYÂ MEZKÛRSUN

YA RESÛLALLAH UMARIM DİYESİN RÛZ-İ CEZÂ
GERÇİ CÜRMÜN ÇOKTUR AMMA ITRİYÂ MAĞFÛRSUN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 173

NÜHÜFT TEVŞÎH

YÜZÜNDÜR ÂYET-İ SUN'-İ İLÂHÎ YÂ RESÛLALLAH[303]

BESTE: AHMET ŞAHİN

USÛL: EVSAT

GÜFTE: NECCARZÂDE RIZÂ

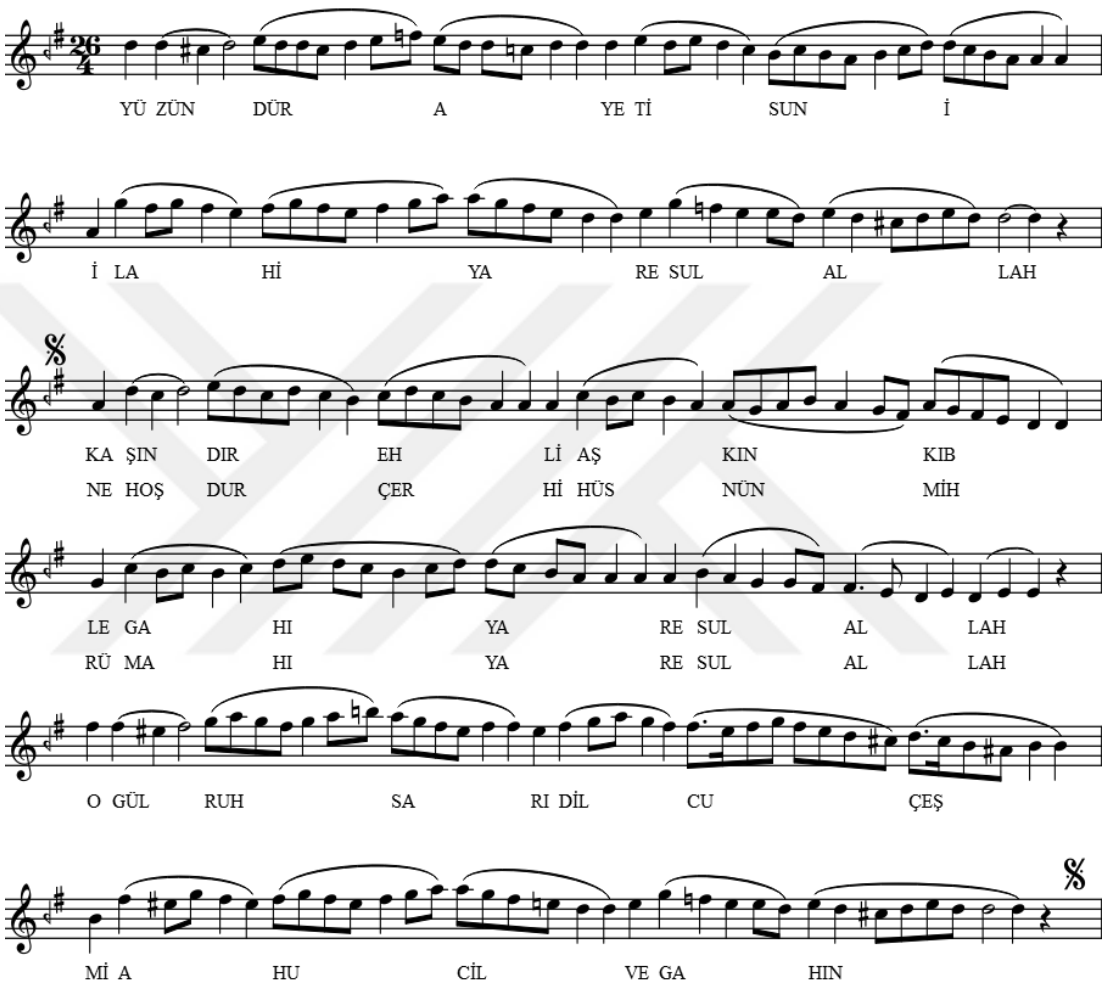

YÜZÜNDÜR ÂYET-İ SUN'-İ İLÂHÎ YÂ RESÛLALLAH
KAŞINDIR EHL-İ AŞKIN KIBLEGÂHI YÂ RESÛLALLAH
O GÜL RUHSÂR-I DİLCÛ ÇEŞM-İ ÂHÛ CİLVEGÂHINDA
NE HOŞTUR ÇERH-İ HÜSNÜN MİHR Ü MÂHI YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[303] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=9523&mode=2&sessionid=576422248 (29.05.2018)

ek s. 174

PENÇGÂH TEVŞÎH

N'OLA TÂCIM GİBİ BAŞIMDA GÖTÜRSEM DÂİM[304]

BESTE: BUHÛRÎZÂDE MUSTAFA ITRÎ
USÛL: ÇENBER-FAHTE GÜFTE: SULTAN 1. AHMED

N'OLA TÂCIM GİBİ BAŞIMDA GÖTÜRSEM DÂİM
KADEMİ RESMİNİ OL HAZRET-İ ŞÂH-I RUSÜLÜN
GÜL-İ GÜLZÂR-I NÜBÜVVET O KADEM SÂHİBİDİR
AHMEDÎ DURMA YÜZÜN SÜR KADEMİNE O GÜLÜN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[304] Ömürlü, s. 282. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 84 olarak tespit edilmiştir.

PENÇGÂH TEVŞÎH

YÂ RESULALLAH CEMÂLİN KEŞEFE'D-DÜCÂ DEĞİL Mİ[305] [306]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: SA'DÎ

[305] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 32, 33.

[306] Eserin güftesi, Ömürlü, s. 284'ten tamamlanarak yazılmıştır.

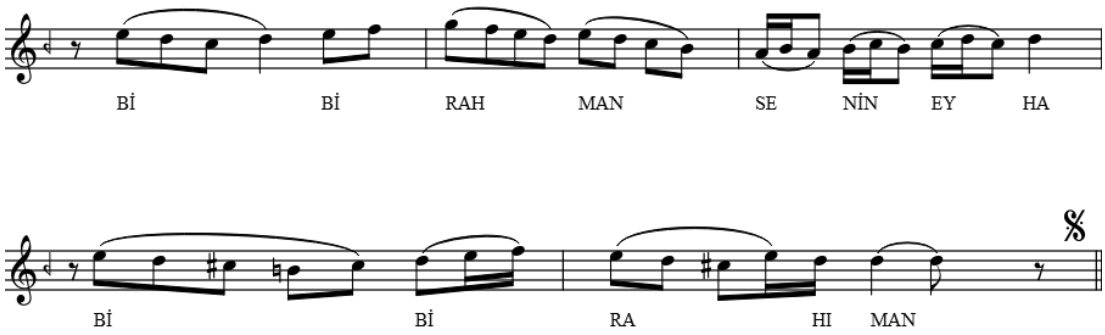

YÂ RESULALLAH CEMÂLİN KEŞEFE'D-DÜCÂ DEĞİL Mİ
HABÎBÂ SENİN KEMÂLİN BELAGA'L-ULÂ DEĞİL Mİ

İKİ BERGÜZÎDE ADIN SENİN EY HABÎB-İ RAHMAN
BİRİ AHMED Ü MUHAMMED BİRİ MUSTAFÂ DEĞİL Mİ

EŞİĞİNİN TAŞINA BAŞ KOYAN ÂDEM MELÂİK
AYAĞININ TÜRÂBI EY ŞÂH TÂC-I ENBİYÂ DEĞİL Mİ

İKİ KAŞLARIN KİM ŞEBİH KADER-İ KABE KAVSEYN
BİRİ KAF-I KUL HÜV'ALLAH BİRİ KUL KEFÂ DEĞİL Mİ

İKİ GÖZLERİN KİM ANDA NÂZİL OLDU NÛN VE'N-NECM
BİR NÛN VE'L-KALEM BİRİ VE'D-DUHÂ DEĞİL Mİ

GİR ANIN YOLUNA SA'DÎ SER KIL FEDÂ SAFÂ BUL
SEN ANIN SAFÂSIN GÖR NE ACEB SAFÂ DEĞİL Mİ

VEZİN: MÜTEFÂ'İLÜN FE'ÛLÜN MÜTEFÂ'İLÜN FE'ÛLÜN

PENÇGÂH TEVŞÎH

ZÂTINA MÜŞTÂK OLMUŞUZ, RÛZ Ü ŞEB ÂH EYLERİZ[307]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

ZÂTINA MÜŞTÂK OLMUŞUZ, RÛZ Ü ŞEB ÂH EYLERİZ
OL KIYÂMET GÜNÜNDE, BİZ SENDEN MEDET BEKLERİZ
SEN TERAHHÜM ETMEZ İSEN NİCE OLUR HÂLİMİZ
SEN SEHÂVET EHLİSİN, SENDEN ŞEFÂAT BEKLERİZ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[307] Ömürlü, s. 283.

RAHATÜLERVAH TEVŞÎH

KUSÛRUM HADDEN AŞMIŞTIR BE-GÂYET YÂ RESÛLALLAH[308]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: EVSAT
GÜFTE: RIZÂ

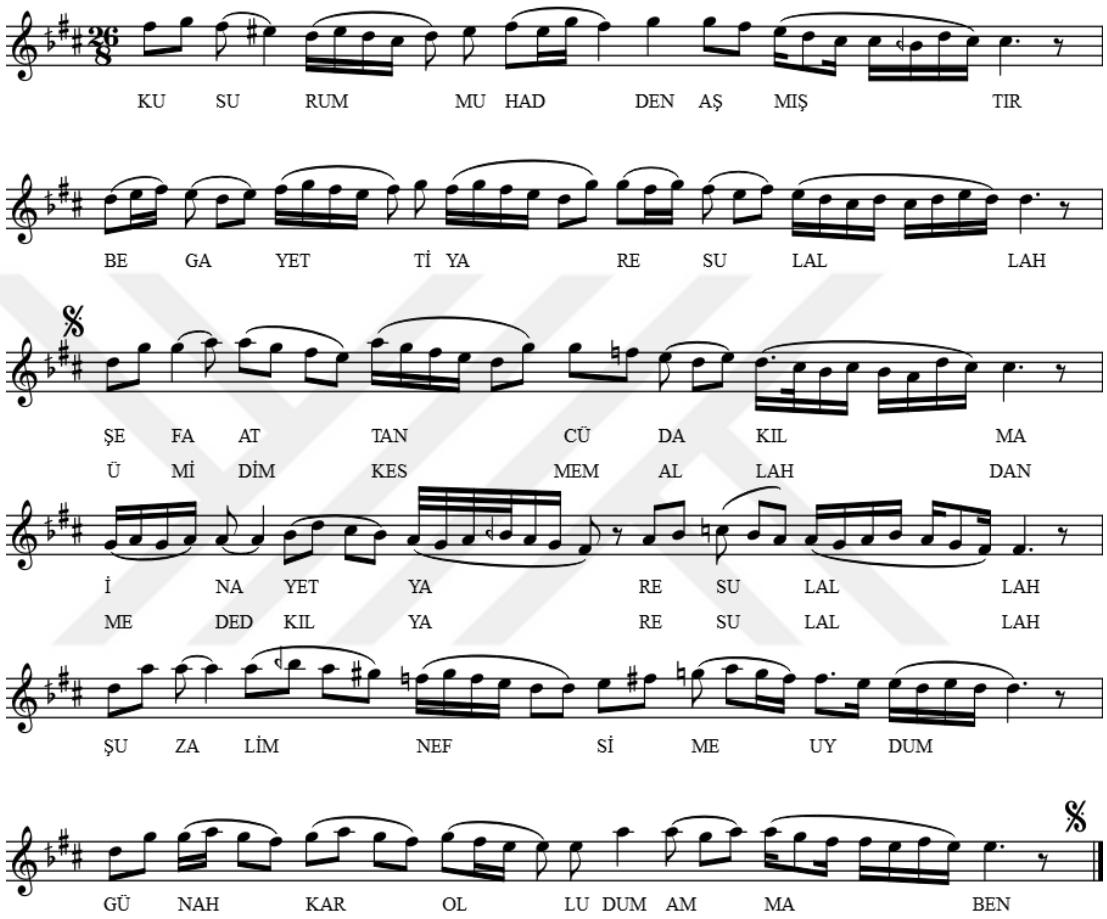

KUSÛRUM HADDEN AŞMIŞTIR BE-GÂYET YÂ RESÛLALLAH
ŞEFÂATTEN CÜDÂ KILMA İNÂYET YÂ RESÛLALLAH

ŞU ZÂLİM NEFSİME UYDUM GÜNAHKÂR OLDUM AMMÂ BEN
ÜMÎDİM KESMEM ALLAH'DAN MEDED KIL YÂ RESÛLALLAH

UNUTMA RÛZ-İ MAHŞERDE ŞEFÎ' OL HEM KIYÂMETTE
RIZÂ BÂBINDA DAİM GEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[308] Ömürlü, s. 286.

RAST TEVŞÎH

ÂFİTÂB-I SUBH-I MÂ EVHÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ[309]

BESTE: HÂFIZ POST

USÛL: EVSAT

GÜFTE: YAHYÂ NAZÎM ÇELEBİ

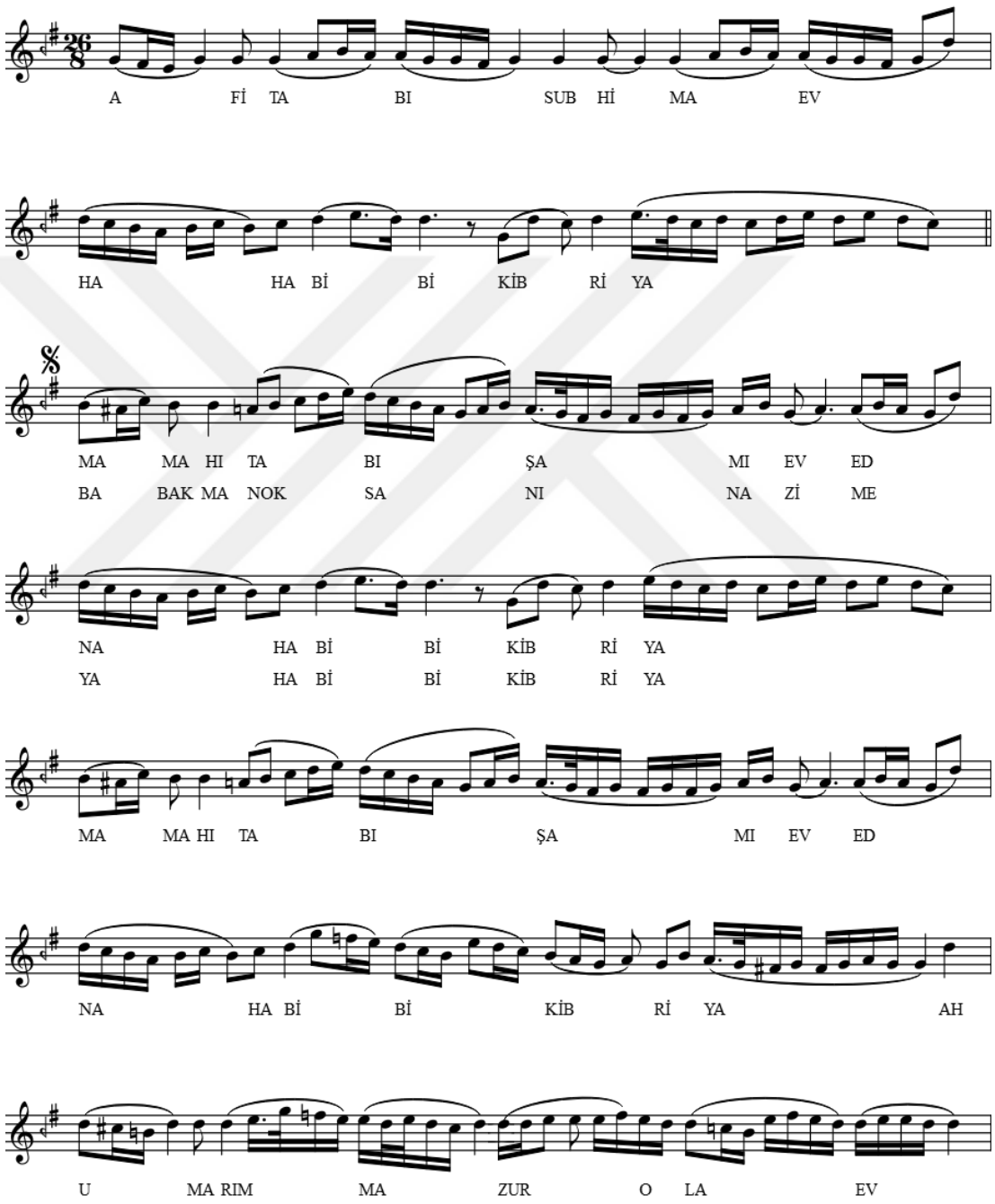

[309] Ömürlü, s. 294.

ÂFİTÂB-I SUBH-I MÂ EVHÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ
MÂH-I TÂB-I ŞAM-I EV EDNÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

CEVHER-İ KÜL TÂB-I SÛZ-İ MİHRİNİN PERVÂNESİ
ŞEM'-İ BEZM-İ LEYLETÜ'L-İSRÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

AKL-I EVVEL SAYD-I BEND-İ AŞKININ DÎVÂNESİ
NÂZENÎN-İ HAZRET-İ MEVLÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

MEST-İ SERGERM-İ MAÂSÎDİR BUGÜN ŞEYDÂ NAZÎM
EYLEYE ŞEFKAT MEĞER FERDÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

UMARIM MA'ZÛR OLUR EVZÂ'-İ KÜSTÂHÂNESİ
BAKMA NOKSÂN-I NAZÎM'E YÂ HABÎB-İ KİBRİYÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 181

RAST TEVŞÎH

ÂLEMLER NÛRE GARK OLDU MUHAMMED DOĞDUĞU GECE[310]

BESTE: ÇALÂKZÂDE ŞEYH MUSTAFA EF.

USÛL: EVSAT

GÜFTE: YÛNUS EMRE

[310] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 24, 25.

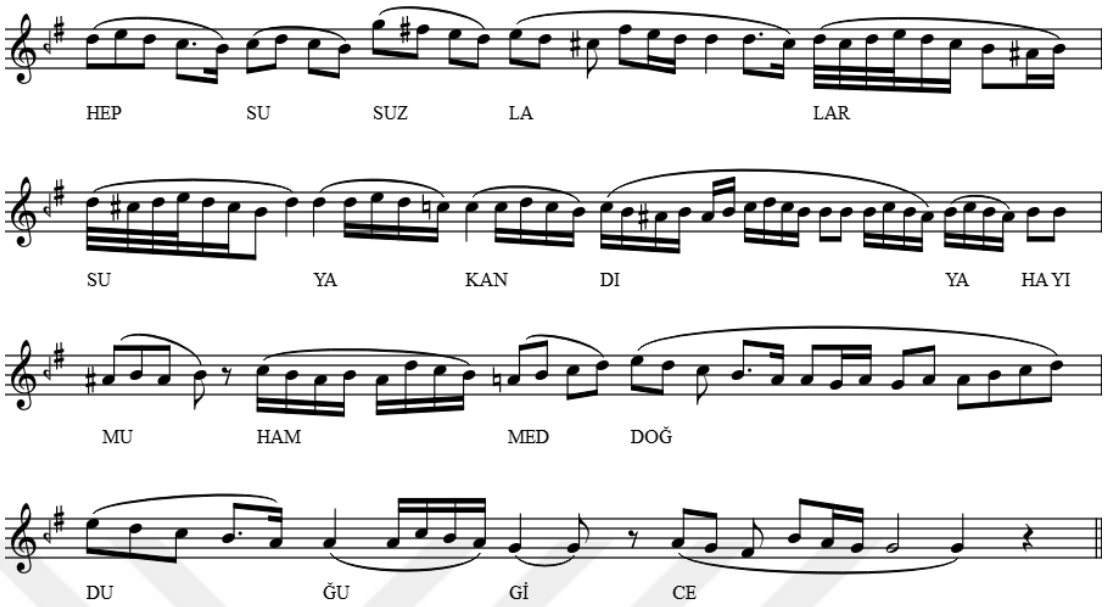

ÂLEMLER NÛRE GARK OLDU
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE
MÜ'MİN MÜNÂFIK FARK OLDU
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

ARŞIN NÛRU YERE İNDİ,
SUYUN RENGİ NÛRE DÖNDÜ
HEP SUSUZLAR SUYA KANDI
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

HÛRİ KIZLARI GELDİLER
KUNDAĞIN BİLE SARDILAR
MUHAMMED'E YÜZ SÜRDÜLER
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

YÛNUS İDER EY KARDAŞLAR
AKAR GÖZDEN KANLAR YAŞLAR
SECDE EDER DAĞLAR TAŞLAR
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

VEZİN: HECE VEZNİ (8)

ek s. 183

RAST TEVŞÎH

BAHR-İ CÜRME DALDI ZÂTIM YÂ RESULALLAH MEDED[311]

BESTE: EYYÛBÎ MEHMED EFENDİ

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

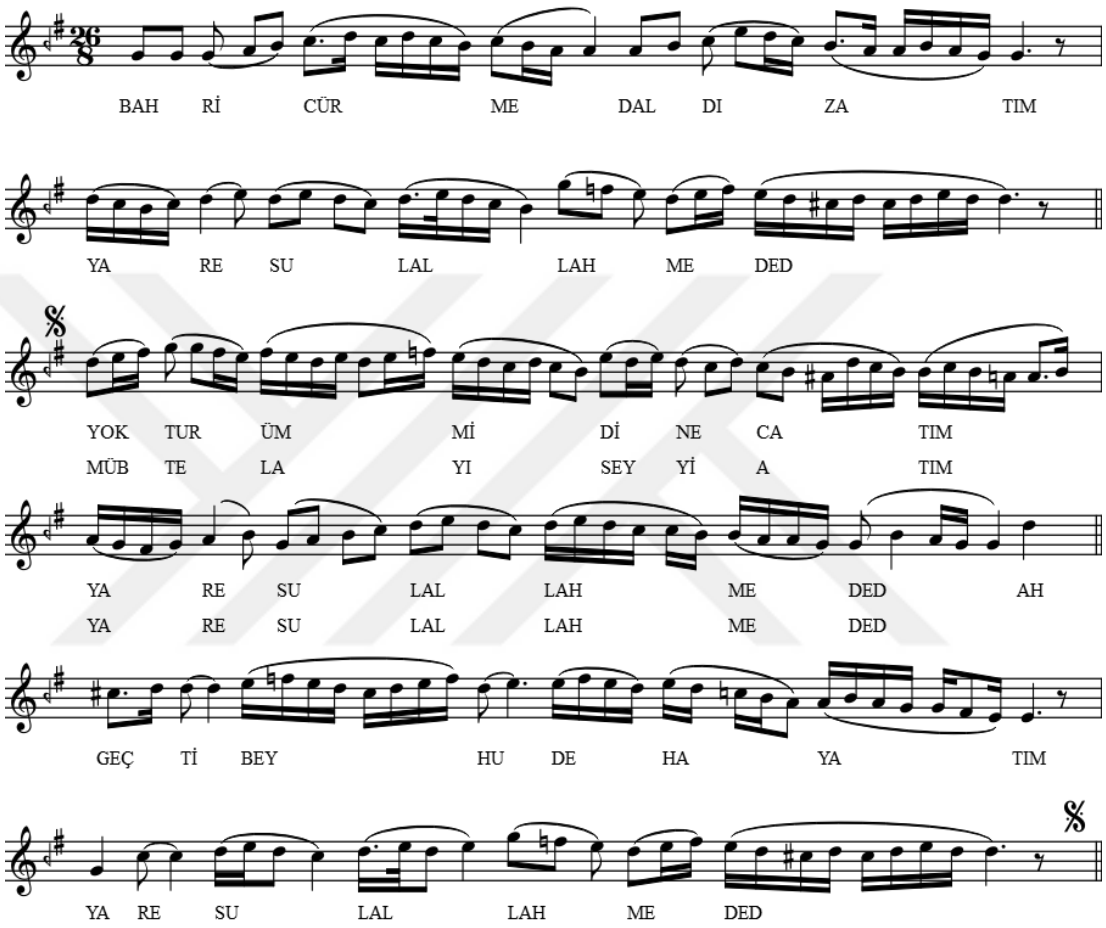

BAHR-İ CÜRME DALDI ZÂTIM YÂ RESULALLAH MEDED
YOKTUR ÜMMÎD-İ NECÂTIM YÂ RESÛLALLAH MEDED
GEÇTİ BEYHÛDE HAYÂTIM YÂ RESÛLALLAH MEDED
MÜBTELÂ-YI SEYYİÂTIM YÂ RESÛLALLAH MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[311] Ömürlü, s. 295

RAST TEVŞÎH

BU GÜLŞENDE HEZÂR-I Bİ-NEVÂYIM YÂ RESÛLALLAH[312] [313]

BESTE: ÂŞIK AHMED EFENDİ
USÛL: NİM EVSAT — GÜFTE: SÜLEYMAN NAHÎFÎ

BU GÜLŞENDE HEZÂR-I Bİ-NEVÂYIM YÂ RESÛLALLAH
VELÎ ÂZURDE-İ HÂR-I CEFÂYIM YÂ RESÛLALLAH
N'OLA OLSAM DEVÂ-CÛYENDE-İ DÂRÛ-Yİ İHSÂNIN
ESÎR-İ DERD-İ AŞKIM, MÜBTELÂYIM YÂ RESÛLALLAH

NİGÂH-I ŞEFKATİNDEN BEN GARÎB-İ ZÂRI DÛR ETME
YOLUNDA BEN DE KEMTER HÂK-İ PÂYİM YÂ RESÛLALLAH
MEDED SENDENDİR, EY KÂN-İ ŞEFÂAT BENDENE, YOKSA
HUZÛR-I HAK'TA MAHCÛB-İ HATÂYIM YÂ RESÛLALLAH

YÜZÜM YOK ARZ-I HÂLE ARSAGÂH-I HAŞRE VARDIKTA
GÜNEHKÂRIM, GİRİFTÂR-I HEVÂYIM YÂ RESÛLALLAH
KEREM KIL LUTF U İHSÂNINLA DİLŞÂD EYLE BEN ZÂRI
NAHİFİ'YİM KAPINDA BİR GEDÂYIM YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[312] Ömürlü, s. 302.
[313] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 28'de eser; makamı pençgâh olarak, bestesi ise dede-i atîke kayıtlı olarak mevcuttur. Bahsedilen dede-i atîkin kim olduğunun bilinmediği aynı kaynakta münderiçtir.

RAST TEVŞÎH

BU ŞEB HURŞÎD-İ EVRENG-İ RİSÂLET GELDİ DÜNYÂYA[314] [315]

BESTE: DRAĞMAN ZÂKİRİ AHMED EFENDİ
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: ABDURRAHMAN REFÎÂ EFENDİ

[314] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 26, 27. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 144 olarak tespit edilmiştir.

[315] Ergun, Cilt: 1, s. 344'te bu eserle ilgili şu açıklamayı yapmaktadır: "Bu manzume, 1183 (M. 1760)de vefat eden Kâtibzade Mehmed Refî'indir. İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı arasında 'Dirağman zâkirbaşısı Ahmed Efendi' namına, fakat güftesi yanlış olarak 'Yavaşça Mehmed Ağa zaviyesi şeyhi Abdurrahman Refîa Efendi'ye isnad edilerek neşredilmiştir. (…) Şair için bakınız: Tuhfe-i Hattâtîn s. 717-718".

BU ŞEB HURŞÎD-İ EVRENG-İ RİSÂLET GELDİ DÜNYÂYA
MUHAMMED MUSTAFÂ'NIN NÛRU SALDI ÂLEME SÂYE

DONANDI ÂLEM-İ BÂLÂ SERÂSER NÛR İLE OL ŞEB
KADEM BASDI VÜCÛD İKLİMİNE OL ÂSUMÂN-PÂYE
(SALLÛ ALEYHİ VE SELLİMÛ TESLÎMÂ)

ACEB Mİ ANDELÎB-İ NAĞME PÎRÂ OLSA NA'TİNLE
MEDED EY SERVER-İ YESRÎB KEREM KIL BU REFÎÂ'YA

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

RAST TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[316]

BESTE: BUHÛRÎZÂDE MUSTAFA ITRÎ
USÛL: SOFYAN GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

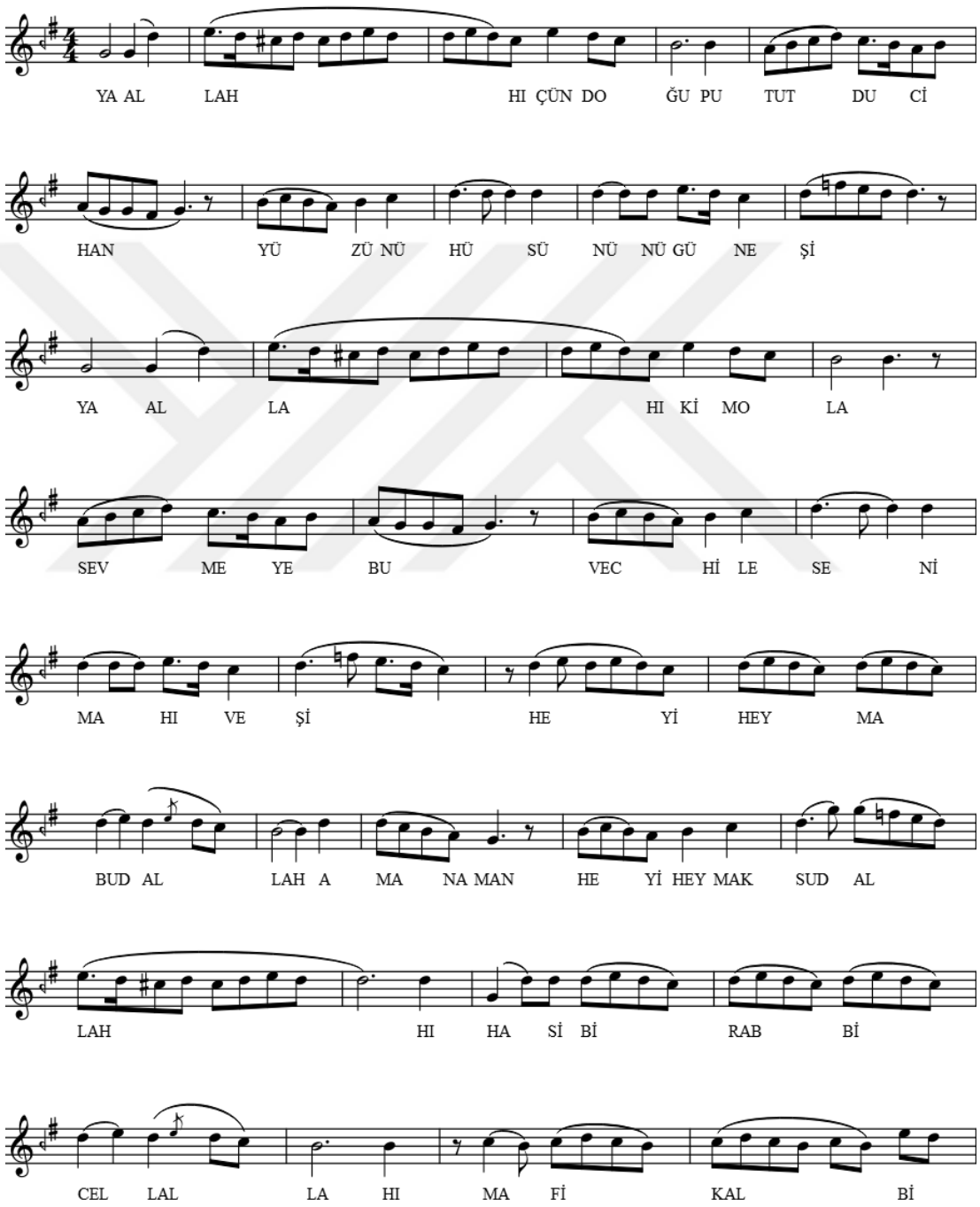

[316] Ömürlü, ss. 316, 317. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 152 olarak tespit edilmiştir.

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

RAST TEVŞÎH

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL[317]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: İSÂ MAHVÎ

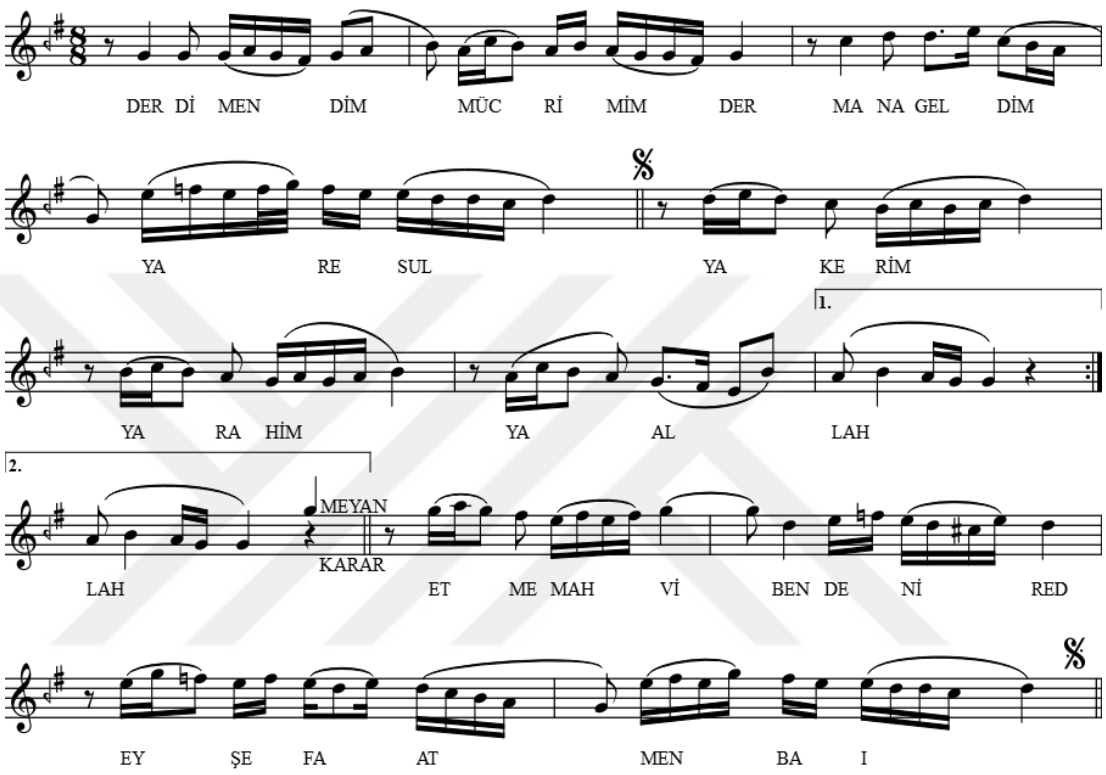

DERDMENDİM MÜCRİMİM DERMÂNA GELDİM YÂ RESÛL
SÂİLİM MUHTÂCIM İHSÂNA GELDİM YÂ RESÛL

KÂ'BE-İ VASLIN YOLUNDA SA'Y EDİP DÜŞTÜM GARÎB
GAYRİ NEM VAR CÂNIMI KURBÂNA GELDİM YÂ RESÛL

İNTİSÂB-I ZÂT-I PÂKİN AFV-İ CÜRME ÇÜN SEBEB
ÂSİTÂN-I RAHMET-İ RAHMÂN'A GELDİM YÂ RESÛL

VARLIĞIM ZENBİN BIRAKTIM KENZ-İ RAHMET BULMAĞA
BEN MÜCERRED SEN ŞEFÂAT-KÂNA GELDİM

ETME MAHVÎ BENDENİ RED, EY ŞEFÂAT MENBA'I
SEN GİBİ İHSÂNI ÇOK SULTÂNA GELDİM YÂ RESÛL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[317] Ömürlü, s. 308.

ek s. 190

RAST TEVŞÎH

DOĞDU OL ŞEMS-İ HAKÎKAT BURC-I VAHDETTEN BU ŞEB[318]

BESTE: LÂTİF AĞA

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

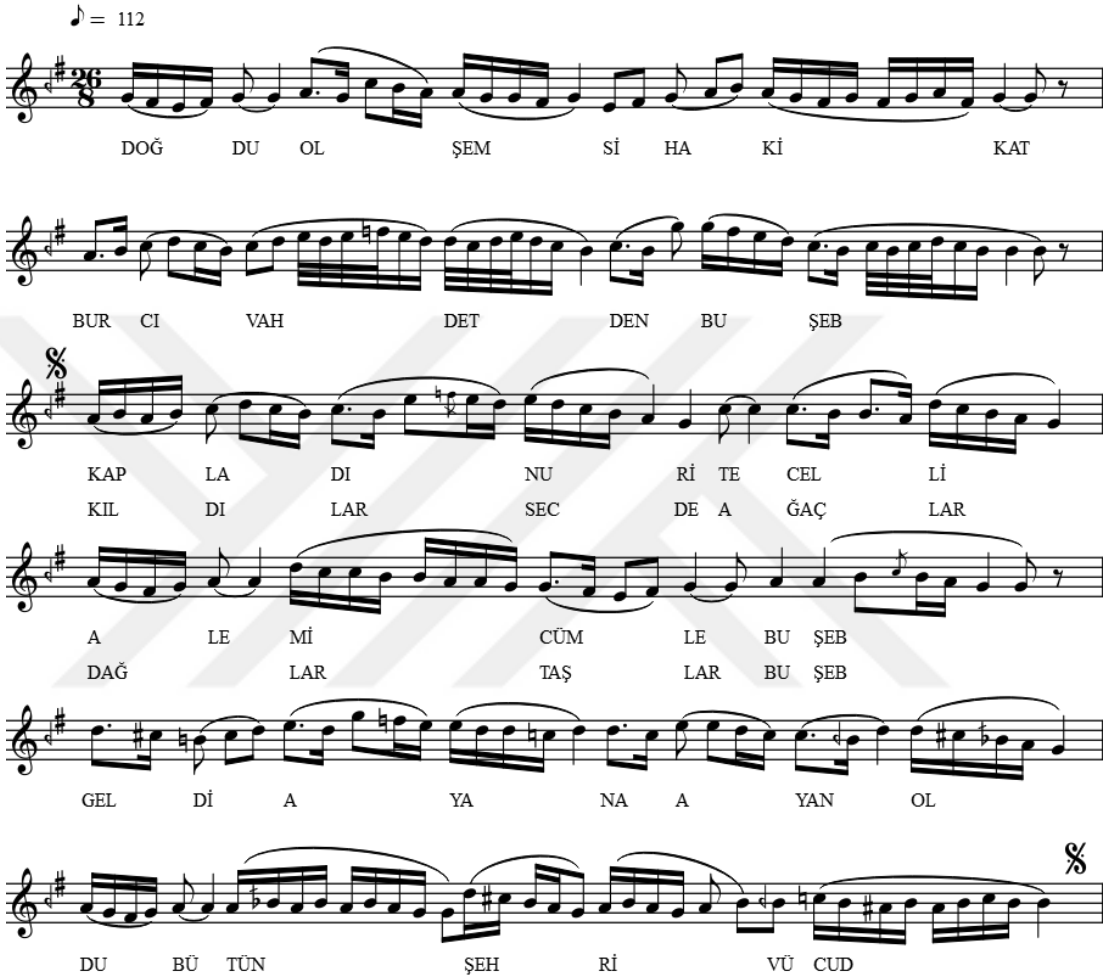

DOĞDU OL ŞEMS-İ HAKÎKAT BURC-I VAHDETTEN BU ŞEB
KAPLADI NÛR-İ TECELLÎ ÂLEMİ CÜMLE BU ŞEB
GELDİ A'YÂNA AYÂN OLDU BÜTÜN ŞEHR-İ VÜCÛD
KILDILAR SECDE AĞAÇLAR DAĞLAR TAŞLAR BU ŞEB

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[318] Ali Rifat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 2, s. 104. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 86 olarak tespit edilmiştir.

RAST TEVŞÎH

DOĞDU OL ŞEMS-İ HAKÎKAT BURC-I VAHDETTEN BU GÜN[319]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: -

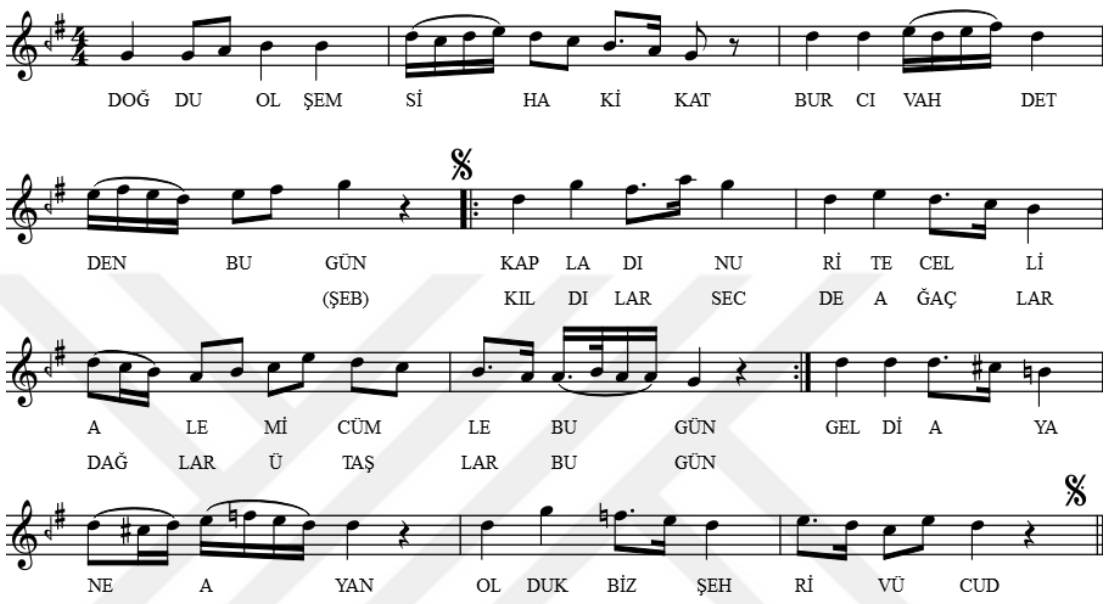

DOĞDU OL ŞEMS-İ HAKÎKAT BURC-I VAHDETTEN BU GÜN
KAPLADI NÛR-İ TECELLÎ ÂLEMİ CÜMLE BU GÜN
GELDİ ÂYÂNE ÂYÂN OLDUK BİZ ŞEHR-İ VÜCÛD
KILDILAR SECDE AĞAÇLAR DAĞLAR Ü TAŞLAR BU GÜN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[319] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=57011&mode=1&sessionid=790570071 (29.04.2018)

RAST TEVŞÎH

EY RESÛL-İ KİBRİYÂ EY SÎNESİ SAF ENBİYÂ[320]

BESTE: FAHRİ DEDE

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

EY RESÛL-İ KİBRİYÂ EY SÎNESİ SAF ENBİYÂ
ÂTEŞ-İ AŞKINLA DİL YANMAKTADIR SUBH-U MESÂ
BÂDE-İ AHBEBTÜDEN SUNDUN FAKÎRE MUTLAKÂ
HÂNE-İ KALBİMDEN GELİR BÜLBÜL GİBİ MUHRİK SADÂ
RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎNSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[320] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=57208&mode=1&sessionid=790570071 (29.04.2018)

RAST TEVŞÎH

EYLEYEN UŞŞÂKI ŞEYDÂ DÂİMÂ[321]

BESTE: HÂFIZ TEVFİK BEY
USÛL: MEVLEVÎ DEVR-İ REVÂNI GÜFTE: NASÛHÎ

EYLEYEN UŞŞÂKI ŞEYDÂ DÂİMÂ
TÂL'ATINDIR YÂ RESÛLALLAH SENİN
DERD İLE ÂH ETTİREN SUBH U MESÂ
HASRETİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

EY ŞEFÎ'Â'L-MÜZNİBÎN NÛR-İ AHAD
BİR GARÎBİNDİR NASÛHÎ KIL MEDED
BÂB-I LUTFUNDAN KEREM KIL ETME RED
ÜMMETİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[321] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=57208&mode=1&sessionid=790570071 (29.04.2018)

RAST TEVŞÎH

GÜNÂHIM BOYDAN AŞKINDIR BE-GÂYET YÂ RESÛLALLAH[322]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

GÜNÂHIM BOYDAN AŞKINDIR BE-GÂYET YÂ RESÛLALLAH
MEĞER SENDEN OLA LUTF U İNÂYET YÂ RESÛLALLAH
GETİRMEZLER ZEBÂNÎLER ZAÎF ÜMMETLERİN ODA
OLURSA HAZRETİNDEN NÎM İŞÂRET YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[322] Ömürlü, s. 293.

RAST TEVŞÎH

İSMİDİR AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ[323]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: DÜYEK GÜFTE: RÜŞTÜ SABANCI

İSMİDİR AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ
DİNİNE GİR EMRİNİ TUT BUL SAFÂ
ADINI ANDIKÇA SÖYLE HER DEFÂ
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

OKUR BU KELÂMI GÖKTE MELEKLER
OKUR ELBET İMÂN DOLU YÜREKLER
OKU KARDEŞ KABÛL OLSUN DİLEKLER
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

DİLİNE VİRD EYLE BU GONCA GÜLÜ
OL DÜNYÂ BAĞININ TEVHİD BÜLBÜLÜ
GECE GÜNDÜZ SÖYLER MÜ'MİNİN DİLİ
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

VEZİN: HECE VEZNİ (11)

[323] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=57797&mode=1&sessionid=790570071 (29.04.2018)

RAST TEVŞÎH

MEFÂTÎHU'L-HÜDÂ OLDU HİLÂLİN YÂ RESÛLALLAH [324]

BESTE: BUHÛRÎZÂDE MUSTAFA ITRÎ
USÛL: SOFYAN — GÜFTE: HASAN KENZÎ EFENDİ

MEFÂTÎHU'L-HÜDÂ OLDU HİLÂLİN YÂ RESÛLALLAH
MESABÎHU'D-DÜCÂ NÛR-İ CEMÂLİN YÂ RESÛLALLAH

YAZALDAN KALBİME HÜSNÜN KİTÂBIN HAZRET-İ MEVLÂ
BENİ MEST EYLEDİ FİKR Ü HAYÂLİN YÂ RESÛLALLAH

ACEB Mİ HER SEHER NÂLE İDERSE ANDELÎB-İ DİL
NEVÂ-SÂZ-I GÜLİSTANDIR MAKALİN YÂ RESÛLALLAH

HABÎBÂ NÂR-I FİRKATLE KULUN KENZÎ HARÂB OLDU
İMÂRET EYLEDİ ÎD-İ VİSÂLİN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[324] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 30, 31. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 132 olarak tespit edilmiştir.

RAST TEVŞÎH

MERHABÂ EY MEVLİD-İ PEYGAMBERÎ[325]

BESTE: NALBÛRÎZÂDE

USÛL: EVSAT

GÜFTE: ERZURUMLU İBRAHİM HAKKI

MERHABÂ EY MEVLİD-İ PEYGAMBERÎ
GEL BERİ EY RÛH-PERVER GEL BERÎ

MECLİS-İ MEVLİDDEDİR ZEVK U NEŞÂT
DİL O MECLİSDE OLUR GAMDEN BERİ

ŞERBET-İ SÜKKER VERİR KABZ-I DİLE
CAN DİMÂĞI BULUR ÛD Ü ANBERİ

SALLİ YÂ RABBİ ALÂ HAYRİ'L-VERÂ
OLDU HAKKÎ'NİN BU VİRD Ü EZBERİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[325] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 30, 31.

ek s. 198

RAST TEVŞÎH

MERHABÂ EY ŞU'LE-İ ÂYÎNE-İ SIRR-I HUDÂ[326]

BESTE: YUSUF ÇELEBİ

USÛL: ZENCİR

GÜFTE: NAKŞÎ

[326] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=17516&mode=2&sessionid=790570071 (29.05.2018)

MERHABÂ EY ŞU'LE-İ ÂYÎNE-İ SIRR-I HUDÂ
MERHABÂ EY ŞÂHİD-İ DÎDÂR-I MAKSÛDÜ'L-VERÂ
MERHABÂ EY MAZHAR-I FEYZ-İ CENÂB-I KİBRİYÂ
MERHABÂ EY NÂM Ü ŞÂNIDIR MUHAMMED MUSTAFÂ

SİDREDEN TEŞRÎFİNİ TEBŞÎR EDİP PEYK-İ CELÎL
ŞÂNINA BU DÖRT KİTAB OLDU SARÂHATLE DELÎL
CEDD- PÂKİNDİR HALÎLULLAH EY HÛB Ü CEMÎL
MERHABÂ EY KURRETÜ'L-AYN-İ CEMÎ'-İ ENBİYÂ

AH NAKŞÎ BENDENİ SER-DEFTER-İ UŞŞÂK KIL
ÂSTÂNINDA CEMÂLİN ŞEM'İNE MÜŞTÂK KIL
SIRRINI GÖSTER VİSÂLİN BEZMİNE İLHÂK KIL
MERHABÂ EY ÂLİM-İ ESRÂR-I GAYB-İ MÂVERÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 200

RAST TEVŞÎH

MÜJDELER OLSUN SİZE YÂ MÜ'MİNÎN[327]

BESTE: RÂKIM ELKUTLU

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: BEHÇET

[327] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=58087&mode=1&sessionid=790570071 (29.04.2018)

SAF FU SAF DOL DU SE MA VA TÜ ZE MİN
UŞŞÂK
İN SÜ Cİ Nİ LE ME LEK LER ŞAD O LUP
SEC DE Yİ ŞÜK RA NA VAZ ET Dİ CE NİN
MUHAYYER
SEN DE ÜM MET SEN FE DA ET CA NI NI
TÂHİR BÜSELİK
HAK KA MEV LU DA Rİ A YET KIL HE MİN
HÜSEYNİ
BUL MAK İS TER SEN SA RA YI CEN NE Tİ
ACEM KÜRDİ
OL MAK İS TER SEN CE HEN NEM DEN E MİN
SABÂ
SAR FE DİP BU YOL DA NAK Dİ VA Dİ Nİ
BESTENİGÂR
O KU DA MEV LU DU NI HER MÜ' Mİ NİN
EVC
EY LER ÜH RA DA ŞE FA AT OL RE SUL
RAH ME TE NA İL E DER RAB BÜL MU İN
RAST
PÜR KU SUR BİR ÜM ME TİN DEN BEH ÇE TİN
KIL ŞE FA AT YA ŞE Fİ UL MÜZ Nİ BİN

ek s. 202

MÜJDELER OLSUN SİZE YÂ MÜ'MİNÎN
ÇÜN REBİÜ'L-EVVELDE OLDUK KARÎN
BÂİS-İ ÎCÂD-I ÂLEM NÛR-İ HAK
SÂHİB-İ LEVLÂKE, FAHR-İ MÜRSELÎN

ŞAH-I BEDHÂ TÂC-I KÜLL-İ ENBİYÂ
ŞEFİ'-İ RÛZ-İ CEZÂ SULTÂN-I DÎN
AHMED-İ MAHMUD MUHAMMED MUSTAFÂ
PEYK-İ HÂS-I KİBRİYÂ NÛRU'L-MÜBÎN

ON İKİNCİ GECESİNDE BU MEHİN
GELDİ DEHRE RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎN
NÛRA MÜSTAĞRAK OLUP RÛY-İ ZEMÎN
SÂFI SÂF OLDU SEMÂVÂT Ü ZEMÎN

İNS Ü C İN İLE MELEKLER ŞÂD OLUP
SECDE-İ ŞÜKRÂNA VAZ' ETTİ CENÎN
SEN DE ÜMMETSEN FEDÂ ET CÂNINI
HAKK'A MEVLÛDA RİÂYET KIL HEMİN

BULMAK İSTERSEN SARAY-I CENNETİ
OLMAK İSTERSEN CEHENNEMDEN EMÎN
SARF EDÜP BU YOLDA NAKD-İ VÂ'DİNİ
OKUDA MEVLÛDUNU HER MÜ'MİNÎN

EYLER UHRÂDA ŞEFÂAT OL RESÛL
RAHMETE NÂİL EDER RABBÜ'L-MUÎN
PÜR-KUSÛR ÜMMETİNDEN BEHÇET'İN
KIL ŞEFÂAT YÂ ŞEFÎ'UL-MÜZNİBÎN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

RAST TEVŞÎH

NASIL BİR MÜBÂREK GECEYDİ YÂ RAB[328]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: OSMAN KEMÂLÎ

NASIL BİR MÜBÂREK GECEYDİ YÂ RAB
MUHAMMED DÜNYÂYA GELDİĞİ GECE
FELEKLER OYNAYIP CİHAN GÜLDÜ HEP
ANNESİ SEVİNİP GÜLDÜĞÜ GECE

GÖKLERDE NİCE BİN KAPI AÇILDI
ÂLEMLER ÜSTÜNE RAHMET SAÇILDI
NURDAN MUHAMMED'E DONLAR BİÇİLDİ
DÜNYÂ SÜRUR İLE DOLDUĞU GECE

GÖKTEN YERE İNDİ CÜMLE MELEKLER
ZEMÎNE BAŞ EĞDİ BİR BİR FELEKLER
ANDA KABÛL OLDU HER BİR DİLEKLER
DUÂYA ELİNİ AÇTIĞI GECE

KOVULDU GÖKLERDEN ÇIKAMAZ ŞEYTAN
HALÂS OLDU İNSAN ZULMÜNDEN İNSAN
BİR AVUÇ TOPRAKLA KÖR OLDU DÜŞMAN
TENHÂ ÇÖL YOLUNA DALDIĞI GECE

GÖKLERDE OKUNDU BÜYÜK BİR EZAN
MUHAMMED DOĞDUĞUN EYLEDİ İLÂN
İŞİTTİ ANLADI HER EHL-İ LİSAN
ŞARK VE GARP HAYRETTE KALDIĞI GECE

MUHABBET NÛRUNDAN DOĞDU MUHAMMED
ANA ULAŞTIRIR YİNE MUHABBET
KEMÂLİ AŞKIDIR ÂŞIKA DÂ'VET
KURTULUR O AŞKI BULDUĞU GECE

VEZİN: HECE VEZNİ (6+5=11)

[328] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=58104&mode=1&sessionid=790570071 (29.04.2018)

ek s. 204

RAST TEVŞÎH

NÛR-İ VAHDET KİM FÜRÛG-I RÛY-İ RAHŞANDIR SANA[329]

BESTE: TANBÛRÎ AZİZ BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

NÛR-İ VAHDET KİM FÜRÛG-I RÛY-İ RAHŞANDIR SANA
HER GÖREN HÜSNÜN LİVECHİLLÂH HAYRANDIR SANA
ÂYET-İ SEYF OLMUŞ EBRÛ-MUSHÂF-I DÎDÂRINA
TİG İLE MEB'ÛS-İ ÂLEMSİN BU BURHANDIR SANA

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[329] Ömürlü, s. 297.

RAST TEVŞÎH

OLDU HABÎB-İ KİBRİYÂ, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ[330]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: NURİ BAŞ

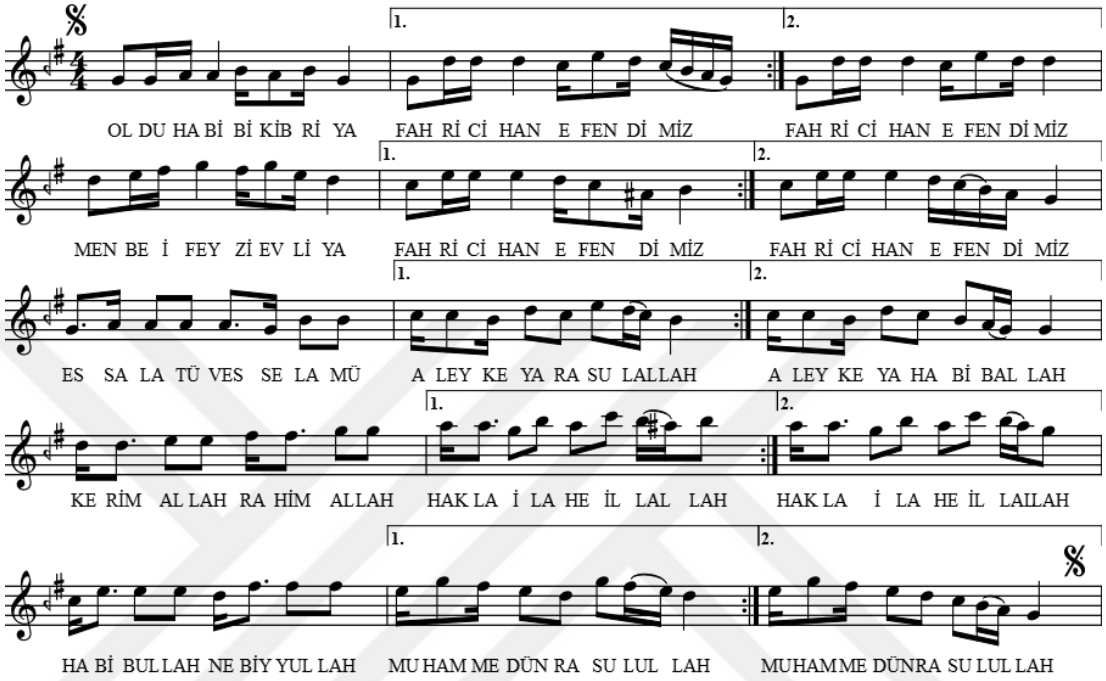

OLDU HABÎB-İ KİBRİYÂ, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ
MENBA-İ FEYZ-İ EVLİYÂ, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ

ES-SALÂTÜ VE'S-SELÂMÜ ALEYKE YÂ RESÛLALLAH
ES-SALÂTÜ VE'S-SELÂMÜ ALEYKE YÂ HABÎBALLAH (NAKARAT)
KERÎM ALLAH, RAHÎM ALLAH, HAK LÂİLÂHE İLLALLAH
HABİBULLAH, NEBİYYULLAH, MUHAMMEDÜN RASÛLULLAH

DEVRİ DOLUYDU ZULM İLE, GELDİ CİHÂNA İLM İLE
YIKTI GURÛRU HİLM İLE, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ

ATEŞ-İ KÜFRÜ SÖNDÜREN, ZULMETİ NÛRA DÖNDÜREN
ÂH U ENÎNİ DİNDİREN, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ

PARLADI NÛR-İ RAHMETİ, KOYDU İNANCA VAHDETİ
ÇEKTİ BÜTÜN MEŞAKKATİ, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ

SARSTI CİHANI GÜR SESİ, İNS Ü CİN OLDU MA'KESİ
HAKK'A ÇAĞIRDI HERKESİ, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ

RUMLARI NÛRA GARKEDEN, DEHRİ SÜRÛRA GARKEDEN
NÂSI HUZÛRA GARKEDEN, FAHR-İ CİHAN EFENDİMİZ

VEZİN: HECE VEZNİ (8+8=16)

[330] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=58229&mode=1&sessionid=790570071 (29.05.2018)

RAST TEVŞÎH

SADR-I BEZM-İ NÛR-İ ÂLEM EY HABÎB-İ KİBRİYÂ[331]

BESTE: TERLİKÇİ ZÂKİR MEHMED EFENDİ
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: NASÛHÎ

SADR-I BEZM-İ NÛR-İ ÂLEM EY HABÎB-İ KİBRİYÂ
BÂĞ-I HÜSNÜN ANDELÎBİ ENBİYÂ VÜ EVLİYÂ

HÂK-İ KABRİN REŞK-BÂH-I ARŞ-I RAHMÂN OLALI
NÛRU ÜZRE DEVR EDER ŞEMS Ü KAMER BÂ SAD HAYÂ

ÂFİTÂB-I HÜSNÜNE ÂŞIKDIR ALLAH NASS İLE
KANDE KALDI İBN-İ ÂDEM EY ARÛS-İ LÂM Ü YÂ

SABRA TÂKAT KALMADI KIL EY NASÛHÎ NÂLELER
REF'ET ETSİN EVVELÂ REF-İ HİCÂBIN SÂNİYÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[331] Ömürlü, s. 307.

RAST TEVŞÎH

ŞEFÎU'L-HALKI Fİ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER[332]

BESTE: -

USÛL: HAFÎF

GÜFTE: -

ŞEFÎU'L-HALKI Fİ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER
EBU BEKR Ü ÖMER OSMAN EMÎRÜ'L- MÜ'MİNÎN HAYDER
RIDVÂNU'LLAHİ ALEYHİM HÜVE'S-SÂKÎ ALE'L-KEVSER
LÂ İLÂHE İLLALLÂH MUHAMMED HAK RESÛLALLÂH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[332] Ömürlü, s. 291, 292. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 80 olarak tespit edilmiştir.

RAST TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH, YÂ MAHBÛBE RABBİ'L-ÂLEMÎN[333]

BESTE: KENAN RİFÂÎ
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: KENAN RİFÂÎ

YÂ RESÛLALLAH, YÂ MAHBÛBE RABBİ'L-ÂLEMÎN
SEN DELÎLÜ'L-ASFİYÂSIN, HEM EMÂNÜ'L-HÂİFÎN

İSTİNÂDIM SENSİN EY MÂŞÛK-I YEKTÂ-YI HUDÂ
ŞEFKATİN, LUTFUN SENİN ÇOK EY MELÂZÜ'L-ÂŞIKIYN

RÛH-İ ASHÂB-I VEFÂ YÂ MUSTAFÂ GAVSEN MEDED
CEDDİM EY ŞEMSÜ'L-HUDÂ, TÂHÂ'R-RESÛL , VA'DÜ'L-EMÎN

DERGEH-İ LUTFUNDAN ETME KEN'ÂN'I ASLA CÜDÂ
SEN EMÎNULLAHSIN ELHÂK, HEM ŞEFÎ'U'L-MÜZNİBÎN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[333] Ömürlü, ss. 314, 315.

RAST TEVŞÎH

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT EYLE ALLAH AŞKINA[334]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: -

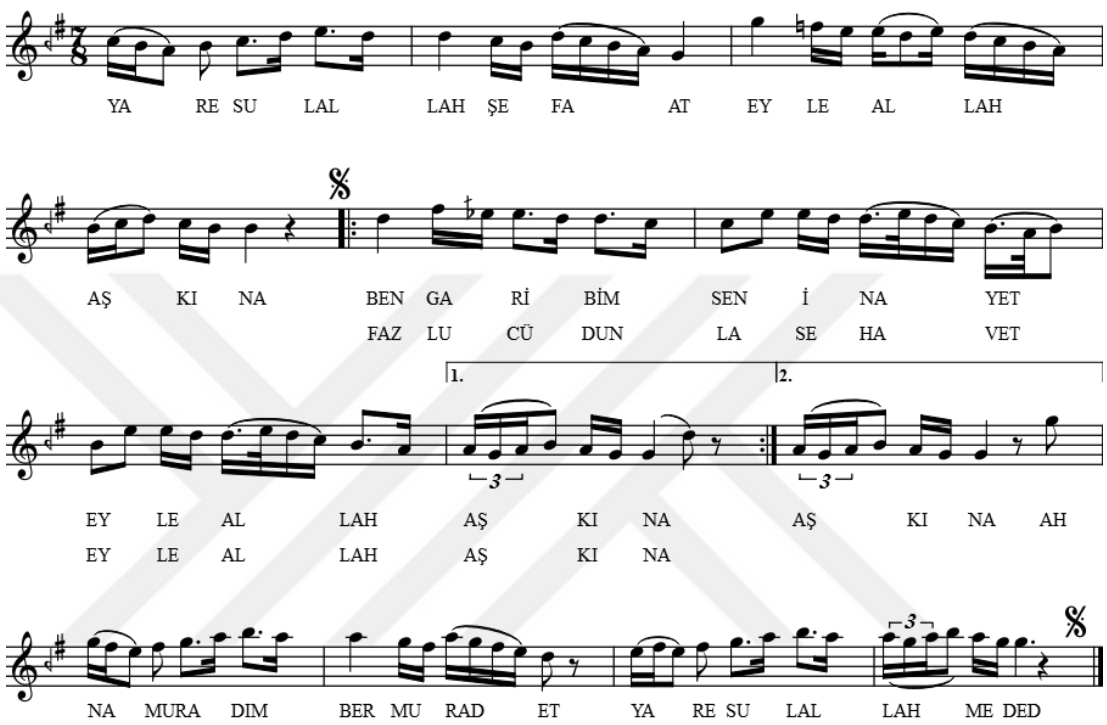

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT EYLE ALLAH AŞKINA
BEN GARÎBİM, İNAYET EYLE ALLAH AŞKINA
NÂ-MURÂDIM, BER-MURÂD ET YÂ RESÛLALLAH MEDED
FAZL U CÛDUNLA SEHÂVET EYLE ALLAH AŞKINA

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[334] Ömürlü, s. 313.

RAST-I CEDÎD TEVŞÎH

İSM-İ RAHMAN MAZHARISIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[335]

BESTE: HÜSEYİN TOLAN
USÛL: EVSAT
GÜFTE: SÜREYYÂ EFENDİ

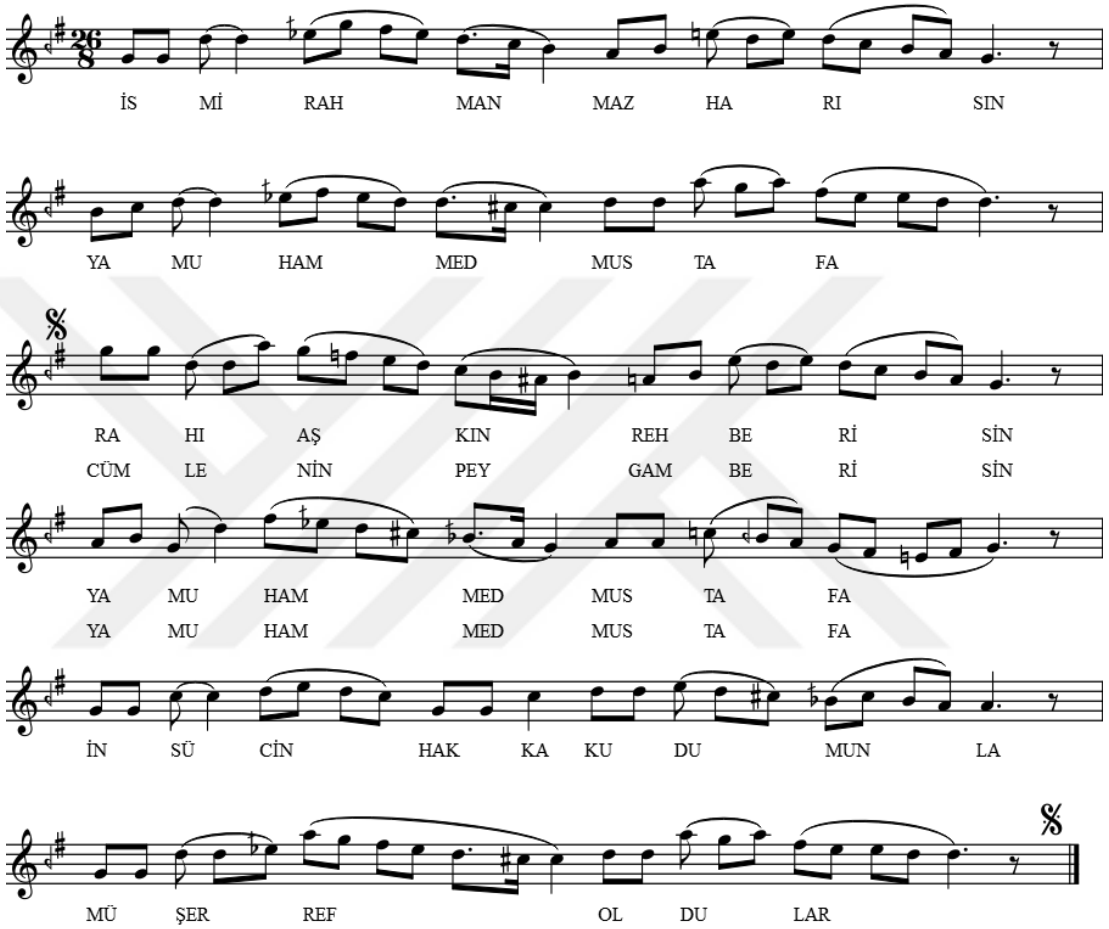

İSM-İ RAHMAN MAZHARISIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
RÂH-I AŞKIN REHBERİSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
İNS Ü CİN HAKKA KUDÛMUNLA MÜŞERREF OLDULAR
CÜMLENİN PEYGAMBERİSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[335] Ömürlü, s. 326.

RAST-I CEDÎD TEVŞÎH

YÂ HABÎBALLAH MEDED EYLE MÜRÜVVET KÂNISIN[336]

BESTE: SERMÜEZZİN RİF'AT BEY
USÛL: EVSAT GÜFTE: HAKKI

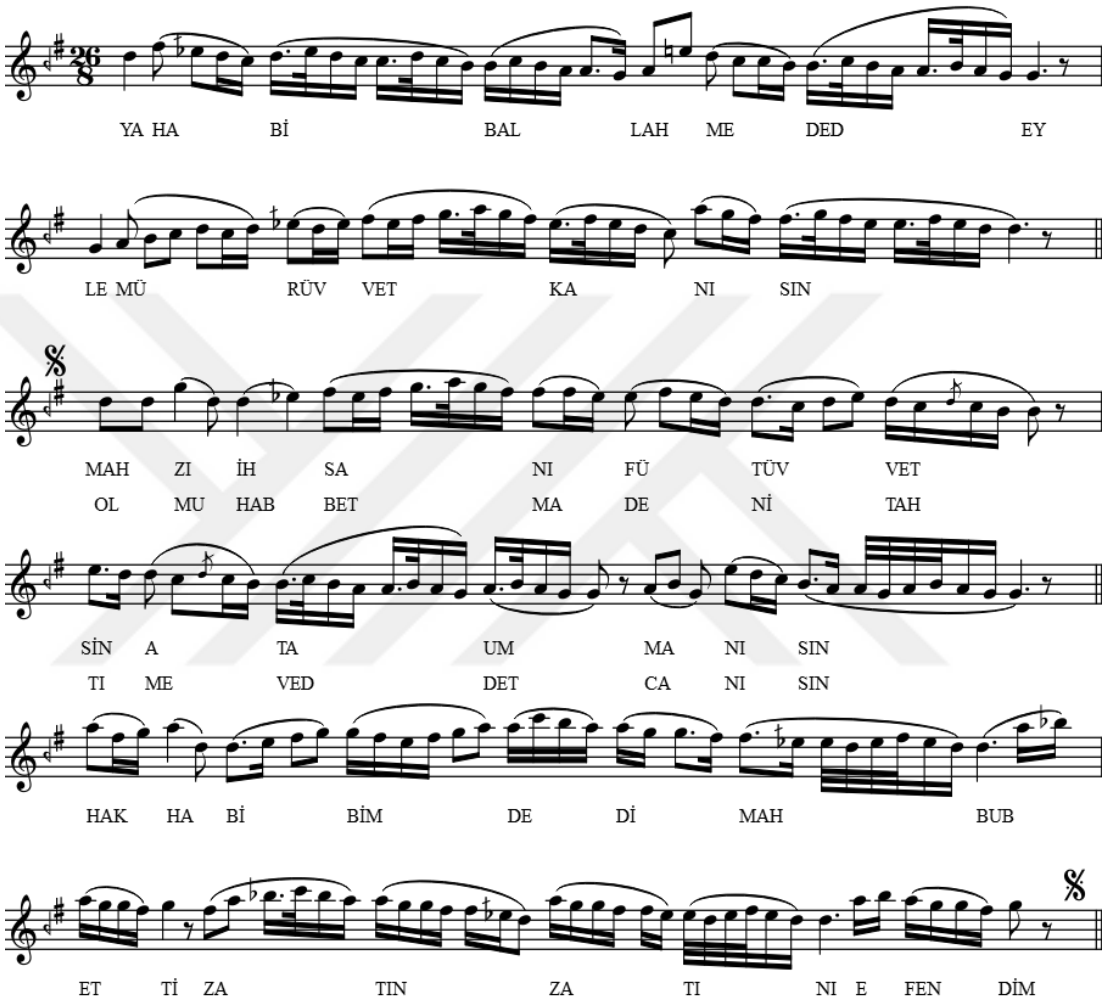

YÂ HABÎBALLAH MEDED EYLE MÜRÜVVET KÂNISIN
MAHZ-I İHSÂN Ü FÜTÜVVETSİN ATÂ UMMÂNISIN

HAK HABÎBİM DEDİ MAHBÛB ETTİ ZÂTIN ZÂTINA
OL MUHABBET MÂDENİ, TAHT-I MEVEDDET CÂNISIN

SEN ŞEFÎA'L-MÜZNİBÎN HAKKI FAKÎR Ü MÜCRİME
TUT ELİN LUTF EYLE EY ŞÂH DERTLİLER DERMÂNISIN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[336] Ömürlü, s. 325.

RAST-I CEDÎD TEVŞÎH

YÂ ŞEFİA'L-MÜZNİBÎN, ŞEMSÜ'L-HÜDÂ ŞÂHIM MEDED [337]

BESTE: İZZETTİN HÜMÂYÎ ELÇİOĞLU

USÛL: MÜSEMMEN

GÜFTE: KENAN RİFÂÎ

[337] Ömürlü, ss. 327, 328.

YÂ ŞEFİA'L-MÜZNİBÎN, ŞEMSÜ'L-HÜDÂ ŞÂHIM MEDED
HİÇ AZÂD ETMEM KABUL, KURBÂNINIM ŞAHIM MEDED

ÂŞIK-I MEFTÛNUNUM BEZM-İ ELESTEN BEN SENİN
ŞEM'-İ AŞKINLA YANAR PERVÂNENİM ŞÂHIM MEDED

ZULMET-İ İSYÂN İLER KAPKARE OLDUYSA YÜZÜM
ŞEMS-İ LÜTFUN NÛRU, NÛR EYLER BENİ ŞÂHIM MEDED

CÜMLEDEN GEÇTİM BÜRÜNDÜM YOKLUĞUN İRHÂMINA
KÂBE-İ VECHİN TAVÂF ETMEKTEYİM ŞÂHIM MEDED

BİR AVUÇ TOPRAK VÜCUDUM GİRDİ BAHR-İ LUTFUNA
MERHAMET, ŞEFKAT, İNAYETSENDEN EY ŞÂHIM MEDED

AFVINA LÂYIK DEĞİL GERÇİ VÜCÛD-İ PÜR ZÜNÛB
RAHMETİN DERASI HADSİZDİR, ULU ŞÂHIM MEDED

DERDİMİN DERMÂNI ANCAK AŞK U NÛRUNDUR BENİM
DEST-GİRİMSİN EFENDİM, ŞÂH U SULTÂNIM MEDED

SEN İNÂYET KULMASAN YER GÖK KABUL ETMEZ BENİ
MELCE Ü ÂMÂN-I CÂNIMSIN BENİM ŞÂHIM MEDED

HER TARAFTA VECHİNİ GÖRMEKTE CÂNIM DÂİMÂ
CÜMLE ÂLEM SENSİN ANCAK, GAYRİ YOK ŞÂHIM MEDED

TÂİB Ü MÜSTAĞFİRİM BEN CÜRMÜM EFZÛN İSE DE
DERGEHİNDEN DÖNMEM ASLÂ LUTFU BOL ŞÂHIM MEDED

KULDAN İSYÂN U BU HATÂ, ŞEHDEN MÜRÜVVETLE ATÂ
SEN GİBİ SULTÂNA KULDA YOK FÜTÛR, ŞÂHIM MEDED

HAKK'A MAKBÛL BİR İŞİM YOK BEN ZEBÛN-İ NEFSİM ÂH
DÎN Ü İMÂNIM EMÂNETTİR SANA ŞÂHIM MEDED

YÂ RESÛLALLAH CENÂN, KEN'AN DA CAN DA HEP SENİN
VUSLATINDAN ETME MAHRÛM EL-MEDED ŞÂHIM MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

SABÂ TEVŞÎH

DÜN GECE UYANDIM VAKT-İ SEHERDE [338]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: TEVFİK ÇAPACIOĞLU

DÜN GECE UYANDIM VAKT-İ SEHERDE
PENCEREM AÇILMIŞ SALLANIR PERDE
KOKUSU DUYULUR EN ÜCRÂ YERDE
VALLÂHİ ÖZLEDİM SULTÂNIM SENİ

BİR SELÂM YOLLADIM CEVÂBI GELDİ
KANAYAN KALBİMİ O ANDA DELDİ
GÖZÜMDEN AKAN YAŞ SANKİ BİR SELDİ
VALLÂHİ ÖZLEDİM SULTÂNIM SENİ

TEVFİK, GERÇEK ARZU, CEVAPSIZ KALMAZ
SİVÂ DOLU GÖNÜL, SEVGİYİ ALMAZ
MUHABBET ÂŞIĞI RAHMETSİZ KALMAZ
VALLÂHİ ÖZLEDİM SULTÂNIM SENİ

VEZİN: HECE VEZNİ (11)

[338] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=59897&mode=1&sessionid=790676821 (07.05.2018)

SABÂ TEVŞÎH

ETÂKE 'ÎDU VİSÂLİN FELÂ TEZUK HAZENÂ[339] [340]

BESTE: NÂYÎ ŞEYH OSMAN DEDE
USÛL: DEVR-İ KEBÎR
GÜFTE: ŞEYH NASÛHÎ

[339] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=10654&mode=2&sessionid=790676821 (07.05.2018)

[340] Mi'râciyye'nin sabâ bahrinin tevşîhi olan bu eserin güftesi, Ergun, Cilt: 1, s. 313'te kayıtlı olan Arapça metinden yazılmıştır.

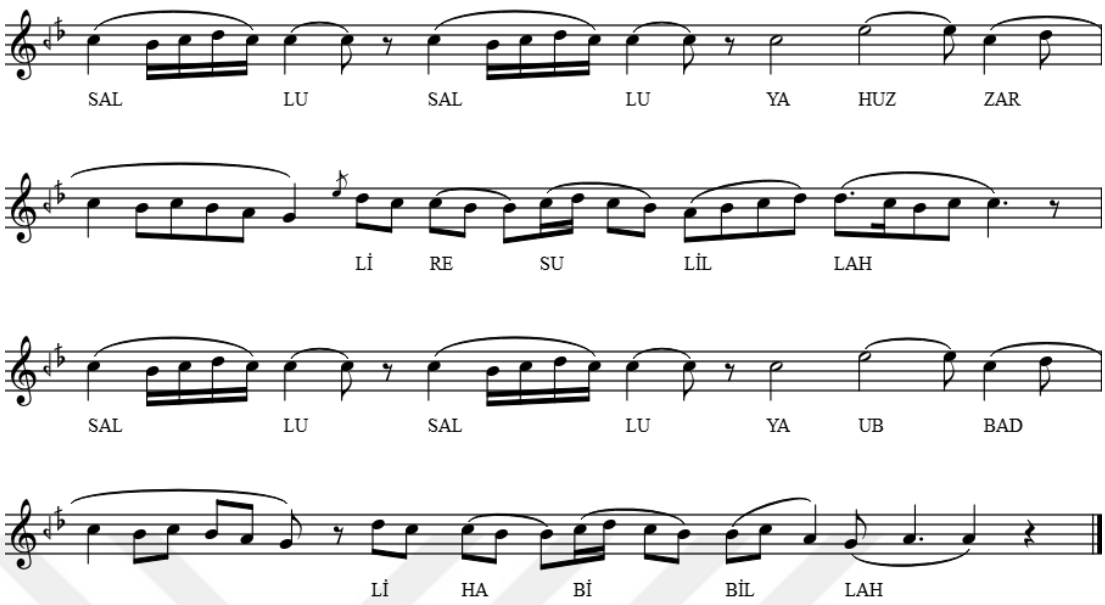

ETÂKE 'ÎDU VİSÂLİN FELÂ TEZUK HAZENÂ
VE NİLTE HAYRA RİYÂZİN FE Nİ'ME MÂ SEKENÂ
VE HUZZE ĞUSNE SUÛDUN VE KUL CENİYYE ŞECER
FE KARRA AYNEYKE MİNHU FE Nİ'ME ZÂKE CENÂ

VEZİN: MEFÂ'İLÜN FE'İLÂTÜN MEFÂ'İLÜN FE'İLÜN

SALLÛ SALLÛ YÂ HUZZÂR Lİ RESÛLİLLÂH
SALLÛ SALLÛ YÂ UBBÂD Lİ HABÎBİLLÂH

ek s. 217

SABÂ TEVŞÎH

EY RESÛL-İ MİR'ÂT-I HAK[341]

BESTE: SERMÜEZZİN RİF'AT BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

EY RESÛL-İ MİR'ÂT-I HAK
UŞŞÂKA MEVLİDİN SEBÂK
EY VÜCÛDU RAHMET-İ HAK
UŞŞÂKA MEVLİDİN SEBÂK

DOĞDUĞUN GECE BÎ-GÜMÂN
ÂLEMLER OLDU ŞÂDUMAN
EY PADİŞÂH-I DÜ CİHÂN
UŞŞÂKA MEVLİDİN SEBÂK

VEZİN: HECE VEZNİ (8)

[341] Ömürlü, s. 331.

ek s. 218

SABÂ TEVŞÎH

FİRKATİN NÂRIYLA YANDIM YÂ RESÛLALLAH MEDED[342]

BESTE: KENAN RİFÂÎ
USÛL: DÜYEK GÜFTE: KENAN RİFÂÎ

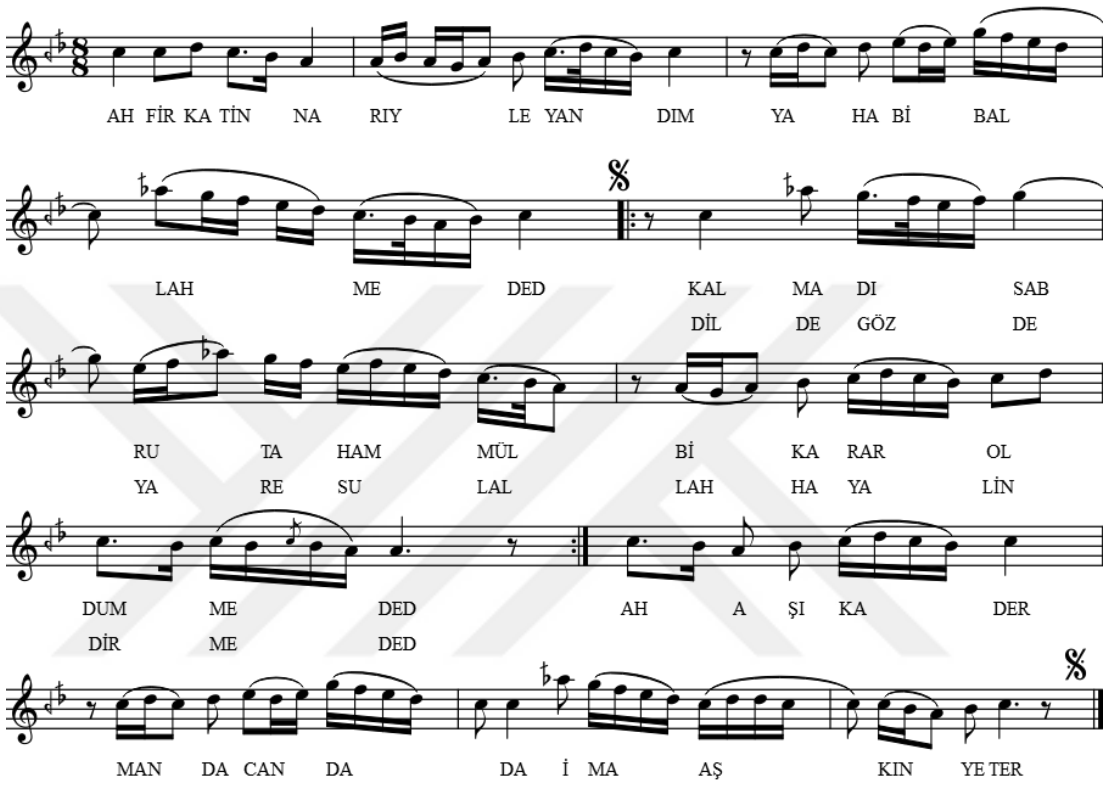

FİRKATİN NÂRIYLA YANDIM YÂ RESÛLALLAH MEDED
KALMADI SABR Ü TEHAMMÜL, BÎKARAR OLDUM MEDED

ÂŞIKA DERMAN DA CÂN DA DÂİMÂ AŞKIN YETER
DİLDE GÖZDE YÂ RESÛLALLAH HAYÂLİNDİR MEDED

ÇOK GÜNÂHIM GERÇİ, AFFETMEK DE ŞÂNINDIR MEDED
MAKSADIM ÂH Ü FİGÂNDAN BİR CEMÂLİNDİR MEDED

DİLFİKÂRIM, DERD-MENDİM KIL MÜRÜVVET SEN ŞEHÂ
KEN'AN'I İHYÂ EDEN ANCAK VİSÂLİNDİR MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[342] Ömürlü, s. 338.

SABÂ TEVŞÎH

MEBDE-İ ÂLEM SENİN NÛRUNDUR EY NÛR-İ MÜBÎN [343]

BESTE: HALİL ÇAY
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: ŞEMSÎ-İ MISRÎ

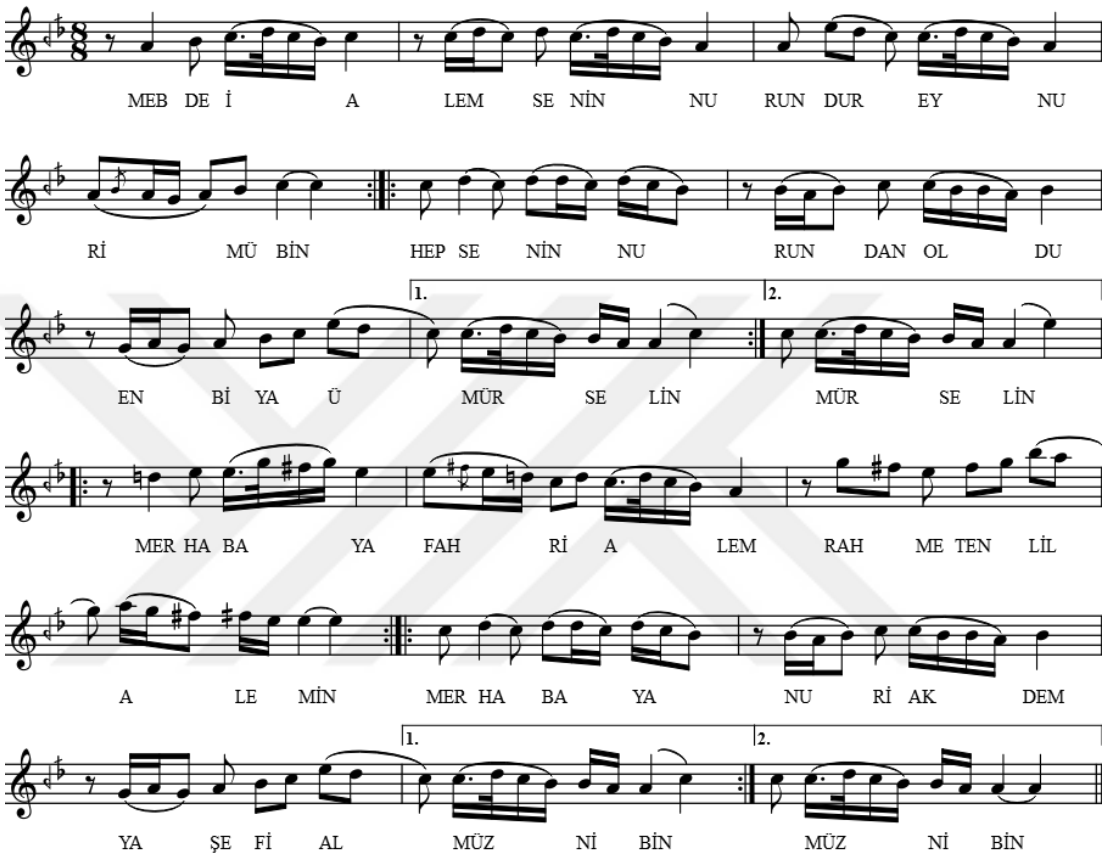

MEBDE-İ ÂLEM SENİN NÛRUNDUR EY NÛR-İ MÜBÎN
HEP SENİN NÛRUNDAN OLDU ENBİYÂ Û MÜRSELÎN
MERHABÂ YÂ FAHR-İ ÂLEM RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎN
MERHABÂ YÂ NÛR-İ AKDEM YÂ ŞEFÎ'Â'L-MÜZNİBÎN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[343] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=60158&mode=1&sessionid=790684128 (07.05.2018)

SABÂ TEVŞÎH

MEFÂTÎHU'L-HÜDÂ OLDU HİLÂLİN YÂ RESÛLALLAH[344]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: HASAN KENZÎ EFENDİ

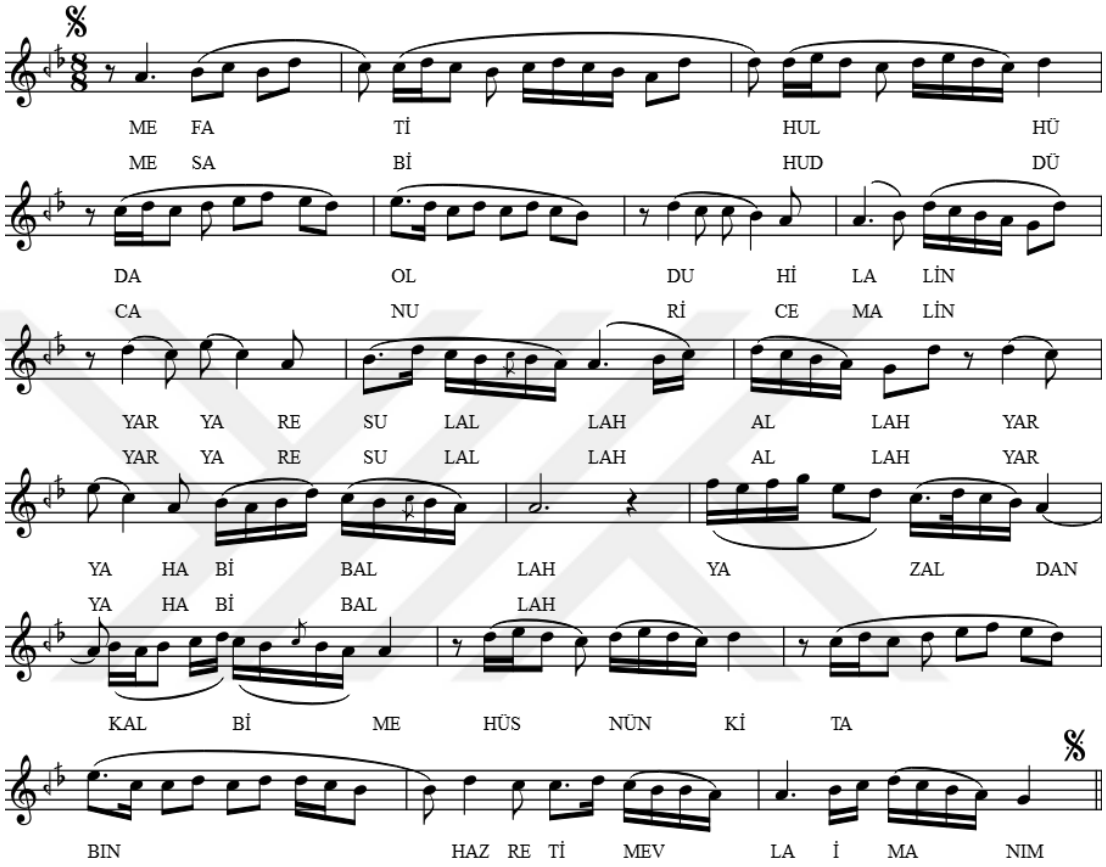

MEFÂTÎHU'L-HÜDÂ OLDU HİLÂLİN YÂ RESÛLALLAH
MESABÎHU'D-DÜCÂ NÛR-İ CEMÂLİN YÂ RESÛLALLAH

YAZALDAN KALBİME HÜSNÜN KİTÂBIN HAZRET-İ MEVLÂ
BENİ MEST EYLEDİ FİKR Ü HAYÂLİN YÂ RESÛLALLAH

ACEB Mİ HER SEHER NÂLE İDERSE ANDELÎB-İ DİL
NEVÂ-SÂZ-I GÜLİSTANDIR MAKALİN YÂ RESÛLALLAH

HABÎBÂ NÂR-I FİRKATLE KULUN KENZÎ HARÂB OLDU
İMÂRET EYLEDİ ÎD-İ VİSÂLİN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[344] Ömürlü, s. 336.

SABÂ TEVŞÎH

NE ZAMAN İSMİNİ ANSAM, SEVİNİR, ŞÂD OLURUM[345]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: SOFYAN
GÜFTE: NURİ BAŞ

NE ZAMAN İSMİNİ ANSAM, SEVİNİR, ŞÂD OLURUM
ŞU GARİP GÖNLÜME, CENNET GİBİ GÜLLER AÇILIR

DALARIM SEYRİNE, RAVZANLA TESELLİ BULURUM
ŞU YANAN KALBİME, RAHMET DOLU NURLAR SAÇILIR

VEZİN: FE'İLÂTÜN FE'İLÂTÜN FE'İLÂTÜN FE'İLÜN

[345] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=60200&mode=1&sessionid=790684128 (07.05.2018)

SABÂ TEVŞÎH

SÖYLE SELÂMIM EY SABÂ OLDUKÇA RUHSÂRIN HAREM[346]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK GÜFTE: -

SÖYLE SELÂMIM EY SABÂ OLDUKÇA RUHSÂRIN HAREM
OL RAVZA-İ PÂKE OLA ANDA NEBİYYİ'L-MUHTEREM
SALLİ ALÂ NÛRİ'L-HUDA MAHBÛB-İ RABB-İ ZÜ'L-KEREM
SALLİ ALÂ NÛRİ'L-HUDÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN

[346] Ömürlü, ss. 334, 335.

ek s. 223

SABÂ TEVŞÎH

ŞEFÎU'L-HALKI Fİ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER[347]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: HAFÎF

GÜFTE: -

ŞEFÎU'L-HALKI Fİ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER
EBU BEKR Ü ÖMER OSMAN EMÎRÜ'L- MÜ'MİNÎN HAYDER
RIDVÂNU'LLAHİ ALEYHİM HÜVE'S-SÂKÎ ALE'L-KEVSER
LÂ İLÂHE İLLALLÂH MUHAMMED HAK RESÛLALLÂH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[347] Ömürlü, s. 330.

ek s. 224

SABÂ TEVŞÎH

ŞEHİNŞÂH-I RİSÂLET HAZRET-İ HAYRU'L-VERÂDIR BU[348]

BESTE: NÂYÎ ŞEYH ALİ RIZÂ BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

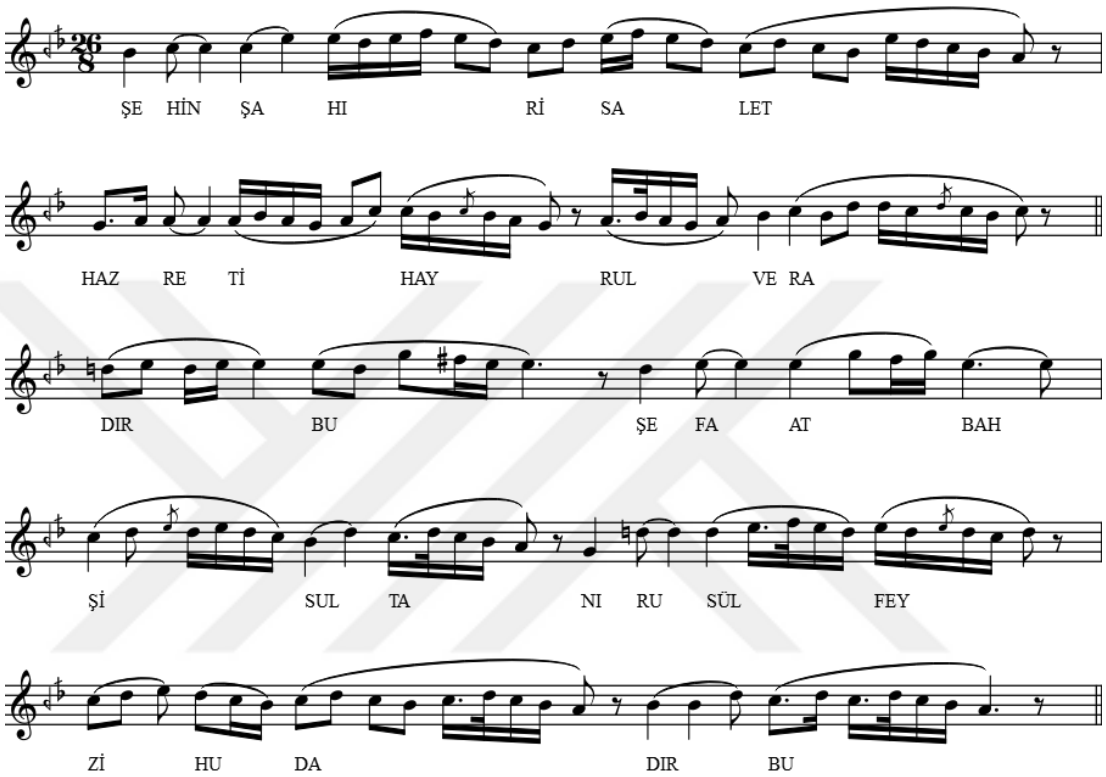

ŞEHİNŞÂH-I RİSÂLET HAZRET-İ HAYRU'L-VERÂDIR BU
ŞEFÂAT BAHŞ-İ SULTÂN-I RUSÜL FEYZ-İ HUDÂ'DIR BU

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[348] Ömürlü, s. 332.

SABÂ TEVŞÎH

TESLİM OLDUM[349]

BESTE: RÜŞTÜ ERİÇ

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: GÜLTEN ÇİÇEK URAL

[349] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=59733&mode=1&sessionid=790684128 (07.05.2018)

ek s. 226

BEN BENDEN UZAKLAŞIP
ONUN AŞKIYLA DOLDUM
HUZURUNA YAKLAŞIP
RABBİME TESLİM OLDUM

ÇIKTIM KUTSAL SEFERE
BAŞIM EĞİLDİ YERE
İNANDIM DA MAHŞERE
RABBİME TESLİM OLDUM

BOŞA GEÇMİŞ ÇOK ZAMAN
DÜNYA BOŞ, HER ŞEY YALAN
İSTEMEM ŞÖHRET VE ŞAN
RABBİME TESLİM OLDUM

BEN, BENDE BENİ YENİP
RUHUMLA KENETLENİP
KALBİMLE NİYETLENİP
RABBİME TESLİM OLDUM

VARDIM SONDA SONSUZA
ZERREM DÖNÜŞTÜ TOZA
BAŞLAYIP DA NİYÂZA
RABBİME TESLİM OLDUM

VEZİN: HECE VEZNİ (7)

SABÂ ZEMZEME TEVŞÎH

DERD-MENDİM YÂ RESÛLALLAH DEVÂ OL DERDİME[350]

BESTE: ZEKİ ALTUN
USÛL: MÜSEMMEN GÜFTE: ALİ ULVİ KURUCU

DERD-MENDİM YÂ RESÛLALLAH DEVÂ OL DERDİME
DEST-GÎR OL YÂ HABÎBALLAH BU ÂSÎ MÜCRİME
SEN ŞEFÂAT KÂNI VARKEN YALVARAYIM BEN KİME
BEN RESÛL-İ KİBRİYÂNIN BÜLBÜL-İ NÂLÂNIYIM
MÜCRİMİM GERÇİ CEMÂL-İ MÜCTEBÂ HAYRÂNIYIM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[350] Ömürlü, s. 345.

ek s. 228

SABÂ ZEMZEME TEVŞÎH

EY HABÎB-İ MUHTEREM, LUTF ET ŞEFÂAT KIL BİZE[351]

BESTE: İZZETTİN HÜMÂYÎ ELÇİOĞLU
USÛL: MÜSEMMEN
GÜFTE: KENAN RİFÂÎ

EY HABÎB-İ MUHTEREM, LUTF ET ŞEFÂAT KIL BİZE
ÂH Ü FERYÂD EYLERİZ BİZ, HASRETİNDİR GAM BİZE

PEK YAZIK ELTÂFINI İNKÂR EDEN MÜNKİRLERE
PÜR-HATÂYIZ, PÜR-GÜNÂHIZ RAHM Ü ŞEFKAT ET BİZE

BENDE-İ İHSÂNINIZ, AŞKIN BİZE ANCAK PENÂH
SENSİN HER DÜ ÂLEMİN ŞÂHI, İNÂYET KIL BİZE

ÂTEŞ-İ HİCRÂN-I HASRETTEN HALÂS ET KEN'AN'I
HASRETİN NÂR-I CEHENNEMDEN DE EFZÛNDUR BİZE

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[351] Ömürlü, s. 344.

SEGÂH TEVŞÎH

ARABDA SEYYİDÜ'L-KAVME DUHÛL ETTİKDE BİR ÂSÎ[352]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ
GÜFTE: HASAN KENZÎ EFENDİ

ARABDA SEYYİDÜ'L-KAVME DUHÛL ETTİKDE BİR ÂSÎ
MEHÂLİKDEN OLUR ÂZÂDE BÎ-ŞEK YÂ RESÛLALLAH

SEN OL SULTAN-I KEVNEYNSİN BU MÜCRİM ÇÂKERİN KENZÎ
HUZÛR-İ RAVZANA GELDİM DAHÎLEK YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[352] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=60786&mode=1&sessionid=790684128 (07.05.2018)

SEGÂH TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[353]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[353] Ömürlü, ss. 364, 365.

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 232

SEGÂH TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[354]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

[354] Ömürlü, ss. 366, 367.

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

SEGÂH TEVŞÎH

DERDİMİN DERMÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[355]

BESTE: -

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: NASÛHÎ

DERDİMİN DERMÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
GÖNLÜMÜN SULTÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

BEN KİM OLAM MEDHİNE CÜR'ET EDEM ŞÂH-I DİL
NÛR-İ YÂSİN MÂHI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

SIRR-I EV EDNÂ YA YÂ MÂLİK SENSİN EY MİR'ÂT-I HAK
TAHT-I LEVLÂK ŞÂHI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

EYLEDİ BÂR-I GÜNEH KADD-İ NASÛHÎ'Yİ DÜ-TÂ
HEY MEDED HEY ÇÂRE SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[355] Ömürlü, s. 360.

SEGÂH TEVŞÎH

EY ENBİYÂLAR SERVERİ[356]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: YÛNUS EMRE

EY ENBİYÂLAR SERVERİ
V'EY EVLİYÂLAR REHBERİ
EY İNS Ü CÂN PEYGAMBERİ
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

SEN CANLARIN CÂNÂNISIN
DERTLİLERİN DERMÂNISIN
ÂLEMLERİN SULTÂNISIN
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

ALLÂHÜ EKBER ŞÂNUHÛ
SULTÂNEHÛ SÜBHÂNEHÛ
KAD CÂENÂ BURHÂNEHÛ
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

SENSİN HABÎB-İ KİBRİYÂ
ETME ŞEFÂATTEN CÜDÂ
AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

DERVİŞ YÛNUS SÖYLER SÖZÜ
DERGÂHINA SÜRER YÜZÜ
SEVERLER MAHŞERDE BİZİ
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

VEZİN: MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN

[356] Ömürlü, s. 352.

SEGÂH TEVŞÎH

NEBDE'Ü Bİ'S-SALÂTİ VE'S-SELÂM[357] [358]

BESTE: NÂYÎ ŞEYH OSMAN DEDE
USÛL: ÇENBER — GÜFTE: ŞEYH NASÛHÎ

NEBDE'Ü Bİ'S-SALÂTİ VE'S-SELÂM
'ALE'L-HÂDÎ ŞEFÎ'İ'L-ENÂM
SALLÛ YÂ HUZZÂR ALE'N-NEBİYYİ'L-MUHTÂR
SEYYİDİ'L-EBRÂR SÂHİBİ'L-ENVÂR
EL-KAMER Lİ ECLİHİ'NTASAF YÂ MEVLÂ
AFALLÂHU 'AMMÂ SELEF
ES-SALÂTÜ VE'S-SELÂMÜ ALEYKE YÂ RESÛLALLAH
SEYYİD-İ KÂİNÂT SALÂVÂT

[357] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=61487&mode=1&sessionid=790684128 (07.05.2018)
[358] Mi'râciyye'nin segâh bahrinin tevşîhi olan bu eserin güftesi, Ergun, Cilt: 1, s. 308'de kayıtlı olan Arapça metinden yazılmıştır.

SEGÂH TEVŞÎH

SADR-I CÜMLE MÜRSELÎN[359]

BESTE: HACI ÂRİF BEY
USÛL: EVSAT — GÜFTE: AZİZ MAHMUD HÜDÂÎ

SADR-I CÜMLE MÜRSELÎN
SENSİN YÂ RESÛLALLAH
RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎN
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

AÇAN RÂH-I TEVHÎDİ,
BULAN SIRR-I TEFRÎDİ
HÜDÂÎ'NİN ÜMİDİ
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: HECE VEZNİ (7)

[359] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 46, 47. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.

ek s. 238

SEGÂH TEVŞÎH

SULTÂN-I RUSÜL ŞÂH-I MÜMECCEDSİN EFENDİM [360]

BESTE: İSMÂİL DEDE EFENDİ
USÛL: EVSAT
GÜFTE: ŞEYH GÂLİB

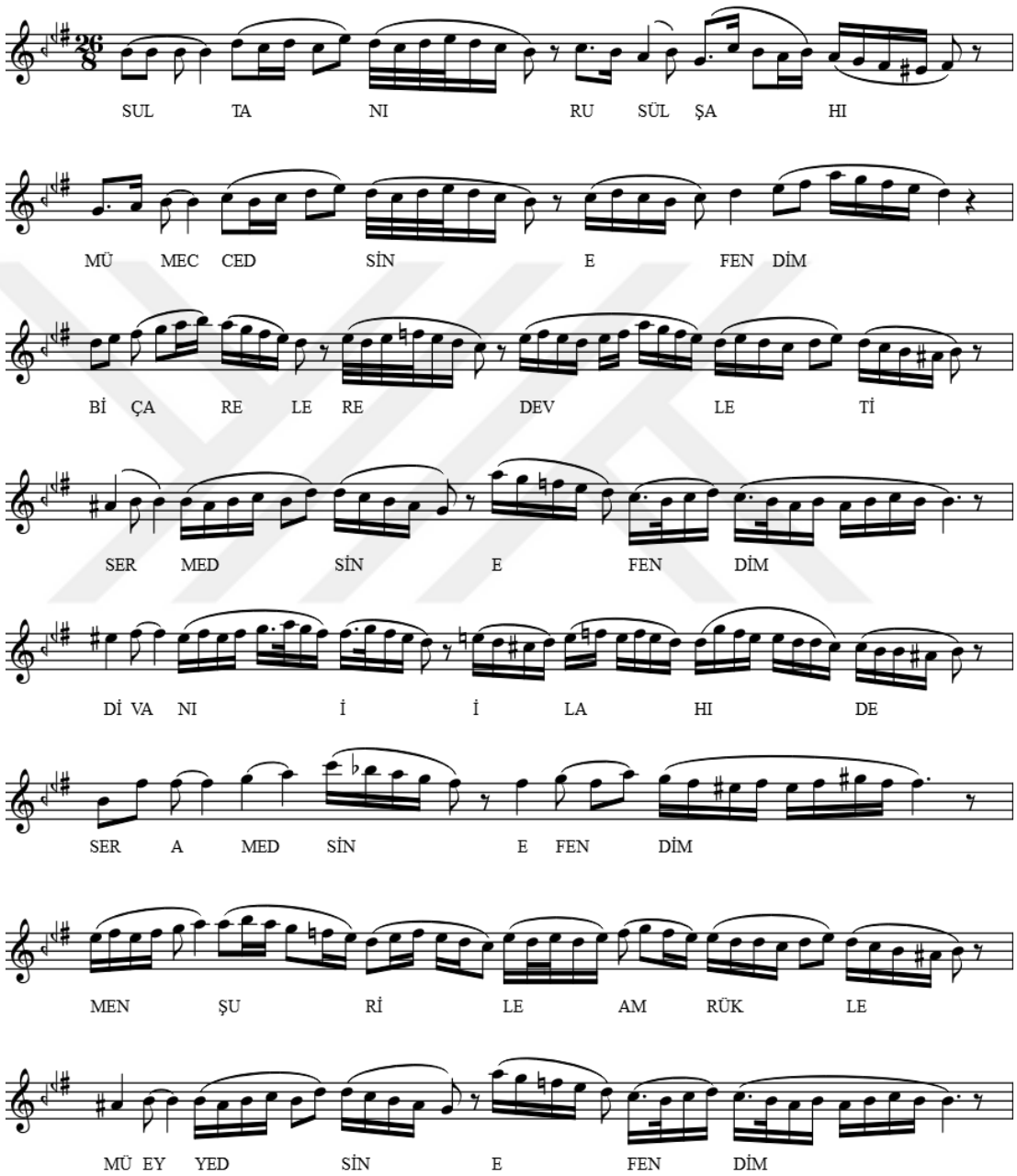

[360] Ömürlü, ss. 348, 349.

ek s. 239

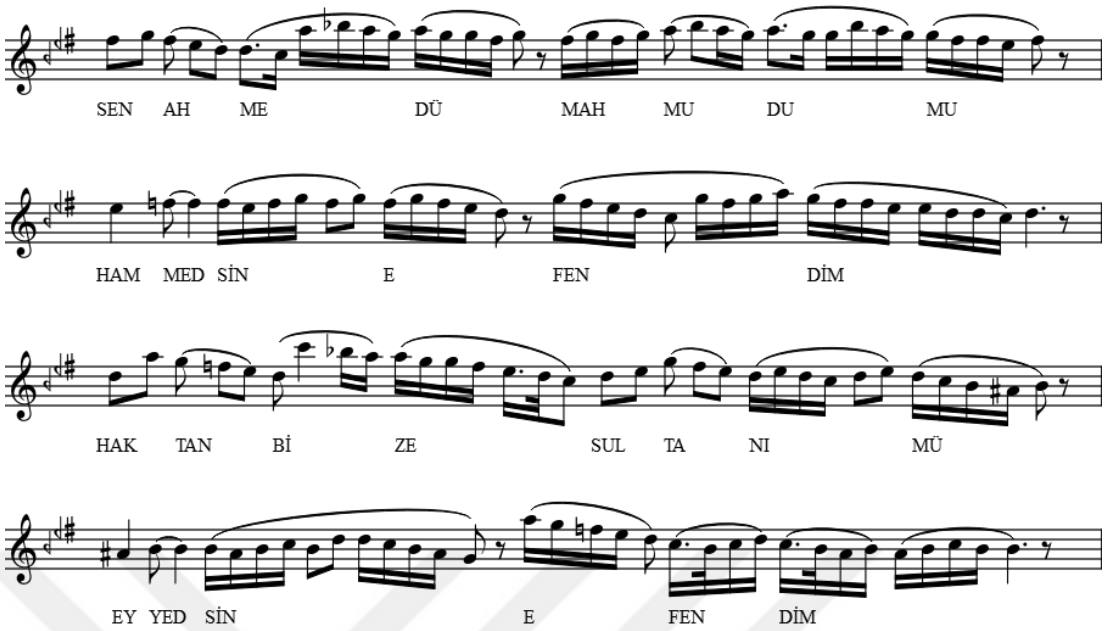

SULTÂN-I RUSÜL ŞÂH-I MÜMECCEDSİN EFENDİM
BÎÇÂRELERE DEVLET-İ SERMEDSİN EFENDİM
DÎVÂN-I İLÂHÎDE SER-ÂMEDSİN EFENDİM
MENŞÛR-İ "LE-AMRÜK"LE MÜEYYEDSİN EFENDİM
SEN AHMED Ü MAHMUD Ü MUHAMMED'SİN EFENDİM
HAK'TAN BİZE SULTÂN-I MÜEYYEDSİN EFENDİM

HUTBEN OKUNUR MİNBER-İ İKLİM-İ BAKÂDA
HÜKMÜN TUTULUR MAHKEME-İ RÛZ-İ CEZÂDA
GÜLBANG-İ KUDÛMUN ÇEKİLİR ARŞ-I HUDÂ'DA
ESMÂ-İ ŞERÎFİN ANILIR ARZ U SEMÂDA
SEN AHMED Ü MAHMUD Ü MUHAMMED'SİN EFENDİM
HAK'TAN BİZE SULTÂN-I MÜEYYEDSİN EFENDİM

BÎÇAREDİR ÜMMETLERİN İSYÂNINA BAKMA
DEST-İ RED URUP HASRET İLE DÛZAHA YAKMA
RAHM EYLE AMAN ÂTEŞ-İ HİCRÂNINA YAKMA
EZCÜMLE KULUN GALİB-İ PÜR-CÜRMÜ BIRAKMA
SEN AHMED Ü MAHMUD Ü MUHAMMED'SİN EFENDİM
HAK'TAN BİZE SULTÂN-I MÜEYYEDSİN EFENDİM

VEZİN: MEF'ÛLÜ MEFÂ'ÎLÜ MEFÂ'ÎLÜ FA'ÛLÜN

ek s. 240

SEGÂH TEVŞÎH

ZÂT-I MİR'ÂT-I HUDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[361]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
USÛL: EVSAT — GÜFTE: ŞEYH KÂMİL EFENDİ

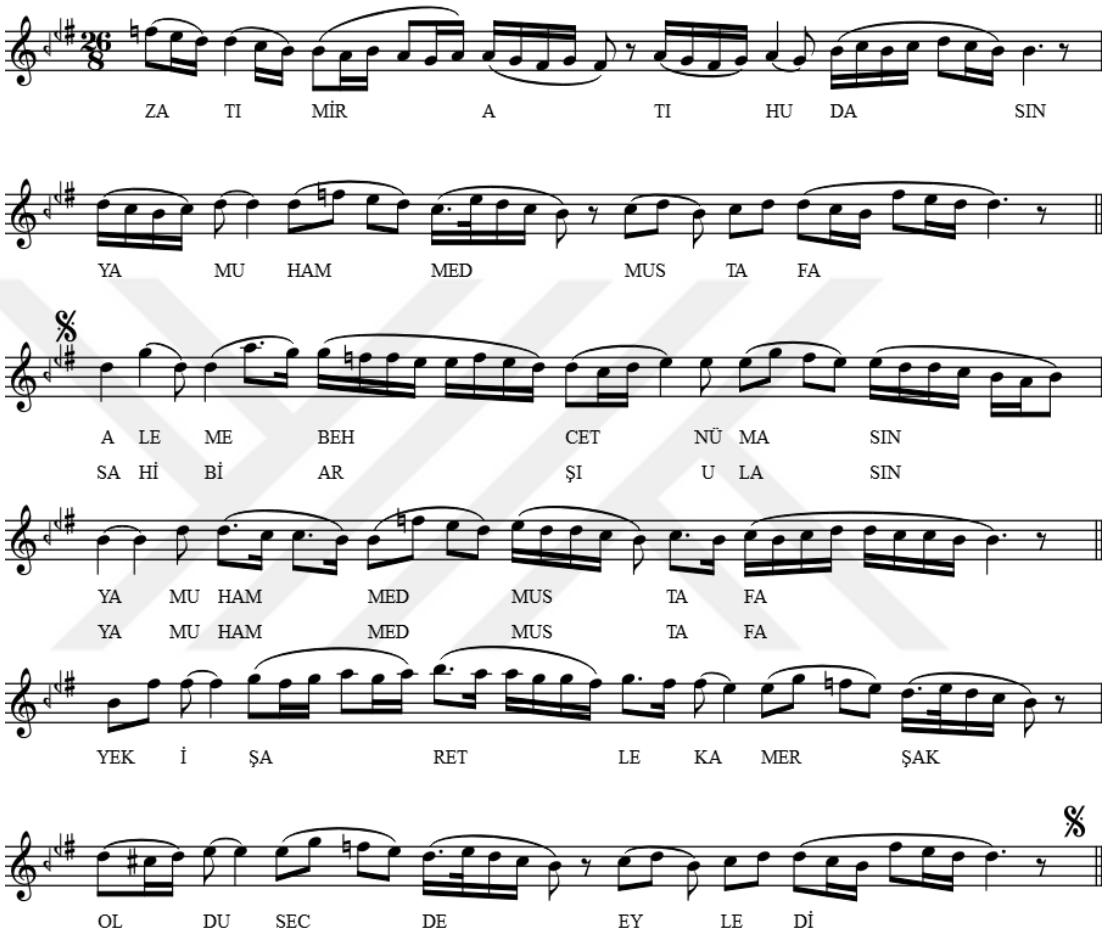

ZÂT-I MİR'ÂT-I HUDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
ÂLEME BEHCET-NÜMÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

YEK İŞÂRETLE KAMER ŞAKK OLDU SECDE EYLEDİ
SÂHİB-İ ARŞ-I ULÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

HÂK-İ PÂY-İ HAZRETİNDEN EYLEME RED KÂMİL'İ
MÜCRİME SÂHİB-ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[361] Ömürlü, ss. 348, 349.

SEGÂH TEVŞÎH

ZÂTINI DA'VET BUYURDU BU GECE RABBÜ'L-MUÎN[362]

BESTE: RÂKIM ELKUTLU

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: -

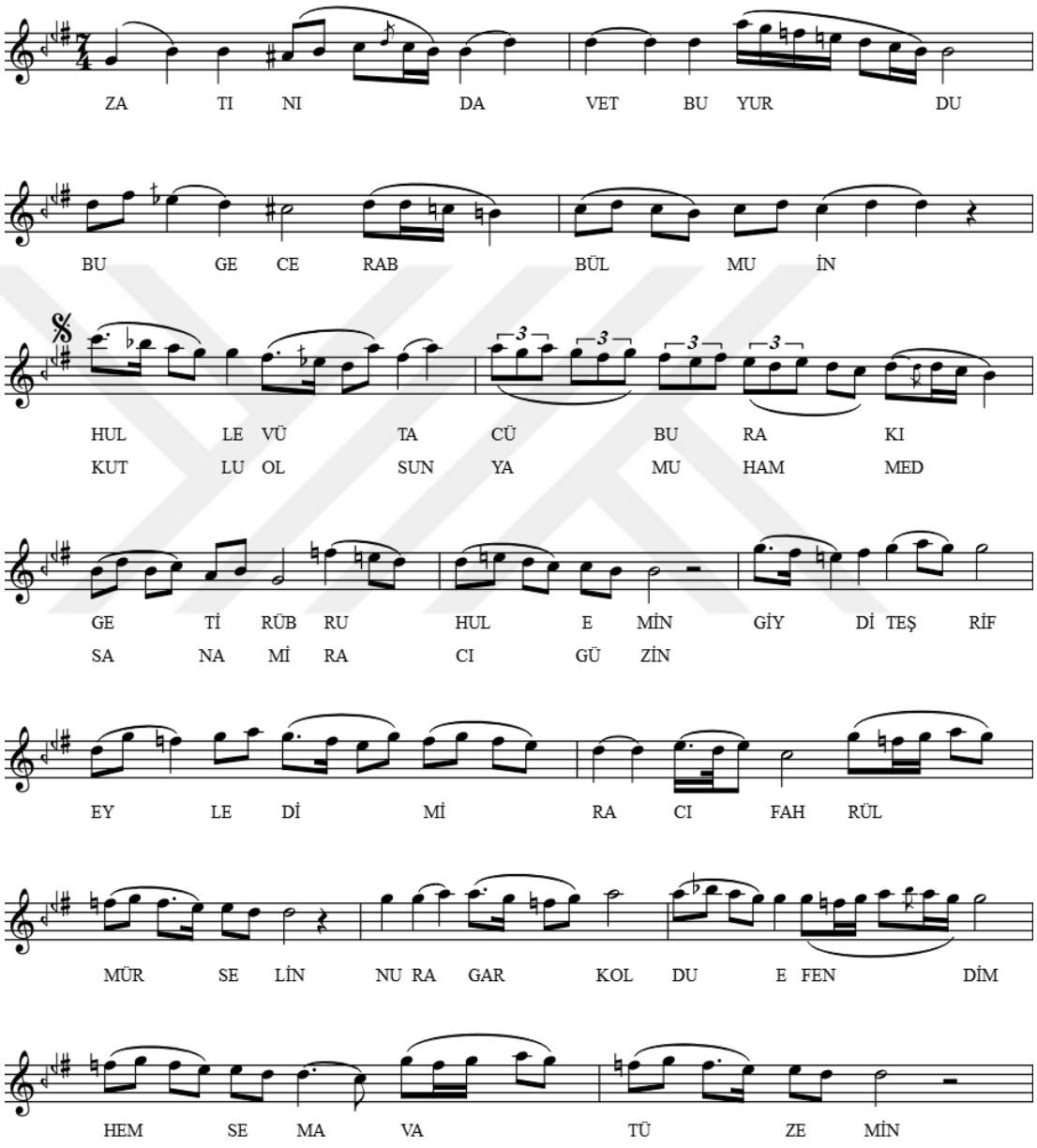

[362] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=11298&mode=2&sessionid=790876289 (07.05.2018)

ek s. 242

ZÂTINI DA'VET BUYURDU BU GECE RABBÜ'L-MUÎN
HULLE VÜ TÂC Ü BURAK'I GETİRÜB RÛHU'L-EMÎN
GİYDİ TEŞRÎF EYLEDİ Mİ'RÂCI FAHRÜ'L-MÜRSELÎN
NÛRA GARKOLDU EFENDİM, HEM SEMÂVÂT Ü ZEMÎN
AVDETİNDE DEDİLER FAHR İLE ASHÂB-I GÜZÎN
ES-SALÂT Ü VE'S-SELÂM EY RAHMETEN Lİ'L-ÂLEMÎN
KUTLU OLSUN YÂ MUHAMMED SANA Mİ'RÂC-I GÜZÎN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 243

SEGÂH MÂYE TEVŞÎH

MAKAM-I MÜLTECÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ'DIR BU[363]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

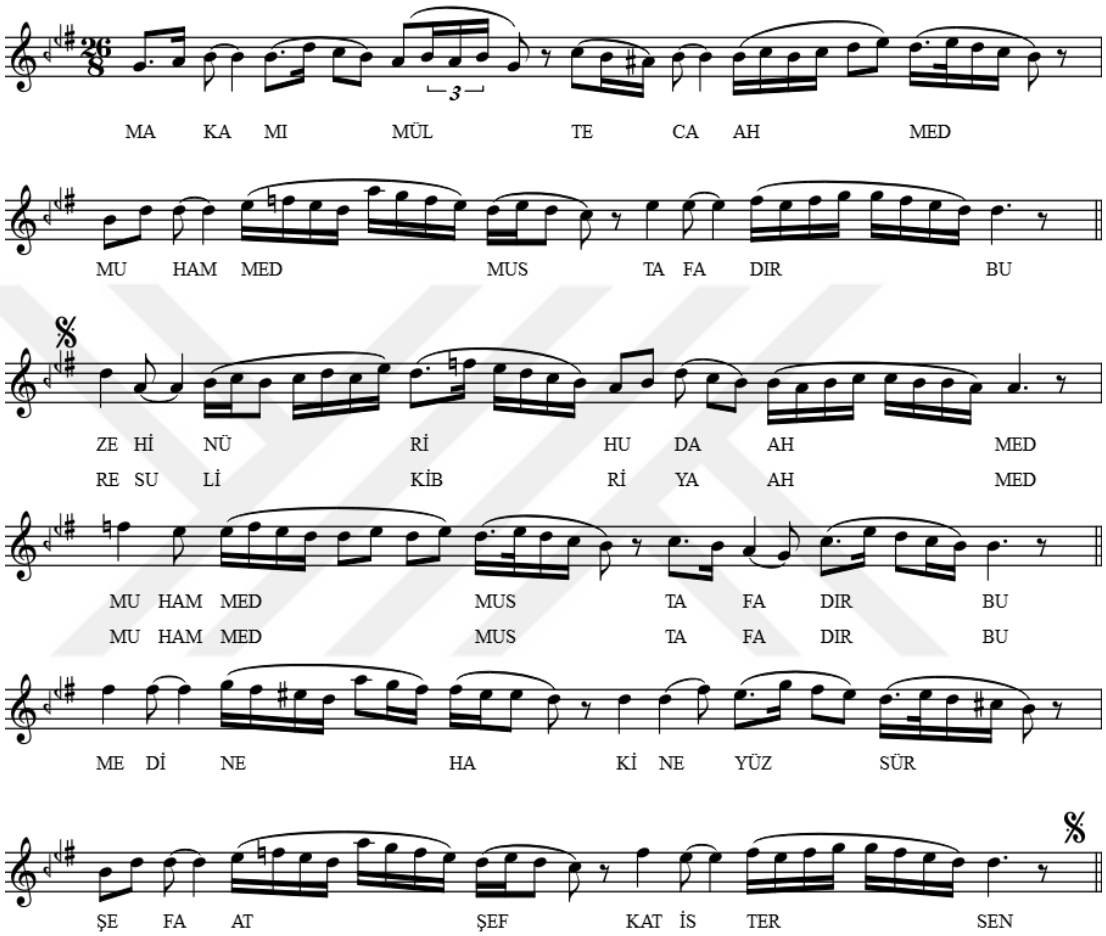

MAKAM-I MÜLTECÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ'DIR BU
ZEHÎ NÛR-İ HUDÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ'DIR BU
MEDÎNE HÂKİNE YÜZ SÜR ŞEFÂAT ŞEFKAT İSTERSEN
RESÛL-İ KİBRİYÂ AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ'DIR BU

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[363] Ömürlü, s. 350.

ek s. 244

SULTÂNÎYEGÂH TEVŞÎH

VÜCÛDUNDUR CİHÂN-I HALKA BÂDÎ YÂ RESÛLALLAH[364]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

VÜCÛDUNDUR CİHÂN-I HALKA BÂDÎ YÂ RESÛLALLAH
ANINÇÜN ŞER'-İ PÂKİNDİR İMÂDI YÂ RESÛLALLAH
KELÂMINDA SENİ MEDH ETTİ HAK REF'ETLE, RAHMETLE
KEMÂL-İ MAĞFİRETTİR HEP MURÂDI YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[364] Ömürlü, s. 370.

ek s. 245

SÛZİDİL TEVŞÎH

AŞKINLA TUTUŞTUR BENİ YAK NÂRE EFENDİM MUHAMMED[365]

BESTE: SERHAT BAŞAR

USÛL: SENGİN SEMÂÎ

GÜFTE: ABDULLAH UYSAL

AŞKINLA TUTUŞTUR BENİ YAK NÂRE EFENDİM MUHAMMED
BÜLBÜL GİBİ AĞLAT DÜŞEYİM ZÂRE EFENDİM MUHAMMED
CÂNIM VEREYİM DİLDE ADIN GÖZDE CEMÂLİN MUHAMMED
VUSLAT GÜNÜ LÜTFEN BANA BİR ÇÂRE EFENDİM MUHAMMED

VEZİN: HECE VEZNİ (17)

[365] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=62589&mode=1&sessionid=790876289 (07.05.2018)

SÛZİDİLÂRÂ TEVŞÎH

BÂREKALLAH DÜ CİHÂNIN SERVERİ[366]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
USÛL: DÜYEK — GÜFTE: FEVZÎ

BÂREKALLAH DÜ CİHÂNIN SERVERİ
HAK TEÂLÂ'NIN AZÎZ PEYGAMBERİ
HÛY-İ ŞEBBÛYİNDEN ALDI BÛYİNİ
ŞU CİHÂNIN SÜNBÜL Ü VERD-İ TERİ

MİHR-İ PÂK-İ MEVLİDİNDEN ALDILAR
ŞEMS Ü MEH RÛYİNDEKİ NÛR Ü FERİ
KIL ŞEFÂAT YÂ HABÎBALLAH AMAN
EYLE TAHLÎS FEVZÎ-İ İSYANGERİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[366] Ömürlü, s. 372. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 92 olarak tespit edilmiştir.

SÛZİNÂK TEVŞÎH

ALÎL Ü ÂSİ VÜ FÂSIK GEDÂYIM YÂ RESÛLALLAH[367]

BESTE: ŞEYH HACI EDHEM EFENDİ

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

ALÎL Ü ÂSİ VÜ FÂSIK GEDÂYIM YÂ RESÛLALLAH
BÜTÜN ALEMLERE NEFRET-NÜMÂYIM YÂ RESÛLALLAH
YÜZÜMÜN KARASIDIR BU GÖRÜNEN ZULMET-İ ÂLEM
ANINÇÜN ŞEMS-İ VECHİNDEN CÜDÂYIM YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[367] Ömürlü, s. 374.

ek s. 248

SÛZİNÂK TEVŞÎH

BAĞRIMDAKİ BİTEN BAŞLAR[368]

BESTE: CÜNEYD KOSAL

USÛL: EVSAT

GÜFTE: NİZAMOĞLU SEYFULLAH EFENDİ

[368] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=63089&mode=1&sessionid=1005044307 (07.05.2018)

ek s. 249

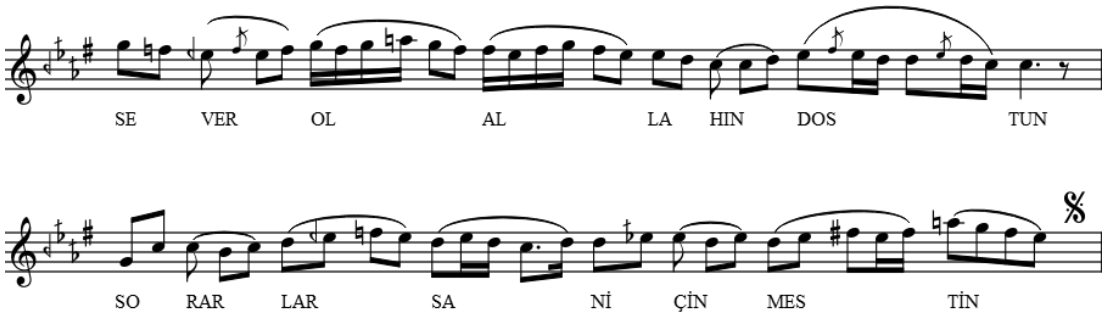

BAĞRIMDAKİ BİTEN BAŞLAR
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR
ŞU GÖZÜMDEN AKAN YAŞLAR
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

HER ŞÂM Ü SEHER YANDIĞIM
ÂLEMLERDEN USANDIĞIM
ÇERH URUP SEMÂ' DÖNDÜĞÜM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

CİĞERİM DAĞLADIKLARIM
SU GİBİ ÇAĞLADIKLARIM
HER SEHER AĞLADIKLARIM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

DAHL EDENLER DEVRÂNIMA
ERMEDİLER SEYRÂNIMA
KIYDIĞIM KENDİ CÂNIMA
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

ÇÜN OLDUM OL ŞÂHIN KULU
N'EYLERİM BU MÜLK Ü MALI
HALK BANA DEDİĞİ DELİ
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

AŞKIN NÂRİYLE BİŞTİĞİM
DERYALAR GİBİ COŞDUĞUM
ŞEYH ELİNE YAPIŞDIĞIM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

GÖRÜN SEYFULLAH'IN KASDIN
SEVER OL ALLAH'IN DOSTUN
SORARLARSA NİÇİN MESTÎN
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

VEZİN: HECE VEZNİ (8)

ek s. 250

SÛZİNÂK TEVŞÎH

BENİMDİR CÜMLE İSYÂN Ü KABÂHAT YÂ RESÛLALLAH[369]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

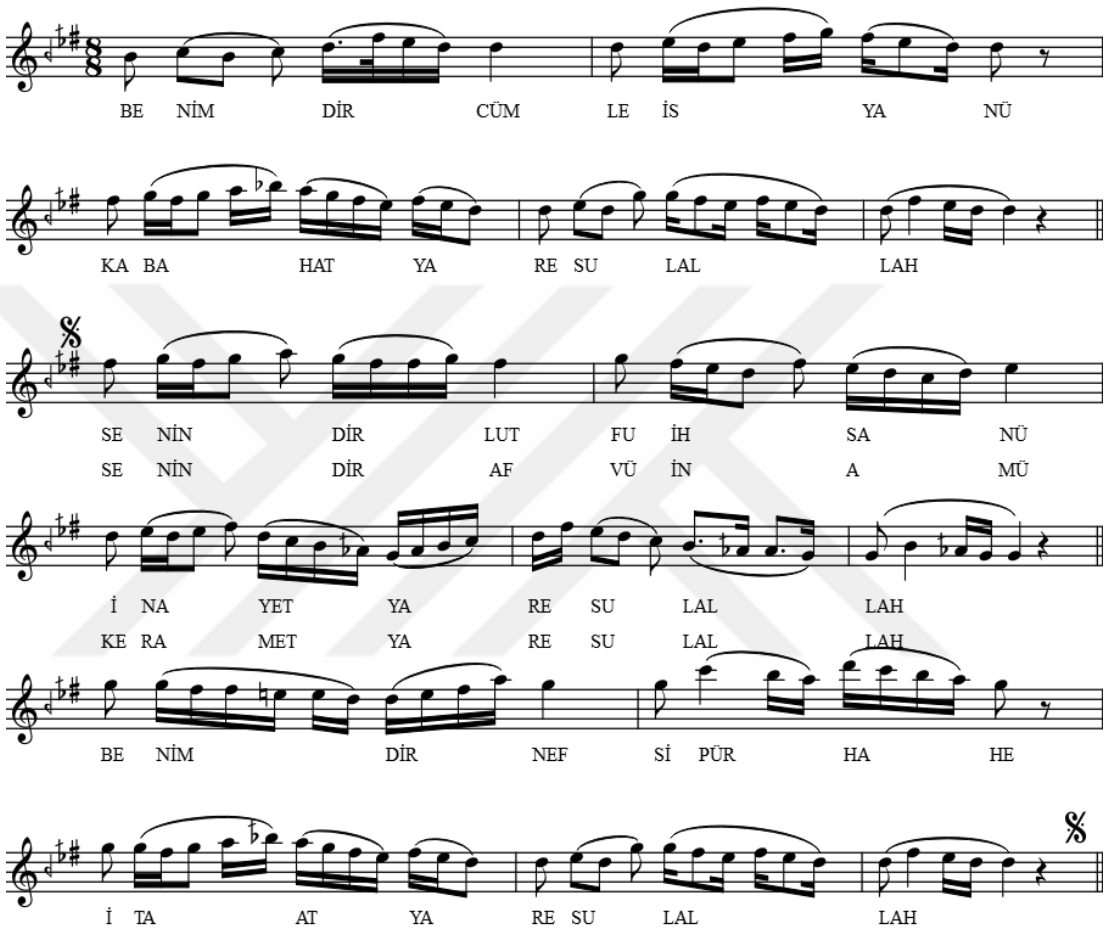

BENİMDİR CÜMLE İSYÂN Ü KABÂHAT YÂ RESÛLALLAH
SENİNDİR LÛTF U İHSÂN Ü İNÂYET YÂ RESÛLALLAH
BENİMDİR NEFS-İ PÜR HÂHE-İ TÂAT YÂ RESÛLALLAH
SENİNDİR AFV Ü İN'ÂM Ü KERÂMET YÂ RESULALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[369] Ömürlü, s. 378.

SÛZİNÂK TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[370]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL
USÛL: DÜYEK GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[370] Ömürlü, s. 378.

ek s. 252

SÛZİNÂK TEVŞÎH

MEKKE YURDU MEDÎNE-İ MÜNEVVERE[371]

BESTE: M. HAKAN ALVAN

USÛL: EVSAT

GÜFTE: ŞEMSÎ

[371] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=63579&mode=1&sessionid=1005044307 (07.05.2018)

MEKKE YURDU MEDÎNE-İ MÜNEVVERE
ŞEHRİNDİR MUHAMMED MUSTAFÂ SENİN
ŞERİAT TARÎKAT SÜNNET NE Kİ VAR
SIRRINDIR MUHAMMED MUSTAFÂ SENİN

SENİ NÛRDAN YARATMIŞ OL HÜDÂ
ŞEFÂAT ERİŞÜR CÜMLE HER KULA
MAKAM-I MAHMUD'UN FİRDEVS-İ A'LÂ
YERİNDİR MUHAMMED MUSTAFÂ SENİN

ALLAH'IN RESÛLÜ HAK PEYGAMBERİ
AÇTI DÎN-İ İSLÂM'A BU YOLU
EBUBEKİR ÖMER OSMAN OL ALİ
YÂRİNDİR MUHAMMED MUSTAFÂ SENİN

ŞEMSÎ BU SÖZLERİ SÖYLEDİ MÜDÂM
MÜSLÜMAN OLANA GEREKTİR ÎMÂN
MEDÎNE ŞEHRİNDE GÖRÜNEN ÂYÂN
NÛRUNDUR MUHAMMED MUSTAFÂ SENİN

VEZİN: HECE VEZNİ (11)

ek s. 254

SÛZİNÂK TEVŞÎH

SEYREYLEYÜP YANDIM MAH-CEMÂLİNE[372]

BESTE: HÜSEYİN SEBİLCİ

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: FEHMÎ

[372] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=63777&mode=1&sessionid=1005044307 (07.05.2018)

SEYREYLEYÜP YANDIM MAH-CEMÂLİNE
NUR KUNDAK İÇİNDE YATAR MUHAMMED
KOKULARI BENZER CENNET GÜLÜNE
NUR KUNDAK İÇİNDE YATAR MUHAMMED

KEVSER DUDAKLARIN BİLMEM NE SÖYLER
HULÛS-İ KALB İLE HAKK'I ZİKREYLER
DAHA TIFIL İKEN ÜMMETİN DİLER
NUR KUNDAK İÇİNDE YATAR MUHAMMED

BİLDİM OLDUR İKİ CİHAN SERVERİ
ALLAH'IN HABÎBİ, SON PEYGAMBERİ
ODUR YERİN GÖĞÜN ŞEMS Ü KAMERİ
NUR KUNDAK İÇİNDE YATAR MUHAMMED

HER İKİ CİHANIN ŞEFÂAT KÂNI
GÜZELLİKDE GEÇMİŞ YUSUF KENÂN'I
ENBİYÂLAR EVLİYÂLAR SULTÂNI
NUR KUNDAK İÇİNDE YATAR MUHAMMED

FEHMİ DER Kİ CANDA CÂNÂNIMIZ VAR
PEYGAMBER-İ ÂHİR ZAMÂNIMIZ VAR
GÖNÜLLER DERDİNE DERMÂNIMIZ VAR
NUR KUNDAK İÇİNDE YATAR MUHAMMED

VEZİN: HECE VEZNİ (11)

ek s. 256

SÛZİNÂK TEVŞÎH

YÂ HABÎBALLAH MEDED EYLE MÜRÜVVET KÂNISIN[373]

BESTE: SERMÜEZZİN RİF'AT BEY
USÛL: EVSAT
GÜFTE: HAKKI

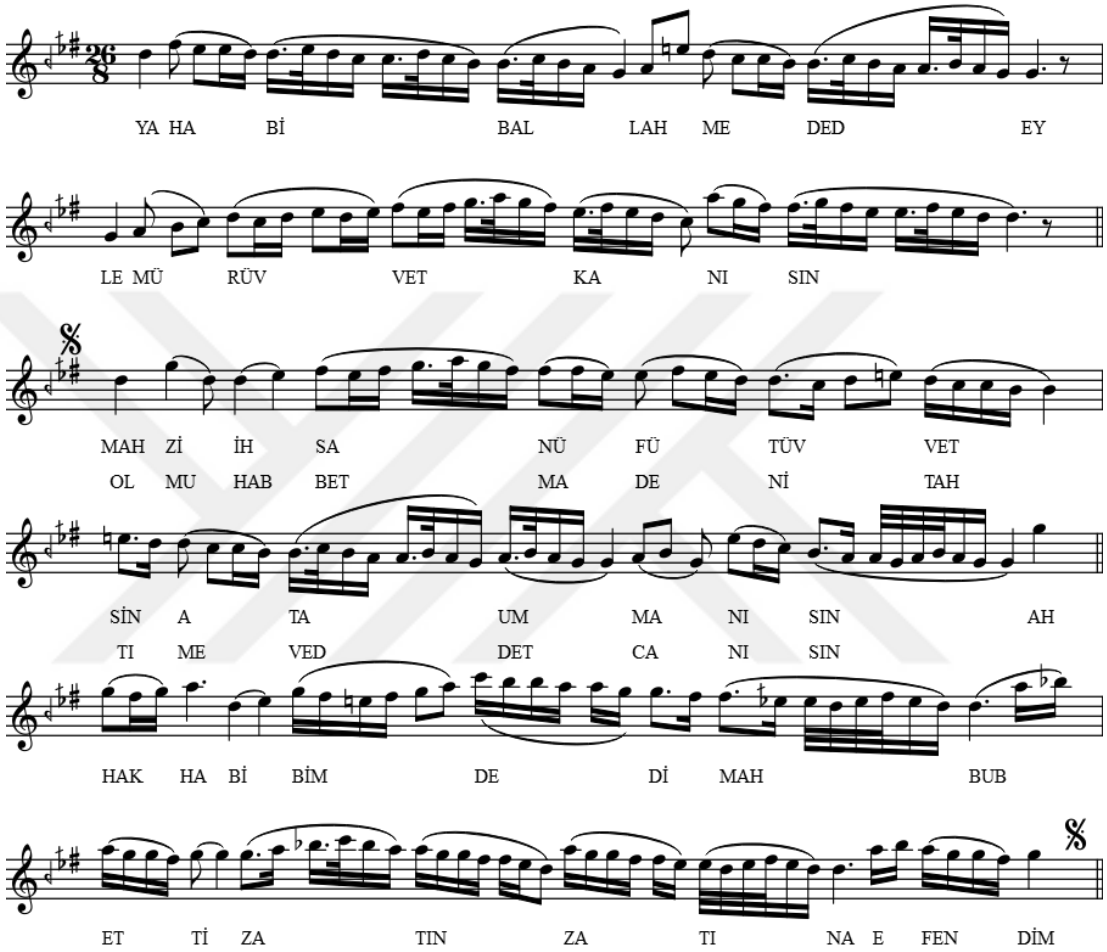

YÂ HABÎBALLAH MEDED EYLE MÜRÜVVET KÂNISIN
MAHZ-I İHSÂN Ü FÜTÜVVETSİN ATÂ UMMÂNISIN

HAK HABÎBİM DEDİ MAHBÛB ETTİ ZÂTIN ZÂTINA
OL MUHABBET MÂDENİ, TAHT-I MEVEDDET CÂNISIN

SEN ŞEFÎA'L-MÜZNİBÎN HAKKI FAKÎR Ü MÜCRİME
TUT ELİN LUTF EYLE EY ŞÂH DERTLİLER DERMÂNISIN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[373] Ömürlü, s. 375.

ŞEDARABAN TEVŞÎH

NEBÎLER SERVERİ FAHRÜ'L-VERÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ[374]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZÂ ŞENGEL

USÛL: EVSAT

GÜFTE: KUDDÛSÎ

[374] Ömürlü, ss. 380, 381.

ek s. 258

NEBÎLER SERVERİ FAHRÜ'L-VERÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ
NEBİYYULLAH MUHAMMED MUSTAFÂ'NIN ÜMMETİYİZ BİZ

DEDİ MEVLÂ YARATMIŞIM BU HALKI BEN SENİN İÇİN
O FAHR-İ DÜ CİHAN YÂR-İ HUDÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

DAHİ DEMİŞ SENİ KENDİM İÇİN HALK ETTİM EY DOSTUM
VÜCÛD-I HALKA BÂİS MÜCTEBÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

ONA İNSAN, MELEK, CİN REŞK EDERLER DÜ CÜHANDA KİM
HUDÂ DOSTU ŞEFÎ-İ MÜZNİBÂNİN ÜMMETİYİZ BİZ

ONUN NURUNDAN ETMİŞ İKTİBAS BU MİHR Ü MÂH NÛRU
Kİ ASL-İ NÛR-İ MAHLÛK DÜ CİHANIN ÜMMETİYİZ BİZ

KAMU ÜMMETLER ÜZRE ÜMMETİN ETMİŞ TAFDİL
RESÛL-İ İNS Ü CİN ŞEMSÜ'D-DUHÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

HUDÂ KUR'ÂN İÇİNDE BİZİ MEDH EYLER SARÎHAN HEM
PES OL KÂN-I KEREM BAHR-İ VEFÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

TEVESSÜL ETTİLER HAKK'A ONUNLA ENBİYÂ CÜMLE
OL SULTÂN-I CEMÎ-İ ENBİYÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

Bİ-KÜLLİ ÂLEMÎNE RAHMET İRSÂL EYLEDİ YEZDAN
O ŞEMS-İ KÂİNÂT BEDRİ'D-DÜCÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

EDER HER DEM TEŞEKKÜR HAZRET-İ KUDDÛS'E KUDDÛSÎ
BİZİ OL ŞÂHA ÜMMET KILDI ÂNIN ÜMMETİYİZ BİZ

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

ŞEHNAZ TEVŞÎH

CENÂB-I CEBRÂİL OLDU DELÎLİN YÂ RESÛLALLAH[375]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

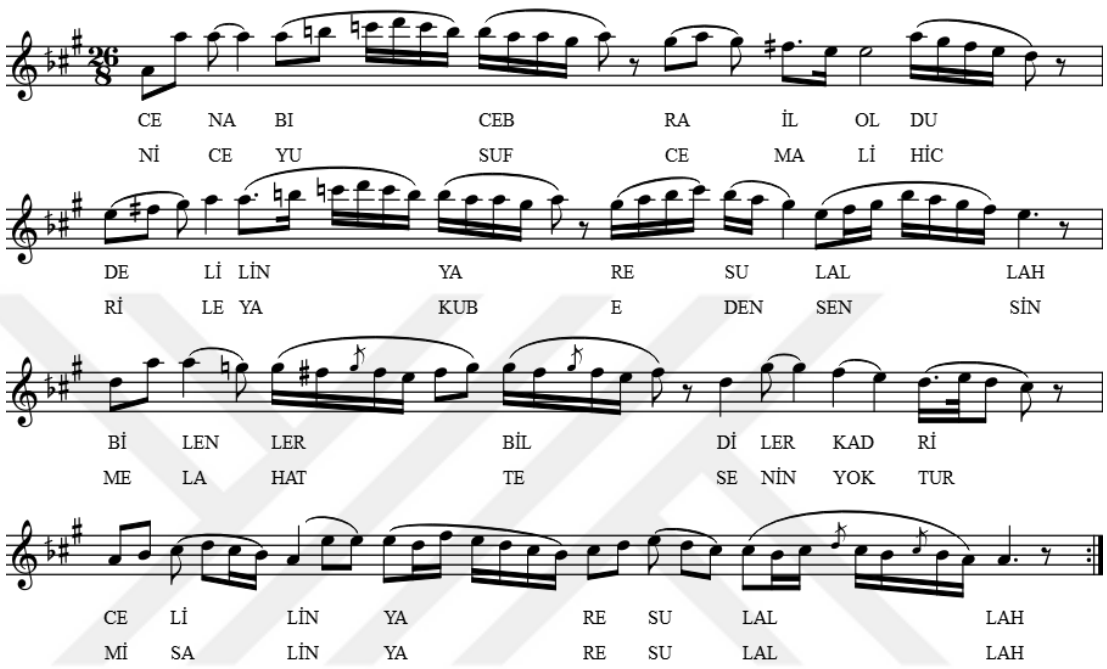

CENÂB-I CEBRÂİL OLDU DELÎLİN YÂ RESÛLALLAH
BİLENLER BİLDİLER KADR-İ CELÎLİN YÂ RESÛLALLAH
NİCE YÛSUF-CEMÂLİ HİCRİLE YÂKUB EDEN SENSİN
MELÂHATTE SENİN YOKTUR MİSÂLİN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[375] Ömürlü, s. 383.

ŞEHNAZ TEVŞÎH

GUBÂR-I PÂYİNE ALMAM CİHÂNI YÂ RESÛLALLAH[376]

BESTE: İZZETTİN HÜMÂYÎ ELÇİOĞLU
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: EBÛBEKİR KÂNİ

GUBÂR-I PÂYİNE ALMAM CİHÂNI YÂ RESÛLALLAH
DEĞİŞMEM MÛYİNE HEFT ÂSUMÂNI YÂ RESÛLALLAH
DUYUNCA MAKDEMİN TEŞRÎFİN ÂDEM SULB-İ PÂKİNDEN
DEĞİŞTİ HABBEYE BAĞ-I CİNÂNI YA RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[376] Ömürlü, s. 386. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 96 olarak tespit edilmiştir.

ŞEHNAZ TEVŞÎH

NEBÎLER SERVERİDİR MUHAMMED[377]

BESTE: ŞEHZÂDE SEYFEDDİN EFENDİ

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

NEBÎLER SERVERİDİR MUHAMMED
MÜBÂREK İSMİDİR HEM ÂNIN AHMED
ÇÜN TUTTU DÂMENİNİ CÂN U DİLDEN
SAKIN OLMA BU DÜNYÂDA MUKAYYED

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN FE'ÛLÜN

[377] Ömürlü, s. 387. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 112 olarak tespit edilmiştir.

ŞEHNAZ TEVŞÎH

YÜZÜN MİR'ÂT-I ZÂT-I KİBRİYÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH[378]

BESTE: HACI FÂİK BEY
GÜFTE: ÂDİLE SULTAN

USÛL: EVSAT

[378] Ömürlü, ss. 384, 385.

ek s. 263

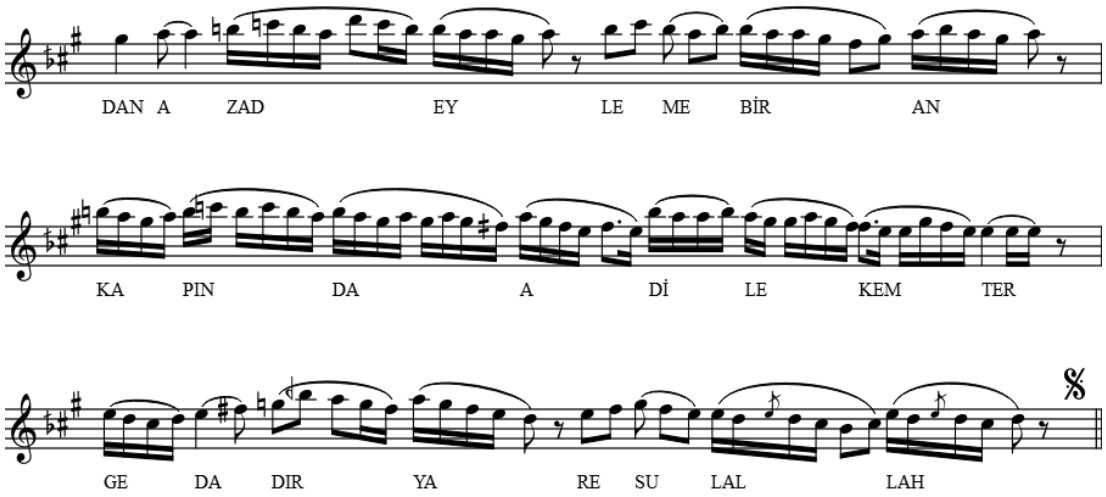

YÜZÜN MİR'ÂT-I ZÂT-I KİBRİYÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH
VÜCÛDUN MAZHAR-I NÛR-İ HUDÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH
(ES-SALÂTÜ VE'S-SELÂMÜ ALEYKE YÂ NEBİYYALLAH)

KABÛL EYLE ONU AŞKINDAN ÂZÂD EYLEME BİR AN
KAPINDA ÂDİLE KEMTER GEDÂDIR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

ek s. 264

ŞEHNAZ HÂVERAN TEVŞÎH

YÜZÜN MİR'ÂT-I ZÂT-I KİBRİYÂ'DIR YÂ RESÛLALLAH[379]

BESTE: DELLÂLZÂDE İSMÂİL EFENDİ

USÛL: NİM EVSAT

GÜFTE: -

GÜRÛH-İ ENBİYÂNIN SERVERİSİN YÂ RESÛLALLAH
Kİ SIRR-I KABE KAVSEYN MAZHARISIN YÂ RESÛLALLAH

MÜNEVVERDİR AVÂLİM HEP ŞUÂ-İ NÛR-İ ZÂTINLA
SEN OL ŞEMS-İ HAKÎKAT HÂVERİSİN YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[379] Ömürlü, s. 389.

ŞEVKUTARAB TEVŞÎH

BİR MUAZZAM PÂDİŞAHSIN Kİ KULUNDUR CÜMLE ŞÂH[380]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

USÛL: EVSAT+HAFİF

GÜFTE: SELÂMÎ MUSTAFA EFENDİ

[380] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=65262&mode=1&sessionid=1005209898 (14.05.2018). Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, evsat usûlü ile bestelenmiş kısımda sekizlik birim için 86, hafîf usûlü ile bestelenmiş kısımda 100 olarak tespit edilmiştir.

BİR MUAZZAM PÂDİŞAHSIN Kİ KULUNDUR CÜMLE ŞÂH
KURB-İ EV'EDNÂDA VAZ' OLDU SENİNÇÜN TAHT-GÂH
NÜH-FELEK HEFT Ü ZEMÎN ANCAK SANA BİR BÂR-GÂH
EMRİNE MAHKÛMDUR ÂLEM HER SÖZÜN VAHY-İ İLÂH

(ES-SALÂTÜ VE'S-SELÂM EY HÂDÎ-İ RÂH-I HÜDÂ
KÜNTÜ ÂSÎ YÂ ŞEFÎÂ'L-MÜZNİBİN İŞFÂLENÂ)

KANGİ HÂKE BASSA PÂY-İ DEVLETİN OL TÛR OLUR
CÂNİB-İ HAK'DAN TECELLİYÂT İLE PÜR-NÛR OLUR
HER NAZARDA AYNINA VECH-İ HÜDÂ MANZÛR OLUR
BU SELÂMÎ HİZMET-İ NA'TİN İLE MAĞFÛR OLUR

(ES-SALÂTÜ VE'S-SELÂM EY HÂDÎ-İ RÂH-I HÜDÂ
KÜNTÜ ÂSÎ YÂ ŞEFÎÂ'L-MÜZNİBİN İŞFÂLENÂ)

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 267

ŞEVKUTARAB TEVŞÎH

CENÂBINDIR ŞEH-İ PÂKİZE MEŞREB YÂ RESÛLALLAH[381]

BESTE: SULTAN III. SELİM

USÛL: EVSAT

GÜFTE: VÂSIF

[381] Ömürlü, ss. 396, 397. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 94 olarak tespit edilmiştir.

ek s. 268

CENÂBINDIR ŞEH-İ PÂKİZE MEŞREB YÂ RESÛLALLAH
CEMÂLİNDİR MEH-İ TÂBENDE KEVKEB YÂ RESÛLALLAH

SAFÂ-Yİ TAL'AT-İ RÛYİNLE ÂLEM GARK-I NÛR OLDU
MİSÂL-İ MÂH-I ENVER DOĞDUĞUN ŞEB YÂ RESÛLALLAH

O EBR-İ RAHMET-İ RAHMÂN Ü MAHBÛB-İ HUDÂ'SIN Kİ
YÜZÜN SUYUNA HALK OLDU CİHÂN HEP YÂ RESÛLALLAH

FELEKDE PADİŞÂH OLSAM DA ETMEM İTİBÂR ANCAK
KAPINDA KULLUĞUMDUR BANA MATLAB YÂ RESÛLALLAH

EĞERÇİ VARDIR ÂLEMDE HEZÂRÂN RÛ-SİYEH AMMÂ
BENİM GİBİ YOK İSYANDAN MÜREKKEB YÂ RESÛLALLAH

ÜMİD-İ MAĞFİRETLE DERGEH-İ İHSÂNINA GELDİM
GÜNÂHIM YÜKLENİP MÂNEND-İ MERKEB YÂ RESÛLALLAH

EDEPSİZDİR DEYÜ ETME NİGÂH-I LUTFDAN MAHRÛM
BENİ FEYZİNLE KIL MERD-İ MÜEDDEB YÂ RESÛLALLAH

NİYÂZI VÂSIF'IN SENDEN BUDUR Kİ FEYZ-İ LUTFUNLA
DEMÂDEM OLA ZİKR Ü FİKRİ SEN HEP YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

ŞEVKUTARAB TEVŞÎH

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM[382]

BESTE: SEYYİD ABDÜLKADİR BEY

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: NİYÂZÎ-İ MISRÎ

[382] Ömürlü, ss. 398, 399.

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM
SALDI OL NÛR-İ NÜBÜVVET PERTEVİN FEVKA'L-ÜMEM

ÇALINIP TABL-I BEŞÂRET GELDİ ŞÂH-I ENBİYÂ
GULGULE DOLDU CİHÂNA KONDU OL SÂHİB-ÂLEM

NÛR-İ VECHİNDEN ALINDI ENCÜM Ü ŞEMS Ü KAMER
BAHR-İ İLMİNDEN BİLİNDİ HİKMET-İ LEVH Ü KALEM

MERHABA YÂ MUSTAFÂ EY NÛR-İ AYN-İ ASFİYÂ
MERHABA EY SÂHİBÜ'L-Mİ'RÂC-I FÎ-DÂCİ'Z-ZULEM

GELMEYEYDİN ÂLEME SEN HALK OLUNMAZDI CİHÂN
DOSTLUĞUNA YARATILDI EY NEBİYY-İ MUHTEREM

BİZ GÜNAHKÂR ÜMMETE SEN ŞÂHI İRSÂL EYLEDİ
HAMDÜLİLLAH SANA ÜMMET EYLEMİŞ OL ZÎ-KEREM

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT KIL NİYÂZÎ MÜCRİME
ŞOL ZAMAN KİM BAŞ AÇIK YALIN AYAK KAN AĞLAYAM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ŞEVKUTARAB TEVŞÎH

GÖNÜL FİKR-İ HAYÂLİNLE SABAHLAR YÂ RESÛLALLAH[383]

BESTE: HÂFIZ İSMÂİL NISFET

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: SALÂHÎ

GÖNÜL FİKR-İ HAYÂLİNLE SABAHLAR YÂ RESÛLALLAH
OLUR ŞEM'-İ CEMÂLİNLE SABAHLAR YÂ RESÛLALLAH

HADÎS-İ ZÜLFÜNÜ TAHDÎS EDERSE LEYLE-İ HİCRAN
SALÂHÎ KIYL Ü KALİNLE SABAHLAR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[383] Ömürlü, s. 400. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.

ŞEVKUTARAB TEVŞÎH

MEFHAR-İ CÜMLE CİHANSIN EY ŞEFÂAT MÂDENİ[384]

BESTE: TEVFİK SOYATA
USÛL: DEVR-İ REVÂN GÜFTE: VEFÂ EFENDİ

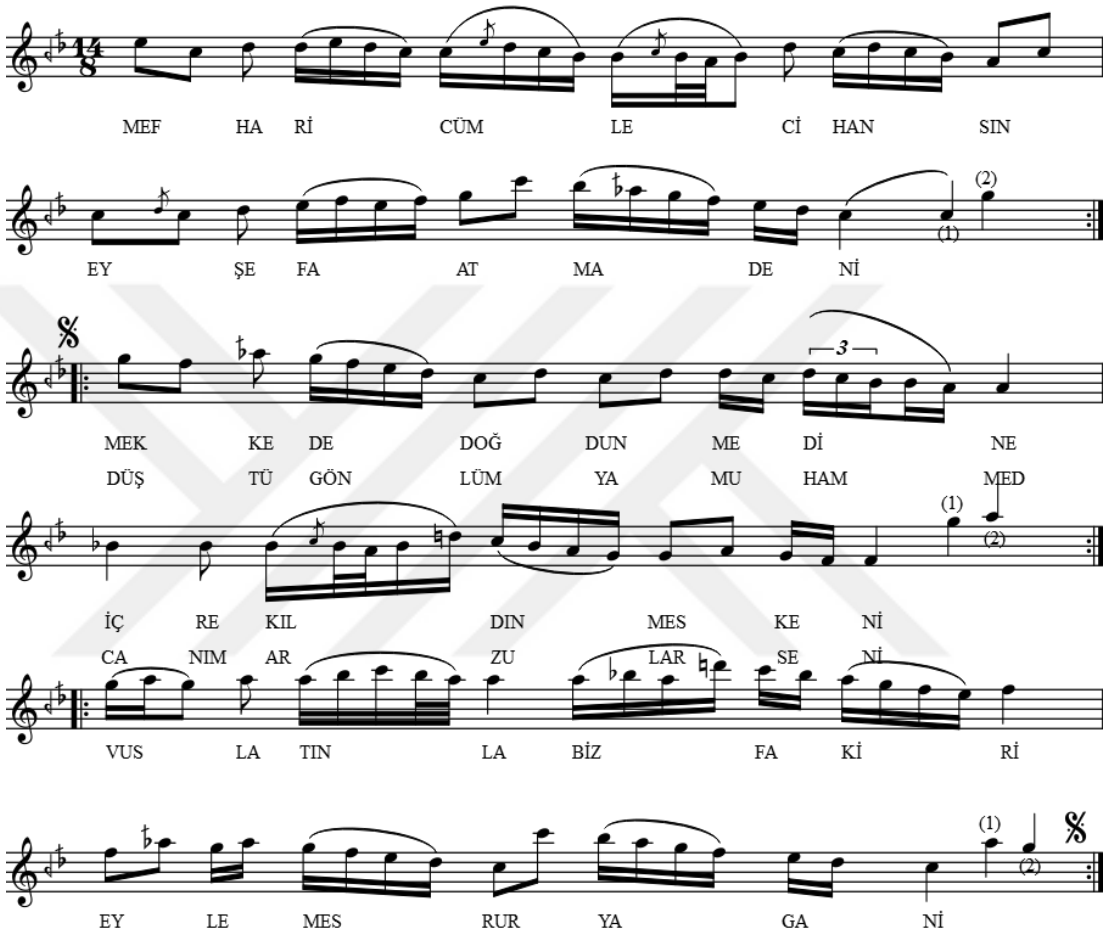

MEFHAR-İ CÜMLE CİHANSIN EY ŞEFÂAT MÂDENİ
MEKKE'DE DOĞDUN MEDÎNE İÇRE KILDIN MESKENİ
VUSLATINLA BEN FAKÎRİ EYLE MESRÛR YÂ GANÎ
DÜŞTÜ GÖNLÜM YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

ENBİYÂNIN SERVERÎSİN EY MUHAMMED MUSTAFÂ
NÛR-İ ZÂTIN PERTEVÎ HEM ÂLEME VERDİ ZİYÂ
ÂSİTÂNINDA KULUNDUR İŞBU HÂFIZ-I VEFÂ
DÜŞTÜ GÖNLÜM YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[384] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=65291&mode=1&sessionid=1005214284 (14.05.2018)

ek s. 273

TÂHİR TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[385]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞİ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞİ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[385] Ömürlü, s. 402. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 96 olarak tespit edilmiştir.

TEBRİZ TEVŞÎH

DERDİMİN DERMÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ[386]

BESTE: SEYYİD ABDÜLKADİR BEY
USÛL: DÜYEK — GÜFTE: NASÛHÎ

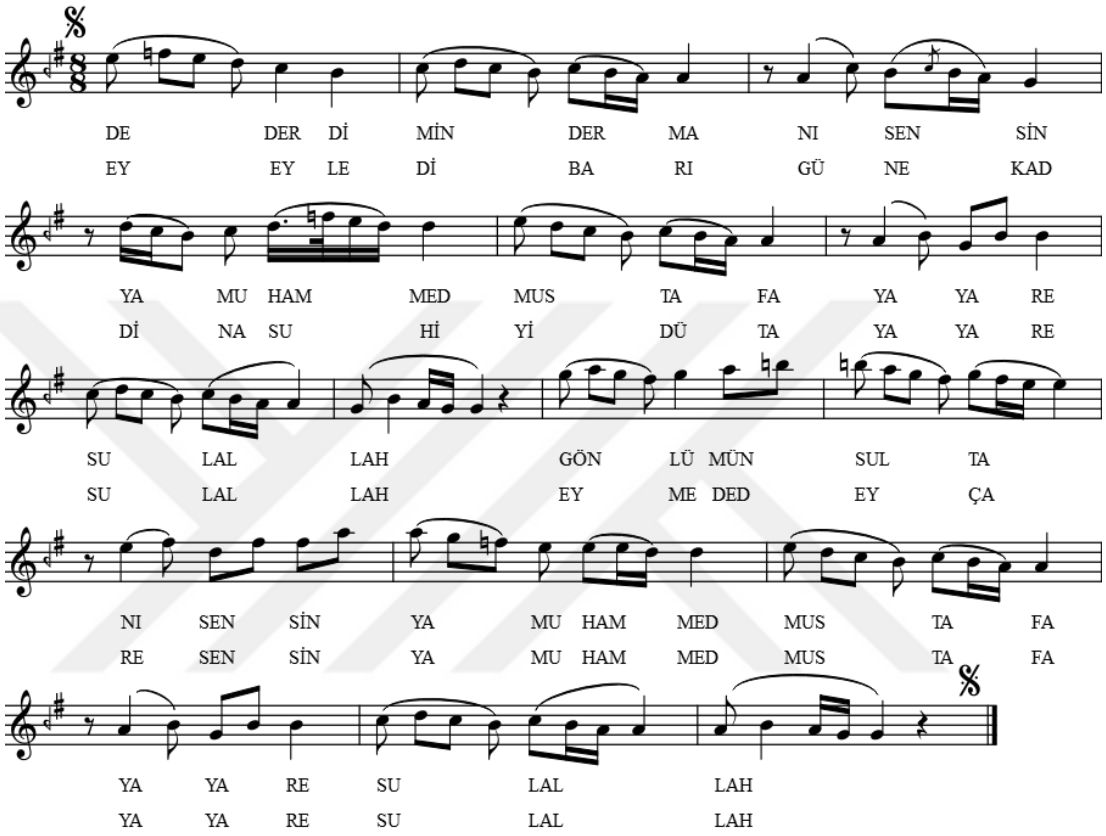

DERDİMİN DERMÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
GÖNLÜMÜN SULTÂNI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

BEN KİM OLAM MEDHİNE CÜR'ET EDEM ŞÂH-I DİL
NÛR-İ YÂSİN MÂHI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

SIRR-I EV EDNÂ YA YÂ MÂLİK SENSİN EY MİR'ÂT-I HAK
TAHT-I LEVLÂK ŞÂHI SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

EYLEDİ BÂR-I GÜNEH KADD-İ NASÛHÎ'Yİ DÜ-TÂ
HEY MEDED HEY ÇÂRE SENSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[386] Ömürlü, s. 405.

TEBRİZ TEVŞÎH

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM[387]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: NİYÂZÎ-İ MISRÎ

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM
SALDI OL NÛR-İ NÜBÜVVET PERTEVİN FEVKA'L-ÜMEM

ÇALINIP TABL-I BEŞÂRET GELDİ ŞÂH-I ENBİYÂ
GULGULE DOLDU CİHÂNA KONDU OL SÂHİB-ÂLEM

NÛR-İ VECHİNDEN ALINDI ENCÜM Ü ŞEMS Ü KAMER
BAHR-İ İLMİNDEN BİLİNDİ HİKMET-İ LEVH Ü KALEM

MERHABA YÂ MUSTAFÂ EY NÛR-İ AYN-İ ASFİYÂ
MERHABA EY SÂHİBÜ'L-Mİ'RÂC-I FÎ-DÂCİ'Z-ZULEM

GELMEYEYDİN ÂLEME SEN HALK OLUNMAZDI CİHÂN
DOSTLUĞUNA YARATILDI EY NEBİYY-İ MUHTEREM

BİZ GÜNAHKÂR ÜMMETE SEN ŞÂHI İRSÂL EYLEDİ
HAMDÜLİLLAH SANA ÜMMET EYLEMİŞ OL ZÎ-KEREM

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT KIL NİYÂZÎ MÜCRİME
ŞOL ZAMAN KİM BAŞ AÇIK YALIN AYAK KAN AĞLAYAM

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[387] Ömürlü, s. 406.

TEBRİZ TEVŞÎH

RÛH-İ PÂK-İ MUSTAFÂ'YA ETMİŞİM CÂNIM FEDÂ[388]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY
USÛL: DEVR-İ HİNDÎ GÜFTE: MEFTÛN

RÛH-İ PÂK-İ MUSTAFÂ'YA ETMİŞİM CÂNIM FEDÂ
BU ZEBÂNIM HER ZAMAN EYLER ANA MEDH Ü SENÂ
RÛZ-İ MAHŞERDE BU ABD-İ KEMTERİN ETME CÜDÂ
YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT YÂ NEBİYYALLAH MEDED

SEN ŞEFÂAT ETMEZ İSEN HÂLİMİZ MÜŞKİL KATİ
BENDE-İ MEFTÛN'A RAHM ET ŞEFÂAT MENBA'I
ENBİYÂLAR İÇRE SENDEN ÜMMETE MÜŞFİK HANİ
YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT YÂ NEBİYYALLAH MEDED

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[388] Ömürlü, ss. 407, 408.

TEBRİZ TEVŞÎH

SEN ŞEH-İ PEYGAMBERÂN İDİN EFENDİM OL ZAMAN[389]

BESTE: İSMÂİL HAKKI BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

SEN ŞEH-İ PEYGAMBERÂN İDİN EFENDİM OL ZAMAN
KİM YOK İDİ ON SEKİZ BİN ÂLEMÎNDEN BİR NİŞAN
ZÂTIN OLDU BÂİS-İ HALK-I ZEMÎN Ü ÂSUMAN
GELMEYEYDİN ÂLEME SEN HALK OLMAZ İDİ CİHAN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[389] Ömürlü, s. 404.

UŞŞAK TEVŞÎH

BİR İSMİ MUSTAFÂ BİR İSMİ AHMED[390] [391]

BESTE: NEYZEN MUSA DEDE
USÛL: EVSAT GÜFTE: NEYZEN MUSA DEDE

BİR İSMİ MUSTAFÂ BİR İSMİ AHMED
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED
RÛZ-İ MAHŞERDE EDE BİZE MEDED
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

NÛRU ÂNIN KALBİNİ PÜR-NÛR EDER
ZİKRİ GÖNÜL MİLKİNİ MA'MÛR EDER
ÇOK SALAVÂT ÂDEMİ MESRÛR EDER
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

NÂİL OLAM DERSEN EĞER DEVLETE
EYLE İBÂDET CENÂB-I HAZRETE
VER SALAVÂT RÛH-İ PÂK-İ EMCEDE
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

VİRD EDİNİP ÂNI MÜDÂM SÖYLEYEN
YOKSUL OLUP BAYLIĞINI DİLEYEN
GINÂ BULUR ÇOK SALAVÂT EYLEYEN
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

DERVİŞ MÛSÂ HÂLİS EYLE NİYYETİN
EMRİNE İMTİSÂL EYLE HAZRETİN
İŞTE BUDUR DOĞRU YOLU CENNETİN
ALLÂHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

VEZİN: HECE VEZNİ (12)

[390] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 9. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 98 olarak tespit edilmiştir.
[391] Eserin güftesi, Ergun, Cilt: 1, ss. 302, 303'ten tamamlanarak yazılmıştır.

UŞŞAK TEVŞÎH

BU CAN TEŞNE VİSÂL-İ HAZRETİNE[392] [393]

BESTE: -

USÛL: EVSAT

GÜFTE: RECÂÎ EFENDİ

[392] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 12, 13.

[393] TRT repertuarında, eserin bestesinin Ali Şîrûgâni Dede'ye ait olduğu kayıtlı olsa da bu bilgi yanlıştır (bkz. http://www.trtnotaarsivi.com/tsm_detay.php?repno=14070&ad=Bu%20can%20te%FEne%20vis%E2l-i%20hazretine). Ali Şîrûganî Dede'nin vefatı M. 1714 olup (bkz. **DİA**, C. II, s. 454) güfte sahibi Mehmed Şakir Recai Efendi'nin doğumu M. 1804'tür (bkz. İbnülemin Mahmut Kemal İnal, **Son Asır Türk Şairleri,** 3. Baskı, Cilt: 3, Dergah Yayınları, İstanbul, 1988, s.1803).

ek s. 280

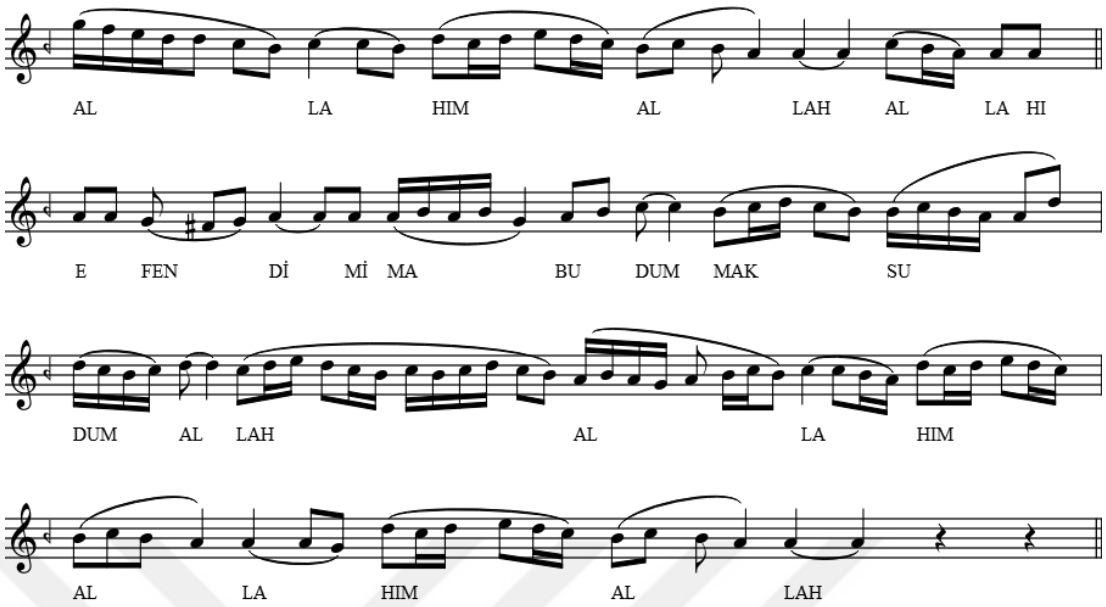

BU CAN TEŞNE VİSÂL-İ HAZRETİNE
EFENDİM MÂBUDUM MAKSÛDUM ALLAH
NE ÇARE İRMEZ İSEM VUSLATINE
EFENDİM MÂBUDUM MAKSÛDUM ALLAH

İLÂHÎ DİLERİM SENDEN İNÂYET
HABÎBİN EYLESÜN BANA ŞEFÂAT
CEMÂLİN GÖSTERÜP EYLE HİDÂYET
EFENDİM MÂBUDUM MAKSÛDUM ALLAH

Bİ-HAKK-I SÛRE-İ TÂHÂ VE YÂSİN
RECÂÎ'NİN KABUL EYLE DUÂSIN
GİDER KALBİNDEKİ HUBB-İ SİVÂSIN
EFENDİM MÂBUDUM MAKSÛDUM ALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN FE'ÛLÜN

UŞŞAK TEVŞÎH

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ[394]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: DEDE ÖMER RÛŞENÎ

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVAN BAHŞ-I REVAN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN DEF' İDİSERSİN ATAŞI

SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MUKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLE-KEŞİ

SENSİN OL PÜŞT-Ü PENÂH-I MELEK Ü İNS Ü PERÎ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB U HOŞİ

ÜZÜLÜR IRK-I EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBU'L-KÂSIM İLE HER KİM EDERSE GÜREŞİ

VE'D-DUHÂ VİRDİNE VE'L-LEYL OKURAM SÜNBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİ BUDUR KÜLLE GADÂTİN VE AŞÎ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[394] Ömürlü, s. 420. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 92 olarak tespit edilmiştir.

UŞŞAK TEVŞÎH

DÜN GECE UYANDIM VAKT-İ SEHERDE[395]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK
USÛL: DÜYEK GÜFTE: TEVFİK ÇAPACIOĞLU

DÜN GECE UYANDIM VAKT-İ SEHERDE
PENCEREM AÇILMIŞ SALLANIR PERDE
KOKUSU DUYULUR EN ÜCRÂ YERDE
VALLÂHİ ÖZLEDİM SULTÂNIM SENİ

BİR SELÂM YOLLADIM CEVÂBI GELDİ
KANAYAN KALBİMİ O ANDA DELDİ
GÖZÜMDEN AKAN YAŞ SANKİ BİR SELDİ
VALLÂHİ ÖZLEDİM SULTÂNIM SENİ

TEVFİK GERÇEK ARZU CEVAPSIZ KALMAZ
SİVÂ DOLU GÖNÜL, SEVGİYİ ALMAZ
MUHABBET ÂŞIĞI, RAHMETSİZ KALMAZ
VALLÂHİ ÖZLEDİM SULTÂNIM SENİ

VEZİN: HECE VEZNİ (6+5=11)

[395] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=66608&mode=1&sessionid=1005230806 (14.05.2018)

UŞŞAK TEVŞÎH

EY ENBİYÂLAR SERVERİ, EY ESFİYÂLAR REHBERİ[396]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: YÛNUS EMRE

EY ENBİYÂLAR SERVERİ,
EY ESFİYÂLAR REHBERİ
EY İNS Ü CÂN PEYGAMBERİ,
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

SENSİN OL MAHBÛB-İ HUDÂ,
İTME ŞEFAATDEN CÜDÂ
AHMED MUHAMMED MUSTAFÂ,
EHLEN VE SEHLEN MERHABÂ

VEZİN: MÜSTEF'İLÜN MÜSTEF'İLÜN

[396] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, s. 8. Kaynakta güftenin sadece yukarıda verilen kısımları yer almaktadır. Güftenin tamamı için bu çalışmanın ek s. 236 numaralı sayfasına bakınız.

UŞŞAK TEVŞÎH

EY HUDÂ'DAN LUTF U İHSAN İSTEYEN[397]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
USÛL: DÜYEK GÜFTE: NEFESZÂDE ABDURRAHMAN EF.

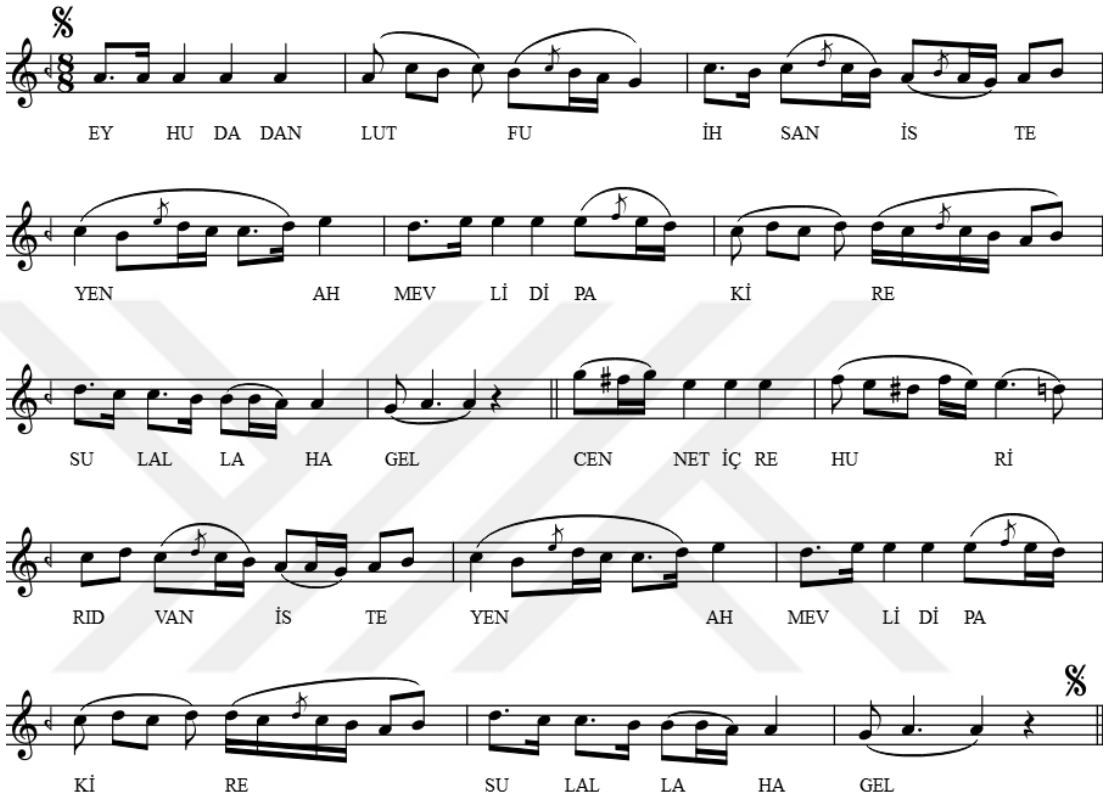

EY HUDÂ'DAN LUTF U İHSAN İSTEYEN
MEVLÎD-İ PÂK-İ RESÛLÛLLAH'A GEL
CENNET İÇRE HÛRİ RIDVÂN İSTEYEN
MEVLÎD-İ PÂK-İ RESÛLÛLLAH'A GEL

OL RESÛL'ÜN DOĞDUĞU ŞEB BÎ-GÜMÂN
LEYLE-İ KADRE MÜŞÂBİHTİR HEMÂN
BULMAK İSTERSEN CEHENNEMDEN EMÂN
MEVLÎD-İ PÂK-İ RESÛLÛLLAH'A GEL

MECLİS-İ MEVLİDDE EY VÂLÎ MÜDÂM
OL RESÛL'E VİR SALÂT İLE SELÂM
CENNET-İ ALÂDA İSTERSEN MAKÂM
MEVLÎD-İ PÂK-İ RESÛLÛLLAH'A GEL

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[397] Ömürlü, s. 418.

UŞŞAK TEVŞÎH

EY ŞEHİNŞÂH-I SERÎR-İ ENBİYÂ VÜ EVLİYÂ[398] [399]

BESTE: -

USÛL: SOFYAN

GÜFTE: ENVERÎ

[398] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 6, 7. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 120 olarak tespit edilmiştir.

[399] Eserin güftesi, Ömürlü, s. 415'ten tamamlanarak yazılmış, güfte yazarı bu kaynaktan tespit edilmiştir. Mezkûr kaynakta eserin bestekârı Yusuf Çelebi, usûlü çifte düyek olarak kayıtlıdır. Ergun, Cilt: 1, s. 273'te de, eserin bestekârı Yusuf Çelebi olarak zikredilmektedir.

EY ŞEHİNŞÂH-I SERÎR-İ ENBİYÂ VÜ EVLİYÂ
VEY SİPEHSÂLÂR-I HAYL-İ ETKIYÂ VÜ ASFİYÂ

EY VÜCÛD-İ PÂK EY NÛR-İ MUSAVVER PÜR ZIYÂ
MEVLİD-İ SULTÂN-I KEVNEYN-İ MUHAMMED MUSTAFÂ

SEN ŞEFÎA'L-MÜZNİBİNSİN EYLE ŞEFKAT EY LÂTÎF
MAKDEMİNLE ÇÜN SAÂDET BULDU ÜMMET EY NAZÎF

ENVERÎ MİSKÎNİNE EYLE ŞEFÂAT EY ŞERÎF
MEVLİD-İ SULTÂN-I KEVNEYN-İ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

ek s. 287

UŞŞAK TEVŞÎH

KIBLE-İ EHL-İ SAFÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ [400] [401]

BESTE: -

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: MUSTAFA MÜŞTÂK EFENDİ

[400] Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekaizade Ahmet, C: 1, ss. 10, 11. Bu eserin icra kaydından, metronom değeri, sekizlik birim için 134 olarak tespit edilmiştir.

[401] Eserin güftesi, Ergun, Cilt: 2, s.559'dan tamamlanarak yazılmıştır. Mezkûr kaynakta güfte sahibi Neccarzâde Rıza olarak kaydedilmiş olsa da, güftenin taç beytinin bağlamı değerlendirildiğinde güfte sahibinin adının Mustafa olması ihtimali makuldür. Bu sebeple güfte sahibi olarak, notayı aldığımız kaynaktaki kayda itibar ettik.

ek s. 288

KIBLE-İ EHL-İ SAFÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ
KÂBE-İ KÛY-İ VEFÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

LEYLETÜ'L-İSRÂ HAREMDEN EYLEYİP GEŞT Ü GÜZÂR
ZULMET-EFRÛZ-İ DÜCÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

AZM-İ DERGÂH-I İLÂH ETTİ BURÂK-I HİMMETİ
HEM REH-İ PEYK-İ HUDÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

VERDİ MİŞKÂT-İ RİSÂLET MESCİD-İ AKSÂ'YA FER
MUKTEDÂ-YI ENBİYÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

EYLEDİ ÇEŞMİN MÜCELLÂ KUHL-İ MÂZÂGA'L-BASAR
LEN TERÂNÎ'DEN REHÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

KASR-I MÂEVHÂDA GÖRDÜ ZÂT-I VAHDET GÜLLERİN
BÜLBÜL-İ BÂĞ-I LİKÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

HÂDİ-İ RÂH-I RIZÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ
MUSTAFÂ'YA REHNÜMÂ OLDU CENÂB-I MUSTAFÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

Notayı aldığımız kaynakta bulunan güftede on üçüncü mısra “hâdi-i nurü’l-Hüdâ oldu cenâb-ı Mustafâ şeklindedir.

UŞŞAK TEVŞÎH

ŞÂH-I İKLİM-İ RİSÂLET HEM MUAZZAM PÂDİŞÂH[402]

BESTE: DURSUN ÇAKMAK

USÛL: DEVR-İ HİNDÎ

GÜFTE: ULVÎ

ŞÂH-I İKLİM-İ RİSÂLET HEM MUAZZAM PÂDİŞÂH
NÂZENÎN-İ RABB-İ İZZET BENDE-İ HÂS-I İLÂH
HÂK-İ PÂYİ OLMAYAN BULMAZ CENÂB-I HAKKA RÂH
ÂNIN İÇÜN HALK OLUBDUR NÜH FELEK ŞEMS İLE MÂH

SELLİMÜ SALLÜ ALÂ BEDRÜ'D-DÜCA ŞEMSÜ'D-DUHÂ
NÛR-İ HAKDIR MUSTAFÂ MAHBÛB-İ DERGÂH-I HUDÂ

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[402] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=67980&mode=1&sessionid=1005238495 (14.05.2018)

UŞŞAK TEVŞÎH

ŞEFÎU'L-HALKI FÎ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER[403]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ

USÛL: HAFÎF

GÜFTE: -

ŞEFÎU'L-HALKI FÎ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER
EBU BEKR Ü ÖMER OSMAN EMÎRÜ'L- MÜ'MİNÎN HAYDER
RIDVÂNU'LLAHİ ALEYHİM HÜVE'S-SÂKÎ ALE'L--KEVSER
LÂ İLÂHE İLLALLÂH MUHAMMED HAK RESÛLALLÂH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[403] Ömürlü, ss. 412, 413.

UŞŞAK TEVŞÎH

ŞEHİNŞÂH-I CİHANBÂN-I RİSÂLET ŞÂH-I ZÎ-ÜNVAN[404]

BESTE: ZEKÂÎ DEDE EFENDİ
USÛL: DÜYEK GÜFTE: -

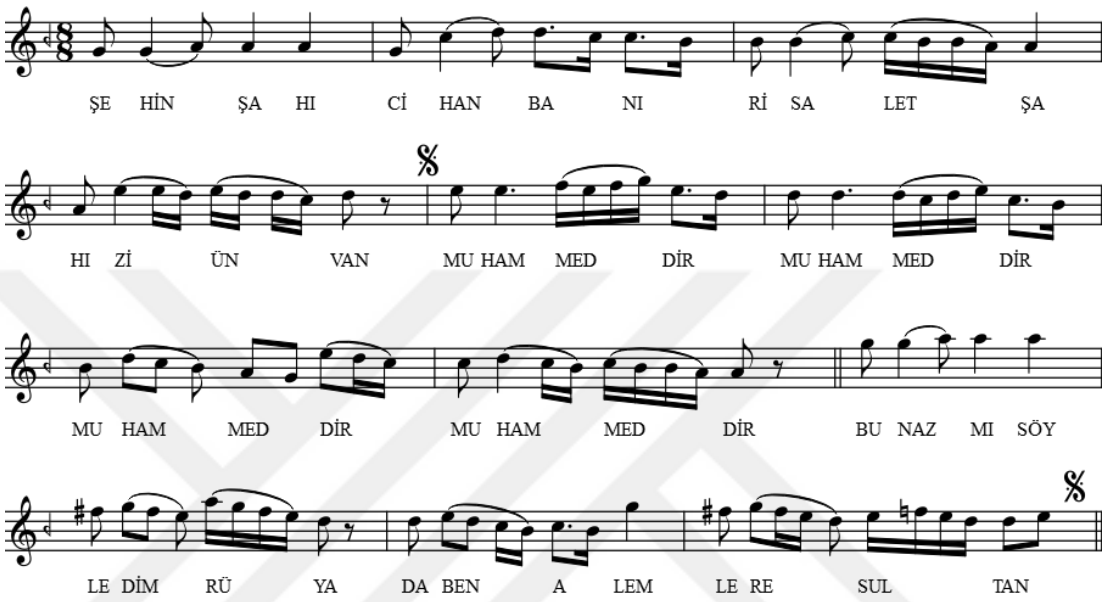

ŞEHİNŞÂH-I CİHANBÂN-I RİSÂLET ŞÂH-I ZÎ-ÜNVAN
MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR
BU NAZMI SÖYLEDİM RÜ'YÂDA BEN, ÂLEMLERE SULTÂN
MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR

ÇEHAR-YÂR-İ EBU BEKR Ü ÖMER OSMAN ALÎ HER GÂH
HUDÂ'NIN DÖRT KİTÂBI VASFINI İRÂD EDER BİLLÂH
HALÎLULLAH HABÎBULLAH NEBİYYULLAH RESÛLULLAH
MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[404] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=23943&mode=2&sessionid=1005238495 (14.05.2017)

UŞŞAK TEVŞÎH

VÂSIL OLMAZ HAKK'A KİMSE CÜMLEDEN DÛR OLMADAN[405]

BESTE: BEKİR SIDKI SEZGİN
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: ŞEMSEDDİN SİVÂSÎ

VÂSIL OLMAZ HAKK'A KİMSE CÜMLEDEN DÛR OLMADAN
KENZ AÇILMAZ ŞOL GÖNÜLDE TÂ Kİ PÜR NÛR OLMADAN

SÜR ÇIKAR AĞYÂRI DİLDEN TA TECELLÎ EDE HAK
PÂDİŞAH KONMAZ SARAYA HÂNE MA'MÛR OLMADAN

BİR ACEB SEVDÂYA DÜŞMÜŞ TUTUŞUR ŞEMSÎ MÜDÂM
HAKK'A MAKBÛL OLMAK İSTER HALKA MENFÛR OLMADAN

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[405] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=68138&mode=1&sessionid=1005238495 (14.05.2017)

UŞŞAK TEVŞÎH

VÜCÛDUN MAZHAR-I SIRR-I EZELDİR YÂ RESÛLALLAH[406]

BESTE: SELÂNİKLİ AHMED BEY

USÛL: EVSAT

GÜFTE: -

VÜCÛDUN MAZHAR-I SIRR-I EZELDİR YÂ RESÛLALLAH
DİLİN MİR'ÂT-I NÛR-İ LEMYEZELDİR YÂ RESÛLALLAH

SENİ HAK NÛR-İ ZÂTINDAN YARATTI HUBB-İ ZÂT İLE
ANINÇÜN ZÂT-I PÂKİN BÎ-BEDELDİR YÂ RESÛLALLAH

VEZİN: MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN MEFÂ'ÎLÜN

[406] Ömürlü, s. 416.

UZZAL TEVŞÎH

SANA EY ŞÂH-I RUSÜL UYMAYANIN BİTMEZ İŞİ[407]

BESTE: EYYÛBÎ ALİ RIZA ŞENGEL
USÛL: DÜYEK
GÜFTE: SELÂNİK KADISI MEHMED EF.

SANA EY ŞÂH-I RUSÜL UYMAYANIN BİTMEZ İŞİ
BÛ-LEHEB GİBİ ANIN TEBBET OLUR SERZENİŞİ
AYAĞIN TOPRAĞINA YÜZ SÜRENİN KUTLU BAŞI
ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA BU SEVMEYE BU VECH İLE SEN MÂH-VEŞİ

EŞK KİM YOLUNA AKMAZ YERE GEÇSİN DÜR İSE
UYMAYAN ŞER'İNE NEFSİN KULUDUR HÜR İSE
ERİŞİR SANA KİMİN AŞK İLE KALBİ PÜR İSE
SEN EMÎRE KUL OLAN HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MAKBUL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

KAMETİN BÜKTÜ KADİN SİDRENİN EY GONCE DEHEN
ŞÜPHESİZ BEDR-İ RUHİN ŞEMS Ü KAMERDEN RÛŞEN
HÛB İDİ YÛSUF-İ KEN'ÂN SEN ONDAN SAHSEN
TÜRKÜ, KÜRDÜ, ACEMİ, HİNDİ BİLİR BUNU Kİ SEN
HÂŞİMÎSİN, ARABİSİN, MEDENİSİN, KUREŞÎ

MAKDEMİNLE N'OLA ŞÂD OLSA ŞEHÂ KEVN Ü MEKÂN
K'OLDU ÂFÂKA VÜCÛDUN SEBEB-İ EMN Ü EMÂN
BERK-İ ŞEMŞİRİN İLE YANDI SALİB Ü EVSAN
PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVÂN BAHŞ-I REVÂN
NİCE YÜZ BİN KİŞİDEN REF'İDİSERSİN ATAŞI

ZÎR-İ PÂKİNDE KODU NÜH FELEĞİ RABB--İ FELÂK
VECH-İ VAR SÜRSE YÜZÜN PÂYİNE HURŞÎD-İ ŞAFAK
HALK-I EŞYÂYA SEBEB OLDU VÜCÛDUN MUTLAK
DİK-İ HİKMETTE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CEBRAİL OLSA N'OLA MATBAHININ ÇİLLEKEŞİ

KORKUTUP NÂR İLE HALKI GEHİ FİRDEVSİ ÖĞE
ÜMMETE HAVF Ü RECÂDAN GARAZI HİSSE DEĞE
ŞER'İ İCRÂDA O ŞEH BAKMADI PÂŞÂYA BEĞE
YERDEKİ DA'VETİ FEVT OLA GİDEM DEYU GÖĞE
BELİNE BAĞLADI OL NÛR BİLÂ-SÂYE TAŞI

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[407] Ömürlü, s. 134.

YEGÂH TEVŞÎH

SENSİN EY SULTÂN-I ÂLEM MİLK-İ DÎNE PÂDİŞÂH[408]

BESTE: EYÜPLÜ HÂFIZ TEVFİK BEY

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: -

SENSİN EY SULTÂN-I ÂLEM MİLK-İ DÎNE PÂDİŞÂH
ZÂT-I PÂKİNE SEZÂDIR ARŞI KILSAN TAHTGÂH
HER KELÂMIN EMR Ü NEHYİN NASS-I TENZÎL-İ İLÂH
OLDU HÜKMÜNLE DÜ ŞAKK EVC ÜZRE SAD BEDR Ü MÂH

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[408] Ömürlü, s. 429.

YEGÂH TEVŞÎH

ZÎVER-İ TÂC-İ SAÂDET DOĞDUĞU ŞEBDİR BU ŞEB[409]

BESTE: CAHİT ÖNEY

USÛL: DÜYEK

GÜFTE: HERSEKLİ ÂRİF HİKMET BEY

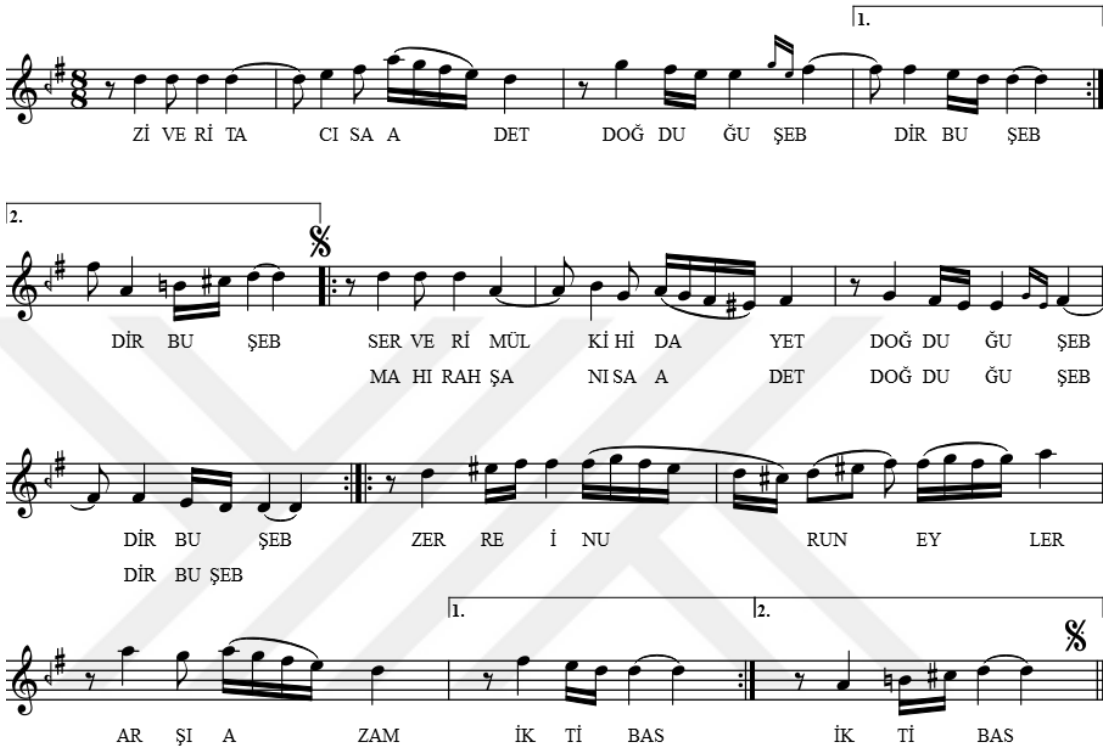

ZÎVER-İ TÂC-İ SAÂDET DOĞDUĞU ŞEBDİR BU ŞEB
SERVER-İ MÜLK-İ HİDÂYET DOĞDUĞU ŞEBDİR BU ŞEB
ZERRE-İ NÛRUNDAN EYLER ARŞ-I ÂZÂM İKTİBÂS
MÂH-I RAHŞÂN-İ SAÂDET DOĞDUĞU ŞEBDİR BU ŞEB

VEZİN: FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÂTÜN FÂ'İLÜN

[409] Ömürlü, s. 428.

ZÂVÎL TEVŞÎH

FAHR-İ ÂLEMÜ'Z-ZÎŞÂN, OL AZÎZÜ'L-ENBİYÂ[410]

[410] http://www.sanatmuziginotalari.com/nota_inderme.asp?notaid=68785&mode=1&sessionid=1005242027 (15.04.2018)

ek s. 298

FAHR-İ ÂLEMÜ'Z-ZÎŞÂN, OL AZÎZÜ'L-ENBİYÂ
YA EKREME'L-EKREMÎN, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

SEN EY ÂHİRÜ'N-NEBİ, SEN ÂLEMEYN SERVERİ
SEN ŞEFÂAT MÂDERİ, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

SEN SAÂDET PERVERİ, SEN HİDÂYET REHBERİ
ALLAHÜMME SALLİ ALÂ, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

SEN GÖNÜLLER SULTÂNI, SEN HABÎB-İ KİBRİYÂ
SEYYİDÜNÂ NEBİYYÜNÂ, YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

VEZİN: HECE VEZNİ (14)

ek s. 299